წმიდა ეფრემ ასური

სწავლანი

I

National Centre of Manuscripts

St Ephrem the Syrian

Teachings

Georgian Version

vol. I

Teachings of Our Venerable Father Ephrem
(Part One)
Translated into Georgian by Ephrem Mtsire (the Lesser), Karitchisdze

Edited by
Ekvtime Kochlamazashvili

PH Alilo
Tbilisi 2015

ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი

წმიდა ეფრემ ასური

სწავლანი

ქართული ვერსია

ტომი I

სწავლანი ღირსისა მამისა ჩუენისა
ეფრემისნი
(ნაკვეთი პირველი)
თარგმნილი ეფრემ მცირის
(კარიჭის ძის) მიერ

გამოსაცემად მოამზადა
ეკვთიმე კოჭლამაზაშვილმა

გამომცემლობა „ალილო“
თბილისი 2015

ღირსისა და ღმერთშემოსილი მამის, წმ. ეფრემ ასურის (IV ს.) თხზულებანი, და განსაკუთრებით მისი ასკეტიკური საკითხავები — ღმრთივსულიერ სწავლათა, თხრობათა, ლოცვათა და საგალობელთა კეთილსურნელოვანი ყვავილწნული — საუკუნეების განმავლობაში ატკბობდა კეთილმორწმუნე ქრისტიანთა სმენას, და სათნოებისაკენ წარმართავდა მათს გულსა და გონებას.

წმ. ეფრემის სწავლანი ასურულიდან მალევე უთარგმნიათ ქრისტიანული მწერლობის მქონე ყველა ენაზე (უშუალოდ ასურულიდან თუ ბერძნული შუალედური თარგმანის დახმარებით), მათ შორის ქართულადაც, და იგი იმთავითვე ქართველ სულიერ მოღვაწეთა სასურველ წიგნად ქცეულა. გიორგი მერჩულის გადმოცემით, წმ. გრიგოლ ხანცთელს ზეპირად სცოდნია წმ. ეფრემის გულშიჩამწვდომი საკითხავები. ეს კი ქართული თარგმანების ლიტერატურულ დახვეწილობასაც უსვამს ხაზს; სხვაგვარად ისინი ზეპირად სწავლისათვის ძნელად აღძრავდნენ ვისმე.

ამ უძველესი ქართული თარგმანების შემდეგ (ისინი სრულად თუ არა, ნაწილობრივ მაინც მოღწეულა ჩვენამდე), წმ. ეფრემის სწავლათა ქართულ ენაზე ამეტყველებას დიდი ღვაწლი დასდვეს X-XI სს-ის უდიდესმა ქართველმა მთარგმნელებმა — წმ. ეფთვიმე მთაწმიდელმა და წმ. ეფრემისავე მოსახელემ და მობაძავმა, ეფრემ მცირემ, კარიჭის ძემ.

ეფრემ ასურის საკითხავთა ქართული თარგმანების ერთი ნაწილი კრიტიკულად შესწავლილი და გამოცემულიცაა, მათი უმეტესობა კი ამჟამად პირველად ქვეყნდება. წინამდებარე წიგნით ვიწყებთ წმ. ეფრემის ასკეტიკურ სწავლათა ქართული კორპუსის გამოცემას, რომელიც ოთხ ტომად გვაქვს დაგეგმილი.

რედაქტორები

თინა დოლიძე, თამარ მესხი

© გამომცემლობა „ალილო“

ISBN 978-9941-0-7688-6 (ყველა ტომის)
ISBN 978-9941-0-7689-3 (პირველი ტომის)

წ ი ნ ა ს ი ტ ყ ვ ა

წმ. ეფრემ ასური (306-373), IV საუკუნის გამოჩენილი საეკლესიო მწერალი, ასურული პატრისტიკის მწვერვალადაა აღიარებული. გულში ჩამწვდომი ასკეტიკური საკითხავების, ლოცვებისა და საგალობლების ავტორი სინანულისა და სიწმიდით-ბრძნობის უდიდეს მოძღვრად გვევლინება. მართალია, მას შესანიშნავი ეგზეგეტიკური და პოლემიკური ნაშრომებიც შეუთხზავს, მაგრამ მისი შემოქმედების ძირითად თემად მაინც ზნეობრივი განწმედის, კრძალულებისა და საღმრთო სათნოების ქადაგება რჩება.[1]

წმიდა ეფრემი, წარმოშობით ნისიბიელი და მოღვაწეობით ურჰაელი (ედესელი), ძირითადად ასურულად წერდა. ზოგიერთი რამ ბერძნულადაც დაუწერია, ხოლო ასურულ ენაზე შეთხზული საკითხავები მალევე უთარგმნიათ ბერძნულად და ლათინურად,[2] და ასევე სხვა ქრისტიან ერთა ენებზე.

---

1 წმ. ეფრემის ხსენებას მართლმადიდებელი და სირიული ეკლესიები 28 იანვარს აღნიშნავენ, რომის ეკლესია კი — 18 ივნისს. მისი ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ იხ.: A. Baumstark, Geschichte der syrischer Literatur, Bonn 1922, S. 31-52.

2 წმ. ეფრემის თხზულებათა ბერძნული თარგმანების ტექსტები 6 ტომადაა გამოცემული: J.S. et St.Ev. Assemani, Sancti Patris Nostri Ephraem Syri Opera Omnia, in VI tomes, Romae 1732-1746. კვლევითი ლიტერატურა წმ. ეფრემის შემოქმედების შესახებ საკმაოდ მდიდარია: S.G. Mercati, Sancti Ephraem Syri Opera, Romae 1915. მ ი ს ი ვ ე: Alfabeti intromessi nelle versioni greche di Efremo Siro: EEBS, KG (1953). L. Hammersberger, Die Mariologie der Ephremischen Schriften, Insbruck 1938. J. Molitor, Der Paulustext des Hl. Ephräm, Rom 1938. A. Vööbus, Untersuchungen über die Authentizirät einiger asketischer Texte überliefert unter dem Namen Ephraem Syrus, Pinneberg 1947. მ ი ს ი ვ ე: Ein neuer Text von Ephraem über das Mönchtum: Oriens Christianus XLII (1958). R.M. Tonneau (ed.), Sancti Ephraem Syri in Genesim et in Exodum Commentarii, Louvain, 1955 E. Beck (ed.), Des Heiligen Ephraem des Syrers Hymnen Contra Haereses, Louvain 1957. მ ი ს ი ვ ე: Des Heiligen Ephraem des Syrers Hymnes de Fide, Louvain, 1955. მ ი-

ქართულადაც წმ. ეფრემის თხზულებები ადრიდანვე უთარგმნიათ და ქართველ ასკეტთა საყვარელი საკითხავი გამხდარა. ამას მოწმობს გიორგი მერჩულის (X ს.) გადმოცემა, რომ წმ. გრიგოლ ხანძთელს (VIII-IX სს.) ზეპირად სცოდნია წმ. ეფრემის საკითხავები.[1]

კ. კეკელიძე წმ. ეფრემის თხზულებათა ქართულად თარგმნას რამდენიმე ეტაპად წარმოგვიდგენს:

(1) IX-X სს-ში შესრულებული ორმოცამდე თხზულების ანონიმური თარგმანი,[2]

(2) ეფთვიმე მთაწმიდელის († 1028) მიერ თარგმნილი ხუთი თხზულება,[3]

(3) წმ. ეფრემის ასკეტიკურ თხზულებათა თითქმის სრული კორპუსის თარგმნა ეფრემ მცირის (XI ს. მეორე ნახ.) მიერ, ორ ტომად, „ეფრემ პირველისა" და „ეფრემ მეორის" სახელწოდებით,[4] და

(4) სხვადასხვა დროს ანონიმურად თარგმნილი 16 თავი.[5]

ეფრემ მცირის თარგმანის შესახებ მკვლევარი შენიშნავს:

სივე: Die Theologie des Hl. Ephraem in seinen Hymnen über den Glauben: Studia Anselmiana XXI, Rom 1949. მისივე: Ascétisme et Monachisme chez S. Ephrem: L' Orient Syrien III (1958), 273-298. B. Outtier, Saint Ephrem d'après ses biographies et ses œuvres: Parole de l'Orient, IV, 1973, p. 11-34.

1 „ნეტარი მამაჲ გრიგოლ თჳსით აგარაკით მარტოჲ შთამოვიდოდა ხანცთას, და მგზავრ სლვასა ზეპირით წმიდისა მამისა ეფრემის თქუმულთა საკითხავთა იტყოდა გოდებით ტირილსა შინა" (ცხორებაჲ გრიგოლ ხანცთელისაჲ: ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, წიგნი I, დასაბეჭდად მოამზადეს ილ. აბულაძემ, ნ. ათანელიშვილმა, ნ. გოგუაძემ, ლ. ქაჯაიამ, ც. ქურციკიძემ, ც. ჭანკიევმა და ც. ჯღამაიამ, ილია აბულაძის ხელმძღვანელობითა და რედაქციით, თბილისი 1963, გვ. 305).

2 კ. კეკელიძე, უცხო ავტორები ძველ ქართულ ლიტერატურაში: მისსავე კრებულში: ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, V, თბილისი, 1957 წ., გვ. 47-49.

3 იქვე, გვ. 49-50.

4 იქვე, გვ. 50-52. „ეფრემ პირველში" კ. კეკელიძე 18 თავს ითვლის, „ეფრემ მეორეში" — 32-ს.

5 იქვე, გვ. 52-53.

„ეფრემ ასურის სწავლანი... უთარგმნია ეფრემ მცირეს და უწოდებია მათთვის ასკეტიკონი“.[1] ამ ცნობას დაზუსტება სჭირდება. „ასკეტიკონი“ წმ. ეფრემის „სწავლათა“ კრებულისათვის არც ავტორს უწოდებია და არც ქართველ მთარგმნელს. ჩვენამდე მოღწეულ არც ერთ ხელნაწერში ასეთი სათაური არ გვხვდება. იგი მხოლოდ ერთგან თავფურცელზე მიუწერიათ გვიანდელი ხელით (როგორც ჩანს, წმ. ბასილი კესარიელის „ასკეტიკონის“ ანალოგიით) — „ეფრემის ასკეტიკონი“ (A154, 1r, ზემო კიდეზე, ნუსხურად). თავად მთარგმნელი კი წმ. ეფრემის „სწავლათა“ ორტომეულს „ეფრემ პირველისა“ და „ეფრემ მეორის“ სახელით მოიხსენიებს;[2] ორივე ერთად კი — წმ. ეფრემის „სწავლანია“. უმეტესწილად სწორედ ასე მოვიხსენებთ მას ჩვენ ქვემოთ, და ზოგჯერ — კვლევით ტრადიციაში დამკვიდრებული სახელითაც („ასკეტიკონი“).

წმ. ეფრემის „სწავლათა“ ძველი თარგმანის ტექსტი შეისწავლა და გამოსცა ი. აბულაძემ.[3] გამოიცა აგრეთვე იმავე ავტორის სხვა რამდენიმე ძველი საკითხავი, რომლებიც IX-X სს-ის სინურ, კლარჯულ და უდაბნოს მრავალთავებშია შეტანილი.[4]

1 იქვე, გვ. 50.

2 იმ ხელნაწერებში, რომლებშიც ორივე „ეფრემია“ გაერთიანებული, მათ საზღვარზე მთარგმნელის ანდერძი ჩაურთავთ, რომელშიც ვკითხულობთ: „საცნაურ იყავნ, ვითარმედ სჯმეონწმიდისა და თუალისა წიგნთა ორ წიგნად არს ეფრემი. და თუ ერთად სწერდეთ ვინმე, ესრეთვე ადგილსა აჩენდით, რამეთუ ესრეთ ითქმის: ეფრემი პირველი და ეფრემი მეორე“. წმ. ეფრემის თხზულებათა ქართული თარგმანების უფრო დეტალური ბიბლიოგრაფია მოცემულია ე. გაბიძაშვილის ნაშრომში: ძველი ქართული მწერლობის ნათარგმნი ძეგლები (ბიბლიოგრაფია) 2, ასკეტიკა და მისტიკა, თბილისი, 2006 წ. გვ. 40-43, 90, 91, 150-151, 154, 229 263, 274, 289, 290, 294 etc.

3 მამათა სწავლანი, X და XI ს.-თა ხელნაწერების მიხედვით, გამოსცა ილია აბულაძემ, ა. შანიძის რედაქციით, თბილისი, 1955 წ., გვ. 183-304.

4 სინური მრავალთავი 864 წლისა, აკაკი შანიძის რედაციით, წინასიტყვაობით და გამოკვლევით, თბილისი, 1959 წ., გვ. 112-114, 263-265. კლარჯული მრავალთავი, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა და გამოკვლევა დაურთო თამილა მგალობლიშვილმა, თბილისი 1991 წ., გვ. 269-273, 285-294. უდაბნოს მრავალთავი, ა. შანიძისა და ზ. ჭუმბურიძის რედაქციით, თბ., 1994, 101-108.

წმ. ეფრემის შემოქმედების სომხური და ქართული ვერსიების კვლევას მრავალი ნაშრომი მიუძღვნა ფრანგმა მეცნიერმა ბ ე რ ნ ა რ უ ტ ი ე მ.[1] ქართული თარგმანების ლექსიკას იკვლევდნენ ი. ა ბ უ ლ ა ძ ე და ზ. ს ა რ ჯ ვ ე ლ ა ძ ე, და მათი კვლევის შედეგები ფართოდ აისახა მათს ლექსიკოგრაფიულ ნაშრომებში.[2] ლ. ა ხ ო ბ ა ძ ე მ კი წმ. ეფრემის „სწავლათა“ ძველი რედაქციების შესწვალა სადისერტაციო ნაშრომით დააგვირგვინა.[3]

---

1 საკუთრივ ქართულ თარგმანებს ეხება მკვლევარი სტატიებში: B. O u t t i e r, Une homélie sur le jeûne et la pénitence attribuée à saint Ephrem en géorgien: *Bedi Kartlisa,* XXXII, 1974, p. 109-117. **მ ი ს ი ვ ე:** Les recueils géorgiens d'œuvres attribuées à saint Ephrem le Syrien: *Bedi Kartlisa,* XXXII, 1974, p. 118-125. **მ ი ს ი ვ ე:** Prières à Marie [textes traduits du syriaque, de l'arménien et du géorgien]: *Cahiers marials* 95, 15 nov. 1974, p. 58-61. **მ ი ს ი ვ ე:** Les recueils arméniens et géorgiens d'œuvres attribuées à saint Ephrem le Syrien: *Actes du XXIX° Congrès international des Orientalistes, Orient chrétien,* Paris, 1975, p. 53-57. **მ ი ს ი ვ ე:** La réception des œuvres de saint Éphrem le Syrien chez les chrétiens d'Arménie et de Géorgie, dans : Saint Ephrem, un poète pour notre temps I, Antélias 2007, p. 227-230 (Patrimoine syriaque, Actes du colloque XI). **მ ი ს ი ვ ე:** Une exhortation d'Ephrem le Syrien à des moines en géorgien? Le ms. Sinaï géorgien 97 (CPG 2152-2945-4135.4-4145.16), dans: Sur les pas des Araméens chrétiens. Mélanges offerts à Alain Desreumaux, Paris 2010, 219-230.

2 ი. ა ბ უ ლ ა ძ ე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი (მასალები), თბ., 1973. ზ. ს ა რ ჯ ვ ე ლ ა ძ ე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი, თბ., 1995. **მ ი ს ი ვ ე:** ძველი ქართული ენის სიტყვის კონა, თბ., 2001. **მ ი ს ი ვ ე:** ქართული სალიტერატურო ენის ისტორიის შესავალი, თბ., 1984, გვ. 584, 592.

3 სადისერტაციო ნაშრომის ნაწილები გამოქვეყნდა ცალკეულ სტატიებად: ლ. ა ხ ო ბ ა ძ ე, ეფრემ ასურის სახელით ცნობილი ერთი თხზულების გამო („აბრაჰამ მონაზონისათჳს და ძმისწულისა მისისა მარიამისთჳს“: მრავალთავი (ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი) VI, თბ., 1978, გვ. 35-41. **მ ი ს ი ვ ე:** „სამძალის“ მნიშვნელობის გაგებისათვის ძველ ქართულში: მრავალთავი (ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი) VII, თბ., 1980, გვ. 131-135. **მ ი ს ი ვ ე:** ეფრემ ასურის თხზულებათა ქართული თარგმანების ურთიერთმიმართებისათვის: საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, თბ., 1981, №2, 110-125. **მ ი ს ი ვ ე:** ეფრემ ასურის თხზულებები ქართულ მრავალთავებში: საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, თბ., 1982, №3, 53-65.

წმ. ეფრემის თხზულებათა ორი ქართული თარგმანის (ეფთვიმე მთაწმიდელისა და ეფრემ მცირის) მონოგრაფიული შესწავლა დაისახა მიზნად ლ ე ი ლ ა დ ა თ ი ა შ ვ ი ლ მ ა. მოამზადა კიდეც „ასკეტიკონის“ ორტომეულის ეფრემ მცირისეული თარგმანის ტექსტი (A 673 და A 62 ხელნაწერების მიხედვით) და მისი გამოკვლევა (ავტორისავე შეფასებით – „საკმაოდ მოზრდილი“!) რაღაც საფეხურამდე მიიყვანა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ნაადრევი გარდაცვალების გამო მკვლევარმა ვერ მოახერხა ამ საქმის გასრულება. გამოაქვეყნა მხოლოდ სამი სტატია ეფთვიმესა და ეფრემის თარგმანების ცალკეულ საკითხებზე.[1]

უფრო მოგვიანებით, ახალგაზრდა მკვლევარმა ინგა გავაშელმა გამოქვეყნა წმ. ეფრემის ორი საკითხავი მეორედ მოსლვლის თემაზე,[2] და მათი შინაარსობრივი ნათესაობა დააფიქსირა.

2008 წელს წმ. ეფრემის თხზულებათა ქართული ვერსიის კვლევას მეც მივყავი ხელი. პირველ ყოვლისა, ვცადე, მომეძიებინა ლ. დათიაშვილის მიერ მომზადებული ტექსტი „ასკეტიკონისა“, და მისსავე გამოკვლევასთან ერთად წიგნად გამომეცა. ამ პუბლიკაციის განხორციელება ძალზე სასურველი იყო, რადგანაც მას დაემყარებოდა და გაიოლდებოდა ჩემი შემდგომი კვლევა. მაგრამ, სამწუხაროდ, ლ. დათიაშვილის ნაშრომს ვერ-

---

1 ლ. დ ა თ ი ა შ ვ ი ლ ი, ეფრემ ასურის „სწავლათა“ ეფთვიმე ათონელისეული თარგმანები: ფილოლოგიური ნარკვევები, თბ., 1981, 3-15. მ ი ს ი ვ ე: ეფრემ მცირის მთარგმნელობითი მოღვაწეობის ისტორიიდან: „ძველი ქართული მწერლობის მატიანე“ I, თბ., 1984, 40-49 (აქ გამოკვლეულია „ეფრემ მეორეში“ ჩართული ორი იამბიკო: „სიტყუაჲ ოთხმარცუალი“ და „სიტყუჲ შჯდმარცუალი“). მ ი ს ი ვ ე, ზოგიერთი რამ ეფრემ ასურის „ასკეტიკონის“ ეფრემ მცირისეულ თარგმანთან დაკავშირებით, ლიტერატურული ძიებანი XXIII, 2002, 96-106. ამ სტატიაში მკვლევარმა გაგვიზიარა ძალზე საინტერესო ლექსიკოლოგიური დაკვირვებები, რაც ბერძნულ დედანთან ეფთვიმე მთაწმიდელისა და ეფრემ მცირის თარგმანთა შეპირისპირებას ეფუძნებოდა. ამავე ნაშრომში გვამცნობს ავტორი, რომ კრიტიკული ტექსტის მომზადებისათვის მას მხოლოდ ორი ხელნაწერი (A 673 და A 62) გამოუყენებია.

2 ი. გ ა ვ ა შ ე ლ ი, ძველი ქართული თარგმანი ეფრემ ასურის საკითხავებისა მეორედ მოსვლისათვის: რელიგია, №1, 2010, გვ. 21-35; №2, 2010, 21-35.

სად მივაკვლიე. ამიტომაც შევუდექი წმ. ეფრემის „სწავლათა“ (ე.წ. „ასკეტიკონის“) ეფრემ მცირისეული თარგმანის კრიტიკული ტექსტის ხელახლა მომზადებას.

აღმოჩნდა, რომ ლ. დათიაშვილის მიერ გამოყენებული A 673 და A 62 ხელნაწერების გარდა კიდევ რამდენიმე ხელნაწერი ყოფილა ჩვენამდე მოღწეული,[1] მათ შორის – უფრო კვალიფიციურად გადაწერილებიც, ვიდრე A 673 და A 62 ხელნაწერებია, და, მაშასადამე, კრიტიკული ტექსტის დადგენისათვის ბევრად უკეთესი პირობები გვექმნებოდა, ვიდრე ლ. დათიაშვილს.[2]

„ასკეტიკონის“ ეფრემ მცირისეული თარგმანი აღმოჩნდა ბრწყინვალე ლიტერატურული ძეგლი (ღრმა სულიერ მნიშვნელობასთან ერთად), ძალზე მდიდარი ლექსიკით, გამოსახვის ფორმებით, დედანთან ნაირგვარი მიმართებით და ა. შ. ასე რომ, იგი უამრავ მასალას იძლევა ფილოლოგიური კვლევისათვის მრავალი მიმართულებით: (1) თარგმნის პროცესის თავისებურებათა განსაზღვრა ეფრემ მცირის კოლოფონების ანალიზის საფუძვლზე (მათი უმეტესობა აქამდე გამოქვეყნებული არ ყოფილა). (2) ლექსიკოლო-

1 Jer.106 (XIII), A 1115 (XII), Ath.23 (ბლ.) // 83 (ცაგ) (XIII), K 8 (XVIII), K 67 (XVIII), A 391 (XVIII), A 196 (XVIII), A 154 (XVIII), A 362 (XVIII s.), A 166 (1710 წ.), Q 44 (XVIII ს.). ვფიქრობთ, გამორიცხული არაა, ჩვენს სიძველეთსაცავებში წმ. ეფრემის „სწავლათა“ სხვა ხელნაწერებიც (სრული ან ფრაგმენტული) აღმოჩნდეს, რადგანაც ზოგიერთი კოლექცია სრულად და ზედმიწევნით ჯერ კიდევ არაა აღწერილი.

2 ლ. დათიაშვილის მიერ გამოყენებულ A 673 ხელნაწერს, რომელიც დახვეწილი კალიგრაფიით გამოირჩევა, პირობითად XIV საუკუნით ათარიღებენ აღმწერელნი (ზუსტი თარიღი ხელნაწერს არ უზის), და ალბათ ასეცაა, მაგრამ, როგორც ტექსტის ზედმიწევნითი შესწავლით დავრწმუნდით, მასში ბევრი მცდარი ფორმაა გაპარული (ან დეფექტური დედნის, ან გადამწერის დაბალკვალიფიციურობის მიზეზით), თანაც ნაკლულია (ფურცლების ამოცვენისა და დაკარგვის გამო). მეორე ხელნაწერი, რომლითაც ლ. დათიაშვილს უსარგებლია (A 62, XVIII საუკუნისა) ფიზიკურად კი სრულია, მაგრამ გამართულობით ბევრად ჩამორჩება A 673-საც კი. ასე რომ, მარტო ამ ორ ხელნაწერზე დაყრდნობით მკვლევარი ვერ შეძლებდა ეფრემ მცირის თარგმანის თავდაპირველი სახის აღდგენას. სხვა თუ არა, მათზე ბევრად უკეთესი სამი ხელნაწერის (Jer.106, A 1115, Ath.23) გათვალისწინება მაინც აუცილებელი იყო, თუმცა, სამწუხაროდ, არც ისინი აღმოჩნდა ბოლომდე გამართული.

გიური გამოკვლევა და ქართულ-ბერძნულ შესატყვისობათა ლექსიკონის შედგენა. (3) „ასკეტიკონის“ ცალკეული სტატიების მიმართების განსაზღვრა მათს ადრინდელ თარგმანებთან, (4) ბიბლიურ ციტირებათა ეფრემისეული ვარიანტების წარმოჩენა, (5) ეფრემ ასურის „ასკეტიკონის“ რეცეფცია ქართულ სასულიერო ლიტერატურაში...

კრიტიკული ტექსტის მომზადების პარალელურად, „ასკეტიკონის“ სხვადასხვა საკითხის კვლევას მივუძღვენი რამდენიმე სტატია, რომელთა ერთი ნაწილი გამოქვეყნდა, სხვები კი გამოცემის პროცესშია.[1]

ეფრემ მცირის თარგმანის გამოწვლილითი შესწავლის ამოცანამ ჩვენ წინაშე დააყენა ეფრემ ასურის თხზულებათა ადრინდელი თარგმანების შესწავლის საჭიროებაც, ამ თარგმანთა ურთიერთმიმართებისა და ეფრემ მცირის მთარგმნელობითი სიახლეების წარმოსაჩენად. ძველი თარგმანების ერთი ნაწილი, როგორც უკვე ვთქვით, გამოქვეყნებულია, ზოგიერთი ტექსტი კი დღემდე ოდენ ხელნაწერებშია დაუნჯებული. ამიტომაც ეფრემისეული თარგმანის ტექსტის მომზადების შემდეგ ჩვენი კვლევითი გეგმა გავაფართოვეთ და ეფრემ ასურის თხზულებათა ყ ვ ე ლ ა ქ ა რ თ უ ლ ი თ ა რ გ მ ა ნ ი ს შემოკრება დავისახეთ მიზნად. მთელი ამ მასალის დიდი მოცულობის გამო იგი ოთხ ტომში განაწილდა: ეფრემ მცირისეულ „ეფრემ პირველსა“ და „ეფრემ მეორეს“ პირველ და მეორე ტომებს ვუთმობთ, ეფრემამდელ თარგმანებს

1 ე. კ ო ჭ ლ ა მ ა ზ ა შ ვ ი ლ ი, საუნჯის სახისმეტყველება წმ. ეფრემ ასურის „ასკეტიკონში“: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი IV, 2011. მ ი ს ი ვ ე: ეფრემ მცირის ერთი უცნობი კოლოფონი სვიმეონ მეტაფრასტის „ეფრემ ასურის ცხოვრების“ ლიტერატურული წყაროს შესახებ: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი IV, 2011. მ ი ს ი ვ ე: წმ. ეფრემ ასურის „სიტყუაჲ მამათათჳს შესუენებულთა“ და მისი ძველი ქართული თარგმანები: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი VII, 2014. მ ი ს ი ვ ე: წმ. ეფრემ ასურის სახელით წარწერილი სამი ასკეტიკური საკითხავის ურთიერთმიმართებისათვის: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი VII, 2014. მ ი ს ი ვ ე: ეფრემ მცირის შენიშვნა 40 სებასტიელი მოწამის შესასხმელად წმ. ბასილი კესარიელისა და წმ. ეფრემ ასურის მიერ წარმოთქმულ ჰომილიათა ურთიერთმიმართების შესახებ: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი VIII, 2015.

კი მომდევნო ორ ტომში გამოვცემთ. ამჯერად ოთხტომეულის პირველ ტომს, „ეფრემ პირველს“ ვთავაზობთ ძვირფას მკითხველს.

ახლა მოკლედ — ეფრემ მცირისეული თარგმანის შემცველი ხელნაწერების შესახებ:

Jer.106

ესაა წმ. ეფრემის „სწავლათა“ სამ საუკეთესო ხელნაწერთაგან ერთ-ერთი (A 1115 და Ath.23-თან ერთად). ამჟამად ინახება იერუსალიმის საპატრიარქო ბიბლიოთეკის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციაში. აღმწერელი (რ. ბლეიკი) პალეოგრაფიული ნიშნებით მას XIII-XIV სს.-ით ათარიღებს.[1] ხელნაწერი შეიცავს მხოლოდ „ეფრემ პირველს“ (1r-222v). მცირედ თავბოლონაკლულია: თავში აკლია დაახლოებით სამი ფურცელი, და წყდება ასთავის („თუ ვითარ ვინ მოიგოს სიმდაბლე“) 75-ე თავზე. ხელნაწერს აკლია შიგნითაც: თითო ფურცელი — 116 და 212 ფურცლების შემდეგ, სამი ფურცელი — 218-ის შემდეგ. ბიბლიური ციტირებების ადგილები ყველგან „იოტებითაა“ აღნიშნული სტრიქონთა კიდეებზე. ასეთი „იოტები“ სხვა ხელნაწერებშიცაა დასმული.

A 1115

ქ. შარაშიძემ, რომელმაც დეტალურად აღწერა ეს ხელნაწერი, XII ს-ით დაათარიღა იგი,[2] შეიცავს 245 ფურცელს. ნაკლული და ფურცელარეულია. შეიცავს „ეფრემ პირველის“ ფრაგმენტებსაც და „ეფრემ მეორისასაც“, მთარგმნელისეული „შეისწავეებით“.[3] როდესაც ქ. შარაშიძე ამ ხელნაწერის აღწერაზე მუშაობდა, იგი დაშლილ-დაფურცლული ყოფილა. ამჟამად აკინძულია, მაგრამ მართებული თანამიმდევრობით ფურცლების დალაგება ამკინძველთ ვერ მოუხერხებიათ.

---

1 R.P. Blake, Catalogue des manuscrits Géorgiens de la Bibliothèque Patriarcale Grecque a Jérusalem. L'Orient Chrétien, 3e Série, T. III (XXIII), №№ 3 et 4, 1922-23.

2 საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერები (A კოლექცია), შეადგინა ქრისტინე შარაშიძემ, კორნელი კეკელიძის საერთო რედაქციით, ტ. IV, თბ., 1954, 114-119.

3 „შესწავებანი“ სხვა ხელნაწერებშიც გვხვდება, მეტ-ნაკლები ინტენსივობით.

რადგან A 1115 ხელნაწერის შესწავლის დაწყებამდე მე უკვე გამზადებული მქონდა „ეფრემის“ ტექსტის ციფრული ვერსია სხვა ხელნაწერების მიხედვით, ჩემთვის ძნელი აღარ აღმოჩნდა არეული ფურცლების დაჯგუფება ცალკეულ ფრაგმენტებად, რის შემდეგაც მათი ვარიანტები დავურთე კრიტიკულ ტექსტს.

„ეფრემ პირველიდან“ დარჩენილი ფურცლები დაჯგუფდა 7 ფრაგმენტად. თითოეული ფრაგმენტის ფარგლებში ტექსტი უწყვეტად გადადის ფურცლიდან ფურცელზე, ფრაგმენტებს შორის კი ხან ერთი ფურცელია დაკარგული, ხან ორი-სამი. თითოეული ფრაგმენტის ტექსტი იკრიბება სხვადასხვა ადგილას ჩაკინძული ფურცლებისაგან, შემდეგი თანმიმდევრობით:

(1) პირველი ფრაგმენტი შეიცავს ერთადერთ ფურცელს, რომელიც 2-ითაა აღრიცხული. სხვა ფრაგმენტები კი რამდენიმე ფურცელს შეიცავენ:

(2) 4; 8-22; 26-35; 37; 36; 39; 38; 40-41 (მომდევნო ფრაგმენტმდე, ე. ი. 42-ე ფურცლამდე 1 ფურცელია დაკარგული).

(3) 42-47; 51-53; 119-122; 48.

(4) 54; 217; 96; 49-50; 97; 109; 55-56; 223 (2 ფურცელი აკლია 118-მდე).

(5) 118; 70 (118ა ფრაგმენტი არის მოგლეჯილი 70-ე ფურცლიდან) (3 ფურცელი აკლია 68-მდე)

(6) 68 (1 ფურცელი აკლია 77-მდე)

(7) 77; 59; 57; 64-65; 61; 58; 80-82; 67; 63; 60; 66; 226; 83-84; 123-128; 85; 129-135; 92; 136-138.

„ეფრემ მეორის“ ფრაგმენტები კი შემდეგი თანმიმდევრობით განლაგდა: 1, 3, 5-7, 23-25, 62, 69, 71-76, 78-79, 86-91, 93-95, 98-101, 102-103, 104-108, 110-117, 139-157; 158, 159-207; 234; 208-216; 218-222; 229; 227-228; 230-231; 232-233; [224, 225; 235-245].

თუ ოდესმე გადაწყდება A 1115 ხელნაწერის ხელახლა აკინძვა ფურცლების მართებული მიმდევრობის აღდგენის მიზნით, ეს მიმდევრობა უკვე ცნობილია.

Ath.23 (ბლ.) // 83 (ცაგ),

ათონის მთის ქართველთა მონასტრის ხელნაწერი, რ. ბლეიკის დათარიღებით, XVI-XVII სს-ისა.[1] შეიცავს მხოლოდ „ეფრემ პირველს“ (1r-174r). მცირედ ნაკლულია (რამდენიმე ფურცელი აკლია 90-91 და 102-103 ფფ. შორის, ორი ფურცელი – 31-32 შორის, ერთი ფურცელი – 3-4 და 163-164 ფფ. შორის). 25-26 ფფ. შორის ერთი ფურცელი ამოვარდნილია და გადატანილია სხვა ადგილას, სადაც აღრიცხულია 107-ით (თანაც 107-ე ფურცელი უკულმაა ჩადებული). 106-ის შემდეგ რამდენიმე ფურცელი დაკარგულია, და შემდეგ ტექსტი გრძელდება 108-ე ფურცლიდან (თავი ლთ) 31-ე ფურცლის დიდი ნაწილი მოჭრილია, დარჩენილია მხოლოდ მცირე ზოლი. ასევე, დაზიანებულია რამდენიმე ფურცელი ხელნაწერის ბოლო ნაწილში.

A 673

კალიგრფიული ხელნაწერი. პირველმა აღმწერელმა, თ. ჟორდანიამ XIII-XIV სს-ით დაათარიღა.[2] შეიცავს „ეფრემის“ ორივე ნაწილს: „ეფრემ პირველსა“ (1r-149r) და „ეფრემ მეორეს“ (150r-212v), ორივეს დეფექტებით. თავნაკლულია (იწყება „სათნოებისათჳს“ თქმულის მეშვიდე თავიდან); თითო ფურცელი აკლია 8, 44, 59, 68, 138 და 144 ფურცლების შემდეგ. მე-7 ფურცელი შებრუნებითაა ჩაკინძული. ხელნაწერი წყდება 212v-ზე. გადამწერს დედნად გამოუყენებია დაზიანებული ნუსხა, რაც გადაწერის შეცდომების წყარო გამხდარა. დედნის დეფექტი განსაკუთრებით მკვეთრად ჩანს 58r-ზე: გადამწერს ვერ შეუნიშნავს დედანში ფურცლის ნაკლებობა, და იმავე სტრიქონში აგრძელებს ერთი ფურცლის შემდგომ ტექსტს. დეფექტი ამ ხელნაწერიდან ქუთაისის ისტორიული მუზეუმის K 8 ხელნაწერშიც გადასულა, რომელიც მისგან გადაუწერიათ (იხ. K 8, 570r). A 673-სა და K 8-ში

1 R.P. Blake, Catalogue des manuscrits Géorgiens de la bibliothèque de la Laure d'Iviron au mont Athos: L'Orient Chrétien, 3e Série, T. IX (XXIX), №№ 1 et 2, 1933-34, pp. 136-138.

2 Ф. Д. Жордания, Описание рукописей Тифлисскаго Церковнаго Музея Карталино-Кахетинскаго духовенства, Книга II, Тифлисъ 1902, 145-147.

დაკლებულ ტექსტს ვავსებთ A ხელნაწერიდან, სადაც ამ ფრაგმენტს 101v-102v გვერდები უკავია.

A 673-ში ყურადღებას იქცევს ორთოგრაფიის სიჭრელე. სახელდობრ, პარალელურად გვხვდება „უე“ და „უ“ ფორმები (ჭარბობს „უე“).

K 8

ქუთაისის ისტორიული მუზეუმის ხელნაწერი (XVI ს.), „წელიწდის სადღესასწაულო მეტაფრასი და ღირსისა ეფრემ ასურისა სწავლანი“, გადაწერილი აფხაზეთის კათალიკოს ეფთუმეს ბრძანებით.[1] წმ. ეფრემის „სწავლათა“ ტექსტს უკავია 474r-967v ფურცლები („ეფრემი პირველი“ – 474r-709r, და „ეფრემი მეორე“ – 709r-967v).[2] ვარიანტების შედარება ააშკარავებს, რომ K 8-ის გადამწერს დედნად გამოუყენებია A 673 ხელნაწერი, რომელიც K 8-ის დამზადების ჟამს ჯერ კიდევ სრული იყო. სწორედ მისგან უნდა იყოს გადმოწერილი „ეფრემ მეორის“ ბოლო თავის („ანდერძი წმიდათა შორის მამისა ჩუენისა ეფრემისი“) სათაურთან მიწერილი „შეისწავე“, რომელშიც მთარგმნელი (ეფრემ მცირე) ამ თავს მიიჩნევს სვიმეონ მეტაფრასტის „წმ. ეფრემ ასურის ცხოვრების“ წყაროდ. სხვა ხელნაწერებში ეს მინაწერი შემორჩენილი არაა. მხოლოდ A 391-ის შესაბამის ადგილას (263r) სათაურშივე მიუწერიათ ხსენებული „შეისწავეს“ ბოლო ფრაზა: „უკ˜თუ დღესასწაულსა მისსა იკითხო, კ˜თლა ჰყო“.[3]

---

1 წიგნის ბოლოში დართული ანდერძი გვაუწყებს: „წმიდაჲ ესე წიგნი, ბრწყინვალებაჲ და შუ“ნიერებაჲ ეკლესიათაჲ, კეთილად მსმენელთა და მკითხველთა განმანათლებელი, წელიწდის დღესასწაულის მეტაფრასი და ღირსის ეფრემ ასურის სწავლაჲ, სულთა მზრდელი და საუკუნოჲსა ცხორებისა მომატყუებელი წმიდაჲ წიგნი ესე პირველ ნეტარკსენებულს ბატონს კათოლიკოზს ეფთუმეს დაეწერინებინათ და გელათს წმიდის გიორგის საყდრისათჳს შეეწირათ...“ (986r).

2 იხ.: ქუთაისის სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობა, ტ. I, შედგენილია ე. ნ ი კ ო ლ ა ძ ი ს მიერ, თბ., 1953, 48-60.

3 ე. კ ო ჭ ლ ა მ ა ზ ა შ ვ ი ლ ი, ეფრემ მცირის ერთი უცნობი კოლოფონი სვიმეონ მეტაფრასტის „ეფრემ ასურის ცხოვრების“ ლიტერატურული წყაროს შესახებ: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი IV, 2011.

K 67

გადაწერილია 1730 წელს თბილისში, მთავარდიაკონ გარსევანის მიერ, ეპისკოპოს იოსებ მანგლელის ბრძანებით.[1] შეიცავს რამდენიმე ასკეტიკურ ძეგლს: „ეფრემის“ ორივე ნაწილს (3r-118r; 119რ-239r), პალადი კაპადუკიელის „ლავსაიკონს“ და კასიანე ჰრომის სამ თხზულებას („თხრობაჲ წესსა და განგებასა ეგჯპტისა და აღმოსავლეთისა მონასტერთა საკრებულოთასა“, „რვათა მათ გულისსიტყუათათჳს“ და „მიწერილი ლეონტის მიმართ, მოქალაქობისათჳს წმიდათა მამათა სკიტისათა“). ერთხანს ინახებოდა ჯრუჭის მონასტრის წიგნთსაცავში, საიდანაც გადაუტანიათ ქუთაისის ისტორიულ მუზეუმში.[2]

A 391

თავბოლონაკლული ხელნაწერი, შეიცავს მხოლოდ „ეფრემ მეორეს“ (277 ფურც.). თავში აკლია დაახლ. 6 ფურცელი; წყდება ბოლო თავზე (ანდერძი ეფრემ ასურისა). თ. ჟორდანიამ ხელნაწერი დაათარიღა XVII ს-ით,[3] თ. ბრეგაძემ – XIV-XV სს-ით.[4] 255r-ზე, „შესუენებულთა მამათა“ მეორე საკითხავის

---

1 ხელნაწერს ბოლოში ერთვის ანდერძი: „დიდებაჲ ღმერთსა, სრულმყოფელსა ყოვლისა კეთილისასა! ღირს ვიქმენ აღწერად წიგნისა ამის ღმრთისა სათნოჲსა მე, ფრიად ცოდვილი იობ წინამძღვრის ძმისწული, მთავარდიაკონი გ ა რ ს ე ვ ა ნ, – ეფრემისა და ლავსაიკონისა სრულისა, ბრძანებითა მანგლელ ეპისკოპოს ი ო ს ე ბ ი ს ი თ ა. ღმერთმან უწყის, რაც ოდენ ძალ-მედვა, სიმართლეს ვეცადე და სასოებით ვიმუშაკე, მაგრამ ადამის მონათესავე კაცი უცთომელი არ იქნების. თუ სადმე ასო მეტ-ნაკლები შეცთომით მომსლვოდეს, ნუ მწყევთ, არამედ შენდობას ჰყოფდეთ ჩემ ცოდვილისათჳს. აღიწერა ქალაქსა ტ ფ ი ლ ი ს ი ს ა ს ა, წმიდასა მონასტერსა ს ი ო ნ ი ს ა ს ა, ქრონიკონსა **უიბ**“ (325v).

2 იხ.: ქუთაისის სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობა, ტ. I, გვ. 202-205.

3 Ф. Д. Ж о р д а н и я, Описание рукописей Тифлисскаго Церковнаго Музея Карталино-Кахетинскаго духовенства, Книга I, Тифлисъ 1901, 384.

4 ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტ. I_{IV}, შეადგინეს თ. ბ რ ე გ ა ძ ე მ, მ. ქ ა ვ თ ა რ ი ა მ, ლ. ქ უ თ ა თ ე ლ ა ძ ე მ, ელ. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი ს რედაქციით, თბილისი 1985, გვ. 157-158.

სათაურთან, მიწერილია: „წაურთე, მკითხველო“ (იგულისხმება წართვა ანუ გადაბმა წინა თავთან, შესვენებულთა I საკითხავთან).

A 62

გადაწერილია კათალიკოზ-პატრიარქ დომენტის ბრძანებით, 1706 წელს, რასაც მოწმობს ორი ანდერძი — მომგებელისა (363r)[1] და გადამწერისა (174v).[2] შეიცავს „ეფრემის“ ორივე ნაწილს სრულად (3r-174r; 175r-362v),[3] 364 ფურცელს. ნაწერ-

1 „შეწევნითა ზესთა-ზესისა ღ˜ისათა აღვაწერინეთ წ˜ჲ ესე სულთა განმანათლებელი ე ფ რ ე მ ი, რომელი ძჯრად პოვნიელ იყო ქუეყანასა ამას საქართველ˜სსა; ჩუენ, დავითიან-პანკრატიონმან, ს˜დ ერანის მდივანბეგის ლ ე ო ნ ი ს ძ ე მ ა ნ, და ყოვლისა საქართველოს კ˜ზ-პატრიაქმან დ ო მ ე ნ - ტ ი მ, სულთა ჩუენთა საოხად და ცოდვათა ჩუენთა მისატევებელად.

აწე რამანცა კაცმან განხრწნას ანუ დაჭრას ანუთუ წარაკდინოს ანუ დაჰკარგოს, რისხავს-მცა მამაჲ, ძე და სული წმიდაჲ, და ღ˜ის მშობელი მარიამ, და ყ˜ნი წმიდანი ზეცისანი და ქ˜ყნისანი, და ჩ˜ი პატიოსანი სუეტი ცხოველი, და მას შინა დამკჯდრებულნი წმიდანი მოწამენი.

ვინცა ესე ჩემი ნაღვაწი ცუდ ყოს, ღმერთმან ცუდ ყოს ყოველი მისი განგებული კეთილი, სახლი და ყოფაჲ წყეულ და კრულ იყოს, და ცოდვათა ჩემთა ნაცვლად იგიმცა დაისაჯება. ვინცა ჩ˜ნთ˜ს შენდობაჲ და ლოცვა ყოთ, ღ˜ნ შენდობით და კურთხევით გამყოფოსთ, ა˜ნ. ქ˜კსა **ტჟდ**, ქ˜ს აქათ **ჩღვ**“ (= 1706).

2 „ზე ადიდე, ღმერთო, დავითიან-პანკრატიონი, საქართველოს მეფეთ შაჰრავანდედი კ˜ზი პატრიაქი დ ო მ ე ნ ტ ი, რომლისა ბრძანებითა აღიწერა წმიდაჲ ესე ე ფ რ ე მ ი. ღმერთო და სვეტო ცხოველო, აკმარე სიცოცხლესა და კარგად ყოფაში, და მას საუკუნესა შეუნდევ ყოველნი ბრალნი და შეცოდებანი მისნი; და გამოაჩინე წინაშე შენსა, ვითარცა დიდი ბასილი, დღესა მას დიდსა განკითხჯსასა, ამინ. ქკ˜სა ტჟდ; ქრისტეს აქათ ჩღვ“ (= 1706 წ.).

3 ტექსტის სისრულეს რატომღაც უარყოფს 1973 წელს გამოსული აღწერილობა, თუმცა იქვე თითქმის სრულადაა მოყვანილი „ეფრემის“ თავთა ჩამონათვალი: „თხზულებას აკლია ბოლო თავი, „ანდერძი წმიდათა შორის მამისა ჩუენისა ეფრემისი“ [იხ.: ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტომი I_1, შეადგინეს თ. ბ რ ე გ ა ძ ე მ, მ. ქ ა ვ თ ა რ ი ა მ და ლ. ქ უ თ ა თ ე ლ ა ძ ე მ, ელ. მ ე - ტ რ ე ვ ე ლ ი ს რედაქციით, თბ., 1973, 212]. ნამდვილად კი ეს თავი ხელნაწერს არ აკლია, და უკავია 351v-362v გვერდები. ამასვე ადასტურებდა თავის დროს თ. ჟორდანიაც (Ф. Д. Ж о р д а н и я, Описание рукописей Тифлисскаго Церковнаго Музея... Книга I, 56).

ია ორ სვეტად. კიდეებზე ერთვის მთარგმნელის ლიტერატურულ-ლექსიკოლოგიური შენიშვნები.[1]

A 196

გადაწერილია ბესარიონ ორბელიშვილის მიერ (XVII-XVIII სს.), რაც გაცხდებულია მის ანდერძ-მინაწერებში.[2] შეიცავს „ეფრემის" ორივე ნაწილს (1r-105v; 107r-265v), პალადი ჰელენოპოლელის „ლავსაიკონს" და კასიანე ჰრომის სამ ასკეტიკურ თხზულებას („თხრობაჲ წესსა და განგებასა ეგჳპტისა და აღმოსავლეთისა მონასტერთა საკრებულოთასა", „რვათა მათ გულისსიტყუათათჳს" და „მიწერილი ლეონტის მიმართ, მოქალაქობისათჳს წმიდათა მამათა სკიტისათა"). „ეფრემი" თავნაკლულია, იწყება „ნეტარებანით". ტექსტის შესწავლისას გავარკვიეთ, რომ ზოგიერთი ფურცელი გადანაცვლებით ყოფილა ჩაკინძული: 1-9-ის შემდეგ ფურცლები უნდა დალაგდეს ასეთი თანმიმდევრობით: 12-13-14-15-10-11-16; მე-16 ფურცლიდან 82-მდე თანმიმდევრობა დაცულია; 82-ის შემდეგ კი სწორი მიმდევრობის აღსადგენად ფურცლები ასე უნდა დალაგდეს: 82-90-91-83-84-85-86-87-88-89-92. ამის შემდეგ მისდევს რიგზე. ხელნაწერი აღწერილია მ. ქავთარიას მიერ.[3]

A 154

გადაწერილია XVIII ს-ში, ეპისკოპოს რომანოზის, გიორგი ერისთვის შვილის შეკვეთით,[4] პავლე მწერ-

1 იხ.: ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტომი I_1, გვ. 212-213.

2 „ქრისტე, შეიწყალე ყოვლად უღირსი ბესარიონ, რომელმან უღირსებით ჴელ-ვყავ წერაჲ ამისი" (105r); „ქრისტე, ნათელო დაუღამებელო, განმანათლე, უღირსი ბესარიონ, ამ წიგნის სრულ-მყოფელი" (265v).

3 ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტომი I_2, შეადგინეს თ. ბრეგაძემ, ც. კახაბრიშვილმა, თ. მგალობლიშვილმა, მ. ქავთარიამ, ლ. ქუთათელაძემ და ც. ჯღამაიამ, ელ. მეტრეველის რედაქციით, თბ., 1973, 336-227.

4 „მომიკსენე მე, უფალო, ოდეს მოხვიდე სუფევითა შენითა, ცოდვილი ამისი აღმწერი საფასითა რომანოზ არქიერი, მდაბალი და უღირსი. შენდობა ყავთ, უფალნო ჩემნო, ა˜ნ" (366r).

ლის მიერ.[1] რომანოზს იგი შეუწირავს დავითგარეჯის მონასტრისათვის.[2] ასკეტიკური კრებული, იმავე შედგენილობისა, როგორიცაა A 196. „ეფრემის“ ტექსტი სრულია (1r-133v; 134r-264r). 1r-ზე ზემო აშიაზე გვიანდელი ხელით ნუსხურად წარწერილია: „ეფრემის ასკეტიკონი“. ერთვის მთარგმნელის (ეფრემ მცირის) მინაწერები. დაწვრილებითაა აღწერილი ლ. ქუთათელაძის მიერ.[3]

A 362

XVIII ს-ის ხელნაწერი. ადრე ეკუთვნოდა ქვათახევის მონასტერს (შეუწირავს იოსებ დეკანოზის ძეს იოანე ავალიანს 1862 წელს). შეიცავს „ეფრემის“ ორივე ნაწილს (1r-123r; 124r-259v), ასევე „ლავსაიკონსა“ და კასიანე ჰრომის სამ ასკეტიკურ თხზულებას (შდრ. A 196, A 166, K 80 და A 154). ტექსტის ორთოგრაფია შერყვნილია ჲ-მეტობითა და ჲ-ნაკლებობით, ცალკეული სიტყვების არასწორი დაწერილობით.

დეტალურადაა აღწერილი თ. ბრეგაძის მიერ.[4]

A 166

ასკეტიკური კრებული; შეიცავს „ეფრემის“ ორივე ნაწილს (1r-212v; 214r-450r), პალადი კაპადუკიელის „ლავსაიკონს“ და კასიანე ჰრომის ორ თხზულებას („თხრობაჲ წესსა და განგებასა ეგჯპტისა და აღმოსავლეთისა მონასტერთა საკრებულოთასა“ და „რვათა მათ გულისსიტყუათათჯს ბოროტთა“). გადაწერილია 1710 წელს ხუცესმონაზონ ნიკოლოზ ჯორჯაძის მიერ გარეჯის მამა დოდოს მონასტერში. თავისი ნაშრომი მას დოდოს მონასტრისათვისვე შეუწირავს, რასაც გვაუწყებს „ეფრემის“

---

1 მოხსენებულია ანდერძში: „ქრისტე ღმერთო, სრულმყოფელი ამისი შეიწყალე პ ა ვ ლ ე“ (266r).

2 „მდაბალ[მა] არქიერ[მა] რ ო მ ა ნ ო ზ, გ ი ო რ გ ი ერისთვის შვილმა შემოვსწირე წმიდა ესე „ეფრემი“ წმიდას თავითს ჩემდა მოსახსენებლად. ვინც იხილვიდეთ, მომიხსენებდეთ. თვესა სეკდენბერსა **კზ, ჩღმთ**“ (366r).

3 ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტომი I_2, გვ. 215-220.

4 ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტ. I_{IV}, გვ. 81-87.

ბოლოში მიწერილი ვრცელი ანდერძი (451r). „პირველი ეფრემი“ ძნელად იკითხება, საღებავის გაჟონვისა და ალაგ-ალაგ დაზიანების გამო, მეორე ეფრემი — უკეთესად. ხელნაწერი აღწერა ც. კახაბრიშვილმა.[1]

K 80

ასკეტიკური კრებული; შეიცავს „ეფრემის“ ორივე ნაწილს (1r-159v; 160r-318v), პალადი კაპადუკიელის „ლავსაიკონს“ და კასიანე ჰრომის სამ თხზულებას („თხრობაჲ წესსა და განგებასა ეგჯპტისა და აღმოსავლეთისა მონასტერთა საკრებულოთასა“, „რვათა მათ გულისსიტყუათათჳს“ და „მიწერილი ლეონტის მიმართ, მოქალაქობისათჳს წმიდათა მამათა სკიტისათა“). გადაწერილია 1757 წელს სიონის დეკანოზ ნიკოლოზის მიერ, არქიმანდრიტ გერმანე წინამძღვრიშვილის შეკვეთით.[2] ერთხანს ინახებოდა ხონის წმ. გიორგის ეკლესიის წიგნთსაცავში, საიდანაც გადაუტანიათ ქუთაისის ისტორიულ მუზეუმში.[3]

---

1 ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტომი I_2, გვ. 248-250.

2 ხელნაწერს ბოლოში ერთვის ანდერძი: „უფალო იესო ქრისტე, შეიწყალე ყოვლითურთ განათლებულის და განწმედილის მანგლელ არქიერის ი ო ს ე ბ ი ს არქიმანდრიტი გ ე რ მ ა ნ ე წ ი ნ ა მ ძ ღ უ რ ი ს შ ვ ი ლ ი, რომელმან აღვაწერინე წიგნი ესე სულთა განმანათლებელი ეფრემი ლავსაკონითურთ, სრული და შემკობილი, საფასითა კონდაკისა ჩემისაჲთა, საკსრად სულისა ჩემისა და მოსაკსენებელად. რომელმანცა ინებოს ნათესავისა ჩემისაგან გამოკუებად ჩემსა შემდგომად წიგნი ესე, დიდმან ანუ მცირემან, იგიმცა გამოეკუების ყოვლისა კეთილისაგან. აღიწერა კელითა უღირსისა მღდელისა, სიონის დეკანოზის ნ ი კ ო ლ ო ზ ი ს ი თ ა. გევედრები მკითხველთა, მცირედცა კსენებასა ჰყოფდეთ ჩემ ცოდვილისა მწერლისათჳსცა. დასრულებულ იქმნა წიგნი ესე ძალითა ღმრთისაჲთა თუესა სეკდენბერსა **ა**, ქრისტეს აქეთ **ჩღნზ**“ (433r). იოსებ მანგლელ ეპისკოპოსს, რომლის ხელქვეითაც მსახურობდა ამ წიგნის მომგებელი გერმანე არქიანდრიტი, ასეთივე შედგენილობის წიგნი გადაუწერინებია მთავარდიაკონ გარსევანისათვის. იხ. აქვე ზემოთ K 67 ხელნაწერის აღწერილობა.

3 იხ.: ქუთაისის სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობა, ტ. I, გვ. 220-221.

K 654

ქუთაისის ისტორიულ მუზეუმში ეს ხელნაწერი მოხვდა გელათის მონასტრიდან. შემორჩენილია მცირე ფრაგმენტი (78 ფურცელი), ძალზე დაზიანებული: რვეულები დაშლილია, ფურცლები ამოცვენილი და არეული. შეიცავს ფრაგმენტებს „ეფრემის“ ორივე ნაწილიდან. ხელნაწერის აღმწერელი ე. ნიკოლაძე მას XVI საუკუნით ათარიღებს.[1]

Q 44

ფრაგმენტული ხელნაწერი XVIII საუკუნისა, შემორჩენილია მხოლოდ 22 ფურცელი. შეიცავს ეფრემ ასურის „სწავლათა“ პირველი ნაწილის, „ეფრემ პირველის“ პირველ ოთხ თავს: (1) „ეპისტოლე იოანეს მიმართ მონაზონისა, მოთმინებისათჳს“ (1r-3v); „სათნოებისათჳს, ჭაბუკისა მიმართ მონაზონისა, თავნი ოთხ“ (3v-9v); „სათნოებისათჳს წინასიტყვა, თავნი ათ“ (9v-15v); „სიტყუანი მოღუაწებითნი სიტყჳსა ამისთჳს, ვითარმედ: ეკრძალე თავსა შენსა, თავნი იბ“ (15v-22r, ბოლონაკლული). შერყვნილია ორთოგრაფია. კრიტიკული ტექსტის დადგენისათვის თითქმის არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს. აღწერილია ე. მეტრეველისა და ქ. შარაშიძის მიერ.[2]

ჩაწერის კომპაქტურობისათვის აქ აღწერილ ხელნაწერებს წინამდებარე გამოცემაში პირობითად აღვნიშნავთ ლათინური ანბანის მთავრული ასოებით:

A – Jer.106 (XIII-XIV)
B – A 1115 (XII)
C – Ath.23 (XVI-XVII)
D – A 673 (XIII-XIV)
E – K 8 (XVI)

---

1 ქუთაისის სახელმწიფო ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობა, ტ. II, შედგენილია ე. ნ ი კ ო ლ ა ძ ი ს მიერ, თბ., 1964, 300-301.

2 საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, მუზეუმის ხელნაწერთა ახალი (Q) კოლექცია, ტ. I, შედგენილი ე. მეტრეველისა და ქრ. შარაშიძის მიერ, ილ. აბულაძის რედაქციით, თბ., 1957, გვ. 59.

F – K 67 (1730 წ.)
G – A 391 (XVII)
H – A 62 (1706 წ)
I – A 196 (XVII-XVIII)
J – A 154 (XVIII)
K – A 362 (XVIII)
L – A 166 (1710 წ.)
M – K 80 (1757 წ.)
N – K 654 (XVI)
O – Q 44 (XVIII)

როგორც ჩვენი მოკლე მიმოხილვიდან ჩანს, ხელნაწერები სხვადასხვა სისრულისაა. ACO ხელნაწერები მხოლოდ „ეფრემ პირველს“ შეიცავს, G – მხოლოდ „ეფრემ მეორეს“, BDEF-HIJKLMN კი – ორივე მათგანს (სრული ან ფრამენტული სახით). გამართულობის თვალსაზრისით – ჩვენამდე მოღწეულთა შორის საუკეთესო სამეულია A, B და C, მაგრამ დედნისეული უბიწოებისაგან ისინიც დიდად არიან დაშორებული, რაც კრიტიკული ტექსტის დადგენას ძალზე აძნელებს.

A და C ხელნაწერები რედაქტირებული ჩანს მათ გადამწერთა მიერ. ეს „რედაქტირება“ გამოწვეული უნდა იყოს არა ამბიციური თვითნებობით, არამედ გადამწერთა ხელთ არსებული დაზიანებული (ძნელად ამოკითხვადი) დედნების გაუგებარი ადგილების აღდგენის სურვილით. გადამწერთ, როგორც ჩანს, ხელთ არ ჰქონიათ მეორე დედანი (პირველი დედნის ნაკლოვანი ადგილების აღსადგენად), და არც ბერძნული წყაროსათვის მიუმართავთ, არამედ საკუთარი მოსაზრებით შეუვსიათ დედანში წაშლილი თუ დაზიანებული ადგილები. ზოგჯერ მათი კონიექტურა საკმაოდ დამაჯერებელი ჩანს, მაგრამ ბერძნულ წყაროსთან შედარება სხვა ვარიანტს გვიჩვენებს, ისეთ ვარიანტს, რომელიც სხვა, უფრო გვიანდელ და ნაკლები კვალიფიციურობით შესრულებულ ქართულ ხელნაწერებშია დაცული. მართალია, გვიანდელი ხელნაწერები A, B და C-ს დიდად ჩამორჩებიან საერთო გამართულობის დონით, მაგრამ იქ, სადაც ისინი ბერძნულ დედანს ეთანხმებიან, ხოლო A, B და C მათგან განსხვავებულ ვარიანტს

გვთავაზობენ, ჩვენ მთარგმნელისეულად მივიჩნიეთ სწორედ გვიანდელ ხელნაწერთა ჩვენება, ხოლო ABC ვარიანტები სქოლიოში ჩავიტანეთ.

ერთი მნიშვნელოვანი თავისებურება, რაც „ეფრემის" ქართულ ხელნაწერთა უმეტესობას ახასიათებს, ესაა აპოსტროფისა და მახვილის დასმა ცალკეულ სიტყვებზე. ეს ნიშნები ზოგ ხელნაწერში უფრო იშვიათია, ზოგან კი უფრო ხშირი (გვხვდება ერთისა და იმავე სიტყვის სხვადასხვა მარცვალზე მახვილის დასმის შემთხვევებიც). წინამდებარე გამოცემაში ისინი ყველგან აღნიშნილი გვაქვს.

ტექსტის დადგენისათვის სრულად ვიყენებთ ძველ და უკეთეს ხელნაწერებს (ABCD), სხვა ხელნაწერების ვარიანტებს კი გამოკრებით ვუთითებთ სქოლიოში, რადგან მათი ორთოგრაფიული სიჭრელის სრული ასახვა კრიტიკული ტექსტის დადგენას ვერაფერში შეეწეოდა.

შენიშვნებს (ხელნაწერის ტექნიკური მდგომარეობის დახასიათებას, ანდერძ-მინაწერების ტექსტების ციტირებას) ვარსკვლავით აღვნიშნავთ სქოლიოში, ვარიანტებს — არაბული ციფრებით, ბიბლიურ ციტატებს — მრგვალ ფრჩხილებში ჩასმული ციფრებით.

წმ. ეფრემის „სწავლათა" ტექსტს წავუმძღვარეთ მათი ავტორის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი თხზულებების ძველი ქართული თარგმანების ტექსტები:

1. ცხორებაჲ და განგებაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა უდაბნოჲსა მთიებისა და მონაზონთა მოძღურისა ეფრემისი.[1]

2. ცხორებაჲ და მოქალაქობაჲ წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ.[2]

3. შესხმაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ, თქუმული წმიდისა მამისა ჩუენისა გრიგოლი ნოსელისაჲ.[3]

---

1 ტექსტი დადგენილია ორი ხელნაწერის მიხედვით: ბრიტანეთის მუზეუმის Add.11281 და თბილისის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის A 249.

2 ესაა სვიმეონ მეტაფრასტის თხზულება. ქართული თარგმანი შემორჩენილია ერთადერთ A 79 ხელნაწერში.

3 ტექსტი დადგენილია გრიგოლ ნოსელის თხზულებათა ოთხივე ხელნაწერი კრებულის მიხედვით: Ath.49, A55, A108 და Ath.14.

4) ფრაგმენტი წმ. ამფილოქე იკონიელის „წმ. ბასილი დიდის ცხოვრებიდან“, წმ. ბასილისა და წმ. ეფრემის შეხვედრის შესახებ.[1]

5) ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისა მიერ შესხმაჲ დიდისა და ღმერთშემოსილისა ბასილისი.[2]

1 ამფილოქე იკონიელის თხზულება ქართულ ენაზე სამი რედაქციითაა ცნობილი. წმ. ბასილისა და წმ. ეფრემის შეხვედრის ეპიზოდი მოგვყავს სამივე რედაქციიდან: ტბეთის მრავალთავის (A19), პარხლის მრავალთავის (A95) და იერუსალიმის საპატრიარქო ბიბლიოთეკის № 36 ქართული ხელნაწერისა.

2 ტექსტი დადგენილია ორი ხელნაწერით: ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის A 90 და ქუთაისის ისტორიული მუზეუმის № 8.

წმ. ეფრემ ასურის
ცხოვრებისა და მოღვაწეობის
ამსახველი თხრობანი

ცხორებაჲ და განგებაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა უდაბნოჲსა მთიებისა და მონაზონთა მოძღურისა ეფრემისი*

ვიწყო შეწევნითა ღმრთისაჲთა და ძალითა უფლისა და მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა[1] და მეოხებითა წმიდისა ღმრისმშობელისაჲთა და შუვამდგომელობითა[2] სულისა წმიდისაჲთა, რამეთუ იგი არს დასაბამ და სრულება სიტყჳსა ამის ჩუენისა უძლურისა. ესე არს დასაბამი — განგებაჲ წმიდისაჲ პირველითგან ვიდრე აღსასრულადმდე ცხორებისა მისისა ქალაქსა შინა კურთხეულსა ურაჰისასა, რომელ არს შუვამდინარისაჲ.[3]

[დედ-მამა წმ. ეფრემისა]

ესე წმიდაჲ ეფრემ იყო ნათესავად ასური, და მამაჲ მისი იყო ქალაქისაგან ნასიბინისა, რომელ-იგი არს მოსაზღვრე ბერძენთა და სპარსთა, და მას ჟამსა არღა დაეპყრა იგი სპარსთა. ხოლო დედაჲ მისი იყო ემიდელი. და იყო მამაჲ მისი მთავარი ნასიბინს შინა და მსახურ კერპისა ერთისა, რომელსა სახელი ერქუა აპოლონ. და შემოდგომად ჟამთა დასცა იგი ივბიანოს, წმიდამან და კურთხეულმან მეფემან, და ჴელმწიფობასა წმიდისა კოსტანტინე მეფისა უშვა მამასა თჳსსა ჭაბუკი ესე, რომლისათჳს მნებავს მითხრობად სიტყჳსა ამის ჩუენისა, ვინაჲთგან გამოირჩია იგი ღმერთმან დედის მუცლით[4] თჳსითგან, ვითარცა

---

* ტექსტი დადგენილია ორი ხელნაწერის მიხედვით: ბრიტანეთის მუზეუმის Add.11281 (XI ს), 246r-274r და A 249 (X-XI), 1r-38v (ძველი პაგინაციით — 78r-111v, თავბოლონაკლული). ვარიანტებს პირობითად აღვნიშნავთ A და B ასოებით, შესაბამისად. ტექსტი აქამდე ორგზის გამოიცა: G. Garitte, Vies géorgiennes de S. Syméon stylite l'Ancien et de S. Ephrem: CSCO, vol. 171, Scriptores Iberici, t. 7. Louvain 1957, 78-117, მამათა ცხორებანი (ბრიტანეთის მუზეუმის ქართული ხელნაწერი XI საუკუნისა), ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო ვ ა ხ ტ ა ნ გ ი მ ნ ა ი შ ვ ლ მ ა, თბ., 1975, 211-233. წინამდებარე გამოცემაში ტექსტი დანაწევრებულია რამდენიმე მონაკვეთად (პირობითი სათაურებით), წმ. ეფრემის ცხოვრების უმთავრესი მოვლენების აქცენტირების მიზნით. ასევე გასწორებულია წინა გამოცემების ზოგიერთი ლაფსუსი.

1 ქ˜ესითა A. 2 შოვამდგომელობითა A. 3 შოვამდინარისაჲ A. 4 მოცლით A.

(246vA) იერემია წინაჲსწარმეტყველი, რაჲთა ამხილოს ყოველსა საცთურსა მწვალებელთასა და უნათობდეს ყოველთა მკჳდრთა ქუეყანისათა ბრწყინვალებითა მოძღურებისა მისისაჲთა, რამეთუ გამოერჩია იგი მადლსა მას საღმრთოსა და დაცვულ იყო, რაჲთა არა ეზიაროს ნაზორევთა მათ შეგინებულთა და შესაკრებელთა საძაგელებისათა, რომელნი-იგი შეკრბებოდეს თაყუანისცემად კერპსა მას მამისა მისისასა, ეშმაკთა მათთჳს და სათნოებათა მათ საჩინოთა, რომელსა ხედვიდეს ჭაბუკისა ამას თანა, რამეთუ ყრმაღა იყო ჯერეთ, და ვერღარა შეუძლებდეს ეშმაკნი მიხედვად მისა მიმართ სახლსა შინა მამისა მისისასა, რამეთუ ვერ შემძლებელ იყვნეს მიდრეკად ნებისა მათისაებრ მადლისა მისგან, რომელი წინაჲსწარ ვაკსენეთ მისთჳს, რომელიცა-იგი ჰფარვიდა მას. და მის ზედა აღესრულა სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ ჭეშმარიტად ანანიაჲსა მიმართ პავლჱსთჳს, რომელსა იტყჳს, ვითარმედ: ჭურად რჩეულად გამომირჩევიეს ჩემდა იგი.

და დღესა შინა ერთსა იხილა იგი მამამან მისმან ქრისტიანესა[1] ვისმე თანა ზრახვასა ქალაქსა შინა და აღივსო მისთჳს გულისწყრომითა და რისხვითა და სწავლა იგი უწყალოდ გუემითა. და შემდგომად მისა ჰრქუა მას მამამან მისმან, (247rA) რამეთუ: „ესერა შევალ შენთჳს, რაჲთა შევწირნე შესაწირავნი ღმრთისა, რაჲთა შეგინდოს შენ“.

და ვითარცა შევიდა და აღასრულა ზორვაჲ იგი მისი ჩუეულებისაებრ თჳსისა წინაშე კერპისა მის თჳსისა, მაშინ იწყო ეშმაკმან მან ბილწმან სიტყუად მისა მიმართ და ეტყოდა მას ესრეთ,[2] რამეთუ: „მე უწყი შენთჳს, მრავალთა წელთა ზრუნავ ტაძრისა ამის ჩემისათჳს. ხოლო ვედრებაჲ ესე შენი ჩემდა მომართ ძისა შენისათჳს ვერ შემძლებელ ვარ მითუალვად შენგან, ვითარცა-იგი ვერ შესაძლებელ არს ყოფად ცაჲ ქუეყანად, ეგრეთვე[3] არცაღა ჩემი ეგების, რაჲთამცა მას შინა ნაწილი გინათუ განსუენებაჲ იყო. ხოლო უკუეთუ გნებავს, რაჲთა აღვასრულო ნებაჲ შენი, მაშა განაძე იგი და განდევნე სახლისა შენისაგან, რაჲთა არა იყოს იგი მჯდომად ჩემდა, რამეთუ მე უწყი, ვითარმედ ძჱ ესე შენი განმდევნელი ღმერთთაჲ ყოფად არს“.

1 ქ˜ეანესა A. 2 ესრჱთ A. 3 ეგრჱთვე A.

და მეყსეულად გამოვიდა გარე მამაჲ მისი კერპისა მისგან და ჰრქუა ძესა თჳსსა: „აღდეგ და ვიდოდე, ვინაჲცა გნებავს, სახლსა ჩემსა ნუმცა მიხილავ უკუნისამდე, რამეთუ მტერი ხარ ღმერთთაჲ“.

[ეფრემი იაკობ ნისიბიელთან]

მაშინ ყრმაჲ იგი აღივსო სიხარულითა დიდითა, რამეთუ თჳთ იგი ამისთჳს წადიერ იყო და მოხარულ. მაშინ გამოვიდა სახლისაგან მამისა თჳსისა და არარაჲ აიღო მის თანა, ამისთჳს, რამეთუ არა (247vA) უწყოდა, თუ ვინაჲ წარვიდეს იგი ანუ ვისა მივიდეს. არამედ მადლი იგი ღმრთისაჲ, რომელი დამკჳდრებულ იყო მის თანა, სცვიდა მას და წარუძღუა მას ეკლესიად ქრისტიანეთაჲსა[1] და მივიდა წმიდისა ამბა იაკობის ეპისკოპოსისა ნასიბინ ქალაქისა.

და იყო იგი სრული კაცი, მოშიში ღმრთისაჲ და შემკული ყოვლითა სათნოებითა. და მადლი ღმრთისაჲ იქმოდა ძალთა და სასწაულთა დიდ-დიდთა მის მიერ, და წინაჲსწარ სცნობდა დაფარულთა საიდუმლოთა სულისა წმიდისა მიერ, რომელი-იგი დამკჳდრებულ იყო მის შორის. და ვითარცა შევიდა წინაშე მისსა ნეტარი ესე ეფრემ და აუწყნა მას ყოველნი საქმენი მისნი, განიხარა მისთჳს ფრიად და შეიწყნარა იგი ყოვლითა სიყუარულითა და დაადგინა იგი სადგურსა მას წიგნის მსმენელთა თანა.

ხოლო ჭაბუკი ესე დღითი-დღედ ჰმატებდა წადიერებითა და მოსწრაფებით სწავლასა სარგებელისათჳს სულისა თჳსისა და მოსწრაფე იყო მარხვასა და ლოცვასა, და წადიერად და გულსმოდგინედ მიისწრაფინ ეკლესიად, რაჲთამცა ისმინა წიგნთაგან წმიდათა. და შევიდა წმიდისა ამის ამბა იაკობ ეპისკოპოსისა თანა საეპისკოპოსოს, და ისწრაფდა მუნამდის, ვიდრემდის იქმნა ამბაძველ წმიდისა მის ღმრთისა ეპისკოპოსისა (248rA) განგებასა მისსა. და რაჟამს ხედვიდა წმიდაჲ იგი გამოწულილვასა და გამოძიებასა განგებისა მისისასა, აღივსებოდა მისთჳს სიხარულითა და მხიარულებითა, და მარადის განამტკიცებდა საქმეთა თჳსთა სიტყუათაგან ცხორებისათა წიგნთაგან წმიდათა. და

1 ქ˜ეანეთაჲსა A.

არათუ ხოლო წმიდასა მას თანა ოდენ საყუარელ იყო იგი, გარნა ყოველთა თანა შვილთა ეკლესიისათა. და შემდგომად მცირედისა ჟამისა სრულ იქმნა ყოვლით-კერძოვე ნათლითა და ღმრთისმოშიშებითა.

მაშინ სირცხჳლეულ იქმნა ეშმაკი, რომელმან-იგი გამოაძო სახლისაგან მამისა თჳსისა, და ვერღარა შემძლებელ იყო ხედვად მისა.

ხოლო ეშმაკმან, წინააღმდგომებისა მისისათჳს და დაწუვისაგან მის მიერ, ინება, რაჲთამცა შთააგდო იგი ცუდადდიდებულებასა, რაჲთამცა დააბრკოლნა შვილნი ეკლესიისანი და ყოველნი მორწმუნენი. და აღაშფოთა კუალად ამბა იაკობცა ეპისკოპოსი და რომელ-იგი მტერობითა ღონჱ იძია მის ზედა ეშმაკმან მან წმიდასა ეფრემს ზედა, რაჲთამცა ავნო მას დიდისა მის პატივისა მისისათჳს, რომელი-იგი აქუნდა მას ყოვლისა ერისაგან, მადლითა მით სულიერითა გამოეცხადა განგებაჲ წმიდისა მის ღმრთისა კაცისაჲ და უფროჲსღა ემატა მით სიყუარული მისი წინაშე პატიოსნისა მის ეპისკოპოსისა, და (248vA) ამაღლდა და დიდებულ იქმნა მის თანა პატივი და საქმჱ მისი უფროჲს პირველისა მის.

[ქალის შეცდენის ბრალდება]

რამეთუ იყო მუნ კაცი ეკლესიისა ნისიბინისა მნათჱ, და სახელი მისი ეფრემვე. და ვითარცა იხილა, რამეთუ ეპისკოპოსმან და ყოველთა შვილთა ეკლესიისათა შეიყუარეს წმიდაჲ ესე, რამეთუ აღივსო იგი შურითა წინააღმდგომებად მისა. და რომელთამე დღეთა შინა დაეცა მნათჱ იგი ერთისა ვისმე წარჩინებულისა მოქალაქისა ასულისა თანა ქალწულისა, და მიუდგა მის კანდელაკისაგან.

მაშინ ჰრქუა მან ქალსა მას: „ოდეს შეგაცნას მამამან შენმან, არქუ მას, ვითარმედ: ეფრემ ესე, რომლისათჳს იტყჳან, ვითარმედ წმიდაჲ არს იგი, შემოვიდა ჩემდა დღესა ერთსა და მან შემამთხჳა ესე“.

და ვითარცა ეუწყა მამასა მის ქალისასა საქმჱ ასულისა თჳსისაჲ, ჰრქუა მას: „ვინ არს, რომელმან იკადრა და გიყო შენ ესე საქმჱ?“

მაშინ მიუგო და ჰრქუა მას: „ეფრემ მიყო ესე, რომლისათჳს იტყჳან კაცნი, ვითარმედ წმიდა არს იგი“.

და მეყსეულად წარვიდა იგი ეპისკოპოსისა და პირსა თჳისსა იცემდა და ჰრქუა მას, რომელ-იგი უთხრა მას ასულმან მისმან.

და ვითარცა ესმა ეპისკოპოსსა საქმჱ იგი ქალისა მის მამისაგან, მწუხარე იქმნა დიდად ფიცხლად. ხოლო ეპისკოპოსსა ყოველნივე საიდუმლონი[1] საღმრთონი გამოეცხადებოდეს (249rA) მადლითა მით, რომელ-იგი იყო მის თანა, გარნა საქმჱ იგი ქალისაჲ მის დაეფარა მისგან.

მაშინ ცნეს ყოველთა კაცთა, დაბრკოლდეს მისა მიმართ ყოველნივე. მაშინ მოუწოდა ეპისკოპოსმან ნეტარსა მას და იწყო მხილებად მისა ამის საქმისათჳს. ხოლო იგი შეურვებულ იქმნა, და იწყო ნეტარმან მან გულისზრახვად გულსა შინა თჳსსა მისთჳს და არაჲ მიუგო მას სიტყუაჲ. და შემდგომად მისა ჰრქუა: „ჰე, მამაო, ვცოდე. არამედ გევედრები სიწმიდესა შენსა, რაჲთა მომიტეო და შემინდო ცოდვაჲ ესე“.

ხოლო ეპისკოპოსსა, ამბა იაკობს, არავე ჰრწმენა ამის საქმისათჳს. არათუ იცოდა, გარნა ყოველნი საიდუმლონი[2] და განზრახვაჲ მისი უწყოდა მან.

და კუალად ამბა იაკობცა, ეპისკოპოსი ნეტარი, ევედრებოდა ღმერთსა, რაჲთა გამოაცხადოს საქმჱ ესე, და დაუფარა მას იგი ღმერთმან, რამეთუ ღმერთი, რომლისაჲ დიდებულ არს სახელი მისი, უნდა, რაჲთამცა გამოაცხადნა საიდუმლონი[3] ამის წმიდისანი, და ერსა გამოუცხადოს კეთილად სრბაჲ მისი და სათნოებანი, რომელნი მონიჭებულ იყვნეს მისა.

და ვითარცა შვა ქალმან ყრმაჲ იგი, აღიქუა მამამან მისმან ყრმაჲ და მოჰგუარა წმიდასა ღმრთისასა ეპისკოპოსსა. მაშინ ბრძანა ეპისკოპოსმან მოწოდებაჲ ნეტარისა ეფრემისი. და ვითარცა მოვიდა, ჰრქუა მას ქალისა მამამან: „მიიღე აწ (249vA) ძჱ შენი და განზარდე იგი, ვითარცა გნებავს“.

მაშინ ნეტარი ეფრემ ტიროდა და თქუა: „ჰე, მამაო, ვცოდე, გარნა გევედრები, რაჲთა მომიტეოს სიწმიდემან თქუენმან“. და აღიქუა ყრმაჲ იგი და შევიდა ეკლესიად.

---

1 საჲდუმლონი A. 2 საჲდუმლონი A. 3 საჲდუმლონი A.

და ვითარცა იხილეს კაცთა ყოველთა, განკჯრვებულ იქმნნეს მისგან და შეცბუნდეს. რომელნიმე იტყოდეს: „უბრალო არს“, და რომელნიმე დაბრკოლდეს მისა მიმართ. ხოლო იგი მას შინა ტიროდა და იტყოდა: „ევედრენით, ძმანო, ღმერთსა, საყუარელნო, რაჲთა მომიტეოს ცოდვაჲ ესე“.

და ვითარ დაადგრა ამას ზედა დღე რავდენმე, და იხილნა კაცნი, რამეთუ დაბრკოლებულ იყვნეს მისა მიმართ, შეშინდა სიტყჳსა მისგან, რომელსა იტყჳს სახარებასა შინა: „წყეულ არს კაცი იგი, რომელმან დააბრკოლოს ერთი ძმათა მათ მცირეთაგანი, რომელნი ჩემდა მომართ მორწმუნენი არიან, და დაბრკოლდეს“.(1) და ვითარცა იხილა ღმერთმან ფრიადი მოთმინებაჲ მისი და იჭჳ კაცთაჲ მისა მიართ, ხოლო იგი შეიწყნარებდა კდემასა და ყუედრებასა მათსა სიხარულით, ინება ღმერთმან, რაჲთა გამოუცხადნეს სათნოებანი მისნი სულიერნი და სიმდაბლჱ იგი მისი ჭეშმარიტი ყოველთა კაცთა, რაჲთა სირცხჳლეულ იქმნეს ეშმაკი და ნებისმყოფელნი მათნი.

იყო დღჱ კვირიაკჱ, და ვითარცა აღასრულეს მსახურებაჲ საიდუმლოჲსაჲ (250rA) და ეზიარნეს კაცნი საიდუმლოთა ჴორცთა და სისხლთა პატიოსანთა ქრისტჱსთა, მაშინ წარმოდგა ნეტარი ეფრემ წინაშე ეპისკოპოსისა, და ყრმაჲ იგი ჴელთა მისთა სამჴართა ქუეშე, და ევედრა მას, რაჲთა უბრძანოს აღსლვაჲ საფსალმუნეთა[1] ზედა. ხოლო ეპისკოპოსმან ბრძანა, რაჲთა აღვიდეს. და ვითარცა აღვიდა საფსალმუნეთა[2] ზედა და დადგა შორის მისსა, ყრმაჲ იგი მის თანა გამოიღო გარე მარჯუენესა ჴელსა ზედა მისსა და პირი ყრმისაჲ აღმოსავალით მიაქცია და ჴმა-ყო ჴმითა მაღლითა და თქუა: „შენ გეტყჳ, ჶ, ყრმაო, და გაფუცებ სახელსა ღმრთისა ცხოველისასა, რომელ არს შემოქმედი ცათაჲ და ქუეყანისაჲ და ყოველნი, რავდენნი არიან მას შინა, აღიღე პირი შენი და უთხარ სამართალი: ვინ არს მამაჲ შენი?“

მიუგო ყრმამან მან ჴმითა მაღლითა: „ეფრემ მნათჱ არს მამაჲ ჩემი“.

---

1 საფსალმონეთა A. 2 საფსალმონეთა A.

(1) მათე 18,6.

და ვითარცა ესმა ყოველთა კაცთა ჴმაჲ იგი ყრმისაჲ მის, დაეცა მათ ყოველთა ზედა შიში დიდი, და შეცბუნდეს ყოველნი მისგან და იწყეს ჴმობად და ღაღადებად, განკჳრვებულნი ევედრებოდეს ნეტარსა ეფრემს, რაჲთა მიუტეოს მათ. ხოლო ყრმაჲ იგი მეყსა შინა ადგილსავე მოკუდა.

მაშინ მივიდა მამაჲ იგი ქალისაჲ მის და შეუვრდა ფერჴთა წმიდისა ეფრემისთა და ტირილით ევედრებოდა მას, რაჲთა შეუნდოს მას. (250vA)

და ეუწყა ეპისკოპოსსა საქმჱ ესე. მაშინ ყო ერსა ზედა ლოცვაჲ სალხინებელი, რომელ არს ი ლ ა ს მ ო ნ ი,* წმიდასა ეკლესიასა შინა. მიერ დღითგან იდიდა მონაჲ ღმრთისაჲ წმიდაჲ ეფრემ ყოველთა კაცთა თანა უმეტეს[1] პირველისასა, და სირცხჳლეულ იქმნა მიერითგან ეშმაკი და დაეცა. ხოლო მნათჱ იგი ოტებულ იქმნა და მიერითგან არავინ იხილა იგი. და განდიდნა კუალად ნეტარი ეფრემ წინაშე თუალთა წმიდისა ეპისკოპოსისათა და პატიოსან იყო მის წინაშე უფროჲს პირველისასა, და მარადის მის თანა იმარხავნ და საზრდელსა ერთსახედ მიიღებნ.

[ე ფ რ ე მ ი ნ ი კ ე ა შ ი]

და შემდგომად მცირედისა ჟამისა აღდგა არიოზ, მგმობარი მამისა და ძისა და სულისა წმიდისაჲ, და შემოქმედისა თჳსისა ზედა აღმოიღო ენაჲ თჳსი, ვითარცა მახჳლი. აღივსო ეგჳპტჱ ბილწებითა მისითა. მაშინ შეკრიბა დიდებულმან და მორწმუნემან კოსტანტინე, მეფემან ბრწყინვალემან, ეპისკოპოსნი ყოველნი

---

* ი ლ ა ს მ ო ნ ი ს განგება (’Akolouqia ei~ ilasmon), რომელიც სრულდებოდა შეცოდებულთა განწმედისათვის (ilasmo~ – შეწყალება), შეიცავს წმ. ბასილი კესარიელის, იოანე ოქროპირისა და სხვ. ლოცვებს. იგი ქართულადაც უთარგმნიათ (სავარაუდოდ, გიორგი მთაწმიდელს, რამდენადაც მის მიერ თარგმნილი წეს-განგებების გვერდითაა მოთავსებული „კურთხევათა“ ძველ ქართულ კრებულებში). წეს-განგების რუსული თარგმანი A 450 ხელნაწერის მიხედვით გამოაქვეყნა და ლიტერატურულ-ისტორიული მიმოხილვა დაურთო კ. კ ე კ ე ლ ი ძ ე მ (Литургические грузинские памятники в отечественных книгохранилищах и их научное значение, Протоиерея Кор. К е к е л и д з е, Тифлос, 1908, გვ. 108-113, 433-437. ქართული ტექსტი პირველად გამოსცა ე. კ ო ჭ ლ ა მ ა ზ ა შ ვ ი ლ მ ა (მცირე კურთხევანი, თბ., 1998 წ., გვ. 218-253).

1 უმეტჱს A.

ნიკიისა ქალაქსა შინა. და ვითარ უწოდა წმიდასა ამბა იაკობს ეპისკოპოსსა, რაჲთა მივიდეს მუნ და მოყუასნი მისნი მის თანა, მაშინ ნეტარიცა ესე ეფრემ თანა წარიყვანა წმიდასა კრებასა, რაჲთა ბრძოლა-უყოს სარწმუნოებისათჳს მართლისა, ვითარცა ერისთავმან რაჲ გუნდისამან (251rA) წმიდისა საკელმწიფოსა შინა ჰრომთასა. და ვითარცა შეაჩუენეს არიოზ და განდევნეს იგი და ყოველნი, რომელნი იყვნეს მის თანა, და მიექცა ძჳრი თჳსი თავსავე თჳსსა ზედა, და მიიღო მისაგებელი მისი მსგავსად უგუნურებისა მისისა ძალითა ღმრთისაჲთა. ხოლო წმიდაჲ ეპისკოპოსი ამბა იაკობ და ნეტარი და რჩეული ეფრემ შემდგომად კრებისა მის განყრისა და ყოველნი კაცნი მიიქცეს ქუეყანადვე თჳსა. მაშინ მოიქცა ამბა იაკობცა ეპისკოპოსი ქუეყანადვე თჳსა სიხარულითა დიდითა, მსგავსად ერისთავისა, რომელმან-იგი სძლის მტერთა, და წმიდაჲ ეფრემცა მის თანა.

ხოლო ნეტარი ესე ეფრემ დღითი-დღედ ჰმატებდა და ისწრაფინ წარმატებასა ღმრთისმოშიშებითა და სათნო-ყოფითა მისითა და მარადის იკითხავნ წიგნთა წმიდათა და ერჩდა იგი წმიდასა ეპისკოპოსსა ყოველსავე ზედა, რაჲცა რაჲ ებრძანის მას საქმედ.

[შაბურ მეფის დამარცხება ლოცვით]

და შემდგომად მცირედისა ჟამისა შეისუენა კოსტანტინე, მეფემან დიდებულმან, და დაიპყრეს მეფობაჲ ძეთა მისთა. და შემდგომად მისა, მათ ჟამთა გამოვიდა საბურ, მეფჱ სპარსთაჲ, რამეთუ უდებ-ყვეს ძეთა კონსტანტინე მეფისათა დიდებულისა, და მოიწია ქალაქად ნისიბინისა აურაცხელითა ერითა მრავლითა და მარზაპნებითა და ძალითა მრავლითა, და ნათესავები, რომელთაჲ არა იყო რიცხჳ. (251vA) და ორად განყო ლაშქარი მისი და განაწყო და მოუკრა ქალაქსა ბრძოლად შინა მკჳდრთა ქალაქისათა, და გარე-მოიცვა ქალაქი სამეოცსა დღესა და გარდააგდო მდინარჱ იგი, რომელი შემოვიდოდა ქალაქსა შინა, განკუეთა ზღუდისა ძირსა და შეაგდო ქუეშე საფუძველსა ზღუდისასა და დაარღჳა ზღუდჱ იგი სიმრავლემან წყლისამან. და ჰგონებდა საბურ,[1] ვითარმედ უშრომელად შევიდეს ქალაქსა. მაშინ ამბა იაკობ, პატიოსანმან ეპისკოპოსმან კურთხეულმან, და ნეტარმან

1 საბორ A.

ეფრემ და ყოველთა შვილთა ეკლესიისათა იწყეს ლოცვად და ვედრებად ღმრთისა მრავლითა ცრემლითა და სულთქუმითა ყოველთა დღეთა ბრძოლისათა.

მაშინ წმიდაჲ ამბა იაკობ, ეპისკოპოსი კურთხეული, დაადგრა შორის მჴედართა და მოქალაქეთა და ნუგეშინის-სცა[1] მათ ყოველთა და აღაშენა[2] ზღუდჱ იგი, და აჰმართნეს ფილაკავნები და უშტეკავნები ზღუდესა ზედა და ესროდეს მათ და გააშორებდეს ლაშქარსა ქალაქისაგან. ესრეთ[3] ყო წმიდამან ეპისკოპოსმან და ნეტარმან ეფრემ, და ვერ შეუძლეს მოახლებად ზღუდესა. და ეკლესიასა შინა ევედრებოდეს ღმერთსა ამის ჭირისათჳს. (252rA)

მაშინ მეფემან საბურ არათუ[4] ზღუდისა მისთჳს, რომელი აღაშჱნეს, განკჳრვებულ იქმნა, არამედ სხუაჲ სახილავი იხილა და მისგან შეშინდა შიშითა დიდითა და ზარგანჴდილ იქმნა ამისთჳს, რამეთუ იხილა მან კაცი, შემკობილი სამეუფოჲთა სამოსლითა, მდგომარჱ ზღუდესა ზედა და ზეწრითა ბრწყინვალითა და დიდებულითა. და გულისხმა-ყო და განიზრახა თავსა შორის[5] თჳსსა,[6] ვითარმედ ბრძენთა მეფჱ არს იგი, და არავის უთხრა მოყუასთა მისთა, რომელნი-იგი ეტყოდეს მას, ვითარმედ: „არა არს აქა მეფჱ“. და რამეთუ რომელნიმე მარზაპანთაგანნი მოვიდოდეს ჰეჯიბთა[7] მთავრისა მისისა თანა და ეტყოდეს, ვითარმედ: „არა არს აქა მეფჱ, არამედ არს იგი ანტიოქიას ქალაქსა“. და იცოდა მეფემან საბურ სპარსთამან ნიშნები[8] მისი და ესწავა, რომელი-იგი ჰბრძოდა ამათ წილ.

მაშინ ზარგანჴდილ იქმნა საწყალობელი იგი და უბრძანა ბანაკსა თჳსსა, რაჲთა ესროდიან მას ისართა, და არა იცოდა მან უსუსურმან გონებითა, ვითარმედ რომელი-იგი უჴორცო არს, ვერ ავნებს მას ისარი მისი. და სირცხჳლეულ იქმნა, რაჟამს იხილა დიდებაჲ იგი.

მაშინ საკჳრველმან ეგრემ განთქუმულმან ითხოვა ნეტარისა ამბა იაკობ ეპისკოპოსისაგან, რაჲთა უბრძანოს და განვიდეს ზღუდესა ზედა, რაჲთა იხილნეს ბარბაროსნი იგი და ესროდის მათ ისართა. (252vA)

---

1 ნუგეშინისცა A. 2 აღაშჱნა A. 3 ესრჱთ A. 4 არაჲთუ A. 5 შორის – A. 6 თჳსა A. 7 ჰეჯბთა A, ჰეჯიბთა B. 8 ნიშანები A.

და ვითარცა ესმა ამბა იაკობს სიტყუაჲ ნეტარისა ეფრემისი, უბრძანა, რაჲთა აღვიდეს, რამეთუ იცოდა მადლი იგი, რომელი იყო მოცემული მისა მის სასწაულისაგან, რომელიცა ყო მან. ხოლო რაჟამს განვიდა ნეტარი რომელსამე ზღუდეთაგანსა და იხილნა ბევრის-ბევრეულნი კაცნი, აღიხილნა თუალნი თჳსნი ღმრთისა მიმართ და ითხოვა მისგან, რაჲთა მიავლინოს მათ ზედა რისხვაჲ, მკალი და ბუზი, რაჲთა ამათ მჴეცთა უნდოთა მიერ კმა-უყოს მათისა ბრძოლისათჳს, და გულისხმა-ყოს საბურ სპარსთა მეფემან, საწყალობელმან უბადრუკმან, ძალი ღმრთისაჲ.

მაშინ ლოცვითა წმიდისა ეფრემისითა მოიწია მათ ზედა ღრუბელი და მკალი და ბუზი, და დაესხა პილოთა ზედა, რამეთუ თმაჲ არა ასხს მათ. და ფაქლი შევიდის ყურთა და ცხჳრთა შეუჴდის. და დაესხა ბუზი იგი ცხენთა და პილოთა და სხუათა-ცა პირუტყუთა — ჯორთა და აქლემთა და ყოველთა საცხოვარ-თა. და ვერ დაუდგეს წინაშე რისხვასა მას, რომელი-იგი მოავ-ლინა ღმერთმან მათ ზედა ლოცვითა ამის წმიდისა და ნეტარისა ეფრემისითა. და აღჭრნეს ბუზთა მათ ჴორცნი ცხენთანი. და სიმძაფრისაგან ტკივილისა, რომელცა-იგი იგუემებოდეს საჴე-დრები, გარდამოჰყრიდეს მჴედართა, და ვერ დაიდგმიდეს მჴე-დარნი ზურგთა ზედა ცხენთასა. (253rA) და აღაშფოთა ბანაკი იგი მათი, და დაყარეს კარვები მათი და წარივლტოდეს მიერ. და ვითარცა გულისხმა-ყო მეფემან საწყალობელმან ძალი იგი ღმრ-თისაჲ, რომელ ჰმწყსის მორწმუნეთა, ნებისმყოფელთა მისთა კეთილად მოღუაწეთა, მაშინ მეოტ იქმნა მეფჱ მუნით სირცხ-ჳლეული, არარაჲ შეიძინა ყოვლისა მის განმზადებულებისა მის-გან ძლევაჲ. ლოცვისა მისგან წმიდისა და ნეტარისა ეფრემისა იჴსნა ღმერთმან ქალაქი იგი.

[ნ ი ს ი ბ ი ნ ი ს ზ ა ვ ი]

და შემდგომად ჟამთა მცირედთა სრულ იქმნა ცხორებაჲ ნეტარისა და კურთხეულისა ეპისკოპოსისაჲ ამბა იაკობისი, და მივიდა უფლისა თჳსისა სრული ყოვლითა სათნოებითა. მაშინ ნეტარი ეფრემ მწუხარე იქმნა სიკუდილისა მისისათჳს ფრიად და ჴუებულ იქმნა მისთჳს და აიღო გუამი წმიდისაჲ მის და შემურა პატივითა დიდითა და დაჰმარხა. და დაადგრა წმიდაჲ

იგი ქალაქსავე ნასიბინისასა სპარსთა შეპყრობადმდე. შემდგომად მცირედისა ჟამისა მეფემან კოსტანტინე მცირემან წარმოავლინა ივლიანე ულმრთოჲ ქუეყანად დაცვისათჳს. და მისა შემდგომად შეისუენა კოსტანტინე მეფემან, და დაიპყრა მეფობაჲ ივლიანე წყეულმან. და იქმნნეს ბრძოლანი და შფოთებანი ყოველთა ქალაქთა შინა. და განახუნა საკერპონი ტაძრები იგი და წარვიდა (vA) სპარსეთისა ქუეყანად. და დიდი შფოთი მოიწია ქრუსტიანეთა ზედა ჟამთა მისთა. და იქმნა ოკრებაჲ და ბრძოლანი მრავალნი ქუეყანასა სპარსეთისასა. და მუნ მიიღო მისაგებელი მისი ღმრთისაგან ქუეყანასა მას მტერთასა. და შემდგომად მისა აღდგა სხუაჲ მეფჱ, რომლისა სახელი მისი ივბინიანოს. და იყო მეფჱ კურთხეული და ბედნიერი მეფობასა შინა.

დაეგო საბურ მეფესა სპარსეთისასა, რამეთუ ივბინიანე მეფესა მორწმუნესა ექმნა საქმჱ კეთილი საბურ მეფისა თანა და აქუნდა მის თანა სიყუარული და კადნიერებაჲ და საყუედური, ვითარცა-იგი აქუს მეფეთა ჩუეულებაჲ კეთილისმყოფელთათჳს მისაგებელი, ეგრეთვე[1] საბურს თანა-ედვა პატივი მისი. მაშინ შეკრიბეს ორნივე ერთად: საბურ, სპარსთა მეფჱ, და ივბინიანე, მორწმუნჱ მეფჱ ბერძენთაჲ, და წარმოიღეს მათ თანა ივლიანე უშჯულოჲ, სამკუდროჲთა შემოსილი, და მოიღეს ქალაქად ნასიბინისა. მაშინ შეაწონნეს მოოკრებულნი[2] იგი ქუეყანანი: რომელ-იგი მოეოკრა[3] სპარსთა ქუეყანაჲ ბერძენთაჲ, ეგრეთვე[4] კუალად რომელი ბერძენთა მოეოკრა[5] სპარსთა ქუეყანაჲ. ხოლო რომელი-იგი ბერძენთა მოეოკრა[6] სპარსთა ქუეყანაჲ, უფროჲს იყო. მაშინ მეფემან (254rA) კურთხეულმან ივბინიანე მისცა ქალაქი ნისიბინისაჲ სპარსთა ნაცვალად მოოკრებულისა[7] მის წილ, ხოლო იგი საზღვრად დაიდვეს ბერძენთა და სპარსეთისა ვიდრე დღენდელად დღედმდე. და უბრძანა მოქალაქეთა, რაჲთა გამოვიდენ მიერ ქალაქისაგან და მისცენ იგი სპარსთა, რამეთუ მას ზედა ყვეს ზავი. მაშინ ნეტარმან ეფრემ გამოთქუა საკითხავი უშჯულოჲსა ივლიანჱსთჳს და მწუხარებათა მათთჳს, რომელ-იგი შეემთხჳა ქრისტიანეთა და დღეთა მისთა მას ჟამსა.

---

1 ეგრჱთვე A. 2 მოუკრობელნი A. 3 მოეუკრა A. 4 ეგრჱთვე A. 5 მოეუკრა A. 6 მოეუკრა A. 7 მოუკრებულისა A.

[ქალაქ არაბიაში შესვლა და ნათლისღება]

შემდგომად მისა განვიდა წმიდაჲ ეფრემ მეფობასა ივბინიანე მორწმუნისასა ქალაქით თჳსით და მივიდა ქალაქად, რომლისა სახელი მისი არაბიაჲ, და მას შინა მოიღო წმიდაჲ ნათლისღებაჲ. და იყო იგი ჰასაკითა ათრვამეტისა* წლისა დღეთა. და ისწავლებოდა დავითსა და იკითხავნ წიგნთა წმიდათა სულიერთა მის თანა, რომლისა მიერ ნათელი მოეღო. და ამისა შემდგომად აღდგა შფოთი დიდი მას ქუეყანასა შინა ეკლესიათა ზედა ღმრთისათა. ხოლო იგი წარივლტოდა მუნით და მოვიდა ქალაქად, რომელსა ჰრქჳან ემიდი, და დაადგრა მას შინა და უნათობდა მათ, რომელნი-იგი დანთქმულ იყვნეს ბნელსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა მსხდომარენი საცთურებათა შინა ეშმაკისათა. და დაადგრა (vA) მას შინა მცირედსა ჟამსა.

[ურჰაში შესვლა და დედაკაცთან შეხვედრა]

და ვითარცა გამოჴდა ზამთარი, მერმე წარმოვიდა ქალაქად ურჰაჲსა, რომელ არს შუვამდინარეთა.[1] და ვითარცა იხილა იგი შორით, განიხარა და თქუა გულსა თჳსსა, ვითარმედ: დავემკჳდრო ქალაქსა ამას შინა ვიდრე მიაღსასრულადმდე.

და ვითარ მიეახლა ქალაქსა და მიიწია მდინარესა, რომელსა ჰრქჳან დწსამანისი (ხოლო იგი გარე-მოიცავს ქალაქსა), და იხილნა მას ზედა დედანი, რომელნი რცხიდეს,[2] და დაადგრა მდინარესა მას ზედა და ხედვიდა მათ.

* ვ. იმნაიშვილის აზრით, აქ თავდაპირველად (იგულისხმება: ბერძნულ დედანში) „ორმეოცდაათრვამეტისა“ უნდა ყოფილიყო, თორემ ანაქრონიზმი გამოვიდოდაო. „ორმეოცდაათრვამეტის“ ნაცვლად „ათრვამეტის“ გაჩენას მკვლევარი მიაწერს გადამწერებს, და არც ქართველი მთარგმნელის შეცდომას გამორიცხავს. იხ.: მამათა ცხორებანი, გვ. 7 და 217. ჩვენი აზრით, „ათრვამეტი“ — ქართველ მწიგნობართა შეცდომა კი არა, დედნისეული რიცხვია. ამ აზრს ეთანხმება მცირედ ქვემოთ „ჭაბუკად“ მოხსენიება ეფრემისა (იხ. „ეფრემის დამკვიდრება მონასტერში“). 58 წლის მამაკაცს ასე ნამდვილად არავინ იხსენიებს. ეფრემი რომ ჭაბუკობისას შეუდგა ასკეტურ ღვაწლს და არა 58 წლისა, ეფრემის შესახებ არსებული სხვა ბიოგრაფიული წყაროებიც მოწმობენ (იხ., მაგ., ქვემოთ, „ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისა მიერ შესხმაჲ დიდისა და ღმერთშემოსილისა ბასილისი“, გვ. 131-144).

1 შოვამდინარეთა A. 2 ჰრცხიდეს A.

ხოლო ერთმან დედათა მათგანმან რომელნი რცხიდეს მუნ, იწყო ხედვად მისა და განცდად ჟამ ერთ. ხოლო წმიდამან ეფრემ შეჰრისხდა მას და ჰრქუა: არა გრცხუენისა, ჭ, დედაკაცო, და არცა დახედვიდეა ქუეყანად მიმართ?

და მიუგო დედაკაცმან მან და ჰრქუა მას: შენდა ჯერ-არს, რაჲთა ხედვიდე ქუეყანასა, რამეთუ მისგანი ხარ. ხოლო ჩემდა ჯერ-არს, რაჲთა გხედვიდე შენ, რამეთუ მე შენგანი ვარ.

მაშინ განკჯრდა წმიდაჲ ეფრემ სიბრძნისაგან მის დედაკაცისა და გონიერად მიგებისა მისისათჳს, რომელი-იგი ჰრქუა მას სიტყუაჲ.

და წარმოვლნა იგინი და იტყოდა გულსა თჳსსა:[1] უკუეთუ დედანი ამის ქალაქისანი ესრეთ[2] ბრძენ არიან, ვითარცა ესე დედაკაცი, მაშა რავდენ უფროჲს გარდამატებულ იყვნენ მამანი დედათა გონიერებითა და მეცნიერებითა!

მაშინ შევიდა ქალაქად და თქუა თავსა თჳსსა: (255rA) „ამიერითგან ვიქმოდი სასყიდლითა და ვჭამდე პურსა“, რამეთუ არარაჲ იცოდა ჴელთსაქმარი.

და მივდიდა იგი მეაბანოესა თანა და დაემიზდა მას. და მას ჟამსა შინა უფროჲსნი კაცნი მოქალაქენი ურჰაელნი[3] წარმართნი იყვნეს. ხოლო წმიდაჲ ესე ამხილებნ მათ და შეეშჯულებიედ მათ დავითისა სიტყუათაგან და წიგნთაგან წმიდათა. და ესევითარითა საქმითა დასტკბებოდა მას და იხარებნ.

[ეფრემის დამკვიდრება მონასტერში]

დღესა შინა ერთსა შეემთხჳა მონაზონსა ვისმე წმიდათაგანსა ურაკპარაკსა შინა. ჰკითხვიდა მას და ეტყოდა მონაზონი იგი: ვინაჲ ხარ შენ, ჭაბუკო? ხოლო მან უთხრა მას საქმჱ თჳსი და ცხორებაჲ თჳსი. ხოლო მონაზონმან მან ჰრქუა მას: ვითარ შენ ქრისტიანე ხარ და იქმ წარმართთა თანა და გნებავს სასუფეველსა შინა ყოფაჲ?

ხოლო ნეტარმან ეფრემ ჰრქუა მონაზონსა მას, რამეთუ: არა მიყუარს იგი.

ჰრქუა მას მონაზონმან მან, რამეთუ: მე გაგაზრახო უმჯობჱსი შენთჳს, რაჲთა მიხჳდე ერთისა ვისმე მონაზონისა მარტოდ

1 თჳსა A. 2 ესრეთ A. 3 ურაჰელნი A.

ცხორებულისა თანა წმიდათაგანისა, რომელნი არიან აქა, და შეეყავ ერთსა მათგანსა, და მან გასწაოს ცხორებაჲ სულისა შენისაჲ.

და ვითარცა ესმა ნეტარსა მონაზონისა მისგან, წარვიდა მის თანა. და მივიდეს მთად კერძო, რომელ არს დასავალით ქალაქსა ურაჰისასა, რამეთუ მას შინა იყვნეს სიმრავლჱ მონაზონთაჲ. და დაემკჳდრა მუნ ქუაბსა შინა მახლობელად მონაზონისა ერთისა მოღუაწისა და (vA) სულიერისა. ხოლო იგი მარადის გამოუცხადებდა მას სახილავთა საღმრთოთა.

და შემდგომად წელიწადისა ერთისა რაჲ ჟამითგან დაემკჳდრა წმიდაჲ ესე მთასა მას შინა, ილოცავნ მიმდემად გონებითა წმიდითა და იმარხავნ წმიდად და იკითხავნ მარადის წიგნთა წმიდათა სულიერთა დაუცადებელად.

[ზეგარდამო ხილვა ეფრემის შესახებ]

და ღამესა შინა ერთსა განვიდა გარე წმიდაჲ იგი ბერი სენაკით თჳსით და იხილნა ანგელოზნი ზეცით გარდამოსრულნი და ერთისა მათგანისა ჴელთა ტომარი დიდი დაწერილი ორკერძოჲთვე. და ჰრქუა ერთმან მათგანმან მოყუასსა თჳსსა: ვის მისცემ ქარტასა ამას: პავლეს, განშორებულსა ეგჳპტისა უდაბნოჲსასა, ანუ პიმენს მარტოდმყოფსა?

და მიუგო ანგელოზმან მან და ჰრქუა: არა ბრძანებულ არს ეგე ჩემდა.

ხოლო სხუამან ჰრქუა მას: მაშა ვინ არს აქა ღირსი მაგისი?

და მიუგო და ჰრქუა მას: არავინ არს დაბადებულთა შორის ღმრთისათა დღეს კაცი ღირს ამისა, გარნა ეფრემ ასური, რომელ არს მთასა ურაჰისასა მარტოდ მყოფი.

და რაჟამს იხილა ბერმან და ესმა და განიცადა სახილავი იგი, ჰგონებდა, ვითარმედ უცნებაჲ რაჲმე არს მტერისაჲ და უდებ-ყო იგი საქმჱ.

და კუალად იტყოდეს წმიდისა ეფრემისთჳს: ოდეს იყო იგი ყრმა მცირე, ვითარმედ იხილა მან ჩუენებაჲ და სახილავი, ვითარცა იგი იტყოდა, ვითარმედ: აღმოჰდა ენისა მისისაგან ვაზი და განდიდნა იგი, და აღივსო მისგან ყოველი (256rA) სოფელი, და გამოიხუნა ტევანნი მრავალნი, და მოვიდოდეს მფრინველნი

ცისანი და დასხდებოდეს მის ზედა და ჭამდეს ნაყოფისა მისისა-
გან, და არა დაილეოდა იგი, გარნა უფროჲსღა აღორძნდებოდა
და განმრავლდებოდა და ემატებოდა ნაყოფი მისი.

და დღესა რომელსამე განვიდა წმიდაჲ იგი ბერი, მეზობელი
მისი, და მოვიდა ნეტარისა ეფრემისა,[1] ვინაჲცა-იგი შეყენებულ
იყო. და პოვა იგი, რამეთუ ჯდა და წერდა თარგმანებასა დაბადე-
ბისასა. და განკჯრდა წმიდაჲ იგი ბერი, თუ ვითარ ესემლევანი
სიბრძნჱ მოსცა მას ღმერთმან და მადლი ჟამსა შინა მცირესა.

და ვითარ აღასრულა დაბადებაჲ და იწყო მეორისა შჯულისასა,
მაშინ გულისხმა-ყო წმიდამან ბერმან, ვითარმედ ჭეშმარიტად
სახილავი იგი, რომელ იხილვა მან, მისთჳს იყო, და შეიყუარა
იგი ფრიად. და მიიღო საკითხავი მისგან და წარიღო ქალაქად
და მოავლნა მოძღუარნი და მღდელნი და მთავარნი ქალაქისანი.

და ვითარცა იხილეს, შეიპყრნა იგინი[2] განკჯრვებამან სიბრძ-
ნისა მისისათჳს. მაშინ წარიკითხეს და ჰგონებდეს, ვითარმედ
ბერსა მას დაუწერიეს იგი. და შეიპყრეს იგი კელთა და ემთხუე-
ოდეს. და ვითარცა იხილა სარწმუნოებაჲ მათი, იწყო კმობად
და ღაღადებად კმითა მაღლითა და იტყოდა: არა მე დამიწერიეს,
გარნა ეფრემს, მარტოდმყოფსა მონაზონსა, რომელ-იგი არს ქალა-
ქისაგან ნისიბინისაჲთ. (vA) ხოლო ბერმან აუწყა მათ სახილავი
იგი, რომელი მან იხილა.

ხოლო მათ ჰრწმენა სიტყუაჲ მისი, რამეთუ ქრისტემან თქუა
წმიდასა სახარებასა შინა, ვითარმედ: ქალაქი რომელი იყოს
მთასა ზედა, ვერვის კელ-ეწიფების დაფარვაჲ მისი. (1) და არ-
წმუნა ღმერთმან ყოვლთა გულთა მორწმუნეთასა, რომელნი იყვნეს
ქალაქსა შინა ურაჰისასა, სიყუარული მისი. და ყოველნი აღ-
ვიდეს მისა, ვინაჲცა იგი დამკჯდრებულ იყო მთასა.

[ეფრემი ევლტის დიდებას კაცთაგან]

და ვითარ აგრძნა მოსლვაჲ მათი, წარივლტოდა ადგილისა-
გან თჳსისა. და ვითარ ჩავიდოდა იგი კევად, გამოუჩნდა ანგელ-
ოზი ღმრთისაჲ და ჰრქუა მას: ეფრემ, ეფრემ, ვიდრე მიივლტი?

1 ეფრემისსა A. 2 იგი A.

(1) მათე 5,14.

და ჰრქუა მას ნეტარმან: ვივლტი სოფლისა შფოთისაგან.

ჰრქუა მას ანგელოზმან მან: ეკრძალე, რაჲთა არა აღესრულოს შენ ზედა სიტყუაჲ იგი წერილისაჲ, რომელ თქუმულ არს, ვითარმედ: „ეფრემ ივლტოდა ჩემგან, ვითარცა კბოჲ, რომელმან განაგდის უღელი ქედისა მისისაგან“.

ხოლო მან მიუგო ტირილით და ჰრქუა: უფალო რამეთუ უძლური ვარი და არა ღირს ვარი ამას.

მაშინ მიუგო ანგელოზმან და ჰრქუა: ჵ, კაცო, არა ჯერ-არს კაცისა აღნთებად სანთელი და დაფარვად კუმირსა ქუეშე, არამედ დადებად იგი სასანთლესა ზედა, რაჲთა ხედვიდეს ყოველი კაცი ნათელსა მისსა.[1] და ამას თანა სხუანიცა მრავალნი სიტყუანი არქუნა მას და მერმე მიეფარა მისგან ანგელოზი იგი. (257rA)

ხოლო ნეტარი ეფრემ უკუმოიქცა ურაჰად. და რომელნი-იგი გამოსრულ იყვნეს მისთჳს, ვითარ არა პოვეს იგი, კუალადიქცნეს ქალაქადვე.

ხოლო წმიდაჲ ესე რაჟამს მიიწია კარსა ქალაქისასა, მოიდრიკნა მუკლნი[2] და ილოცა და ტირილით ესრეთ[3] იტყოდა: ღმერთო ჩემო და უფალო ჩემო იესუ ქრისტე, რამეთუ შენ მიეც ჴელმწიფებაჲ წმიდათა მოციქულთა ძლევად ეშმაკისა და ყოველთა გუნდთა მისთა, შენგან ვითხოვ, უფალო ჩემო, რაჲთა მომცე ძალი შენმიერი და განსდევნნე წინაშე ჩემსა მთავრობანი, რომელნი წინა-აღმდგომ არიან დიდებასა ღმრთეებისა შენისასა!

და ვითარცა აღასრულა ლოცვაჲ თჳსი, შევიდა ქალაქად, აღვიდა ერთსა რომელსამე ზღუდესა და მიწვა და იძინა. და ვითარ განიღჳძა ძილისაგან, გარდამოვიდა გოდლისა მისგან. და ვითარ ვიდოდა-ღა იგი რომელთამე ურაკპარაკთა შორის ქალაქისათა, იხილეს იგი მათ კაცთა, რომელნი განსრულ იყვნეს ძიებად მისა. და მათ იცნეს იგი და ეკიცხევდეს იგინი მას და იტყოდეს ურთიერთას: მოვედით და იხილეთ მაჩუენებელი იგი, რომლისათჳს განვედით, და წარივლტოდა ჩუენგან!

და ჰგონებდეს იგინი მისთჳს, ვითარმედ სიყუარულისათჳს ცუდადდიდებისა ჰყოფდა მას. ხოლო მათ შეიპყრეს იგი და მიიყვანეს იგი ქალაქსა შუვა, რაჲთა ხედვიდენ მას ყოველნივე.

1 მისა A. 2 მოკლნი A. 3 ესრწთ A.

ხოლო ამას ყოველსა თანა არა ამაღლდა, გარნა (vA) სიმდაბლითა მრავლითა თაყუანის-სცა[1] მათ და იტყოდა: ვაჲ მე გლახაკსა, ძმანო, რამეთუ მე კაცი ვარ ფრიად ცოდვილი!

ხოლო იგინი მაშინ კმობდეს და იტყოდეს: მოვედით და იხილეთ უგუნური ესე და სულელი!

მაშინ ნეტარი ესე ვიდოდა ურაკპარაკთა შინა ქალაქისათა, და სწყალობნ მათ და ამხილებნ.

[ეფრემის სახელის განდიდება და მოწაფეთა შედგომა]

და დღესა რომელსამე შინა გარდამოვიდა ერთი ვინმე მარტოდმყოფთაგანი, რომელნი-იგი ხედვიდეს სულსა წმიდასა ქალაქად, რაჲთა იყიდოს საკმარი კორცთაჲ. და ვითარცა იხილა მან ნეტარი ეფრემ, მიმომავალი ურაკპარაკთა შინა ქალაქისათა, და მისდევდა იგი მას უკუანა, კმობდა და იტყოდა: ესე არს ნიჩაფი იგი, რომელ არს კელთა შინა უფლისათა, (1) და განწმიდოს ყოველივე აღმოცენებული და ყოველივე ღუარძლი მწვალებელთაჲ! ესე არს ცეცხლი იგი, რომლისათვის თქუა უფალმან, ვითარმედ: მოვედ მიფენად ცეცხლისა სოფელსა შინა. (2)

და ვითარცა ესმნეს მოქალაქეთა სიტყუანი ესე წმიდისა მისგან, განრისხნეს და აღივსნეს გულისწყრომითა და რისხვითა მწვალებელნი და წარმართნი და ჰურიანი. მაშინ შეიპყრეს ნეტარი ეფრემ და განიყვანეს გარე ქალაქისაგან და დაჰკრიბეს ქვაჲ, ვიდრემდის სული ოდენ დარჩა მას შინა და დაუტევეს.

და ვითარ განთენდა, აღდგა და წარივლტოდა მთად და შეაყენა თავი თჳსი მუნვე, (258rA) სადა იყო პირველ.

და მათ ჟამთა შინა დაწერნა წიგნები მრავალი წინა-აღმდგომად მწვალებელთათჳს, რომელნი-იგი იყვნეს მათ ჟამთა შინა. და მრავალნი მოწაფენი შეუდგეს: პირველი მოწაფჱ დონობიოს, რომელი-იგი დიაკონად იყო ურაჰისა ეკლესიასა საკურთხეველსა, და მეორჱ, რომელსა ერქუა ამბა ისაკ, და კუალად სხუასა — ამბა ასონა და ამბა ივლიანე და სჳმეონ. ამათ მოეცა მადლი მოძღურებისაგან წმიდისა ეფრემისა. და თითოეულმან[2]

1 თყუანისცა A. 2 თითუეულმან A.

(1) შდრ. მათე 3,12; ლუკა 3,17. (2) ლუკა 12,49.

მათგანმან დადვა მოძღურებაჲ თჳსი მსგავსად ძალისა თჳსისა კაცად-კაცადმან. და სხუანი მოწაფენი მრავალნი ესხნეს მას.

[გამოცხადება წმ. ბასილის შესახებ]

და მათ ჟამთა შინა ისმოდა მადლი იგი, რომელი მონიჭებულ იყო წმდისა ბასილი კაბადუკიელ ეპისკოპოსისაჲ. დიდითა წადიერებითა უნდა ხილვაჲ მისი ნეტარსა ეფრემს და ევედრებოდა ღმერთსა, რაჲთა გამოუცხადოს მას იგი.

და დღესა შინა ერთსა, იყო რაჲ იგი მდგომარე[1] ლოცვასა შინა, მეყსეულად მოუჴდა გულსა სწავლაჲ ბერძულითა ენითა, და რაჲთა მეცნიერ იქმნეს სიღრმესა იონთა სიბრძნესა; და დაადგრა ესე გულისსიტყუაჲ მის თანა რავდენსამე ჟამსა, და არა განეშორებოდა დღე[2] და არცა ღამე[3] და დღითი-დღედ აღორძნდებოდა და განდიდნებოდა გულისთქუმაჲ ესე მჴურვალებითა დიდითა.

და მრავლისა ვედრებისა და (vA) ლოცვისა შემდგომად და მიმდემისა მარხვისა და ცრემლითა დაუწყუედელითა და ძაძითა ქუეყანასა ზედა წოლისა, ეჩუენა მას ჩუენებაჲ საღმრთოჲ. და ესმა ჩუენებისა მის გამო ჴმითა საშინელითა, რომელიცა-იგი ეტყოდა მას: ეფრემ, ეფრემ უკუეთუ გნებავს, რაჲთა ისწაო სიღრმჱ იონთა სიბრძნისაჲ, მივედ შენ დიდებისა ჩემისა.

ხოლო წმიდამან ეფრემ ვერ ცნა ძალი სიტყჳსაჲ მის, გარნა ჰგონებდა, ვითარმედ განსლვისთჳს ამის სოფლისა ეტყოდა მას მისლვად სასუფეველსა, რომელ არს სიღრმეჲ დაუსრულებელი სიბრძნისაჲ. და მოელოდა იგი განმზადებულად.

და კუალად ეჩუენა მას ჩუენებაჲ იგი პირველი, და ესმა ჴმაჲ, რომელი ეტყოდა სახილავისა მის გამო ესრეთ:[4] უკუეთუ გნებავს სწავლაჲ სიღრმესა იონთა სიბრძნისასა, მივედ დიდებასა ჩემსა, რამეთუ არს იგი დიდი ბასილი, რომელი მე გამოვირჩიე მწყემსად სამწყსოჲსა ჩემისათჳს კესარია კაბადუკიაჲსა ქალაქისა, და მუნ ისწაო შენ სარგებელი შენი, და სხუანიცა მრავალნი აცხოვნნე, და ბრწყინვიდენ ეკლესიასა შინა წმიდასა, და მტერნი მისნი სირცხჳლეულ იქმნენ და განიდევნენ.

1 მდგომარჱ A. 2 დღჱ A. 3 ღამჱ A. 4 ესრჱთ A.

მაშინ წმიდასა ეფრემს მარადის ესმოდა მომავალთაგან მისა ამბავი სათნოებათათჳს წმიდისა ბასილისთა. ხოლო იგი სურვიელ იყო ფრიად დიდად, რაჲთამცა იხილა იგი და იკურთხა მისგან. და ევდრებოდა მარადის ღმერთსა (259rA) რაჲთა გამოუცხადოს მას ბასილი ბრძენი.

და დღესა ერთსა შინა აღიტაცა გონებაჲ მისი, იხილა ბასილი მსგავსად სუეტისა ცეცხლისა, მდგომარჱ საკურთხეველსა ზედა, და თავი მისი აღიწეოდა ზეცად. და ესმა ზედაჲთ მისა ჴმაჲ, რომელი იტყოდა: ეფრემ, ეფრემ, ვითარცა სუეტი ესე ცეცხლისაჲ, ეგრეთ არს ბასილი.

[ეფრემის გამგზავრება ეგვიპტისაკენ]

მაშინ აღდგა მეყსეულად და წარიყვანა მის თანა მონაზონი ერთი, რომელმან იცოდა იონთა ენითა, რამეთუ არა იცოდა მან ბერძულად, და წარვიდა, ვიდრემდის მიიწია ზღჳს კიდესა. და განგებითა ღმრთისაჲთა პოვა მუნ ნავი ეგჳპტედ მიმავალი. მაშინ აღვიდეს ნავსა მას, და დაჯდა მათ თანა. და სლვასა მას მათსა ზღუასა შინა აღიძრა მათ ზედა ზღუაჲ იგი, და იყო ქარი ფიცხელი სასტიკი, და თუმცა არა შეწევნაჲ ღმრთისაჲ და ლოცვაჲ წმიდისა ეფრემისი, ნავი და-მცა-ნთქუმულ იყო, რამეთუ ყოველი სამძიმარი და ჭურჭელი შთაყარეს ზღუასა, და ფიცხლად ღელვიდა ზღუაჲ იგი, და განეწირნეს თავნი მათნი სიმძაფრისაგან დიდისა საშინელისა საკჳრველებისაგან ღელვათაჲსა ნავსა მას, და ვითარცა-იგი თქუმულ არს ფსალმუნთა[1] შინა, ვითარმედ — „აღვლენან ცამდე და შთავლენან უფსკრულადმდე“, (1) ხოლო მენავენი შეშინდეს ფრიად და ივლტოდეს ნავისაგან.

მაშინ წმიდამან ეფრემ ჰრქუა მათ: ძმანო, ნუ გეშინინ. ღმერთმან, რომელმან განარინა წმიდაჲ პავლე და მისთანანი იგი (vA) სიღრმისაგან ზღჳსა, იგივე შემძლებელ არს ჴსნად ჩუენდა.

ხოლო იგინი ეკიცხევდეს მას, რამეთუ ჰგონებდეს იგინი მისთჳს, ვითარმედ გონებაცთომილ არს იგი და უგუნურ. ხოლო იგი აღდგა და თაყუანის-სცა[2] ღმერთსა და ტიროდა, და ჴელნი

1 ფსალმონთა A. 2 თაყუანისცა A.

(1) ფს. 106,26.

თჳსნი განიპყრნა და ჯუარი დასწერა ზღუასა და თქუა: სახელ-ითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა, რომელმან-იგი დააცხრო ზღუაჲ ჟამთა მათ კორცთშესხმისა მისისათა მოწაფეთაგან თჳს-თა, სახელითა წმიდითა მისითა გიბრძანებ, რაჲთა დასცხრე და დაყუდნენ[1] ღელვანი შენნი.

და ვითარცა თქუა წმიდამან ესრე, დაყუდდა ზღუაჲ და ღელვანი მისნი, და ყოველნი, რავდენნიცა იყვნეს მის თანა ნავსა შინა, დაცჳვეს ქუეშე ფერჯთა მისთა და შეურდეს და იწყეს ვედრებად მისა, ვითარცა უნდა[2] უფალსა.

და სლვასა მათსა შინა ზღუასა გამოუჯდა მათ მჯეცი ერთი ბოროტი ზღჳსაგან. ხოლო იგინი შეშინდეს ფრიად ყოველნი და იტყოდეს, ვითარმედ: დაღაცათუ განვერენით საშინელებისაგან ზღჳსა, ხოლო მჯეცისა ამისგან ბოროტისა ვერ განვერებით ცოცხლებით!

მაშინ წმიდამან ეფრემ დასწერა სახჱ პატიოსნისა ჯუარისაჲ და აღდგა და წყევა იგი. და ვითარცა ესმა მჯეცსა მას წყევაჲ იგი, მუნთქუესვე მოკუდა და აღმოაგდო წყალმან მან.

და ვითარცა განვიდა წმიდაჲ ესე ჯმელად, განეშორა მათგან. მაშინ შეწუხდეს იგინი ფრიად განშორებისა მისისათჳს.

[ეფრემი ეგვიპტეში]

ხოლო იგი შევიდა ერთსა ქალაქსა რომელსამე (260rA) ეგჳპ-ტისასა და ჰკითხა ერთსა ვისმე, რომელიცა-იგი შეემთხჳა მას პირველად, და ჰრქუა მას: რომელი არს გზაჲ სკიტისა უდაბ-ნოჲსაჲ?

ხოლო მან აჩუენა მას გზაჲ. და განვიდა იგი უდაბნოდ, ძიებად მამათა წმიდათა განშორებულთა, რომელნი იყვნეს მუნ, და პოვა მუნ სენაკი და ქუაბი ერთი უკაცრული. შევიდეს მას შინა იგი და თარგმანი მისი. და დაადგრეს მას შინა მრავალ დღე. და რაჲ ჟამითგან მონაზონ იქმნა ნეტარი ეფრემ და აღსას-რულადმდე დღეთა ცხორებისა მისისათა არას ჭამდა თჳნიერ პურსა ქრთილისასა და ცერცუსა და მხალსა მცირედსა და სუმიდა წყალსა. ხოლო ტყავი მისი შემჯმარ იყო ძუალთა მისთა

1 დაყოდენ A, დაყოდნენ A. 2 უნდა – A.

ძლიერისა მარხვისაგან და დიდისა შრომისა. და სამოსელი მისი იყო ძუელი, დაბებკული და შეურაცხი. და იყო იგი ჰასაკითა მოკლე, და პირი მისი სავსე მწუხარებითა, და არაოდეს განიცინა. და იყო იგი მტიერ, და წუერი მისი მოკლე და თხელ.

და დაყო ეგჯპტეს რვაჲ წელი, და ამხილებნ იგი ყოველთა კაცთა და ასწავებნ ღმრთისმოშიშებასა ჭეშმარიტისა ღმრთისა, ამისთჳს, რამეთუ ყოველი კაცი ცთომასა შინა იყვნეს მოძღურებისაგან არიოზის უღმრთოჲსა მწვალებელისაჲსა.[1] ხოლო სხუათა ქუეყანათა იყვნეს მონაზონნი მრავალნი არიოზის შჯულისანი. და წმიდამან ეფრემ მოაქცივნა იგინი მართალსა სარწმუნოებასა, რამეთუ განისწავლა ნეტარი ეფრემ ეგჯპტელთა ენითა (vA) და მადლითა ღმრთისაჲთა, რომელი მონიჭებულ იყო მისა, ზრახავნ მათ და უთარგმანებდა მათ.

და იყო მუნ მონაზონი ერთი დაწყეული არიოზის შჯულისაჲ. და იყო იგი მოხუცებული, ბილწი, გრძნეული, და ეჩუენებოდა კაცთა მოღუაწედ და პატიოსნად, და შეწევნითა ეშმაკისაჲთა იქმოდა სასწაულთა, ვითარცა-იგი სჯმონ გრძნეული,[2] და განასხმიდა კაცთაგან ეშმაკთა გრძნებითა მისითა. და განითქუა სახელი მისი ყოველსა ქუეყანასა ეგჯპტისასა. და დღესა შინა ერთსა იხილა ნეტარი ეფრემ, ამხილებდა რაჲ იგი მონაზონთა არიოზის შჯულისათა[3] და განრისხნა იგი ფიცხლად და მოუკდა და აგინა ეფრემს. და ყოველთა დღეთა აგინებნ წყეული იგი გრძნეული წმიდასა ეფრემს და შეემტერა მას. მაშინ მიჰხედნა წმიდამან და ჰრქუა მას: არა გაქუს შენ კელმწიფებაჲ ზრახვად დაბადებულთა ღმრთისათა.

და მეყსეულად გამოცხადდა ეშმაკი, რომელი იყო მას შინა, და დაეცა ქუეყანასა ზედა, ყრიდა კელთა და ფერკთა და სცემდა თავსა ქუეყანასა.

და შეკრბეს მონაზონნი, რომელნი იყვნეს მუნ მას უდაბნოსა შინა, რაჲთა იხილონ იგი. და ვითარცა ბოროტსა შევარდა იგი სიბერისა ჟამთა, რამეთუ სახელი მისი განთქუმულ იყო ყოველსა ქუეყანასა ეგჯპტისასა, და ვერვინ იკადრებდა მიახლებად მისა. და ვითარცა იხილა წმიდამან ეფრემ ესევითარსა ღუაწლსა

1 მწვალებელისაჲთა A. 2 გრძნეულმან A. 3 შჯულისასა A.

(261rA) შინა, შეიწყალა იგი და მიეახლა და აღუპყრა კელი, და გუამი მისი ძწოდა და აღშფოთებულ იყო ყოვლით-კერძო. მაშინ წმიდაჲ შეჰრისხნა ეშმაკსა მას, რომელი იყო მას შინა, და ჰრქუა მას: სახელითა იესუჲს ქრისტჱსითა, რომელი-იგი ჯუარს-ეცუა სიონს შინა ცხორებისათჳს, რომელთა-იგი ჰრწამს სახელი მისი ცხოველი, გიბრძანებ, რაჲთა განჰკდე ხატისა ღმრთისაგან!

და მეყსეულად განვიდა ეშმაკი მისგან. და აღდგა ბერი იგი და ძრწოდა-ღა იგი და შეუვრდა ფერკთა წმიდისათა და თაყუანის-სცა მას ქუეყანასა ზედა და ესრეთ ეტყოდა: თაყუანის-გცემ შენ, ჶ, მონაო ღმრთისაო კეთილო, რამეთუ მიკსენ მე ძალითა ღმრთისაჲთა ტანჯვისაგან ეშმაკისა და შემამკვე მე უღლითა ჯუარისაჲთა!

და მიერ ჟამითგან სახჱ განიგო და ჰრწმენა მართალი სარწმუნოებაჲ.

მაშინ დასხნა წმიდამან ეფრემ საკითხავები მრავალი ეგჯპტეს შინა. და იწყეს პატივისცემად ფრიად ქუეყანისა კაცთა.

[ეფრემი ბასილისთან კესარიაში]

და ვერ თავს-იდვა დგომაჲ მუნ და წარვიდა რომელსამე ზღჳსკიდისა არესა, ვინაჯცა-იგი შევიდიან ნავნი კაბადუკიისანი ეგჯპტედ, და პოვა მუნ ნავი მიმავალი კაბადუკიად და შეჯდა მას შინა და მოვიდა კესარიად, რაჲთა იხილოს წმიდაჲ ბასილი.

და დაემთხჯა მას დღესასწაული წყლისა კურთხევისაჲ და ღმრთისა გამოჩინებაჲ. და შვიდეს ფარულად ეკლესიად იგი და თარგმანი მისი. და ვითარცა იხილა (vA) წმიდაჲ ბასილი, შემავალი ეკლესიად, ჰრქუა თარგმანსა თჳსსა: ესრეთ ვჰგონებ, ძმაო, ვითარმედ ცუდად დავშუერით, რამეთუ კაცი ესე დიდებითა ამით არა არს მას ზედა, ვითარ-იგი ვიხილე, რამეთუ იხილა იგი მოსილი სამოსლითა სპეტაკითა და გარემოჲს მისა პატივი დიდი და სიმრავლჱ ფრიადი.

და ვითარ-იგი დადგა ეკლესიასა შინა მწუხარჱ, განიზრახვიდა და თქუა გულსა თჳსსა: უკუეთუ რომელთა-ესე თავს-გჯდებიეს სიცხჱ დღისაჲ და ყინელი ღამისაჲ და ვერაჲ მოგჯპოვებიეს, და ესე ამით დიდებითა და პატივითა სუეტი არს ცეცხლისაჲ, რავდენ უფროჲს საკჯრველ არს ესე!

და ვითარ ამას განიზრახვიდა, მოუვლინა მას წმიდამან ღმერთისამან ბასილი მთავარდიაკონი და ჰრქუა მას: მივედ დასავალით-კერძო ყურესა[1] ეკლესიისასა და ჰპოო მუნ მონაზონი, რომელსა ადგიეს კუნკული, და მის თანა ქარცი ერთი სხუაჲ (და უთხრა მას სხუაჲცა ნიშანი პირისა მისისაჲ), და არქუ[2] მას: ბრძანე, შემოედ საკურთხეველად, რამეთუ ეპისკოპოსი გიწესს შენ!

და მივიდა მთავარდიაკონი, ვიდრემდე განაპო სიმრავლჱ ერისაჲ და მივიდა, სადა-იგი იყო წმიდაჲ ეფრემ მდგომარჱ, და ჰრქუა მას: მაკურთხე, მამაო, და შემოვედ საკურთხეველად, რამეთუ მამაჲ ჩუენი მთავარეპისკოპოსი გიწესს შენ.

და უთხრა მას თარგმანმან სიტყუაჲ იგი მისი.

მიუგო მას წმიდამან ეფრემ: (262rA) შესცეთ, მამაო კურთხეულო, ჩუენ კაცნი უცხონი ვართ და არა გჯცნის ჩუენ ეპისკოპოსმან. და მიიქცა მთავარდიაკონი იგი და უთხრა ესე წმიდასა ბასილის.

ხოლო წმიდამან ეფრემ მიიცვალა სხუად ადგილად. და ვითარ წმიდაჲ ბასილი ასწავებდა ერსა წიგნთაგან წმიდათა, იხილა წმიდამან ეფრემ მსგავსად ტრედისა, რომელი იტყოდა პირით მისით.

და კუალად ჰრქუა ბასილი მთავარდიაკონსა: წარვედ აწ სხუად ადგილად და ჰპოვნე იგინი მუნ მდომარენი მას და მას ადგილსა, და არქუ მას: უფალო ეფრემ, ბრძანე საკურთხეველად, რამეთუ ეპისკოპოსი გიწესს შენ! და ვითარ მივიდა მათა მთავარდიაკონი იგი, ამბორს-უყო ფერჯთა მისთა და ჰრქუა მას: უფალო ეფრემ, ბრძანე, შემოვედ საკურთხეველად, რამეთუ მამაჲ ჩუენი ეპისკოპოსი გიწესს შენ!

დაუკჯრდა ეფრემს წმიდისა მისთჯს და მაშინ ადიდა ღმერთი თაყუანისცემით და თქუა: ჭეშმარიტად დიდ არს ბასილი, რამეთუ ჭეშმარიტად სუეტი არს ცეცხლისაჲ ბასილი, და ჭეშმარიტად სული წმიდაჲ იტყჯს პირითა მისითა!

და ევედრა მთავარდიაკონსა მას, რაჲთა შენდობა ყოს მისთჯს წინაშე ბასილისა, და ჰრქუა მას: შემდგომად ჟამისწირვისა მოვიდე მისა სადიაკონოს და მოვიკითხო იგი.

---

1 ყორესა A. 2 ჰრქუა A.

და ვითარ განუტევა ერი, შევიდა ბასილი საჭურჭლესა ეკ-ლესიისასა და მოუწოდა წმიდასა ეფრემს და მოიკითხა იგი უფლისა მიერ და ჰრქუა მას: ვინ მოგიყვანა (vA) შენ აქა, მამაო შვილთა უდაბნოჲსათაო? ვინ მოგიყვანა შენ, რომელმან განამ-რავლენ უდაბნოს მოწაფენი ქრისტჱსნი და განასხენ მისგან ეშმაკნი? რაჲსათჳს დაშუერ, მამაო, რაჲსათჳს მოხუედ ხილვად კაცისა ცოდვილისა? მოგეცინ შენ ღმერთმან ღმერთმან სასყიდე-ლი შრომისა შენისაჲ!

და მიუგო პატიოსანმან ეფრემ და უთხრა მას, რაჲ-იგი იყო გულსა მისსა[1] და რასა-იგი ეტყოდა თარგმანსა მისსა. და მერმე ეზიარა წმიდითა ჴელითა მისითა, და ყვეს სიყუარული ერთბამად.

და მერმე ჰრქუა წმიდამან ეფრემ: ჵ, მამაო პატიოსანო, ერთისა სათხოელისა თხოვაჲ მნებავს შენდა, და ნუ გარე-მიიქცევი არა-ყოფად მას!

ჰრქუა მას ბასილი: ბრძანე, რაჲცა გნებავს, რამეთუ თანა-მაც პატივი შენი და მადლობაჲ უფროჲსღა, ვინაჲთგან დაშუერ ჩემდა მომართ.

მიუგო წმიდამან ეფრემ: მე უწყი, წმიდაო ღმრთისაო, რამეთუ ყოველი, რაჲცა სთხოო ღმერთსა მოგცეს შენ. და მნებავს მე, რაჲთა ითხოო ღმრთისაგან ჩემთჳს, რაჲთა მომცეს სიტყუაჲ ბერძენთა ენითა.

მაშინ სულთ-ითქუნა წმიდამან ბასილი და ჰრქუა: მამაო პატიოსანო და მოძღუარო უდაბნოჲსაო, და ვილოცოთ ღმრთისა მიმართ, რამეთუ იგი შემძლებელ არს ყოფად ნებისაებრ შენისა, რამეთუ წერილ არს: ნებაჲ მოშიშთა მისთაჲ ყოს უფალმან, ლოცვანი მათნი ისმინნეს და აცხოვნნეს იგინი. და არარაჲ დიდ არს წინაშე ღმრთისა. (263rA)

და ილოცეს ერთბამად და აღდგეს.

და ჰრქუა მას წმიდამან ბასილი: რაჲსათჳს არა მიიღებ, უფა-ლო ეფრემ, კურთხევასა ხუცობისასა, რამეთუ გშუენის იგი შენ?

მიუგო ეფრემ თარგმნითა: რამეთუ ცოდვილ ვარ, მამაო.

ჰრქუა მას წმიდამან ბასილი: ნეტარ, თუმცა მე მაქუნდეს ცოდვანი ეგე შენნი! არამედ მოვედ და ერთბამად თაყუანის-ვსცეთ!

1 მისა A.

და დასდვა წმიდამან ბასილი ჴელი თჳსი თავსა ეფრემისსა და მისცა მას კურთხევაჲ დიაკონობისაჲ და ჰრქუა მას: აღგუ-ადგინნენ ჩუენ აწ.

მაშინ თქუა წმიდამან ეფრემ ბერძულითა ენითა: გუაცხ-ოვნენ, შეგჳწყალენ და აღგუმართენ, უფალო, შენითა მადლითა!

მაშინ ყოველთა დაუკჳრდა საქმჱ იგი, რომელთა ესმა. და უნდა წმიდასა ბასილის, რაჲთამცა აკურთხა იგი ხუცად, და არა ინება წმიდამან ეფრემ, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: არა ღირს ვარ, რომელი-იგი არს ჭეშმარიტად ღირსი ღმრთისა თანა. მაშინ აზრახდა იგი ბერძულითა ენითა განმარტებულად, და მისცეს დიდებაჲ ღმერთსა ყოველთა შემძლებელსა ყოვლისასა, რომელი ძნელ უჩნ კაცთა. ხოლო ბასილი დააყენა იგი სამ დღე და განიხარა მისთჳს სიხარულითა სულიერითა, და თარგმანი იგი მისი აკურთხა იგი დიაკონად[1] და მერმე ხუცად, და წარავლინნა იგინი მშჳდობით ადგილადვე თჳსა. და ადიდებდეს ღმერთსა კაცთმოყუარესა, მოქმედსა დიდთა საკჳრველებათა ურიცხუთასა.

[ბ ა ს ი ლ ი ს მ ი ე რ ე ფ რ ე მ ი ს ც ი ტ ი რ ე ბ ა]

და დღესა შინა (vA) რომელსამე წმიდაჲ ბასილი უთარგ-მანებდა ერსა სამწყსოჲსა მისისასა ეკლესიასა შინა სულისა წმიდისათჳს. და იწყეს კაცთა მდურვად მისგან, რაჟამს-იგი აკსენა მამაჲ და ძჱ და სული წმიდაჲ, რამეთუ პირველ არა იტყოდეს სულსა წმიდასა. მაშინ მიუგო წმიდამან ბასილი და ჰრქუა მათ: ნუ აღშფოთდებით ამისათჳს, რამეთუ კაცისაგან შუვამდინარისა[2] მესმა ესე, რამეთუ ენითა თჳსითა მოძღუარი იყო და ბრძენი. და იყო იგი ძლიერ გონებითა თჳსითა და ესრეთ[3] იტყოდა იგი ენითა ქუეყანისა თჳსისაჲთა, ვითარმედ: არა შეჰგავს მიცემად დიდებისა ჭეშმარიტისა სამებისაჲ, გარნა კაცთა მიერ უმთავრესთა[4] მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა. და ესრეთ[5] ითქუმის: დიდებაჲ კუალად მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა. მაშინღა დაყუდდეს კაცნი და აღასრულეს ესრეთ[6] და ყოველნი ქუეყანანი ესრეთ[7] იტყოდეს.

1 დიაკუნად A. 2 შოვამდინარისა A. 3 ესრჱთ A. 4 უმთავრჱსთა A. 5 ესრჱთ A. 6 ესრჱთ A. 7 ესრჱთ A.

და კუალად სხუასა ადგილსა, სადა-იგი უთარგმანებიეს ექუსთა დღეთათჳს, და დღესა ერთსა შინა, მეორესა დღესა წმიდისა მარხვისასა, დგა რაჲ წმიდაჲ ბასილი საფსალმუნეთა[1] ზედა და უთარგმანებდა ერსა სიტყუასა მას მეორესა, რომელსა იტყჳს, ვითარმედ: სული წმიდაჲ ღმრთისაჲ იქცეოდა ზედა წყალთა, (1) და თქუა, ვითარმედ: სიტყუაჲ ესე არა ჩემი არს, გარნა კაცისაგან ასურისა, (264rA) რამეთუ ესევითარი კაცი განშორებულ იყო ყოვლისა სიბრძნისაგან ამის სოფლისა ამაოჲსაჲსა[2] და სწავლულ იყო სიბრძნესა საღმრთოსა ჭეშმარიტსა. და იგი იტყოდა სიტყუასა ამას ასურებრითა ენითა (ხოლო იგი მახლობელ არს ებრაელებრსა ენასა). ესე არს თარგმანებაჲ გონებისა სიტყჳსაჲ, ვითარმედ: სული იგი, რომელი იქცეოდა ზედა წყალთა, იგი ატფობდა წყალთა მსგავსად მფრინველისა, რომელი-იგი ატფობნ მართუეთა თჳსთა, რაჲთა იყვნენ მას შინა სულნი ცხოელთანი. ესევითარითა მსგავსებითა იქცეოდა სული ღმრთისაჲ ზედა წყალთა, რაჲთა იყვნენ წყალთა შინა ცხოველნი სულიერნი თესლად-თესლადნი. და ამისგან საცნაურ არს ჭეშმარიტად შემოქმედი მისი, და არა არს დაბადებულ და არა არს მას შორის დაკლებულება შემოქმედებასა თჳსსა.[3]

[ეფრემი მწვალებელთა წინააღმდეგ]

ვიქცეთ კუალად ზემოსავე სიტყუასა.

და შემდგომად სიხარულისა შუებისა მოძღურებისა სულიერისა მოიწია ამბავი ურაჰით, ვითარმედ გამოჩნდეს მას შინა ცხრანი მწვალებელთაგანნი. მაშინ იკურთხნეს ორნივე წმიდისაგან ბასილისა და განვიდეს მისლვად ქუეყანად მათა შუამდინარისასა.[4] და ვითარ განვიდა ნეტარი ეფრემ და თარგმანი მისი მის თანა, ჰრქუა წმიდამან ბასილი ერსა, რომელნი-იგი იყვნეს გარემოჲს მისსა, ვითარმედ: ვხედევდ მას, და იგი დგა რაჲ ეკლესიასა შინა, და ორნი ანგელოზნი დგეს მის თანა, (vA) ერთი მარჯუენით კერძო, და ერთი მარცხენით. და აქუნდა მათ სამოსელი ბრწყინვალჱ, ვითარცა მზჱ, და შეჰმოსვიდეს მას.

1 საფსალმონეთა A. 2 ამაოჲსასა A. 3 თჳსა A. 4 შოვამდინარისა A, შოვამდინარისასა A.

(1) დაბ. 1,2.

და ვითარცა გამოვიდა ნეტარი ეფრემ და მოყუასი მისი მის თანა მისლვად ურჰად ქალაქად მათა, მიიწივნეს ქალაქად, რომელსა ჰრქჯან შიმშატი. და შეემთხჯა მათ ვინმე ერთი მთავართაგანი მის ქალაქისაჲ, და იყო მწვალებელი, და ჰყვეს მას მსახურნი მრავალნი. და ვითარცა შეემთხჯვნეს, მოიკითხეს იგი. ხოლო ერთ-მან მსახურთა მისთაგანმან განიმარტა ჴელი თჯსი და სცა ყურიმალსა ეფრემისსა და მსწრაფლ მიიღო მისაგებელი, რომელმან-იგი სცა, ქრისტესგან. ხოლო წმიდამან არარაჲ სიტყუა-უგო მას.

და ვითარ განეშორნეს მცირედ, დაჯდა ნეტარი მოყუსითურთ თჯსით ჭამად პურისა. ხოლო მწვალებელნი იგი ეკიცხევდეს წმიდასა ღმრთისასა ეფრემს. ხოლო მონაჲ იგი, რომელმან სცა წმიდასა, ჯდა რაჲ ქვასა ზედა, და გამოვიდა ქვისა მის ქუეშეჲთ ბასილიკონი[1] გუელი და სცა მას, და მოკუდა ადგილსავე ზედა.

მაშინ მთავარი იგი მოიწია სრბით მოყუსებითურთ თჯსით უკუანა წმიდისა და მიიწია ქალაქსა შინა კრებასა, ითხოვდეს რაჲ იგინი პურსა. და შეუვრდეს ყოველნივე და თაყუანის-სცეს[2] ნეტარსა ქუეყანასა ზედა დავრდომით და იწყეს ვედრებად მისა,[3] (265rA) რაჲთა კუალად-იქცეს მათ თანა.

და ვითარცა კუალად-იქცა და იხილა მკუდარი იგი, ტიროდა მისთჯს და უბრძანა მათ, რაჲთა განეშორნენ მისგან მცირედ. მაშინ მიაქცია პირი თჯსი აღმოსავალით და თაყუანისცემით ილოცა და აღუპყრა ჴელითა თჯსითა მკუდარსა მას და აღადგინა იგი. მაშინ მეყსეულად შეუვრდეს ყოველნი ფერჯთა მის წმიდისა ეფრემისთა და ჰრწმენა მათ მართალი სარწმუნოებაჲ.

მერმე წარვიდა ურაჰად და პოვნა მას შინა ცხრანი მწვალებელნი და ძალითა უფლისა ჩუენისაჲთა განასხნა ქალაქისაგან, და უფრო ხოლო ბურდისანეთნი და არიოზეთნი[4] და დუმანის და მარკიანნი და რომელნი იყვნეს მსგავსნი მათნი. და დღესა შინა რომელსამე მოვარდა ჴელსა მისსა წიგნი ბურდისანისი, მარუნთა მწვალებელისაჲ, და აჯოცა იგი და მერმე ცეცხლითა დაწუა. და მაშინ თქუა წმიდამან, ვითარმედ: მივსცენ სასმენელნი და სახედველნი ჩემნი წერილთა მიმართ საღმრთოთა, და მესმა მათგან, და მე ვიკითხევდ რაჲ მათ შინა, ვითარმედ ბურდისან,

1 ბასილიკუნი A. 2 თაყუანისცეს A. 3 მისსა A. 4 არიუზეთნი A.

რომელ არს მარუნიანი, ჰგმობენ საშჯელსა და სამართალსა ღმრთისასა და მადლსა მისსა და იტყჳან, ვითარმედ: არა არს აღდგომაჲ, რამეთუ ჴორცნი ესე არღარა აღდგენ. განხრწნილებასა მრავალსა იტყჳან მადლისა ღმრთისათჳის. და ვითარ-იგი მეუწყა სარწმუნოებაჲ მათი, შთავყარენ იგინი ჯოჯოხეთს შინა, რამეთუ საკითხავები მათი (vA) შეაწუხებს სულსა და ჴორცთა მედგრად ბოროტებითა, რამეთუ განჰყოფენ და განაშორებენ შორის სულისა და ჴორცთა უსასოებითა, რამეთუ განაქარვნეს ჴორცნი აღდგომად, იგი და სულიცა თანაზიარი მისი. და ბოროტი იგი, რომელი უყო გუელმან ევას, ესრეთვე[1] ბურდისანისა შესაძინელი, რამეთუ მან და მოყუასთა მისთა გამოთქუნეს[2] საკითხავნი მრავალნი, რაჲთა მით აცთუნებდენ უმანკოთა და წრფელთა.

მაშინ წმიდაჲ ეფრემ მიემსგავსა დავით წინაჲსწარმეტყუელსა და გამოთქუნა ასერგასისი საკითხავი წინააღდგომად მათა, რაჲთა განაქარვნეს სიტყუანი მათნი შეწევნითა ღმრთისაჲთა და ძალითა სულისა წმიდისაჲთა, რომელი დამკჳდრებულ იყო მის შორის, და ვითარ შუენოდა ეკლესიასა, რაჟამს იტყჳედ მას შინა ესე სიტყუანი ტკბილნი.

და ესე მათ ჟამთა იყო, რაჟამს იყო ბრძოლაჲ ძლიერი ეკლესიასა ზედა. ხოლო ნეტარი ესე განვიდა ბრძოლად მტერისა, რომელმან-იგი წარიტყუენნა ნათესავნი კაცთანი მაცთურებითა და ზაკუვითა. და რომელსა უნდეს, რაჲთა იხილოს ბრძოლაჲ წმიდისა ამის მოღუაწისაჲ ჭეშმარიტისაჲ და დიდებაჲ მოძღურებისა მისისაჲ, მაშა იკითხევდ[3] ამათ საკითხავთა მისთა, რომელი დაწერა მწვალებელთათჳს. არაოდეს მოეწყინა და არცა სულმოკლე იქმნა (266rA) ყოვლადვე, არამედ სულგრძელებითა ჰბრძოდა მოძღურებასა მას საცთურებისასა და დაწერნა კუალად წიგნები, რომელთაჲ არა არს რიცხჳ, ბერძულად და ასურულად. და განჴდა ამბავი მისი ყოველსა ქუეყანასა.

და ვითარ განასხნა ყოველნი მწვალებელნი და გამოაცხადა მზაკუვარებაჲ ბურდისანისი და სწავლა და შეაჩუენა იგი და ყოველნი მოყუასნი მისნი, რავდენნიცა იყვნეს შჯულისა მისისანი, მაშინ მიხედა ეკლესიასა ნეტარმან ეფრემ და თქუა: ნეტარ

1 ესრეთვე A. 2 გამოთქუეს A. 3 იკითხედ A, იკითხევდ B.

ხარ შენ ყოველთაგან ბაგეთა მიერ მორწმუნეთაჲსა, ჶ, ეკლესიაო ოქროქანდაკებულო, რომელი განწმედილ იქმენ ყოვლისაგან შეგინებისა მწვალებელთაჲსა.

[ლოცვა ეფრემისი]

და ილოცა და თქუა: უფალო, ნუ შეურაცხ-ჰყოფ საქმესა მონისა შენისასა, რამეთუ არა შევაძრწუნენ ცხოვარნი შენნი. გარნა ყოვლითა ძალითა ჩემითა განვსთხიენ მათგან მგელნი იგი და განვამტკიცენ იგი ყოვლითა ძალითა ჩემითა სიტყუათა მიერ სარგებელთა, კრავნი საცხოვართა შენთანი, და ვნებანი ჩემნი შემაწუხებენ მე, უფალო, და ცოდვანი ჩემნი მაშინებენ მე. ხოლო შენ შემეწიე და მომეც მე მადლითა შენითა, უფალო, ძლევაჲ მათ ზედა, რამეთუ მაშურალ ვარი მე, და რამეთუ მყავ მე მოწაფე შენდა და მომეც მე კუერთხი იგი სამწყსოჲსაჲ და კურნებაჲ ცოდვილთაჲ და საჭურველი წინაშე მბრძოლთა (vA) და წინა-აღმდგომთა და წინამძღურობაჲ მართლაღმსაარებელთაჲ. ხოლო აწ ჭურჭელი აღვსებულ არს და გარდამეტებულ არს. და აღვიარებ, რამეთუ უძლურ ვარი.

და თქუა: შესძინენ, უფალო, წყალობითა შენითა ღელვანი იგი ნიჭთა შენთანი.

[მკელობელის განკურნება]

და ყოველთა მათ სასწაულთა თანა, რომელსა-იგი იქმოდა წმიდაჲ ეფრემ და ქმნა ესეცა სასწაული ქალაქსა შინა ურაჰისასა: რამეთუ იყო მუნ ერთი უფერკოჲ და მარადის დაჯდის წინაშე კართა ეკლესიისათა წმიდისა თომაჲსა და ითხოვნ პურსა. და არავინ ესუა მას არცა მახლობელი, არცა მშორობელი. და დღესა რომელსამე მოვიდა წმიდაჲ შესლვად ეკლესიასა და იხილა მან უფერკოჲ იგი და შეეწყალა და გარემო მიხედნა ყოვლით-კერძოვე, და ვითარ არღარავინ იხილა, მიეახლა[1] მას წმიდაჲ ესე და ჰრქუა მას: ძმაო, გინებსა, რაჲთა განიკურნო?

ხოლო მან ჰრქუა მას: ჰე, უფალო, რამეთუ მნებავს, დასდევ ჴელი შენი ჩემ ზედა. ჰრქუა მას ნეტარმან: სახელითა იესუ ქრისტჱსითა აღდეგ და ვიდოდე!

1 მეახლა A.

და მეყეულად აღდგა და ვიდოდა და შეუდგა მას და ადიდებდა ღმერთსა.

[ეფრემის ეპისკოპოსად კურთხევის მცდელობა ბასილის მიერ]

და შემდგომად ოთხისა წლისა წარმოავლინნა წმიდამან ბასილი ორნი დიაკონნი, კაცნი წმიდანი, ძიებად მისა. და სახელი ერთისაჲ მის თეოფილე, და მეორისაჲ — თომა. და უნდა წმიდასა ბასილის, რაჲთამცა ყო იგი ეპისკოპოს. და ამცნო მათ ბასილი და ჰრქუა მათ: ოდეს შეხჳდეთ (267rA) ურაჰას, და ჰპოოთ კაცი იგი მოძღუარი, და ჰმოსიეს მას სამოსელი დაბებკული (და უთრა მათ ყოველი ნიშანი მისი), და რაჟამს მიხჳდეთ მისა, შეიპყართ იგი, და ნუ განუტევებთ მას და შეიკრძალეთ იგი. და უკუეთუ სულელ ყოს თავი თჳსი, ნუვე განუტეობთ მას.

და ვითარცა მოიწივნეს და შევიდეს ქალაქად, ცნა წმიდამან ეფრემ სულითა წმიდითა. და ვითარ იხილნა იგინი, რამეთუ იკითხვიდეს მისთჳს, აიღო საბეჭური დიდი დაბებკული და შეიმოსა და ვიდოდა ურაკპარაკთა შინა და ჭამდა იგი პურსა და გარდამოუტევა პერული, წუერთა ზედა ჩამოსდიოდა. და ესე ამისთჳს ჰყოფდა, რამეთუ ეშინოდა უღლისაგან მღდელობისა. ხოლო რაჟამს იკითხეს მისთჳს, ჰრქუეს მათ: ესე არს ეფრემ.

და რაჟამს იხილეს იგი, ჰგონებდეს, ვითარმედ სულელ არს იგი და უგუნურ. მაშინ კუალად იქცეს და მივიდეს ბასილისავე.[1] და ვითარცა იხილნა იგინი, ჰრქუა მათ: რაჲსათჳს განუტევეთ იგი?

მიუგეს და ჰრქუეს მას: ვიხილეთ ჩუენ კაცი უგუნური და არღარად შევჰრაცხეთ იგი და არცა განვაკჳრვეთ იგი, და დაუტევეთ იგი და წარმოვედით.

მაშინ მიუგო წმიდამან ბასილი და ჰრქუა მათ მისთჳს: ჵ, მარგალიტო დიდფასისაო, რომელი მოცემულ ხარ სოფელსა, და არავინ არს, რომელმანცა გიცნა შენ! თქუენ ხართ უგუნურ, ხოლო იგი სრული არს ყოველთა საქმეთა შინა მისთა მადლითა ღმრთისაჲთა. (vA)

1 ბასილისსავე A.

[საკითხავთა გამოთქმა სხვადასხვა თემაზე]

და ესხნეს ნეტარსა ამას მეგობრად კაცნი წმიდანი და პატიოსანნი, წმიდაჲ მამაჲ საბა მარტოდმყოფი. და იყო იგი კაცი სრული ღმრთისმოშიშებითა. და რაჟამს შეისუენა, გამოთქუნა მისთჳს საკითხავნი მრავალნი და აკსენა მათ შინა ყოველი განგებაჲ ცხორებისა მისისაჲ და კეთილი მოღუაწებაჲ მისი, რამეთუ მან იცნოდა ყოველნი საქმენი მისნი და სათნოებანი მისნი; და ეპისკოპოსნი მრავალნი და კაცნი წმიდანი, რომელნი იყვნეს ჟამთა მისთა, და რომელთა შეისუენეს. და იგი ცოცხალღა იყო, დაწერნა მათთჳსცა კუალად შესხმანი და უთხრობნ იგი განგებასა და ცხორებასა მათსა კეთილსა.

და ნიკომიდია[1] ქალაქი დაიზულა ჟამთა მისთა ძრვისაგან, და დაწერა მისთჳს საგლოელი საკითხავი. და კუალად ბრძოლათა მათთჳს, რომელნი იყვნეს ჟამთა მისთა ქალაქსა შინა ნისიბინისასა, დაწერა, და ამბა იაკობ ეპისკოპოსისათჳს, და დაწერა კონსტანტინე მეფისათჳს და სხუათათჳსცა მრავალთა. და თარგმანნა ძუელნი და ახალნი წიგნნი.

და კუალად მოიწივნეს[2] ჟამთა მათ შინა ჭირნი და მწუხარებანი მრავალნი ქუეყანასა ზედა, და დაწერნა მათთჳსცა საკითხავები[3] მრავალი, და კაცთათჳს მოღუაწეთა, რომელნი იწამნეს სასოებისათჳს საუკუნისა. და იყო მათ შორის სამონა და გურია და აბიბოს და სხუანი მრავალნი.

და მათ ჟამთა შინა მოიწივნეს ურაჰას (268rA) ბარბაროსნი მრავალნი. ხოლო მოქალაქეთა დაჰკშეს კარები, რამეთუ ვერვინ შემძლებელ იყო განსლვად მათ თანა, ამისათჳს, რამეთუ მოაოკრეს ყოველივე, რავდენი იყო გარეშე ქალაქისაჲ, და აღვიდეს მთასა მას, რომელ არს მახლობელ ქალაქსა. და იყვნეს მას შინა მონასტერნი მრავალნი დედათა და მამათანი. და რამეთუ მონაზონნი მეოტ იქმნნეს მათგან, რომელნი შემძლებელ იყვნეს, და სხუანი მათგანნი ტყუე ყვნეს. და მერმე მოვიდეს მონასტერთა დედათასა და იავარ-ყვეს ყოველივე, რაჲცა იყო მათი, და ტყუე ყვნეს იგინი და რომელნიმე მათგანნი მოსწყჳდნეს მახჳლითა და

1 ნიკუმიდია A. 2 მოიწია A. 3 საკითხვები A.

არარაჲ დაუტევეს გარეშე[1] ქალაქსა, გარნა ყოველივე მოაოკრეს. და მოიწია ქალაქსა ზედა მწუხარებაჲ დიდი მათთჳს, და რომელნი შემძლებელ იყვნეს, წარიყვანნეს მათ თანა და წარვიდეს. მაშინ ნეტარმან ეფრემ დაწერნა საკითხავნი და გლოვაჲ ყოვლისა მისთჳს, რაჲცა-იგი ყვეს მათ.

[ეფრემის შესხმა ქალაქ ედესისა (ურაჰისა) და მის მკვიდრთა სარწმუნოებისათვის]

ხოლო წმიდაჲ ეფრემ ცხოვნდა ვიდრე მეფობამდე[2] ვალის უშჯულოჲსა, და რამეთუ მან ექუსორია ყვნა მღდელთმოძღუარნი მართლმადიდებელნი და სამწყსოჲ მათი. მაშინ მოიწია ურაჰად დღეთა ბარსა ნეტარისა ეპისკოპოსისათა, და დაიბანაკა გარეშე[3] ქალაქსა რომელსამე, ჴევსა შინა, და მოუვლინა მოქალაქეთა, რაჲთა გამოვიდენ მისა, რაჲთა ცნას ნებაჲ მათი. ხოლო მოქალაქეთა არა ინებეს შემთხუევაჲ მისი, გარნა შემოკრბეს ყოველნი (vA) ეკლესიასა წმიდისა თომა მოციქულისასა და მას შინა აღასრულებდეს ლოცვასა მწყემსისა მის თანა კეთილისა. და რაჟამს ყოვნეს და არა განვიდეს მისა, წარმოავლინა ერთი დუქსი მთავართა მისთაგანი, რაჲთა შეუჴდეს ქალაქსა და მოსწყჴდნეს იგინი მახჴლითა. ხოლო მოქალაქეთა უდებ-ყვეს იგი და არა დაჰჴსეს ლოცვაჲ მათი და არცა დააცადეს ვედრებაჲ მათი.

ვითარცა მოვიდა დუქსი იგი ქალაქსა შინა და შევიდა ერთსა რომელსამე ურაკპარაკთაგანსა, იხილა მან დედაკაცი ერთი მორწმუნჱ, კეთილად მოღუაწჱ, და მის თანა ორნი ძენი მისნი, მიმავალნი ეკლესიად. და ვითარ შეემთხჳა მას დედაკაცი იგი, გარეაღჰკდა მას და ყოვლად არა განაკჳრვა იგი უშიშად. და რაჟამს იხილა ესრეთ,[4] ბრძანა მისთჳს, რაჲთა მოიყვანონ მისა იგი.

და ვითარ მოვიდა მისა, ჰრქუა მას: სადა გნებავს, დედაკაცო, მისლვის?

მიუგო და ჰრქუა მას, რამეთუ: მესმა განსაცდელი, რომელი განუმზადებიეს მოშიშთა ღმრთისათათჳს, და მეცა წარვალ, რაჲთა მოვიღო გჳრგჳნი მათვე თანა.

მაშინ ჰრქუა მას: მაშა ესე, რომელ თანა-გყვანან?

1 გარეშჱ A. 2 მეფობამდჱ A. 3 გარეშჱ A. 4 ესრეთ A.

მიუგო და ჰრქუა მას: მათიცა მნებავს კუალად, რაჲთა იგინიცა გჳრგჳნოსან იქმნენ ჩემ თანა.

მაშინ განკჳრდა მთავარი იგი წადიერად სიყუარულისა მათისათჳს, სიკუდილისათჳს, სარწმუნოებისათჳს. ხოლო დუქსი იგი კუალად-იქცა მეფისავე (269rA), რაჲთა აუწყოს მას, რაჲ-იგი ჰრქუა მას დედაკაცმან მან. და ვითარ უთხრა, განკჳრდა ამისთჳს ფრიად.

მაშინ გამოვიდეს მოქალაქენი მეფისა, და მწყემსი იგი კეთილი მათი — მათ თანავე. და ცნა მეფემან ნებაჲ იგი მათი და სიმტკიცჱ სარწმუნოებისა მათისაჲ, შეშინდა ეპისკოპოსისაგან და მღდელთ-მოძღურობისა მისისაგან და სამწყსოჲსა მისისაგან. და იქცა მეფჱ იგი სირცხჳლეული ქალაქისაგან, სარწმუნოებისა მისთჳს კეთილისა მოქალაქეთაჲსა, განერნეს სიკუდილისაგან მწარისა.

ხოლო ეფრემ რაჟამს იხილა სარწმუნოებაჲ იგი მათი კეთილი და ღმრთისმოყუარეობაჲ იგი მათი, დაწერა შესხმაჲ ქალაქისაჲ და მკჳდრთა მისთაჲ ესრეთ[1] და თქუა: კარები ეზოთა მათთაჲ და კარები სახლისა მათისანი დაუტევეს ურაჰელთა ღებულად და განვიდეს იგინი მწყემსითურთ მათით კეთილისა სიკუდილად.

და ნეტარი კუალადცა შეასხამიდა მათ ქებასა და იტყოდა ესრეთ,[2] ვითარმედ: მკჳდრნი ქალაქისანი ამას იტყოდეს: მივსცეთ მეფესა ქალაქი და ყოველივე, რაჲცა არს მას შინა, ხოლო სარწმუნოებაჲ ჩუენი არღარა შევიცვალოთ. ხოლო მწყემსმან მან წმიდამან და კურთხეულმან მისცა სული თჳსი სიკუდილად და არა შეცვალა სარწმუნოებაჲ მართალი.

ეჰა, ურაჰაო, ქალაქო წმიდაო და სავსეო სიწმიდითა და გონიერებითა და გულისხმისყოფითა და მეცნიერებითა, რომელსა შეგიმტკიცებიან[3] წელნი[4] (vA) თჳსნი სარწმუნოებითა მართლითა და საჭურველითა სარწმუნოებისაჲთა, რამეთუ განდიდნა[5] გჳრგჳნი შენი სიყუარულითა და ძალითა ქრისტჱს უფლისა ჩუენისაჲთა.

აკურთხევდენ ყოველნი მკჳდრთა შენთა, ეჰა, ურაჰაო, რომლისა სახელი თჳსი სიქადულ მისა და სახელსა იესუ ქრისტჱსსა ესევდ!

---

1 ესრჱთ A. 2 ესრჱთ A. 3 შეგიმტკიცებიეს A. 4 წესნი B წელნი A (შდრ. ეფეს. 6,14; ლუკა 12,35). 5 განდიდნა B, განადიდნა A.

ჶ, ურაჰაო, მთავარო ქალაქთაო, რომელი გაკურთხა შენ ღმერთმან, შენ ხარ ქალაქი, რომელსა გფარავს ზეცისა იერუსალიმი!

და ესევითარითა შესხმითა და კურთხევითა აკურთხა ნეტარმან ეფრემ იგი სარწმუნოებისა მისისათჳს მართლისა და სიყუარულისა მისთჳს, რომელი აქუნდა მას მისთჳს, და გამოთქუა მის ზედა საკითხავი და შამრენელთა ზედაცა, რამეთუ ემტერებოდა იგი შამრენელთა და სწყევდა მას და ჰგმობედ მას და აქებნ ურაჰასა. ხოლო მოქალაქენი, ოდეს განვიდიან ლიტანიად, წარვიდიან ღელესა მას, რომელსა შინა დაებანაკა მეფესა, ამისთჳს, რამეთუ განვიდეს, რაჲთამცა იწამნეს მას შინა.

[ა ბ რ ა ჰ ა მ დ ა ყ უ დ ე ბ უ ლ ი ს ა თ ვ ი ს]

და დღეთა მათ წმიდისა ამის კურთხეულისათა იყო კაცი ერთი ურაჰაჲსა ქალაქისაჲ წარჩინებულთაგანი, რომელსა სახელი ერქუა აბრაჰამ. ამას შეეყენა თავი თჳსი გარეშე ქალაქისასა წელთა მრავალთა და ფრიად ძლიერად მმარხველი[1] იყო და უზეშთაესითა მოღუაწებითა შემკობილ იყო. და დიდისა მისთჳს სულგრძელებისა მისისათჳს გამო(270rA)იყვანა იგი კათალიკოზმან დაყუდებისა მისისაგან და წარავლინა იგი სოფელსა რომელსამე წარმართთასა, რაჲთა მოაქცივნეს იგინი ღმრთისმსახურებად ჭეშმარიტისა ღმრთისა. და მივიდა მათა, ამხილებდა მათ და ეტყოდა, რაჲთა მოიქცენ[2] ღმრთისმეცნიერებად. ხოლო იგინი მაშინ გუემითა და ქვისა დაკრებითა განსდევნიდეს მას.

და შემდგომად ამისა განყიდა მონაგები თჳსი და სამკჳდრებელი და აღაშენა[3] სოფელისა მას შინა ეკლესიაჲ დიდებული, და დაადგრა მხილებასა მათსა და ვედრებასა სამ წელ, რაჲთა მოიქცენ ღმრთისმსახურებად. და ვითარცა იხილა ღმერთმან სულგრძელებაჲ მისი მათ ზედა მრავლითა მით მოთმინებითა მისითა და სულგრძელებითა, მოიქცეს ღმრთისმეცნიერებად. ხოლო მან მონათლნა იგინი ყოველნივე, და მოვიდეს ეკლესიასა ღმრთისასა და სარწმუნოებასა[4] ჭეშმარიტსა. მაშინ მოვიდა ნეტარისა კათალიკოზისა, რაჲთა მივიდეს იგი მის თანა მათა, რაჲთა

1 მარხველი A. 2 მოიქცნენ A. 3 აღაშენა A. 4 სარწმონოებასა A.

მოსცეს მათ კურთხევაჲ ხუცობისაჲ[1] და დიაკონობისაჲ, და ყვნა იგინი ეგრეთ.[2] და მაშინღა კუალად-იქცა დასაყუდებელსა თჳსსა.

ხოლო ნეტარი ეფრემ მეგობარი იყო ამის პატიოსნისა კაცისაჲ და იცოდა მან საიდუმლოჲ განგებულებისა მისისაჲ. და რაჟამს იხილა ნეტარმან ეფრემ მყუდროებაჲ და მშჯდობაჲ ქალაქისაჲ და განწმედაჲ ყოველთა მწვალებელთაგან, განვიდა მთად, ვინაჲცა (vA) იყოფოდა პირველად, და დაეყუდა.

[ბასილის მიერ წარჩინებული დედაკაცის ცოდვათა აღხოცვა]

და მას ჟამსა შინა იყო ვინმე დედაკაცი კესარიას, დიდთა ნათესავთაგანი, დღეთა მათ წმიდისა ბასილისთა კურთხეულისა. ხოლო დედაკაცი იგი დაცემულ იყო ცოდვათა შინა მრავალთა და აქუნდა მას სარწმუნოებაჲ ცოცხალი წმიდისა ბასილისა მიმართ. და აღწერნა მან ყოველნი ცოდვანი თჳსნი ქარტასა შინა და დაჰბეჭდა მან იგი და მისცა იგი წმიდასა ბასილის. ხოლო იგი ტიროდა და ეტყოდა: დაჰმარხე, მამაო წმიდაო, ეგე ქარტაჲ და ევედრე ღმერთსა, რაჲთა აკოცნეს ჩემგან ყოველნი, რავდენი არს მაგას შინა. და მიიღო წმიდამან ბასილი მისგან ქარტაჲ იგი და შებეჭდა მას ზედა და დადვა იგი წინაშე საკურთხეველისა და ევედრა ღმერთსა, რაჲთა აღმოკოცოს, რაჲცა არს მას შინა. და ლოცვითა მისითა და სარწმუნოებითა მის დედაკაცისაჲთა[3] აღმოკოცა, რაჲცა-იგი იყო მას შინა, თჳნიერ ერთისა ცოდვისა. ხოლო ცოდვაჲ იგი უდიდეს[4] იყო ყოველთა ცოდვათა მისთა.

და რაჟამს განაღო ქარტაჲ იგი დედაკაცმან მან და შთახედა ყოველსავე, რავდენი იყო მას შინა, აღმოკოცილ იყო, თჳნიერ[5] ერთი იგი დგა-ღა. მაშინ შეუვრდა[6] ფერკთა წმიდისა ბასილისთა და ევედრებოდა, რაჲთა ითხოვოს ღმრთისაგან ამის ცოდვისათჳსცა ერთისა, რაჲთა აღიკოცოს მისგან.

მაშინ მიუგო წმიდამან და ჰრქუა მას: ასულო, რამეთუ რომელმან მოწყალებითა (271rA) თჳსითა აღმოკოცნა მრავალნი, იგივე

1 ხოცობისაჲ A. 2 ეგრწთ A. 3 ~ დედაკაცისა მის A. 4 უდიდწს A. 5 თჳნიორ A. 6 შეურდა A.

შემძლებელ არს აკოცად მის ერთისაცა, რომელი დგას, რამეთუ იგი არს, რომელმან აიხუნა ცოდვანი სოფლისანი ყოველნი. და უკუეთუ შენ მოთმინე იქმნა, არა ხოლო თუ ცოდვანი ოდენ შენნი აღიკოცნენ, არამედ მადლიცა მიგეცეს. იხილე აწ, ასულო, და წარვედ უდაბნოდ მთასა მას ურაჰაჲსასა. და მუნ კაცი არს წმიდაჲ და სავსე არს იგი მადლითა ღმრთისაჲთა, რომელსა ჰრქჳან ეფრემ. იგი მას მთასა დამკჳდრებულ არს, და მიეც მას ქარტაჲ ესე და ევედრე მას, რაჲთა ითხოოს ღმრთისაგან, რაჲთა მოგიტეოს ცოდვაჲ ესე.

და ვითარცა ესმა წმიდისაგან ღმრთისა დედაკაცსა მას სიტყუაჲ ესე, მწრაფლ წარვიდა წმიდისა ეფრემისა და პოვა იგი სენაკსა შინა თჳსსა.[1] ხოლო იგი ჰრეკდა კარსა და ეტყოდა: შემიწყალე მე, წმიდაო ღმრთისაო!

და რაჟამს იხილა, იცნა საქმჱ მისი სულითა, და ჰრქუა მას: წარვედ ჩემგან, ჶ, დედაკაცო, რამეთუ მე კაცი ცოდვილი ვარ.

მაშინ მისცა მას ქარტაჲ იგი და ჰრქუა მას, ვითარმედ: მთავარეპისკოპოსმან წარმომავლინა შენდა, რაჲთა ევედრო შენ ღმერთსა და აღმიკოცოს ცოდვაჲ ესე ჩემი ერთი, რომელი-ესე დგას ჩემ ზედა, რამეთუ წმიდაჲ ბასილი ევედრა ღმერთსა, ვიდრემდის აკოცნა ყოველნი ცოდვანი ჩემნი, და შენცა ნუ გიმძიმდების ვედრებად ღმრთისა მიმართ, რაჲთა აკოცოს ერთი ესე, რამეთუ მან მომავლინა შენ თანა.

მაშინ მიუგო ნეტარმან და ჰრქუა მას: არა, ასულო, გარნა რომელმან-იგი აკოცნა მრავალნი, იგივე შემძლებელ არს (vA) აკოცად ამის ერთისაცა. არამედ მიისწრაფე ადრე, წარვედ, რაჲთა მიეწიფო მას.

მაშინ იკურთხა მისგან და წარვიდა კესარიად. და ვითარცა შევიდა ქალაქად, პოვა წმიდაჲ ბასილი, რამეთუ აღსრულებულ იყო მას დღესა შინა, და დაჰმარხვიდეს მას.

და ვითარცა იხილა იგი, იწყო კმობად და ღაღადებად გოდებით და ტირილით და გორვიდა ქუეყანასა ზედა და ემდურვოდა, ვითარცა ცოცხალსა, და იტყოდა: ვაჲ მე, ვაჲ მე, მონაო ღმრთისაო, რაჲსათჳს მიმავლინებდი უდაბნოდ! ამისთჳს, რაჲთამცა

1 თჳსა A.

არა შეგაგინე, და კუალად-მაქცია ცალიერად, რომლისა თანა შენ მიმავლინე? მოხედვა ყოს ღმერთმან და საჯოს შორის შენსა და ჩემსა, რამეთუ შემძლებელ იყავ ვედრებად და მოტევებად ჩემდა ცოდვაჲ ესე ჩემი!

და დააგდო ქარტაჲ იგი სარეცელსა მას ზედა, და უთხრობდა საქმესა მისსა[1] ყოველთა მათ მოქალაქეთა, რომელნი იყვნეს მუნ.

ხოლო ერთმან მღდელთაგანმან მან აღიღო ქარტაჲ და განკსნა, რაჲთა ცნას, თუ რაჲ-მე არს ცოდვაჲ იგი დიდი. და ვითარცა განაღო ქარტაჲ იგი, პოვა წმიდად, და არა იყო მას შინა ყოვლადვე კუალი ნაწერისაჲ.

მაშინ ჰრქუა მას: „ჰ, დედაკაცო, რამეთუ ქარტაჲ შენი წმიდა არს, და არა არს მას შინა წერილი“.

და იქმნა სასწაული ესე, რაჲთა უწყოდიან ძალი ღმრთისაჲ წმიდათა მისთა შორის. ხოლო საკჯრველი ესე დიდი იქმნა ლოცვითა წმიდისა ბასილისითა და (272vA) ნეტარისა ეფრემისითა, და კეთილისა სარწმუნოებისა დედაკაცისაჲთა მიუტევნა მას ღმერთმან ცოდვანი მისნი.

ხოლო ნეტარი ეფრემ ფრიად შეწუხნა სიკუდილისათჳს წმიდისა ბასილისა და დაწერა საკითხავი შესასხმელად მისთჳს, და აკსენნა მას შინა ყოველნი სათნოებანი და საქმენი მისნი საღმრთონი.

[ეფრემის ზრუნვა მოქალაქეთათვის სიყმილის ჟამს]

ხოლო ნეტარი ესე ყოველთა ჟამთა შინა ცხორებისა მისისათა სიწმიდით აღასრულებდა და ყუდროებით, და ყოველი რავდენიცა მოვიდის მისა, ნუგეშინის-სცემნ მათ და ასწავებნ გზასა ცხორებისასა. ხოლო წმიდაჲ ესე ეფრემ სამართლად ვიდოდა გზასა მას სულიერსა და არა მიაქცევნ გზისაგან კიდე. და ამისთჳსცა ღირს იქმნა მეცნიერებასა ბუნებითისასა. და შემდგომად მისა მიიღო სრული იგი მეცნიერებაჲ, რაჲთა იტყოდის სიტყუათა საღმრთოთა, ვინაჲთგან ნუგეშინისმცემელ და სარგებელ იყო ყოველთათჳს მომავალთა მისა. რამეთუ არა განვიდის სენაკისა

1 მისა A.

თჳსისაგან ყოვლადვე, თჳნიერ ჭირისა და საკმრისა რაჲსამე ოდესმე.

მოიწია სიყმილი ფიცხელი შუვამდინარესა,[1] ქალაქსა ურაჰაჲსასა, და აიძულა გამოსლვად სენაკისა თჳსისაგან ამის მიზეზისათჳს, რაჟამს იხილა წარწყმედაჲ კორციელთაჲ სიყმილისა გუემითა, და ეტყოდა იგი მათ, რომელთა-იგი შეეკრძალა ნაყოფი მათი და შეებეჭდნეს სახუარბლენი მათნი: ვიდრემდის არა მოიღებთ გულსა შინა თქუენსა და არცა მოიკსენებთ საშჯელსა (vA) ღმრთისასა და სამართალსა მისსა და მოწყალებასა მისსა![2] რამეთუ სიმდიდრჱ თქუენი დაჰკსნდეს და წარწყმდეს და გექმნეს თქუენ იგი დასაშჯელ და საყუედრელ სულთა თქუენთათჳს!

ხოლო მაშინ მათ ზრახვა-ყვეს ურთიერთას მდიდართა მათ და ჰრქუეს მას ესრეთ,[3] ვითარმედ: ვერ ვჰპოებთ კაცსა მართალსა რწმუნებად ხუასტაგისა ჩუენისა და ღუწად გლახაკთა, რომელნი-იგი კუდებიან შიმშილითა, რამეთუ ყოველივე მზაკუავს ჩუენ, და ყოველსავე, რომელსაცა ზედა ვარწმუნებთ, ზაკუვენ იგინი.

მაშინ მიუგო მათ წმიდამან და ჰრქუა: ვითარ ჰგონებთ თქუენ ჩემთჳს? (რამეთუ ყოველთა კაცთა ჰრწმენა მისი კაცად მართლად, სარწმუნოდ და უტყუვარად).[4]

ხოლო მათ მაშინ მიუგეს და ჰრქუეს მას: ჩუენ გურწამ, ვითარმედ კაცი ღმრთისაჲ ხარი შენ ჭეშმარიტად, ნების-მყოფელი მისი! (და ეგრეთცა[5] იყო, რამეთუ არავინ ეჭუდა მას).

ხოლო მან ჰრქუა მათ: უკუეთუ ესრეთ[6] მხედავთ, საყუარელნო, სარწმუნო მყავთ ამას საკმარსა ზედა, და მე აჰა ესერა სარგებლისათჳს სულთა თქუნთაჲსა ვიქმენი ქსენადოქარად![7] (რომელ არს უცხოთა მსახურებაჲ).

ხოლო მათ მაშინ მოსცეს მას ვეცხლი და ოქროჲ, რაჲზომცა[8] უნდა მას, და იწყო აგებად სარეცელებისა ქალაქსა შინა და შემზადნა ადგილნი და სიმარჯუენი სამსახურებელად სნეულთა და უძლურთა და გლახაკთა, და შექმნა სამასი სარეცელები, რომელნიმე — სნეულთათჳს, და რომელნიმე — სამკუდროდ. (273rA)

1 შოვამდინარესა A. 2 მისა A. 3 ესრჱთ A. 4 უტყოვარად A. 5 ეგრჱთცა A. 6 ესრჱთ A. 7 ქსენადუქარად A. 8 რაჲზუმცა A.

და კუალად მკოდოვნი, რომელნი იყვნეს ქალაქსა შინა მცხორებელნი და დაბნებსა, რომელნი ჭირსა შინა იყვნეს შიმშილისაგან, იზრუნა მათთჳსცა და მოიყვანნა იგინი და დასხნა და მსახურებდა მათ ყოველთა დღეთა თავით თჳსით დიდითა ზრუნვითა. და კაცნი მორწმუნენი განაჩინნა საკმარსა მას ზედა, რამეთუ ფრიად შემოსწირვიდეს კაცნი მორწმუნენი, მამანი და დედანი.

რაჟამს აღესრულა წელიწადი იგი შიმშილობისაჲ, და მოიწია იეფობისა წელი, წარვიდა ყოველი კაცი საყოფლად თჳსა. მაშინ იგიცა წარვიდა სენაკად თჳსა.

[ეფრემის აღსასრული]

შემდგომად ამის ყოვლისა განგებისა,[1] რომელი დარჩომილ იყო კელსა შინა მისსა,[2] განაგო, ვითარ-იგი ჯერ-იყო, განგებაჲ, და მერმე, შემდგომად თჳსა ერთისა, დასნეულდა მცირედ იგი, ვითარცა კაცი. და ეუწყა მას დღჱ განსლვისა მისისაჲ, და ბრძანა და ეზიარა წმიდასა საიდუმლოსა ქრისტჱსსა.

ხოლო ოდეს ეზიარა, განიპყრნა კელნი თჳსნი ზეცად მიმართ და თქუა: უფალო ღმერთო ჩემო იესუ ქრისტე,[3] კელთა შინა შენთა შევჰვედრებ სულსა ჩემსა. (1)

და ამას სიტყუასა თანა შეჰვედრა სული თჳსი პატიოსანი კელთა შინა ანგელოზთასა თუესა ფებერვალსა და დღესა დადეგსა პირველსა თჳსასა, რამეთუ პირველად წარიძღუანა წინაშე ღმრთისა უცხოთა და სნეულთა მსახურებაჲ მეოხად უწინარეს[4] განსლვისა მისისა.

მაშინ შემოკრბეს ყოველნი მოქალაქენი და მდაბიონი[5] და დაჰმარხეს იგი დიდითა დიდებითა (vA) და პატივითა, და მწუხარე იქმნეს ყოველნივე სიკუდილისა მისისათჳს. ყოველსა რომელსა მოემარჯჳს, მიიტაცებდიან სამოსლისა მისისაგან, ვითარცა ევლოგიასა. და დაჰმარხეს იგი უცხოთა სამარხოსა, რამეთუ ესრეთ[6] დაემცნო მას, და ესეცა კუალად, რაჲთა არა დაჰმარხონ მის თანა სამოსელი კეთილი.

1 განგებისასა A. 2 მისა A. 3 ქ˜ჱ A. 4 უწინარჱს A. 5 მდაბიონნი A. 6 ესრჱთ A.

(1) შდრ. ლუკა 23,45.

და შემდგომად მცირედთა ჟამთა აღმოიღეს გუამი მისი წმიდაჲ მოქალაქეთა, სადაცა-იგი იდვა, და შთადვეს იგი ლუსკუმასა ქუაბსა შინა ეკლესიასა თანა, სადაცა-იგი იმარხვებიან ეპისკოპოსნი. და იგი პატივცემულ არს და დიდებულ ყოველთა მიერ მორწმუნეთა ქრისტჱსთა, რაჲთა მეოხებითა მისითა ყოველნი ღირს ვიქმნეთ სასუფეველსა ცათასა მადლითა და კაცთმოყუარეობითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა, რომლისა არს დიდებაჲ და პატივი თანა მამით და სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე. ამენ.

[ეფრემის ენიდან ამოსული ვაზი]

ამას წარმავალისაგან სოფლისა დაუტევნა ეკლესიასა შინა წმიდასა საკითხავნი მრავალნი, რომელნი გამოთქუნა ფრიად ურიცხუნი და თარგმანნა ძუელნი და ახალნი მოსწრაფებითა დიდითა ბერძულად და ასურულად, ფრიად სარგებელნი და განმანათლებელნი ყოველთა, რომელთა იკითხონ მათ შინა.

და უკუანაჲსკნელ ერთმან ვინმე მოწაფეთა მისთაგანმან თქუა, ვითარმედ: რაჟამს ვიყვენით მის თანა ურაჰას, ქალაქსა შინა კურთხეულსა, შემოგჯ(274rA)ჭურიტნა[1] დედაკაცმან ვინმე ერთმან ერდოთა ზედაჲთ და მრქუა ჩუენ: რაჲ შეჰგბოლეთ დღეს? ხოლო წმიდამან ეფრემ მიუგო და ჰრქუა: ორი მოვლება და დასაბურველი. და მასვე ჟამსა შინა გჯბრძანა აღშენებაჲ[2] კედლისაჲ, და აღვაშენეთ[3] ორი მოვლებაჲ და ზე დასაბურველი, და დავყავთ ადგილი იგი, რაჲთა არა კუალადცა შემოგჯჭჯრობდეს.

და დასასრულსა ცხორებისა მისისასა გჯთხრობდა მოწაფჱ ესე წმიდისა ეფრემისი და თქუა მის მაგიერ, ვითარმედ: თქუა წმიდამან ეფრემ უკუანაჲსკნელ ჟამთა მისთა, თქუა, ვითარმედ ეჩუენა მას ხილვაჲ, რამეთუ ვაზი აღმოჯდა ენასა ზედა მისსა[4] დიდი, და აღორძნდა ფრიად, და აღივსო მისგან ყოველი ქუეყანაჲ, და გამოიხუნა[5] ტევანნი ურიცხუნი, და მოვიდოდეს ყოველნი მფრინველნი ცისანი და ჭამდეს ნაყოფისა მისისაგან. და რავდენცა ჭამდეს, უფროჲსღა აღმოეცენებოდა და გამოჰქონდეს ტევანნი.

1 შემოგჯჭრიტნა A. 2 აღშჱნებაჲ A. 3 აღვაშჱნეთ A. 4 მისა A. 5 გამოიხუნნა A.

და ჭეშმარიტად, რამეთუ ყოველნი დაბადებულნი მოისთულებენ ცხორებასა თქუმულთა მისთაგან და თარგმნებულთა წმიდისა და ნეტარისა ეფრემისთაგან, რომლისა ლოცვითა მისითა და ვედრებითა, რაჲთა ყოველნი ღირს ვიქმნეთ ზიარ ყოფად მის თანა სასუფეველსა ღმრთისასა, რომლისა არს დიდებაჲ და პატივი აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე. ამენ.

ცხორებაჲ და მოქალაქობაჲ წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ*

მამაო, გუაკურთხენ!

ეფრემ საკჳრველი აღმოეცენა ქუეყანით ასურეთისაჲთ. ხოლო სიყრმითგანვე წარმმართებელ იქმნა სათნოებისა, და მცველ იყო და ევლტოდა სავნებელსა მოჰასაკეთა თანა ქცევისა და ზრახვისასა, ხოლო უფროჲსღა მარადის მოსწრაფე ზრახვასა წმიდათა წერილთასა, და მათდა მიმართ იგი წურთაჲ და ზრახვაჲ უმეტეს საშუებელად შეერაცხა, უფროჲს ყოვლისავე გემოვნებისა და გულისთქუმისა, ვიდრეღა იგიცა თანამგალობელ იქმნებოდა წინაჲსწარმეტყუელისა: „ტკბილ არიან სასასა ჩემსა სიტყუანი შენნი; უფროჲს თაფლისა პირსა ჩემსა“.(1) ამიერ იქმნნეს მისსა თანამოჰასაკე და თანაზრდილ ყოველნი სათნოებანი და ტკივილთა მიმართ მოსწრაფებანი; და რაჲ არს, რომლისა მიმართ არა მოსწრაფებით წარმართებულ იქმნა: ანუ არა მარხვისა მიმართა,[1] არა ღამისთევისა, არა ჴმელსაწოლისა, არა სიტკბოებისა, არა მოწყალებისა, არა უქონელობისა, ანუ არა ესოდენთა მათ კეთილთა სიმდიდრესა თანა და სიმდაბლისა მიმართცა? — და არა ხოლო ესე, არამედ ამას ყოველსა თანა არცა მოძღურებისა მადლთაგან უპოვარ იყო, არამედ იყო და არს, და მიერითგან ვიდრე მოაქამდე თჳსთა მიერ სიტყუათა ჩუენდა მომართ ზრახავს, გუასწავებს, გულოცავს, განგუაზრახებს და გუეტყჳს მათ მიერ არა ხოლო კეთილმსახურებისა და სარწმუნოებისა სიტყუათა მართლიად ქონებად, არამედ და სათნოებისაცა აღშენებისა მიმართ თავთა თჳსთა აღდგინებად.

ხოლო ღმრთისა მიმართ სასოებისა და მოყუსისა მიმართ სიყუარულისათჳს ესოდენ მოღუაწე იქმნა ეფ(435r)რემ, ვიდრემ-

---

* ესაა სვიმეონ მეტაფრასტის თხზულება. ტექსტის პუბლიკაცია ემყარება ჩვენამდე მოღწეულ ერთადერთ A 79 ხელნაწერს. ვარიანტებს სქოლიოში აღვნიშნავთ A ლიტერით.

1 მიმ᾽რთა A.

(1) ფს. 118, 103.

დის თავისა თჳსისათჳს თქუმული ესევითარი არს რომელი-იგი მან თქუა, რაჟამს ეგულებოდა ამიერ მიცვალებაჲ, რამეთუ აქაცა ჯერ-არს მათი მოჴსენებაჲ:

ყოველსა ცხორებასა შინა ჩემსა, — თქუა, — არასადა ვიდრტჳნე უფლისა მიმართ, და არცა სიტყუაჲ უგუნური გამოვიდა ბაგეთაგან ჩემთა. ყოველთა დღეთა ცხორებისა ჩემისათა არასადა ვის ვსწყევე, არცა ერთსა ვის, და არცა სადა ვის მართლმორწმუნეთაგანსა თანა ვყავ ბრძოლაჲ.

ხოლო მდინარე ცრემლთაჲ დაუცხრომელ იყო თუალთაგან მისთა; ვითარცა-იგი არიან დაუწყუედელად აღმომადინებელ წყლისა თუალნი იგი წყაროთანი, ეგრეთვე ამისნი თუალნი მარადის დამომადინებელ ცხრემლთა იქმნებოდეს, და ამას თანა შეერთებოდა აღმომავალი იგი გულით მისით სულთქუმაჲ, და შინაგანსა მას გლოვისა ცეცხლსა მგზებარესა განაცხადებდეს, რომელთაჲ უკუეთუ ვისმე ენებოს უგანცხადებულესად-რე განცდაჲ, მიემთხჳოს აღწერილთა მისთა, და პოვნეს მას შინა ყოვლად[1] განფენილად ჴსენებაჲ საუკუნოჲსა სასჯელისაჲ და სიბრძნისმეტყუელებაჲ მეორედ მოსლვისა[2] ქრისტჱსისაჲ,[3] რამეთუ, რომელი-იგი მაშინ მუნ იქმნების, ამას სამარადისოდ წინაშე თუალთა მდებარედ აქუნდა საყდარი იგი საშინელი, და დღისა მის გამოსახვაჲ გონებასა შინა თჳსსა, და თავსა თჳსსა სამსჯავროდ წარდგინებაჲ და ფრიად საწყალობლად გოდებაჲ.

ესევითართა ამათ გონებისა ხედვათა მარადის ეფრემ შექცეულ იყო. ამისთჳსცა განეშორა, სიტყჳსაებრ ფსალმუნთაჲსა, და ევლტოდა, და ყოველნივე სოფლიონი ღელვანი და შფოთნი და ურვანი განიშორნა და უდაბნოთა შინა იქცეოდა (1) და ადგილითი-ადგიდ იცვალე(435vA)ბოდა, სულთა აღშენებისა და სარგებელისა მიზეზითა, ვითარცა სულისა მიერ საღმრთოჲსა აღძრული. და ესრეთ დაუტევა ოდესმე მშობელთა იგი ქუეყანაჲ, რამეთუ ესეცა ღმრთისა მიერ წოდებულ იქმნა, ვითარცა აბრაჰამ, (2) და ედესელთა ქალაქად მიისწრაფა. პირველად უკუე თაყუანისცემისათჳს მას შინა მყოფთა წმიდათა ადგილთა, და

1 ყ˜ლ A. 2 მოსლვაჲ A. 3 ქ˜ესისაჲ A.

(1) ფს. 54,8. (2) დაბ. 12,1-4.

სამარტჴლოთა საფლავთაჲსა, და ამას თანა კუალად, რაჲთა მიემთხჴოს კაცსა ვისმე სიტყჴერსა და სათნოსა, რაჲთა მეცნიერებისა ნაყოფი მის მიერ მოისთულოს, და ამას ღმრთისაგან ითხოვდა ესრეთ თქუმითა: იესუ ქრისტე, — თქუა, — მეუფეო[1] და უფალო ყოველთაო, ღირს მყავ მე ქალაქად ედესად შესლვად, და შესლვასავე თანა მყის ესევითარსა კაცსა მიმთხუევად, რომელი კმა-იყოს აღსაშენებელად სულისა და სარგებელად ჩემ თანა ზრახვისა.

ამას რაჲ ესრეთ ილოცვიდა, და ვინაჲთგან ბჭეთა ქალქისათა შესლვად მიახლებულ იყო, განკრძალულებით შეურვებულ იყო, და განიზრახვიდა, თუ რომლითა სახითა მიემთხჴოს ესევითარსა მას კაცსა, გინათუ, მიემთხჴოს რაჲ, ვითარ ისწაოს, ანუთუ რომელი მოიღოს მის მიერ სარგებელი.

ამით და ესევითარითა რაჲ განზრახვითა ვიდოდა, მეყსეულად დედაკაცი ვინმე შეემთხჴა და იგიცა მეძავი. რამეთუ ღმრთისა მიერ იყო უეჭველად ესე, რომელი-იგი მრავალგზის წინააღმდგომთა მიერ განაგებს წინააღმდგომთა, დაფარულითა რაჲთმე და გამოუთქუმელითა საიდუმლოჲთა, რამეთუ აწცა საღმრთოჲ იგი და ნეტარი ეფრემ, ვინაჲთგან სხუასა ესვიდა და სხუასა მიემთხჴა, დგა განკჴრვებული, და ხედვიდა მისსა მიმართ შეურვებული და მწუხარე თავსა შორის თჴსსა, რამეთუ არა ლოცვისასა, არამედ უფ(436r)როჲსღა ყოვლით-კერძო წინააღმდგომსა მიემთხჴა სათხოველისასა. ხოლო დედაკაცი იგი ამას რაჲ ხედვიდა ესრეთ მხედველად, კუალად იგი უმოსწრაფეს და უმახჴლეს მიხედვიდა თუალითა.

ვინაჲთგან უკუე ესრეთ მყუვარჟამ ურთიერთას ხედვიდეს, ინება წმიდამან მიახლებაჲ დედაკაცისაჲ მის, და სირცხჴლსა მას მოკსენებად, რომელი შეჰგავს დედათა ქონებად.

— რაჲ არს, — ჰრქუა, — ჭ დედაკაცო; არა გრცხუენისა ესრეთ განტევებულითა თუალითა ჩუენდა მომართ ხედვად?

ხოლო დედაკაცმან, — ჩემდა სადმე, — მიუგო, — ესრეთ ჯეროვან არს შენდა მომართ ხედვაჲ, რამეთუ შენ მიერ და შენისაგან მოღებულ ვარ მე გუერდისა; ხოლო შენდა, არა ჩემდა

1 მ˜ფ˜ო A.

მომართ, არამედ უფროჲსღა ქუეყანად ჯერ-არს ხედვაჲ, ვინაჲ-იგი ძუელ-ოდესმე მოღებულ იქმენ. (1)

ესე ესევითარი რაჲ, გარეშე მოლოდებისა, ესმა ნეტარსა ეფრემს, აღიარებდა დედაკაცისა მისგან ფრიადსა შეძინებად სარგებელსა, ხოლო ღმრთისა მიმართ მჯურვალედ შესწირვიდა მადლობასა, რომელი-იგი მრავალგზის გარეშესა მას სასოებისასა უმეტესად მიზეზ ჰყოფს სასოებისა, ყოვლისა-შემძლებელითა მით ძალითა მისითა.

და ვითარცა მრავალნი დღენი წარჯდეს, და ნეტარი ეფრემ ქალაქსა მას მყოფ იყო ედესისასა, დედაკაცი ვინმე მეძავი მახლობელად სენაკსა წმიდისასა იყოფებოდა, რომელი-იგი ორღანოდ სიბოროტისა ბოროტისა მიერ განმზადებულ იყო, და მის მიერ ვითარცა პირველ გუელისა მიერ წმიდასა ამას წყობად მოუჯდებოდა. ერთსა უკუე დღესა ნეტარი იგი საზრდელსა თჯსსა მზარაულობდა, ხოლო მეძავმან მან განაღო სარკუმელი, რომელი იყო ზედა-კერძო მხედველ საყოფელსა მას წმიდისასა, და შთახედვიდა ურცხჯნოებით. (436v) ამისსა შემდგომად მიხედა წმიდასა მას სახითა სიღუდისაჲთა.

— გუაკურთხენ, — ჰრქუა, — მამაო!

ხოლო მან, ვითარცა-იგი შეეტყუებოდა, სახითა დაწყნარებულითა და სიტყჯთა მშჯდობისაჲთა მიუგო: „უფალმან გაკურთხენ!“

და დედაკაცმან კუალადცა აღუტევა ჯმაჲ სიცილისაჲ არაწმიდებით და ჰრქუა მას: რაჲ აკლს შენსა მაგას საჭმელსა?

ხოლო ნეტარმან ჰრქუა: „სამნი ქვანი და მცირე თიჯაჲ, რომლისა მიერ სარკუმელი ეგე დაიყოს“.

ხოლო დედაკაცმან არცა ამას ზედა შეიგონა, არცა შეიკდიმა სიტყუასა მას ზედა წმიდისასა, არამედ კუალადცა ჰრქუა: „ვინაჲთგან მე მოგიგე შენ სიტყუაჲ მოკითხვისაჲ, და შენ ზუაობით უღირს-იჩინე, ხოლო მე დაწოლაჲცა შენ თანა მნებავს, და შენ პირველსავე სიტყუასა ზედა გარე-მიმაქცევ მე!“

ამას ესევითარსა ზედა, ვითარცა იგი — სიტყუათა საეშმაკოთა მომპოვნებელ, ეგრეთვე ესე — უფროჲსღა ფრიად სულიერთა

(1) შდრ. დაბ. 2,7.

სიტყჳსგებათა მიმგებელ ექმნებოდა. და ვითარ-იგი წმიდასა მას შეჰგვანდა სიტყუად, ესევითარივე დედაკაცსა მას მიემადლებოდა სმენად.

— უკუეთუ გნებავს ჩემ თანა, — ჰრქუა, — დაძინებაჲ, სადაიგი მე გრქუა შენ, მუნცა ერთბამად დავწვეთ.

ხოლო მან, ესე რაჲ სიტყუაჲ მიიტაცა, სათნო-უჩნდა, და იწყო ძიებად ადგილსა, თუ სადა ჯერ-არს თანაყოფაჲ მისი.

და წმიდამან მიუგო: „არასადა სხუასა ადგილსა თავს-ვიდვა ესე ყოფად, უკუეთუ არა შორის ქალაქისა თანა-გეყო შენ“.

ხოლო მეძავმან მან ჰრქუა: „არა გუეკდიმებოდისა და გურცხუენოდის განცხადებულად წინაშე თუალთა მრავალთა მხედველთაჲსა ესრეთ ესევითართა ყოფაჲ ჩუენი?“

ამათ სიტყუათა მიერ, რომელსა-იგი ეგულებოდა მონადირებაჲ წმიდისა მის და მოუნადირებელისა სულისაჲ, სიტყუათა მისთა მიერ მოინადირა, და არცა თუ ამისსა ცნობად შემძლებელ იქმნა, რომელსა-(437r)იგი იტყჳს სოლომონ, ვითარმედ: „თუალნი უფლისა ყოვლისა-მპყრობელისანი ბევრწილ უბრწყინვალეს მზისა არიან, რომელნი ხედვენ ყოველთა გზათა კაცთასა“.

გარნა მან ვერარაჲ გულისკმა-ყო ესევითარი. ამისთჳსცა მონადირებულსა მისსა, და ვითარცა სამჭედურითა შეპყრობილსა ეტყოდა წმიდაჲ იგი და ჰრქუა:

„ვინაჲთგან ესრეთ საჯე, ჶ დედაკაცო, და თუალნი კაცთანი კმა ჰყვენ სირცხჳლად სულისა და დამაყენებელად ბოროტისაგან საქმისა, ვითარ არა უფროჲს ყოვლისა-მპყრობელისა მის ღმრთისა თუალთაგან ჯერ-არს შეკდიმებაჲ და ბოროტთა საქმეთაგან განყენებაჲ, რამეთუ თუალთა წინაშე მისთა განცხადებულად სახილველ არიან, რაოდენნი რაჲ აქა ჩუენ მიერ დაფარულად ქმნულ არიან! და იგი თავადი აქა დამსჯელად და მამხილებელად ჩუენდა სჯნიდისსა ჩუენსა დაადგენს, და კუალად მერმისა მის დაუნჯებულისა სატანჯველისა აღსასრული არაოდეს ყოფად არს!“

ესე და ესევითარნი სიტყუანი კმა ეყვნეს დედაკაცსა მას, არა ხოლო პირველ ქმნულთა ბოროტთაგან დამაცხრობელად და გულისთქუმათა დამაყენებელად, არამედ პირველ ქმნულთაცა შემანანებელად და ყოვლისა ცხორებისა მისისა განზრახვათა და ჩუეუ-

ლებათა შემცვალებელად. რამეთუ მეყსეულად გარდამოჴდა მიერ და ქუეყანად დავარდა, და ფერჴთა წმიდისათა შეუვრდა და ითხოვდა შენდობასა პირუტყულისა მის გულისთქუმისა და დაუყენებელისა და დაუცხრომელისა მის სიბორგილისასა, და ევედრებოდა, რაჲთა გულსმოდგინედ მიუძღუეს და მიიყვანოს იგი სინანულად, და რაჲთა არა უღირს იჩინოს წინამძღურად მისსა წოდებაჲ.

ხოლო ნეტარსა მას ვითარმცა არა ეგულებოდა ესე ყოფად, რამეთუ თჳთ მებრვე ეფრემ იყო ესევითა(437v)რისა სათხოველისა განმზადებული მსახური, და მვედრებელისა მის ესრეთ მასწავლელი სიტყჳსაებრ საკჳრველისა იერემიაჲსსა, რაჲთა არღარა ვიდოდის კუალად შემდგომად გულისთქუმათა ბოროტთა გულისა თჳსისათა, და რაჲთა არა შეურაცხებით კუალად-იქცეს მეორედ, გზასა პირველთა ჩუეულებათა თჳსთასა. ვინაჲცა ესე და ესევითარი ყოველი კეთილად დაასწავლა დედაკაცსა მას, და მონასტერსა დედათასა შეიყვანა, სადა-იგი მრავალნი იყვნეს მოღუაწენი სათნოებისანი, და რომელსა-იგი შებრკოლებაჲ მისი ეგულვა გზისაგან წრფელისა, ესე ყოვლადქებულმან გზისაგან და უფროჲსღა ბოროტისა მოაქცია, და ნაყოფად სიმართლისა აქუნდა მისი იგი მიერ მოქცევაჲ.

ესრეთ საკჳრველი ეფრემ ორთა მეძავთა დედათა მიემთხჳა. ერთსა მას სარგებელ-ეყო, ხოლო მეორისაგან სარგებელი მოიღო, გინათუ ჯერ-არს უჭეშმარიტესად-რე თქუმაჲ, ვითარმედ ორთავე სარგებელ ეყო, და თჳნიერ ყოვლისა სასოებისა ორთაგანვე სარგებელი ყო, თანამორბედებითა მისდა საღმრთოჲსა ძალისაჲთა ორკერძოვე.

და ესრეთ, წინაძღომითა მისდა საღმრთოჲსა მადლისაჲთა კესრიად კაბადუკიისა წარემართა ხილვად დიდისა ბასილისსა, კეთილად მეტყუელისა მის პირისა ეკლესიათაჲსა, და სარწმუნოებისა აღმომადინებელისა წყაროჲსა, რომელი-იგი იხილა რაჲ სანატრელმან ეფრემ, იწყო მრავლითა სიტყჳთა ქებისაჲთა შესმად მისსა, რამეთუ დაფარულითა მით თუალითა სულისაჲთა ხედვიდა ტრედსა, რომელი მსგავს იყო ბრწყინვალებასა მზისასა, და ბრწყინვალესა მას მჴარსა მისსა ზედა მარჯუენესა ბრწყინვალედ მჯდომარე იყო, და ყურსა (438t) ზრახვიდა დიდისა ბასილისსა, ხოლო იგი თხრობილსა მას მისდა — ერსა

მიუთხრობნ. ვინაჲცა და მისვე ტრედისა მიერ საღმრთოჲსა ეფრემისთჳსცა ეუწყა, და გულისჴმა-ყო, თუ ვინ არს, ანუ ვინაჲ, გინათუ რომლისა მადლისათჳს მისსა მიიწია. ამისთჳსცა მშჯ-ლობით მოიკითხნეს და კეთილი მისაგებელი მიიღეს ურთიერთას.

არამედ აღვედინ ამიერ კუალადცა სიტყუაჲ ჩუენი და ნე-ტარისა ეფრემისსა მისლვითა მხოლოდ და წმიდად თხრობად სათნოებათა მისთა შევედინ, და განგჳცხადენ, თუ ვითარ მას არარაჲ ოდეს ესევითარი გულისსიტყუაჲ მოუჴდებოდა, რომე-ლიმცა არა სათნოებათა მიმართ მიმყვანებელ ექმნებოდა, ვითარ მდიდრად მიიღო მოძღურებისა ტალანტი, და მი-რაჲ-იღო იგი, ვითარ მოწაფე იყო მარადის სულთა აღმაორძინებელისა მის ტალანტისა განმრავლებად, და ტაბლისა სამეუფოჲსა განმზადე-ბად. და ესე თჳთ თავით თჳსით გამოაჩინა თავისა თჳსისათჳს და იტყჳს, ვითარმედ: ვიდრეღა-იგი ყრმა იყო, და მცირედ უწინარეს წუერგამოჲსა, ვენაჴსა რასმე ხედვიდა აღმოცენებულად ენით მისით, რომელი სავსე იყო ტევანთა სიმრავლითა, და სიმაღლედ და სივრცედ განფენილებითა დაჰფარვიდა პირსა ყოვლისა ქუეყ-ანისასა, ვიდრემდის ყოველნი მფრინველნი იმოთხებდეს და ფრინვიდეს მას ზედა, და ტევანთა მათ მისთა მოისთულებდეს. ხოლო ვენაჴი იგი, რაოდენ ტევანთაგან მოიკუფხლვოდა, და მფრინველთა მათ სიმრავლესა კეთილად შეიწყნარებდა, ესოდენ უფროჲს ნაყოფთა აღმოაცენებდა და მრავლად და უშურველად წარმოაჩინებდა, და ამას ნეტარი იგი იტყჳს თავისა თჳსისათჳს.

ხოლო წამებენ მისთჳს სხუანიცა ვინმე, ესევითართა ჩუენება-თა და ხილვათა ღირს (438vA) ქმნულნი, და იტყჳან, ვითარმედ: იხილვა ოდესმე სიმრავლე ანგელოზთაჲ ზეცით გარდამომავალი, და აქუნდა ჴელთა მათთა ქართაჲ შინაჲ და გარეთ წერილი, და გამოცხადებული იგი ჩუენებაჲ განიხილვიდა თავსა შორის თჳს-სა, ვითარმედ: ვისსა-მე ჯერ-არს მიცემად ქარტაჲ ესე?

და რომელნიმე იტყოდე ამას, ხოლო რომელნიმე — ამას! და სხუანი სხუასა ვისმე სახელ-სდებდეს, რომელნი საცნაურ იყვნეს მაშინ წარმატებითა ცხორებისაჲთა და ბრწყინვალე სიწმიდითა მოქალაქობისაჲთა. დასასრულსა მიცემად ეფრემისსა ერთჴმა იქმნნეს ყოველნივე, და ესრეთ, ქარტაჲ იგი წმიდასა მას მიეცა საღმრთოჲსა მის და საწადელისა ერთა სიმრავლისა მიერ.

განიღჯძა უკუე მხილველმან მან ჩუენებისამან, შიშითა შეპყრობილმან, და მიიწია რაჲ ეკლესიად, პოვა მას შინა ნეტარი ეფრემ, რამეთუ კეთილთა მათ და თაფლისა უტკბილესთა სწავლათა და მოძღურებათა მიერ შემოკრებულთა მათ ერთა ისტუმრებდა, ვინაჲცა გულისჯმა-ყო მხილველმან მან ჩუენებისამან ძალი იგი ჩუენებისაჲ, და ღირსებით მადლობაჲ შეწირა ღმრთისა ყოვლად-ძლიერისა.

ხოლო მიერითგან აქუნდა ნეტარსა ეფრემს მდინარე სიტყუათაჲ გარდამატებულად და გულისჯმისყოფით, და ესოდენთა კეთილთა მადლისათა აღმატებულ იყო გონებაჲ მისი, ვიდრემდის ვერ კმა იყო გონებაჲ მისი მსახურებად გინა გამოთქუმად მოსწრაფებასა მას გულისჯმისყოფისასა, ხოლო ყოვლად ენაჲ მისი ესოდენ განმზადებულ იყო სიტყჯთა და აღსავსე მეტყუელებითა, გამოთქუმად გულისჯმისსაყოფელთა, ვიდრემდის ადვილად შემძლებელ იყო გამოთქუმად გულისჯმისყოფილთა მრავალთა მიერ, და ამის ესევითარისა სიმდიდრისა მადლთაჲ (439г) ნამეტნავად და შემოკრებულ ქონებითა, ესევითართა სიტყუათა ოდესმე გამოჩნდების მეტყუელად ღმრთისა მიმართ, ვითარმედ: დააცხრვენ, მეუფეო, ღელვანი მადლისა შენისანი! რამეთუ ვინაჲთგან მოძღურებისა იგი უფსკრული მდიდრად აღმოეცენებოდა შენაგან მისსა. ამისთჯსცა ადგილ არღარა იყო არცა ორღანოჲ ენისაჲ მსახურებად შემძლებელ. ხოლო სიტყუათა მეტყუელებასა არათუ სხუაჲცა რაჲმე განმკუეთელ ექმნებოდა, გარნა ლოცვაჲ ხოლო, და კუალად ლოცვასა — ცრემლნი; ამათ მიერ ღამენი მარადის[1] მღჯძარებად მიიღებდეს, და სიფრთხილით მასვე დღისა ნათელსა გუალად-აგებდეს. ამითვე მთავარსა მას ბნელისასა ნეტარი იგი განეწყვებოდა, რაჲთა არა პოონ[2] იგი დანთქმული ძილისა მიერ; ამისთჯსცა მანქანებათა მიმართ მათთა მარადის მღჯძარე იყო. ხოლო ძილი ფრიადცა მცირე კმა-ეყოფვოდა, რამეთუ გემოჲსხილვით ოდენ მცირედ, და არათუ სიმაძღრედ იჯუმიის იგი, არამედ ესოდენი, რაოდენი საჭიროდ საკმარ იყო ჯორცთა ფრიადითა ოფლითა და ჭირითა დამაშურალთა.

1 მ˜ს A. 2 პოუნ A.

განსდევნიდა უკუე თუალთაგან მისთა ძილსა და სხუაჲცა მრავალი, ხოლო უფროჲსად კმელსა წოლაჲ და ძლიერი მოღუაწებაჲ, და ყოვლად დამაჭნობელი იგი კორცთაჲ ჭირი და ძჯრისხილვაჲ. ხოლო უპოვარებისა სიმდიდრე ესოდენი აქუნდა, ვიდრემდის მოწამედ მისსა თჯთ მისივე პირი კმა არს და ჟამსა უკუანაჲსკნელისა აღმოფშჯნვისასა თქუმულნი სიტყუანი, რომელთა-იგი არარაჲ არს უჭეშმარიტესად ღირს, არცა უსარწმუნოეს, რამეთუ ესრეთ იტყჯს, ვითარმედ: **არაოდეს მოიგო ეფრემ ბალანტი, არცა კუერთხი, არცა შთასადებელი, და არა ხოლო ოქროჲ გინა ვეცხლი, არამედ არცაღა რაჲ მონაგები მოვიგე** (439vA) **ქუეყანასა ზედა, რამეთუ კეთილისაჲ მის მეუფისაჲ მესმა, რომელი იტყოდა სახარებასა შინა, და თჯსთა მოწაფეთა ამცნებდა არარაჲსა მოგებად ქუეყანასა ზედა, ვინაჲცა არცა ვნებულად-რაჲმე მაქუნდა ესევითარი;** ესრეთ არწმუნებდა ყოველსავე მოძღურისა მის სახიერისასა, და მოშურნედ და მიმსგავსებულად თავთა მოწაფეთა მისთა გამოჩნდებოდა.

ხოლო მდაბლისა და შემუსრვილისა და გლახაკისა გულისა ქონებითა ვინ სადა იპოვა ესრეთ მარადის, და ფრიად მჯურვალე და ჭირთა მიმართ მოსწრაფე, რამეთუ ნაცარსა ვითარცა პურსა ჭამნ, და ცრემლითა სასუმელსა განჰზავებნ, და საქებელთა მიმართ ფრიად ჯეროვნებით ჰყოფნ, და მაქებელთა მისთა არა ხოლო შეუწყნარებელ ჰყოფნ, არამედ განცხადებულად ესრეთ ეძჯნებინ, ვითარცა-იგი რაჟამს სხუასა ეკიცხევდიან ვიეთნიმე და შეურაცხ-ჰყოფდიან, და იგი სირცხჯლეულ არნ და ქუეყანად მიმართ ხედავნ, და ფერი და სახე პირისაჲ სხუად და სხუად იცვალებინ, და ოფლთა მცირედ[1] დამოადინებნ და ყოვლად უსიტყულად ეგის, ვითარმცა სირცხჯლისა მიერ უკმო და უტყუ ქმნილ იყო.

ხოლო მრავლისა მის სიმდაბლისა მისისა თჯთ ესე, რამეთუ ეგულებოდა რაჲ ამიერ მიცვალებაჲ, ფრიადითა მცნებითა ამცნებდა მუნ მყოფთა მათ და ეტყოდა, ვითარმედ: ნუ ჰგალობთ გალობით ეფრემს ზედა, ნუცა შესხმით შეასხამთ, ნუცა მრავალსასყიდლისა სამოსლითა დაჰმარხავთ, რამეთუ აღმითქუამს ღმრ-

1 მცირედ A.

თისადა, რაჲთა დავემარხო უცხოთა თანა, რამეთუ მსხემ ვარ და წარმავალ, ვითარცა ყოველნი მამანი ჩუენნი.

აწ უკუე კაცთმოყუარებისა და გლახაკთმოწყალებისა და უღონოთა მიმართ წყალობისათჳს ესევითარნი არიან თქუმულნი მისნი, და ესოდენი აქუნდა მას თანა(440rA)მზრუნველობაჲ, რომელსა ვინაჲთგან თჳსი არა აქუნდა მას მისაცემელი, და ვინაჲმცა რომელი-იგი საჭიროთაცა საკმართაგან უღონო იყო, ხოლო რომელი-იგი აქუნდა, იგი იკუმია ცხორებისათჳს მათისა. რამეთუ სიბრძნითა ენისაჲთა და ცნობითა სულიერითა მრავალთა მდიდართა კელი და წყალობაჲ და საუნჯენი განახუნა. და ესე უშურველად[1] მიანიჭნა გლახაკთა ძლიერებითა სიტყუათა მისთაჲთა, ხოლო სულთა მომაქცეველ და მომამდოვრებელ და მოწყალებისა მიმართ მომყვანებელ, არა ხოლო სიტყუაჲ კაცისა მის ღმრთისაჲ, არამედ თჳთ მებრ ხილვაჲცა და სახე და წესი ჯეროვანი მრავალგზის მისსა მიმართ მხედველთა სულთა ლმობიერებად მოიყვანებდის. და ესე აქამომდე იყავნ, და ესრეთ სისრულედ ყოველთა სათნოებათა მიწევნულობასა მისსა, ყოველთა მომთხრობელ იყავნ.

ხოლო საღმრთოჲსა შურისათჳს და მართლმადიდებლობისა შრომათა და ოფლთა მრავალ არიან და სხუანიცა მისნი წარჩინებულებანი, გარნა რომელსა აწ სიტყუაჲ თქუმად მოსწრაფე არს, და რომლისა მიმართ შემდგომი წესი თხრობისაჲ მიიწევის, უბრწყინვალეს და უსახარულევანეს ყოველთასა არს, რამეთუ აქუს სახე ესევითარი:

აპოლინარი, რომელმან სიმაღლედ მიმართ მრავალი სიცრუვე აღმოთქუა და იწუართა, რამეთუ ყოველსავე სიტყუასა და საქმესა გარდამაქცეველსა მართლისა სარწმუნოებისასა წურთილ იყო, და მართალი[2] ჭეშმარიტებისა სარწმუნოებაჲ ბოროტად განეახლა, რამეთუ მიმსგავსებულ იყო მუცლით-მეზღაპრეთა და ქუეყანით-მკმობელთა, ვითარცა-იგი დიდი ესაია კმამაღლად იტყჳს ესევითართათჳს, ესრეთ ნებისაებრ თჳსისა აღმოთქუა, და აღმოთქუმული იგი ორთა წიგნთა შინა თჳსთა აღწერა, და წიგნნი იგი (440vA) დედაკაცსა ვისმე არწმუნნა, რომელი-იგი მისისავე ნებისა და გულისთქუმათა მისთა მონად ითქუმოდა.

1 უშორველად A. 2 მრავალი A.

ესე რაჲ ესმა ნეტარსა ეფრემს, სანადიროდ თჳსსა შეჰრაცხა საქმე იგი, არა განმარტებულად, არამედ ჴელოვნებისა სიბრძნისა სახითა, და შეიცვალა, ვითარცა ერთი მათგანი და წვალებისა მის ბოროტისა თანამზრახვალი, და ესრეთ წიგნთა მცველისა მის მივიდა, და ვითარ-თუმცა უდაბნოჲთ მომავალ იყო, კურთხევასა მიუძღუანებდა, ამას თანა კუალად, რაჲთა სახლეულ და ჩუეულ იქმნას დედაკაცისა მის, ვითარმედ ზიარებაჲ აქუს მათ ურთიერთას, ვითარცა მოწაფეთა ერთისა მოძღურისათა.

ვინაჲთგან უკუე ნებისაებრ თჳსისა პოვა, ვითარცა-იგი მას ენება, და სახისა მის თჳსისა შეცვალებაჲ კეთილად განემარჯუა.

და ესრეთ, ირწმუნა დედაკაცმან მან, ვითარმედ ერთი აპოლინარის მოწაფეთაგანი არს იგი და თანაზიარი ბოროტისა მის კრებულისა მისისაჲ.

უწყოდა წმიდამან წიგნთა მათ ყოფაჲ დედაკაცისა მის თანა. ამისთჳსცა ევედრებოდა და ეტყოდა, რაჲთა მოსცნეს მას აღწერილნი მოძღურისანი, რაჲთა მათ მიერ აქუნდეს ძალი სიტყჳსგებისაჲ მწვალებელთა მიმართ. ესრეთ, რომელთა-იგი ძალად ჩუენდა მომართ ბრძოლისა ეძიებდა, უფროჲსღა ძალად და შესაწევნელად ჩუენდა მოიღებდა, კეთილად და ფრიადცა შესაწევნელად ჩუენდა.

ხოლო დედაკაცი იგი ბრძნითა მით და სარწმუნოჲთა ჴელოვნებითა წმიდისაჲთა შეტყუვილ იქმნა, და წიგნნი იგი ჴელთ-უსხნა მას. და ესე ხოლო ამცნო, რაჲთა კუალად-აგნეს მისსავე, და მსწრაფლ მიართუნეს მას.

მაშინ დიდმან ამან იაკობ საძაგელი იგი განწიხნა ესავ, და ბოროტი რაჲ პირმშოებისა მისისაჲ ჴელთ-იგდო, მჴნედ შეიპყრა უკეთური იგი და მახითა სიტყჳსაჲთა კეთილად მოინადირა მელი იგი. (1) (441r)

ვინაჲცა ამიერითგან შენ იხილე ყოვლადბრძნისა მის გონიერებაჲ, თუ ვითარ ფრიადითა მით სიფრთხილითა სულისაჲთა და ღონისძიებითა ერთბამად აღვსებულ იქმნა, რამეთუ ვი-

(1) იხ. დაბ. 25,27-34; 27,1-40.

ნაჲთგან თითოეულისა სიტყჳსა განრჩევად და წინააღმდგომისა მათისა მოპოვნებად და ამის ესევითარისა მეტყუელებისათჳს ენისა განმზადებად, დაკჳსნად ყოვლისავე და გარდაქცევად, დაღაცათუ ფრიად ადვილად შემძლებელ იყო, გარნა არა მცირედი ჟამი ეკმარებოდა ამის ყოვლისა ყოფად, არამედ ფრიადი სიგრძე დღეთაჲ და უმრავლესი შრომაჲ ჴელთაჲ, რომლისა ყოფად შემოკლებული იგი ჟამი არა უტევებდა, რამეთუ დედაკაცი იგი წიგნთა მათ ასწრაფებდა, და სწრაფასა თანა საქმისასა განგებულებაჲცა უკმდა წმიდასა მას, რომელიცა-იგი ყო. და განახუნა წიგნნი იგი და თითოეული[1] ფურცელი განჰმარტა, და სცხო მათ წებოჲ თევზისაჲ, რაოდენი კმა-ეყოფვოდა თითოეულსა, და მერმე ერთბამად შეაერთნა, და მრავალჟამ იპყრნა ჴელითა თჳსითა, და ძლიერად შეკრნა იგინი, ვიდრემდის ყოველი იგი სიმრავლე ფურცელთაჲ ერთ იქმნა, ურთიერთას შეწყობითა და შეერთებითა. და არა განეშორებოდეს ყოველნივე ურთიერთას, და ესრეთ მისცნა იგინი დედაკაცსა მას.

ხოლო მან, მიიხუნა რაჲ იგინი, არა განიხილნა შინაგან, არცა ყოვლადვე განახუნა. ესე ხოლო კმა-იყო, რამეთუ მრთელად და გებულად გარეთ დაცულ იყვნეს, ვითარცა-იგი პირველ იყვნეს.

და ესრეთ, რაოდენთამე ჟამთა ისხნეს წიგნნი იგი დედაკაცისა მის თანა. ხოლო შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა მოწოდებულ იქმნა აპოლინარი მართლმადიდებელთაგან, და თჳთ ამის ყოვლად-ნეტარისა ეფრემისგან, რამეთუ თჳთ მებრვე ქრისტეს მიერ განბრძნობილისა სულისა და ყოვლად-მეცნიერისა გონებისა მისისაჲ იყო საქმე ესე, (441v) რომელმან-იგი უწყოდა, რაჲ-იგი შეემთხჳა მას განდრეკილებისა მეტყუჩლთა მათ წიგნთა მისთადა.

მოყვანებულ უკუე იქმნა აპოლინარი წმიდისა მის, ვითარცა წინამძღურისა და ყოველთა მოძღურისა. ხოლო იგი, რამეთუ მოხუცებულ იყო, სიბერისა სენთა მიერ ძჳრხილულ, თავისა თჳსისათჳს აღიარა, ვითარმედ ვერ შემძლებელ არს სიტყჳსგე-

1 თჳთოეული A 79 (გადამწერს გამორჩენია ამ სიტყვის დასაწყისი ორი ასო, და მოგვიანებით ჩაუმატებიათ).

ბად. ხოლო წიგნთა მიმართ თჳსთა მიიხილა და მეყსეულად მოღებაჲ მათი უბრძანა, და თქუა ესრეთ, ვითარმედ: ამათ მე, ვითარცა პირმან, სიტყჳსა მმსახურედ".

ესე რაჲ თქუა, არა ინება სიტყჳსა ვისსა მიცემად წიგნთა მათ, არამედ თჳთ თავით თჳსით დიდითა სილაღითა და კადნიერებითა ჴელ-ყო განღებად დასაბამსა წიგნისასა.

ხოლო იგი არა ერჩდა, და არცა ერთსა ფურცელთაგანსა აღებად შეუნდობდა, არამედ თჳსსავე მიმართ მიიზიდვიდა, ვითარცა ერთად გუამად შენაწევრებული.

კუალად საშუალსა ადგილსა ჴელ-ყო განღებად. ვინაჲთგან უკუე[1] მუნცა ჴუებულ იქმნა სასოებისაგან, ერთი იგი წიგნი დაუტევა და მეორე ჴელად მიიღო, ხილვად, ნუუკუე[2] მისდაცა ეგრეთ შემთხუეულ[3] იყოს, მსგავსად პირველისა მის. ხოლო მირაჲ-იღო, პოვა ეგრეცა ეგრეთვე შეერთებული და განუყოფელად შემტკიცებული. ვინაჲცა ფრიადითა განცჳბრდა უპოვარებითა და სიბნელითა სულისაჲთა აღვსებულ იქმნა გულისწყრომისა მიერ და სირცხჳლისა, და ვითრცა რაჲ მძაფრითა ვნებითა შეპყრობილი, მყის აღდგა კრებისა მისგან, რამეთუ ვერ შეუძლებდა თავსა თჳსსა დამჭირვად ფრიადისა მკსინვარებისაგან, და დასასრულსა ბოროტად წარწყმდა. და ნაყოფად თჳსთა მათ სიდრკუისა შრომათა და სიცრუისა წიგნთა, სიკუდილი მოისთულო. (442r)

ესევითარი იყო ქრისტჱსთჳს[4] შური ეფრემისი, და ესრეთ სულსა შინა მისსა ყოველნი სათნოებანი დანერგულ იყვნეს. ვინაჲცა, უკუეთუ ვინ წყაროდ შუენიერად[5] უწოდდეს მას თითოსახეთა წყალთა შუენიერ[6] აღმომაცენებელად; გინათუ მტილად, თითოფერთა ვარდთა გამომღებელად; გინათუ სხუად ცად ქუეყანასა ზედა, სიმრავლითა ვარსკულავთაჲთა ყოვლით-კერძო განშუენებულად. და, ენებოს თუ ვისმე, — და სამოთხედცა, ვითარცა-იგი ედემისათჳს გასმიეს, აღმომაცენებელისა და დაუჭნობელისა, რომლისა სახედ ესეცა ბრწყინვალე იყო და არასადა დაჭნობილ, არამედ მცირეთა მიერ ნაყოფთა დაულევნელთა

1 უკუჱ A. 2 ნუუკუჱ A. 3 შემთხუჱულ A. 4 ქრისტესთჳს A. 5 შუჱნიერად A. 6 შუჱნიერ A.

მარადის განშუენებულ, რომელი-იგი გუელისაგან ხოლო უვალ იყო, ბოროტისა მის და მოშურნისა და ცხორებისა ჩუენდა დამაჭირვებელისა.

არამედ ჟამი არს აწ, რაჲთა აღსასრულისა მიმართ მივიყ-ვანოთ ეფრემისთჳს თხრობილი ესე. ვინაჲცა უსაჭიროეს არს მისისა მის აღსასრულისა მიმართ მისლვად, რომლითა-იგი უზ-ეშთაესსა შეეერთა მადლსა, და არსებითსა მას წარმოუდგა ბრწყ-ინვალებასა, რამეთუ, რაჟამს-იგი ეგულებოდა მას, რაჲთა უკუ-ანაჲსკნელი მიითუალოს აღსასრული, და მოახლებულ იყო ჟამი მიცვალებისა მისისაჲ, ამცნებდა იგი არა დამარხვად მისსა, ვითარ-იგი სიტყუამან ზემორე განაცხადა, და უბრძანებდა, რაჲ-თა არავინ შეჰმოსოს მას სამოსელი მრავალსასყიდლისაჲ, და ეტყოდა ესრეთ: „უკუეთუ ვინმე არს შვილი მამის მოყუარე, და ესევითარი იგი სამოსელი ჩემთჳს განუმზადებიეს, აჰა ესერა, ვამცნებ მევე, რაჲთა ჩემთჳს დასაფლველად შემზადებული იგი მისცეს შესამოს(442v)ლად გლახაკთა და მოქენეთა წყალობისათა“.

ესევითარითა მცნებითა ნეტარი იგი შემოკრებულთა მათ ამცნებდა. ხოლო იყო ვინმე ერთი მათგანი, და ესე წარჩინებული და მთავართაგანი, მჯურვალე სარწმუნოებითა, რომელსა შესა-მოსელი მრავალსასყიდლისაჲ განემზადა, რომლითა ეგულებოდა შემდგომად სიკუდილისა შემოსაჲ წმიდისაჲ მის, რომელსა-იგი რაჟამს მცნებაჲ მისი ესმა, შეწუხნა სულითა, რამეთუ რომელი-იგი განეზრახა ყოფად, არა განემარჯუა, და სამოსლისაჲ მის მიცემაჲ გლახაკთაჲ არა სათნო-უჩნდა, არამედ რეცა უმჯობე-სად განეზრახა, რაჲთა ფასი შესამოსლისაჲ მის მისცეს გლახაკთა.

და ესე რაჲ ჰგონა, უმეცრებით უგუნურ იქმნა, რამეთუ ამისსა ვერ უძლო გულისჴმისყოფად, ვითარმედ უფროჲსღა ამით სახითა გამოჩნდეს მიმცემელად ეფრემისსა, უკუეთუ ნები-თა მისითა და მორჩილებითა სიტყუათა მისთაჲთა მისცეს იგი გლახაკთა, ვიდრეღა რაჟამს თჳსითა ნებითა შეჰმოსოს იგი წმი-დასა მას. ხოლო უკუანაჲსკნელ გულისჴმა-ყო ვნებაჲ იგი, გან-მზადებულებითა წურთილებითა მსწრაფლ მის ზედა მოწ-ევნულისაჲთა. რამეთუ ბოროტისა მტერისა მიერ შეპყრობილ იქმნა, და არათუ საქმისათჳს, არამედ გულისსიტყჳთ მოგონებ-ისა დასჯილ იქმნა. ვინაჲცა წინაშე თუალთა მათ მხედველთაჲ-

სა თავი თჳსი დააგდო წინაშე ცხედარსა მას წმიდისასა, განჰფენდა ჴელთა, იქცევდა თუალთა და უგუნურად აღმოჰნერწყუვიდა პირით, და სხუაჲ რაოდენი შეჰგავს საქმედ მძლავრებასა სიბორგილისასა, რამეთუ საღმრთოჲსა განგებულებისაჲ იყო საქმე ესე, ამისი მიცემაჲ წურთილებად, რაჲთა უფროჲსღა სარწმუნოებით ისწაოს (443r) მორჩილებაჲ მამულისა მის მცნებისაჲ.

რაჲ-მე უკუე[1] ყო დაფარულთა მცნობელმან მან და საღმრთოჲთა სულითა მეტყუელმან?[2] — გულისჴმა-ყო ვნებაჲ იგი, ვითარმედ ნაყოფი არს ცოდვისაჲ. მიუგო და ჰრქუა ვნებულსა მას, ვითარმედ: რაჲ არს იგი, რომელ ჰყავ, ჶ კაცო, განზრახვაჲ უჯეროებისაჲ და გულისსიტყუაჲ უწესოებისაჲ, რომლისა მიერ ეგევითარსა შთაჰვარდი ცთომილებასა და ბოროტსა მიეცი გუემულებასა?

ხოლო კაცი იგი რაჟამს ვნებულებისაგან კუალად-ეგო, აღიარა უჯეროებაჲ იგი, და განაცხადა ურჩებაჲ იგი, და ამხილა გულისსიტყჳსა თჳსისა ცთომილებასა.

მაშინ ნეტარი ეფრემ ვნებულსა მას მოწყალე ექმნა, და აღსაარებაჲ მისი მიითუალა. და ლოცვითა ხოლო და ჴელთა თჳსთა წმიდათა შეხებითა ბოროტი იგი ეშმაკი განჴადა, და უბრძანა, რაჲთა აღასრულოს მცნებაჲ იგი, ბრძანებული მისდა. ესრეთ ყოვლად-ქებულმან ეფრემ აღსასრულსა ცხორებისა თჳსისასა ესევითარითა დაჰბეჭდა საკჳრველებითა.

ამისსა შემდგომად ასწავა მუნ მყოფთა მათ, განაზრახა და არწმუნა, და ჯერისაებრ მოქმედებად სათნოებათა აღადგინნა. და ესრეთ, მერმეთა მათ საყოფელთა მიიცვალა და ბრწყინვალებასა მას უფლისასა შინაგან შეწყნარებულ იქმნა ქრისტეს იესუჲს მიერ, უფლისა ჩუენისა, რომელსა შუენის[3] ყოველივე დიდებაჲ და პატივი და სიმტკიცე, თანადაუსაბამოჲთ მამით და ყოვლადწმიდით და სახიერით და ცხოველსმყოფელით სულითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.

---

1 უკუწ A. 2 მეტყუწლმან A. 3 შუწნის A.

შესხმაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ, თქუმული წმიდისა მამისა ჩუენისა გრიგოლი ნოსელისაჲ, რომელი[1] იკითხვების დღესასწაულსა მისსა*

1. აღმძრავს მე წინამდებარისა ამის პირისა მიმართ საიდ-უმლოჲ იგი სანთლისაჲ,[2] წმიდათა სახარებათა შინა აღწერ-ილი, და აღჯრითა დუმილისაჲთა შეკრულსა ენასა ჩემსა და კმასა განჰკსნის მსახურებად სიტყჳსა, და გზათა გულისკმის-ყოფისათა, ვითარცა ალაგთა ცხენთსარბიელთა, წრფელ ჰყოფს, და სიტყჳსა მრავალსახესა ეტლსა საეროთა გზათა ზედა სრბად აიძულებს[3] ბრწყინვალითა მით ოხრითა თჳსითა. ესე იგი არს, ვითარმედ: „არა აღანთიან სანთელი და კჳმირსა ქუეშე დადგიან იგი, არამედ სასანთლესა ზედა, რაჲთა ჰნათობდეს ყოველთა, რომელნი იყვნენ სახლსა შინა“, (1) და შემდგომითა მით სიტყჳთა სიღრმესა მას ძალისა მისისასა გამოაცხადებს და იტყჳს, ვითა-რმედ: „ესრეთ ბრწყინევდინ ნათელი თქუენი წინაშე კაცთა, რაჲთა იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი და ადიდებდენ მამასა თქუენსა ზეცთასა“, (2) აწ უკუე, ვინაჲთგან კეთილად ცხორებულთა საქმე-ნი სადიდებელ არიან ღმრთისა, და სათნოებათა მათთა საანჯმნო-ყოფაჲ თანანადებ არს, სიტყჳსაებრ უფლისა, არღარა არს მიზეზი მოშიშებისა მიერ დაფარვისა მათისაჲ, რომლისათჳს უფალმან კადნიერებაჲ გუამცნო, რომელმან-იგი[4] ესრეთ შუენიერად და მზ-ისა მცხინვარებისა უბრწყინვალეს აღანთო სულიერი იგი ლამპარი საღმრთოჲსა ამის მამისა ჩუენისა მოქალაქობისაჲ; არცა ჰნებავს, რაჲთამცა დუმილისა კჳმირსა ქუეშე დაიფარა, არამედ რაჲთა სასანთლესა ზედა ეკლესიისა სამყაროჲსასა დაიდგას და ყოველთავე სოფელსა ამას შინა მყოფთა უნათობდეს, რაჲთა მხილველნი იგი მისნი ადიდებდენ მამასა მას ზეცათასა.

---

* ტექსტი დადგენილია ოთხი ხელნაწერის მიხედვით: Ath.49 (A), A55 (B), A108 (C), Ath.14 (D) (ვარიანტებს აღვნიშნავთ ABCD ასოებით, შესაბამისად).

1 რომელი-ესე A. 2 ჯერ ეწერა „ნ˜თლისაჲ“, შემდეგ ჩაუმატებიათ „სა“ B. 3 აჲძულებს A. 4 რ˜ნი-იგი (?) B.

(1) მათე 5,15; მარკ. 4,21; ლუკა, 8,16; 11,33. (2) მათე 5,16.

2. ვინაჲცა არღარა ჯერ-არს შიში მამებრივთა მათ საკრველთა მის(vB)თაგან, რაჟამს სამეუფოჲ შჯული დაიტკებნებოდის, არამედ უფროჲსღა მათ მიერ ჯერ-არს დასაბამსა შესხმისასა დაწყებაჲ; დაღაცათუ ჩუენ მიერი ესე წესი სიტყჯსაჲ ღირსად შესხმისა მისისაგან ფრიად ნაკლულევან არს; რამეთუ უკუეთუ ვინმე გონიერად გულისკმა-ჰყოფდეს ძალსა საქმეთასა, არა არს ესე საკრველი დამაყენებელ შესხმათა, რაჟამს[1] დიდებასა ვინ კაცთასა ევლტოდის და განიშორებდეს, არამედ ესევითარი ესე საკრველი არს შეუკრავი, დაყენებაჲ დაუყენებელი, და წინაუკუმოთა[2] საქმეთა მიმართ აღმძრველი ჭეშმარიტებისა ტრფიალთაჲ.

3. რამეთუ რომელთა საკრველთა მიერმან შესხმათა ჩუენთაგან სივლტოლაჲ მოიგონა, მათ მიერ მოვიღებთ ჩუენ ძალსა და მიზეზსა შესხმათასა; რამეთუ ყოველნივე სათნოებანი მისნი მიზეზსა შესხმისასა მოგუცემენ, და უფროჲს ყოველთასა ესე, რომელ არს სივლტოლაჲ შესხმათაგან და ქებათა, რამეთუ ენება ნეტარსა მას, რაჲთა არა საგონებელ იყოს სათნოდ, არამედ რაჲთა იყოს ჭეშმარიტებით სათნო.

და დაღაცათუმცა სხუაჲ არაჲ ექმნა ღირსი ქებისაჲ, თჯთ მებრ ამისთჯს ღირს იყო შესხმისა, რომელ ესოდენ მოიძაგნა შესხმანი, ვიდრეღა საკრველი კრულებისაჲ განაწესა ბეჭდად ესევითარისა მის ჴელ-ყოფისა, ხოლო ჩუენ ესე განგჯღებს პირველსა შესავალსა სიტყუათა სტადიონისასა და გულსავსე-გუყოფს, რაჲთა არა განუკრძალველად ვრბიოდით, არცა კაპანთა შთავიბნეოდით, არამედ რაჲთა სამეუფოსა გზასა ვიდოდით და გონიერად აღვსწონდეთ საქმეთა. რამეთუ უკუეთუმცა საკჯრველი ესე კაცი ღმრთისაჲ საქებელთა ღირსსა რასმე საქმესა არა ხედვიდა თავსა შორის თჯსსა, არამცა დააყენნა შესხმისაგან, რომელთა-იგი ენება შესხმაჲ მისი, რამეთუ არავინ არს, რომელსამცა საწუთროსა ამას შინა ღირსნი ქებისა[3] საქმენი არა ექმნნეს და იგიმცა შემდგომთა[4] თჯსთა ამცნებდა სიღრმითა დავიწყებისაჲთა ჴსენებისა თჯსისა უჩინო-ყოფასა.

4. და ამის თანა ამასცა გულისკმა-ვჰყოფთ, ვითარმედ ვითარცა-იგი პავლე, რიტორმან მადლისამან და ეზოჲსმოძღუარ-

1 რ˜ჟ A. 2 წინაუკმოთა A. 3 ქებისანი B. 4 შ˜დგომთა (?) A.

მან ეკლესიისამან და პირმან ქრისტესმან არა წარწყმიდა სახელი მოციქულებისაჲ, სიტყჳსა ამის მიერ, რომელ თქუა, ვითარმედ: „არა ღირს ვარ წოდებად მოციქულად“, (1) არამედ უფროჲსღა ესევითარისა ამის სიმდაბლისა მიერ უაღრესი დიდებაჲ განიკუთნა, ეგრეთვე დიდმან ამან მამამან ჩუენმან, ვინაჲთგან შიშისათჳს ღმრთისა ულირსად შესხმათა საჯა თავი თჳსი, ჯეროვნად არა ჴუებულ იქმნა შესხმისაგან წესისაებრ და შჯულისა საეკლესიოჲსა, რომელი-იგი ესევითართა სათნოებისა მუშაკთა, შესხმით გჳრგჳნოსან ჰყოფს; და უფროჲს[ღა] რომელნი სიმდაბლისა მიერ სიმაღლედ სათნოებისა აღვიდეს სიტყჳსაებრ უფლისა, ვითარმედ: „რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, იგი ამაღლდეს“. (2)

5. ვინაჲცა ამიერითგან თავისუფალ ვართ ყოვლისავე კრძალვისა და ბრალობისაგან და საშჯელისა, რომელნი-ესე წმიდისა ამის და ღმერთშემოსილისა მამისა ჩუენისა სათნოებათა აღვსწერთ, და ვითარცა ძეგლსა სულიერსა და ცხოველსა ცხორებასა მისსა სახედ კეთილისა ყოველსა სოფელსა აღუმართებთ. (vA) და სიტყუათა ამათ ჩუენთა ჭეშმარიტებაჲ, ბრძენმან მსმენელმან განცხადებულად პოვოს, (335rB) [უკუეთუ] სიტყუათა ჩუენთა უკუანა შეუდგეს, და სათნოებანი იგი მისნი პირად-პირადნი გულისკმის-ყოფით ყურად-იხუნეს, რომელთა მიერ თჳთ იგი ჩუენცა, ვითარცა ერთსა რასმე ოქრო-განრჩუნვილსა გჳრგჳნსა, პირად-პირადად აღყუავებულსა და თუალთა მიერ მრავალსასყიდლისათა შემკობილსა, სძალსა ქრისტესსა ეკლესიასა მიუძღუნებთ. რამეთუ იხარებს იგი ესევითართა მადლთა მიერ პატივ-ცემასა და სტუმრებასა, რაჟამს ჴსენებასა მართლისასა შვილთა თჳსთა თანა წლითი-წლად ქებით აღასრულებდეს.

რამეთუ აჰა ესერა მოქცევსა შინა თჳსსა წელიწადმან ჴსენებაჲ ეფრემისი საქებელად და შესასხმელად წინა-გჳყო, და ვინმცა არა შეიწყნარა იგი სიხარულით, ეფრემ, რომელსა-იგი ყოველნი ქრისტიანენი[1] მიუთხრობენ.

1 ქ˜ეანენი AB.

(1) I კორ. 15,9. (2) მათე 23,12; ლუკა 14,11.

6. ეფრემს ვიტყჷ ასურსა, [რამეთუ რომლისა] სათნოებათა-თჷს ვიქადი და შევიმკობვი, მისთა ნათესავთა ჴსენებაჲ არა მრცხუენის. ეფრემ, რომლისა ცხორებისა და ხედვისა ნათელი ყოველსა სოფელსა განბრწყინდა და ყოველი ქუეყანაჲ, რაოდენ-იცა არს მზესა ქუეშე, დაიპყრა და ყოველთა მიერ საცნაურ იქმნა, და ესოდენთა შორის ხოლო არს უცნაურ, რაოდენთა შორის დიდი იგი მნათობი ეკლესიისაჲ[1] ბასილი უცნაურ არს. ეფრემ, გონიერი იგი ევფრატი ეკლესიისაჲ, რომლისა მიერ ირწყვის სავსებაჲ მორწმუნეთაჲ და ასეულად აღაორძინებს თესლსა სარწმუნოებისასა; ეფრემ, მრავალნაყოფიერი იგი საღმრთოჲ ვენაკი, რომელი მსგავსად ტკბილთა ტევანთაჲსა ყუავის ყუავილითა მოძღურებისაჲთა და შვილთა ეკლესიისათა, ღჷნითა საღმრთოჲსა სიყუარულისაჲთა ახარებს; ეფრემ, კეთილი იგი და სარწმუნოჲ განმგე მადლისაჲ, რომელი-იგი საზრდელსა სათნოებათასა, შემსგავსებულად კაცად-კაცადისა მის-თანათა მათ მონათა ჯერროვნად[2] განუყოფს და სახლსა მას სამეუფოსა ღმრთივბრწყინვალედ განაგებს, რომლისა ნათესავთა და მამულსა, და ჰან-ჰაპთა დიდებასა და მშობელთა წარჩინებ-ულებასა, და შობასა და აღზრდასა და ჰასაკისა აღორძინებასა და კორციელსა კელოვნებასა და სიმარჯუესა, და გუარსა, და ნეშტთა მათ საქმეთა, რომელთა გარეშენი იგი შემასხმელნი და მეზღაპრენი შეჰკრებენ და მათ მიერ ქებულთა მათ შესხმასა შეუმზადებენ, მოკსენებაჲცა მათი და შორის-შემოღებაჲ ნამეტ-ნავად შევჰრაცხეთ, რამეთუ არა ესევითართაგან გჷსწავიეს ჩუენ საღმრთოთა კაცთა ქებაჲ, დაღაცათუ ნამეტნავად და გარდ-არეულად აქუს მას ამათ ესევითართა პირთაგან ღირსი და სარწმუნოჲ ძალი შესხმისაჲ, არამედ რომელთა საქმეთა მიერ თჷთ მან თავსა თჷსსა ქებაჲ მოატყუა და ცხორებაჲ თჷსი სიტყჷთ და საქმით სახელოვან ყო და განთქუმულ, მათ მიერ ჩუენცა შესხმისა გჷრგჷნი შეუთხზნათ მას სიტყუათა მიერ ჩუენთა.

7. რამეთუ საწუთრონი ესე და კაცობრივნი და თჷთმფლო-ბელობისა მიერნი შესხმანი და ქებანი, მსგავსად გმობათა და

1 ეკლესიისა A. 2 ჯერროვნად B.

გინებათა, სწორებით განთხეულ არიან შესხმისაგან წმიდათაჲ-
სა, რამეთუ ვითარმცა თავს-იდვა ამან ტომთა და ნათესავთა
მიერი ქებაჲ, რომელმან ყოველივე მსოფლიოჲ დიდებაჲ მოიძა-
გა და შვი(vB)ლებაჲ ღმრთისაჲ საქმეთა მიერ კეთილთა უფროჲს
ყოვლისა აღირჩია. ანუ, ვითარ შეიმკოს მამულისაგან, რომელ-
მან ყოვლისა ქუეყანისაგან უცხო ყო თავი თჳსი და ნივთიერთა
მონაგებთა, ვითარცა მტერთა, განეშორა ცათა შინა განმზადებუ-
ლისა მისთჳს უოხჭნოჲსა ნეტარებისა.

ანუ თუ კუალად, ვითარმცა შუენიერ უჩნდა მშობელთა და
ჰან-პაპთა და პირველთა მამათა მიერი პატივი და წარჩინებულე-
ბაჲ, რომელმან ყოველივე კორციელი[1] განსუენებაჲ, ვითარცა
თიკაჲ[2] უბნისაჲ, ესრეთ დათრგუნა და საბურველიცა ესე კო-
რცთაჲ, რომლითა სული შემოსილ იყო, მძიმე და საწყინო
უჩნდა, ვითარცა დამაბრკოლებელი სათნოებათა სარბიელისაჲ;

ანუ თუ ყოვლადვე[3] ვითარმცა თავს-იდვა შესხმაჲ კორცი-
ელისა ზრდილობისაგან, გინა ჰასაკისა, გინა გუარისა, გინა
ჴელოვნებისა, ანუ თუ სხუათა რათმე ამაოთა და ცუდთა საქმეთა-
გან, რომელი-იგი სიჩჩოჲთ თჳსითგან აღიზარდა და აღორძნდა
წურთასა შინა საღმრთოთა წერილთასა და მოირწყო მადლთა
დაუწყუედელითა ნაკადულითა, და ჰასაკად სავსებისა ქრისტე-
სისა მიიწია, სიტყჳსაებრ მოციქულისა. (1)

8. ვინაჲცა, ვინაჲთგან ესე უწყით ჩუენ, რომელ ესევითარ-
თა შესხმათა მიერ არა მხიარულ იქმნების დიდი ესე მამაჲ
ჩუენი, ვითარცა კორციელნი იგი საკიცხელთა მათ და ცუდთა
ქებათათჳს, ამისთჳს თჳთ მათვე მისთა შრომათაგან მცირედი
რაჲმე შესხმაჲ მისი [ჴელ-ვ]ყოთ, რამეთუ არა აქუს სიტყუასა
ბუნებაჲ, უმეტეს ძალისა თჳსისა განრთხმად.

აწ უკუე, რაჲთა არცა სურვილი ჩუენი [გა]რდარეულებითა
შესხმათაჲთა შეიკრას, და არცა კუალად უცხოთა ალაგთა მამა-
თა ჩუენთასა ვიდოდით და სამეუფოჲსა გზისაგან შევსცთეთ
უწესოდ მიმოკუეთებითა, მოკლეთა სიტყუათა მიერ ვაჩუენოთ
ჴელოვნებაჲ ჩუენი. (45rA)

---

1 კორციელი A, კორციელებრი B. 2 თიხაჲ A. 3 ყ˜დვე B, ყ˜ლდვე A.
(1) შდრ. ეფეს. 4,13.

9. და რაჲ-მე არს ესე, რომლისა მიერ გუნებავს შეთხზვაჲ ქებისა მისისაჲ? — ესე იგი არს, საქმე და ხედვაჲ, [რომელთა][1] ყოველივე მწყობრი სათნოებათაჲ შეუდგს თითოეულად, რომელ არს სარწმუნოებაჲ, სასოებაჲ და სიყუარული და კეთილადმსახურებაჲ ღმრთისა მიმართ, წურთაჲ წიგნთა საღმრთოთაჲ; განწმედაჲ სულისა და ჯორცთაჲ, ცრემლნი დაუწყუედელნი, უდაბნოთა შინა მოქალაქობაჲ, ადგილითი-ადგილად სივლტოლაჲ, განშორებაჲ და უცხო-ყოფაჲ სავნებელთაგან, მოძღურებაჲ დაუდუმებელი და ლოცვაჲ დაუსრულებელი, და მარხვაჲ და მღჳძარებაჲ უსაზღვროჲ, ჯმელსა ზედა წოლაჲ და ღუაწლმრავალი ცხორებაჲ, უაღრესი ძალსა სიტყუათასა, და უპოვარებაჲ და სიმდაბლე, ზეშთა აღმაღლებულნი; მოწყალებაჲ, კაცთა ბუნებისა აღმატებული, და შური საღმრთოჲ მართლმადიდებლობისა წინააღმდგომთა მიმართ და ცოფთა მწვალებელთა, და რ[აჲთა] მოკლედ ვთქუა, ყოველივე, რომლითა ხატად ღმრთისა გამოი[ს]ახვის კაცი, ესევითარითა შესხმითა განშუენდების ჩუენი ესე მამაჲ და მოძღუარი, და იცნობს სიტყუასა და უწყნის თჳსნი წარმატებანი და ისმენს ესევითარსა ქებასა, ვითარცა მიზეზსა სარგებელისასა, არა თუ მისსა, არამედ ჩუენსა, რამეთუ სახელისაცა ხოლო მისისა მოჯსენებაჲ მიზეზ სათნოებისა ექმნების მოსწრაფესა,[2] და რამეთუ სათნოებათა მისთა მითხრობაჲ არათუ[3] სხ[ჯთ სა]დაჲთმე[4] გჳსწავიეს ჩუენ, არამედ მისთავე მათ თქუმულთაგან, რომელნი-იგი თჳსთა მათ წიგნთა შინა განსთესნა (336rB) მან. ხოლო ჩუენ, ვითარცა საქებელმან ფუტკარმან, (1) მრავალფერთა მათ თქუმულთა მისთაგან[5] შევკრიბეთ სიტკბოებაჲ და პირად-პირადთა მათ ყუავილთაგან სულიერი ესე გოლეული შევჰმზადეთ.

10. და უწყი, რამეთუ არა განმირისხნეს ჩუენ ამის ჯელყოფისათჳს და რამეთუ არცაღა ეშინის მას უკეთურისა ეშმაკისაგან, რომელსა-იგი დასასრულსა მებრ სათნოებათასა მრავალნი დაუცემიან. რამეთუ ვინაჲთგან ერთგზის უღელვოსა მას უჯორ-

1 რომელთა + [...] B. 2 მოსწრაფეთა A. 3 არაჲთუ A. 4 სხუაჲ სადაჲთმე A. 5 მისგან B.

(1) ზირაქ 11,3.

ცოთა ნავთსადგურსა შევიდა, ზეშთა ქმნილ არს დამნთქელთა მათ[1] ღელვათა,[2] და ოხრათა[3] მისთაგან.

ვინაჲცა მოვედით, ზემოჴსენებულთა მათგან თითოეული[4] სათნოებაჲ უვრცელესად-რე მოვიჴსენოთ და თუ ვითარი იყო საკჳრველი ესე კაცი და თუ ვითარსა საზომსა სულიერისა სიმაღლისასა აღიწია, და შემოკრებულთა ამათ განცხადებულად უჩუენოთ და სახედ კეთილისა წინა-დაუგოთ.

11. სარწმუნოებაჲ უკუე აქუნდა მას ფრიად მართალი და მიუდრეკელი ღმრთისმსახურებისაგან,[5] ვითარცა-იგი წიგნთა მისთა აღწერილისაგან ვისწავეთ, რამეთუ სწორებით სძაგდა მას ს ა ბ ე ლ ი ო ს ი ს უპირული შერევნაჲ და ა რ ი ო ზ ი ს განცოფებული განყოფაჲ, და დამტკიცებულ იყო იგი შინაგან ღმრთისმსახურებისა საზღვართა, რამეთუ განჰყოფდა რიცხჳთა და შეაერთებდა ბუნებითა ერთსა მას და შეურევნელსა და ყოვლადწმიდასა სამებასა; რაჲთა არცა სიგლახაკე ჰურიაებრი ეყუედროს ღმრთეებასა, არცა სიმრავლე ღმერთთაჲ წარმართული შორის-შემოვიდეს; არამედ ორთავე მათ სწორებით ემხილოს უჯეროჲ იგი გმობაჲ ყოვლადწმიდისა[6] სამებისაჲ. ხოლო ა პ ო ლ ი ნ ა რ ი ს პირუტყულსა გმობასა ესრეთ წარიოტებდა, ვიდრეღა ყოველსავე სწრაფასა აჩუენებდა, რაჲთა ყოველთა ქრისტიანეთაგან[7] განკადოს იგი; და კუალად უსახელოთა, სიბრძნითა სავსეთა და წამებითთა[8] მათ თქუმულთა მისთა[9] მიერ, უაღჯროთა მათ პირთა დაუყოფდა; და მისნი იგი ღმრთივსწავლულნი სიტყუანი, დიდად სიმტკიცედ და სამოძღურებელად ჩუენდა დაუტევნა. ხოლო ნ ა ვ ა ტ ი ს ძლეულებაჲ უკუეთუ ვისმე ენებოს ხილვად, ეფრემის სიტყუათა კუეთებისაგან იხილოს, და ესეოდენი[10] გარდამატებულებაჲ ახოვნებისაჲ განიცადოს, რაოდენ იხილვების ყრმისა მცირისა და უძლეველისა გოლიათისაჲ. და არა ხოლო თუ მის ყოვლისა[11] ოდენ და პირველ-აღმოცენებულთა ბოროტთა მთესველისა მის წვალებისა ღუარძლნი მახჯლითა მით მარ-

1 „დამნთქელთა მათ“ A-ში ჩამატებულია სტრიქონზემოთ. 2 ეს სიტყვა ჩამატებულია სტრიქონზემოთ (B). 3 და ოხრათა] ოხრათა და ღელვათა B. 4 თჳთოეული A. 5 ღმრთისმსახურებისაგან + და B. 6 ყოვლადწმიდისა] წმიდისა B. 7 ქ˜ეანეთაგან AB. 8 წამებათა B. 9 მისთა] მის B. 10 ესოდენი B. 11 მის ყოვლისა] მძიმისა (?) A.

თლმადიდებლობისაჲთა მოთიბნა, არამედ შემდგომად მისსა და უკუანაჲსკნელცა გამოჩინებადთა მათ მწვალებელთა, საწინაჲ-სწარმეტყუელოჲთა [თუა(ლითა)][1] და სულითა, მგმობარნი იგი ენანი აღმოჰკუეთნა; და ამათ ესევითართა სახეთა მიერ და მოძღურებათა წიგნნი მისნი სავსე არიან და გარდაცემულ; და ესრეთ არარაჲ სადა მოიგონა, გარეშე ჭეშმარიტებისა, ძემან მან ჭეშმარიტებისამან და არცა აღმოჴდა გმობაჲ[2] ბაგეთა მისთა.

12. ხოლო სასოებაჲ ღმრთისა მიმართ ხოლო აქუნდა მხ-ოლოჲსა, რომლისა მიერ გამოვლენ ღირსთათჳს განმზადებულნი იგი სასოებანი მადლთანი, რამეთუ სიტყჳთ და საქმით და ცხ-ორებით სიტყუათა მათ ფსალმუნთასა იწურთიდა და იტყოდა, ვითარმედ: „მას ესვიდა გული ჩემი და შეწევნულ იქმნა“. (1) და ვინაჲთგან ესვიდა უფალსა, „წყალობაჲ უფლისაჲ გარე-მოადგა მას“, (2) და მისა[3] მიმართ სასოებამან მთასა სიონსა მიამს-გავ(vB)სა იგი. და არა ხოლო ესე, არამედ მაღალთა [მათცა შორის][4] ნეტარებისა მომგებელთა შორის დაადგინა იგი სასოე-ბამან, ვითარცა გუასწავებენ წინაჲსწარმეტყუელნი, რამეთუ იგივე დავით იტყჳს, ვითარმედ: „ნეტარ არს კაცი, რომლისა სახელი უფლისაჲ სასო მისსა არს“, (3) ხოლო იერემია, ვითარმედ: „კურთხეულ არს კაცი, რომელი ესავს უფალსა“. (4) და კუალ-ად, ვითარმედ: „და იყოს სასო მისსა“, (5) (vA) და კუალად, ვითარმედ: „იყოს იგი, ვითარცა ხე ბორობანი წყალთა ზედა და მწყურნებ[სა] შინა განირთხნეს ძირნი მისნი“. (6) და კუალად, ესაია იტყჳს, ვითარმედ: „უფალი მეუფე ჩუენდა, უფალი მაცხ-ოვარ ჩუენდა და მან თავადმან მიჴსნნეს ჩუენ“. (7) და კუალად, ვითარმედ: „აჰა, ესერა ღმერთი ჩუენი, აჰა, ესერა მაცხოვარი ჩუენი უფალი, და მე ვიყო მოსავ მისსა და ვცხონდე მის მიერ“. (8) და კუალად, ნეტარი პავლე გუამცნებს და იტყჳს, ვითარმედ: „გჳპყრიეს ჩუენ აღთქუმაჲ იგი სასოებისაჲ, და რამეთუ სარწ-მუნო არს, რომელმან-იგი აღმითქუა ჩუენ“. (9) ამით უკუე საღმ-რთოჲთა და მოსალოდებელითა სასოებითა იზარდებოდა, და

1 ეს სიტყვა B-ში ჩამატებულია აშიაზე, A-ში ბუნდოვნად ჩანს. 2 გმობაჲ — B. 3 მისსა A. 4 ეს სიტყვები A-ში ბუნდოვნად ჩანს.

(1) ფს. 27,7. (2) ფს. 31,10. (3) ფს. 39,5. (4) იერ. 17,7. (5) იქვე. (6) იერ. 17,8. (7) ეს. 33,22. (8) ეს. 12,2. (9) ებრ. 10,23.

ყოველნივე მსოფლიონი და საწუთრონი საქმენი შეურაცხ-ყვნა და საუკუნეთა მათ კეთილთა დღითი-დღე მოგებად ისწრაფდა.

13. და კუალად, სიყუარული ღმრთისა მიმართ და მოყუსისა ესრეთ გამოწულილვით დაიმარხა, ვიდრეღა მისთავე სიტყუათაგან ჯერ-არს, რაჲთა დავამტკიცო ესე და სარწმუნო ვყო, და რამეთუ ესე სხუათა ყოველთავე წამებათა უსარწმუნოეს არს; რამეთუ ეგულებოდა რაჲ ღმერთშემოსილსა მას ამიერ სოფლით მიცვალებაჲ, ესრეთ თქუა, ვითარმედ: „ყოველსავე ცხორებასა ჩემსა არასადა[1] ვაყუედრე უფალსა, [არცა ვგმე],[2] და სიტყუაჲ უჯეროჲ არა აღმოჴდა ბაგეთა ჩემთა, და ყოველსავე ცხორებასა ჩემსა არავინ დავწყევე და არცა ვის მორწმუნესა შეველალე სადამე ყოვლადვე“.

ეჰა, ნეტარი იგი ენაჲ, რომელი კადნიერ იქმნა ესევითარისა ამის ჴმისა აღმოთქუმად, რომელი-ესე ანგელოზთა ხოლო შუენის აღმოთქუმად უნივთოჲსა მისთჳს და შეუშფოთებელისა ცხორებისა მათისა! ხოლო ჩუენთჳს, რომელნი-ესე მონანი ვართ ჴორცთანი, უცხო არს და ზეშთა ბუნებისა, და შეუძლებელ წარმართებად, და ფრიად რაჲ დაშურე და განიხილნე ცხორებანი სათნოებათა შინა განთქუმულთანი, ვერსადა შეუძლო ესევითარისა ამის პოვნად, ვითარცა ჩუენისა ამის მამისა წინამდებარესა ამას თხრობასა შინა აღწერილ არს სასწაული წმიდისა მის და უზაკუველისა[3] სიყუარულისაჲ; ვინაჲცა, ვინაჲთგან ყოველთა სათნოებათა სიყუარული უაღრეს არს, (1) და ესე ესრეთ წარჰმართა ნეტარმან ეფრემ, ვითარ-იგი არავინ სხუამან მამათაგანმან, რაჲღა ჯერ-არს თქუმად? ხოლო მიიღოს კაცად-კაცადმან მსგავსად საქმეთა თჳსთა, რამეთუ ჩუენ ამიერითგან ესევითართა ამათ ჴდომითთა შესხმათაგან ვიჯმნით, რაჲთა არა გამოვჩნდეთ მამისა მამათა შემასწორებელად და მძაგებელად, და[4] რამეთუ არათუ საჴდომელად წარმოვთქუთ სათნოებაჲ წმიდ-

1 „ჩემს[ა შ˜ა (?) ა]რასადა“ — ეს ადგილი B-ში წაშლილია. მოგვიანებით მასზე გადაუწერიათ: [სისთა(დ)] (?). 2 „არცა ვგმე“ A-ში სტრიქონზემოთაა ბუნდოვნად დაწერილი. ეს ადგილი B-ში წაშლილია, შემდეგ ზედ სხვა ხელით გადაუწერიათ: „არცა აღდეგ მე“ (?). 3 უზაკუელისა B. 4 და — B (ეს სიტყვა A-ში ჩამატებულია სტრიქონზემოთ).

(1) შდრ. I კორ. 13,13.

ისა ეფრემისი, არამედ რაჲთა საცნაურ ვყოთ ყოველთა შორის, ვითარმედ თჳთ მას თავსა[1] სულიერთა სათნოებისა კიბეთასა[2] აღიწია მოძღუარი ჩუენი, და არა ხოლო თუ ჩუენი, არამედ ყოვლისა სოფლისაჲ.

14. ხოლო კეთილადმსახურებაჲ ჭეშმარიტისა სიბრძნისა მოგებითა მოივაჭრა, ვითარცა-იგი „იობსა“ შინა წერილ არს, ვითარმედ: „აჰა, ესერა კეთილადმსახურებაჲ არს სიბრძნე“, ვითარცა-იგი ზემო ვაუწყეთ, და მის მიერ სარწმუნოებისა მისისა სიმაღლე გამოვსახეთ, რომელთა მიერ, მსგავსად პავლესსა, სამ ცადმდე[3] აღიწია და უკუდავი კსენებაჲ და საუკუ(337rB)ნოჲ ნეტარებაჲ და დიდებაჲ ეკლესიისაგან დაიუნჯა.

15. და კუალად, წურთაჲ და ზრახვაჲ საღმრთოთა წერილთაჲ, ვითარცა ცეცხლი, ეგზებოდა გულსა მისსა, ვითარცა გალობს მეფსალმუნე, ვითარმედ: „ზრახვასა ჩემსა აღატყდეს ცეცხლი“, (1) რამეთუ ტრფიალებამან სულიერისა ხედვისამან აღატყინა იგი და საკუმილად აღმაღლებულად სურვილი[4] მისი აღამაღლა, რამეთუ ყოველნივე ძუელნი და ახალნი წერილნი დაისწავნა, ვითარ-იგი სხუამან არავინ; და სიღრმე მათი გამოიკულია და ყოველივე დაფარულებაჲ ძალისა მათისაჲ განჰმარტა ნათლითა სულისა წმიდისაჲთა, „დაბადებითგან“ ვიდრე სახარებადმდე, და არა ხოლო თუ ჩუენისა ამის და ღმრთივსულიერისა სიბრძნისა ყოველივე ღმრთივბრწყინვალე ბარძიმი აღმოიწრიდა და სხუათა უწდია, არამედ გარეშეცა და მსოფლიოჲ, რავოდენიცა[5] კეთილად მეტყუელებისა და გონებისა სიმახჳლისა და სიღრმეთა განმარტებისათჳს საკმარ იყო, კეთილად დაისწავა, და რავოდენიცა[6] რაჲ სარგებელი იპოებოდა მათ შინა, მოისთულო, და რაოდენიცა[7] რაჲ იყო მათ შორის ურგები და ამაოჲ, განიშორა და განსთხია და სასწორითა სიმართლისაჲთა და საქმითა და ხედვითა ერთბამად განმდიდრდა.

16. ხოლო სიწმიდე სულისა და ჯორცთაჲ ესოდენი წარჰმართა, რაოდენსა[8] დაიტევს ბუნებაჲ, და უფროჲსღა უაღრეს-

1 თავსა] თავადსა B. 2 კიბეთა B. 3 ცამდე B. 4 ჯერ დაუწერიათ „სურვილისა“, შემდეგ „სა“ წაუშლიათ (B). 5 sic. AB. 6 რავოდენიცა A, რაოდენიცა B. 7 sic. AB. 8 რავოდენსა A.

(1) ფს. 38,4.

იცა ბუნებისაჲ, რამეთუ მადლი საღმრთოჲ იყო ნიჭი ესე, რამეთუ არცა სული წესთაგან სიმართლისათა მიდრკებოდა და არცა ჯორცთა აუფლებდა შებრკოლებად, არამედ სულითა მეუფებდა ჭეშმარიტებით, ვითარცა შარავანდედი, ხოლო ჯორცითა ნათობდა და ბრწყინვიდა და ელვარედ კამკამებდა; და ეწამების სიტყუათა ამათ ჩუენთა მეძავი იგი, რომელი მის მიერ განათლდა, რომელი-იგი სამჭედურად სიბოროტისა მოიპოვა ბელიარ, კაცთმოძულემან და კაცისმკლველმან, და განათლებულისა ამის კაცისა მიერ ესოდენ განცრუვნა სასოებაჲ მისი, ვიდრეღა თჳთ მეძავი იგი მბრძოლად აღუდგა უკეთურსა მას, სწავლითა და მოძღურებითა და საღმრთოთა სიტყუათა მადლითა შეცვალებული, და მეძვისა წილ იქმნა უბიწო, და ხენეშისა წილ — პატიოსან, და არაწმიდისა წილ — წმიდა და სავსე ყოვლითა კეთილითა. (46rA)

17. ცრემლთა უკუე მისთა დაუწყუედელსა მდინარესა წარმოთქუმად გულსმოდგინე ვიქმნები და ტირილად აღვიძრვი, და რამეთუ თჳნიერ ცრემლთაჲსა, უფსკრულსა მას ცრემლთა მისთასა წიაღსლვაჲ და სიტყჳთ წარმოთქუმაჲ შეუძლებელ არს; რამეთუ [ვითარცა] ყოველთა კაცთა თანანერგ არს აღმოფშჳნვაჲ და სამარადისო, ეგრეთვე ეფრემის ცრემლთა მდინარისა[1] ნაკადულნი; რამეთუ არაოდეს იხილვებოდეს იგი განკმელად დაუძინებელთა მათ თუალთა წინაშე, არცა დღისი, არცა ღამე, არცა შუაღამე, არცა ჟამსა, არცა უჟამოსა, არცა კერძოსა გინა წამსა ჟამისასა მღჳძარეთა მათ და მიურულებელთა თუალთა მისთაგან, არამედ ოდესმე ზოგადთა და ოდესმე განთჳსებულთა მათ ამის სოფლისა უწესოებათათჳს ტირნ და იგლოვნ სამარადისოდ, რამეთუ სულთქუმათა მიერ სიბრძნით აღმოაცენებნ თუალთაგან თჳსთა ნაკადულსა ცრემლთასა, და უფროჲსღა ღუარ[ითა] ცრემლთაჲთა მოიხდინ იგი საკუმილსა სულთქუმათასა, და იყო ორთავე მათ წარმოჩინებაჲ განსაკრთომელ, რამეთუ ერთი ერთისა მიზეზ და მშობელ იქმნებოდა, და ცრემლნი შობდეს სულთქუმათა, და სულთქუ(vB)მანი — ცრემლთა, და მიზეზი მათი მრავალთაგან უცნაურ იყო, ხოლო ჟამისაგან განუკუეთელ

1 მდინარესა (?) B (წაშლილია „ე“, ან დამოკლებული).

იყვნეს და ურთიერთას[1] შეუდგეს: ცრემლნი — სულთქუმათა, და სულთქუმანი — ცრემლთა.* და ვითარცა მოქცევსა შინა უცნაურ იყო დასაბამი და დასასრული მათი და თითოეულისა[2] მიზეზი, და ესე გულისჯმა-ყოს, რომელიცა თანამზრახვალ ექმნეს წიგნთა მისთა, რამეთუ არა ხოლო თუ სინანულისა და სწავლისა და მოძღურებისა და მოქალაქობისა სიტყუათა შინა იხილოს გლოვაჲ და ტირილი მისი, არამედ თჳთ მათცა სადღესასწაულოთა საკითხავთა შინა, რომელთა-იგი უმრავლესნი სახარულევანთა სიტყუათა მიერ შეჰმზადებენ, ხოლო იგი ყოველსავე შინა სწორ იყო და სამარადისოდ სინანულისა და გლოვისა მადლითა განმდიდრებულ, რომელთა-იგი მიერ ვიდრე აქამომდე ჭეშმარიტისა მის ცხორებისა მიმართ მიუწოდს ყოველთავე, რომელნიცა თქუმულთა მისთა წადიერებით ისმენდენ, რამეთუ ცრემლთა მიერ განზავებულთა მათ ღმრთივსულიერთა სიტყუათა მისთა ესევითარი აქუს ძალი, და რომელმანმცა განფიცხებულმან და ლოდთა მსგავსმან გულითა, ისმინნა სიტყუანი მისნი და არა მოლბა, და სიფიცხე იგი გონებისაჲ არა განაგდო და თჳსთა ბოროტთა-თჳს მწუხარე იქმნა და ტირილად[3] აღიძრა; ანუ თუ რომელმან ველურმან გონებითა და მჯეცთა მსგავსმან სახითა, სულთა სარგებელნი იგი მოძღურებანი მისნი ისმინნა და ყურად-იხუნა გონიერად, და არამცა დაიტირა ჟამი იგი, მის მიერ ბოროტად განლეული! რომელმანმცა უწყალომან და მძჯნვარემან თაფლმწუთოლვარეთა[4] მათ სიტყუათა მისთა გემოჲ იხილა და არა მეყსეულად იქმნა ტკბილ და მოწყალე და[5] მყუდრო და კეთილის მოყუარე! რომელმანმცა მოხარულმან და შუების მოყუარემან და გლოვის მოძულემან მცირედცა ოდენ ისმინნა სიტყუანი მისნი და არამცა მგლოვარე იქმნა და მტირალ, და ჯსენებად მოვიდა საქმეთა თჳსთა მოსაგებელისა!

18. ქვისა შეგბობაჲ გარეშეთა იგავმან შეუძლებელად წარმოაჩინა, ხოლო ჩუენ ესე, საქმეთა მიერ და გამოცდილებისა შეძლებულად[6] ვიხილეთ, რამეთუ უწესოთა და ულმობელთა და

---

* აქ C-ის 123v და 124r-ს შორის აკლია 1 ფურცელი.

1 ურთიერთარს AB. 2 თჳთოეულისა A. 3 ტირალად (sic) B. 4 თაფლმწთოლვარეთა B. 5 და — B. 6 შე[უ]ძლებ[უ]ლად (ორივე „უ“ გვიანდელი ხელითაა გაცხოველებული) B.

დაუმორჩილებელთა სულთა წესიერებად და ლმობიერებად და მორჩილებად მოიყვანებდა საღმრთოჲ ესე მოხუცებული; და ვინმცა მიემთხჯა სიმდაბლისათჳს მის მიერ თქუმულთა სიტყუათა და არამცა მეყსეულად ყოველივე ამპარტავანებაჲ და სიმაღლე მოიძაგა, და ყოველთა უნარჩევეს თავი თჳსი ქადაგა! ვინმცა ისმინნა სიყუარულისათჳს თქუმულნი სწავლანი მისნი და არამცა ისწრაფა სიყუარულისათჳს, არა ხოლო თუ ძჳრისხილვაჲ, არამედ სიკუდილიცა!

და ეგრეთვე[1] – ქალწულებისათჳს, და არამცა წმიდად წარუდგინნა ღმერთსა სული და ჯორცნი თჳსნი!

და კუალად – საშჯელისათჳს და მეორედ მოსლვისა უფლისა, და არამცა ესრეთ შეჰრაცხა, ვითარმცა აწვე წარდგომილ იყო და ძრწოლითა შეპყრობილსა საშინელი იგი განჩინებაჲ გამოელო სამშჯავროჲსა მისგან თუალუხუავისა!

რამეთუ ესრეთ წარმოაჩინა ყოფადი[2] იგი საღმრთოჲ სამშჯავროჲ ყოვლადქებულმან ამან და წინაჲსწარმეტყველებითა აღსავსემან კაცმან და განცხადებულად წარმოადგინა, ვიდრეღა არღარაჲ დაუტევა უცნაურად, თჳნიერ საქმით აღსრულებისა და გამოცდილებით სწავლისა, რამეთუ ესე(338rB)ვითართა მათ საშჯელისა ხილვათა მიერ და ჩუენებათა, განიკაფებოდა სამარადისოდ სამგზის სანატრელი ესე. ამისთჳსცა ივლტოდა სოფლისაგან და სოფლისა საქმეთა, და განეშორებოდა და იქცეოდა უდაბნოთა შინა და თავისა თჳსისა[3] და ღმრთისა განცდასა შექცეულ იყო და სათნოებათა წარმატებასა[4] მიერ მოიღებდა, რამეთუ გამოწულილვით უწყოდა, ვითარმედ უდაბნოთა შინა ცხორებაჲ მსოფლიოთა შფოთთაგან იჴსნის კაცსა და მყუდროებისა და დაყუდებისა მიერ ანგელოზთა თანამზრახვალ ჰყოფს, და საღმრთოთა ხედვათა მიერ, რაოდენ შესაძლებელ არს, გონებასა ღმრთისა მიმართ აღამაღლებს. (vA)

19. ხოლო ადგილითი-ადგილად ცვალებაჲ, რაჟამს სულმან წმიდამან აღსაშენებელად მრავალთა განაგის, არა ურჩ ექმნის,

---

1 ეგრეთვე] კუალად B. 2 ყოფად B. 3 თჳსისასა B. 4 წარმატებასა + მას B („მას“ – გვიანდელი გაცხოველების ვარიანტია).

არცა [აცილობნ], რამეთუ უფროჲს ყოველთაჲსა იყო იგი მორ-
ჩილ საღმრთოთა ბრძანებათა. ამისთჳსცა დაუტევა მამული თჳსი,
ვითარცა დიდმან აბრაჰამ, და ედესე ქალაქად მიიწია და რამეთუ
არცა იყო სამართალ მზისა მრავალჟამ ქუეყანასა ქუეშე დაფარ-
ვად, ხოლო [ორთა] საქმეთათჳს თავს-იდვა ესე: ერთად, რაჲ-
თა მუნ მყოფთა მათ წმიდათა თაყუანის-სცეს, და მეორედ,
რაჲთა გულისკმისმყოფელსა ვისმე კაცსა მიემთხჳოს და ნაყ-
ოფი სიბრძნისაჲ ანუ მოისთულოს, ანუ მისცეს.

20. და ვითარცა მიიწია ბჭეთა ქალაქისათა, მეძავსა ვისმე
შეემთხჳა, მის წილ, რომელსა-იგი ეძიებდა სიტყუა-მეცნიერსა
ვისმე, და ვითარ-იგი წინააღმდგომი გულისსიტყჳსა თჳსისაჲ
შეემთხჳა, მჭმუნვარე იქმნა იგი და მეძავსა მას განიცდიდა და
უკჳრდა განმტყუვნებაჲ იგი სასოებისა თჳსისაჲ. ხოლო დედაკაც-
მან მან, იხილა რაჲ, ვითარ-იგი მიხედვიდა მას წმიდაჲ იგი,
მანცა იწყო გულსმოდგინედ განცდაჲ მისი.

მაშინ ჰრქუა მას ბერმან; „რაჲ არს, დედაკაცო, რამეთუ
ესრეთ განგრძობილად განმიცდი მე?“ ხოლო მან მიუგო, ვითა-
რმედ: „ჯეროვნად და სამართლად განგიცდი, რამეთუ შენგან
დაბადებულ ვარ მე, ხოლო შენ ნუ განმიცდი მე, არამედ უფროჲსღა
მიწასა განიცდიდი და ქუეყანად მიმართ ხედევდი, რამეთუ მიერ
დაბადებულ ხარ შენ“.

ესმა რაჲ ესე ბრძენსა მას, ზეშთა სასოებისა აღიარებდა,
ვითარმედ დიდად სარგებელ ეყო, და ღმრთისა მიუწდომელსა
ძლიერებასა ადიდებდა, რომელსა უსასოთაგან სასოებისა უაღ-
რესთა საქმეთა ძალ-უც აღსრულებად.

21. და მიერ კესარიად კაბადუკიისა მოიწია წინამძღურები-
თა[1] სულისა წმიდისაჲთა, და პირი იგი ეკლესიისაჲ და მოძღუ-
რებათა საღმრთოჲ ორღანოჲ და სწავლათა იგი ოქროჲსა[2]
აიდონი,[3] დიდი ბასილი იხილა; და ვითარცა იხილა იგი საღმ-
რთომან მან მოხუცებულმან, მრავალფერთა შესხმათა მიერ პა-
ტივ-სცა მას, რამეთუ დაფარულთა მხილველითა თუალითა
სულისაჲთა, ტრედსა ბრწყინვალესა, მჯარსა ზედა მისსა მარ-
ჯუენესა მჯდომარესა ხედვიდა, რომელი-იგი სიტყუათა მოძღუ-

1 წინამძღურობითა B. 2 ოქროჲსაჲ B. 3 აჲდონი A.

რებისათა მიანიჭებდა მას და სწავლათა მისთა ერისა მიმართ მიაწევდა, რომელმან-იგი მადლითა მისვე სულისა წმიდისაჲთა გულისკმა-ყო და ისწავა მოსლვაჲ მისი, და სახელი, და ვითარმედ იგი არს ღმერთშემოსილი მამაჲ ეფრემ ასური, და სულიერითა ამბორისყოფითა ურთიერთას[1] მოიკითხნეს და ღმერთსა ჰმადლობდეს; და ესრეთ, არა სულმოკლებისა და უთმინოებისა ნაყოფი იყო, არცა ურგებ მოშრომაჲ[2] იგი ეფრემისი, არამედ სავსე ყოვლითა კეთილითა. ვი(vB)ნაჲცა მყოვარჟამ[3] დაყვეს ერთბამად და ურთიერთას[4] განანათლებდეს განათლებულნი იგი და წმიდანი მამანი.

22. და უკუეთუ სამე ბუნებითმან სიწრფოებამან გონებისა მისისამან და უმანკოებამან სავნებელთა რათმე საქმეთაგან სივლტოლაჲ უწამის მას, წინაჲსწარმხილველობისა მადლითა, უაღრესი უდარესისაგან განარჩიის და წმიდაჲ იგი და უბიწოჲ სული მისი და გულისსიტყუაჲ მათ საქმეთა მიმართ მიდრიკის და დაამტკიცნის, რომელთა მიერ მოძღურებაჲ მისი და სწავლაჲ არა დაიხრწეოდის[5] და უმრავლესთაჲ იქმნებოდის სარგებელი, რამეთუ საღმრთოჲსა მის მოხუცებულისადა მდიდრად მიცემულ იყო სიტყუაჲ მოძღურებისაჲ ღმრთისა მიერ, და საღმრთოჲსა მის ტალანტისა სავაჭროსა შინა გულთასა დადებად მოსწრაფე იყო, და ესე იყო უფროჲს ყოვლისა სასწრაფო წინაშე მისსა.

23. და ესე თჳთ მისთა სიტყუათაგან გჳსწავიეს, რამეთუ სიჩჩოჲსა რაჲ ჰასაკსა[6] წარჰკდა, ესევითარი ჩუენებაჲ იხილა ღმრთისა მიერ, ვითარმედ გამოკდა ენისა მისისაგან ვენაკი ფრიად ნაყოფიერი და ესოდენ აღორძნდა, ვიდრემდის აღავსო ყოველი ქუეყანაჲ, და ყოველნი მფრინველნი ცისანი მოვიდოდეს[7] მის ზედა და მისგან განძღებოდეს საზრდელითა; და განსხლვისა მიერ და მოსთულებისა და ყოველთა მფრინველთა გამოზრდისა არათუ[8] მოაკლდებოდა რაჲმე ვენაკსა მას, არამედ უმეტესად აღორძნდებოდეს ტევანნი მისნი.

24. და ესე კუალად, სულითა მხილველმან ვინმე წამა

1 ურთიერთარს AB. 2 მოშრომაჲ] მოგინებაჲ (?) A. 3 მყუვარჟამ AB. 4 ურთიერთარს AB. 5 დაეხრწეოდის B. 6 ∾ ჰასაკსა რაჲ B. 7 მოვიდიოდეს (sic) B. 8 არაჲ თუ AB.

მისთჳს და იტყოდა, ვითარმედ იხილა ანგელოზთა სიმრავლე ზეცით გარდამომავალი და აქუნდა ჴელთა მათთა ქარტაჲ, შინაგან და გარეშე წერილი. და იტყოდეს [1] ურთიერთას [2] გამოჩინებულნი იგი საღმრთონი წესნი, თუ ვისსა-მე [3] ჯერ-არს მიღებაჲ ქარტისაჲ მის. და რომელთამე მათგანთა თქუეს იგი ვინმე, და სხუათა — სხუაჲ, და სხუათა — სხუაჲ, რომელნი-იგი მათ ჟამთა ბრწყინვიდეს წმიდანი. და შემდგომად ყოველთა წარმოთქუმისა თქუეს, ვითარმედ: ჭეშმარიტად ესე ყოველნი წმიდანი არიან და მონანი ღმრთისანი; გარნა ვერ ძალ-უც ქარტისა ამის მიღებაჲ. და მერმე უკუანაჲსკნელ ერთჴმა იქმნეს [4] ყოველნი [5] და თქუეს ყოველთა ერთბამად, ვითარმედ: „ვერვის ძალ-უც ქარტისა ამის მიღებაჲ, თჳნიერ ეფრემისა“. [6]

და ესე რაჲ ესმა მხილველსა მას, კუალად იხილნა ანგელოზნი იგი, რამეთუ მისცეს ეფრემს ქარტაჲ იგი. და მხილველი იგი ჩუენებისაჲ (47rA) მასვე ჟამსა ღამისასა ფრიად მსთუად აღდგა და ეკლესიად წარვიდა და ესმა მოძღურებაჲ ეფრემისი, რომელსა-იგი ასწავებდა [7] მდიდრად და უხუებით, შეზავებული მადლითა, ვითარცა მარილითა. (1) და ჩუენებისა მის შეტყუებაჲ მუნ აღიკსენა და ადიდებდა ღმერთსა, და უკჳრდა მადლი იგი სწავლისა და მოძღურებისაჲ, რომელი მიენიჭა წმიდასა მას, რამეთუ ესოდენ გარდარეული სიბრძნე მიემადლა, ვიდრეღა დაუწყუედელნი ნაკადულნი სიტყუათანი აღმოდიოდეს პირით მისით.

25. გარნა უდარეს იყო სიტყუათა მისთა იგი [8] დაუწყუედელი წყაროჲ სივრცესა გულისჴმისყოფისა მისისასა, არათუ [9] სიმძიმითა ენისაჲთა, არამედ გულისჴმისყოფისა გარდარეულად განმრავლებითა, რამეთუ სხუათა შორის სწორად გულისჴმისყოფისა ძალ-უც ენასა მსახურებაჲ გონებისა მათისაჲ, ხოლო თჳსთა — გონებისა ხედვათა უდარეს. ვინაჲცა დიდი იგი მოხუცებული თჳთ თავით თჳსით გარდამატებულთა მათთჳს ნიჭთა მოძღურე(339rB)ბისათა [ევედრებოდა ღმერთსა და ესრეთ იტყოდა]: [10] „დააცხრვენ, ჶ მეუფეო, ღელვანი [11] მადლისა შენისანი“,

1 ეტყოდეს B, 2 ურთიერთარს AB. 3 ვისა-მე B. 4 იქმნეს A. 5 ყოველნი — A. 6 ეფრემისსა A. 7 ასწაავებდა B. 8 ~ იგი მისთა A. 9 არაჲთუ AB. 10 ეს ადგილი B-ში წაშლილია. 11 ღელვანი B.

(1) კოლას. 4,6.

რამეთუ უფსკრულნი იგი სწავლათა და მოძღურებათა მისთანი, და გონებასა შინა მისსა სახედ ღელვათა შობილნი გულისკმ-ისყოფანი მოსწრაფესა მას ორღანოსა, და ჴელოვნად მზრახ-ვალსა ენასა ერეოდეს და ჰმძლავრობდეს. ხოლო სწავლათა მისთა მდინარესა სხუაჲ ვერარაჲ განჰკუეთდა თჳნიერ ხოლო ლოცვისა; და კუალად ამას — მოძღურებაჲ, და კუალად სწავ-ლასა — ცრემლნი და ტირილი; და ტირილსა შეეყოფოდა ლოცვაჲ, და ლოცვასა — სწავლაჲ, და ამას ყოველსა შინა შეზავებულ იყო ხედვაჲ ღმრთისაჲ, და ყოველივე ცხორებაჲ მისი — ცრემ-ლთა და ტირილისა მიერ შენელებულ. (1)

26. რამეთუ ჴორცნი მოეკუდინნეს ვნებითურთ და გულის-თქუმით, (2) და უმთავრესისადა დაემონა [1] უდარესი; და მარხვი-თა და მოღუაწებითა მთავარი გონებაჲ მფლობელ-ექმნა; და ყოველთავე უჯეროთა საქმეთაგან განშორებულ იყო და შეუხ-ებელ, ხოლო ყოველთავე კეთილთა და სულისა მაცხოვართა საქმეთა — შეთხზულ და შეერთებულ.

27. და ვერცა ღამე შემძლებელ იყო სრბასა სათნოებათა [2] მისთასა განკუეთად და ვერცა დღე, და ვერცაღა მაცთურნი იგი უცნებანი ძილისანი, რამეთუ ენაცვალებოდა დღისა სიფრთხ-ილესა ღამე, და მღჳძარეთა მათ თუალთა და გონებისა მისისა-გან შეძრწუნებულნი, ვითარცა ცეცხლისაგან ივლტოდეს უცნე-ბანი იგი ღამისანი. და რამეთუ ესე იყო მოღუაწებაჲ მისი, რაჲთა არა ეწიოს მას ჴელი იგი მთავრისა მის ბნელისაჲ მძინარესა. ხოლო ძილსა იჴუმევდა ესეოდენ, რაჲთა ჴორცთა ცხორებაჲ ხოლო ეგოს, და ბუნებითი იგი სარბიელი ბუნებისაჲ არა განიხრწნას და ჴორცთა აგებულებაჲ უჟამოდ არა დაიჴსნას.

28. ხოლო უკუნ-აქცევდა მას და თუალთაგან [3] განსდევნი-და; და სხუაჲცა მრავალი; არამედ უფროჲსად ჴმელსა ზედა წოლაჲ და ფიცხელი მოღუაწებაჲ და ყოვლით კერძო ჴორცთა დაქენჯნაჲ. და რამეთუ ესენი არიან, რომელნი სიღრმესა ძილ-ისასა ექსორია-იქმან და იოტებენ.

---

1 დაემონა] დაემორჩილა B. 2 სათნოებათას B. 3 თ˜ალთაგ˜ნ B.

(1) შდრ. ფს. 101,10. (2) შდრ. გალატ. 5,24.

29. ხოლო უპოვარებაჲ ესევითარი აქუნდა, ვითარცა წმიდათა მოციქულთათჳს წერილ არს. ვინაჲცა, უკუეთუ ვინმე ამას უპოვარებისა პირმშოდ ხატად უწოდოს, არა შესცთეს ჭეშმარიტებისაგან, რამეთუ ამისდა მოწამედ თჳთ ტკბილი იგი და ნეტარი კმაჲ მისი გუაქუს ჩუენ, რომელი-იგი აღმოთქუა მასწავლელად უპოვარებისა, ეგულებოდა რაჲ ზეცად აღსლვაჲ ჟამსა მას მიცვალებისა თჳსისასა, და ვითარცა მამული სამკჳდრებელი, ესრეთ დამიტევა ჩუენ. და კმა არს იგი ჩუენდა, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „არასადა მოიგო ეფრემ ბალანტი, არცა კუერთხი, არცა ვაშკარანი, (1) არცა ვეცხლი, არცა ოქროჲ, არცა რაჲ სხუაჲ [1] მონაგები ქუეყანასა ზედა არარაჲ, რამეთუ მესმინა კმაჲ საxიერისა მის მეუფისაჲ საxარებასა შინა, რომელი-იგი ჰრქუა თჳსთა მოწაფეთა, რაჲთა არარაჲ [2] მოიგონ ქუეყანასა ზედა, ვინაჲცა არცა რაჲ მოვიგე ესევითარი ვნებულად“. ესრეთ უკუე [3] სძაგდა მას დიდებაჲ და მონაგებნი, ხოლო ყოველთა საქმეთა კეთილთა — განუძღომელი აქუნდა ტრფიალებაჲ, და ესრეთ, ყოვლით-კერძო მოციქულთა ჰბაძვიდა სათნოებითა.

30. ხოლო სიმდაბლისა მისისათჳს რაჲ-მე ვწამოთ, ანუ რაჲ ვთქუათ, ვინაჲთგან ყოველნი წიგნნი მისნი და სიტყუანი და აღწერილნი ამას სათნოებასა ქადაგებენ განცxა(vB)დებულად, და ყოველივე ცxორებაჲ თჳსი მას [4] შინა აღასრულა ფრიადითა გულსმოდგინებითა, რამეთუ რომელი ცრემლთა მიერ ცრემლთა მოუწოდდა, და ნაცარსა, ვითარცა პურსა ჭამდა სიფიცxითა და უგემურებითა საზრდელი(125vC)საჲთა; და სასუმელსა თჳსსა ცრემლითა თჳსითა განზავებდა, [5] (2) ვითარცა იტყჳს მეფსალმუნე. ეგევითარმან მან ლოდსა მას სიმაღლისა და ამპარტავანებისასა ოდესმცა წარსცა სულიერი იგი ფერჯი მისი, რომელი-იგი ყოველსავე დიდებასა კაცობრივსა გარე-მიაქცევდა და ევლტოდა. (vA)

და ვიდრეღა-იგი სოფელსა ამას შინა იყო, ესმა ვისიმე, რომელი აქებდა მას, და შეეურვა და შეწუxნა ვიდრე სიკუდიდ-

1 ~ სxუაჲ რაჲ B. 2 არარაჲ] არაჲ B. 3 უკე B. 4 მას B] ამას A. 5 განჰზავებდა B.

(1) შდრ. ლუკა 10,4; 9,3; მათე 10,9; მარკ. 6,8. (2) შდრ. ფს. 101,10.

მდე და პირად-პირადთა ღონეთა იწყო მოპოვნებად, და ქუეყანად დავარდებოდა და მიწასა გარდაისხმიდა და ოფლთა და ცრემლთა მიერ ილტობვოდა, და ვითარცა ბრალსა რასმე, გინა ცოდვასა ზედა დაპყრობილი, ესრეთ შეპყრობილ იყო სირცხჳლითა და ვერცაღა თუ სიტყჳსა ეძლო აღმოთქუმად.

ხოლო რაჟამს-იგი სანატრელისა მის და დაუსრულებელისა ცხორებისა მიმართ ეგულებოდა მიცვალებაჲ, მაშინ ცხადად და ღმრთივბრწყინვალედ საანჯმნო ყო ესე და ფრიადითა კრძალულებითა და განკანონებითა დააბრკოლნა, რომელთა-იგი ენება პატივით შემურვაჲ მისი და ჰრქუა, ვითარმედ: „ნუ ჰგალობთ გალობასა ეფრემს ზედა და ნუცა შეასხამთ მას, ნუცა პატიოსნითა სამოსლითა წარჰგრაგნით მას, ნუცა თჳსაგან სამარესა შეუმზადებთ მას, რამეთუ აღმითქუამს ღმრთისადა, რაჲთა უცხოთა თანა განვისუენო, და[1] რამეთუ მსხემ ვარ და წარმავალ, ვითარცა ყოველნი მამანი ჩემნი; ვინაჲცა გარდარეულად კმა არს ჩუენდა სათნოებისა ამის სიმაღლე, მაუწყებელად სხუათა მათცა მაღალთა მოღუაწებათა მისთა“.

31. ხოლო წყალობისა და სიტკბოებისა არა ხოლო თუ მოქმედ ხოლო იყო, არამედ მასწავლელცა, და ჭეშმარიტებისა შჯულ და საზღვარ, რამეთუ სრულითა მით უპოვარებითა ქველისსაქმესა გლახაკთასა და საკმართა განყოფასა ვერ შემძლებელ იყო; ხოლო სხუათა სწავლითა[2] და ზედაჲსზედა მოკსენებითა და წყალობად და კელის-აპყრობად[3] აღძრვითა, წესსა მას მოწყალებისასა აღასრულებდა; და თჳნიერ ხილვისაცა იყო ჭეშმარიტად სიტყუაჲ მისი კლიტე ღმრთივ-განჭედილ და განმღებელ საუნჯესა მდიდართასა, ხოლო ანგელოზებრი იგი სახე მისი კმა იყო ხილვითა ხოლო ფრიად უწყალოთაცა და ულმობელთა, მოწყალებად და ლმობიერებად მოყვანებად;[4] რამეთუ იყო იგი წრფელ და უმანკო, და სახიერ და მყუდრო და ყოვლითა კეთილითა აღსავსე, და ვინმცა იყო ესრეთ კადნიერ და უგბილ, რომელმანმცა განიცადა სახე მისი და არა შეირცხჳნა და არამცა შესძინა კეთილთა ზედა კეთილი და უპატიოსნეს იქმნა.

---

1 და – B. 2 სწალითა B. 3 კელის-აღპყრობად B. 4 ჯერ დაუწერიათ „მოყვანებად“, შემდეგ სხვა ხელთ ჩაუმატებიათ „ი“: „მოიყვანებად“ (B).

32. გარნა ნუუკუე კაცისა ამის[1] ღმრთისა, ესოდენი ესე სიმრავლე სათნოებათაჲ[2] (126rC) რაჲ ვის ესმას, ჰგონოს, ვითარმედ უმეცარ იყო საეკლესიოთა წესთა და კანონთა და სარწმუნოებისა მოძღურებათა, და იტყოდის, ვითარმედ: „და სადაღა მოეცალებოდა მას ესეოდენთა სათნოებათა მოღუაწებისა მიმართ წარმატებულსა, სარწმუნოებისა სწავლათა დასწავლაჲ!“ გარნა ეგევითარმან მან პირველად ესე უწყოდენ, რამეთუ მეცნიერებაჲ და გულისკმისყოფაჲ მისი არა კაცობრივთა სწავლათა საქმე იყო, არამედ ძალისა საღ(340rB)მრთოჲსაჲ, ვითარცა ზემო მოვიკსენეთ. და კუალად ესეცა ისწავენ, რამეთუ ფრიადი გამოცდილებაჲ და წურთილებაჲ აქუნდა მას სიტყუათა სულისათაჲ,[3] რამეთუ არა ხოლო თუ სწავლისა სიტყუათა და მოძღურებათაჲ მოეღო მადლი, არამედ ორკერძოვე კეთილად წურთილ იყო და განთქუმულ სიტყუათაცა სარწმუნოებისათა, და მწვალებელთაცა წინააღდგომისა[4] დაკსნასა და მხილებასა, რამეთუ შური საღმრთოჲ აღსძრვიდა მას დამკობად მკეცთა მათ წვალებისათა და მბრძოლთა ღმრთისმსახურებისათა.

33. ვინაჲცა ესევითარი რაჲმე შურისა[5] საღმრთოჲსა ქადაგი, დაუწერელი სიტყუაჲ მოწევნულ არს სასმენელთა ჩუენთა, რომელი-იგი ფრიად კეთილად აღასრულა მან, ესე იგი არს, ვითარმედ: უკმომან და უფროჲსღა ყრუმან და უტყუმან და უგონებომან[6] აპოლინარი, მრავალნი ახლისმეტყუელებანი და მუცლითმეზღაპრეობანი, წინააღმდგომნი ღმრთისმსახურებისანი, და მბრძოლნი მართლისა სარწმუნოებისანი აღმოიტეხნა შეგინებულისა მის გულისა მისისაგან, და უშჯულოებითა სავსენი ორნი წიგნნი აღწერნა და დედაკაცსა ვისმე, გულისთქუმათა მისთა მსახურსა და წვალებისა მისისა ზიარსა, ჴელთ-უსხნა დაცვად.

ხოლო ცნა რაჲ ესე დიდმან ეფრემ, მოწაფეთა მისთა სახე შეიმოსა ჩემებით და მოპოვნებით, და დედაკაცსა მას, მცველსა მგმობართა მათ წიგნთასა, წარმოუდგა ყოვლად ბრძენი იგი და რეცა უდაბნოჲთ ევლოგიაჲ მიუძღუანა[7] მას, და ნუუკუე და სხუანიცა რაჲმე სიმარჯუენი იკუმინა, და მერმე უკუანაჲსკნელ

1 მის B. 2 სათნოებათა BC. 3 სულისათა B. 4 წინააღმდგომისა B. 5 შორისა A. 6 უგუნებომან B. 7 მიუძღუნა A.

ევედრა, რაჲთა ზოგადისა მოძღურისა მიერ აღწერილნი იგი წიგნნი, რეცა სარგებელად და სასწავლელად მისცნეს მას ჟამ რაოდენმე,[1] რაჲთა მწვალებელთა წინა-აღუდგებოდი და დავამ-კობდეო (რეცა ჩუენ გჯწოდდა მ წ ვ ა ლ ე ბ ე ლ ა დ). ხოლო მას, სისუსტითა გონებისაჲთა ეოცნა, ვითარმედ ერთი არს იგი აპოლი-ნარის მოწაფეთაგანი, (48rA) და ესრეთ განბასრებულმან ჴელთ-უსხნა მას წიგნნი იგი და ამცნო, რაჲთა ადრე მიაქცინეს მისსავე.

ხოლო დიდმან ამან იაკობ, ბილწი იგი ესავ განბასრა და ბოროტნი იგი პირმშონი ნაშობნი, (126vC) არაწმიდისა მის გონებ-ისა მისისანი აღმოიკითხნა და მოსრნა, რამეთუ სიბრძნით გულისჴ-მა-ყვნა წინააღმდგომნი მათნი და დამარღუეველნი მართლმა-დიდებლობისა მოძღურებანი, და ესრეთ, თევზისა წებოჲთა ფუ-რცელი ფურცელსა დააწება და ფრიადითა გულსმოდგინებითა ფიცარნიცა ზედა-მოურთნა, და ვითარცა ერთი ფიცარი, ესრეთ შეამტკიცნა ორნივე იგი წიგნნი არაწმიდანი, რომელ ყოვლადვე ღონე განღებისაჲ არღარა იყო; და ესრეთღა მიართუნა მომცე-მელსა მას მათსა დედაკაცსა. ხოლო მან, ვითარცა დედაკაცმან უგუნურმან და სიბრძნისა გამოუცდელმან, გარეშე რაჲ მათი განურყუნელად იხილა, შინაგანისათჳს არღარაჲ იზრუნა.

34. ხოლო ვითარცა დღენი რაოდენნიმე[2] გარდაჴდეს, ვიეთმე მართლმადიდებელთა აზრახა საღმრთომან მან მოხუცებულმან, ვითარმედ: მოუწოდეთ უღმრთოსა აპოლინარის, რაჲთა ვეზრახნეთ.

ხოლო მან წოდებაჲ იგი მიითუალა, მისთა მათ უღმრთოთა წიგნთა მინდობითა, და ეკლესიად მო(vB)ვიდა. ხოლო სიტყჳს-გებაჲ, ვითარცა მოხუცებულმან და უძლურმან, არა ინება, არამედ თჳსთა წიგნთა მოღებაჲ უბრძანა, და მათ მიერ პასუხისა გაცე-მად და[3] ზრახვად ევედრებოდა. და ვითარცა თანამზრახვალთა მისთა წიგნნი იგი მოიხუნეს, დიდად აღიზახა მათ ზედა დაძუ-ელებულმან მან დღეთა ბოროტთამან და სიცრუვისა მსაჯულ-მან, და ჴელად მიიხუნა და პირველისა წიგნისა[4] განღებად ჴელ-ყო, და ვითარცა არა განეღო, რამეთუ წებოსა მას, ვი-თარცა გურდემლი შეესხივა, კუალად საშუვალსა[5] ადგილსა

1 რავოდენმე A. 2 რავოდენნიმე A. 3 გაცემად და] გაცემა[ს]ა B. 4 წიგნის B. 5 საშოვალსა A.

შებმა-უყო, ხოლო იგი ეგრეთვე შეუჭრეთელ იყო და განუღებელ; და ესრეთ რაჲ პირველისა მისგან ოჯერ იქმნა, მიერითგან მეორესა მას შეევედრა, და ვინაჲთგან იგიცა ეგრეთვე განუღებელ და დამბრმალ იპოვა, სირცხჳლისაგან სახე მისი შეიცვალა და უღონოებისაგან გონებაჲ მისი განცჳბრდა და შესაკრებელისა მისგან განიჭრა, და ურვისაგან და მწუხარებისა გონებაცთომილ იქმნა და განიგალა.

35. ესევითარი აქუნდა შური ღმრთისმსახურებისაჲ დიდსა მას მამასა და მოძღუარსა ჩუენსა, ეფრემს, რამეთუ სხუასა[1] ყოველსავე ზედა მშჳდ იყო და მყუდრო, ხოლო რაჟამს სარწმუნოებისა ანუ ღმრთისმსახურებისა წესი დაიკსნებოდის, ფიცხელ[2] იყო და მკსინვარე, და ვითარცა ჟამი და წესი საქმისაჲ ეძიებნ, ყოველსავე სიბრძნით და გონიერად განაგებნ.

ხოლო საღმრთოჲ ესე შური მისი, მრავალთა მათ ცრემლთა და მღჳძარებისა და მარხვისა და ლოცვისა არა უდარეს იყო, არამედ უვაღრეს და ფრიად აღმატებულ, რამეთუ ზემოთქუმულნი იგი მოღუაწებანი მოქმედსა ხოლო მათსა მოატყუებენ სარგებელსა,* ხოლო მეორე ესე ზოგადად სარგებელად ეკლესიისა იქმნების.

და კეთილსაცა მონადირესა ფიცხელთა ნადირთა და ძნიად საბრძოლთა მონადირებაჲ იქმნების გამომცდელ, სიტყჳსაებრ ჭეშმარიტისა, და კელოვანსა მენავეთმოძღუარსა — ფიცხელთა ქართა წინა-აღდგომაჲ და მართებაჲ ნავისაჲ, და ბრძენსა მკურნალსა — ძნიად საკურნებელნი სალმობანი, და ახოვანსა მკედარსა — წინააღმდგომთა სიქველე და წინა-განწყობაჲ და ძლევაჲ, და მოსწრაფესა და ღმრთისმსახურსა — ჭირთა და განსაცდელთა კუეთებაჲ და მოთმინებაჲ; და რაჲთა თავიცა თჳსი და სხუანიცა განარინნეს წინააღმდგომთა და მწვალებელთაგან, ვითარცა ჰყოფდა ყოვლადქებული ეფრემ.

36. და არაჲ იპოვების სახე საათნოებისაჲ, რომელიმცა პირველ ვისმე წარემართა უაღრეს ეფრემისსა, და ნუუკუე არცა თუ მსგავსად მისსა.

---

* აქ წყდება C ტექსტი (126v).

1 სხ˜ჲ A. 2 ფიცხელი B.

და ჭეშმარიტად მსგავს არს იგი წყაროსა დაუწყუედელსა და მრავალფერთა წყალთა აღმომაცენებელსა, სარგებელითა და სიტკბოებითა და სიხარულითა განშუენებულსა, ანუ თუ სამოთხესა აღყუავებულსა და პირად-პირადთა ყუავილთა მიერ შემკულსა, გინა თუ ცასა და სამყაროსა, მრავალფერთა მათ მნათობთა მიერ განათლებულსა, ანუ თუ თჳთ თავადსა მას სამოთხესა ედემისასა, ურიცხუთა მათ და თჳთოსახეთა ნაყოფიერთა ნერგთა მიერ განბრწყინვებულსა, გარნა არა მომატყუებელსა ექსორიობისასა, არცა სავალსა უკეთურისა გუე(341rB)ლისასა, ანუ თუ სხუასა რასმე კეთილსა, და საშუებელსა და სახარულევანსა, რომელსაიგი მრავალთა და პირად-პირადთა ნიჭთა მიერ პატივ-სცა ბუნებამან. მას მიამსგავსე დიდისა ეფრემის სამგზის ნეტარი[1] სული, თჳთოფერთა მათ სათნოებათა მიერ ყოვლით კერძო ელვარე-ქმნილი, და ვითარცა გჳრგჳნითა გარე-შეცვული და შემკული, (vA) რამეთუ ყოვლისავე ცხორებისა თჳსისა მიერ ესევითარი გულსმოდგინებაჲ მოიგო, რაჲთა არცა ერთი სათნოებათაგანი თანაწარჰკდეს ღმრთივბრწყინვალესა მას სულსა მისსა, არამედ მხოლომან ყოველთა წმიდათა წარმატებანი შემოიკრიბნა.

37. რამეთუ ვითარცა მღდელი საღმრთოჲ მართალთა შორის პირველისა მის ა ბ ე ლ ი ს, ღმრთივშეწყნარებულსა[2] მას მსხუერპლისა შეწირვასა მიემსგავსა, და შეწირა ღმრთისა არა მსხუერპლი ცხოვართაჲ სამწყსოჲსაგან, არცა ცმელი კრავთა და ვერძთაჲ, არამედ მსხუერპლი უსისხლოჲ, სიტყჳერი მსახურებაჲ, სიწმიდითა ცხორებისაჲთა მრგულიად დამწუარი; და ესოდენ უაღრეს იქმნა მისსა მას შესაწირავსა, ვიდრეღა თანაწარჰკდა ბოროტსა მას კაცისმკლველსა და განერა საბრკეთა მათ კაცთმოძულისა მის ეშმაკისათა და დაუსრულებელსა მას ცხორებასა მის თანავე მკჳდრ იქმნა.

38. ე ნ ო ს ი ს სასოებასა ებაძვა და მოშურნე ექმნა,[3] და არა თჳთ ხოლო ხადოდა სახელსა უფლისა ღმრთისა თჳსისასა, არამედ სხუათაცა ასწავა, რაჲთა ხადოდინ.

---

1 B-ში თავიდან ეწერა „სანატრელი“, შემდეგ გადაუკეთებიათ. 2 ღმრთივშემწყნარებელსა B. 3 ~ მოშურნე ექმნა და ებაძვა B.

39. ენუქის არა უცხოჲ იგი, ქუეყანით სამოთხედ მიცვალებაჲ მოიგო, არამედ ნივთიერთა განსუენებათაგან სულიერად შეცვალებაჲ და განხრწნადთა ჯორცთა მიერ უხრწნელებისა მოგებაჲ.

40. ნოვეს ებაძვა სიმართლესა, და არა ძელისა კიდობნითა მცირედი თესლი ცხოველთაჲ იჯსნა წყლით-რღუნისაგან, არამედ აურაცხელნი სულნი აცხოვნნა სწავლითა და თავი თჯსი ყოვლით კერძო მოჰკრძალა და ზღუაჲ ესე განძჯნებული ამის სოფლისაჲ დაუნთქმელად წიაღ-ვლო და ღელვათა მისთაგან უვნებელად განერა და ტჯრთი სათნოებათაჲ ზეცისა სავანეთა შეიკრიბა.

41. აბრაჰამს[1] მამათმთავარსა სხუათაცა მათ[2] სათნოებათა სიმრავლითა ებაძვა; ესე იგი არს სარწმუნოებითა და[3] სიმშჯდითა და ღმრთისა სიყუარულითა, ხოლო უფროჲს[4] ყოვლისა — სოფლისაგან სივლტოლითა და საქმეთა მისთაგან განშორებითა; ვითარცა-იგი განეშორა ქუეყანისაგან და ნათესავთა თჯსთა (1) და მეგობარ უფლისა იწოდა, არა საყუარელისა დაკლვითა, არამედ ჯორცთა თჯსთა ნებსით თჯსით მოკუდინებითა და ასოთა ქუეყანისათა სრულიად განლევითა.

42. ისაკს ემსგავსა ნეფსითითა[5] მით და უშფოთველითა დაკლვითა; (2) გარნა არა მამისა მიერ, ვითარცა იგი, რამეთუ ესე თჯთ[6] თავსა თჯსსა შესწირვიდა დღითი-დღე,[7] მსგავსად მოციქულისა, (3) და ჯორცითა შეიწირვოდა ნეფსით[8] თჯსით, ხოლო სულითა ცხოველ იყო და უფროჲსღა ცხოველ არს ღმრთისა, (4) მსგავსად ვერძისა მის ჯორცთა თჯსთა უბიწოდ შეწირვითა.

43. იაკობს ებაძვა განბასრვითა ბილწისა ესავისითა, რომელ არს წვალებათა მოძღუარი, რომლისაგან მიუღო პირმშოებაჲ. ესე (vB) იგი არს ეკლესიისა მართალი მოძღურებაჲ,

---

1 აბრაჰამსა B. 2 ~ სხუათა მათცა B. 3 და — B. 4 უფროჲ B. 5 ნებსითითა B. 6 თჯთ — B. 7 ~ დღითი-დღე თავსა თჯსსა შესწირვიდა B. 8 ნებსით B.

(1) შდრ. დაბ. 12,1-4. (2) იხ. დაბ. 22,1-13. (3) შდრ. ჰრომ. 8, 35-36. (4) შდრ. ჰრომ. 6,10; გალატ. 5,25.

და ხილვითა არა კიბეთა, ქუეყანით ზეცად აღმართებულთა, არამედ სუეტსა ცეცხლისასა ზეცად აღწევნულსა, რომელი-იგი უბრწყინვალესად-რე განუმარტებდა საიდუმლოჲსა[1] ძალსა და სიღრმესა მისსა განუცხადებდა, და მერმე განყოფითა კურთხევათაჲთა მოწაფეთა მიმართ, ჟამსა მიცვალებისა თჳსისასა, ვითარცა-იგი მან აკურთხნა შვილნი თჳსნი, (1) რომელნი-იგი უკუეთუ ვინ გულსმოდგინედ განიცადნეს, არარაჲთ პოვნეს უნაკლულეს კურთხევათა მათ დიდისა იაკობისთა.

44. უფროჲსღა ი ო ს ე ბ ს მიემსგავსა ჯორცთა სიწმიდითა და უბიწოებითა და უმეტესად[ღა][2] უაღრეს მისსა[3] იქმნა ქალწულებითა და განყოფითა სიტყჳსაჲთა, რომელი-იგი გარდამატებულად უაღრეს არს მისსა მას იფქლის განყოფასა. (2)

45. მ ო ს ე ს, დიდისა მის შჯულისმდებელისა, კნინღა და ყოველთავე საქმეთა მიებაძვა, და ანუ თუ უმრავლესთა უეჭველად, რამეთუ ესეცა ივლტოდა გონიერისა მის ფარაოჲსაგან და უდაბნოთა შინა იქცეოდა და ღმერთი იხილა, რაოდენ შესაძლებელ არს ხილვაჲ ღმრთეებისაჲ; და ნიშნი აღასრულნა და ერსა წარუძღუა მოძღურებითა და მეგჯპტელნი[4] განბასრნა სიბრძნით და სიმდიდრე მათი წარიტაცა, რამეთუ მწვალებელთა წიგნნი წარტყუენნა და განაქიქნა და ზღუაჲ განაპო მარილიანი და უსუმელი ურწმუნოებითა, და მართლმადიდებელთა ერი წიაღიყვანა, და ფარაო და ერი მისი დაანთქა — მგმობართა იგი უღმრთოჲ ნათესავი, და ამალეკსა მძლე ექმნა (ესე იგი არს — მწვალებელთა სიმრავლესა), და შჯული მართლმადიდებლობისაჲ ღმრთისა მიერ მოიღო და ჩუენ ყოველთა განგჯყო, და სახე იგი კარვისაჲ მთასა ზედა იხილა, არა მოსეს მიერ შემზადებულისაჲ, არამედ მერმისა მის საშინელისა განკითხვისაჲ, და საშჯელისა და თითოეულისა[5] მიგებისაჲ; და მღდელნი სრულყვნა მღდელობისა კანონთა დასხმითა და შჯულის-დებითა, და წყალი კლდისაგან აღმოაცენა, რამეთუ კლდისა[6] მსგავსნი გულნი ცრემლთა მდინარისა აღმომაცენებელ ყვნა. (49rA)

---

1 საჲდუმლოჲსა A. 2 უმეტესად B. 3 მისა B. 4 მეგჯბტელნი B. 5 თჳთოეულისა A. 6 კლდის A.

(1) დაბ. 49,1-28. (2) დაბ. 41,56-57; 42,25.

საზრდელი ზეცით უწჯმა ერსა, ვითარცა-იგი მან მანანაჲ ისრაიტელთა,[1] რომელ არიან სიყუარულისა სწავლანი, რომელნი-იგი უფროჲს პურისა განამტკიცებენ (1) სულსა მორწმუნეთასა, და მერმე საღმრთოსა მას და საიდუმლოსა[2] პურსა კადნიერებით ეზიარებიან, რომელი-იგი წიაღთაგან მამისათა ცხორებად ჩუენდა გარდამოჴდა.

მწყერმარჴილი აღმოგჯცენა ჩუენ მორწმუნეთა, რომელ არს ჴსენებაჲ ღმრთისაჲ, ზეცად აღსლვისა მასწავლელი, და მუნთა მათ სიკეთეთა განმცდელი, და რაჲთა მოკლედ ვთქუა, რომლისაცა ძუელთა საქმეთაგანისა განთქუმულისა შესწორებაჲ ინებო საქმეთა მამისა ჩუენისათა, არარაჲთ ჰპოვნე უნაკლულეს ყოვლადვე.

46. მსგავსად ისო ნავესსა[3] იორდანე განაპო, ესე იგი არს დაჴშულნი ჴელნი მდიდართანი გლახაკთმოწყალებითა აღჭურნა და საუნჯენი მათნი ქველისმოქმედებითა განახუნა და მორწმუნეთა კრებულსა არა ქუეყანისა ესე აღთქუმისა ქუეყანაჲ, არამედ ზეცათა სასუფეველი (342rB) დაუმკჯდრა.

47. ვითარცა სამოელ, სიჩჩოჲთგან ღმრთისა შეიწირა და საღმრთოჲსა ჴმისა სმენად ღირს იქმნა. (2)

48. ვითარცა დიდმან ელია, მღდელნი იგი სირცხჯლისანი განკიცხნა, და ცეცხლი იგი საცნაური არა ერთგზის, არამედ მრავალგზის სიტყჯერსა მას მსხუერპლსა ზედა გარდამოიყვანა (3) და სათნოებათა ცეცხლისა ეტლითა, არა ეთერისა სიმაღლედ, (4) არამედ ზეცათა სამყაროჲსა ეტლთა მფლობელ იქმნა.

49. ვითარცა ელისე, მრჩობლი იგი მადლი სულისა წმიდისაჲ მდიდრად შეიწყნარა. (5)

50. და ვითარცა წინაჲსწარმეტყველნი, ხილვასა და გამოცხადებასა ღმრთისასა მრავალგზის ღირს იქმნა.

51. კადნიერ იქმნების სიტყუაჲ უფროჲსსაცა მას[4] დედათა ნაშობთასა[5] (6) თანა გამოძიებად[6] დიდისა ამის

---

1 ი~Წლთა B. 2 საჲდუმლოსა A. 3 ნავესა A. 4 ~ უფროჲსსა მასცა A. 5 ნაშობსა B. 6 გამოძევად AB.

(1) შდრ. ფს. 103,15. (2) იხ. I მეფ. 2,11-3,21. (3) იხ. III მეფ. 18,20-40. (4) შდრ. IV მეფ. 2,1-11. (5) იხ. IV მეფ. 2,9-13. (6) შდრ. მათე 11,11.

მამისა ჩუენისა, რომელი-იგი იქმნა შევამდგომელ შჯულისა და მადლისა, რამეთუ მსგავსად მისსა, უდაბნოს მკჯდრ იქმნა და სიტყუაჲ ღმრთისაჲ იქმნა ამისსა მომართცა, და სინანულისა ქადაგად იწოდა და მისა მიმავალთა ცოდვათა აღსარებაჲ ასწავა.

52. ვითარცა პავლე, ჭურმან რჩეულმან ეკლესიისამან,[1] ყოველნივე განსაცდელნი დაითმინნა და თესვად თესლსა მას სარწმუნოებისასა მსგავსად მისსა არა[2] მოიწყინა ყოვლადვე, არცა დაშურა.

და რად საკმარ არს თითოეულად[3] ყოველთა წმიდათა თანაშეტყუებაჲ სათნოებათა მისთაჲ, რომელთა-იგი ყოველი სოფელი აღუვსიეს, რამეთუ რაჟამს საქმენი წამებდენ, მრავლისმეტყუელებაჲ ნამეტნავ არს და უფროჲსღა შეურაცხებისა კერძსა მიდრკების სიგრძე სიტყჯსაჲ, ვითარმცა არა კმა იყვნეს სათნოებანი მისნი მისდა შემამკობელად, არამედ სიტყუათა-მიერიმცა[4] შეწევნაჲ ეკმარებოდა.

53. ხოლო კეთილ არს, რაჲთა ვითარცა შესანელებელი რაჲმე, ესრეთ შევსძინოთ სიტყუასა ჩუენსა, ჟამსა აღსრულებისა მისისასა, მის მიერ ქმნილი საკჯრველებაჲ.

რამეთუ ეგულებოდა რაჲ ღმერთშემოსილსა ამას[5] კაცსა აღსლვაჲ ზეცისა სავანეთა, მის თანა მყოფთა მათ ამცნო, რაჲთა არა დაჰმარხონ იგი მრავალსასყიდლისა სამოსლითა, არამედ უკუეთუ მამის მოყუარე ვინმე იყოს და ესევითარი რაჲმე მოემზადოს, საქმითმცა ნუ სრულ-ჰყოფს, არამედ, რომელი-იგი მოჰმზადა, ჟამსა მას, რომელსა საფლავსა დაიდვას, გლახაკთა მიეცინ იგი.

ხოლო ერთსა ვისმე შერაცხილთაგანსა, მუნ მდგომარესა, სამოსელი მრავალსასყიდლისაჲ მოემზადა, და ენება, რაჲთა საღმრთოჲსა მის მოხუცებულისა გუამი მითა წარგრაგნოს. ვინაჲცა, ესმა რაჲ განკანონებაჲ იგი, არად[6] შეჰრაცხა, არამედ უგულებელს-ყო, და მომზადებულისა მის სამოსლისა გლახაკთა მიცემაჲ არა ინება, არამედ ესრეთ მოიგონა, ვითარმედ, რაოდე-

1 ეკლისიისამან A. 2 არაჲ AB. 3 თჯთოეულად A. 4 სიტყუათამცამიერი B. 5 მას B. 6 არარად B.

ნის ღირდეს, ეგოდენი საფასე გლახაკთა განუყოს; და არა ხოლო თუ მოიგონა, არამედ უმჯობესადცა შეჰრაცხა.

და მასვე ჟამსა იწყლა იგი ეშმაკისა მიერ ბოროტისა, და ურჩებისა თჳსისა მწარენი მჭელეულნი მოისთულნა; ვინაჲცა თავი თჳსი წინაშე სარეცელსა მას წმიდისასა დააგდო და ბოროტად იგუემებოდა და იღრჭენდა კბილთა და პეროოდა. ხოლო სახიერმან მან კაცმან ღმრთისამან ჰრქუა მას, ვითარმედ: „გჳთხარ ჩუენ, ჭ კაცო, რაჲ არს მიზეზი ჭირისაჲ (vB) ამის, ანუ რაჲ ბოროტი გიქმნიეს, რომელმან ესევითარსა ამას განსაცდელსა შთაგაგდო?“ ხოლო იგი სიტყუასა მას თანა წმიდისასა აღემართა, და დაფარული იგი გულისსიტყუაჲ თჳსი [1] მიუთხრა მას და ურჩებაჲ თჳსი გამოუცხადა; და ვითარცა აღიარა, ტკბილმან მან და მოწყალემან მამამან კუალად განკურნა იგი და მრთელად და უვნებელად გამოაჩინა ლოცვითა თჳსითა და ჴელთდასხმითა, და მერმე ჰრქუა მას: „აღასრულე, ძმაო, აღთქუმაჲ შენი, ვითარ-იგი დაიდევ გონებასა შენსა“.

ესევითარი ნიში აღასრულა დასასრულსა ცხორებისა თჳსისასა და მუნ მდგომარენი იგი მრავალთა სწავლათა მიერ შურად სათნოებათა აღადგინნა; ვითარცა უკუანაჲსკნელი იგი სწავლაჲ მისი საანჯმნო-ჰყოფს, და მყუდროსა მას ნავთსადგურსა ზეცათა სასუფეველისასა მიიცვალა. (vA)

54. და შეეძინა საუკუნითგანთა წმიდათა შესაძინელი წმიდაჲ და ღმრთისა საწადელი, და აწ იშუებს იგი საყოფელთა მათ შინა საუკუნეთა, სადა-იგი იხარებენ მჴედრობანი ანგელოზთანი და გუნდნი მამათმთავართანი და კრებულნი წინაჲსწარმეტყუელთანი; სადა-იგი არიან საყდარნი მოციქულთანი, სადა-იგი არს სუფევაჲ მოწამეთაჲ და ფუფუნებაჲ მამათაჲ და ბრწყინვალებაჲ მღდელთმოძღუართაჲ და დღესასწაულობაჲ პირმშოთაჲ და ჴმაჲ წმიდაჲ მერმისა მის ზატიკობისაჲ; კეთილთა მათ შინა, რომელთაჲ [2] სურის ანგელოზთა ჭჳრობაჲ, და წმიდათა მათ და ღმრთივბრწყინვალეთა ადგილთა მიიწია ნეტარისა და ყოვლადქებულისა მამისა ჩუენისა მრავალნეტარი იგი და უბიწოჲ სული.

---

1 თჳსი] მისი B. 2 რომელთა B.

55. ხოლო ამასცა[1] ვიტყჳ, ვითარმედ, რაჟამს-იგი ზეცად აღვიდოდა, წინა-უძღოდეს მას სათნოებანი, რომელნი-იგი ცხორებასა ამას აღესრულნეს, და უჩუენებდეს მას გამოუთქუმელთა მათ და უხილავთა კეთილთა, და ვითარმედ პირველ ყოველთაჲსა წარმოუდგა მას უაღრესი[2] იგი ყოველთა სათნოებათაჲ — ს ი ყ უ ა რ უ ლ ი, (1) და ესრეთ ჰრქუა: „იხილე, სულო, თუ ვითარნი კეთილნი მოგატყუენ“, და სიტყუასა თანა უჩუენნა მას საშუებელნი იგი უოხჭნონი.[3]

56. და ს ი მ დ ა ბ ლ ე მ ა ნ ჰრქუა: „განიცადე, სასურველო სულო, და მეცა თუ ვითარი ადგილი განსასუენებელი განგიმზადე“. და ეგრეთვე ყოველთა სათნოებათა თითოეულად,[4] რომელთათჳს-იგი, ვიდრეღა ჴორცთა შინა იყო, დაშურა და მრავლითა ოფლითა და შრომითა მოიმუშაკნა, ყოველთავე თითოეულად[5] თჳსნი კეთილნი და მისაგებელნი უჩუენნეს და ღირსი ნეტარებაჲ მიუძღუანეს.

57. ეჰა, მრავალსაგალობელი ესე და საშურველი მიცვალებაჲ!
ეჰა, არა მოქენე ესე ცრემლთაჲ სიკუდილი!
ეჰა, განყოფაჲ ესე, სასურველისა შეერთებისა მომატყუებელი!
ეჰა, მიცვალებაჲ, არა მომატყუებელი შენანებისაჲ!
ეჰა, შემურვაჲ ესე, უცხოჲ შეჭირვებისაგან და შეწუხებისა და მგლოვარეთა და ჭირისუფალთა![6] — რამეთუ კეთილთა მათთჳს მისთა, რომელთათჳს-იგი გჳკჳრს, მათ მიერვე ნუგეშინისცემასა მოვიღებთ.

რამეთუ სხუათა მათ კაცთა შორის, მიზეზ გლოვისა ექმნების სიკუდილი თჳსთა მათთა და საყუარელთა, ხოლო სიკუდილი წმიდათაჲ სიხარულისა და დღესასწაულობისა[7] მომატყუებელ იქმნების, რამეთუ არა ს ი კ უ დ ი (343rB) ლ ი არს ესევითარი იგი, არამედ მ ი ც ვ ა ლ ე ბ ა ჲ და უაღრესისა მიმართ მისლვაჲ.

58. ესე უკუე[8] ჩუენ მიერ, ვითარცა ძღუენი ულირსი, შემკადრებელითა ენითა, და ვითარცა შესხმაჲ, შეწირულ არს

1 ამას B. 2 უვაღრესი B. 3 უოხჭნონი] საუკუნენი B. 4 თჳთოეულად A. 5 თჳთოეულად A. 6 ჭირისუფალთა] ჭირისა ოფლთა B. 7 დღესასწაულებისა B. 8 უკუ A.

(1) შდრ. I კორ. 13,13.

შენდა, ჰ მამათა დიდებაო და ყოვლისა სოფლისა მოძღუარო, არა თუ[1] ვითარმცა საკმარ იყო შენდა; და რამეთუ ვითარი დიდებაჲ მოატყუას სიტყუამან, რაჟამს ქებულისა მის ღირსებასა ვერ მისწუდებოდის, და უკუანა კერძო მისსა ვიდოდის, არამედ უფროჲსღა[2] სარგებელად მსმენელთა და სოფელსა ამას შინა მყოფთა, რამეთუ დიდად კეთილთა მიმართ აღმძრველ[3] და მაწუეველ[4] ექმნების ღმრთისმოყუარეთა შესხმაჲ და კსენებაჲ წმიდათა და ნებისმყოფელთა ღმრთისათაჲ.

59. ხოლო ამის კელ-ყოფისა და კადნიერებისა მიმართ აღმძრნეს ჩუენ სხუათაცა მრავალთა, და არა ვიტყჳ შენთა მათ წარმატებათა და მოძღურებასა და ცხორებასა შენსა, ყოველსა სოფელსა შინა განთქუმულსა, არამედ უფროჲსღა საკჳრველმან მან კელის-აპყრობამან[5] შენმან და კსნამან, რომელი-იგი აჩუენე სეხნაობითა[6] შენითა პატივცემულსა ეფრემს ზედა, რომელმანიგი მოღუაწებისა ამის მიმართ გუაწჳა და კელ-გუაყოფია, რომელი-იგი ბარბაროზთა მათგან შვილთა ისმაელისთა წარიტყუენა და თჳსისა მამულისაგან მრავალთა ჟამთა განეშორა. და მიერ რაჲ სივლტოლაჲ იკუმია და თჳსსა ქუეყანასა მიჰმართა, და არა უწყოდა, ვიდრე-მცა-ვიდა, შენსა მას საკჳრველსა კელისაპყრობასა[7] მიემთხჳა, და გზისათჳსცა ეუწყა და სასოებისა თჳსისაგან[8] არა კუებულ იქმნა, და რაჟამს-იგი თავსა განსაცდელთასა მიიწია და მძჳნვარებითა ბარბაროზთაჲთა შეიწრდა და არღარაჲ აკლდა, არამედ სიკუდილი; და ვითარცა სახელი ხოლო შენი მოიკსენა და თქუა, ვითარმედ: „წმიდაო ეფრემ, შემეწიე“, მყის მახე იგი სიკუდილისაჲ უვნებელად წიაღ-ვლო და შიში შეურაცხ-ყო და ზეშთა სასოებისა ცხორებასა მიემთხჳა და, მეოხებითა შენითა შეზღუდვილი, თჳსად მამულად მოიწია. ვინაჲცა შესხმისა შენისა აღწერად კელი ჩუენი განვჰმარტეთ და არაწმიდათა ბაგეთა მიერ ქებად შენდა კადნიერ ვიქმნენით.

---

1 არაჲთუ AB. 2 უფროჲსადღა B. 3 ამძრველ B. აღმძრველ A (ჯერ დაუწერია „აღმძრველად“, შემდეგ „ად“ წაუშლია). 4 მაწუეველ A (ჯერ დაუწერია „მაწუეველად“, შემდეგ „ად“ წაუშლია). 5 კელის-აღპყრობამან B. 6 სეხნაობითა] სახელითა B. 7 კელის-აღპყრობასა B. 8 ∾ სასოებისაგან თჳსისა B.

60. და უკუეთუ არა ფრიად კუებულ ვართ საწადელისა ჩუენისაგან, სიტყუათა ჩუენთა წარმართებისა მიზეზსა შენ მიგაჩემებთ და შენდად შევჰრაცხთ მადლსა ამას. ხოლო უკუეთუ ფრიად შორს ვიპოვნეთ [1] ღირსებისაგან, [2] ამისიცა მიზეზი შენვე მიგაჩემოთ (დაღაცათუ კადნიერ არს სიტყუაჲ ესე), რამეთუ შენ ყოვლადვე შესხმისაგან ივლტოდე, და ვითარცა-იგი სოფელსა შინა, ეგრეთვე (50rA) შემდგომად სიკუდილისა, სიმდაბლისა სიყუარულითა შემსხმელთა შენთა აბრკოლებ და არა უტევებ შესხმად; გარნა ყოველსავე ზედა ჩუენ თანანადები აღვასრულეთ და გურწამს, ვითარმედ არა ვიბრალნეთ შენგან, მკურვალენი ესე მამის მოყუარენი, არამედ ვითარცა შვილთა საყუარელთა, უსრულად მზრახვალთა, ენაბრგუნვილი ესე და ჩჩულებრი შესხმაჲ მიითუალო. ხოლო შენ, რომელი-ეგე საღმრთოსა მას და ზეცათა საკურთხეველსა წინაშე სდგა და ცხორებისმომცემელსა მას [3] და (vB) ცხოველთა [4] ცხორებასა და ყოველთა არსთა არსად მომყვანებელსა ყოვლადწმიდასა სამებასა ანგელოზთა თანა ჰმსახურებ, მომიკსენენ ჩუენ წინაშე მისსა და გჯთხოვე ცოდვათა მოტევებაჲ და უოხჭნოჲსა მის სასუფეველისა ფუფუნებაჲ, ქრისტე იესუჲს მიერ, უფლისა ჩუენისა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ თანადაუსაბამოჲთ მამით და ყოვლადწმიდით და ცხოველსმყოფელით სულითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ. [5]

1 ვიპოვენით B. 2 ღირსსებისაგან B. 3 მას – B. 4 ცხოველთა] ყოველთა B. 5 ამინ B.

[ფრაგმენტი წმ. ამფილოქე იკონიელის „წმ. ბასილი დიდის ცხოვრებიდან“, წმ. ბასილისა და წმ. ეფრემის შეხვედრის შესახებ]*

1

ე.[1] საკითხავი საკჳრველი წმიდისა ბასილისი[2] ეფრემისთჳს, ვარსკულა[ვისა] მის უდაბნოჲსა[3]**

ცხენთა მათ მალეთა აღძრნეს წყალნი მრავალნი, (1) სიტყჳსა მისებრ ამბაკუმ წინაჲსწარმეტყველისა. ვინებე მითხრობად თქუენდა წმიდისა ბასილისთჳს (298vA) და ნეტარისა ეფრემისთჳს,[4] რომელი ვიხილეთ თუალითა ჩუენითა, რომელი გუესმა[5] პირისაგან ეფრემისა უტყუველისა.

იყო ნეტარი ესე ეფრემ უდაბნოს გარე,[6] და ვითარ იხილა მადლითა სულისა წმიდისაჲთა, რომელი ესმოდა საკჳრველებათათჳს მამისა ჩუენისა ბასილისთა, ითხოვა ღმრთისაგან, თუ[7] ვინაჲ არს დიდი ესე ბასილი.

და ვითარ-იგი განიზრახვიდა, ეჩუენა[8] მას სუეტი[9] ცეცხლისაჲ, მდგომარჱ[10] საკურთხეველსა ზედა, და თავი მისი აღიწეოდა ვიდრე ცადმდე,[11] და ჴმაჲ იყო მისა ზეცით, რომელი ეტყოდა

---

* ამფილოქე იკონიელს ელადიოს კესარიელის თხზულებაზე დაყრდნობით შეუდგენია „წმ. ბასილი დიდის ცხოვრება“, რომელშიც, სხვა ეპიზოდებთან ერთად, ჩაურთავს თხრობა წმიდა კესარიელ მღდელთმთავართან წმ. ეფრემის სტუმრობის შესახებ. ქართულ ენაზე ეს თხზულება სამი რედაქციითაა ცნობილი. აქ მკითხველს წარმოუდგენთ სამივე რედაქციას ამფილოქეს თხზულების იმ ფრაგმენტისას, სადაც წმ. ბასილისა და წმ. ეფრემის შეხვედრაა აღწერილი: 1) ტბეთის მრავალთავისა (A19), 2) პარხლის მრავალთავისა (A95) და 3) იერუსალიმური ხელნაწერებისა (№36, №120)

** ტბეთის მრავალთავის (A19, 150r-151v) გარდა ტექსტის დადგენისათვის გამოვიყენეთ A90 ხელნაწერი (298r-299v). ვარიანტებს აღვნიშნავთ T და A ასოებით, შესაბამისად.

1 ე – A. 2 ბასილისი] ი˜ნესი A. 3 უდაბნოჲსა + მამაო, გუაკურთხენ A. 4 და ნეტარისა ეფრემისთჳს – A. 5 გუჱსმა A. 6 გარჱ T. 7 თუ T, თჳთ A. 8 ეჩუჱნა A. 9 სუჱტი A, + იგი A. 10 მდგომარე A. 11 ცამდე A.

(1) ამბაკ. 3,15.

ეფრემს: „ვითარცა სუეტი[1] ესე ცეცხლისაჲ,[2] ეგრეთ[3] არს დიდი ბასილი“.

მაშინ წარმოიყვანა თა(150vT)რგმანი, რამეთუ არა იცოდა ზრახვაჲ[4] ბერძლ[5] ჩუენითა ენითა და მსწრაფლ[6] მოვიდა ქალაქად ჩუენდა კესარიად. და დაემთხჳა მას დღესასწაული ღმრთის[7] გამოცხადებისაჲ. და შემოვიდეს[8] ფარულად იგი და თარგმანი მისი. და ვითარ იხილა მამაჲ ჩუენი ბასილი, შემავალი ეკლესიად, ჰრქუა თარგმანსა თჳსსა: „ესრე ვჰგონებ, ძმაო, ვითარმედ ცუდად დავშუერით[9] ესოდენსა[10] ამას[11] გზასა, რამეთუ კაცი ესე არა არს[12] მას ზედა, ვითარ-იგი მე ვიხილე“, რამეთუ იხილა იგი შემავალი ეკლესიად, მოსილი სამოსლითა სპეტაკითა, და გარემო მისა პატივი დიდი და სიმრავლჱ[13] ფრიადი.

და ვიდრე-იგი დგა წმიდაჲ ეფრემ ეკლესიასა შინა მწუხარე,[14] განიზრახვიდა და თქუა: „უკუეთუ რომელთა-ესე[15] თავსგჳდებიეს სიცხჱ[16] დღისაჲ და ყინელი ღამისაჲ და ვერარაჲ მოგჳპოებიეს, და ესე — ამით დიდებითა და პატივითა სუეტი[17] არს ცეცხლისაჲ, რაოდენ[18] უფროჲს საკჳრველ არს ესე!“

და[19] ვითარცა ამას განიზრახვიდა, მოუვლინა მას წმიდამან ეპისკოპოსმან[20] ბასილი მთავარდიაკონი და ჰრქუა მას:[21] „მივედ[22] დასავალით კერძო ყურესა ეკლესიისასა და ჰპოო მუნ[23] მონაზონი, რომელსა ადგს კუნკული,[24] და მის თანა კაცი ერთი სხუაჲ (და უთხრა[25] მას სხუაჲცა[26] ნიშანი პირისა მისისაჲ), და არქუ[27] მას: ბრძანე,[28] შემოვედ საკურთხეველად, რამეთუ ბასილი გიწესს შენ“.

და მივიდა მთავარდიაკონი იგი[29] და განაპო სიმრავლჱ[30] იგი[31] ერისაჲ და მივიდა,[32] სადა-იგი იყო (299rA) წმიდაჲ ეფრემ მდგომარე,[33] და ჰრქუა მას:[34] „მაკურთხე მე,[35] მამაო, და შემო-

1 სუჱტი A. 2 ცეცხლისა A. 3 ეგრჱთ A. 4 ზრახვაჲ A] სიტყუაჲ T. 5 ბერძლ T, ბერძული A. 6 მწრაფლ T. 7 ღმრთისა A. 8 შემოვიდა A. 9 ვშუერით T, დავშუჱრით A. 10 ესოდენსაღა A. 11 მას A. 12 არა არს] არაა A. 13 სიმრავლე A. 14 მწუხარჱ T. 15 რომელი-ესე A. 16 სიცხე A. 17 სუჱტი A. 18 რავდენ A. 19 და — A. 20 ეპისკოპოსმან T] ღმრთისამან A. 21 მას — A. 22 მივედი A. 23 მუნ — T. 24 კუნკული T, კუკული A. 25 უთხარ A. 26 სხუაჲცა] სხუაჲ და ცან A. 27 ჰრქუა T, ჰქ᾽ა A. 28 ბრძანე + და A. 29 იგი — A. 30 სიმრავლე A. 31 იგი — A. 32 მოვიდა A. 33 მდგომარჱ T. 34 მას — A. 35 მე — A.

ვედ საკურთხეველად, რამეთუ მამაჲ[1] ჩუენი ეპისკოპოსი[2] გიწესს შენ".

მიუგო წმიდამან[3] ეფრემ: „შესცეთ,[4] მამაო კურთხეულო, ჩუენ[5] კაცნი უცხონი ვართ და არა გუცნის ჩუენ ეპისკოპოსმან".[6]

და მიიქცა[7] მთავარდიაკონი იგი და უთხრა წმიდასა ბასილის, ხოლო წმიდაჲ ეფრემ სხუად ადგილად[8] წარვიდა.

და ასწავებდა მამაჲ ჩუენი[9] წიგთაგან წმიდათა. იხილა წმიდამან ეფრემ, რომელი-იგი იტყოდა[10] პირითა მისითა.

და კუალად ჰრქუა ბასილი მთავარდიაკონსა: „წარვედ აწ სხუად ადგილად, და ჰპოო[11] იგი მუნ მდ(151rT)გომარე,[12] და არქუ მას: უფალო ეფრემ, ბრძანე საკურთხეველად, რამეთუ ეპისკოპოსი[13] ბასილი გიწესს შენ".

და ვითარ მივიდა მთავარდიაკონი, ამბორს-უყო ფერჯთა მისთა[14] და ჰრქუა მას: „უფალო ეფრემ, ბრძანე საკურთხეველად, რამეთუ მამაჲ ჩუენი ბასილი გიწესს შენ".

და დაუკურდა ეფრემს წმიდისა მისთჳს და[15] ადიდებდა ღმერთსა თაყუანისცემით და თქუა: „ჭეშმარიტად დიდ არს წმიდაჲ ბასილი, რამეთუ ჭეშმარიტად სუეტი[16] არს ცეცხლისაჲ, და სული წმიდაჲ იტყჳს პირითა მისითა!" და ევედრა მთავარდიაკონსა მას, რაჲთა შენდობა ყოს მისთჳს წინაშე ბასილისა,[17] და ჰრქუა მას:[18] „შემდგომად ჟამისწირვისა მოვიდე მისა[19] და ვიხილო იგი ნებითა ღმრთისაჲთა".

და ვითარ განუტევა ერი და შევიდა ბასილი სადიაკონედ,[20] მოუწოდა ეფრემს და მოიკითხა უფლისა მიერ და ჰრქუა მას: „ვინ მოგიყვანა შენ აქა, მამაო შვილთა უდაბნოჲსათაო, რამეთუ განამრავლენ უდაბნოს მყოფნი ქრისტჳსნი[21] და[22] განასხენ მათგან ეშმაკნი. რაჲსათჳს დაჰშუერ,[23] მამაო, რაჲსათჳს მოხუედ[24]

---

1 მამაჲ T, მამადმთავარი A. 2 ებისკოპოსი A. 3 წმიდამან – T. 4 შესცეთ + წმიდაო A. 5 ჩ˜ნო A. 6 გუცნის ეპისკოპოსმან A,] გუცნობს ჩუენ ეპისკოპოსი T. 7 მოიქცა A. 8 სხუად ადგილად T,] სხუასა ადგილსა A. 9 მამაჲ ჩუენი T] მამადმთავარი A. 10 ეტყოდა A. 11 ჰპოვო T. 12 მდგომარჱ T. 13 ებისკოპოსი A. 14 მისთა + წმიდათა A. 15 და – A. 16 სუჱტი A. 17 ბასილისსა A. 18 მას – A. 19 მისა – T. 20 ბასილი სადიაკონედ T,] ბასილისა დიაკონი A. 21 ქ˜სნი A. 22 და – A. 23 დაშუჱრ A. 24 მოხუჱდ A.

კაცისა ცოდვილისა? მოგეცინ შენ უფალმან, მამაო, მადლი შრომისაებრ შენისა!“

და მიუგო პატიოსანმან ეფრემ და უთხრა, რაჲ-იგი იყო გულსა მისსა, და მერმე ეზიარა წმიდათა ჴელითა მისითა და ყვეს სიყუარული ურთიერთასი.[1]

და მერმე ჰრქუა წმიდამან ეფრემ: „ეჰა, მამაო პატიოსანო, ერთისა სათხოველისა[2] თხოვაჲ მნებავს შენგან, და ნუ გარემიიქცევი[3] არა-ყოფად მას!“ (299vA)

ჰრქუა მას ბასილი: „ბრძანე, რაჲცა გნებავს, რამეთუ თანამაც პატივი შენი და მადლობაჲ უფროჲსღა, რამეთუ დაჰშუერ[4] ჩემდა მომართ“.

მიუგო ეფრემ და ჰრქუა:[5] „შენ უწყი, წმიდაო ღმრთისაო, რამეთუ, რაჲცა სთხოო[6] ღმერთსა, ყოველსავე მოგცემს შენ, და მნებავს, რაჲთა[7] ითხოო[8] ღმრთისაგან, რაჲთა მომცეს მე სიტყუაჲ ბერძენთა ენითა“.

მაშინ სულთ-ითქუნა ღმრთისა მიმართ წმიდამან მამამან ჩუენმან[9] ბასილი, და ჰრქუა: „მოვედ, მამაო პატიოსანო და მოძღუარო უდაბნოჲსაო, და ვილოცოთ ღმრთისა მიმართ, რამეთუ წერილ არს: ნებაჲ მო(151vT)შიშთა მისთაჲ ყოს უფალმან, ლოცვანი მათნი ისმინნეს და აცხოვნნეს იგინი,(1) და არარაჲ დიდ არს წინაშე ღმრთისა“.

და ილოცეს ერთბამად და აღდგეს. და ჰრქუა მას[10] წმიდამან მამამან:[11] „რაჲსათჳს არა მიიღებ, უფალო, კურთხევასა ხუცობისასა, რამეთუ გშუენის?“[12]

ხოლო[13] ეფრემ ჰრქუა:[14] „რამეთუ ცოდვილ ვარ, მამაო“.

მიუგო წმიდამან ბასილი და ჰრქუა:[15] ნეტარ-თუ-მცა მე მაქუნდა[16] ცოდვანი შენნი![17] არამედ მოვედ[18] და ერთბამად თაყუანისვსცეთ!“

---

1 ურთიერთარს A. 2 სათხოელისა A. 3 გარე-მიიქცევ A. 4 დაშუერ A. 5 და ჰრქუა – A. 6 სთხოვო T. 7 რაჲცა A. 8 ითხოვო T. 9 მამამან ჩუენმან – A. 10 მას – A. 11 მამამან T] ბასილი A. 12 გშუენის T] გეშინის A. 13 ხოლო – A. 14 ეფრემ ჰრქუა T] მიუგო ეფრემ A. 15 და ჰრქუა – A. 16 მაქუნდეს T, მაქუნდა A. 17 ცოდვანი შენნი T, ცოდვაჲ შენი A. 18 მოვედი A.

(1) ფს. 144,19.

და ვითარ თაყუანის-სცეს, დასდვა წმიდამან ბასილი ჴელი თავსა ეფრემისსა, და მისცა მას კურთხევაჲ დიაკონებისაჲ. და ჰრქუა მას: „აღგუადგინენ ჩუენ აწ!“

მაშინ თქუა წმიდამან ეფრემ ბერძენთა ენითა: „გუაცხოვნენ, შეგჳწალენ და[1] აღგუადგინენ,[2] ღმერთო, შენითა მადლითა!“

მაშინ ყოველთა დაუკჳრდა[3] სასწაული იგი.[4]

და უნდა წმიდასა ბასილის, რაჲთამცა აკურთხა ხუცად. და არა ინება წმიდამან ეფრემ, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „არა ღირს ვარ“, რომელი-იგი არს ჭეშმარიტად ღირს ღმრთისა თანა.

მაშინ აზრახდა იგი ბერძულითა ენითა განმარტებულად. და მისცეს დიდებაჲ ღმერთსა, შემძლებელსა ყოვლისასა, რომელი ძნელ უჩნ კაცთა.

და დაიყენა[5] იგი სამ დღე[6] და განიხარა მის თანა სიხარულითა სულიერითა და თარგმანი იგი მისი აკურთხა დიაკონად, და მერმე ხუცად. და წარვიდეს იგინი ადგილსა[7] თჳსა და ადიდებდეს ღმერთსა კაცთმოყუარესა და შემოქმედსა დიდ-დიდთა[8] საკჳრველებათასა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ, მამისა და ძისა და წმიდისა სულისაჲ,[9] აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.

2

მისივე,* გამოჩინებისათჳს ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემისი, საკჳრველებაჲ

ორთა ცხენთა მალიად მორბედთა აღძრნეს წყალნი მრავალნი, (1) ვითარცა იტყჳს საკჳრველი ამბაკუმ. მითხრობაჲ მნებავს ყოველსა საკჳრველებასა ბასილისსა და ეფრემისსა, ჩუენისა მამისა ბასილის ხილვაჲ. ხოლო წმიდისა და ღმრთისა მონისა ეფრემისი, უტყუველისა მისისა სმენად პირისა. ხოლო არს ესრეთ.

---

*ეს ვარიანტი პარხლის მრავალთავიდანაა (A 95,97v-99r), სადაც წმ. ბასილის ცხოვრებისა და საკვირველებათა შესახებ თხრობა მიეწერება ელადიოს კესარიელს (96r).

1 და – A. 2 აღგუადგინენ T, აღგუმართენ A. 3 დაუკჳრდა + სარწმუნოებაჲ და A. 4 იგი – A. 5 დააყენა A. 6 დღ T. 7 ადგილსა A, ადგილდ T. 8 დიდ-დიდთა T, დიდთა A. 9 სულისა A.

(1) ამბაკ. 3,15.

ესე ეფრემ მარადის ქებული, რომელი იყო უდაბნოსა, ხოლო გამობრწყინვებითა წმიდისა სულისაჲთა, და სურვილითა გამოკითხვითა ისწავლნა საკჳრველნი საქმენი ჩუენისა მამისა ბასილისნი, და ლოცვით ევედრებოდა ღმერთსა, რაჲთა გამოუცხადოს მას, თუ ვინ არს დიდი ბასილი.

და განკჳრვებულ იქმნა და ეჩუენა მას სუეტი ცეცხლისაჲ წინაშე წმიდასა ტრაპეზსა მდგომარჱ, რომლისაჲ თავი აღიწეოდა ცადმდე, და ზეგარდამო ჴმაჲ იყო, რომელი ეტყოდა: „ეფრემ, ეფრემ, ვითარცა-სახედ იხილე სუეტი ესე ცეცხლისაჲ, ესევითარი არს დიდი ბასილი“.

და წარიყვანა თარგმანი, ამისთჳს, რამეთუ არა იცოდა მან ჩუენი ენაჲ, და სწრაფით მოვიდა ჩუენდა კესარიად ქალაქსა. ხოლო მოიწია დღესა მას წმიდასა და ცხოველსმყოფელსა დღესასწაულსა წმიდასა ღმრთის გამოცხადებასა. და დაფარულად შევიდა წმიდასა ეკლესიასა თარგმანსა თანა. და იხილა ღირსი მამაჲ ჩუენი ბასილი, შემო-რაჲ-ვიდოდა შინა წმიდასა ეკლესიასა, და ჰრქუა, რომელი-იგი იყო მის თანა თარგმანი: „მგონია, ძმაო ჩემო, ცუდად მოვშუერით, რამეთუ ესე ესევითარითა არს წესითა; არა არს ეგრეთ, ვითარცა ვიხილე იგი“, რამეთუ იხილა იგი შემოსილი სამოსლითა სპეტაკითა და სტიქარი ეგრევე მსგავსად, და გარემოჲს მისა დიდი ერი მსახურთაჲ შიშით წარჰგზავნიდეს.

და შევარდა იგი ურვასა შინა დიდსა და დადგა ერთსა ადგილსა წმიდასა ღმრთისა ეკლესიასა დამალულად, და განიშორა (98rP) საქმისა მის ზრუნვაჲ, და თქუა: „ჩუენ, რომელთა ვიტჳრთეთ სიცხჱ დღისაჲ, არაჲ მოვიგეთ, და ესე — ესევითარითა დიდებითა და პატივითა სუეტი ცეცხლისაჲ არს, მიკჳრს!“

და ამას რაჲ განიზრახვიდა თავით თჳსით, მიავლინა მისა წმიდამან ღმრთისამან მთავარდიაკონი მისი და თქუა: „წარვედ დასავალით კერძოსა ყურესა ეკლესიაჲსასა და ჰპოვო მუნ მონაზონი, რომელსა ედგას კუნკული, სხუასა თანა ერთსა, ქარცი მცირჱ (და სხუაჲ ნიშანი პირისა მისისაჲ ჰრქუა), და არქუ მას: ბრძანე, შემოვედ სამღდელოდ, რამეთუ გხადის შენ მთავარეპისკოპოსი“.

ხოლო მთავარდიაკონმან მრავლითა შრომითა განკუეთა ერი

და მივიდა, სადა-იგი დგა წმიდაჲ ეფრემ. „კჳრიე,[1] ევლოგისონ![2] ბრძანე, შემოვედ სამღდელოდ, რამეთუ გხადის შენ მამაჲ ჩუენი მთავარეპისკოპოსი“. და ცნა თარგმნისაგან.

მიუგო და თქუა: „შესცეთ,[3] კჳრიე,[4] ევლოგისონ! რამეთუ ჩუენ კაცნი უცხონი ვართ და უმეცარნი მისგან“. და წარვიდა მთავარდიაკონი, და მიუთხრა ესე წმიდასა ეპისკოპოსსა ბასილ-ის, ხოლო ესთენ უკუე თჳთ წმიდამან ეფრემ მიიცვალა ადგ-ილისა მისგან სხუასა ადგილსა ეკლესიასა შინა.

ხოლო მამაჲ ჩუენი სამღდელოსა შინა წიგნსა აღმოუკითხ-ვიდა ერსა. და იხილა წმიდამან ეფრემ ტრედი, მეტყუელი პირ-ისა მისისაგან.

და ჰრქუა წმიდამან ბასილი მთავარდიაკონსა: „წარვედ აწ მას და მას ადგილსა ჰპოვნე იგინი მუნ მდგომარენი, და მი-რაჲ-ხჳდე არქუ მას: უფალო ეფრემ, შემოვედ წმიდასა საკურთხევ-ელსა; გხადის შენ მთავარეპისკოპოსი“.

და წარვიდა მთავარდიაკონი სხუასა ადგილსა, რომელსა მიეცვალა, და ამბორს-უყო ფერჴთა მისთა და ჰრქუა მას: „უფა-ლო ეფრემ, ბრძანე, გევედრების შენ მამაჲ ჩუენი მთავარეპისკო-პოსი, რაჲთა შეხვიდე[5] წმიდასა საკურთხეველსა“.

და განკჳრდა ამას ზედა ღირსი ეფრემ, და ადიდებდა ღმერთ-სა, და ყო მუჴლთა მოდრეკაჲ. მიუგო და ჰრქუა: „ჭეშმარიტად, დიდი ბასილი სუეტი ცეცხლისაჲ არს! ჭეშმარიტად, სული წმიდაჲ ზრახავს პირითა მისითა!“[6] და ევედრა მთავარდიაკონსა, რაჲთა მიუთხრას, ვითარმედ „უფროჲსღა შემდგომად წმიდისა ჟამისწირვისა (98vP) სადიაკონეს შინა მოვიკითხო იგი“.

და აღ-რაჲ-ასრულა საღმრთოჲ საიდუმლოჲ, შევიდა სადია-კონედ, და მოუწოდა წმიდასა ეფრემს და მოიკითხა იგი უფლისა მიერითა მოკითხვითა და ჰრქუა მას: „კეთილად მოხუედ, მამაო შვილთა უდაბნოჲსათაო, კეთილად მოხუედ, რომელმან განამ-რავლენ მოწაფენი ქრისტჱსნი[7] მას შინა და ეშმაკნი განასხენ. რაჲსათჳს მოჰშუერ, მამაო, რაჲსათჳს მოხუედ ხილვად კაცისა ცოდვილისა? მიგეცინ შენ ღმერთმან სასყიდელი შრომისა შენისაჲ!“

1 კჳრი P. 2 ევლლოგისონ P. 3 შეშსცეთ P. 4 კჳრი P. 5 შეხჳდე P. 6 მისით P. 7 ქ˜ჱსნი P.

მიუგო მას პატიოსანმან ეფრემ და ჰრქუა გულისა მისისაჲ, ნამუშაკევი და თქუმული, და რომელი-იგი იყო მის თანა მონაზონი, და ეზიარნეს წმიდათა ჴელთა მისთაგან და ყვეს სიყუარული.

და თქუა წმიდამან ეფრემ: „მამაო პატიოსანო, ერთი სათხოელი მაქუს შენდამი, და ინებე განაღა ყოფად იგი“.

ხოლო მან ჰრქუა მას: „ბრძანე, მრავალი შენი ზედა-მაც უფროჲსღა შრომისა შენისათჳს ჩემდა მოსლვად“.

და ჰრქუა მას წმიდამან ეფრემ: „ვიცი, წმიდაო, ვითარმედ რავდენიცა სთხოო ღმერთსა, მოგცეს შენ. ინებე ვედრებად ღმრთისა, რაჲთა ვზრახვიდე ბერძლ“.

და სულთ-ითქუნა ღმრთისა მიმართ წმიდამან მამამან ჩუენმან ბასილი, და ჰრქუა მას: „მოვედ, მამაო პატიოსანო და უდაბნოჲსა მოძღუარო, და ვევედრნეთ უფალსა, რამეთუ შემძლებელ არს ყოფად ნებასა შენსა, რამეთუ წერილ არს: ნებაჲ მოშიშთა მისთაჲ ყვის უფალმან, ლოცვანი მათნი ისმინნეს და აცხოვნნეს იგინი, (1) რამეთუ არა შეუძლებელ არს ღმრთისა ყოველი სიტყუაჲ.

და ყვეს მათ ლოცვაჲ მრავალჟამ და აღდგეს იგინი ლოცვისაგან. ჰრქუა მას ღირსმან ჩუენმან მამამან: „რაჲსათჳს, უფალო ეფრემ, არა მოიღებ ჴელთდასხმასა ხუცობისასა, რამეთუ ჯერარს შენდა?“

ჰრქუა მას წმიდამან ეფრემ თარგმნისა მიერ: „რამეთუ ფრიად ცოდვილ ვარ“.

ჰრქუა მას ღირსმან მამამან ჩუენმან: „მინდა მეცა ცოდვათა შენთა ქონებაჲ“. და ჰრქუა მას: „ყავ მუჴლთმოდრეკაჲ“. და ყო მან ქუეყანასა ზედა მუჴლთმოდრეკაჲ.

და დასდვა ღირსმან მამამან ჩუენმან ბასილი ჴელი ღირსსა ზედა ეფრემს და თქუა ლოცვაჲ დიაკონობისაჲ. და ჰრქუა მას: „ბრძანე: აღმადგინენ ჩუენ!“

და თქუა წმიდამან ეფრემ ჩუენითა ენითა: „გუაცხოვნენ, აღმადგინენ ჩუენ, ღმერთო, შენითა მადლითა“.

და იქმნნეს ყოველნი განკჳრვებულ. და ეგულებოდა მას ჴელთდასხმაჲ (99rP) ხუცობისაჲ. და ევედრა მას წმიდაჲ ეფრემ

(1) ფს. 144,19.

არა-ყოფად ესე. ამისთჳს, ვითარცა-იგი თქუა, არა ღირს ვარ ჭეშმარიტებით ღმრთისა. და ზრახვიდა იგი ბერძლ შეუცთომელად.

მაშინ ადიდებდეს ღმერთსა, რომელმან ყვის ყოველი ძალითა თჳსითა, რომელი კაცთაგან შეუძლებელ არს, და დაიყენა იგი სამ დღჱ, და იხარებდა მის თანა სულიერად, და ჴელნი დაასხნა თარგმანსა მისსა დიაკონად და ხუცად, და განუტევნა იგინი მშჳდობით ადგილსა თჳსსა. და ადიდებდეს კაცთმოყუარესა ღმერთსა, რომელმან ყვის დიდებული და საკჳრველი, რომლისაჲ არა არს რიცხუ, ქრისტე[1] იესუჲს[2] მიერ, უფლისა ჩუენისა, თანა მამით, დიდებაჲ და პატივი, სადიდებელად შუენიერებაჲ თანა ყოვლადწმიდით და ცხოელსმყოფელით სულითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.

3

ეფრემისთჳს ასურისა*

მინებს, ძმანო, თხრობად სარგებელსა სულისასა, თუალით ხილულსა და ყურით სმენილსა.

ეფრემ ოდესმე უდაბნოს მკჳდრობდა. ესმოდა ჰანბავი წმიდისა ბასილისი, რომელი ღირსცა იყო სმენისა. ამისთჳსცა ევედრებოდა ჴელგანპყრობით ღმერთსა, რაჲთა გამოუცხადოს საქმე მისი. და იხილა ჩუენებასა შინა სუჱტი ცეცხლისაჲ, რომლისა თავი აღიწეოდა ზეცად, და ჴმაჲ ესმა, ვითარმედ ესევითარი არს წმიდაჲ ბასილი. და მასვე ჟამსა წარმოიხუნა[3] თარგმანი, უმეცრებისათჳს ენისა, და მოიწია კესარიად.

---

* ესაა ერთ-ერთი თავი ამფილოქე იკონიელის თხზულებისა: „მოთხრობაჲ ცხორებისათჳს და საკჳრველთმოქმედებისა წმიდისა ბასილისთჳს“. შინაარსობრივად იგი ტბეთისა და პარხლის მრავალთავების ტექსტს ენათესავება, მაგრამ მათთან შედრებით მნიშვნელოვნად გავრცობილი და გადამუშავებულია. ბასილის ცხოვრებისა და საკვირველთმოქმედებათა ეს ვრცელი რედაქცია შეტანილია იერუსალიმის საპატრიარქო ბიბლიოთეკის ორ ქართულ ხელნაწერში: №36 და №120. წინამდებარე ტექსტი გადმოვიწერეთ №36 ხელნაწერიდან (210v-99r).

1 ქ˜ჱ. 2 ი˜ჯს. 3 წარმოიხ˜ნა.

ხოლო იყო დღე იგი განცხადებისაჲ. და იხილა წმიდაჲ ბასილი, მიმავალი დიდად ეკლესიად. და ვითარცა ხედვიდა ბრწყინვალედ შემოსილსა სპეტაკითა სამოსლითა, და ჰრქუა თარგმანსა მისსა: „ცუდად დავშუერით,[1] ძმაო, რამეთუ ესე ამით წესითა არა ეგრეთ არს, ვითარ ვიხილე". და განწირა პირი საქმისა მის, და დადგა ეკლესიასა შინა ადგილსა ფარულსა, და თქუა: „ურგებ იქმნა სლვაჲ ჩუენი და ტჯრთვაჲ სიცხისაჲ, რამეთუ ესოდენსა დიდებასა შინა მყოფისა და წინა-სლვისა კაცთაჲსა შეუძლებელ არს ქმნად სუფტ ცეცხლისა".

და ამას რაჲ იგონებდა, მიუვლინა წმიდამან მთავარდიაკონი და ჰრქუა: „წარვედ დასავალით-კერძოსა ბჭესა[2] ეკლესიისასა, და ჰპოო მუნ მონაზონი, მდგომარე სხჳსა თანა ერთისა, კაცი კოვსაკი* მოკლე, რომელსა ჰმოსიეს კუნკული, და არქუ: შემოვედ, ბრძანე, გიწესს მთავარეპისკოპოსი".

და ვითარცა პოა და ჰრქუა: „გუაკურთხენ და შემოვედ სამღდელოდ, რამეთუ გიწესს მთავარეპისკოპოსი".

ხოლო მან ისწავა რაჲ თარგმანისაგან, ჰრქუა:

„შეცთომილ ხარ, ძმაო, რამეთუ მე უცხოჲ ვარ და უცნაურ მისგან".

და წარვიდა და (211r) უთხრა წმიდასა მას. და იწყო წმიდამან ბასილი კითხვად წიგნისა ერისა მიმართ. ხოლო ხედვიდა ეფრემ ენასა ცეცხლისასა პირით მისით მეტყუელად.

და კუალად წარავლინა მთავარდიაკონი. „წარვედ და არქუ მას..." **

„უფალო ეფრემ, გიწესს მთავარებისკოპოსი, ბრძანეთ!"

ხოლო განცჳბრდა ამას ზედა ეფრემ და თქუა: „ჭეშმარიტად სული წმიდაჲ იტყჳს პირით მისით!" და თაყუანისცემაჲ შეწირა და თქუა: „წარვედ და მოაჴსენე ესრეთ, ვითარმედ: შემდგომად ჟამისწირვისა ჭურჭლისსაცავსა შინა გიხილო".

ხოლო შემდგომად ჟამისწირვისა მიუწოდა ეფრემს. და ვითარცა მოიკითხნეს, ჰრქუა: „კეთილად მოხუედ,[3] მამაო უდაბნოჲსა

* კოვსაკი (სპარს.) — ქოსა, უწვერული.

** აქ ხელნაწერს დეფექტი არ აქვს, მაგრამ, ტექსტს მცირედ უნდა აკლდეს, როგორც ჩანს, გადამწერის მიზეზით.

1 დავშუფრით. 2 ბრჭესა. 3 მოხუფდ.

შვილთაო! გარნა რაჲსა მოჰშუერ[1] ცოდვილისა კაცისა? მოგეცინ შენ სასყიდელი შრომისაებრ შენისა!"[2]

ხოლო მან მიუგო სიტყუაჲ ჯეროვანი და იზიარნეს კელთაგან მისთა.

და ვითარცა ყვეს სიყუარული, ჰრქუა ნეტარმან ეფრემ დიდსა ბასილის: „მწადის, წმიდაო ღმრთისაო, რაჲთა ევედრო ჩემთჳს, რაჲთა მესმოდის სიტყუაჲ შენი და სიტყუსაცა მოგიგებდე".[3]

ხოლო მღდელთმთავარმან ჰრქუა: „უზეშთაეს ძალისა ითხოვე ეგე, გარნა შრომისა შენისათჳს არა გარე-მიაქცევს სათხოვარსა შენსა ღმერთი. მოვედ და ორნივე ზოგად ვევედრნეთ ღმერთსა, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: ნებაჲ მოშიშთა მისთაჲ ყოს უფალმან და ვედრებისა მათისაჲ შეისმინოს და აცხოვნნეს იგინი". (1) და ჰრქუა: „რად არა მიიღებ კელთდასხმასა ხუცობისასა?"

ხოლო ეფრემ მიუგო: „ამისთჳს, რამეთუ ცოდვილ ვარ".

და ბასილი თქუა: „ჰეთუმცა ცოდვანი შენნი მე მაქუნდეს!"[4]

და იწყეს ლოცვად მუკლთმოდრეკით. და ვითარცა მდებარე იყო, დასდვა კელი ნეტარსა ეფრემს, და თქუა მის ზედა ლოცვაჲ დიაკონებისაჲ,[5] და ჰრქუა: „ბრძანე: აღმადგინენ ჩუენ!"

და მყის განემარტა ენაჲ ეფრემისი და თქუა ბერძულითა ენითა: „გუაცხოვნენ, შეგჳწყალენ, აღგუადგინენ, დაგჳცვენ, ღმერთო, შენითა მადლითა!"

მაშინ აღესრულა წერილი, ვითარმედ: „ხლდებოდეს მკელობელი, ვითარცა ირემი, და განემარტოს ენაჲ ბრგუნილი".[6] (2)

და (211v) მიერითგან[7] ზრახვიდა თჳთ სმენით და მიგებით, და ყოველნი ადიდებდეს ღმერთსა. და კელთდასხმულ[8] ყო თარგმანი იგი დიაკონად,[9] ხოლო წმიდაჲ ეფრემ — ხუცად. და წარგზავნნა იგინი მშჳდობით, განმხიარულებულნი სულითა და ჯორცი[თა].[10]

---

1 მოშუერ. 2 შენი. 3 მომიგებდე. 4 მქონდეს. 5 დიაკონ˜ბისაჲ. 6 ბრგუნი. 7 მუნიერითგან. 8 კელდასხმულ. 9 დიკ˜ნდ. 10 ჯორცი.

(1) ფს. 144,19. (2) ეს. 35,6.

დედაკაცისათჳს ცოდვილისა.*

ჟამთა შინა წმიდისა ბასილი ებისკოპოზისთა დედაკაცმან ვინმე, ფრიად მდიდარმან, ქურიობასა შინა თჳსსა ფრიადსა გულისთქუმასა შინა და ნაყროვნებასა და სიძვისა უძღებებასა შინა წარვლნა ყოველნი დღენი ცხორებისა მისისანი. ხოლო უკუანაჲსკნელ გულისჴმა-ყო სიტყუაჲ იგი, რომელსა იტყჳს წმიდასა შინა სახარებასა, ვითარმედ: „არა მნებავს სიკუდილი ცოდვილისაჲ, არამედ მოქცევაჲ და სინანული“. ამისთჳსცა განათლდა გონებაჲ მისი, და სალმობიერად ტიროდა და იტყოდა: „ვაჲ მე ცოდვილსა და უძღებსა! ვითარ სიტყუა-უგო მსაჯულსა მრავალთა მათ ცოდვათა ჩემთათჳს, რომელნი მიქმნიან წარმდებად! და რამეთუ ტაძარი ჴორცთაჲ შევაგინე და სული განვხრწენ! ჵ მე, რამეთუ განგდებულ ვარ პირისაგან უფლისა, რამეთუ უფროჲს ყოველთა ვცოდე! და აწ ვისსა მოვივლტოდი უბადრუკი ესე და საწყალობელი!“

ამათ ესევითართა რაჲ მწარითა ტირილითა იტყოდა, და ღმერთმან წყალობისმოყუარემან ჴსენებად ბასილისა მოიყვანა, ვინაჲ მოიღო ქარტაჲ და დაწერნა ყოველნი ცოდვანი მისნი, და უკუანაჲსკნელ დაწერა ცოდვაჲ დიდი, რომელ ექმნა, და დაჰბეჭდა ტყჳვითა,[1] და მზირ უყო, და მი-რაჲ-ვიდოდა წმიდაჲ ბასილი ეკლესიად, მირბიოდა, და დააგდო ქარტაჲ იგი წინაშე მისსა და ჴმობდა: „შემიწყალე მე, წმიდაო ღმრთისაო, ფრიად ცოდვილი!“

მაშინ დადგა წმიდაჲ იგი და ჰკითხვიდა მიზეზსა გოდებათა მისთასა. ხოლო მან მიუგო: „აჰა, მეუფეო, ქარტაჲ, რომელსა შინა აღმიწერიან ყოველნი ცოდვანი“.

---

* ამ თავსა და მომდევნოსაც („ებრაელისათჳს მკურნალისა“) პარალელი ეძებნება მრავალთავის ტექსტებში (A19,149r; A19,149r-150r; A95,104v-106r; A95,106r-107v), მაგრამ ცოდვილი დედაკაცის შესახებ თხრობაში იქ სახელდებით არაა მოხსენიებული უდაბნოში მოღვაწე ბერი, წინამდებარე (იერუსალიმური ხელნაწერების) ვარიანტში კი ხსენებული ბერი წმ. ეფრემთანაა იდენტიფიცირებული. ამიტომაც იერუსალიმური ტექსტი აქ სრულად მოგვაქვს.

1 ტყუვითა.

ხოლო მან მოუღო ქარტაჲ იგი და შევიდა ეკლესიად და ღამე ყოველ ევედრებოდა მისთჳს ღმერთსა. ხოლო შემდგომად ჟამისწირვისა მოუწოდა დედაკაცსა მას და ჰრქუა: „გასმიესა, დედაკაცო, ვითარმედ ვერვის ძალ-უც მიტევებაჲ ცოდვათაჲ, გარნა მხოლოსა ღმერთსა?“

ხოლო მან ჰრქუა: „მასმიეს,[1] მეუფეო, და ამისთჳს გევედრები, რაჲთა (212r) მოწყალე ჰყო იგი ჩემ ზედა“.

ესე თქუა და განჴსნა ქარტაჲ და აჴოცილად პოა ყოველი. ხოლო ერთი იგი — არა.

ხოლო იხილა რაჲ დედაკაცმან, იცემდა პირსა თჳსსა და იტყოდა: „შემიწყალე მე, მონაო ღმრთისაო, და ევედრე ჩემთჳს ღმერთსა, რაჲთა ლოცვითა შენითა აღმიჴოცოს უჯეროჲცა ესე ცოდვაჲ!“

ხოლო მის თანავე ლმობილი ბასილი ცრემლოოდა და ჰრქუა: „ჵ დედაკაცო, მეცა კაცი ვარ მოქენე შენდობისათჳს ცოდვათაჲსა, რამეთუ იგი მხოლოჲ არს უცოდველი და ამხუმელი[2] ცოდვათა სოფლისათა. [.] ამიერითგან მართლიად ხჳდოდი და აღგეჴოცოს ცოდვაჲ და ღირს გყოს სასუფეველსა მისსა, და წარვედ უდაბნოდ და ჰპოო მუნ კაცი წმიდაჲ, სახელით ეფრემ, და მიართუ ქარტაჲ ეგე, და ევედრე, რაჲთა მოწყალე ყოს შენთჳს ღმერთი“.

ესე რაჲ ესმა დედაკაცსა მას, ითხოა ლოცვაჲ და წარვიდა მოსწრაფედ. და ვითარცა მიიწია, ჰრეკა კარსა და იტყოდა: „შემიწყალე მე, წმიდაო მამაო!“

ხოლო წმიდამან ეფრემ ცნა სულითა წმიდითა საქმე მისი, და ჰრქუა: „ჵ დედაკაცო, კაცი ვარ ცოდვილი, და მეცა მიჴმს შეწევნაჲ“.

ხოლო მან შთაუგდო სარკუმელსა ქარტაჲ და ჰრქუა მას: „მთავარებისკოპოზსა ბასილის მოუვლენივარ, რაჲთა ევედრო ჩემთჳს ღმერთსა, რამეთუ ყოველნი ცოდვანი მისითა ლოცვითა ამიჴოცნა ღმერთმან, ხოლო შენ ნუ გცონის ერთისა ამის აჴოცად, მონაო ღმრთისაო!“

1 მასმიესა. 2 ამხჳმლი.

ხოლო მან ჰრქუა: „წარვედ, შვილო, და უკუეთუ ყოველნი ცოდვანი აჴოცნა ღმერთმან მის მიერ, ერთისა მისცა ძალ-უც აჴოცაჲ. აწ წარვედ და მიისწრაფე, რამეთუ შემდგომად სამისა დღისა განვალს ჴორცთაგან“.

ხოლო მან მოითხოვა ლოცვაჲ და მოიქცა მოსწრაფედ დედა-კაცი იგი.

ებრაელისათჳს მკურნალისა.

ხოლო წარსლვასა მას დედაკაცისასა უდაბნოდ, მოუწოდა მკურნალსა ებრაელსა, სახელით იოსებს. ესე მკურნალი იყო განთქუმული და ფრიად უყუარდა მას წმიდაჲ ბასილი. ხოლო მეცნიერ იყო იგი ძარღუთა ნახვისა, რამეთუ უწინარეს სამისა დღისა ცნის განსლვაჲ კაცისაჲ ამიერ (212v) ჴორცთაგან.

ხოლო წმიდამან ბასილი იცოდა წინაჲსწარ, ვითარმედ მის მიერ ცხოვნდეს იოსებ. ხოლო წმიდამან მამამან ჩუენმან იცოდა სულისა[1] მიერ წმიდისა განსლვაჲ მისი ჴორცთაგან. ამისთჳსცა იწყო სწავლად იოსებისსა, რაჲთა მიიღოს წმიდაჲ ნათლისღე-ბაჲ. ხოლო იგი ეტყოდა: „რომელსა სარწმუნოებასა შინა ვიშევ, მასვე შინა მოვკუდე!“

ხოლო წმიდაჲ იგი ეტყოდა: „გრწმენინ ჩემი, იოსებ, არცა მე და არცა შენ მივიცვალნეთ, ვიდრემდის არა იშვე წყლისა მიერ და სულისა, რამეთუ თჳნიერ ამისსა შეუძლებელ არს კაცისაჲ შესლვაჲ სასუფეველსა“. და ფრიად ასწავა წერილთა მიერ. ხოლო მან არა თავს-იდვა სმენად.

ხოლო წმიდამან ბასილი მიუპყრა ჴელი და ჰრქუა: „ვითა ხედავ თავსა ჩემსა?“

ხოლო მან, ვითარცა განიხილა, ჰრქუა: „განმზადებაჲ საფლა-ვისაჲ“.

ხოლო წმიდამან ჰრქუა: „არა აწ რასა იტყჳ?“

ხოლო ებრაელმან მიუგო: „გრწმენინ ჩემი, მეუფეო, მზე კესარიისაჲ მზესა თანა დაჰჴდების“.

ბასილი[2] ჰრქუა: „და უკუეთუ ცისკრამდე არა მოვკუდე, მერ-მე რაჲღა სთქუა?“

1 ს˜ლი. 2 ბასილმან.

ებრაელმან ჰრქუა: „ამისი ქმნაჲ არა ეგების, რამეთუ ძლით ერთ ჟამ იყოს სული შენი შენ თანა, და განაგე ეკლესიისა შენისათჳს, რამეთუ არა დაბნელდეს შენ ზედა დღე“.

ხოლო მან ჰრქუა: „უკუეთუ აღვიდე ხვალე მეექუსედ ჟამამდე, რაჲ-მე ჰყო?“

ხოლო მან ჰრქუა: „მოვიკლა თავი“.

ხოლო წმიდამან ჰრქუა: „ჰე, მოჰკუდე ცოდვისაგან, გარნა სცხოვნდე ქრისტეს[1] მიერ“.

და იოსებ ჰრქუა: „უწყი, რასა იტყჳ, და ვყო იგიცა, მამაო წმიდაო, უკუეთუ იქმნეს, რასა იტყჳ“. და ფიცით დაამტკიცებდა: „უკუეთუ ცოცხალღა იყო ხვალე, ექუს ჟამამდე, უეჭუელად[2] ნათელ-ვიღო“.

ხოლო ევედრა წმიდაჲ ბასილი ღმერთსა, რაჲთა შესძინოს დღე იგი ერთი დღეთა მისთა, რაჲთა ესეცა ცხოვნდეს და დედაკაციცა იგი, ეფრემისით უქმად მოქცეული.

ხოლო განთიად მოუწოდა ებრაელსა მას, და იხილა რაჲ იგი ცოცხალი, განცჳბრდა, და დავარდა ფერჯთა თანა მისთა და თქუა: „ჭეშმარიტად ვიტყჳ, რომელ არა არს სხუაჲ ღმერთი თჳნიერ მისსა, რომელმან შენ გიჴსნა სიკუ(213r)დილისაგან! და ამიერითგან ვიჯმნი მამულისა სჯულისაგან. და აწ ბრძანე, რაჲთა ნათელ-მცენ ყოვლით სახლეულით ჩემითურთ“.

ხოლო მან ჰრქუა: „თჳთ ჴელითა ჩემითა ნათელ-გცე“.

და კუალად შეაჴო ჴელი და ჰრქუა: „ძუალნი შენნი მოუძლურდეს, მეუფეო, და ბუნებაჲ სრულიად დაჴსნილ არს“.

ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა: „გუაქუს,[3] შვილო, განმაძლიერებელი ჩუენდა დამბადებელი ბუნებათაჲ“. აღდგა და ვიდოდა წინა-კერძო და შევიდა ეკლესიად, და ნათელ-სცა მკურნალსა მას და ყოველსა სახლეულსა მისსა სახელითა მამისა, ძისა და სულისა წმიდისაჲთა. და უწოდა სახელად მისსა იოვანე. და წარიყვანა იგი და შეიყვანა საწოლსა თჳსსა და ასწავა გზაჲ ცხორებისაჲ. და მიმოვლნა სახლნი გლახაკთანი და მისცემდა საზრდელსა.

---

1 ქ˜ს. 2 უ˜ჭლ˜დ. 3 გქ˜ს.

ხოლო მეცხრესა ოდენ ჟამსა შეწირა მსხუერპლი და ეზიარა წმიდასა ჴორცსა და სისხლსა ქრისტჱსსა,[1] და აზიარნა ნათელ-ღებულნიცა იგი, და შევიდა საწოლსა, და ჴელგანპყრობით ევე-დრა ღმერთსა, და ყოველთა მისცა ამბორისყოფაჲ.[2]

ხოლო ღმერთსა სული შეჰვედრა და დაიძინა ძილი იგი მართალთაჲ.

და შემოკრბეს ებისკოპოზნი და ფრიადი ერი მორწმუნეთაჲ და აღიხუნეს წმიდანი ჴორცნი და მიჰყვანდეს ეკლესიად. და აჰა, დედაკაცი მოიწია, და ვითარცა იხილა წმიდაჲ იგი, მიმავალი საფლავად, იწყო ტირილად ჴმითა საზარელითა, და გორვიდა ქუეყანასა ზედა და იცემდა თავსა და იტყოდა წმიდისა მიმართ: „ჰ მე, წმიდაო ღმრთისაო, საწყალობელსაამას! ვაჲ მე უბადრუ-კსა! ვაჲ მე ცოდვილსა! ამისთჳს წარმავლინე უდაბნოდ, რაჲთა უშფოთველად განხვიდე[3] სოფლით? აჰა, უქმად უკმოვიქეც მე საწყალობელი!“

ამას რაჲ ჴმობდა, დააგდო ქარტაჲ იგი ზედა ცხედარსა და აყენებდა მიმყვანებელთა მისთა. ხოლო ერთმან მოყუასთაგანმან აღიღო, და ვითარცა განჴსნა, აღარა პოვა, რამეთუ აჴოცილ იყო იგიცა. და რომელი-იგი სიცოცხლესა შინა არა ენება აჴოცაჲ, შემდგომად სიკუდილისა პატივ-სცა ღმერთმან წმიდასა ბასილ-ის. (213v)

და ჰრქუა მოყუასმან მან, რომელსა აღეღო ქარტაჲ: „დედაკაცო, რაჲსა ცუდად განიჭრები და იკადრებ წინა-ყენებად! აჰა, სრულებით აღჴოცილა ცოდვაჲ შენი!“

და მაშინღა ლმობიერ იქმნა დედაკაცი, ხოლო რომელთა იხილეს და ესმა, ყოველთა მისცეს დიდებაჲ ღმერთსა, რომელსა აქუს ჴელმწიფებაჲ მიტევებად ცოდვათა.

ხოლო შემურეს წმიდაჲ გუამი სულთა განმანათლებელი და გლახაკთა მწყალობელი, და დადვეს ლარნაკსა შინა პატივითა დიდითა, და მრავალნი სნეულნი განიკურნნეს მას დღესა შინა, სადიდებელად მამისა, ძისა და სული[სა წმიდისა].

1 ქ˜სსა. 2 ანბორსი. 3 განხჳდე.

ხოლო აღესრულა წმიდაჲ მამაჲ ჩუენი ბასილი თუესა[1] იანვარსა პირველსა, და მრავალნი წიგნნი, აღწერილნი მის მიერ, სულთა სარგებელნი, დამიტევნა, და რომელთაცა ღირსებით ისმინონ, მიემთხუევიან[2] კეთილთა საუკუნეთა, ქრისტეს[3] მიერ, უფლისა ჩუენისა, რომელსა შუენის[4] დიდებაჲ და პატივი მამისა თანა სულით წმიდითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[5]

1 თუჱსა. 2 მიემთხუჱვიან. 3 ქ᾽ს. 4 შუჱნის. 5 თანა სულით წმიდითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ] და ძისა. ??????

ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისა მიერ შესხმაჲ დიდისა და ღმერთშემოსილისა ბასილისი[1]*

საყუარელნო, მოყვენით ყურნი, თხრობაჲ მნებავს კეთილ-ისა[2] თხრობისაჲ, რამეთუ დაფარვაჲ მეფეთა[3] განზრახვისაჲ — კეთილ, ხოლო განცხადებაჲ ღმრთისა[4] საიდუმლოთაჲ — უმ-ჯობეს, მიზეზითა რაჲ სარწმუნოთა მონათა[5] თჳსთაჲთა განამტკიცებდეს იგი უძლურთა, რომელთა პირველი მე ვარ, და სასურველ არს ჩემდა შეხებაჲ საქმეთაჲ საკურნებელად სულთა, ლმობის შემთხუეულთა,[6] რომლისათჳს მწადის მეცა დღეს მითხრობად, ვითარცა სურვიელსა კეთილისაგან მატყლისა სიტყჳერთა ცხოვართაჲსა, ქსოვად[7] თითოფერსა სამოსელსა საწუმისით საცნაურისა და კეთილმზრახვალისა[8] ენისა საცნაურისა მის ცხოველისაჲ.[9]

ვიხილე მე ოდესმე ვერძი, რომლისა ტყავი სპეტაკ, და რქანი სიტყჳერ ღმრთივმეტყუელ,[10] და იყო ვერძი იგი საკჳრველ და სათნო, რამეთუ რქითა სდევნიდა მკეცთა მომზირალთა[11] სამწყსოჲსათა, და ენითა ზრდიდა ცხოვართა და საწმისითა[12] განატფობდა გლახაკთა და ბოლოჲთა დაავაკებდა გზათა[13] და ფერკითა შეჰმუსრვიდა მწვალებელთა, და ყურითა გარე-მიექ-ცეოდა უწესოთა კმათა და თუალითა ისწავებდა ღმრთისა საკჳრ-ველებათა[14] და აღავსებდა მოკლებულთა სულიერთა თუალთა-განˇ (968rB)

ამას საკჳრველსა ვერძსა მივეახლე რაჲ მე (192vA) ფრიადი-თა შიშითა და შრომითა, ნაკიდურსა ოდენ უძლე მის მიერ მოსთულებად, და დამეცა ჩემ ზედა შიში მოუთმენელი, რამეთუ

---

* ტექსტი დადგენილია ორი ხელნაწერით: A 90,192r-196v და ქუთაისის ისტორიული მუზეუმის ხელნაწერი № 8, 967v-975v. პირველი მათგანის ვარიანტებს აღვნიშნავთ A-თი, მეორისას — B-თი.

1 ბასილისი + გუაკურთხენ, მამაო B. 2 კეთილისაჲ B. 3 მ˜წფთა B. 4 ღ˜ჲ B. 5 მონთა A. 6 შემთხუᲬულთა B. 7 ცხოვართაჲსა ქსოვად B] ცხოვართაჲ საქუსუვად A. 8 კთ[..] მზრხვ˜[ლი]სა A. 9 ცხვ˜ლისაჲ A] ცეცხლისა B. 10 ღ˜ივმეტყუᲬლ B. 11 მო[მსრველ]თა (?) A, მომზირალთა B. 12 საწმისითა B, საწუმისითა A. 13 გზათაჲ B. 14 ს˜კჳველ˜ბთა B.

არარაჲ ვიყავ, და ესევითართა საქმეთა[1] ვიკადრე შეხებად.[2]

გნებავსა, საყუარელნო, ვთქუა ვინაობაჲცა ვერძისა ამის, ესოდენთა სათნოებათაგან შემკობილისაჲ?[3] — ესე არს ბრძენი და სარწმუნოჲ და დიდი ბასილი, რომელი ეპისკოპოსობდა კაბადუკიელთა[4] სოფელსა, ქალაქსა დიდსა კესარიას,[5] რომელმან აღუმართნა ძეგლნი შჯულთანი[6] ყოველსა სოფელსა; ბასილი ჭეშმარიტად[7] საფუძველმან[8] სათნოებათამან, წიგნმან ქებათამან, ცხორებამან შჯულთამან;[9] ბასილი ჭეშმარიტად[10] მავალმან ჯორცითა და აღმავალმან სულითა, რომელი ქუენათა[11] თანა იქცეოდა, და ხედვიდა ზენათა,[12] საცემელმან საიდუმლოჲსა ქნარისამან, საძნობელმან წმიდათა ანგელოზთა მძნობელობისამან; ბასილი, განმტკიცებულმან კრავმან დედობრივისა ცხორებისამან, და[13] მძოვარმან მწუანვილსა სულისა წმიდისასა; ბასილი, საცნაურმან ზრდილმან უფლისამან, სურვილით აღმღერებულმან და აღმტაცებელმან ყუავილისამან, მწუერვალობისაგან[14] პატიოსნისა ჯუარისა;[15] ბასილი, ჭეშმარიტად საღებავმან შჯულთამან,[16] პორფირმან გჯრგჯნთამან, მართალთა და კეთილთა მოგონებათამან; ბასილი, ჭეშმარიტად რომელმან შთააღრმო თავი თჯსი სიღრმესა წერილთასა, და აღმოიღო მიერ ბრწყინვალე მარგალიტი; ბასილი, ტევანი მოწი(968vB)ფებული[17] საღმრთოჲსა ვენაჯისაჲ, რომელმან ზეცით მოიღო საღმრთოჲ სიტკბოებაჲ; ქარტაჲ[18] საღმრთოჲსა[19] სიბრძნისაჲ,[20] ზეგარდამო[21] განკარგული საღმრთოთა მიერ სწავლათა ქრისტჱს[22] სასუფეველისათა; უმჯობესი ადგილი ქრისტჱს[23] სასუფეველისაჲ, რომელმან გამოიღო ღმრთისად ნაყოფი სიმართლისაჲ;[24] ბასილი ჭეშმარიტად ბორცჯ ყუავილოანი საიდუმლოჲსა ვარდისაჲ, რომლისა სულნელებაჲ აღიწია ზეცად; რომელმან იმორჩნა

1 საქმეთაჲ B. 2 შეხებად A, შეხებაჲ B. 3 შემკობილისაჲ A, შემკობილისა B. 4 კაბადუკელთა A, კაბადუკიელთა B. 5 კესარიასა A. 6 სჯულთანი B. 7 ჭ˜დ B, ყ˜დ A. 8 საფუ[ძ]ვ˜ლმ˜ნ A, საფუცველმან (კარნახის შეცდომა) B. 9 სჯულთამან B. 10 ჭ˜დ B, ყ˜დ A. 11 ქუჱნათა B. 12 ზენთა B. 13 და — B. 14 მწუჱრვალობისაგან B. 15 ჯ˜ჲ B. 16 სჯულთამან B. 17 მომწიიფებული B. 18 ქარტაჲ A] რქაჲ B. 19 საღმრთოჲსა A, სამღდელოჲსა B. 20 სიბრძნისა B. 21 ზეგარდამოჲ B. 22 ქ˜ს AB. 23 ქ˜ს AB. 24 სიმართლისა B.

ქუეყანასა ზედა სათნოებითნი ქებანი, და მიიხუნა ზეცათა შინა კეთილ-მითუალულნი გჯრგჯნოსნებანი; რომელმან გულისკმა-ყო[1] მადლი, და იობისებრ[2] გულისკმა-ყო[3] აღსარებაჲ[4] მაცხოვრისაჲ[5] და თქუა: სულმან უფლისა ღმრთისამან შემქმნა მე; სამშჯველ-მან ყოვლისა-მპყრობელისამან მასწავა მე.

ამით დაამტკიცებდა, ვითარმედ სულითა წმიდითა ქადაგებდა იგი უფალსა იესუ ქრისტესა და ყოველსავე შინა თანადაუსაბამ-ოდ[6] და თანამოსაყდრედ მამისა ასწავებდა. ვინაჲთგან უკუე[7] თანამდებ ვართ ზედა-დაქუსვად სიტყჯსა, მივიცვალნეთ შესხმად ღმრთისმეტყუელისა და წმიდისა კაცისა, რაჲთა სერობითა და კსენებითა მისითა ვპოოთ სულთა შინა ჩუენთა[8] მეცნიერებაჲ და ლმობიერებაჲ. ვინაჲცა გჯკმს ფხინსა სულისასა აღებად, (193rA) და ესრეთღა შემდგომად დადგიმვისა მონაგებთაჲსა,[9] ესევითარისა მუშაკობისა მიმართ წარმართებად, რაჲთა ესრეთ საქუსალთაჲთ იწყოს დადგიმვამანცა; რამეთუ უკუეთუ ვინმე სიფრთხილით განარჩინეს საქუსალნი მისნი; სამოსელი უკუდავებისაჲ მოარ-თუას (969rB) მან მოსურნეთა.

ესევითარი არს, საყუარელნო, დასაბამი საიდუმლოთა ცხო-ვართაჲ; ესევითარნი შესავალნი სულისა წმიდისანი; ესრეთ უნ-აკლულოდ დატჯრთულ იყო მოძღურებითა, და შეჰმოსდა მათ, რომელნი დაემთხუეოდეს[10] მას ნამდჯლვე[11] სულითა შემოსილი იგი ჭეშმარიტი ვერძი[12] არვისა ქრისტჱსისაჲ.[13] წყალობითა ყუავილოვან მყოფელი ჰაეროვნებასა ეკლესიისასა, და ნარისუა-ვითა[14] თჯსითა განატფობდა გლახაკთა, ხოლო რქითა თჯსითა ლმობიერ ყოფად უგურემდა[15] მდიდართა, და იქცეოდა საღმრ-თოთა წყალთა ზედა[16] ემბაზისათა ღამე და დღე, ზეგარდამო შემწყნარებელი ცუარისაჲ. ვინაჲ თითოეულსა ყუავილოვან ჰყ-ოფდა სიტყჯთა და განუახლებდა უცვალებელსა სამკაულსა სულისასა. ხოლო რაჲსათჯს არავისგან მიიხუეჭებოდა?[17] ვინა-

1 გულისკმაჲ-ყო B. 2 იობისებრ A, იოსებისებრ B. 3 გულისკმყ A. 4 აღსარებაჲ A, აღსაარებაჲ B. 5 მაცხვ˜რისჲ A. 6 თანადაუსაბამოდა A, თანადაუსაბამოდ B. 7 უკუჱ AB. 8 ~ ჩუენთა შინა B. 9 მოგონებთ˜ჲსა B. 10 დაემთხუჱოდეს A. 11 ნანდჯლვე B. 12 ~ ვერძი ჭეშმარიტი B. 13 ქ˜სისჲ AB. 14 ნარისუავითა A, ნარისუვარითა B. 15 უგურემდა A, უგუმერდა B. 16 ~ ზედა წყალთა B. 17 მიიხუჱჭებოდა A, მიიხუჱჭებდა B.

ჲთგან თავი თჳსი განეყო ყოვლისა თითოფერებისაგან,[1] გარნა რამეთუ უხრწნელთა ყუავილთა ზედა არეობდა, ვინაჲთგან წმიდითა ბუტკუებითა[2] იზარდებოდა; ვინაჲთგან წმიდათა წერილთა შორის დაწვებოდა[3] და მათ მიერ ძოვდა საღმრთოთა მდელოთა, და სამოციქულოთა არვეთა შინა იქცეოდა, ვინაჲცა მდინარებრ დის სიტყუაჲ მისი, და მოძღურებანი მისნი მსგავსად[4] ღელვათა ზღჳსათა, მიერ იზარდებოდა, ვინაჲ ცნობანი, და მიერ[5] აღმოიცოხნიდა უკუდავთა საქმეთა, მიერ მოიგებდა სათნოებითთა საჭმელთა, და აქა აღმოიტყოდა კეთილ-მისათუალველთა (969vB) სიტყუათა, რამეთუ არა ჯინჭარ და მაყუალ იყო საჭმელი მისი, არამედ ვარდ და კროკო, შროშან და კინამო და მიჰრონ. ესევითარისა სულნელებისა შედგომითა ძოვდა რაჲ საიდუმლოთა მორჩთაგან, მოიგებდა საჭმელსა მენერგეობითსა. ამისთჳს აღაორძინნა ბრწყინვალენი საქმენი, მიმყვანებელნი ბუნებისა მიმართ საღმრთოთა შჯულთასა,[6] რამეთუ უსულნელესთა[7] ცნობათა ძოვდა და ზეცისა შჯულთა[8] აღმოიცოხნიდა.

და რაჲსაღა ჯერეთ მრავლის-ვმეტყუელებ ვერძისა ამისთჳს, რომელი ყოვლად იქმნა ჭურჭელ რჩეულ, განმტკიცებულ ღმრთისა! ჭურჭელ არა ლიტონ-რაჲმე, არამედ ვითარ-იგი[9] (193vA) იხილა პეტრე ზეცით ოთხკერძოჲთა[10] დაკიდებული, გარნა მას ქუენა[11] აქუნდა შთამოსავალი, და აჩუენებდა[12] ქონებასა ოთხფერჯთა და მფრინველთასა.[13] ხოლო ამან ზეცად პოვა აღსავალი და შვნა სიტყუანი ახალნი და განსაკჯრვებელნი. იგი მცირედ იხილვა, და აღიტაცა სახე მისი, ერთისადა ოდენ გამოცხადებული. ხოლო ესე გრძელთა ჟამთა სიმაღლედ აღპყრობილი მადლსა სულისასა ყოველთა მიანიჭებდა. ამისთჳს[14] პეტრეს ზეცით ესმა: „რომელი ღმერთმან წმიდა[15] ყო, შენ ყოვლად ნუ ბიწიან გიჩნს!“ (1) და ამისთჳს ღირსებით თქუა[16] ყოველთა მიმართ: რომელი მე წმიდა[17] ვყავ, თქუენცა ყოველნი პატივ-სცემდით.

---

1 თითოფერებისაგან A, თჳთოფერებისა და B. 2 ბუტკუᲬბითა B. 3 დაწუებოდა A, დაწვებოდა B. 4 მსგავს B. 5 ამიერ B. 6 სჯულთაჲსა B. 7 უსურნელესთა B. 8 სჯულთა B. 9 ვ˜რ-იგ B. 10 ოთხკერძოჲთა A, ოთხკერძოჲთ B. 11 ქუᲬნა A. 12 აჩუᲬნებდა A. 13 მფინველთასა B. 14 მისთჳს B. 15 წ˜ჲ B. 16 თქუა A, ითქუა B. 17 წ˜ჲ B.

(1) საქმე მოც. 10,15.

ვინ არა ჰნატრიდეს, რომელი ადიდა მამამან! ვინ არა პატივ-
სცეს, რომელი განწმიდა ძემან! ვინ არა აქებდეს, რომელი სან-
ატრელ ყო ბრძენმან მან[1] (970rB) და სახიერმან[2] სულმან!

ეჰა, ეჰა, ვითარ-ღა სათნო-იყო ზრახვამან უმჯობესისამან
დამკჯდრებად და ქცევად მის შორის, რამეთუ განვისუენოო.[3]
ღმერთი იტყჳს მშჯდთა ზედა და მყუდროთა და რომელნი ძრ-
წოდიან[4] სიტყუათაგან ჩემთა.

ესრეთ აღავსო მადლმან გონებაჲ მისი, და ესოდენ მდიდარ[5]
და[6] დაუწყუედელ[7] მდინარე ყოველნივე მისნი, ვიდრეღა შემ-
წინკულებულთაცა[8] ბრალითა, მოძღურებათა მიერ თჳსთა გან-
სპეტაკებულად აჩუენებს.[9] ხოლო რაჲთა ჩემ ზედაცა მოწყალე
იქმნეს[10] სახიერი, მიზეზი დამივარდა[11] მე.

მივედ რომელსამე ქალაქსა შუვამდინარისასა,[12] და წარვედ
სახლად ღმრთისა, და მესმა ჴმაჲ, მეტყუელი[13] ჩემდამო: „აღდეგ,
ჶ ეფრემ, და ჭამდი გულისჴმისყოფათა“.

ხოლო მე მიუგე და ვარქუ ფრიადითა ძრწოლითა: „უფალო,
ვინაჲ ვჭამდე გულისჴმისყოფათა?“

და კუალად მრქუა: „აღდეგ, წარვედ გზასა სამეუფოსა ჩრდილ-
ოჲთ-კერძო, და აჰა, სახლსა შინა ჩემსა ჰპოო ქალაქსა მას[14]
შინა დიდსა ჭურჭელი ჩემი სამეუფოჲ; მან მოგცეს შენ საჭმე-
ლი“. ხოლო მე დამიკჳრდა თქუმულთა ამათ ზედა, აღვდეგ და
მივედ ტაძრად უფლისა[15] ქალაქსა მას შინა დიდსა, და დღისი
შევედ წინაბჭესა მისსა, და ვიჭჳრობდი[16] რაჲ ფრიადითა სურ-
ვილითა, ვიხილე წმიდასა შინა წმიდათასა მდგომარედ, ჭურჭე-
ლი რჩეული ბრწყინვალედ აღპყრობილი წინაშე სამწყსოჲსა,
სიტყუებითა[17] ღმრთივშუენიერებითა,[18] ფრიად თითოფერ ქმნუ-
ლი,[19] და თუალნი ყოველთანი მისსა მიმართ მხედველნი. ვიხ-
ილე მე მისგან გამოზრდაჲ (970vB) ერისაჲ, უფროჲსღა წყალობაჲ
ობოლთა და ქურივთაჲ; ვიხილე მე ჭურჭელი რჩეული, აღმყვ-

1 მან – A. 2 საცურმან A, საცნაურმან B. 3 განვისუჱნოო AB. 4 ძრწოდინ B. 5 მდიდრად B. 6 და – A. 7 დაუწყუჱდელ A. 8 შემწიკულე-ბულთაცა A, შემწინკულებულთაცა B. 9 აჩუჱნებს A. 10 ექმნეს A, იქმნეს B. 11 დამივადრდა A, დამივარდა B. 12 შუამდინარისასა B. 13 მეტყუჱლი B. 14 მას – B. 15 ო˜ჲ B. 16 ვიჭჳრობდი A, ვიჭჳრობდ B. 17 სიტყუჱბითა A. 18 ღ˜თივშუჱნიერებითა A. 19 ქმნ˜ლი B.

ანებელი ვედრებათაჲ და გარდამომყვანებელი შენდობათაჲ; ვიხილე (194rA) იგი აღმამაღლებელად სულთქუმათა და მომზიდველად წყალობათა. მუნ ვიხილენ ცრემლნი, მდინარებრ მდინარენი,[1] და სურვილსა ცხორებისასა ყოველთა ზედა ოქროცისკროვან მქმნელნი,[2] რამეთუ მწყემსი მათი ფრთითა სულისაჲთა აღიყვანებდა ვედრებათა, და გარდამოიყვანებდა მოტევებათა. ვიხილე ეკლესიაჲ შემკობილი და შეყუარებული; ვიხილენ შჯულნი[3] პავლესნი, ბრძანებანი სახარებისანი და შიში საიდუმლოთაჲ.

მუნ ვიხილე ქრისტე და საცხორებელი სიტყუაჲ ვიდრე ცამდე თხემოვან[4] ქმნული ყოვლად-სარწმუნოებით,[5] და ზოგად ერთბამად ვიხილე კრებული იგი, ცისკართა მიერ მადლისათა განშუენებული.[6]

და ესე ყოველნი რაჲ ესრეთ ღმრთისმსახურებით აღორძნდებოდეს რჩეულისა მისგან ჭურჭლისა ზეცათა სასუფეველისა, უგალობდ ბრძენსა და ყოვლადმოწყალესა და სახიერსა უფალსა, ესრეთ მადიდებელსა მადიდებელთა მისთასა.

ხოლო შემდგომად დაცხრომისა სწავლათაჲსა, აღასრულა რაჲ მწყემსმან მოძღურებაჲ, მოიქცა და მიმიწოდა[7] მე, და მოდრკა წმიდით წმიდათაჲთ[8] და დაამტკიცა ჩემდა მომართ[9] სიყუარული წმიდითა ამბორისყოფითა თჳსითა და მრქუა მე: „შენ ხარა ეფრემ, რომელმან სიჭაბუკითგან მოიდრიკე[10] ქედი, და აღიღე უღელი საცხორებელისა (971rB) სიტყჳსაჲ?“

და მიუგე და ვარქუ: „მე ვარ ეფრემ, რომელმან დასაბამითგან განვაგდე თავი ჩემი ზეცისა ნიჭთაგან“.

მაშინ მიმიყვანა მე დასახლებად რომელსამე ადგილსა და წინა-დამიგო ტაბლაჲ სანოვაგეთაგან[11] ბრძნისა და წმიდისა და სარწმუნოჲსა სულისა თჳსისაჲთა, არათუ საშუებელთაგან განხრწნადთა სანოვაგეთაჲსა,[12] არამედ აღსავსედ უხრწნელითა ცნობითა ღმრთისა[13] სიტყჳსაჲთა.[14] რამეთუ იტყოდა ყოვლადსანატრელი იგი და[15] მარადის საკსენებელი მღდელი ღმრთისაჲ

1 მდინრენი A. 2 მქნელნი A. 3 სჯულნი B. 4 თხემოან B. 5 ყოვლადსარწმუნოებითა B. 6 განშუენებული A. 7 მომიწოდა A, მიმიწოდა B. 8 წ˜დათაჲთა A. 9 ჩემდა მომართ A] ჩემ ზედა B. 10 მოიდრეკე B. 11 სანუვაგეთაგან A. 12 სანუვაგეთაჲსა A. 13 ღ˜ჲ B. 14 სიტყუათაჲთა B. 15 და – A.

ჩემდა მომართ, რომლითა ქველისმოქმედებითა[1] უძლოთ მოწყალე ყოფად ღმრთისა[2] ჩუენ ზედა, ვითარ დავყვნეთ შემოსავალნი ცოდვათანი,[3] ვითარ დავკშნეთ[4] ზედა-მოსლვანი ვნებათანი, ვითარ მოვიგოთ მოციქულებრი სათნოებაჲ, და ვითარ მოწყალე ვყოთ თუალუხუავი მსაჯული აღდგომასა გუამთა ჩუენთასა.[5]

ხოლო მე,[6] გოდებითა აღსავსემან ვთქუ წმიდისა მიმართ: „შენ, პატიოსანო მამაო, შენ შეზღუდევდ[7] უდებთა[8] და დაკსნილთა, და უპირატეს უკუე[9] მე! შენ მიძღოდე ალაგთა მიმართ სიმართლისათა, და ალმე ქვებურსა ამას გულსა ჩემსა, რამეთუ შენდა მოუგდიე მე ყოველთა მაცხოვარსა, რაჲთა განჰკურნო[10] უძლური სული ჩემი და მდე(194vA)ბარე ჭირსა შინა შეცოდებათასა“.[11]

ამას რაჲ ვიტყოდე მე წინაშე წმიდისა, მყის მიჩუენა[12] მე ნავთსადგური ცხორებისაჲ, რომელ არს რჩეული და ყოველთა საწადელი ესე მწყობრი წმიდათა[13] ორმეოცთა მოწამეთაჲ; რამეთუ ამას ნავთსაყუდელსა ოდესმე არა შევედ მე,[14] (971vB) ვიდრემდის საცნაურ ვიქმენ მმართებელისა. მან დააწყნარა საჭე სულისა ჩემისაჲ წყალთა ზედა ცხორებისა და აღდგომისათა, ვინაჲცა შენ ჩემდად განიცადე მოსწრაფებაჲ ბრძნისა მასწავლელისაჲ, ვინაჲ იწყო შემოკრებად თხრობის სახესა ჩემდა. სთქუ-მცა, ვითარმედ კუერთხად[15] განმამტკიცებელად გუამისა, განყრად ჩემგან ყუავილსა სიტყჳერებითთა ვნებათასა, ამით აღიპყრნა სასოებანი[16] ჩემნი. კამში თუალთაჲ[17] მომძარცუა, მწუანვილობაჲ მჭახისა სიტყჳსაჲ. აღმავსო მე ბაძვითა, შთანმთქა[18] მე სასუმელებსა[19] სწავლათა მისთასა.

მაშინ შვა საშომან ჩემმან გულისკმისყოფაჲ შობად შესხმასა წმიდათა ორმეოცთა მოწამეთასა, რაჟამს ყოველი შრომაჲ გულისა[20] მათისაჲ შთაასხა[21] სასმენელთა ჩემთა შინა[22] მკნემან მან[23] ქრისტეს მსახურმან და ბრძენმან წინამძღუარმან ჩემმან[24]

---

1 ქველისმოქმედებითა A, ქველისსაქმებითა B. 2 ღ˜ჲ B. 3 ცოდვათანი + და A. 4 დავჰკშნეთ B. 5 ჩ˜ნთაჲსა B. 6 მე – A. 7 შეჰზღუდევდ B. 8 უდებათა A. 9 უკუ B A. 10 განკურნო A. 11 შეცოდებულთასა A. 12 მიჩუნა B. 13 წმიდათა – A. 14 შევედ მე B] შევედრე A. 15 კუთრთხად A. 16 სს˜ბანი AB. 17 თუალთა B. 18 შთამ˜ნთქა B. 19 სასმელებსა A. 20 გულისაჲ B. 21 შთაასხას A. 22 ∼ შინა ჩემთა B. 23 მან – A. 24 ჩემმან A, ჩ˜ნმ˜ნ B.

და თქუა, ვითარ[1] აღირჩიეს მათ სიკუდილი ქრისტჱსთჳს[2] და თუ[3] რაოდენნი მონაგებნი უგულებელს-ყვნეს, რაჲთა უფალი შეიძინონ, და თუ რაოდენნი[4] იყვნეს რიცხჳთ წმიდანი ორმეოცნი, და სხუანიცა ნეშტნი, სასწაულთა და კეთილ-საქადულობათა მათთანი; ვინაჲთგან უკუე[5] ბრწყინვალისა ამის მოქმედებისა მიმართ ღირს მიჩინნა ჩუენ სარწმუნომან მღდელთმთავარმან ქრისტჱსმან[6] ბასილი,[7] ჯერეთ უკუე[8] სხჳსა ჟამისად დროვსცეთ შესხმასა, კეთილ-ძლევათა და ძლევა-შემოსილთა მოწამეთასა; და წმიდასა ამას და[9] დიდსა მღდე(972rB)ლთმთავარსა ქრისტჱსსა[10] ვაქებდეთ, თანად მობაძავსა[11] და ერთსახესა მოწამეთასა; რამეთუ ვითარცა წმიდანი ესე[12] მოწამენი წინა-აღუდგეს მძლავრსა ლიკინიოზს და დუქსსა აღრიკოლაოზს,[13] ეგრეთვე დიდი მოძღუარი ბასილი[14] წინა-განეწყო[15] მძლავრსა უვალის და არიოზს და სილაღესა ეპარხოზისასა.[16]

მათ აღმოჰფხურნეს ეკალნი საცთურისანი, და ამან — კუროჲსთავნი მწვალებელთა სიბორგილისანი.

მათ დაჰჴსნნეს საბრძოლელნი ლიკინიოს[17] და აღრიკოლაოსისნი, და ამან — განაქარვნა ბრძანებანი უვალისნი.

მათ დაარღჴეს ბრძანებაჲ დუქსისაჲ, და ამან არცხჴნა კუეთებათა[18] არიოზისთა.

მათ დააკუეთეს[19] (195rA) სილაღე მსაჯულისაჲ, ხოლო ამან განაბნია სიბორგილე[20] მოდისტოსისი.[21]

ამათთავე ღუაწლთაებრ აღიჭურა წმიდაჲ ესე, და ფინეზისებრ განგურიმნა[22] ენანი მსიძავნი ღმრთისა[23] მიმართ. რამეთუ ფრიადცა დიდად სწყუროდა სუმად სასუმელსა, და დადგმად ძლევასა მოწამებისასა.

მოწამეთა ქრისტეს მიმართისა სარწმუნოებისა თჳსი[24] ყოვე-

---

1 ვითარ B, ვითარმედ A. 2 ქ˜სთ˜ს AB. 3 თუ — AB. 4 რაოდენნი A, რაოდენ B. 5 უკუჱ A. 6 ქ˜სმ˜ნ AB. 7 ვასილი B. 8 უკუჱ A. 9 და — A. 10 ქ˜სსა AB. 11 მობაძვასა B. 12 ∾ ესე წმიდანი B. 13 და დუქსსა აღრიკოლაოზს — A. 14 ვასილი B. 15 წინა-ეწყო A, წინა-განეწყო B. 16 ეპარხოზისსა A. 17 ლიკინიოს A, ლიკინიოჲს B. 18 კუჱთებათა B. 19 დააკუჱთეს B. 20 სიბორკილე A. 21 მიდისტოსისი A. 22 განგურიმნა A, განგუმირნა B. 23 ღ˜ჲ B. 24 სარწმუნოებისათჳს B] სარწმუნოებისა თჳსი A.

ლი რაჲ[1] ჭირი სიმჯნით დაითმინეს, უხაროდა, ხოლო[2] ბასილი[3] ქრისტეს[4] მიმართითა სასოებითა წჯმანი განსაცდელთანი სიმ-ჯნით დაითმინნა.

იგინი თჯსთა სამოსელთაგან განიძარცუნეს და წადიერებით[5] მისცნეს ასონი სატანჯველთა, ხოლო ესე სამჯართაჲსა[6] მის თანა[7] საბლარდნელისა წინა-განძრცუად ისწრაფდა ჯორცთაცა.

მათ ტბასა (972vB) შინა თჯსად მიიზიდნეს[8] მყოფნი უღმრ-თოებასა შინა და ღირს დიდებისა ყვნეს იგინი, ხოლო ესე ემბაზსა შინა ნათელ-სცემდა ურწმუნოთა, და მომატყუებელ[9] ცხორების[10] ექმნებოდა მათ.

იგინი წყლითა რაჲ გამოიჯურვებოდეს სურვილითა, ნათელ-სა გჯრგჯნთა თანა ხედვიდეს[11] ზეშთა[12] თავთა მათთაჲსა, და ამან შჯულითა[13] სამებისაჲთა მოტყინარე[14] ძლევაჲ და გჯრგჯნი მიიღო წინააღმდგომთა ზედა.

რაოდენღა ბოროტებდა[15] ბოროტი ბელიარი,[16] განშორებად ბასილისსა[17] სასუფეველისაგან ცათაჲსა, აღადგინნა მეფენი, მთა-ვარნი და მტარვალნი, ხოლო ბასილი ხარისხ და საფუძველ ექმნა მორწმუნეთა. განაძჯნა ყოველნი გრიგალნი თჯსნი და ყოვლად ვერ აღაშფოთა ბრძენი ესე მოფარდული; მოაწია ღელ-ვაჲ მსახურთა მიერ თჯსთა, და მმართებელისა იგი ჯელოვნებაჲ უფროჲს იხილვა;

აღადგინა სამმოქცევი ეკლესიასა ზედა, და ნავსა სარწმუ-ნოებისასა დანთქმად ვერ უძლო.

ჰბრძო მას[18] სიტყუებითა[19] მწვალებელთაჲთა, და მყის დაეკუე-თა შჯულთა[20] მიერ ღმრთისმეტყუელებისა მისისათა.

აღჭურა მის ზედა არიოზ, მსგავსად გოლიათისსა,[21] და გან-იშურდლა სამითა ქვითა სარწმუნოებისაჲთა.

ეკუეთა გოდოლსა მისსა ქართა მიერ ბოროტადმადიდებელთაჲ-სა, რამეთუ ქარ იყვნეს სიტყუანი მწვალებელთანი.

---

1 რაჲ – B. 2 ხოლო A] რამეთუ B. 3 ვასილი B. 4 ქ˜ს AB. 5 წადიერებ˜ლით B. 6 სამჯართაჲსა A, საჯმართაჲსა B. 7 თანა – A. 8 მოიზიდნეს B. 9 მომატყუებელ A. 10 ცხორებისა B. 11 ხედვდეს A. 12 ზესთა B. 13 სჯულითა B. 14 მოტყნარე A. 15 ბოროტობდა B. 16 ბელიარი A, ბელიარ B. 17 ვასილისსა B. 18 მას A, მათ B. 19 სიტყუებითა A. 20 სჯულთა B. 21 გოლიათისასა A, გოლიათისსა B.

მიუტევნა მის ზედა ისარნი მრავალღმრთეებისანი, და მყის იძლეოდა[1] ერთმთავრობითა.

მოუჴდებოდეს ბანაკნი ძაღლთა (973rB) მყეფართანი, და კუერთხი ჯუარისაჲ მოსწყლვიდა მათ.

შეემოსის მგელთა ტყავები ცხოვართაჲ, (1) და მყის იმხილებოდეს[2] იგინი მისგან ორგულებისათჳს; ისწ(195vA)რაფდა[3] უსამართლოჲთა შეშფოთებად მართლისა და მყის იძლეოდა[4] სიმართლითა წმიდისაჲთა.

უჴდებოდეს[5] ურწმუნონი მსგავსებად უბიწოსა სარწმუნოებასა მისსა, და იქადაგებოდა[6] ბოროტადმორწმუნე ცნობაჲ მათი. მლიქნელობდეს ქონებად კადნიერებისა მისისა, და ყოველთა ეწყვებოდა[7] უგუნურებაჲ მათი, ვინაჲთგან[8] უწყიან წინააღმდგომთა[9] შეკდიმებაჲ და პატივი მენესტჳსაგან და ქადაგისა ჭეშმარიტებისაჲსა, რამეთუ მძჳნვარესა სენსა შინა იყო ძე მძლავრისაჲ და ევედრნეს წმიდასა ამას კაცსა ლოცვისა ყოფად მისთჳს. ხოლო წმიდამან წინა-უყო მათ, ვითარმედ: „უკუეთუ მომცეთ იგი, რაჲთა მოვიყვანო უბიწოსა სარწმუნოებასა, მე განვათავისუფლო იგი ზოგად სენისაგანცა და ბოროტადმსახურთაგან შჯულთა[10] არიოზისთა“.

და ესე[11] რაჲ[12] აღუთქუეს მათ, მყის დიდი ბასილი[13] შუამდგომელ[14] ექმნა მეფესა ქუეყანისასა ზეცისაჲსა მიმართ, და აღესრულებოდა მარადის[15] აღთქუმაჲ იგი, და მოიღებდა მიერ განკურნებასა ყრმისასა.[16]

და ვითარცა იხილეს გუელისსახეთა[17] მათ მუნ ქმნილი იგი[18] სასწაული, იჭჯანობითა განხრწნეს ზრახვაჲ მეფისაჲ, და ძე მისი მიიყვანეს და ნათელ-სცეს წყლითა და ასწავეს სარწმუნოებაჲ[19] ძისა ღმრთისაჲ. შინაგან შემოსეს იგი[20] უხრწნელისა[21] სამებისა მიერ, ხოლო გარეგან შეჰმოსეს მას ბოროტი სწავლაჲ

1 იძლევოდა A. 2 იმხილებოდეს B, იხილვებოდეს A. 3 ისწრწფდა A. 4 იძლევოდა A. 5 ოჴდებოდეს A. 6 იქდგებდა B. 7 ეწყვებოდა A, ეუწყებოდა B. 8 ვინაჲ B. 9 წინააღმდგომთაცა B. 10 სჯულთა B. 11 ესე + და ესე A. 12 რა B. 13 ვასილი B. 14 შოამდგომელ A. 15 მ˜ს AB. 16 ყრმისსა B. 17 გუᲩლისსახეთა AB. 18 იგი – B. 19 სარწმუნოებაჲ A, უარისყოფაჲ B. 20 იგი – B. 21 უხრწნლესა A.

(1) შდრ. მათე 7,15.

მათი. ვინაჲცა შემდგომად არა-მრავლისა მიეკადა სული მისი უბადრუკსა[1] ქადაგ ყოფად უმადლოჲსა (973vB) ცნობისა მისისა.

ესე ელიაჲს[2] სასწაულთა არა უდარეს; ესე ელისეს ნიშებთაჲსა არა უკნინეს, რამეთუ ვითარ-იგი[3] მათ მომკუდარნი კუალად-აგნეს ცხორებად, ეგრეთვე ამან ყრმაჲ ესე ლოცვით მისტაცა სიკუდილსა, არამედ ვითარ-იგი პეტრე ანანიას და საპფირას მიხედვით[4] მოკუდინებითა ამხილა, ამისვე სახისა ქონებითა ბასილი[5] წარმპარველსა[6] მისისა აღთქუმისასა უალის ამხილა[7] მოკუდინებითა ძისა მისისაჲთა.

ამიერ ფრიადი იყო ურვაჲ და უღონოებითა მოცვაჲ თანად მეფისაჲ და უბადრუკთაჲ მაჲ, რამეთუ არღარა იცოდეს, რაჲ მიუგონ მართალსა მას.

და ვინ-მე ღირსებით წარმოთქუნეს წჯმანი[8] სასწაულთანი, რომელნი აჩუენნა ნეტარმან ამან ამათ მიერ. ვინაჲცა, ვინაჲთგან უღონო ვართ მითხრობად, ესოდენ კეთილთა წარმართებათა ამის კაცისათა, ყოველთავე მათ თანა-წარვჰკდეთ და ერთისა ოდენ მათგანისა თქუმითა ვაჩუენოთ,[9] ვითარ უგრძნობელნიცა (196rA) მსახურ ექმნებოდეს მართალსა ამას, რამეთუ ვინაჲთგან ყოველსავე სახესა აღსძრვიდეს ნაშობნი ესე იქედნეთანი, აღფხურად მკნისა მის, ვითარცა ზედაჲსზედა ქოლვილნი და ცემულნი, სიტყუათა და სასწაულთა მისთა მიერ, მსგავსად ისართაჲსა მოუკდეს მპყრობელსა და ითხოვდეს მისგან, რაჲთა აღიღოს იგი თუალთა მათთაგან, რამეთუ — „მძიმე ჩუენდა არსო, — იტყოდეს,[10] — თჯთ ხილვაჲ ოდენ მისი,[11] რომელი მძაფრიად წინა-აღუდგების სიტყუათა ჩუენთა. ვინაჲცა უღონო არს, ჶ მეფე, წარმართებაჲ სარწმუნოებისა ჩუენისაჲ,[12] უ(974rB)კუეთუ იგი იყოს შორის ჩუენსა“.

ხოლო იგი წარიტყუენა[13] გესლიანობითა სიტყუათა მათთაჲთა. მიიღო კალამი ექსორია-ყოფად მართლისა უსამართლოებით[14]

---

1 უბადრუკსჲ A, უბადრუკისაჲ B. 2 ელიას A. 3 ვითარ — A. 4 მიხედვითა B. 5 ვასილი B. 6 წარმპარველისა A. 7 უალის ამხილა A ∼ ამხილა უვალის B. 8 წჯმანი A] საქმენი B. 9 ვაჩუენოთ A. 10 იტყ˜დესო B. 11 ოდენ მისი A ∼ მისი ოდენ B. 12 ჩუენისა B. 13 წარიტყუენა B. 14 ექსორია-ყოფად მართლისა უსამართლოებით B ∼ უსამართლოებით ექსორია-ყოფად მართლისა A.

დამწერელად. გარნა კალამი იგი მყის არა თავს-იდებდა მსახურ ყოფად ზრახვასა უშჯულოჲასა.[1] ამისთჳს თჳთ შემუსრა თავი თჳსი, განსწავლად უგუნურისა მის, ვითარსა კადრებასა[2] იწურთიდა ქმნად მონისა მიმართ ქრისტჱსისა,[3] რომელი ყოველთა უქადაგებდა ერთღმრთეებასა[4] მამისა და ძისა და სულისა წმიდისასა, და განცხადებულად ამხილებდა განჭრის მზრახვალთა და მეტყუელთა უდარესად ღმრთად რომლისაცა მათგანისა, ვითარცა ძაღლთა რათმე[5] მყეფართა, და ვითარცა ვერარაჲ[6] აგრძნა ამის მიერ, უუგრძნობელესმან მან უსულოჲსაცა ლერწმისამან, შვილმან წარწყმედისა და საცთურისამან, მიიღო მეორეცა კალამი, ზედა-წარწერად და დამტკიცებად ბოროტისა მის ზრახვისა. ხედვიდა მასცა, რამეთუ განიტეხა და არა თავს-იდვა ზიარ ყოფაჲ სიბოროტისა მისისაჲ, რომლითა ისწრაფდა მძლავრი იგი უცხოდ[7] სოფლად წარდევნად[8] მისსა, რომელსა თავსა შორის თჳსსა მკჳდრად აქუნდა ყოველთა აღმავსებელი.

რაჲსა ისწრაფი, ჶ უგუნურო, მოსპობად ყოვლად მოუსპობელისა და ქალაქით განკჳდად ზეცისა მოქალაქისა! უკუეთუ მესამეცა კალამი მიიღო, იხილო იგიცა შემუსრვილად და არა თანამოქმედად შენდა, რომელი-ესე იქმნა ესრეთ, (974vB) და მიღებასავე თანა შეიმუსრა[9] მესამეცა კალამი. და მაშინღა ყოველთა ზედა განცხადებულად იქადაგა მშჯავრი[10] ზეგარდამოჲ და ბრწყინვალებაჲ ძლევათა მოღუაწისა უძლეველისათაჲ, რამეთუ სამნი კალამნი თანამოსაჯულ ძლიერ იქმნნეს მისსა, რომელი ქადაგებდა ერთარსებასა წმიდისა სამებისასა, რაჟამს ჴელი მეფისაჲ ისწრაფდა მიცემად განჩინებისა, ხოლო კალამთა მიერ იმხილებოდა უსამართლოებაჲ მის-მიერისა[11] განჩინებისაჲ.[12] ჴელი ბოროტისა ბჭობად მირბიოდა, ხოლო კალამნი აყენებდეს ამაოსა მას მოსწრაფებასა მისსა. და ვითარცა კუერთხმან მოსესმან არცხჯნა ყოველთავე მოგუთა და გრძნეულთა ეგჳპტისათა, ეგრეთვე სამთა კალამთა განაქა(196vA)რვეს ყოველი ზრახვაჲ უშჯულოთაჲ,[13] და ბნელის ძისა უალისი.[14]

1 უსჯულოჲსასა AB. 2 კადრებასა B, კადნიერებასა A. 3 ქ˜სისა AB. 4 ერთღ˜თებასა B. 5 რაჲთმე A. 6 ვერაჲ A, ვერარაჲ B. 7 უცხო A. 8 წარდევნასა A, წარდევნად B. 9 შემუსრა B. 10 მსჯავრი B. 11 მის-მიერისა B, მის მისისა A. 12 განჩინებისა B. 13 უსჯულოთაჲ AB. 14 უალისი A, უვალისი B.

ვითარმე გნატრიდეთ შენ, ჰ ყოვლადბრძენო ბასილი,[1] რომელმან საწერტელითა ჭეშმარიტებისაჲთა სძლე, და წარსდევნე საცთური, რომელი გულისკმისყოფით აღიპყრობდ და აღიფრინვებდ[2] ფუტკართა თანა, და დაიკარვებდ მუცლადღებად ღმრთივსულიერთა წერილთა შორის, ვინაჲ შეიკრებდ[3] ყუავილთა, ყუავილთა საწინაჲსწარმეტყველოთა, ცუართა სამოციქულოთა, ცხორებად სახარებისაებრსა მოქალაქობასა მაცურეველი ყოველთა ზედა, რომელი მარადის სწოვდი თანამზრახვალთა სათნოებისათა, და მიერ ჰყოფდი საღმრთოსა მორბედებასა, რამეთუ სიბრძნით სულითა წმიდითა ჰმუშაკობდი საღმრთოსა[4] თა(975rB)ფლსა სარწმუნოებისა წმიდისა და უბიწოჲსასა,[5] და ასწავებდი შეურაცხყოფად ბოროტთა მათ ბზიკთა, და აღფრინვებად[6] თჳთ მათ ცათა მიმართ, რომელი დავითისებრ ჰკმობდი,[7] ვითარმედ: ტკბილ არიან ვითარცა თაფლი სასასა ჩემსა სიტყუანი[8] შენნი, მაცხოვარო სახიერო. (1)

შენ, სარწმუნოო მონაო ქრისტჱსო[9] ბასილი,[10] აბელისებრ შეწყნარებულ იქმენ, ენოქისებრ[11] მიცვალებულ, ნოვესებრ[12] განრინებულ, ვითარცა აბრაჰამი, მეგობარ[13] ღმრთისა წოდებულ, და ვითარცა ისაკი, მსხუერპლად[14] ღმრთისა მიყვანებულ; ვითარცა იობმან სიმკნით თავს-ისხენ განსაცდელნი; ვითარცა იოსებ,[15] იდიდე სიწმიდითა; მოსესებრ დაანთქ მეორე ფარაო — უალი კუერთხითა[16] ჯუარისაჲთა;[17] ვითარცა აჰრონ ჭეშმარიტებით გამოსჩნდი მღდელ ღმრთისა;[18] ვითარცა ისო ნავესმან სძლე მტერთა; ვითარცა ფინეზ აღიშურვე;[19] ვითარცა სამოელ აჰმაღლდი; დავითისებრ დაცულ[20] იქმენ, ელიაჲსებრ აღტაცებულ, ელისესებრ მრჩობლთა მადლთა ღირს ქმნილ;[21] ესაიაჲსებრ[22] განწმედილ საღმრთოჲთა[23] ნაკუერცხალითა,[24] იერემიაჲ-

1 ვასილი B. 2 აღფრინვებდ A, აღიფრინვებდ B. 3 შეიკრებ A. 4 ს[˜ლი]სა (?) A. 5 ურიწოს˜სა B. 6 აღფრინვებჲდ B. 7 ჰკმობდი A, კმობდი B. 8 სიტყჲნი B. 9 ქ˜სო A. 10 ვასილი B. 11 ენოქისებრ A, ენუქისებრ B. 12 ნოვესებრ A, ნოესებრ B. 13 მეგობ˜ჲრი B. 14 მსხუჱრპლ˜დ A. 15 იაკობ B. 16 კუჱრთხითა A. 17 ჯუარისათა B. 18 ღმრთისა — B. 19 ვითარცა ისო ნავესმან სძლე მტერთა; ვითარცა ფინეზ აღიშურვე — B. 20 დაცვულ A, დაცულ B. 21 ქმნ˜ლ AB. 22 ესაიასებრ B. 23 საღმრთოთა B. 24 ნაკუჱრცხალითა A. (1) ფს. 118, 103.

სებრ[1] საშოჲთგან[2] წმიდა[3] იქმენ, ეზეკიელისებრ იხილე ქერობ-ინთა[4] ზედა მჯდომარე; დანიელისებრ დაუყვენ პირნი ლომთანი; სამთა ყრმათაებრ დაშრიტე[5] ალი ვნებათაჲ; ვითარცა პეტრე ასწავებდი; ვითარცა პავლე ჰქადაგებდი; ვითარცა თომა აღი-არებდი; მათეს და მარკოზის, ლუკაჲს და იოვანჱს[6] თანა დააფუძნე სახარებაჲ; ყოველთა მოციქულთა თანა შჯულთა[7] აჩუენებდ;[8] კეთილმსახურებისა თანა ჰსაგრობდ; ღმერთსა სათნო-ეყავ, ერთა არწმუნე მართლმორწმუნეობაჲ.[9]

იოხდ ჩემთჯსცა[10] საწყალობელისა, და აღმომიწოდე მე მეოხ-ებითა შენითა, ჶ ღმერთშემოსილო მამაო, მჯნემან — დაჯსნილსა, მოსწრაფემან — მცონარესა,[11] გულსმოდგინემან — გულფიცხელ-სა, მდიდარმან — გლახაკსა,[12] რომელმან დაუუნჯე თავსა თჯსსა სიმდიდრე ზეცისაჲ, მე უპოარსა ყოველთა წარმართებათაგან, რამეთუ შენ (975vB) დიდებულ გყო მამამან მოწყალებათამან, და შენ ნეტარ გყო ძემან ღმრთისამან, უფალმან იესუ ქრისტემან, და შენ ახლად გაჩუენა[13] სულმან წმიდამან, რომლისა დიდებაჲ და სიმტკიცე საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[14]

1 იერემიასებრ B. 2 საშოთგან B. 3 წ˜ჲ B. 4 ქეროვიმთა B. 5 დაშრიტე AB. 6 ი˜ნეს B, ი˜ეს B. 7 სჯულთა AB. 8 აჩუჱნებდ B. 9 მართლმორწმ˜ნობა[ჲ] A. 10 ჩემთჯს A. 11 მცონარსა A, მცონარესა B. 12 გლახასა A. 13 გაჩუჱნა B. 14 ა˜ნ A, ამინ B.

ეფრემი

პირველი

**ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ,[1]
ეპისტოლე[2] იოვანეს მიმართ მონაზონისა,
მოთმინებისათჳს,
და რაჲთა არა ვსცთებოდეთ[3] გულისსიტყუათაგან
მიზეზითა[4] სამართალთაჲთა[5] და თქუმითა,[6]
ვითარმედ: „მძოვრად წარვალ"; და სიწმიდისათჳს**

გუაკურთხენ, მამაო![7]

მრავლად ვასწავეთ ღმრთისმოშიშსა[8] თეოდორეს, არა-განშორებად თჳსისა ადგილისაგან, და ვერ უძლეთ რწმუნებად,[9] არამედ თქუა ჩუენდა მომართ: უკუეთუ გინებს, — მრქუა, — შეწევნაჲ[10] ჩემი და შემდგომად ღმრთისა[11] ცხოვნებაჲ სულისა ჩემისაჲ,[12] წარმავლინე მე მონასტრად შენდა; რომელსა მიუგებდ,[13] ვითარმედ: ვინაჲთგან[14] მოღუაწებაჲ მონასტრისაჲ[15] უბრძანე ძმასა იოვანეს, თჳნიერ ზრახებისა მისისა დაწესებაჲ[16] ვისიმე[17] ვერ ძალ-მიც. და აწ კეთილად ჰყავ[18] შეწყნარებაჲ პირველ-თქუმულისა ძმისაჲ.[19] რამეთუ, ვითარცა უკ-მოიქცა,[20] მითხრობდა ჩუენ, რომელი თანალმობაჲ[21] აჩუენე[22] მისსა მიმართ, რამეთუ ჯერ-არს ესევითართა მათ პატიოსნად პყრობაჲ, რომელთა[23] უფროჲს[24] მამისა და დედისა და ძმათა და დათა და ცოლისა და შვილთა[25] და თჳსთა და მეგობართასა უფალი შეიყუარეს.[26]

კეთილად ჰყოფ სახედ კეთილთა საქმეთა მიცემასა თავისა თჳსისასა, და უფროჲსღა[27] შენ თანა მკჳდრთა ძმათა, მეტყუელი-

1 ასურისა HKJ. 2 ებისტოლე C. 3 ვსცთებოდით HJKL. 4 მიზეზთა HK. 5 სამართალთათა K. 6 თქმითა J. 7 გუაკურთხენ, მამაო — C, ∼ მამაო, გუაკურთხენ KLJ, მამაო, კ˜ხნ H. 8 ღ˜თისმოშიშსა CKLJ, ღ˜ისმოშიშებისა E. 9 რწმუნებად CEH, დარწმუნებად KLJ. 10 შეწევნა KJ. 11 ღ˜ჲ HJKL. 12 ჩემისა HJK. 13 მიუგებდ CKL, მიუგებდა E, მიუგებთ H. 14 ვინათგან HK. 15 მონასტრისა HJK. 16 დაწესება K. 17 ვისიმე] ვისმინე H. 18 ჰყავ — K. 19 ძმისა HJK. 20 უკუ-მოიქცა E, უკ-მოიქცა HJKL. 21 რომელი თანალმობაჲ] რ˜ითა ლმობაჲ H. 22 აჩუენა C, აჩუენე EK, აჩუენენ H, აჩუენე J. 23 რომელთა] ძალთა E. 24 უფროს K. 25 შჳლთა HJ. 26 შეიყვარეს K. 27 უფროსღა H.

სა[1] მისებრ: ჩემგან იხილეთ, და ესრეთ ჰყოფდით. (1) და ნეტარი პავლე მოციქული ასწავებს და იტყჳს: მობაძავ ჩემდა იქ(1vC)-მნენით, ვითარცა მე ქრისტესა,[2] (2) რაჲთა, რომელთა სიტყუაჲ ვერ გულსავსე-ჰყოფს,[3] საქმე გულსავსე-ჰყოფდეს.

ხოლო სულიერსა მსახურებასა ნუ შეურაცხ-ჰყოფთ,[4] ნუცა მიზეზითა კო(474vE)რციელთა საკმართაჲთა[5] კრებათა თქუენთა უგულებელს-ჰყოფთ,[6] რამეთუ სიტყუათა ღმრთისათა წურთაჲ[7] და ფსალმუნებაჲ[8] სულსა ზრდის და სცავს, ხოლო კორცთა შეზღუდავს და სწავლის,[9] და ეშმაკთა განჰკდის.[10]

და უფროჲს[11] ზომისა[12] კელ-მყოფელთა და მოუთმენელთა ჭირთა შთავრდომილთათჳს მოკ(1vL)სენებად თქუენდა მნებავს, არა-ზრახვად, თჳნიერ რომელი ჯერ-არს ზრახვად. და კუალად სხჳთ იტყჳს: ნუ იქმნები ფრიად მართალ; ნუცა მეტად ჰბრძნობ; ნუსადა შთაიგუერდო.[13] (3) რამეთუ ამათვე დღეთა შინა შეემთხ-ჳა[14] ვიეთმე ძმათა დატევებაჲ თჳსთა სენაკთაჲ[15] და განცემაჲ[16] თავთა თჳსთაჲ[17] ქუეყანად ურწყულად,[18] უვალად და უნაყოფოდ. და მრავალგზის რაჲ (3vH) ისწავებოდეს[19] მამათა და ძმათაგან, არა ისმინეს, არამედ თქუეს:[20] „ჩუენ მძოვრად წარვალთ!“ და ვითარცა არბინნეს თავნი თჳსნი კმელსა ზედა უდაბნოსა, იხილ-ნეს იგინი დადრეკილად უვალსა[21] ზედა ქუეყანასა, იწყეს ფრიად ურვად, და დაიწყეს მოსრბად სოფლებთავე[22] მიმართ,[23] გარნა (1vK) ვერ უძლეს გამოკსნად თავთა თჳსთა მძჳნვარებისაგან უდაბნოჲსა,[24] რამეთუ არც(1vJ)აღა ადვილ[25] იყო უშინაგანეს[26] მისსა ქმნილთაჲ.[27] ვინაჲცა[28] ფრიად ტანჯულნი უზმობისაგან და წყურილისა და სიცხისა, მდებარე იყვნეს მწუხარენი და

1 მეტყუჩლისა CK. 2 ქ˜სსა EHJL, ქ˜ა K. 3 გულისავსე-ჰყოფს E. 4 შეურაცხყოფ KJ. 5 საკმართათა K. 6 უგულებელსყოფთ K. 7 წურთა K. 8 ფსალმონებაჲ E. 9 სწავლისა E. 10 განკდის KJ. 11 უფროს KJ. 12 ზომის JKL. 13 ჩაიგუჩრდო C, შთაიგუჩრდო HKL. 14 შეემთჳა E. 15 სენაკთა JK. 16 განცემა KJ. 17 თჳსთა JK. 18 ურწყულად + და EHJKL. 19 ისწავებოდის J. 20 თქუჩს C. 21 უალსა K. 22 სოფლებთავე JKL, სოფლეებთავე H, სოფლებთა CE. 23 მომართ HJKL. 24 უდაბნოსა HK. 25 ადჳლ H. 26 უშინაგნესსა HJKL. 27 ქმნილთა JK. 28 ვინაცა H.

(1) შდრ. მათე 11,29. (2) I კორ. 11,1; შდრ. I კორ. 4,16; ფილიპ. 3,17; I თეს. 1,6. (3) იგავნი 3,7; შდრ. რომ. 12,3.

სულთმბრძოლიარენი.[1] ხოლო[2] განგებულებაჲ რაჲმე[3] იქმნა საღმ-
რთოჲსა წინაგანსაზღვრებისაგან, და იპოვნეს ვიეთგანმე სულ-
შებნედილად, რომელთა დატჯრთნეს (2rC) იგინი თჳსთა პირუ-
ტყუთა ზედა, და მოიყვანნეს[4] იგინი სოფლად. (475rE) ხოლო
ვიეთმე მათგანთა მუნვე წარჰჯდა[5] სულები, და ჯორცნი მათნი
შეიჭამნეს მჯეცთაგან და მფრინველთა. ხოლო რომელნიმე დაღათუ
ცხონდეს, არამედ და-ვე-ადგრეს მრავალჟამ უძლურებასა შინა,
და მიერითგან გამოცდილებით ისწავეს არარაჲს[6] ქმნაჲ თჳნიერ
ზრახებისა.

რამეთუ მრავალთა[7] სილაღითა გულისსიტყჳსაჲთა[8] ყვანებ-
ულთა[9] ქუეყანად უნაყოფოდ და ურწყულად[10] განჯადნეს[11] თავნი
თჳსნი, და იძულებით სიკუდილი შეამთხჳეს[12] მათ. სხუანი, მორ-
ჩილებად[13] არ-მნებებელნი, და თჳსითა ჯელითა მოქმედებად არ-
აღმრჩეველნი, მასვე ჭირსა განსცემდეს თა(2rL)ვთა თჳსთა. სხუანი
თავმოთნებისა გულისსიტყჳთა შეიშთვნეს[14] და, ცუდადმზუაო-
ბრობითა ამაღლებულნი,[15] მსმენელთაგან ქებისა მომნადირენი,[16]
ვითარ-იგი იტყოდეს, მძოვარ იქმნებოდეს. ხოლო[17] განვრცომასა
ტკივილთასა ვერ-თავსმდებელნი,[18] მათვე ჭირთა შესთხევდეს
თავთა თჳსთა.

არა ჯერ-არს უკუე[19] შეცთომად, არცა განუკითხველად თანა-
წარყოლად გულისსიტყუათა თჳსთა, არამედ უფროჲსღა[20] უკმს
თითოეულსა[21] ცნობაჲ[22] საზომისა თჳსისაჲ,[23] და სიყუარული-
თა ღმრთისაჲთა დამდაბლებად მოყუსისა მიმართ.

ხოლო უკუეთუ ვინმე ჰგონებდეს წარმართებასა სათნოე-
ბათასა[24] და მძლე-ყოფასა[25] ვნებათასა[26] და მეფე(4rH)-ქმნასა
ნებებათა[27] ზედა, ნუცაღა ეგრეთ მიენდობვის[28] თავსა თჳსსა,

1 სულთმბრძოლნი J. 2 ხოლო – E. 3 რამე H. 4 მოიყუანეს J. 5 წარჯდა J. 6 არარას EK (C-ში ვერ იკითხება). არარაჲსა J. 7 მრავალ HJKL, მრავალთა CE. 8 გულისსიტყჳსათა H. 9 ყუანებულთა H. 10 ~ ურწყულად და უნაყოფოდ JKL. 11 განჰჯადნეს JK. 12 შეიმთხჳეს J. 13 მორჩილობ˜ჲდ HK. 14 შეიშთუნეს HJ. 15 ამაღლებულნი + და KJ. 16 მონადირენი JKL. 17 ხოლო – J. 18 ვერ თავს-იდებდეს J. 19 უკუ CEHKL. 20 უფროსღა H. 21თჳთეულსა H. 22 ცნობად KJ. 23 თჳსისა JK. 24 სათნოებასა L. 25 მძლე ვექმნით J. 26 ვნებჲთა J. 27 ნებისა + მისისა J. 28 მიენდობის K, მიენდოს რაჲ J.

რაჲთა არა მასცა (2vC) ერქუას წერილისაჲ: მეფე ლაღი შთავარდეს ბოროტსა, ხოლო ანგელოზმან ნათლისამან იკსნეს იგი. (1)

არამედ ნუუკუე[1] და[2] გარდასრულთაგან იტყოდის ვინმე,[3] ვითარმედ: ვითარ ვჰპოებთ[4] (475vE) ვიეთმე მამათაგანთა, მოღუაწე-ქმნილად[5] ამის სათნოებისა, გჯმს უკუე[6] ჩუენცა შემოღებად წამებასა ცხორებისაგან წმიდათა მამათაჲსა,[7] რაჲთა განცხადებულად ვაჩუენოთ,[8] ვითარმედ არარას[9] ცუდად და ვითარ დამთხუევით,[10] განუგებელად ჰყოფდეს წმიდანი მამანი. რამეთუ მამისა მაკარისი მოგუეთხრობვის,[11] ვითარმედ იტყოდა ესრეთ:

„ჯდომასა ჩემსა, — თქუა, — სენაკსა შინა სკიტეს, მაშფოთებდეს მე გულისსიტყუანი, თქუმითა: წარვედ უშინაგანესად უდაბნოდ[12] და იხილე, რასა[13] ჰხედავ მუნ. და დავადგერ ბრძოლად (2rK) გულისსიტყჯსა ხუთ წელ. ვიტყოდე: ნუუკუე[14] ეშმაკთაგან არს!“

ჰხედავა[15] გულისკმისყოფასა[16] კაცისა წმიდისასა? ნუუკუე[17] თანა-წარჰყვაა[18] ანუ მიედევნა,[19] ანუ[20] საქმით ქმნაა გულისსიტყუაჲ? — არა, არამედ ეგო განრჩევასა შინა მარხვით[21] და ლოცვით და მღჯ(2rJ)არებით, ნუუკუე[22] ეშმაკთაგან იყოს![23] ხოლო ჩუენ,[24] რაჟამს მოგჯკდეს (2vL) გულისსიტყუაჲ, ნუ[25] დაუპყრობელ ვართ, განძჯნებულ,[26] და არა ხოლო ჩუენ[27] არა[28] განვსჯით, შრომით მლოცველნი, არამედ არცაღა სხუათა მიერ სწავლულნი ვირწმუნებთ. ვინაჲცა, მსწრაფლ წარვიტყუენვით[29] წინააღმდგომისაგან.

მერმეცა იტყჯს, ვითარმედ: „ვითარცა დაადგრა[30] გულისსიტყუაჲ, განვიდა უდაბნოდ, და პოვა მუნ ტბაჲ წყალთაჲ,[31] და

1 ნუუკუ EHKL. 2 და — JKL. 3 ვიმე E. 4 ვპოებთ K. 5 მოღუაწე-ქმნ˜ლად K, მოღუაწე-ქმნულად L. 6 უკუ CEHKL. 7 მამათასა HJK. 8 ვაჩუნოთ EHKL. 9 არარაჲს KL. 10 დამთხუვით EHKL. 11 მოგუთხრობვის CE, მოგუთხრობის HKL. 12 უდაბნოსად K. 13 რ˜ჲსა KL. 14 ნუუკუ EHJKL. 15 ხედავა J. 16 გულისსიტყჯს კმისყოფასა J. 17 ნუუკუ CHJKL, ანუ უკუ E. 18 თანა-წარყვაა J. 19 მიედევნაა KL. 20 ნუ HK. 21 მარხჯთ HKL. 22 ნუუკუ CEHKL + და H. 23 არს JKL. 24 ხოლო ჩუენ] არამედ JKL. 25 ნუ — EH. 26 განძჯნებულ] და დაუყენებელ JKL. 27 ჩუენ — L. 28 არა] თჯთ JKL. 29 წარვიტყუნვით CEHKL. 30 დადგრა J. 31 წყალთა J.

(1) იგავნი 13,17.

შორის მისსა ჭალაკი. და (3rC) მოვიდოდეს საცხოვარნი უდაბ-
ნოჲსანი[1] სუმად მისგან. და იხილნა შორის მათსა ორნი კაცნი
შიშუჱლნი.[2] და შემდგომად ზრახვისა[3] მათისა ურთიერთას, თქუა
მათდა მიმართ მამამან მაკარი: „ვითარ უძლო მონაზონ ყოფად?“
და მათ ჰრქუეს: უკუეთუ[4] ვინმე არა იჯმნეს ყოვლისა სოფლის-
აგან, (476rE) ვერ ძალ-უც მონაზონ ყოფად“. და ჰრქუა მათ: „მე
უძლურ ვარ, და ვე(4vH)რ მიძლავს, ვითარ თქუენ“. და მათ
ჰრქუეს: „უკუეთუ ვერ ძალ-გიც, ვითარცა[5] ჩუენ, დაჯედ სენაკსა
შენსა[6] და სტიროდე ცოდვათა შენთა“.* (3rL)

ეჰა სიმდაბლესაღა საღმრთოჲსა კაცისასა! ჱ გულისკმიერე-
ბასა სათნოებითისა სულისასა, რომელი ესოდენითა[7] და ესევი-
თარებითა კაც-კეთილობითა[8] ბრწყინვიდა, არა საჯა თავი თჳსი
ღირსად საქმისა,[9] არამედ თქუა მათდა მიმართ: „მე უძლურ ვარ
და ვერ მიძლავს, ვითარ თქუენ“. ხოლო ჩუენ, არცა დევნულე-
ბად მიწევნულნი, არცა ვისგან დევნულნი,[10] ცუნდრუკებით[11] და
თავმოთნებით ვიყვანებით,[12] და ზეშთ-საზომისასა[13] ჴელ-ვჰყოფთ,[14]
ვითარცა განმცდელნი უფლისა[15] ღმრთისანი, რომელი საშინელ
არს. ხოლო ვაჲ კაცისა, თჳსსა ძალსა[16] მინდობილისა, ანუ
მოღუაწებასა, ანუ ფრთხილბუნებაობასა, და არა მხოლოდ ღმრ-
თისა[17] მიმართ ყოვლად სასოების დამდებელისა, რამეთუ მის
მხოლოჲსაგან[18] არს სიმტკიცე და ძალი.

რაჲსა არა შთავიჭურეტთ ცხორებასაცა მამისა ანტონისსა,
და ვჰპოებთ[19] მასცა ყოვლისავე საღმრთოჲთა გამოცხადებითა
მოქმედად! ანუ არა ესრეთვე იგიცა მონასტერსა შინა მჯდომარე
იყოა? (3vC) არა სამოსელთა იჯუმევდაა? არა თჳსითა ჴელითა
მოქმედებდაა?[20] არა მოწაფენი[21] მოეგნესა,[22] რომელთაცა შემდგო-
მად სიკუდილისა დაჰფლეს იგი მათ მიერ წარგრაგნილი?

*აქამდე L ხელნაწერში ტექსტი გვიანდელი ხელითაა აღდგენილი (1-2 ფურცლებზე).

1 უდაბნოსანი L. 2 შიშუჱლნი CHJKL. 3 ზრახჳსა H. 4 უკუჱთუ L. 5 ვითარ L. 6 შინა H. 7 ესოდენითა CHL, ესეოდენითა EK. 8 კაც-კეთილები-თა CJKL, კაც-კეთილობითა EH. 9 ს˜ქმისა HKL. 10 დევნულ L. 11 ვცუნდრუკებთ J. 12 ვიყუვანებით H. 13 ზესთ-საზომისასა EHK, ზეშთ-საზომისასა J. 14 ჴელ-ვყოფთ KL. 15 ო˜ჲ HL. 16 ძლსა E. 17 ღ˜ჲ HL. 18 მხოლოსაგან HL. 19 ვპოებთ L. 20 მოქმედაა C. 21 მოწფენი E. 22 მოეგნესაა JKL.

არა ხოლო ნეტარსა ანტონის ეკუმია წესი ეს(476vE)ე,[1] არამედ სხუათაცა მამათა, რომელთა[2] სათნოებითი ცხორებაჲ მოიღუაწეს, რომელნი ნუგეშინისმცემელ ექმნებოდეს[3] მათდა მიმართ[4] მიმავალთა, რომელთა (2vK) მიერ ღმერთი იქმოდა სასწაულთა და კურნებათა, რამეთუ ვითარცა ბაზმაკნი ბრწყინვალენი იყვნეს, სათნოებითა განბრწყინვებულნი. მათსა ცხორებასა ვებაძვნეთ[5] ჩუენცა, სამეუფოსა გზასა ვიდოდით; ნუ მივდრკებით[6] ნუცა მარჯულ, და[7] ნუცა მარცხლ! (1) (3vL)

მოვიცალოთ უკუე[8] დაყუდებად, მარხვად, მღჳძარებად,[9] ლოცვად ცრემლითა, ლმობიერებითა,[10] ჴელთსაქმრითა,[11] (2vJ) თანაზრახვითა[12] წმიდათა მამათაჲთა,[13] მორჩილებითა ჭეშმარიტებისაჲთა,[14] სმენით(5rH)ა წმიდათა[15] წერილთაჲთა,[16] რაჲთა არა ყამირ იქმნეს გონებაჲ ჩუენი. უფროჲსღა[17] ჟამსა წმიდათა და უხრწნელთა საიდუმლოთა მიღებისასა, ღირსებით წარუდგინნეთ თავნი თჳსნი, რაჲთა შობადთა მათგან ჩუენ შორის ‖* ურწმუნოებისა და ბილწთა გულისსიტყუათაგან განიბანოს სული ჩუენი, და, დაიმკჳდროს რაჲ[18] ჩუენ შორის უფალმან, მიჴსნნეს[19] ჩუენ ბოროტისაგან.

ყოველსავე ზედა განწმედილსა სიყუარულსა[20] მივსდევდეთ[21] ურთიერთას და ყოველთა მიმართ, რამეთუ მახლობელისაგან[22] ვინ-მე მოიგებს კეთილსაცა[23] და ბოროტსაცა, რამეთუ უტყუველ[24] არს მეტყუელი:[25] „რაოდენი უყავთ[26] ერთსა მცირესა[27] ძმათა ჩემთაგანსა, იგი მე მიყავთ“. (2) და უთანამლმობელთა[28]

---

* აქედან იწყება A ხელნაწერის ტექსტი.

1 ესს E. 2 რომელთაცა JKL. 3 იქმნებოდეს HKL. 4 მიმართ – J. 5 ვებაძუნეთ L. 6 მივსდრკებით JKL. 7 და – HJL. 8 უკუ CEHKL. 9 მღვიძარებად L. 10 ცრემლითა ლმობიერითა JKL. 11 ჴელსაქმრითა L. 12 თანაზრახჳთა HK. 13 მამათათა HKL. 14 ჭეშმარიტებისათა HKL. 15 წმიდათა – L. 16 წერილთათა HKL. 17 უფროსღა HK. 18 რაჲ – JL. 19 მიჴსნეს JL. 20 სიყვარულსა L. 21 მისდევდით J. 22 მახლობელისაგან CL, მახლობელისა E. 23 კეთილსა J. 24 უტყუელ J, უტყუ L HK. 25 მეტყუ L, მეტყველი L. 26 უყ˜ვით E. 27 მცირესა AC, მცირეთა EHL. 28 უთანალმობელთა C, უთანამლმობელთა HKL, უთანამლმობელეთა J, ნუ თანამლმობელთა E.

(1) რიცხ. 20,17; შდრ. II შჯ. 2,27; ისუ ნავ. 1,7; იგავნი სოლ. 4,27. (2) მათე 25,40.

ეტყჳს კუალად: „ერთსა მცირეთა ძმათა ჩემთაგანსა[1] არა უყავთ, მე არა მიყავთ. და წარ||ვიდენ* ესენი სატანჯველად[2] საუკუნოდ, ხოლო მართალნი – ცხორებად[3] საუკუნოდ“. (1)

პირველნი იგი ზუარაკებსა და კუროებსა და ტარიგებსა ყოველთა უბიწოთა მსხუერპლად[4] ღმრთისა შეწირვიდეს,[5] ხოლო ჩუენ გუამი (477rE) ჩუენი შევწიროთ[6] უფლისა,[7] სულითა წმიდითა. ნუ შევამწინკულებთ[8] მას უჯეროთაგან, ნუ[9] შევაგინებთ გულისსიტყუათა რათმე[10] მიერ, რაჲთა არა მიუთუალველ[11] იქმნეს მსხუერპლი[12] ჩუენი.

ხოლო[13] თუ რომლითა სახითა ჯერ-არს მოგებაჲ სიწმიდისაჲ,[14] კმა არს გონებისა[15] მქონებელთათჳს სიფრთხილით ჴსენებაჲ ღმრთისაჲ, რომლისა შარავანდედნი განაბრწყინვებენ ყოველსა გულსა.[16] ხოლო ჯერეთ უძლურებით მყოფთა ესევითარისა მოგონებისა მიმართ (4rL) უჴმან რაჲმე სახენიცა, საბაძველად და წარსამართებელად ესევითარისა სათნოებისა.

იყავნ უკუე[17] თქუენდა (1vA) ესევითარი რაჲმე სახე, ვითარიგი სოფლისა წყობათა[18] შინა მჴნე კაც ქმნილნი სახესა მიიღებენ კედლებსა ზედა და ფიცრებსა, და სახესა ბრძოლათასა გამოსწერენ,[19] ვითარ რომელთამე მშჴლდსა[20] გარდაუცუამს,[21] რომელნიმე სწყლვენ, რომელნიმე ივლტიან, რომელნიმე რბიან, რომელნიმე მახჴლსა იწუდიან, მსგავსად ყანობირისა (5vH) მოსამკელად წინააღმდგომთა,** და ამას მოიღონებენ საბაძველად შემდგომთა, და მოსაჴსენებელად ახოვან-ქმნილთა წინააღმდგომთა მიმართ.

---

* აქ, 3v-ს შემდეგ, C-ს აკლია ერთი ფურცელი. მე-4 ფურცლის ტექსტი იწყება აბზაცში, რომლის დასაწყისია: „რამეთუ სოდომელთაცა მოთხრობის ხატი...“

** მინაწერი კიდეზე: „შუენიერი“ JKL.

1 ჩ˜ნთაგანსა J. 2 სატანჯუ˜ლ˜ჲდ H. 3 ცხოვრებ˜ჲდ K. 4 მსხუ˜რპლად AEHKL. 5 შეწირვიდეს ACE, შესწირვიდეს HJKL. 6 შევსწიროთ JKL. 7 ო˜ჲ HKL, ღ˜ჲ J. 8 შევამწიკულებთ EHJKL. 9 ნუ AE, ანუ EHJKL. 10 რ˜ჲთმე J. 11 მიუთვალველ JL. 12 მსხუ˜რპლი AHL. 13 ხოლო – JK. 14 სიწმიდისა HKL. 15 გონების HJKL. 16 გ˜ლისა E. 17 უკუ˜ EHKL. 18 წყო˜ბათა E, წყ˜ლობ˜ჲთა H. 19 გამოსწერერენ E. 20 მშჴდსა L. 21 გარდაუცვამს L.

(1) მათე 25,45-46.

მრავალთა ღუაწლნიცა მოწამეთანი სალოცველთა სახლთა შინა აღუწერიან, რეცა აღსაშურვებელად[1] გულმცონართა, და (3rK) საშუებელად[2] მხედველთა, ვიდრემდის ჩუენისაცა ცხორებისა აღწერაჲ[3] გეგულვა[4] და სიმაღლესა შინა დადგმად[5] მისსა[6] ყოველთა საჩუენებელად[7] ისწრაფდით.[8] უფროჲსღა ვისწრაფოთ წარმართებაჲ სათნოებისაჲ,[9] რაჲთა არარაჲ საგმობელი, არცა რაჲ უთჳსოჲ დაიწეროს ხატსა მას შინა.

რამეთუ ჭეშმარიტად ძნელ არს და ბილწ მამაკაცისა[10] დადებად ხატსა შინა, არაწმიდებით (3rJ) მზრახვალად[11] დედაკაცისა სახილველი, და უფროჲსღა,[12] საგონებელთაგანი კეთილმსახურებისა[13] სახითა შემოსილად. ხოლო უკუეთუ წულისაცა თანა, მეტყუელისა მისებრ — „წულნი წულთა თანა უშუერებასა[14] მოქმედებენ“ (1) — ვი(477vE)ნ-მე იკადროს მიხედვად ხატსა მას! ივლტოდით[15] (2rA) სახილველობისაგანცა, უკუეთუ ესევითარი რაჲმე მოვიგონოთ, ესევითარსა უპატიოებასა შინა სა(4vL)ხილველობითა, არა მნებებელნი სირცხჳლისანი, რამეთუ შევიკდიმოთ თუ, უეჭველად[16] განვერნეთ ბილწისა ვნებისაგან თანამოქმედებითა ჩუენდა მადლისაჲთა.[17] (6rH)

ვზრუნვიდეთ უკუე[18] მხიარულებითისა[19] სათნოებისათჳს, რაჲთა კეთილ და საქებელ იქმნეს შემზადებაჲ და[20] შეზავებაჲ დასახვისა ჩუენისაჲ,[21] და შუენიერებითა[22] თჳსითა კეთილისა ბაძვად აღმატყინებელ მიმთხუეულთა[23] მისდა, რაჟამს არარაჲ ძჳრად სახილავი, არცა რაჲ უთჳსოჲ[24] სათნოებისაჲ[25] დაიხატვიდის[26] მას შინა.

---

1 აღსაშურვებელად ACE, აღსაშურველად H] აღსაბაძვებელად L, აღსაბაძველად JK. 2 საშუებელად EJKL. 3 აღწერა JKL. 4 გუეგულვა J. და საშუებელად მხედველთა, ვიდრემდის ჩუენისაცა ცხორებისა აღწერაჲ გეგულვა — H. 5 დადგომად H. 6 მისდა HJKL. 7 საჩუენებელად AHKL, საჩუნებელ˜დ E, საშუენებ˜ლდ J. 8 ვისწრაფდით J. 9 წარმართება სათნოებისა J, სათნოებისა HKL. 10 მამაკაცისა A, მამაკაცი EHJKL. 11 მზრახველად H. 12 უფროსღა HKL. 13 კეთილმსახურებისა HKL. 14 უშუერებასა EHJK. 15 ივლტოდეთ AE. 16 უეჭუელად EH, უეჭველ˜დ J, უეჭუელად K, უეჭველად L. 17 მადლისათა EJK. 18 უკუე AEHKL. 19 მხი˜რლებითისა E. 20 შემზადებაჲ და — A. 21 ჩ˜ნისა HJKL. 22 შუენიერებითა HK. 23 მიმთხუეულთა EKL. 24 უთ˜სოჲ E, უთჳსო L. 25 სათნოებისა HKL. 26 დაიხატვიდის E, დაიხატოდის J, დაიხატვოდის HKL. (1) რომ. 1,27.

რამეთუ[1] სოდომელთაცა მოთხრობის[2] ხატი აღუკოცელად შემწამებელ[3] არს, ვითარ გარე-მოადგეს უძღებნი სახლსა მართლისასა, ვიდრემდის იწყლნეს ვერ-მხედველობითა, და შეიწუნეს ცეცხლისა[4] წჳმითა[5] ავლ ქმნულნი,[6] იგი და ქუეყანაჲ[7] მათი, რომლისა[8] ზედა ჰყოფდეს[9] უშჯულოთა[10] შერევნათა. (1) ამათი[11] სახისდასახვაჲ[12] ვითარცა შიშითა აღსავსე რაჲმე[13] ხატი, წინა-დაუდვა (4rC) შემოქმედმან ჩუენმან ღმერთმან თითოეულისა[14] ჩუენისა სჯნიდისსა,[15] რაჲთა მათისა მის სახისა ხედვითა მივდრკეთ ბოროტისაგან, ხოლო რომელთა დაიწუხნენ[16] წინამდებარისაგან ჩუენდა სახისთხრობისა, ადვილად შთაცჳვიან[17] მთხრებლსა გულისთქუმათასა.

ხოლო შენ განკრძალულად გაქუნდინ თუალი[18] მოგონებისაჲ[19] ესევითარ(2vA)თა მიმართ[20] გულისჴმისყოფათა, რაჲთა შიშითა განიოტნე ბილწნი ვნებანი და მგზებარენი გემოვნებანი დააჭნვნე[21] მოლოდებითა რისხვისაჲთა,[22] რამეთუ ვინ მომგონე ღმრთივმოვლინებულისა[23] მის რისხვისაჲ[24] არა შეშინდეს და შეძრწუნდეს გონებითა, არათუ გარეწა(5rL)რად იკუმევდეს[25] თხრობასა სახედავისასა.

მე უკუე,[26] უდებმან, რაჟამს ზოგებით გონებაჲ მივეც ხედვასა, სულთ-ვითქუემდ[27] და პირის დადებითა მუკლთა ზედა ვტიროდე,[28] რამეთუ ვითარ არა ჭეშმარიტად საშინელ იყოს სიწმიდით[29] მხედველთათჳს[30] თუალითა სულისაჲთა[31] მძაფრი (3vK) იგი მოდინებაჲ ცეცხლისაჲ[32] მის,* ქუეყანისაცა შემაძრ-

* მინაწერი კიდეზე სვეტის გასწვრივ: „საშინელი“ CJHKL.

1 რამეთუ – E. 2 მოთხრობისა HJKL. 3 შემწამებელად J. 4 ცეცხლის HJKL. 5 წვიმითა J. 6 ქმნილნი J, ქმნ˜ლნი K. 7 ქუეყანა HK. 8 რომლისა AEHKL. 9 ყოფდეს L. 10 უშჯულოთა AK, უსჯულოთა EHJL. 11 ამათის JL. 12 სახისდასახვა KL, სახლის დასახვაჲ H. 13 რამე L. 14 თითოეულსა ACE. 15 სჯნიდისისასა C, სჯნდისსა E. 16 დაიწუხნეს H. 17 შთაცვივიან K. 18 თუალ A, თ˜ლ E, თვალი J, თ˜ლი HKL. 19 მოგონებისა HJKL. 20 მათ K. 21 დააჭნვე J. 22 რისხჯსათა HK, რისხვისათა L. 23 ღმრთივმოვლინებულისაჲ C. 24 რისხვისა JL, რისხჯსა HK. 25 იკმევდეს L. 26 უკუწ AEHKL. 27 სულთ-ვითქუწმდ AEHKL. 28 ვსტიროდე K, ვსტიროდეთ L.29 სიწმინდით L. 30 მხილველთათჳს J. 31 სულისათა HK. 32 ცეცხლისა HJK.

(1) იხ. დაბ. 19,4-28.

წუნებელი და მკჯდრთა მისთა ცჯლებრ დამადნობელი, და კუამ-
ლი აღმავალი, ნუუკუე[1] ვერ შემძლებელ არიანა[2] სახენი ესე
პირველ შემთხუეულთანი,[3] ქ(6vH)ვა-ქმნილისაცა სულისა მოლ-
ბობად![4] ვინაჲცა[5] უმჭირსეს-რე[6] მივხედვიდეთ[7] ხატებასა[8] მას,
უფროჲსღა[9] (478rE) აღუჴოცელად გამოვისახვიდეთ,[10] რაჲთა
უმჯობესთა[11] გამოცდილებითა ვევლტოდით (3vJ) განმცდელო-
ბასა პირველ თქუმულთასა.

რამეთუ[12]* უდებებაჲ აღაორძინებს უშიშოებასა, და ორთა-
განვე შემოკრბების ჩუეულებაჲ,[13] ხოლო მიმყოვრებად ჩუეულე-
ბასა[14] ბოროტსა [მი]სრულნი[15] ძნიად განსაფრთხობელ არიან,[16]
მისგან ყოვლადვე (4vC) განხრწნად სულიერთა ნაყოფთა დაზიდ-
ულნი.[17]

კუალად[18] ვითარცა ხატსა შინა, მოგუა(3rA)ქუნდინ[19] ჴსენებაჲ,
ვითარ მეგჯპტელი მიიზიდვიდა[20] იოსებს,[21] მიდრეკად მისსა[22]
მიმართ, ხოლო ღმრთისმოყუარე იგი სამოსელსა თჯსსა დაუ-
ტევებდა და საძაგელებასა განიშორებდა. (1)

კუალად[23] მოხუცებულთაცა ბაბილონს შინა ვითარცა ხატსა
შინა განვიცდიდეთ გონებითა, ვითარ მიიზიდვიდეს[24] ბილწებად
ნეტარსა სოსანნას,[25] ხოლო მან მჯნისა და ღმრთისმსახურისა
გულისსიტყჯსა ჴუმევითა[26] დააკუეთნა[27] იგინი. (2)

ესრეთვე ჩუენცა ვიღუწიდეთ წადიერად, და უფროჲსღა[28]
მრწმუნებელნი, ვითარმედ არცა ერთი დაფარულ, რომელი არა
განცხადნე(5vL)ბის, რაჲთა რაჲცა[29] სათნოება[30] და რაჲცა საქე-

* თავთან მიწერილია: „იხილე“ HL.

1 ნუუკუწ AEHKL. 2 არიან L. 3 შემთხუწულთანი AEHKL, შემთხუწულნი J. 4 მოლოდებად H. 5 ვინაცა HL, ვინ˜ცა K. 6 უმჭირნეს-რე HJKL. 7 მივხედნეთ J. 8 ხატებსა E, ხატსა J. 9 უფროსღა HL. 10 გამოვისახჯდეთ H, გამოვსახვიდეთ L. 11 უმჯობესად J. 12 რამეთუ – E. 13 ჩუწულებაჲ EHKL. 14 ჩუწულებასა AHKL, ჩუწულებაჲ E. 15 მისრულნი (?) A, მოსრულნი HJKL. 16 ბოროტსა მისრულნი ძნიად განსაფრთხობელ არიან – E. 17 დაზიულნი KL. 18 კ˜დ CL, [ა]˜დ (?) E. 19 მოგაქუნდინ HKL. 20 მიიზიდვიდა ACKL, მიზიდვიდა EJ. 21 იოსიფს E. 22 მისა J. 23 კ˜დ CHJKL, [ა]˜დ E. 24 მიზიდვიდეს ACEJKL. 25 სოსანას JHL. 26 ჴმევითა L. 27 დააკუწთნა ACEHL. 28 უფროსღა HL. 29 რაჲცა – H, + რ˜ჲ K. 30 სათნოებაჲ HL.

(1) დაბ. 39,7-12. (2) დან. 13,1-62.

ბელ, ესე მოიღებვოდის[1] ჩუენთჳს, რაჲთა ვიყვნეთ[2] საქებელთა შორის და არა საძაგელთა შორის.

ხოლო[3] საძიებელთა[4] მათ პირთათჳს,[5] თუ ვითარ ჯერ-არს ძმათა თანა ქცევაჲ[6] და სათნო-ყოფაჲ[7] ღმრთისა ცხოველისა და ჭეშმარიტისაჲ,[8] თქუენითავე ლოცვითა ჩუენთჳს გამოგისახოთ თქუენ ჩუენდა თანამოქმედებითა მადლისაჲთა,[9] ხოლო იყავნ შორის ჩუენსა და თქუენსა უფალი, წყაროჲ ცხორებისაჲ,[10] რომელი აწჴმებს[11] მადლსა და მშჴდობასა და სიწმიდესა და სასოებასა[12] კეთილსა ჭეშმარიტებით მეძიებელთა მისთა ზედა.

მოიკითხენ შენ-თანანი ძმანი; მოგიკითხვენ შენ[13] აქანი ძმანი.

---

1 მოიღებოდის L. 2 ვიყუნეთ H. 3 ხოლო – C. 4 საძიებელთა]რა ძიებელთა E. 5 პირთათჳს + და EHKL. 6 ქცევა KL. 7 სათნო-ყოფა HK. 8 ჭ˜ტისაჲ A, ჭ˜ტისა EHKL. 9 მადლისათა HK. 10 წყარო ცხორებისა HKL. 11 აწუჴმებს L. 12 სასოებასა + და C. 13 შენ – AC.

სათნოებისათჳს, ჭაბუკისა მიმართ (7rH) მონაზონისა, სწავლაჲ[1] პირველი, თავნი ოთხ[2] წინაშესავალი[3]

უფალი ცხორებისათჳს კაცთაჲსა[4] მოვიდა რაჲ სოფლად, ურთიერთას სიყუარული მიბრძანა ჩუენ,(1) (3vA) ხოლო სიყუარულისა საქმე არს ნუგეშინისცემაჲ[5] ურთიერთას შიშითა ღმრთისაჲთა.[6]

ვინაჲთგან უკუე[7] ითხოვა (478vE) შენმან ღმრთისმოშიშე-(5rC)ბამან სმენად სიტყუაჲ ჩემისა სიმცირისაგან, მორჩილებად მიგეც თავი ჩემი, და თანამოქმედებითა ქრისტეს მადლისაჲთა[8] აწცა მათვე პირთათჳს დაგისახე[9] შენ მოსაკსენებელსა ამას შინა, რაჲცა[10] უკუე[11] ჰპოო საკმარებაჲ, დაიდევ იგი[12] გონებასა შენსა, რაჲთა ნაყოფ ართუმიდე რაჲ შენ უფალსა, მაქუნდეს მეცა სასყიდელი თანაზრახვისაჲ.[13]

ხოლო არა იძიო ჩუენგან[14] ძმათა შორის მყოფთა (4rK) ამათ სიტყუათ-ჴელოვნებაჲ, რომელი არა გჳსწავიეს, არცა განშუენებაჲ[15] ლექსთაჲ,[16] რომელი არა უწყით, არამედ მარტივად და ჭეშმარიტად და მსოფლელად, სიყუარულით მიწერილნი შენდა, სიყუარულით მიითუალენ და აღაორძინენ ესენი თავსა შორის თჳსსა, ვითარცა უმდიდრეს ჩუენსა ქმნულმან;[17] და ვითარცა თესვად[18] რადმე და მიზეზად მიღებითა ამათითა, სივრცესა შინა გონებისასა[19] მრავლად ნაყ(6rL)ოფიერ ყვენ,[20] და მცირედ და უძლურად თქუმულნი ჩუენ[21] მიერ, შენ შორის ძლიერად (4rJ) წარმოაჩინენ, ჭ სწავლისმოყუარეო, და სწავლათა შინა დაიცევ

1 სწავლა H. 2 ოთხ EHJKL]ღ˜ A. 3 წინაშესავალი – E; წინაშესავალნი L. 4 კაცთასა KL. 5 ნუგეშინისცემაჲცა CEKL, ნუგეშინისცემაცა H. 6 ღ˜ისათა K. 7 უკუ8 ACEHKL. 8 მადლისათა H. 9 დაგჳსახე H. 10 რაცაჲ H, რაცა L. 11 უკუ8 ACEHKL. 12 იგი EHKL, უკუ8 A. 13 თანაზრახჳსაჲ H, თანაზრახჳსა K. 14 ჩემგან J. 15 განშუ8ნებაჲ ACEHKL. 16 ლექსთა EHK. 17 ქმნილმან HKL. 18 თესვად ACHJKL, თესლად E. 19 გონებისასა A, გონებისა შენისასა CHJKL, გონებისა შენისა E. 20 ჰყუ8ნ HK. 21 ჩემ L.

(1) იხ. იოანე 15,12.

სიღრმე უმეცრებისა ჩუენისაჲ,[1] არცა აღმწერელობად ჩუეული[2] საჩუენებელად[3] სიტყუათა,[4] არცა ჴელოვნებად სიტყუათა განსწავლული, რამეთუ სიყუარული მაწუევს[5] ჩუენ, შენდა[6] და შენთანათა ყოველთა უწყებად. და ვითარცა ჩუენ პატივისმოყუარე ვიქმნენით ძუელითგან,[7] ეძიებდ რაჲ შენ სწავლად (4rA) სათნოებისათჳს, მადლისათჳს მიცემითა თავთაჲთა,[8] გამოცდილებად სიტყუათა ჭეშმარიტებისათა, ეგრეთვე შენცა პატივის-მოყუარეობდ,[9] სხუათაცა რაჲ ამსახურო სიტყუაჲ ესე, მადლისაებრ[10] უფლისა, მ(7vH)ოცემულისა შენდა, რაჲთა არღარა იბასრებოდინ ძმანი საცთურისაგან. (5vC)

უკუეთუ მარტოებით შჯდე[11] უდაბნოს, მოღუაწებასა და წარმართებასა სრულთა განშორებულთასა გამოიკულევდი. ხოლო უკუეთუ კრებულსა შორის[12] იყოფები, ნუ შეურაცხ-ჰყოფ კანონთა საკრებულოთა,[13] რამეთუ თითოეულისა მათისა[14] დაცვაჲ[15] თჳსსა წესსა შინა წმიდითა სჯნიდისითა კეთილ(479rE)მისათუალველ არიან ღმრთისა.[16] მარტოებით უკუე[17] რაჲ შჯდე,[18] ნუ შეამრღუევ[19] კეთილთა სახეთა[20] კეთილად წინამავალთა განშორებულთასა, არამედ სახედ სარგებელისა მიჰმადლე[21] ყოველთა თავი თჳსი,[22] მარადის გამოკულევითა სიტყუასა მოციქულისა, მეტყუელისასა:[23] „ყოველივე ჯერ-არს ჩემდა, ხოლო არა ყოველივე უმჯობეს.[24] ყოველივე[25] ჯერ-არს ჩემდა,[26] არამედ არა ყოველი აღმაშენებელ“; (1) ნუსადა სამართალთათჳს შეგარყიოს შენ[27] მტერმან თჳსისა დგომისაგან.

---

1 ჩუენისა HKL. 2 ჩუსული ACEHKL, ჩუეულნი J. 3 საჩუსნებელად ACEHKL. 4 სიტ˜თა E. 5 მაწუსვს EHKL. 6 შ˜და E, შენ HKL. 7 ძუსლითგან ACEHK. 8 თავთათა HK. 9 პატივის-მოყუარეობდ ACHK, პატივის-მოყუარობდ E. 10 მადლისა A. 11 შჯდე C, სჯდე AEHHJKL. 12 შორის ACHJ] შინა EKL. 13 ს˜კრებ˜ლთა E. 14 მათისა A, ამათისა CEHJKL. 15 დაცვა H. 16 ღ˜ჲ HKL. 17 უკუს ACEHKL. 18 შჯდე C, სჯდე AEHJKL. 19 შეამრღუსვ HKL. 20 სახეთა ACHJKL] საქმეთა E. 21 მიმადლე L. 22 ∼ თავი თჳსი ყოველთა JKL. 23 მეტყუსლისასა ACH. 24 ყოველივე ჯერ-არს ჩემდა, ხოლო არა ყოველივე უმჯობეს – C. 25 ყოველივე + უმჯობეს J. 26 არა ყოველივე უმჯობეს. ყოველივე ჯერ-არს ჩემდა – K. 27 შენ – A.

(1) I კორ. 10,23.

ხოლო საკრებულოსა შინა მჯდომი ნუ მისდრკები[1] სამოციქულოჲსა შჯულიერისა[2] კანონისაგან, რამეთუ მცირედ საგონებელნი უგულ(6vL)ებელს-ყოფანი[3] არა მცირესა სავნებელსა შეუქმან. კეთილ არს უკუე[4] და ყოვლად[5] კეთილ არა მაღლადმზრახვალობაჲ, არცა[6] თავისა[7] მოყუარებისა საქმეთა (4vA) ქმნითა ბრალისა[8] ქუეშე[9] ყოფაჲ.

ჯერ-არს უკუე[10] ერთსულთა ძმათა[11] თანა მისლვაჲ ლოცვად, მღჳძარებად, ჴელთსაქმრად, გარეწარ საქმრად,[12] რომელ არს სასწაული დიდისა სიმდაბლისაჲ;[13] ეგრეთვე ტრაპეზადცა, თჳნიერ ჴორციელისა უძლურებისა, და არა პყრობად თჳსსა ნებასა, რომელ არს ცუდი განბერილებაჲ.[14]

ხოლო უკმს თითოეულსა[15] აღსრულებად საქმესა, რომელსა იწყო შენებად ყოვლითა სიმდაბლითა და მოთმინებითა, (4vK) ხოლო დაუდგრომელობაჲ სახითა და ადგილით-ადგიდ[16] და საქმითი-საქმედ მიმოტაცებაჲ ცნობითა — უჟამო ჰყოფს (6rC) ნაშრომთა, დაღათუ სადმე უძლოს ნაყო(479vE)ფისა[17] გამოღებად ესე(8rH)ვითარმან.[18]

ხოლო არა ყოველსა ადგილსა მათვე კუეთებათა[19] შეამთხუევს[20] მტერი ძმათა, არამედ ვითარ რაჲმე წინააღრჩევითსა პატივ-უყოს[21] მისსა რეცა სამართალთათჳს უფიცხესი ცხორებაჲ და უსაჭიროესი მოქალაქობაჲ, რაჲთა არცა თუ მცირედ იყოს თანაშთამომავალ, უმცირესთა[22] (4vJ) ძმათა წარსტყუენავნ[23] გონებითა, და გარდაქცევაჲ[24] შეამთხჳის ძმასა.[25]

და რაჟამს კრებულსა შორის ზინ ძმაჲ იგი, უდაბნოჲსა[26]

---

1 მიდრკები H. 2 შჯულიერისა CK, სჯულიერისა AKJL, სჯულისა E. 3 უგულებელსა-ყოფანი E. 4 უკუჱ ACEHKL. 5 ყოვლად CHKL, კუალად AE. 6 არა JKL. 7 თავის CHJKL, თავისა AE. 8 ბრალის AHJL, ბრალისა EK. 9 ქუჱშე ACEHKL. 10 უკუჱ ACEHKL. 11 ძმათა — H. 12 გარეწარ საქმრად — E, „გარეწარ საქმრად“ C-ს მწერალს გამორჩენია, და შემდეგ აშიაზე ჩაუმატებია. 13 სიმდაბლისა HKL. 14 განბერილობაჲ C, განბერილებაჲ EHKL. 15 თჳთეულსა H. 16 ადგილით-ადგილად HJ, ადგილითი-ადგილად L. 17 ნაყოფის HKL. 18 ესსვითარმან E. 19 კუჱთებათა ACHKL. 20 შეამთხუჱვს ACHKL. 21 წინააღრჩევითსა პატივ-უყოს ACHKL] წინააღრჩევით საპატივო ყოს E. 22 უმცირეთა E, უმცირესთა CJKL. 23 წარსტყუჱნავნ ACKL, წარტყუჱნავნ H. 24 გარდაქცევა HKL. 25 ძმათა E. 26 უდაბნოსა HKL.

ოცნებად[1] მოჰმზადებს მრავალჟამ ადგილს -მყოფსა,[2] ხოლო უდ-
აბნოს რაჲ ზინ, ვითარცა გუალვეულთა და უნუგეშინისცემოთა[3]
ადგილთაგან ლტოლვად[4] განჰმზადებნ,[5] და ამას ზედაჲსზედა
აღსძრავნ,[6] რაჲთა ყოვლით-კერძო (5rA) დაუწყნარებელ და სა-
ცინელ ყოს ძმაჲ იგი, და არცა ერთისა სათნოებისა სრულე(7rL)ბად
მოიყვანოს.[7] რამეთუ, ვითარ-იგი უკუეთუ ვინმე იწყოს გოდლისა
შენებად, თქუას, ვითარმედ: „უფროჲსღა[8] არავე[9] აღვაშენო“,
და, მოიწყინის რაჲ შენებისაგან, მყის თხრად დაწყებასავე შინა
საფუძველისასა,[10] კუალად თქჳს: „უმჯობეს არს შენებაჲ სენაკ-
ისაჲ“,[11] და იგიცა ნახევარ-სრულად დაუტევის, უსარგებლო
იპოების[12] შრომაჲ[13] მისი; ეგრეთვე მონაზონმან, რომელმან არა
დაითმინოს ერთსა ადგილსა გულისკმისყოფითა სულიერითა,
სრულსა ნაყოფსა გამოღებაჲ ვერ ძალ-უც.

კრებულსა რაჲ შინა შჯდე,[14] კანონსა მისსა შეუდეგ ყოვლ-
ითა კრძალულებითა და შიშითა ღმრთისაჲთა, დაღათუ დღესა
შინა ორგზის ჭამაჲ მოცემულ იყოს, მადლობით მი(480rE)იღე
საზრდელი, და რასაცა ჰყოფდენ (6vC) უგანკრძალულესნი ძმანი,
ჰყოფდ წმიდითა სჯნიდისითა, და კეთილად წარემართო უფლისა[15]
მიერ.[16] ხოლო მოგიჯდეს თუ გულისსიტყუაჲ განსაკითხავად,
ვითარმედ[17] მრავალ არს[18] დაგებული ტაბლასა ზედა, არამედ
განვიზრახოთ, ვითარმედ არა ჩუენითა განწესებითა ანუ განმზა-
დებითა ქმნილ არს განმზადებაჲ საჭმელთაჲ.[19] ხოლო კუალად
უკუეთუ გლახაკ და იწროებით არს (8vH) მომზადებული, და
ამათ[20] ზედა იწყოს ურვად გულისსიტყუამან, მაშინ ესე მოვ-
იკსენოთ, ვითარმედ, განკაცნა რაჲ უფალი დიდებისაჲ,[21] ქრთილისა
პურთა მიღებაჲ არა ულირს-იჩინა.

ჯერ-არს უკუე[22] გულის(5vA)კმისყოფითა[23] სულიერითა
შემთხუევაჲ[24] თითოსახითა ღონითა, თითოეულსა ბრძოლასა

1 უცნებად E. 2 ადგილის-მყოფსა EHK. 3 უნუგეშინისცემ˜ლთა E. 4 ადგილთა განლტოლვად HK. 5 განმზადებნნ HL, განჰმზადებნნ K. 6 აღძრავნ HJ. 7 მოიყუანოს H. 8 უფროსღა HKL. 9 არვე EHK. 10 საფუძუ℧ლისასა H. 11 სენაკისა HKL. 12 იპოების AHK, იპოვების E. 13 შრომა HK. 14 შჯდე CH, სჯდე ADEHJKL. 15 ო˜ჲ HL. 16 მიმართ J. 17 ვითარ E. 18 არს – C. 19 საჭმელთა H. 20 მათ E. 21 დიდებისა HKL. 22 უკუ℧ AEHKL. 23 გულისკმისყოფა J. 24 შემთხუ℧ვაჲ ACL, შემთხუ℧ვა HK.

მისსა გარე-მიქცევად სივერაგეთა მისთა, ძალითა ჯუარშემოსილითა, რამეთუ ზეშთ-ზომისა[1] მარხვაჲცა,[2] ვითარ ვჰგონებ, არა საქებელ არს, და ზომიერისა მარხვისა[3] (7vL) უგულებელსყოფაჲ — არა ჯეროვან.[4] რამეთუ, ვითარ-იგი მრავალჟამ განყენებაჲ დაწესებულთა(5rK)გან საზრდელთა[5] — დაკსნასა და მცონარებასა შეუქმს სულიერთა მსახურებათა მიმართ, ეგრეთვე იძულებით ვსებაჲ საჭმელთაჲ[6] ბრალობასა[7] ქუეშე არს, რამეთუ, „ვაჲ თქუენდა, — იტყჳს, — განმაძღარნო აწ, რამეთუ გშიოდის“. (1) არამედ უზავობისაგან მუცლის-ქუეშეთაცა გემოვნებათა შთავარდეს დაუმჭირველი, ვინაჲცა[8] უკმს კეთილმსახურებისა შესაბამად მართებაჲ გუამისაჲ.

ხოლო უდაბნოს რაჲ სჯდე,[9] მარადის გაქუნდედ შესატყჳსნი მისნი სათნოებანი — მართლმადიდებლობაჲ და სიმდ(480vE)აბლე ცნობისაჲ, მღჳძარებაჲ და უშიშოებითი (5rJ) სიმკნე, განუბნეველობაჲ და ვეცხლის-უყ(7rC)უარულობაჲ, სიმრთელე[10] სიწმიდისაჲ, და მოთმინებაჲ შრომათა შინა, ნუგეშინისმცემელობაჲ ყოველთა მიმართ და გამომწულილველობაჲ თანაშთამომავალობისა[11] მიმართ, რომელ-ესე არს ვნებათა დაკსნა და ეშმაკთა დევნა,[12] არა-მოშიშებაჲ ჴორციელისა სნეულებისაგან ანუ სიკუდილისა მოსლვისა(6rA)გან, არამედ ესრეთ მხიარულებით შეწყნარებაჲ განსლვისაჲ,[13] ვითარცა საპყრობილით ანუ ექსორიობისაგან[14] და მოწოდებად[15] მგულებელობად[16] ზეცათა სასუფეველისა მიმართ, მეტყუელისა[17] მისებრ: გული-მეტყჳს განსლვად და ქრისტეს თანა ყოფად. (2)

საკრებულოსა შინა მჯდომსა ამათი[18] უღირს[19] პყრობაჲ: (ა)* მორჩილ ყოფაჲ[20] (9rH) ღმრთისათჳს, თჳნიერ ყოვლისა

* სათნოებათა ჩამონათვალი კიდეზეა დანომრილი JKL-ში.

1 ზეშთ-ზომისა ACHJKL, ზესთ-საზომისა E. 2 მარხუაცა H. 3 მარხჳსა HK. 4 ჯეროან C. 5 ~ დაწესებულთა საზრდელთაგან CEHJKL. 6 საჭმელთა H. 7 ბრალობ˜ჲთა H. 8 ვინაცა HL. 9 შჯდე CK, სჯდე ADEJHL. 10 სიმრთელე (to ugie~) AEHKL, სიმართლე J. 11 თანაშთამომავლობისა E. 12 დევნაჲ H. 13 განსლვისა HKL. 14 ექურიობისაგ˜ნ E. 15 მიწოდებად JKL. 16 მგულებელობდ C, მგულებლობდ E, მგულებელობ˜ჲდ HJK, მგულებელობ˜დ L. 17 მეტყუწლისა A. 18 ამ˜თ A, ამათი EHJKL. 19 უღირს CH, უკმს JKL. 20 ყოფა HKL.

(1) ლუკა 6,25. (2) ფილ. 1,23.

ცილობისა, (ბ) თანა-ლმობილ და აღუზუავებელ, (გ) მთავრობის -უყუარულ, და პატივისმცემელ; (დ) მღჳძარებათა და ლოცვათა შინა კეთილმორტყმულ, (ე) მოღუაწებასა და ჴელთსაქმარსა მოთმი(8rL)ნე,[1] ღუმილი და[2] დაყუდებაჲ[3] (ვ) ლტოლვაჲ მწვალებელთა და განხრწნის-მოქმედთა კაცთაგან, ხოლო ღუმილი უჯეროთა და ღმრთისა[4] არასათნოთაგან, ხოლო დაყუდებაჲ შფოთთა და სოფლიოთა საქმეთაგან;[5] (ზ) არა-მიმოსლვაჲ სენაკითი-სენაკად,[6] (ჱ) არა დარწყუმად ძმისა წარსაკუეთებელი[7] ანუ შესაბრკოლებელი.[8] (თ) არა[9] განუნახველად[10] აღმოთქუმაჲ[11] სიტყჳსაჲ,[12] (ი) არა-დამონებაჲ რისხვისა[13] და გულისწყრომისაჲ,[14] (ია) არა-შემკობაჲ[15] სამოსლებითა,[16] (იბ) არა-ბანაჲ[17] ჴორცთაჲ[18] საშუენებელად,[19] (იგ) არა[20] უაღჳროდ პყრობაჲ თუალთაჲ;[21] (იდ) ნუმცა ისწრაფის მ(481rE)რავალღონეობით სახილველობად,[22] რაჲთა არა ცუდადმზუაობრობასა შთავარდეს, რომელი მომატყუებელ[23] არს გემოვნები(7vC)სა და მწუხარებისა, არამედ უფროჲსღა[24] ჰყოფდინ თავსა თჳსსა მარტივ და ფრიად უგ(6vA)უნურ;[25] (იე) დაცვაჲ[26] ცოდვისაგან ჴორცთა თჳსთაჲ,[27] რაჲთა არა უტყუოს[28] დამბადებელსა, რამეთუ ძღუნად უფლისა[29] შეგჳწირვან[30] თავნი თჳსნი,* და არღარა გუაქუს ჴელმწიფებაჲ თჳსსა გუამსა ზედა, რამეთუ გინათუ შევიწრდებოდით, გინა ვიბრძოლებოდით, შეუძლებელ არს თჳსსა ნებასა მიზიდვაჲ[31] ძღუ(5vK)ნისაჲ[32] მის.

---

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ JKL.

1 მოთმინე + ლტოლვაჲ CHJK. 2 და – HJK. 3 ღუმილი და დაყუდებაჲ AC, – EL. 4 ღ˜ჲ HK. 5 ხოლო დაყუდებაჲ შფოთთა და სოფლიოთა საქმეთაგან – E. 6 სენაკით-სენაკად E. 7 წარსაკუჱთებელი AEHK, წარსაკუვეთებელი L (to proskomma – დაბრკოლება, საცთური). შდრ. I პეტრე 2,8: „ლოდ შებრკოლების და კლდე საცთურების“ (liqo~ proskommato~ kai petra skandalou). 8 შესაბრკოლებელი – to skandalon (საცთური). 9 არა HKL, ანუ AE. 10 განუნახუჱლად H. 11 აღმოთქმაჲ H. 12 სიტყჳსა EHK. 13 რისხჳსა HK. 14 გულისწყრომისა HK. 15 არა-შემკობა H. 16 სამოსლებისა J. 17 არა-ბანაჲ ACHK, არა-დაბანაჲ E. 18 ჴორცთა HKL. 19 საშუჱნებელად ACKL, საშუჱბლ˜ჲდ H. 20 არცა H. 21 თუალთა HK. 22 სახილველობითა A, სახილველობად CEHKL. 23 მომატყუჱბელ ACKL. 24 უფროსღა H. 25 უგუნორ A, უგნურ H. 26 დაცვა H. 27 ∾ ჴორცთაჲ თჳსთა H. 28 უტყუოს CHK, უტყუვოს AE. 29 ო˜ჲ HK. 30 შეგჳწირ˜ვნ J. 31 მიზიდვა H. 32 ძღუნისა HL.

რამეთუ, ვითარ-იგი უკუეთუ ვინმე საღმრთოდ აღთქუმული ძღუენი[1] შეწიროს უფლისა,[2] რომელი მიიღის რაჲ მღდელმან და დადვის ტაძარსა შინა, დაღათუ[3] ამისსა[4] შემდგომად შეინანოს ძღუნის შემწირველმან მან, არღარა ჴელ-ეწიფების მიტაცებაჲ ძღუნისაჲ[5] მის, შეწიროს რაჲ იგი უფლისა.[6] ხოლო უკუეთუ ფარულად ჴელ-ყოს მიპარვად, არა ვითარცა თჳსისა წარმღებელი განიტევების ბრალისაგან, არამედ ვითარცა ტაძრის მკრეხველი[7] იგუემოს,[8] ეგ(8vL)რეთვე ღმრთისად[9] შემწირველნი სულთა თჳსთანი თჳსთა ჴორცთა ზედა (9vH) არა ჴელმწიფე არიან.

ნეტარ არიან ამის გზისა დამცველნი და სიმართლისა პატივისმცემელნი, რამეთუ მხიარულებით ქებისმეტყუელნი[10] ღმრთისანი ზეცათა სასუფეველად შევიდენ, რომლისაჲ[11] მე(5vJ)ყავნ ჩუენ მიმთხუევაჲ[12] მადლითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა,[13] რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[14]

სწავლაჲ[15] მეორე[16]

ეკრძალებოდედ ბოროტისა (481vE) თანაზრახვისაგან,[17] რამეთუ ვითარცა ორნი ვინმე, ბრწყინვალედ შემოსილნი, ზოგად ვიდოდიან უბანთა ზედა, და ერთსა მას, არა-კრძალულსა, უბ(7rA)რკუმის,[18] და შთავარდის თიჯასა, და ცვალებული იგი სამოსელი მისი ყოვლად მოაოჯრის,[19] აღსძრავნ[20] მას შური, რაჲთა მოყუასიცა შთააგდოს მწჯრესა,[21] რაჲთა არა თჳთ მხოლოჲ[22] უსახუ(8rC)რებდეს, ეგრეთვე აქაცა სათნოებისაგან განვრდომილნი იღუწიან შებრკოლებად სხუათა,[23] რაჲთა არა თჳთ მარტოდ იყვნენ[24] უსახურებასა შინა. იტყჳან მდაბლად, მიუგებენ ტკბილად, რაჲთა[25] სიწმიდისაგან წარიპარნენ და ცოდვასა შთასთხინენ მორჩილნი მათნი. არა ჰრცხუენის[26] ქმნად ბოროტისა, არამედ

1 ძღუჱნი ACHKL. 2 ო˜ა HJK. 3 დაღათუ AEHK, დაღაცათუ C. 4 ამისა J. 5 ძღუნისა EHJK. 6 ო˜ა HJK. 7 მკრეხუჱლი HK. 8 იგუჱმოს ACEHKL. 9 ღ˜ჲდ H. 10 ქებისმეტყუჱლნი ACH. 11 რ˜ისა HJK. 12 მიმთხუჱვაჲ AC, მიმთხუჱვა HKL. 13 ქ˜სთა A, ქ˜სითა CHKL, ქ˜ტესითა E. 14 ა˜ნ AKL, ამინ CE. 15 სწავლა H. 16 მეორე] ბ˜ ACEHKL. 17 თანაზრახჳსგან HK. 18 უბრკმის HL. 19 მოაკრის A. 20 აღძრავნ JKL. 21 მწვირესა L. 22 ხოლო J, მხოლო HK. 23 სხვათა K. 24 იყუნენ H. 25 რაჲთა – E. 26 ჰრცხუჱნის AC, ჰრცხუჱნინ EHJKL.

აწუევდიან-ცა[1] მოყუასსა, და ეტყოდიან: „რაჲსა[2] გუძულობ ჩუენ, ვინაჲთგან ცოდვილ ვართ და განმიკითხავ ჩუენ! იგი ვინმე და ესე ვინმე სმენილნი არა[3] ამასვე იქმანა?[4] არა უწყია, რამეთუ საქმე ესე დამცემ-აღმდგომ არს?“ და არა ჰრცხუენინ[5] ამისა[6] სიტყუად. რაჲსათჳსმე? — გარნა, რამეთუ თჳთ დაცემულთა მათ არა ჰნებავნ აღდგომად, არამედ დასაბრკოლებელცა და დასაცემელ და ხრწნილება მრავალთა ექმნებოდიან,[7] და ვითარცა ჴორცი (9rL) სამჭედურსა ზედა უჴუმევიან[8] იგინი ეშმაკსა.

ხოლო ოდესმე[9] იწყიან[10] წმიდათა[11] წინაჲსწარმეტყუელთა შესმენად, სანადიროდ დაუმტკიცებელთა სულთა. ჭ გულნი გარდაქცეულნი ესევითართა კაცთანი! ჭ პირი, აღსავსე სიმწარითა და ზაკუვითა![12] ჭ სას(482rE)აჲ,[13] სამარე განღებული, მზაჲ განხრწნად ყოველთა შთავრდომილთა მას შინა! სამართლად მიეცნეს ვნებათა უპატიოებისათა, (1) რამეთუ მეცნიერებაჲ (7vA) ღმრთისაჲ განიშორეს. ვინაჲცა[14] განვარდე(10rH)ს უფლისაგან სიმრავლისათჳს[15] უღმრთოებათა მათთაჲსა,[16] რამეთუ არცა ღმრთისა[17] შეიშინეს,[18] არცა წინა პატივ-სცეს ღმრთისმოშიშებასა ქრისტიანეთასა,[19] სულებსა ჭაბუკთასა აცთუნებდეს. (6rK)

ამისთჳს* დაიცევ მათგან, საყუარელო, ნუსადა (8vC) დაგწუან შენ სიჩჩოჲთა[20] სიტყუათა მათთაჲთა.[21] ევლტოდე უბნობასა მათსა, რაჲთა არა დაჰმწარდე[22] უკუანაჲსკნელ,[23] მიმთხუევითა[24] ორპირსა[25] მახჯლსა, თქუმისაებრ[26] სოლომონისსა.[27] (2)

და ყოველი კაცი, მნებებელი მოყუსისა ცხორებისაჲ,[28] იხილ-

---

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ HKL.

1 აწუწვდიან-ცა AHKL; + ბოროტსა E. 2 რასა H. 3 არა ACHJK, არნ EL. 4 იქმენა J. 5 ჰრცხუწნინ AEHKL. 6 ამისა AJ, ამისსა CEHKL. 7 ექმნებოდიან AE, იქმნებოდიან CHJKL. 8 უჴმევიან L. 9 ოდეს A, ოდესმე EHJKL. 10 იწყიან-ცა HKL, უწყიან-ცა J. 11 წმიდათა ACHJK, წმიდათაცა E. 12 ზაკჯთა HK. 13 სასა H. 14 ვინაჲცა + განა E, ვინაცა H. 15 სიმრავლისაგან KL. 16 მათთასა H. 17 ღ˜ჲ HKL. 18 შეიშინეს ACHK, შეშინეს E. 19 ქ˜ტეანეთასა AE, ქ˜ეანეთასა CHJKL. 20 სიჩჩოითა H, სიჩჩოთა K. 21 მათთათა HK. 22 დაჰმწარდეს J. 23 უკანასკნელ HK. 24 მიმთხუწვითა ACHKL. 25 ორპირისა A. 26 თქუმულისაებრ HK. 27 თქუმისაებრ სოლომონისსა — E. 28 ~ მოყუსისაჲ ცხორებისა H, ცხორებისა KL.

(1) შდრ. რომ. 1,26 (εἰ~ πάθη ἀτιμία~· გიორგი მთაწმიდელის თარგმანით — „ვნებასა მას გინებისასა“). (2) იგავნი სოლ. 5,4.

ოს რაჲ იგი შებრკოლებული და დაცემული, ისწრაფის აღდგინებად, ხოლო მდგომარესა განაძლიერებს არა-დაცემად, არამედ ესე მაკუდინებელნი ისწრაფიან დაკუეთებად[1] მდგომარეთა, ხოლო დაცემულთა და ქუე[2] მდებარეთა მოაკუდინებენ სასოწარკუეთილებითა,[3] და ნაცვალად[4] თქუმისა,[5] — „საყუარელო, ეკრძალე თავსა შენსა, (1) არარაჲ[6] უზენაეს არს შიშსა ღმრთისასა, არარაჲ[7] უპატიოსნეს სათნოებით ცხორებასა; სცოდეა? — ნუ-ღარა[8] შესძინებ,[9] არამედ პირველთათჳსცა ევედრე ცოდვათა (6rJ) შენთათჳს“.

აწ ერთგან ვართ, და შემდგომად მცირედისა განვიყოფებით ურთიერთას, და უკუეთუ[10] ვავნოთ მოყუასსა, ეგულების[11] მას იწ(9vL)როებით მიზეზის -დგმად ჩუენთჳს[12] და თქუმად: „ჰ რაჲღა[13] მავნო უბნობამან ამის ძმისამან! ჰეთუმცა[14] არა მეცნიერ-ქმნილ ვიყავ[15] მისდა! დაა(8rA)ბრკ(482vE)ოლა სული ჩემი; რაოდენთა ბოროტთა მიზეზ მექმნა მე შეერთებაჲ მისი!“[16]

ხოლო უკუეთუ ვარგოთ მოყუასსა კეთილსა ზედა, ჴსენებასა ჩუენსა ჰყოფდეს და[17] თქუას: „შეეწიე, უფალო, მას ვისმე ძმასა, ვითარ-იგი შემეწია მე სახელისა შენისათჳს, და განამტკიცა სული ჩემი შიშსა შენსა, და წარწყმედად მნებებელი მაცხოვნა მე მადლისათჳს შენისა!“ ხოლო ესენი წინააღმდგომსა ზრახვენ,[18] მაცთურ არიან სულთა; არა ხოლო ამას ჰყოფენ,[19] არამედ თანა-სათნო-ეყოფვი(9rC)ან-ცა[20] მოქმედთა მათთა![21] (2)

ხოლო კუალად რაჟამს იხილონ ვინმე განყენებულად ბილწისა საქმისაგან, პირუტყულთა მიზეზთა შემოჰკრებენ[22] თქუმად:[23] „იგი ვინმე გრილისა ანაგებისაჲ[24] არს“. ხოლო ამასცა ზედა იმხილებია(10vH)ნ არა-კეთილითა გულისსიტყჳთა თქუმი-

1 დაკუწთებად ACEHKL. 2 ქუწ ACEHKL. 3 სასოწარკუწთილებითა ACEHKL. 4 ნაცვალად AC, ნაცვ˜ლად E, ნაცვლად HK. 5 თქმისა H. 6 არარა H. 7 არარა H. 8 ნურღარაა J. 9 შეძინებ J. 10 უკუწთუ E. 11 ეგულვების J. 12 ჩუენდა J. 13 რაღა J, რაღაჲ H. 14 ჰწ თუმცა ACHL, ჰ' თუმცა E. 15 ∼ მეცნიერ-ქმნილ ვიყავ არა A. 16 მისი — C. 17 და — E. 18 ზრახუწნ H. 19 ყოფენ E. 20 თანა-სათნო-ეყოფიან-ცა JL. 21 მათთა ACJ, მათ E. 22 შემოჰკრებენ ACHK, შემოკრებენ EL. 23 თქმად E, თქმაჲდ H. 24 ანაგებისა HK.

(1) შდრ. გამოსლვ. 18,21; 23,21; II შჯ. 24,8; გალატ. 6,1. (2) ჰრომ. 1,32.

სათჳს ამათისა.[1] რამეთუ, უკუეთუმცა ესე განცდისაებრ[2] მათისა იყო, არა უკმდა მოციქულსა თქუმად: „ყოველი მოღუაწე ყოველსავე იმარხავნ“. (1) არამედ შეჰგვანდა[3] თქუმად,[4] ვითარმედ: „ყოველი მოღუაწე მკურვალისა ანაგებისაჲ[5] არს, ამისთჳს ყოველსავე იმარხავს“. ხოლო უკუეთუ რომელნიმე[6] იკუმევენ მარხვასა,[7] ხოლო რომელნიმე[8] არა, ვინ მოყუარეთა უფლისათაგანი[9] არა აბრალებდეს ცუდის[10] მოგონებასა[11] ამას! რამეთუ ვის არა ჰბრძავს და არა[12] აჭირვებს მტერი! გინა წულსა,[13] ანუ მდედრსა![14] ვინაჲცა[15] საჭირო არს მარხვაჲ, არამედ გულისსიტყჳთა ღმრთისმსახურებისაჲთა.[16]

ვეკრძალნეთ[17] უკუე[18] (8vA) თავთა თჳსთა, რაჲთა არა ფრიადი სასოწარკუეთილებაჲ[19] შეუკრიბოთ მათ, ვიდრე სოფელსა[20] ამას[21] შინა (10rL) ვიყვნეთ,[22] და* ამიერ განსლვისა შემდგომადცა, რამეთუ რომელი დღეს სახეკეთილ, ხვალე[23] — უსახურ, რამეთუ მრავალი უძლურებაჲ ზედა-აც გუამსა (6vK) ამას. (483rE)

ვინაჲცა[24] რომელთა სათნოებითი ცხორებაჲ აღისურვეს, არა ხოლო[25] ჰასაკისა მათისა ყუავილოვნებისაგან იქებოდინ,[26] რაჲთა[27] დაიცვეს სიწმიდით, არამედ სიბერესაცა[28] შინა ზეშთასაკჯრველ იქმნებოდინ, რამეთუ თესლი კეთილი არა ხოლო ველმწუანეობითა[29] ახარებს[30] მხედველთა, არამედ** რაჟამს ყანობირნიცა სპეტაკ იყვნენ სამკალად,[31] და კუვილები[32] დადრეკილად აქუნდის[33] ქუე[34] დაღონებულებით,[35] ფრიად ახარებდიან (9vC)

* მინაწერი კიდეზე: „იხილე“ HKL.

** მინაწერი კიდეზე: „შუენიერი“ HKL.

1 ამთისა E. 2 განცდისებრ E. 3 შეჰგუ˜ჲნდა H, შეგვანდა L. 4 თქმად EH. 5 ანაგებისა HJK. 6 რომელნიმე] ვინმე E, რ˜იმე J. 7 მარხუ˜ჲსა H. 8 რ˜იმე J. 9 ∼ მოყუარეთაგანი უფლისათა J. 10 ცუდისა E. 11 მოგონებსა E. 12 არა — AH. 13 წულსა AE. 14 მდედრსა AHKL, მდიდრსა E. 15 ვინაცა HKL. 16 ღმრთისმსახურებისათა HK. 17 ეკრძალნეთ E. 18 უკუჱ ACEHKL. 19 სასოწარკუჱთილებაჲ ACHKL. 20 ს˜ფლ A. 21 ∼ ამას სოფელსა J. 22 ვიყუნეთ HL. 23 ხუალე H. 24 ვინაცა H. 25 ხოლო — E. 26 იქებოდინ AHKL] იქმებოდენ A. 27 რამეთუ A] რაჲთა E, რ˜ი HJK. 28 სიბერესცა E. 29ველ-მწვანეობითა K. 30 ახარებენ EK, ახარებნ HJL. 31 სამკლად E. 32 კურვილები E, კუველები J. 33 აქუნდინ H. 34 ქუჱ ACEHJKL. 35 დაღონებულობით JK.

(1) შდრ. რომ. 14,5.

მხედველთა, რამეთუ დიდ მონაგებ არს ცხორებაჲ სათნოებითი.[1]

ეკრძალე* უკუე[2] არა მოიცხვად შენდა კაცთაგან გემოთ-მოყუარეთა, რომელნი[3] განურჩეველად ტრიობითა შეამწინკულე-ბენ[4] ჴორცთა[5] თჳსთა, მეტყუელისა[6] მისებრ, ვითარმედ: „ფარუ-ლად ქმნილი[7] მათ მიერ — საძაგელ არს თქუმადცა“.[8] (1)

არამედ მეიგავეცა ამხილებს უჯეროთა საქმეთა, თქუმითა:[9] ესევითარი არს გზაჲ[10] მემრუშისა დედაკაცისაჲ,[11] რომელმან რაჟამს საქმით განიფრთხვის,[12] (6vJ) თქჳს არარაჲს უჯეროჲსა[13] ქმნაჲ.[14] ესრეთვე ესენიცა, ჩუეულებითა[15] ცოდვათაჲთა[16] ყვანებ-ულნი,[17] ბილ(11rH)წებით[18] ქმნასა შეურაცხ-ჰყოფენ, ვითარმცა არარაჲ ძჳრი ექმნა, ხოლო[19] ყოველი ძალი და მოსწრაფებაჲ აქუნ საეშმაკოჲსა[20] გულისთქუმისათჳს.[21] (9rA)

ხოლო რაჟამს წმიდათაცა წერილთა, ვითარცა წესით რაჲ-თმე[22] საცინელთა აბრალებდენ-ვე,[23] რომელთა[24] საშჯელი[25] სა-მართალი შეემთხუევის,[26] ამათ კაპილიონთა[27] შინა[28] აქუნ მავა-ლობაჲ, სიმთრვალედ ღჳნო(483vE)სა[29] სუმიდიან. ვინაჲცა[30] კრძალულებაჲ და სიწმიდე მოძა(10vL)გებულ არნ მათგან. არამედ უკუანაჲსკნელსა[31] რაჲ შინა ბოროტთასა[32] იქცეოდიან საეროდ, უფროჲსღა[33] ურცხჳნო იქმნებოდიან[34] ესენი. ჭეშმარიტად ღირს ტირილისა და გლოვისა[35] არს ესე, რამეთუ ბრწყინვალე და დიდებული სათნოებაჲ ესოდენად უნდოებად შთამოვიყვანეთ.[36]

---

* მინაწერი კიდეზე: „შუენიერი“ EL.

1 სათნებითი E, სათნობი~თა H. 2 უკუწ AEHJKL. 3 რ~ი J. 4 შეამ-წიკულებენ HJKL. 5 ჴ~რცთ A. 6 მეტყუწლისა AEH. 7 ქმნილი ACHJKL, ქმნული E. 8 თქმადცა H. 9 თქმითა H. 10 გზა L. 11 დედაკაცისა HKL. 12 განიფრთხის E, განიფრთხჳს HJK. 13 უჯეროსა HL, უჯეროჲსა + საქმისა EH. 14 ქმნა HK. 15 ჩუწულებითა AEHKL. 16 ც~დვთთა HKL. 17 ყუანებ-ულნი H. 18 ბილწებით AC, ბილწების EHJKL. 19 ხოლო AHJKL, რამეთუ E. 20 საეშმაკოსა HKL. 21 გულისთქმისათჳს HL. 22 რაჲმე KL, რამე H. 23 აბრალებდიან-ვე J. 24 რ~ითა J. 25 საშჯელი AKL, სასჯელი CEHJ. 26 შეემთხუწვის AHKL. 27 კაპილონთა E, კაპლიონსა J. 28 შინა — AC. 29 ღჳნოჲსა K. 30 ვინაცა H. 31 უკანასკნელსა HL. 32 ბოროტთასა ACHKL, ბოროტთა E. ბოროტსა J. 33 უფროსღა HL. 34 ექმნებოდიან AHKL, იქმნებოდიან EJ. 35 გლოისა H. 36 შთამოვიყუ~ჲნეთ H.

(1) ეფეს. 5,12.

ხოლო ღმერთმან დიდმან და კაცთმოყუარემან, მდიდარმან მოწყალებითა და ძლიერმან მოქმედებითა, შეწევნა ყოს უძლურებისა ჩუენისა, და შემუსროს სატანა[1] ქუეშე[2] ფერჯთა ჩუენთა, და მომცეს ჩუენ ძალი და გულისჯმისყოფაჲ[3] სულიერი, რაჲთა ჭეშმარიტებით რაჲ ვცხონდებოდით,[4] ნეშტებსა (10rC) დღეთა ჩუენთასა ვპოოთ[5] მის მიერ მადლი დღესა მას დიდსა და საშინელსა საშჯელისასა,[6] რამეთუ მისსა აღსაარებაჲ და ძლიერებაჲ[7] და სიმტკიცე ყოველთამდე[8] ნათესავთა ნათესავთასა, და საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[9]

იქმენ უკუე[10] ცნობიერ, ვითარცა გუელი,[11] და უმანკო,[12] ვითარცა ტრედი, (1) რამეთუ შორის მახეთაჲსა ხუალ და შორის მგელთაჲსა[13] მიმოხუალ. სცნობდ, რომელსა გეტყჳ, საყუარელო; ნუ გეშინინ სიკუდიდ ქრისტჱსთჳს,[14] დაღათუ მოშთობაჲ მოგიჯდეს შენ, დაღათუ მახჯლი, გინა[15] მთხრებლად შთაგთხიონ შენ, ანუ მდინარედ წყალთა, გინა უფსკრულად ზღჳსა, ნუ განსცემ სიწმიდესა შენსა შიშისათჳს კაცობრივისა, (9vA) რომელი შემდგომად (7rK) მცირედისა მტუერად[16] გარდაიქცეს. ნუ შეურაცხჰყოფ მცნებასა ღმრთისასა, რამეთუ დაღათუ არა იყვნენ[17] მამხილებელნი, არამედ არაჲვე[18] დაეფარვის უფალსა, შურისმეძიებელსა აბელისსა. (484rE)

გინათუ კრებულსა შორის იყო, გინა (11vH) სხუასა ადგილსა, ანუ უდაბნოსა, უბიწოებასა და სიწმიდესა ნუ უგულებელსჰყოფ. „წმიდა იყვენითო,[19] რამეთუ მე წმიდა ვარ, (2) — იტყჳს უფალი, — და რომელმან (11rL) დაიმდაბლოს თავი თჳსი, ამაღლდეს. (3) ხოლო მ დ ა ბ ა ლ[20] იგი არს, რომელი ს ა ქ მ ი თ ქ ა დ ა გ ე ბ დ ე ს სათნოებასა. ხოლო რომელი ამას წინა-აღუდგებოდის, წინააღმდგომ ზრახებისა უფლისა[21] არს.

---

1 ეშმაკი HJKL. 2 ქუჱშე AL, ქ˜შჱ HJ. 3 გულისჯმისყოფა HKL. 4 ვცხონდებდით E, ვსცხონდებოდით L. 5 ვპოვოთ L. 6 საშჯელისასა ACKL, სასჯელისასა EHJ. 7 ძლერებაჲ E. 8 ყოველთამი E. 9 ამინ E, ა˜ნ HKL. 10 უკუჱ AEHJKL. 11 გუჱლი AHK, გუველი L. 12 უმანკოჲ E. 13 მგელთასა HK. 14 ქ˜სთ˜ს AEKL. 15 გინათუ J. 16 მტუჱრად AJHKL, მტყუვრად C. 17 იყუნენ HL. 18 არავე JL, არ˜ვე K. 19 იყუჱნითო H. 20 მდაბალი HKL. 21 ო˜ჲ HK.

(1) მათე 10,16. (2) ლევიტ. 19,2. (3) მათე 23,12; ლუკა 14,11; 18,14.

მნებავს უკუე[1] მცირედ ამისთჳს წინა-დადებად შენდა, რაჲთა ამათგან ზოგს-რე სცნა[2] ძალი ამისი მადლისაებრ უფლისა:

მ დ ა ბ ა ლ ი არა ცუდად-მზუაობრობს, არა ამპარტავანობს[3] მონებად უფლისა,[4] შიშისათჳს მისისა.

მ დ ა ბ ა ლ ი არა თჳსისა ნებისაებრ წინააღმდგომ არს ჭეშ-მარიტებისა, არამედ ირწმუნებს ჭეშმარიტებასა.[5] (10vC)

მ დ ა ბ ა ლ ი არა ეშურების წარმატებასა მოყუსისასა, არცა ი(7rJ)ხარებს დაცემულსა ზედა; უფროჲსღა[6] იხარებს მოხარულთა თანა[7] და ტირს მტირალთა თანა.[8](1)

მ დ ა ბ ა ლ ი არათუ ნაკლულევანებასა და უპოვარებასა[9] ზედა დამდაბლდების, და დღეკეთილობასა და სიმდიდრესა ზედა ღაღ გამოჩნდების, არამედ მასვე სათნოებასა შინა[10] დგას სამარადისოდ.

მ დ ა ბ ა ლ ი არა შეასმენს ძმასა, რომელი-ესე საეშმაკო[11] არს, არამედ მშჯდობის-მყოფელობნ.[12] არა (10rA) მიაგებნ ბოროტსა ბოროტისა წილ. (2)

მ დ ა ბ ა ლ ი არა ხოლო უმეტესთა მისსა[13] პატივ-სცემს,[14] არამედ უმცირესთაცა.

მ დ ა ბ ა ლ ი ყოვლითა ძალითა ღმრთისმოშიშებასა მიედევ-ნების.

მ დ ა ბ ა ლ ი არა თანა-წარჰყვების[15] გულისწყრომასა, არა აგინებნ,[16] (484vE) არცა ღაღადებნ, არამედ ყოველთა ეწიწვინ ღმრთისმოშიშებისათჳს.

მ დ ა ბ ა ლ ი[17] არა ჰავ-ჩუეულებაობნ,[18] არცა მცონარობნ; დაღათუ შუაღამე[19] იწოდოს საქმედ, მორჩილად[20] წარუდგინებს თავსა თჳსსა მცნებისათჳს უფლისა.[21]

---

1 უკუ AEHJKL. 2 სცნათ J. 3 ამპარტავნობს ACHKL, ამპარტავანობს E. 4 ო˜ჲ HK. 5 არამედ ირწმუნებს ჭეშმარიტებასა – J. 6 უფროსღა HL. 7 თანა – A. 8 და ტირს მტირალთა თანა – H. 9 უპუარებასა C, უპოარებ˜ჲსა H. 10 შინა ACH] ზედა E. 11 საეშმაკოჲ H. 12 მშჯდობის-მყოფლობნ C. 13 მისთა HJKL. 14 პატივ-სცემს ACKL, პატივისცემს E, პატივს-სცემს H, ჰპატივ-სცემს J. 15 თანა-წარჰყუბის H, თანა-წარყვების L. 16 აგინებნ + არამედ ყოველთა A. 17 მდაბალ E. 18 ჰავ-ჩუულებაობნ ACHKL. 19 შუვაღამე HL. 20 დამორჩილებად J, მორჩილებჲდ HKL. 21 ო˜ჲ HK.

(1) შდრ. ჰრომ. 12,15. (2) შდრ. ჰრომ. 12,17.

მდაბალმან არა უწყის განმწარებაჲ, არცა მზაკუვარებაჲ,[1] არამედ სიმარტივით და უმანკოებით ჰმონებს[2] უფალსა, სიწმი(12rH)დით და მშჯდობით და სიხარულითა სულიერითა.

მდაბალი (11vL) არა დაითრვების[3] ღჳნითა, არცა შეექცევის ნაყროვნებასა, მოშიშ-ქმნილი[4] მცნებისაგან უფლისა.[5]

მდაბალსა უკუეთუ[6] ესმეს სიტყუაჲ[7] შერისხვისაჲ,[8] არა განრისხნების, არცა იდრტჳნებს,[9] არცა, ყურიმლისცემაჲღა თუ[10] მიიღოს,[11] იურვინ, რამეთუ მოწაფე არს მისი, რომელმან ჯუარი დაითმინა ჩუენთჳს.

მდაბალსა სძაგნ თავმოთნებაჲ, ვინაჲცა[12] არა მოიკდის[13] უპირატესობასა, არამედ ვითარცა მეზღუეური[14] შეჰრაცხის (11rC) თავი თჳსი, ნავსა შინა ამის საწუთოჲსასა.[15]

მდაბალი ისმენს და შეიყუარებს[16] სიტყუათა სულიერთა, და თჳსსა გონებასა (7vK) არა განაშორებს მცნებათაგან მაღლისათა, რამეთუ უვარ-ყო[17] თავი თჳსი სასოებისათჳს უფლისა ჩუენისა მიმართ იესუ ქრისტესსა.[18]

ჭეშმარიტებით ნეტარ არიან ესე(10vA)ვითარნი, რამეთუ მათდა მიმართ თქუას უფალმან, ვითარმედ: „არღარა გიწოდ თქუენ მონად, არამედ მეგობრად და ძმად“. (1) მისსა[19] დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[20]

---

1 მზაკუარებაჲ HL. 2 ჰმონებნ CHJKL. 3 დაითრობვის HJ, დაითრობის KL. 4 მოშიშ-ქმნული CL, მოშიშ-ქმნ˜ლი HK. 5 ო˜ჲ HK. 6 უკუცთუ E. 7 სიტყვა K. 8 შერისხჳსა HK, შერისხვისა L. 9 იდრტჳნვებს ACH, იდურტჳნვებს E, იდრტჳნებს JK, იდრტვინვებს L. 10 ~ ყურიმლისცემაჲ-თუ-ღა (**) A. 11 მიიღოს AC, მიიღის EHK. 12 ვინაცა HL. 13 მოიხდის ACEHKL, მოხდის J. 14 მეზღუცური ACHKL, მეზ˜რე J. 15 საწუთოსასა HL. 16 შეიყვარებს L. 17 უარ-ყო AJKL, უვარ-ყო CEH. 18 ქ˜ესა J, ქ˜სა H, ქ˜სსა KL. 19 მისა JHL. 20 ა˜ნ ACHJKL, ამინ E.

(1) იოანე 15,15.

სწავლაჲ[1] მესამე[2]

ხოლო რასა-იგი მეტყოდე[3] მე გონებითთა გულისსიტყუათა-თჳს, არა დამვიწყებიეს, რამეთუ თჳთ (485rE) მეცა[4] მათვე ვნებათ-აგან ვიშფოთები, და არა დავჰფარავ[5] თჳსსა უძლურებასა.*

საკმარ უკუე[6] არს ჩუენდა მოუკლებელად ლოცვად, რაჲთა მიკსნნეს ჩუენ უფალმან მზაკუვარებისაგან[7] ეშმაკთაჲსა,[8] რამეთუ არა ხოლო დაყუდებით და მარტოებით ყოფასა ჩუენსა შინა გუაწყინებენ, არამედ სახლად უფლისა შეკრებასაცა ჩუენსა შინა მძაფრიად ზედა-აღგჳდგებიან და წულთა გუამებსა ბილწებით და[9] არაწმიდებით[10] ხედვად მოგუმზადებენ, და ვიდრე[11] თჳთ მის ბილწისა საქმისამდეცა გუაოცნებს ჩუენ[12] უფსკრულისა ვეშაპი, და შემრღუევი(7vJ)სა[13] რათმე გულისსიტყუათა[14] შთამოგჳთე-სავნ განქარვებად ძმისა, ვერ შემშჭუალვად[15] წმიდითა გონებითა (12rL) უხრწნელთა საიდუმლოთა[16] მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთი-სათა.[17] გარნა ეგრეთცა დაცვითა[18] თუალთაჲთა[19] (12vH) და კრძალვითა გონებისაჲთა[20] სძლევს ამას[21] მმარხველი,[22] თან-ამოქმედებითა მადლისაჲთა.[23]

გჳკმს[24] უკუე[25] ყოვლითა კრძალულებითა დაცვად გულთა თჳსთა და საგრძნობელთა,** რამეთუ დიდ(11vC)სა ბრძოლასა შინა ვართ საწუთოსა[26] ამას შინა, და მტერი ბორგს, არამედ არავე საჯმნელ ღუაწლი. გარნა ჩუენ კორციელადღა ვსძ(11rA)ლოთ ოცნებათა მისთა, დაუტევე[27] იგი განხეთქად, რამეთუ უწყის უფალმან, მაჭირვებელი ჩუენი ვითართა სადაგველთა მოაწევს გულსა ზედა ჩუენსა გულისსიტყუათა მიერ, რამეთუ არა ვი-

---

* მინაწერი კიდეზე: „იხილე სიმდაბლე“. HJKL.

** მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე, რასა იტყჳს“ J.

1 სწავლა HKL. 2 მესამე E] გ˜ ACHJKL. 3 მეტყოდეს LJKL. 4 მეცა – K. 5 ვჰფარავ HK, ვფარავ JL. 6 უკუჱ ACEHJKL. 7 მზაკუარებისაგან HL, მზაკვ˜რობისგ˜ნ K. 8 ეშმაკთასა HKL. 9 და – K. 10 არაწმინდებით L. 11 და ვიდრე CEHKL (kai acri)] რამეთუ A. 12 ჩუენ J. 13 შემრღუჱვისა ACHKL. 14 გულისსიტყუაჲ J. 15 შემშჭუალვად AC, შემსჭუალვად AHJKL. 16 საჲდუმლოჲთა H. 17 ღ˜ჲთა HK. 18 დაცჳთა H. 19 თ˜ლთთა HK. 20 გონებისათა HKL. 21 ამას ACHJ, მას E. 22 მმარხუჱლი H. 23 მადლისათა HKL. 24გჳკმს CJ, უკმს AEHKL. 25 უკუჱ AEHJKL. 26 საწუთოსა AHJK, საწუთროსა E. 27 და უტევე C, დაუტვე H.

თარცა კაცი ხედავს[1] უფალი, რამეთუ კაცი პირსა ხედავს,[2] ხოლო ღმერთი გულსა განიცდის. (1) ვინაჲცა[3] მქურჴველთაჲ[4] არს (485vE) არა-მითუალვაჲ[5] ქურჴისაჲ,[6]* ხოლო მშჯდობის-მყოფელი ვნებათა მიმართ, ვითარ ჰბრძოდის მათ, აწვე მონად გულისთქუმათა[7] მიმსყიდელი[8] თავისა თჳსისაჲ[9] და ყოვლითა ერთგულებითა ხარკის-მიმცემელი მძლავრისაჲ,[10] რამეთუ სადა მტერობაჲ, მუნ ბრძოლაჲცა,[11] და სადა ბრძოლაჲ,[12] მუნ ღუაწ-ლი; და სადა ღუაწლი, მუნ გჳრგჳნი.[13] ხოლო უკმს თუ ვისმე მწარისა მონებისაგან თავისუფლებაჲ, ბრძოლა-ჰყოფდინ ეშმაკ-ისა მიმართ. ამის ბრძოლისა ძლევითა წმიდანი კეთილთა ზეცი-სათა ღირს იქმნნეს.

არამედ ნუუკუე[14] და თქუას ვინმე თანაწარმავალმან, ვი-თარმედ: ვინაჲთგან სადა მტერობაჲ[15] ვნებათა ზედა, მუნ ბრძო-ლის-ყოფაჲ[16] იქმნების, ვითარ ვხედავთ გემოთმოყუარეთა ფრი-ად ბრძოლილთა უკმართა ვნებათაგან, და არა მიშუებულთა[17] შენანებად?[18] არა ვჰგონებ მე,[19] (8rK) საყუარელო, ამას ბრძო-ლის-ყოფად სათნოებისაებრ (12vL) და მძლავრისა წინააღმდგო-მისაებრ,** არამედ ვნებათ-მონებად[20] და გემოთმოყუარებისა[21] ვნებად, ვინაჲცა[22] არა[23] წინა-აღრჩევით განყოფილ არიან მტერ-თაგან, რამეთუ (11vA) მბრძოლთა არცა ერთი რაჲ (12rC) აქუს ურთიერთას[24] შეთქუმულებაჲ ანუ მოსწრაფებაჲ, ვითარცა საულს ეტყოდა უცხოთესლი: „მეც[25] მე კაც, და მარტო-ვმბრძოლობ-დეთ, (13rH) და უკუეთუ დამცეს მე, ვიყვნეთ[26] თქუენდა[27] მონა,

*ქურჴი — მუშტი (h pugmh). მქურჴველი — მოკრივე, მუშტით მებრძოლი (o pukth~, pukteuonto~).

** მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე, რასა იტყვის“ HKL.

1 ჰხედავს K. 2 ჰხედავს K. 3 ვინაცა HL. 4 მქურჴველთა HL. 5 არა-მითუალვა K, არა-მითვალვა HL. 6 ქურჴვისა HKL, ქურჴვისაჲ J. 7 გულისთქმათა H. 8 მიმსყიდელნი J. 9 თჳსისა HK. 10 მძლავრისა HK. 11 ბრძოლაცა E. 12 ბრძოლაჲცა და სადა ბრძოლაჲ — H. 13 გჳრგჳნნი C. 14 ნუუკუ AEHJKL. 15 მტ˜რობა K. 16 ბრძოლის-ყოფა HK. 17 მიშუ AHK. 18 შენებად AC, შენანებად EH. 19 მე — J, ვჰგონებ მე] ჰგონებ-მე H. 20 ვნებათა მონებად H (doulopaqeia). 21 გემოვნების-მოყუარებისა CEK, გემოვნების-მოყუარების HJ. 22 ვინაცა H. 23 არცა CEL. 24 ურთიერთარს E. 25 მეცთ HJK. 26 ვიყუნეთ H. 27 თქუ H.

(1) იხ. I მეფ. 16,7.

ხოლო[1] უკუეთუ დავსცე[2] იგი,[3] იყვენით[4] თქუენ ჩუენდა მონა. (1)

ამათ უკუე[5] აწვე მონად მტერისა ნებათა[6] და გულისთქუმათა მიმსყიდელთა თავისა თჳსისათა ბრ(486rE)ძოლაჲ[7] ვითარ ბ რ ძ ო - ლ ა[8] იწოდოს, რამეთუ, დაღათუ იბრძოლებიან, არა ვითარცა სათნოებისა მუშაკნი, არამედ მათდა შესაბამითა უღონოებით მცვალებლობითა,[9] მცვალებლობასა უშჯულოებისასა,[10] ვინაჲცა თავთა თჳსთა შთააგდებენ, რომელთა ყოველი მოცალებაჲ ეს-ევითართათჳს აქუს, და მისდურნი[11] მიჰმადლებენ, და ესევითარ-სა სასყიდე(8rJ)ლსა მისცემენ, რაჲთა აღასრულონ ნებაჲ შემაც-თუნებელისა მათისაჲ.[12] და მიემთხჳნენ რაჲ[13] ბოროტსა, არცა ერთისა[14] განრჩევაჲ[15] არს მათ შორის, გინა მარხვაჲ,[16] გინა ბოროტისა[17] განყენებაჲ.

ხოლო წმიდათა ღუაწლი და ბრძოლაჲ არა ესევითარი არს, რამეთუ, იბრძოლებოდინ რაჲ, ნაცვალად[18] ჰბრძვანან[19] და გან-ჯურვებულნი იმარხვენ,[20] და ჭირვეულნი მოითმენენ, და ნივთი იგი რაჲ წინა-ედვას,[21] გარე-მიექცევიან შიშისათჳს უფლისა. და იგინი იბრძოლებიან, არათუ ვითარცა წინააღდგომად[22] მძლავრისა მზრახვალნი, არამედ რაჲთა ჩუეულებითი[23] ხარკი მისცენ, და არა აღიხილ(12rA)ნენ ალიზის მოქმედებისაგან ბოროტთა (13rL) გულისთქუმათაჲსა,[24] რამეთუ რომლისაგანცა ვინ ძლეულ არნ, მისდაცა დამონებულ არნ. (2) ხოლო მოღუაწეთაგანსა,[25] დაღათუ ვისმე უბრკუმეს,[26] მყის აღდგების. (12vC)

რამეთუ შეპყრობილნი[27] ბარბაროზთაგან და წინააღმდგომე-ბრსა ჴელსა ქუეშე[28] ქმნულნი,[29] არა ყოველნი იხარებენ მონ-ებასა წარმტყუენველთასა,[30] არამედ რომელთა ტაცებაჲ და კლვაჲ

1 და J. 2 დავცე J. 3 იგი — E. 4 იყუჩნით H. 5 უკუჩ AEHJK. 6 ნებათა ACHK, ვნებათა EJ. 7 ბრძოლა H. 8 ბრძოლაჲ EH. 9 მცვალებლობითა — J. 10 უსჯულოებისასა AEHJL, უშჯულოებისასა CK. 11 მისდურნი (mis-qou~) AC, მზიდურნი E, მიზდურნი HJK. 12 მათისა HK. 13 რა H. 14 ერთისა AJ, ერთსა CEHK. 15 განრჩევა HK. 16 მარხვა HK. 17 ბოროტი ADE, ბოროტისა C, ბოროტის HJK. 18 ნაცულად J. 19 ბრძვანან J. 20 იმარხუჩნ H. 21 წინა-ედვას ACH, წინა-ედგას E. 22 წინააღმდგომად ACEHKL. 23 ჩუჩულებითი HKL. 24 გულისთქუმათასა HK. 25 მოღ-ვაწეთაგანსა K. 26 უბრკმეს H. 27 შეპყრობილი J. 28 ქუჩშე AEL, ქ˜შჩ H. 29 ქმნ˜ლნი K, ქმნული J. 30 წარმტყუჩნველთასა ACHKL.

(1) I მეფეთა 17,8-9. (2) II პეტრე 2,19.

წინა-დამთხუეულთაჲ[1] წინა-აღერჩიოს,[2] ესენი მხოლოდ წადიერებით დაადგრ(486vE)ებიან, თჳნიერ საკრველთა და საპყრობილისა, ვნებათა მიერ შეპყრობილნი, ვინაჲცა[3] ზეშთა-მბრძოლობენ[4] ბარბაროზთათჳს, და მომზირალად დაუსხდებიან თანამეტომეთა, რამეთუ შეერთებულ არიან ბო(13vH)როტთა ჩუეულებათა.[5]

ხოლო რომელნი იურვოდინ[6] წარტყუენვასა[7] და მოოკრებასა თანამეტომეთასა, და იგლოვდენ წარწყმედასა ზედა[8] სულთა თჳსთასა, ესენი ლტოლვასა შეიტკბობენ, რამეთუ ეძჳნების უჯეროჲ[9] მოქალაქობაჲ, და ემზირებიან[10] ჟამსა, (8vK) მიწევნად[11] თავისუფლებასა, რომელსა ოდესმე მიმღებელ იყვნეს, და არცა ერთი ერთგულებაჲ მოაქუს წინააღმდგომთაჲ.[12] ვინაჲცა, განერნენ[13] რაჲ კელისაგან მათისა, წინა-განმწყობ იყვნიან[14] უღმრთოთა მათ და თანამბრძოლ იქმნიან ღმრთისმსახურებისა.

ჟამ სინანულისა უკუე[15] არს აწინდელი ესე ჟამი,[16] ვინაჲცა რაოდენთა[17] ჰნ(12vA)ებავს გინებისა მისგან კსნაჲ[18] და მწარისა მონებისაგან თავისუფლებაჲ, უკმს მათ წინა-განწყობაჲ ნებასა მძლავრისასა და ბრძოლაჲ[19] მისი სიყუარულითა დამბადებელისაჲთა,[20] (13vL) რამეთუ მაშინ მიიღონ გამოცდილებაჲ სათნოებითისა ღუაწლისაჲ,[21] და მწთოლვარეობითა სათნოებისა ოფლთაჲთა,[22] რაჟამს არა ბაგითა ოდენ, არამედ წადიერებითაცა გულისაჲთა[23] თქუან მისდა[24] (13rC) მიმართ: საცნაურ იყავნ შენდა, ეშმაკო,[25] ვითარმედ ჩუენ კმისა შენისაჲ[26] არა ვისმინოთ და გულისთქუმათა შენთა არღარა[27] ვჰმსახუროთ.[28]

ხოლო უკმს ღუაწლსა მას შინა სავედრებელთა კმათა აღმოტევებაჲ ღმრთისა მიმართ მეტყუელთა[29] (487rE) მათ თანა, ვი-

1 წინა-დამთხუჩულთაჲ ACK, წინა-დამთხუჩულთა HL. 2 წინა-აღირჩიოს HKL. 3 ვინაცა HL. 4 ზეშთა-მბრძოლობენ ACL, ზეშთ-მბრძოლობენ H, ზესთა-მბრძოლობენ EH. 5 ჩუჩულებათა ACHKL. 6 იურვოდენ J. 7 წარტყუჩნვასა ACHKL. 8 ზედა – ECHJKL. 9 უჩჯეროჲ L, უჯერო K. 10 ემზირებიან AEHJKL, ეზიარებიან C. 11 მიწევნად – J. 12 წინააღმდგომთა K. 13 განერნეს J. 14 იყვნენ J. 15 უკუჩ AECHKL. 16 ~ ჟამი ესე აწინდელი H. 17 რაოდენთა ACHK, – E. 18 კსნა K. 19 ბრძოლა K. 20 დამბადებელისათა HKL. 21 ღუაწლისა HK. 22 ოფლთათა H. 23 გულისათა K. 24 მისსა CHKL, მისა J. 25 ეშმაკოჲ E. 26 შენისა HKL. 27 არღარა AC] არა EHJKL. 28 ვმსახუროთ L. 29 მეტყუჩლთა AHJK, მეტყუელთაჲ E.

თარმედ: „არა არს სირცხჳლი მოსავთაჲ[1] შენდამი, და აწ შეგიდგთ[2] შენ ყოვლითა გულითა, და გეშიშვით[3] შენ და ვეძიებთ პირსა შენსა, ნუ მარცხუენ[4] ჩუენ, არამედ ყავ[5] ჩუენ თანა სიტკბოებისაებრ[6] შენისა და მრავლისაებრ წყალობისა (8vJ) შენისა განმარინენ ჩუენ საკჳრველებითა შენითა, და ეც დიდებაჲ სახელსა შენსა, უფალო, და სირცხჳლეულ[7] იქმნედ[8] ყოველნი, რომელნი აჩუენებენ[9] მონათა შენთა ძჳრსა, და კდემულ იყვნედ[10] ყოვლისაგან ძლიერებისა, და ძალი მათი შეიმუსრედ,[11] და ცნედ, რამეთუ შენ ხარ უფალი ღმერთი მხოლო და[12] დიდებულ ყოველსა ზედა სოფელსა. (1) დაღათუ უფროჲს[13] აღბორგებულ იქმნეს მძლავრი შჳდწილ აღტყინებითა საკუმილსა[14] გემოვნებათასა, არამედ განძლიერდედ[15] მინდობილნი (13rA) უფლისანი, (14rH) ვითარმედ საკუმილი[16] იგი შემდგომად მცირედისა[17] ცუარად შეიცვალოს, და რომლისაგან პირველ ეშინოდა მძლავრისა, მიერითგან მას ეშინოდის აჩრდილისაგანცა[18] მათისა,[19] მაღლით მოწევნულისათჳს მათდა შეწევნისა.

ნეტარ არიან უკუე,[20] რომელთა დაიცვან სიწმიდე სიმდაბლით და მოწყალებით, რამეთუ სიღრმე მშჳდობისაჲ[21] მიიღონ[22] ასოთა მათთა, განიხაროს რაჲ სულმან მათმან სულითა წმიდითა.

ხოლო ნუმცა ვინ სასოებითა განსუენების[23] პოვნისაჲთა[24] მორჩილ (14rL) წარუდგინებს თავსა[25] თჳსსა[26] ნებასა მტერისასა, რამეთუ მანვე მძლავრმან[27] ვითარცა წარტყუენული[28] იკუმიოს[29] იგი, განჭრითა ყოველთა (13vC) მიმართ საქმეთა ბოროტადმსახურებისათა.[30] და კორცნი უკ(487vE)უე[31] მათნი სოდ-

1 მოსავთა HKL. 2 შეგით(ქთ) AHJKL, შეგიდგთ CE. 3 გეშიშჳთ H. 4 მარცხუცნ ACEHKL. 5 ყ˜ვნ K. 6 სიტკბო˜ჲსაებრ E. 7 სირცხვილეულ K. 8 იყუნედ J, იყ˜ნედ HK, იყვნედ L. 9 აჩუცნებენ ACEHKL. 10 იყუნედ K. 11 შეიმუსრნედ K. 12 და – J. 13 უფროს HL. 14 საკმილსა H. 15 განძლიერდეს K. 16 საკმილი EH. 17 მცირედის A. 18 აჩრდილისაგცა C. 19 მათისაჲ H. 20 უკუცჱ ACEHJKL. 21 მშჳდობისა HK. 22 მიღონ E. 23 განსუცნების ACHJL, განსუცნებითა E. 24 პოვნისათა HJKL. 25 თ˜ვს E. 26 თჳსსა – ACHK. 27 მძავრმან H. 28 წარტყუცნული AC, წარტყუცნ˜ლი HKL, წარტყუცნვილი J. 29 იკმიოს H. 30 ბოროტთა მსახურებისათა J. 31 უკუცჱ ACEHKL.

(1) დან. 3,40-45.

ომელთა საქმეებითა განხრწნნეს და მძჯნვარედ შეაბილწნეს, რამეთუ, ვითარცა დედაკაცის გამოუცდელნი,[1] ქალწულებისა განთქუმად თავთა თჳსთათჳს მოჰმზადნის შეგინებულნი იგი ყოვლითა გუამითა, და ამათ შინა, ვითარცა ცოდვისაგან თავისუფალთა ამკობნ რაჲ მტერი, ნავღლიანისა[2] მისგან ყურძნისა და მწარისა ტევნისა[3] აღმოა(9rK)გნის იგინი.

ჭ რაბამღა მძჯნვარე ბრძოლაჲ![4] ჭ რაჲღა[5] ძნელ არს, რაოდენითა სახითა მომმზადებს[6] ჩუენ, კაცთა, განრისხებად უფლისა ბოროტი იგი მონადირე! ნეტარ არიან არა-შთავრდომილნი მახეთა მისთა, ანუ, შთავარდეს თუ, არამედ ეგრეცა განხეთქნეს ბადენი მისნი და განერეს[7] ლტოლვითა მისგან,[8] (13vA) ვითარცა თევზი რაჲ განერის ბადისაგან! რამეთუ თევზი წყალთა შინა არნ, და უკუეთუ მონადირებულმან განხეთქის ბადე და განიტევის თავი სიღრმეთა შინა, ცხოვნდის.[9] ხოლო რაჟამს განითრიოს კმელად, ვერ შემძლებელ არს შეწევნად თავისა თჳსისა. ეგრეთვე ჩუენცა, რაოდენ ვიყვნეთ[10] საწუთოისა[11] ამას შინა, კელმწიფებაჲ გუაქუს ღმრთისა მიერ განხეთქად საკრველთა ჩუენთა[12] ნებათაგან[13] მტერისათა,[14] და სინანულისა მიერ განგდებად ტჯრთსა[15] ცოდვათასა, და მიწევნად ზეცათა სასუფეველად. ხოლო უკუეთუ მეწიოს ჩუენ ბრძანებაჲ იგი საშინელი, და სული განვიდეს ჴორცთაგან, და ჴორცნი საფლავად შეიყვანნენ,[16] (14vH) ვერღარა ძალ-გჯც შეწევნად თავთა თჳსთა, ვითარ-იგი არცაღა თევზსა, განთ(488rE)რეულსა წყალთაგან და შთადებულსა ჭურჭ(14rC)ელსა შინა, ვერ (14vL) ძალ-უც მერმეცა შეწევნად[17] თავისა თჳსისა. (9rJ)

ვისწრაფოთ უკუე,[18] საყუარელნო, განვლტოლვად[19] მახეთაგან მტერისათა საქმეთა მიერ კეთილთა, პირველ მოსლვადმდე დღისა მის დიდისა და განჩინებულისა, რომელსა შინა გამოჩნდენ,

1 დედაკაცისაგან ამოუცდელნი J. 2 ნავღლიანის A, ნავღულიანისა EHK. 3 ტევნისა ACHKL, ტევანისა E. 4 ბრძოლა HK. 5 რაღა HJ. 6 მომზადებს AE. 7 განერეს CHKL, განერნეს E. 8 ლტოლვით ამისგან C. 9 ცხოვნდის CH, ცხონდის AEJKL. 10 ვიყუნეთ H. 11 საწუთროსა E. 12 ჩუენთაჲ H. 13 ნებათაგან ACE, ნებ˜ჲთგ˜ნ HK (twn qelhmatwn tou Ecqrou). 14 მტერთაჲსა AC, მტერისათა E, მტერთასა HJK. 15 ტჯრთთა C. 16 შეიყუნნენ H. 17 შეწევნა K. 18 უკუ[illegible] ACEHKL. 19 განლტოლვად H.

რაოდენი[1] ვქმენით დაფარულად ბნელსა შინა. ნუ ვჰგებთ,[2] ვიდრემდის მოვიდეს სიკუდილი, რაჲთა არა სირცხჳლეულ ვიქმნეთ[3] აღდგომასა მკუდართასა, რაჟამს შეიმოსონ წმიდათა სამოსელი ბრწყინვალე, რომელი შეუმზადეს თავთა თჳსთა, საქმეთა მიერ კეთილთა. მაშინ უკუეთუ[4] ვიხილნეთ თავნი თჳსნი არა ხოლო შიშუელნი[5] ელვა(14rA)რისა დიდებისაგან,[6] არამედ დაშავებულნიცა და აღსავსენი სიმყრალითა, რაბამმან-მე[7] სირცხჳლმან მომიცვნეს[8] ჩუენ![9]

შეურაცხ-იყოფვოდენ[10] უკუე[11] ბოროტისა გულისთქუმისა საქმე, და ვითარცა არარად შეირაცხებოდენ, ვსძლოთ მცირესა[12] ამას ღმრთისმსახურებისათჳს, და ნუმცა უნდოსა ზედა გამოვჩნდებით[13] გამოუცდელ.[14] დიდი ნავის დანთქმაჲ[15] არს საქმე ცოდვისაჲ.[16] ვიღუაწოთ უკუე[17] არა-შთავრდომად ესევითარსა ჭირსა, რამეთუ ჩუენ თჳსითა უდებებითა ვიმძლავრებით ვნებათა მიერ. უტკივარი ცხორებაჲ გჳნებს, და ცუდთა მიზეზთა დავაწმასნით[18] თავთა თჳსთა.

რამეთუ რომელიმე იტყჳს: სიჩჩოჲთგან[19] მონასტერსა შინა მაქუს მკჳდრობაჲ, და ამის მიზეზისა(488vE)თჳს ვნებანი მძჳნვარედ ზედა-მასხენ მე. არამედ ისმინენ[20] ეგევითარმან მან, ვითარმედ მრავალთა წმიდათაგანთა სიჭაბუკისა ჰასაკითგან კეთილისა ღუაწლისა მოღუაწებითა გემოვნებანი დათრგუნნეს.

კუალად სხუაჲ იტყჳს: სოფელსა შინა (14vC) აღზრდილ ვარ და მრავალთა ბოროტთა გამოცდილ; (9vK) ვინაჲცა[21] ჩუეულებაჲ[22] მაჭენებს მე[23] ნებებათა (15rL) მიმართ. ისმინენ მანცა, ვითარმედ მრავალთა წმიდათაგანთა ძჳრთა უძჳრესი[24] ცხორებაჲ აქუნდა; უკუანაჲსკნელ შეიცვალნეს სახითა[25] და რჩეულ

1 რაოდენნი J, რ˜ჲოდენი HK. 2 ჰგებთ J. 3 ვიქმნეთ K. 4 უკ˜თუ ACHK, უკუ℔ E. 5 შიშუ℔ლნი ACEHKL. 6 ∾ ელვარისაგან დიდებისა H. 7 რაბ˜ჲმ˜ნვე H, რაბამმან L. 8 მომიცუნეს J. 9 ჩუ℔ნ A. 10 შეურაცხ-იყოფოდენ H, შეურაცხ-იყოფებოდენ J. 11 უკუ℔ ACEL, უკ˜℔ HK. 12 მცირესა ACHK, მტერსა E. 13 გამოვსჩნდებით JK. 14 გამოუცდელად J. 15 დანთქმა JK. 16 ცოდვისა HJKL. 17 უკუ℔ ACEHKL. 18 დავაწმასნით ACHKL, დავამწმასნით E, დავწმასნით J. 19 სიჩჩოთგან HK. 20 ისმინე HKL. 21 ვინაცა H. 22 ჩუ℔ულებაჲ ACHKL. 23 მე – HJKL. 24 უძჳრეს A. 25 სახითაჲ H.

გამოჩინებულნი სათნო(15rH)-ეყვნეს ღმერთსა, რამეთუ ყოვლითა სულითა ისმინეს მეტყუელისაჲ:[1] „ნუ ეშურები ბოროტისმოქმედთა, ნუცა ჰბაძავ[2] მყოფელთა[3] უშჯულოებისათა,[4] რამეთუ ვითარცა[5] თივაჲ[6] მსწრაფლ[7] განჴ(14vA)მენ, და ვითარცა მხალი მწუანვილისაჲ[8] ადრე დამოცჴვენ.[9] (1)

ბოროტი მაოცნებს ჩუენ ყოველთავე სავნებელთა მიმართ აღძრვითა და შიშისა უფლისა[10] შეურაცხყოფად მიყვანებითა. ხოლო ჩუენ უმკსინვარესითა მოგონებითა გესლი მისი განვაგდოთ[11] თანამოქმედებითა ჩუენდა მადლისა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესისაჲთა,[12] რომლისა დიდებაჲ და სიმტკიცე საუკუნეთა საუკუნეთასა, ამენ.[13]

თავი[14] დ.

თქუა ვინმე წმიდათაგანმან: იწურთიდი[15] კეთილსა, რაჲთა არა ბოროტი იწუართო, რამეთუ გონებაჲ[16] უქმებასა არა თავსიდებს. მივსცნეთ უკუე[17] გონებანი ჩუენნი წურთად სიტყუათა საღმრთოთა და ლოცვად და მოგონებად კეთილად, რამეთუ წურთაჲ[18] ამაოჲ[19] (489rE) საქმეთა ამაოებისათა აღმოაცენებს,[20] ხოლო წურთაჲ[21] კეთილი კეთილსა ნაყოფსა უკუ-მოაგებს.[22]

გაქუნდინ[23] გონებასა შინა ესეცა, ვითარმედ მრავალთა მძლავრთა დაიპყრეს ს(9vJ)ოფლები და სიმაგრეები[24] და დაშრტა სიქადული მათი, და იქმნნეს ვითარცა არა ყოფილნი. რაოდენნი მეფენი მთავრობდეს ერთა ზედა მრავალთა, და აღიმართეს თავთა თჳსთად ძეგლები და ხატები, მგონებელთა,[25] ვითარმედ შემდგომად სიკუდილისა ამათგან (15rC) სახელ-იდებოდინ.[26] მოვიდეს

1 მეტყუᲬლისაჲ AE, მეტყუᲬლისა H, მტყ˜ლისა J, მეტყუელისა K. 2 ჰბაძავ AC, ჰბრძავ E. 3 მყოფთა AC, მყოფელთა EH. 4 უსჯულოებისათა AEHJL, უშჯულოებისათა CK. 5 ვითარცა – K. 6 თივა HJ. 7 მსწრაფლ] მსთუად JK. 8 მწუანვილისა HJK. 9 დამოსცჴენ JK, დამოსცვივენ L. 10 ო˜ J, ო˜ჲ K. 11 განვადოთ E. 12 ქ˜ესითა J, ქ˜სითა HKL. 13 ამინ AL, ა˜ნ CEHJK. 14 თავი] სწავლაჲ HK. 15 იწურთიდ J. 16 გ˜ნბჲ CEK, გონება H. 17 უკუᲬ ACEHKL. 18 წურთა HJK. 19 ამავო L. 20 აღმოაცენებენ J. 21 წურთა HK. 22 უკუ-მოაგებს ACE, უკმოაგებს JL] აღმოაგებს H. 23 გუაქუნდინ AJKL, გაქუნდინ CEH. 24 სიმაგრები ACEHJKL. 25 მგონებელთა ACH, მგონელთა E, მგონებელნი JKL. 26 სახელ-იდებოდინ ACHKL, სახელ-იდებოდენ EJ.

(1) ფს. 36,1-2.

სხუანი,[1] დააკუეთეს[2] ხატები და შემუსრეს ძეგლები, და რომელთამე პირნი მოჰკუეთნეს[3] და თჳსი სახე დასახეს მათ ზედა, არამედ ამათიცა საქმე სხუათა (15vL) მიერ დაიკჳსნის-ვე.[4] ხოლო სხუათა საჩინოები საფლავები (15rA) შეიმზადეს თავთა თჳსთად[5] რამეთუ ჰგონებდეს ამიერ დამტკიცებად თჳსსა სახელი საუკუნოჲ,[6] გამოწერეს რაჲ ზედა-კერძო საფლავისა ხატი თჳსი. მოვიდა სხუაჲ[7] ნათესავი, მიეცა[8] ფლობაჲ სხჳსა ქელმწიფებისაგან,[9] ვინაჲცა[10] განწმედად სოროჲსა[11] მის სამართლად მნებებელთა, მსგავსად ღჳნჭისა მიმოაქუნდეს ძუალნი მათნი. და რაჲ არგო მათ მრავალსასყიდლისა სამოსელმან, გინა პჳრამი(15vH)დმან,[12] რამეთუ ყოველივე ამაოებისა საქმე არარად დაესრულების, ხოლო რომელნიმე საღმრთოდ[13] განმდიდრდეს, და მის მერვე იდიდნეს;[14] არა ესრეთ, არამედ ცხორებაჲ საუკუნოჲ[15] და დიდებაჲ დაუჴსნელი განემზადა[16] მათ.

რამეთუ* ვითარცა ნათელი მზისა და (489vE) მთოვარისა[17] და ვარსკულავთა,[18] ვიდრე მოაქამდე არა შეიფარილნეს შუენიერებისაგან,[19] არცა შეიცვალნეს სიძუელედ[20] დასაბამითგან და[21] ვიდრე მოაქამდე, და ყოველი ნათესავი ჴორცთა და სულისაგანი[22] ჟამად-ჟამად მომკილი შეიკრიბების,[23] ხოლო ნათელი მზისა და მთოვარისა და ვარსკულავთაჲ[24] ეგრეთვე განჭაბუკნების და ახლოჲს[25] და (10rK) განშუენდების[26] საზღვართაგან[27] დამბადებელისათა, რომელ განუსაზღვრა[28] მათ მთავრობად დღისა და ღამისა. ეგრეთვე მოყუარეთა მისთა განუსაზღვრა სასუფეველი ცათაჲ[29] და სიხარული დაუჴსნელი, და ვითარცა ამათ შინა

---

* ამ სიტყვის გასწვრივ მიწერილია: „სახისმეტ: (სახე HJ) შუენიერი“ AHJ, სახე შუენიერი HJKL.

1 სხვანი K. 2 დააკუსთეს CEHK. 3 მოჰკუსთნეს ACEHKL. 4 დაიკჳსნესვე J. 5 თჳსთადა J. 6 საუკუნო HK. 7 სხვა K. 8 მიეცა + სხ˜ჲ L. 9 ქელმწიფებისაგან ACHL, ქელმწიფისაგან EJK. 10 ვინაცა H. 11 სოროსა H. 12 პირამიდმან J. 13 დაესრულების ხოლო რომელნიმე საღმრთოდ – J. 14 და მის მიერვე იდიდნეს – E. 15 საუკუნო K. 16 განუმზადა ACJHK, განემზადა E. 17 მთოარისა C. 18 ვარსკულავთაჲ C. 19 შუსნიერებისაგან CHKL. 20 სიძუსლედ CHKL. 21 და – HJKL. 22 სულისაგან K. 23 შეიკრებების KL. 24 ვარსკულავთა H. 25 ახლოის HJL. 26 განშუსნდების HKL. 27 საზღუართაგან HKL. 28 განუსაზღურა HKL. 29 ცათა JKL.

უტყუველ,[1] ეგრეთვე მათ[2] შინაცა ჭეშმარიტ არს (15vC) და ესენი წარჯდებიან, რაჟამს ინებოს დამბადებელმან, ხოლო დიდებისა წმიდათაჲსა[3] არა იყოს დასას(15vA)რულ.

ვისწრაფოთ უკუე[4] ქმნად ნაყოფთა სინანულისათა, (1) რაჲთა არა განჯუებულ[5] ვიქმნეთ სიხარულისა მისგან[6] და წარვივ-(16rL)ლინნეთ[7] ქუეყანად ბნელისა და ნისლისა, ქუეყანად ბნელისა საუკუნოჲსა. შევედ, უკუეთუ[8] გონავს, საყოფელსა შენსა, დაჰჴშენ[9] კარები და სარკუმლები, დაყავ ყოველი სანათობელი, დაჯედ შინაგან და იხილო, რომელი ტკივილი აქუს ბნელსა, სადა-იგი ჰზი თჳნიერ ტანჯვისა[10] და ტკივილისა, დაღათუ შენსა ჴელმწიფებასა არს, რაჟამს გინდეს, განღებაჲ და გამოსლვაჲ.[11] რომელი უკუე[12] ტკივილის[13] ქონებაჲ გგონიეს შენ ბნ-(490rE)ელსა მას შინა გარესკნელსა, სადა-იგი[14] ტირილი და ღრჭენაჲ კბილთაჲ![15]

გულისჴმა-ყავ თავი შენი შინაგან კუამლიანისა თორნისა, და აღიხილენ თუალნი აღმოსავალით[16] მზისა მიმართ, და იხილე განყოფილებაჲ მათი, და ივლტოდე[17] საქმეთაგან ბნელისათა. სიბოროტე ბნელ არს, ხოლო სათნოებაჲ — ნათელ. (10rJ) ბოროტი გამოძიებული შეაფარილებს მოქმედთა თჳსთა, ხოლო სათნოებაჲ გამოცდილი ბრწყინვალე ჰყოფს წარმმართებელთა[18] მისთა.[19] (16rH)

ნუ ჰგონებ, საყუარელო, ვითარმედ შენ მხოლოჲ[20] იჭირვი ყოველთა უფროჲს,[21] რამეთუ[22] ყოველი თავი შრომად, და ყოველი გული[23] — მწუხარებად. და ვითარცა ვერვისგან შესაძლებელ არს ლტოლვაჲ[24] ჰაერისა ამისგან ქუეყანასა ზედა განფენილისა, ეგრეთვე შეუძლებელ არს კაცისაჲ[25] არა-განცდილებაჲ

1 უტყუწლ JKL, უტყუწლი H. 2 ამათ JK. 3 წ˜თასა E, წ˜თსა H. 4 უკუ ACEHKL. 5 განჯუებულ H, განჯუწბულ HL. 6 სიხარულისა მისგან] სიხარულისაგან J. 7 წარვივლილნეთ A. 8 უკ˜ K. 9 დაჰკაშ AC. 10 ტანჯჳსა H. 11 გამოსლვა H. 12 უკუ A, უკუ CEHJKL. 13 ტკივისაჲ H. 14 სადა-იგი + არს JKL. 15 ღრჭენა კბილთა HJK. 16 აღმოსავალით ACH, აღმოსავლით EJ. 17 ივლტოდ E. 18 წარმმართებელთა ACHJK, წარმართებულთა E. 19 მისთა ACHJK, მიმართ E. 20 მხოლო HK. 21 უფროს H. 22 რამეთუ + რაჟამს A. 23 გუამი AC, გული EHJKL (pasa kardia). 24 ლტოლვა HK. 25 კაცისა HKL.

(1) შდრ. მათე 3,8; ლუკა 3,8.

ჭირთა და ტკივილთა(16rA)გან, ვიდრე საწუთოსაღა შინა იყოს.

და ქუეყანისათა შემშჭუალულნი[1] ესევითართა შინა (16rC) იჭირვოდედ, ხოლო სულიერთა მიდევნებულნი სულიერთა შინა ტკივნეულობენ.[2] ნეტარ იყვნენ ესენი, რამეთუ ნაყოფი მათი მრავალ უფლისა მიერ.

გაქუნდინ მოთმინებაჲ სრული[3] საქმესა, რომელსა იწოდე. განაკრ(16vL)ძალე საჭეები[4] და საბლები, რაჲთა მცირედ-მცირედ გამოიყვანო[5] ნავი შენი უფსკრულისაგან, და მაშინ გამოცდილებამან გასწაოს შენ, რომელი განსუენებაჲ[6] მიგაქუს ნავთსადგურსა შინა, ხოლო ნავთსადგურ არს მოღუაწებითი ცხორებაჲ.

ნუ გიყუარნ[7]* მიმოვ(490vE)ლაჲ,[8] არამედ უფროჲსღა[9] მოთმინებითა შეიძინე ჴსნაჲ დაბრკოლებათაგან[10] მიმოსლვისათა. ხოლო რაჲთა ესეცა[11] ვთქუა, რაჟამს ყოველი სოფელი მოვლოთ, არა უკუანაჲსკნელ თჳსივე სენაკი მიგუელისა?[12] ხოლო უკუეთუ კრებულსა შინა[13] არა მოვითმენთ, და მარტოებით არავე დავყუდნებით, მიერითგან სადაღა იყოს მკჳდრობაჲ[14] ჩუენი? რომელი-ესე მსგავს არს მეტყუელისა:[15] ვერცა სიცხესა მზისასა უძლებ ტჳრთვად, ვერ(10vK)ცა ჩრდილსა თავს-დებად, მიერითგან სადაღა დავდგეთ? მეშინის, ვითარმედ საკუმილმან მან შემიწყნარნეს ჩუენ.

უკუეთუ ვართ კრულნი მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისანი, ნუ სირცხჳლ-გჳჩნს[16] ჯაჭჳ ჭირთაჲ,[17] არამედ მხიარულებით მოვითმინოთ იგი, მოლოდებითა ზეცით მოსლვისა მისისაჲთა,[18] რაჲთა აღმრაცხნეს ჩუენ მწყობრსა თანა წმიდათასა, რამეთუ ზიარებულნი ვნებათა მისთა, ზიარ იყვნენ ნუგე(16vA)შინისცემისაცა.

ხოლო[19] უკუეთუ შრომაჲ[20] ვისმე საქმისაჲ[21] ეძჳნებოდის,[22]

---

* ამ სიტყვის გასწვრივ წერია: „შუენიერი“ E. „შეისწავე“ HJKL.

1 შემშჭუალულნი AC, შემსჭუალულნი EHJ, შემსჭვალულნი K. 2 ტკივნეულობენ AC, ტკივნეულებენ E. 3 ს˜ლირი H, ს˜ლრი J (teleian). 4 საჭები ACEHJKL. 5 გამოიყუანო H. 6 განსუჱნებაჲ ACEHKL. 7 გიყუარ E, გიყუარნ ACHJ. 8 მიმოვალაჲ E. 9 უფროჲსაღა E, უფროსღა HL. 10 დაფრკოლებათაგან A. 11 ესეცა ACKL, ესენიცა E. 12 მიგუჱლისა H. 13 შორის J. 14 მკჳდრბაჲ H. 15 მეტყუჱლისა AEL, მეტყუჱლისაჲ H. 16 სირცხულ-გჳჩნს E. 17 ჭირთა H. 18 მისისათა EHK. 19 ხოლო – C. 20 შრომა HK. 21 საქმისა HK. 22 ეძჳნების ACJHKL, ეძჳნებოდის E.

რაოდენნი არიან სოფელსა შინა ჴელ-ტკივნე(16vC)ულნი და ფერ-ჴწყლულნი[1] კაცნი მდიდარნი, და მრავალთაგან წინა-ძღუანებ-ულნი, არცა დღე აქუს და არცა ღამე განსუენებაჲ[2] (16vH) ჭირისაგან ტკივილთაჲსა[3] განლეულთა, და ვითარცა[4] ჯაჭჳთა რაჲთმე და საკრველითა შეიბორკილებიან.

მოვიგოთ უკუე[5] ნეფსით[6] ტკივილი და უმეტესი მოთმინებაჲ, შიშისათჳს ღმრთისა, და ნუ უდებ-ვჰყოფთ[7] მოთმინებასა,[8] სიმდაბლე(17rL)სა, მარხვასა,[9] თანა(491rE)ლმობასა, ხოლო თა-ნალმობასა ვიტყჳ, არა რაჲთა ბოროტსა თანა ემოყუსო მოყუასსა, არამედ რაჲთა[10] თანამოქმედ ექმნე მოყუასსა[11] ქონე-ბად ლმობიერებისა ცრემლთა. დაღათუ არა იყვნენ საჩინონი ცრემლნი, არამედ ეგენ-ვე შემუსრვილებაჲ[12] გულისაჲ.[13] რამეთუ არს ცრემლთაცა შორის[14] განყოფილ(10vJ)ებაჲ. ნეტარ არს, რომელი განიცდიდეს უფალსა სულსა შინა თჳსსა, და დასთხ-ევდეს ვედრებასა თჳსსა ტირილით წინაშე სახიერებისა[15] მისი-სა, რამეთუ ლოცვაჲ[16] მისი სასმენელ იქმნეს.[17]

დავსდებ შენ თანა დანადებსა სხუასაცა, ვითარცა კაცსა ღმრთისასა,[18] ცხორებად[19] მნებებელსა. აღდგომილი ნუგეშინის-ცემისაგან,* ნუ მიმოხუალ სენაკებსა, არამედ შენსა სენაკსა[20] დაეყუდე,[21] რამეთუ მრავალნი შეაცთუნნა ეშმაკმან ღჳნისა მიერ, რამეთუ ნუგეშინისცემით აღდგომილისაჲ[22] პოვნაჲ[23] (17rA) სხ-ჳსა სენაკსა — სასწაული არს უშიშოებისა ღმრთისა[24] და გარდაქცევისაჲ,[25]** რამეთუ ესევითართა თანა მსხდომარეობათ-

* ამ სიტყვის გასწვრივ ორი მინაწერია: „შეისწავე, რამეთუ ნუგეშინისცემა უწოდიან ტრაპეზსა ღჳნო-წდეულსა“ (ღჳნოდ წდეულსა E, ღვინო-წდეულსა K, ღჳნო-წდეულსა JLJL), და „შეისწავე, შუენიერი“ EJKLM.

** მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ L.

1 და ფერჴწყლულნი — E. 2 განსუენებაჲ AEHL. 3 ტკივილთასა H. 4 ვითარცა — A. 5 უკუე AEHJKL. 6 ნებსით AHJKL, ნეფსით CE. 7 დებ-ვჰყოფთ E. 8 მოთმინებასა + და EJ. 9 მარხუჲსა H. 10 რაჲთა — K. 11 არამედ რაჲთა თანამოქმედ ექმნე მოყუასსა — H. 12 შემუსრვილება K. 13 გულისა HK. 14 შინა E, შორის ACHJK. 15 სხ˜რებისა E. 16 ლოცვა KL. 17 იქმნეს K, ექმნენ J + მას J. 18 ღმრთისასა + და EK. 19 ცხორების K. 20 არამედ შენსა სენაკსა — J. 21 დაემკჳდრე HJK. 22 აღდგომილისა HJK. 23 პოვნა HJKL. 24 ღ˜ჲ HJK. 25 გარდაქცევისა HJK.

აგან იქმნების დაცემაჲ[1] სულთაჲ,[2] და უფროჲსღა,[3] რაჟამს[4] მყუდროებდეს კუერთხი[5] წინამძღურისაჲ,[6] რამეთუ რომელთა არა უნდეს შიშითა ღმრთისაჲთა აღჳრ-სხმაჲ[7] თჳსთა გონებათაჲ,[8] უკმს (17rC) კაცობრივი შიში, რაჲთა ამითღა სადმე[9] განეყენნენ ურგებთაგან, ვითარ-იგი მონაჲ[10] განბრძნდების[11] სიფიცხითა[12] უფლისაჲთა.

ეკრძალე თავსა თჳსსა, საყუარელო, და ნუ ხარ შეურაცხ-ისმყოფელ,[13] რამეთუ ღჳნითა განბრძნობილმან[14] ვერცა არგო, ვერცა ირგო. (491vE)

უკუეთუ ყოველნი[15] საღმრთონი წერილნი დაგისწავლიან, იხ-ილე, ნუუკუე[16] ამას ზედა აღგიმაღლდეს გონებაჲ შენი, რამეთუ ყოველი[17] ღმრთივსულიერი[18] წერილი[19] სიმდაბლესა ასწავებნ. ხოლო რომელი ზრახავნ ანუ ჰყოფნ[20] წინააღმდგომსა მისსა, რომელი ისწავა, ამას ზედა გარდამავალ[21] ჰყოფნ (17vL) თავსა თჳსსა.

უკუეთუ სული ამპარტავანებისა[22] ანუ მთავრობის-მოყუარე-ბისა ანუ სიმდიდრისაჲ[23] (11rK) გაშფოთებს შენ, ნუ თანა(17rH)-წარიტაცები,[24] არამედ უფროჲსღა[25] დეგ სიმჴნით წინაგანწყო-ბისა მიმართ ბოროტთა და საცთურებისა სულთაჲსა.[26] იჴსენებდ დასაბამისა ნაშენებთა,[27] დაძუელებულთა[28] და გესლისაგან შეჭ-მულთა[29] ძეგლთა, გულისჴმა-ყავ[30] თავით თჳსით და იხილე, სადა არიან მაშენებელნი (17vA) ანუ ჴელოვნების მოქმედნი პირველ თქუმულთანი,[31] და ისწრაფე სათნო-ყოფად უფლისა, რაჲთა ღირს

---

1 დაცემა HKL. 2 სულთა HKL. 3 უფროსღა HK. 4 რ˜ჲს H. 5 კუწრთხი HK. 6 წინამძღურისა HK. 7 აღჳრ-სხმა HK. 8 ნებათაჲ A, გონებათა (thn dianoian) HK. 9 სამდღე H. 10 მონა HK. 11 განბრძნ-დების ACE, განბრძნდებინ HJK. 12 სიფიცხლითა H. 13 შეურაცხმყოფელ AE, შეურაცხისმყოფელ C, შეურაცხმყოფელი H. 14 განბრძობილმან E. 15 ყოველნი — A. 16 ნუუკუწ AEHJKL, ნუუკუე C. 17 ყ˜ნი JK. 18 ღ˜თით ს˜ღი ACE, ღ˜თით სულით HJK. 19 წერილნი J. 20 ჰყოფნი E, ჰყოფნ ACHJ. 21 გარდამავალნ K. 22 ამპარტავნებისა EJ. 23 სიმდიდრისა HK. 24 ნუ თანა-წარიტაცები] ნუცა წარიტაცები K. 25 უფროსღა H. 26 სულთასა HK. 27 დასაბამისა ნაშენებთა ACHK, დასაბამსა და ნაშენებთა J] დასაბამისანი შენებთა E. 28 დაძუწლებულთა HK. 29 შემჭმულთა E. 30 გულისჴ˜ჲ-ყავ H. 31 თქმულთანი H.

იქმნე[1] სასუფეველსა ცათასა, რამეთუ ყოველი ჴორცი — თივა,[2] და ყოველი დიდებაჲ კაცისაჲ[3] — ვითარცა ყუავილი თივისაჲ.[4](1)

რაჲ უდიდეს არს ანუ უფროჲს[5] მეფობისა, რომლისა ვიეთმე გული-უთქუმიდა[6] და მიემთხჳნეს,[7] და მას შინაჲსათჳს[8] განსაცდელისა დიდებაჲ შეურაცხ-ყვეს,[9] და თავთა თჳსთა მკლველობითა სიკუდი(17vC)ლი უფროჲს[10] ცხორებისა აღირჩიეს, რამეთუ ღმერთი არა გამოიძიეს, არცა ესვიდეს მაცხოვარებასა მისსა, ხოლო ღირს-ქმნულნი[11] იგი ზეცათა სასუფეველსა არარაჲსა[12] ამათგანისაგან განიცადებიან,[13] არამედ მშჳდობით და მხიარულებით ცათა შინა ანგელოზთა თანა იქცევიან, თჳნიერ სალმობისა და მწუხარებისა და[14] სულთქუმისა, და სიხარულით და მხიარულებით[15] აქებენ და (492rE) ზეშთ-აღამაღლებენ[16] და ადიდებენ[17] მეუფესა[18] ზეცათასა და უფალსა ყოვლისა ქუეყანისასა, რომელსა ჰშუენის[19] (11rJ) ქებაჲ და დიდებაჲ და დიდადგონიერებაჲ[20] უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[21]

1 იქმენ E. 2 თივაჲ HK. 3 კაცისა HK. 4 თივისა K. 5 უფროს H. 6 გული-უთქმიდა HK. 7 მიემთხჳვნეს K. 8 შ˜ასათ˜ს H. 9 შეურაცხ-ყუჱს HK. 10 უფროს HK. 11 ღირს-ქმნილნი J, ღირს-ქმნ˜ლნი HK. 12 არარაჲ C, არარასა H. 13 განიცდებიან J. 14 და — E. 15 ცათა შინა ანგელოზთა თანა იქცევიან, თჳნიერ სალმობისა და მწუხარებისა და სულთქუმისა, და სიხარულით და მხიარულებით — H. 16 ზესთ-აღამაღლებენ HKL, ზეშთ-ამაღლებენ E. 17 ადიდებდენ K. 18 მ˜ფჱსა K. 19 ჰშუჱნის HKL, შუენის J. 20 დიდადგონიერებაჲ ACK, დიდგონიერებაჲ HJL, გონიერებაჲ A. 21 ამინ AE, ა˜ნ HJKL.

(1) ეს. 40,6; I პეტ. 1,24.

სათნოებისათჳს წინასიტყუაჲ, თავნი ათ.

საჭიროდ უკუე[1] და შესადრგინებელად[2] ამათდა შევჰრაცხე[3] ამასცა მოსაკსენებელსა დაწესებაჲ,[4]* რაჲთა, რომელი იკითხ-ვიდეს,[5] ევედროს უფალსა ჩემთჳს, ცოდვილისა, და საქმეთა მიერ სირცხჳლეულისა,[6] რაჲთა მოტევებაჲ ცოდვათაჲ[7] მომმად-ლოს მე უფალმან, და ვყო ნაყოფი სათნოჲ[8] მისი, (18rA; 18rL) პირველ მოსლვადმდე ბრძანებისა მის საშინელისა, მიმღებელისა სულსა ჩემსა გუამისაგან ჩემისა, რამეთუ მაშინ წარკდომად არს ყოველი საბლარდნელი კაცობრივი. ვაჲ არს მაშინ წინააღმდგო-მის მოქმედსა უფლისა ღმრთისასა და არა-შემნანებელსა, რამეთუ ეძიებდეს ჟამსა, რომელი წარწყმიდა[9] უდებებით, და არა პოოს.[10]

ვტიროდით[11] უკუე[12] წინაშე უფლისა ღმრთისა[13] ჩუენისა, რაჲთა ვპოოთ წყალობაჲ მის მიერ, ვიდრე ჟამი გუაქუს-ღა. შევიწყალნეთ თავნი თჳსნი და მოწყალე ვყოთ უფალი. არა საკმართათჳს არს ღუაწლი,[14] რომელნი,[15] დასჭირდენ[16] თუ ვის-მე, ძა(17vH)ლ-უც კუალად სხჳსაცა მოგებად; სულისათჳს არს ზღვევაჲ,[17] (18rC) რომელი, უკუეთუ[18] წარვწყმიდოთ,[19] ვერღარა[20] ძალ-გჳც[21] კუალად უკმოწოდებად,[22] წერილისა მისებრ: რაჲ სარგებელ-იყოს კაცმან, უკუეთუ[23] სოფელი ყოველი შეიძინოს და სული თჳსი იზღვიოს,[24] ანუ რაჲ მისცეს კაცმან ნაცვალად სულისა თჳსისა! (1) რამეთუ ეგულების ძესა კაცისასა მოსლვად

---

* მინაწერი კიდეზე: „შ(ეის)წ(ავე) სიმდაბლე“ EHJKL.

1 უკუ EACEHKL. 2 შესადგინებლად J, შესადრგინებელად ACHJKL. 3 შევრაცხე JL, შევჰრაცხე ACEK, შეჰვრაცხე H. 4 დაწესებაჲ A, დაწესე-ბად CEHJK. 5 იკითხჳდეს H. 6 სირცხულეუისა E. 7 ცოდვათა HK. 8 სათნო HJ. 9 წარწყმდა E, წარწყმიდა ACHJK. 10 პოოს AEJ, პოვოს C. 11 სტიროდით J. 12 უკუ ACEHKL. 13 ღმრთისა – H. 14 ღუაწლი AEJ, ღუაწლნი C. 15 რომელი J, რომელნი ACEH. 16 დასჭირდეს J, დასჭირდენ (zhmioqh – დაზარალდეს, დაზიანდეს, „იზღვიოს“; შდრ. მათე 16,26) ACE, დაშჭირდენ KL, დაშჭრიდენ H. 17 ზღუევაჲ J, ზღუვაჲ H. 18 უკეთუ H. 19 წარვსწყმიდოთ J. 20 ვერღარაჲ H, ვერარაჲ J. 21 ძალ-გუც E. 22 უკმოწოდებად CJHK, უკუმოწოდებად AEK. 23 უკუთუ AE. 24 იზღჳოს H.

(1) მათე 16,26; მარკ. 8,36.

დიდებითა თჳსითა, და მაშინ მიაგოს თითოეულსა საქმეთა მისთაებრ.[1](1) (492vE)

ვინადთგან[2] უკუე[3] მოსაგებელი არს და არარად საქმეთა ჩუენთაგანი უძლებს და(11vK)ფარვად ღმრთისაგან, რადსა არა ვმოქმედებთ კეთილსა, რადთა მოგუეგოს[4] ჩუენ კეთილი, და ვევლტოდით[5] ბოროტსა, რადთა არა გუეწიოს[6] ჩუენ ბოროტი, ვითარცა წერილ არს: განეშორე უსამართლოებისაგან და არა გეშინოდის და ძრწოლად[7] არა მიგეახლოს შენ.(2) (18vA)

მრცხუენის[8] თქუმად და ვერ ძალ-მიც დუმილად უდებებისათჳს ჩემისა, და მსგავსად ჩემსა დაკსნილთადსა,[9] რამეთუ სოფლი(18vL)ონი[10] მკედარნი კნინთა ნიჭთა მიიღებენ მეფისაგან, და ვიდრე სიკუდიდმდე მისთჳს წადიერად ძჳრს-იხილვენ,[11] რაოდენ უფროდს[12] ჩუენ, რომელთა ესევითარნი აღთქუმანი[13] გუქონან, თანა-გუაც შედგომად[14] საქმეთა სიმართლისათა, რადთა განვერნეთ ყოფადისა საშჯელისაგან.[15]

ნუ ვითარცა მტერსა ვიკუმევთ[16] სულსა ჩუენსა მას ზედა, რომლისა წინააღმდგომი[17] იყოს[18] ღმერთი. გულად-ვიღოთ, ვითარმედ შემწუველობასა[19] მზისასა და სიმძაფრესა[20] კურვებისასა თავს-დებად[21] ვერ ძალ-გჳც, და ვითარ[22] შეურაცხ-ვჰყოფთ[23] უშრეტსა ცეცხლსა!*

ხოლო უფალმან ზრახვითა[24] მისითა მიძღუეს[25] ჩუენ, და კელითა თჳსითა მტკიცითა დამიფარნეს[26] ჩუენ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[27]

---

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ LJKL.

1 საქმეთა მისთაებრ] საქმეთაებრ HJKL. 2 ვინათგან HK. 3 უკუჱ AEHKL. 4 მოგუჱგოს HK. 5 ველტოდით H. 6 გუჱწიოს AEHK. 7 ძრწოლა J. 8 მრცხუჱნის ACEHKL. 9 დაკსნილთასა JHK; ~ დაკსნილთადსა და მსგავსად ჩემსა L (შეცდომით დაუწერია გადანაცვლებულად, და შემდეგ. სწორი თანმიმდევრობის აღსადგენად „ბ“ და „ა“ ასოები დაუწერია თავზე). 10 სოფლიონნი HKL. 11 ძჳრს-იხილვენ ACHJK, ძჳრის-იხილვენ E. 12 უფროს K. 13 აღთქმანი E. 14 შედგომა HK. 15 სასჯელისაგან ACEJ, საშჯელისაგან HK. 16 ვიკმევთ H. 17 წინააღმდგომი AC, წინააღმდგომ HJKL, წინააღმდეგ E. 18 იყოს] პოოს H. 19 შემწუჱლობასა HK. 20 სიმძლ˜ადფრესა H, სიმძლაფრესა K. 21 თავს-დება K. 22 ვერ K. 23 შეურაცხ-ვყოფთ K. 24 ზრახჳთა HJK. 25 მიძღუჱს AEHKL. 26 დამიფარნეს ACHJK, დამფარნეს E. 27 ა˜ნ CEHJK.

(1) მათე 16,27; შდრ. ფს. 61,13. (2) ესაია 54,14.

თავი პირველი[1]

ნეტარ ქალაქი ღმრთისმსახურთა სამეუფო-ქმნილი,[2] და (18vC) ნავი გამოცდილ(11vJ)თაგან მართებული,[3] და მონასტერი მმარხველთა[4] მიერ განგებული! ხოლო ვაჲ ქალაქსა, უღმრთოთაგან პყრობილსა, და ნავსა, გამოუცდელთაგან ყვანებულსა,[5] და მონასტერსა, გემოთმოყ(493rE)უარე(18rH)თაგან განგებულსა! რამეთუ ქალაქი აღივსოს[6] ბარბაროზთაგან, უღმრთოებისათჳს[7] მპყრობელთაჲსა,[8] და ნავი შეიმუსროს გამოუცდელობისათჳს მმართებელისა,[9] ხოლო მონასტერი მოოკრ(19rA)დეს[10] შრომათმოძულეობისათჳს[11] მკჳდრთა მას შინა.

თავი მეორე[12]

უკუეთუ სჳდე[13] მოთმინებით სულიერთა მამათა თანა, არათუ აღშენებულებასა და ლიქნისა სიტყუათა სმენასა შინა გამოჩნდების შენი სიმტკიცე სარწმუნოებისაჲ,[14] არამედ რაჟამს კდემული და გუემული[15] დაითმენდე, რამეთუ მკეცეცა სამართლად მომდოვრდების და დამშჳდნების, უკუეთუ ჰლიქნიდენ.[16] ნუ განჰმწარდები[17] უკუე[18] (19rL) მასწავლელისა შენისა მიმართ, უკუეთუ[19] ოდენ გნებავს ჭურ რჩეულ ყოფაჲ.[20]

ჰეთუმცა[21] იხილე უფლისა მიერი წარმატებაჲ სიმდაბლისა და მორჩილებისაჲ,[22] რამეთუ ამისთჳს მოხუედ![23]

ჰეთუმცა[24] იცან[25] დიდებაჲ თავისა თჳსისაჲ,[26] რამეთუ ესე გამოგირჩევიეს შენდად.

წმიდათა[27] ცხორებაჲ, ძმაო, ამით განშუენდა[28] და განდიდნა, რამეთუ მოსე მონაჲ[29] უფლისაჲ, დაღათუ არა შჳულითა[30]

---

1 პირველი] ა˜ ACHJK. 2 სმ˜წფო-ქმნილ K. 3 ∼ გამოცდილთა განმართებული H. 4 მმარხუწლთა H. 5 ყუანებულსა HK. 6 აღივსო AE, აღივსოს CJ. 7 უღმრთოების K. 8 მპყრობელთასა HJK. 9 მმართებელთასა K. 10 მოუკრდეს E. 11 შრომით მოძულეობისათჳს J, შრომით მოძულებისაგან AE, შრომათმოძულებისაგან C, შრომათმოძულეობისათჳს (dia misoponian) HK. 12 მეორე] ბ˜ ACEHKL. 13 შჳდე C, სჳდე AEJ. 14 სარწმუნოებისა K. 15 გუწმული ACHKL. 16 ლიქნიდენ J. 17 განმწარდები JK, განმსწარდები H. 18 უკუწ ACEHKL. 19 უკუწთუ E. 20 ყოფა HK. 21 ჰეთუმცა C, ჰწთუმცა A. 22 მორილებისა HK. 23 მოხუწდ CHK. 24 ჰეთუმცა C, ჰწთუმცა A. 25 იციან AE. 26 თჳსისა H. 27 ყოველთა J. 28 განშუწნდა AEHK. 29 მონა JK. 30 შჳულითა CHKL, სჳულითა AEJ.

დაემოწაფა იოთორს,[1] გარნა ეგრეთცა[2] მორჩილებით ჰმსახურებდა, დაღათუ მრავლად განსწავლულ იყო ეგჳპტეს. და ისო ნავესი სრულითა[3] მორჩილებითა ღირს იქმნა ესოდენსა ნიჭსა – მონაცვალე-ყოფასა მოსესსა. და სამოელ,[4] მორჩილებასა შინა რაჲ[5] იყო ელი მღდელი(12rK)სასა, ღირს[6] იქმნა ჴმასა ღმრთისასა. ხოლო ელისე ამითვე ხალენი და მრჩობლი მადლი შეიწყნარა[7] მოძღურისა თჳსისაჲ.[8] (493vE)

რადღა ვიტყჳ მსგავს-(19rC)ვნებათა[9] კაცთათჳს! თავადმან ღმერთმან სიტყუამან[10] განკაცებულმან სიმდაბლით და მორჩილებით ვლო, ვითარცა მახარებე(19vA)ლი მასწავებს ჩუენ სიტყჳთ: და იყო დამორჩილებულ მათდა. (1) ხოლო მოციქული კუალად იტყჳს: დაიმდაბლა თავი თჳსი, იქმნა რაჲ მორჩილ ვიდრე სიკუდიდმდე,[11] სიკუდილითა მით[12] ჯუარისაჲთა.[13](2)

და საწუთოსაცა შინა რომელნი[14] არა ინებებენ თავს-დებად კეთილსა სწ(18vH)ავლასა მშობელთასა, არა ლიტონად იზღვევიან,[15] არამედ უმრავლესნი ქალაქთა შინა მთავართაგან იტანჯებიან ურჩებისათჳს და ურწმუნოებისა, და ქედფიცხელთა თავები წარეკუეთების.[16] და ქალწულთაგანნიცა,[17] რომელნი არა ირწმუნებენ[18] კეთილთა სწავლათა, გარეგან სიწმიდისა იქმნებიან, (19vL) და უბანთა ზედა და ფოლოცთა[19] მეძვობითა[20] არაწმიდებით იგინებიან. ხოლო რომელნი[21] შეუდგენ საქმესა და იწურთიდენ მყუდროებასა და სიწმიდესა, კაცთაგანცა პატივ-იცნენ, და უფლისა მიერ იდიდნენ.

გიწყიეს კეთილსა წინადადებასა? – მოითმინე მას შინა, რაჲთა განსდიდნე[22] უფლისა მიერ, მშჳდთა თანა და მდაბალთა, სასუფევ(12rJ)ელსა შინა ცათასა.

---

1 იოთოროს J. 2 ეგრეთცა AC, ეგრეცა EJ. 3 ნავესი სრულითა] ნავესის რ˜ითა H. 4 სამოელ ACHJK, სამუილ E. 5 შინა რაჲ HJ ∼ რაჲ შინა ACEK. 6 ღირს + ღირს K. 7 შეიწყნა E. 8 თჳსისა JK. 9 მსგავსვნებათა – omoiopaqwn. 10 სიტყუამან – E. 11 სიკუდილდმდე J. 12 მით – EHJKL. 13 ჯუარისათა HK. 14 რ˜ი J. 15 იზღუევიან J, იზღუჳვიან H. 16 წარეკუჳთების ACHKL. 17 ქალწულთაგანიცა J. 18 ირწმუნებდენ CEHJKL. 19 ფოლორცთა HJK. 20 მეძ˜ვობითა H. 21 რომელნი – J. 22 განდიდნე J.

(1) ლუკა 2,51. (2) ფილიპ. 2,8.

თავი მესამე[1]

უკუეთუ განაზოგოს ძმამან გარეწარ საქმე, და შეემთხჳოს რაჲ მას დაშრომაჲ,[2] მოქენე შენდა იქმნას[3] საქმისა მის. მიიღე ზრუნვაჲ[4] და[5] დაშურებოდე მაშურალსა მას თანა ყოვლითა სიმდაბლითა, ხოლო შემდგომად განმრთელებისა მისისა ნუღარა გული-გითქუამნ საქმესა მას ძმისა შენისასა, ნუუკუე[6] შეამთ-(494rE)ხჳო[7] თავსა თჳსსა ბრალობაჲ უფლისაგან და კაცთაგანცა.

არამედ ნუსადა სთქუა გულისსიტყჳსა მიერ, ვითარმედ განგებუ(20rA)ლებაჲ იქმნა ამას ზედა, რაჲთა იგი დაიკჳსნას რაჲ, მე მივემთხჳო ამას.[8] რაჲსა არა გულისკმა-(19vC)ჰყოფ კეთილსა მისსა, ვითარმედ, ნუუკუე[9] განგებულებაჲ იქმნა,[10] რაჲთა გამოშჩნდე,[11] რაჲ-იგი ხარ გულისსიტყჳთა — თავისმოყუარე ანუ ძმისმოყუარე!

ხოლო უკუეთუ შემდგომად სნებით[12] აღდგომისაცა თავით თჳსით იჳმნიდეს იგი, მაშინ შენ იპყარ[13] საქმე მისი კეთილითა სჳნიდისითა, ბრძანებითა წინამძღურისაჲთა,[14] რაჲთა გაქუნდეს წამებაჲ კეთილი გარეშეთაგანცა, რამეთუ უკმს სიმართლესა ღმრთისმოშიშებაჲცა, რამეთუ წმიდისა სჳმეონისთჳს,[15] წიაღთ მიმქუმელისა[16] ქრისტჱსისა[17] წერილ არს, ვითარმედ იყო მარ-თალ, ღმრთისმოშიშ. (1)

თავი მეოთხე[18]

განმტკიცებული გული გაქუნდინ, საყუარელნო,[19] რამეთუ დაკჳსნილებაჲ[20] წინა-აღუდგების სათნოებასა. (20rL) ნუმცა სულმოკლე ვიქმნებით შემთხუევითა[21] ჩუენდა მცირედისა[22] მოწყი-

1 მესამე] გ˜ CHJKL. 2 დაშრომა K. 3 იქმნეს HJK. 4 ზრუნვა K. 5 და — J. 6 ნუუკუჱ ACEHKL. 7 შეამთხჳო AC, შეამთხჳოს EHK, შეიმთხ-ჳოს J. 8 მას J. 9 ნუუკუჱ AEJK, ნუუკუე C + და C. 10 ამას ზედა რაჲთა იგი დაიკჳსნას რაჲ, მე მივემთხჳო ამას. რაჲსა არა გულისკმა-ჰყოფ კეთილსა მისსა, ვითარმედ, ნუუკუე განგებულებაჲ იქმნა — H. 11 გამოშჩნდე ACK, გამოსჩნდე EHJ. 12 სნების J. 13 იპყარ ACHJKL, იპყრა EJ. 14 წინამძღუ-რისათა HK. 15 სჳმიონისთჳს HK. 16 მიმქმელისა H. 17 ქ˜სისა ACJ, ქ˜ესისა EHKL. 18 მეოთხე] დ˜ ACHJKL. 19 საყუარელო JK. 20 დაკჳსნი-ლობაჲ HK. 21 შემთხუჱვითა AEHK, შემთხუევითა C. 22 მცირედისა HK, მცირისა AC.

(1) ლუკა 2,25.

ნებისაჲთა,[1] არამედ ვაიძულნეთ[2] თავნი თჳსნი, ვითარცა სულდგ-
მულმან მოგზაურმან, რამეთუ ესევითარსა მას რაჟამს[3] შეემთხ-
ჳოს დ(19rH)აკსნილებაჲ[4] გზასა ზედა, არა განიცდის[5] სახესა
გზისა სიგრძისასა, არამედ ჰლოცავს (12vK) თავსა თჳსსა თქუმითა:
მერმეცა მცირედღა მიიწიო[6] სადგურად და განისუენო![7] — და
უფალმან იხილის რაჲ იძულებაჲ მისი, მიჰმადლის ძალი აღ-
სუბუქებად სიმძიმესა,[8] რამეთუ უდებებაჲ[9] და მცონარებაჲ სიგლახ-
აკის მომატყუებელ[10] არიან, არა ხოლო სულიერთა მადლთა,
არამედ კორციელთაცა[11] საკმართა[12] შინა.

თავი მეხუთე[13] (494vE)

უკუეთუ პირველ ყოველთაჲსა[14] მიხჳდე[15] (20vA) ლოცვად
და დაადგრე ვიდრე განტევებადმდე, ნუცა[16] ამას ზედა აღგაზუა-
ვებნ შენ გულისსიტყუაჲ, რამეთუ კელთმოსაქმრენიცა[17] ფრიად-
სა მოსწრაფებასა და მღჳძარებასა[18] აჩუენებენ[19] საქმესა შინა
მათსა.[20]* ნუცა[21] კორციოთა ოდენ სდგა წინაშე (20rC) უფლისა,
არამედ გულისსიტყუანი შემოიკრიბენ გულითა მდაბლითა, რამეთუ
მაღლად-მზახვალობაჲ მსგავს არს კურელსა, რომელსა შინა
მკჳდრობნ ვეშაპი და[22] თანაწარმავალთა მოსრავნ.

ხოლო არა-დათრობისათჳს ღჳნითა, გინა არა-ქცევისათჳს
დედათა თანა, ნამეტავი[23] მგონიეს მე მოწერად შენისა ღმრთის-
მოყუარებისა, რამეთუ ყოველთადა[24] ცხად არს უცხო-ყოფაჲ[25]
ამათი[26] სათნოებისაგან. გარნა საჭირო არს არა ხოლო ამიერ-
კერძოჲთ[27] მზირი ეშმაკთა კუეთებისაჲ,[28] არამედ არცაღა წ(12vJ)-

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ HKL.

1 მოწყინებისათა HK. 2 ვაჲძულნეთ AC, ვ˜აიძულნეთ E. 3 ჟ˜ა J. 4 დაკსნილობა K. 5 განსცდის K. 6 მიიწიო ACHK, მიიწიოს E. 7 განისუსნო AKL, განისუენო C, განისუენოს E, განისუსნოჲ H. 8 სიმძიმესა A, სიმძიმისა CEHK. 9 უდებება K. 10 მომატყუსბელ AHKL, მომატყუებელ C. 11 კორციელთა C. 12 საკმართა ACHK, საქმეთა E. 13 მეხუთე] ე˜ CHJKL. 14 ყ˜თაჲსა A, ყ˜თასა CEHJK. 15 მიხჳდე ACEHJK. 16 ნუმცა J. 17 კელთმოსაქმარენიცა K. 18 და მღჳძარებასა — JKL. 19 აჩუსნებენ ACHK, აჩუენებნ J. 20 თჳსსა K. 21 ნუცა ACHK, ნუ E. 22 და] თა E. 23 ნამეტნავი J, ნამეტნავ K, ნამეტავ H. 24 ყოველთა E. 25 უცხო-ყოფა K, უცხოჲ-ყოფა H. 26 ამათისა A, ამათი CEHJK. 27 ამიერ-კერძოთ HK, ამიერ-კერძოთა J. 28 კუსთებისაჲ A, კუეთებისაჲ C, კუეთებისა J, კუსთებისა HKL.

ულთა თანა კუეთებად[1] სიტყუათა გემოვნებითთა და დედობრივ-
თა, წარსაწყმედელად მიმყვანებელთა[2] სულისათა, რამეთუ არა-
თუ ვითარმცა ბოროტ[3] იყო დედალი, ამისთჳს ვიჯმნით მათისა
უბნობისაგან, არამედ რამეთუ ადვილ[4] არს მტერისადა[5] თანაზრახ-
ვითა[6] და თანაქცევითა დე(20vL)დათაჲთა[7] დაქცევაჲ[8] ჩუენი და
გარდამავალ ყოფაჲ ღმრთისა[9] მცნებისაჲ.[10]

გჳკმს უკუე[11] ჩუენ[12] ყოვლით-კერძო მზირი კუეთებასა[13]
ბოროტთა სულთასა, მინდობითა ძალსა და ყოვლად-საჭურველ-
სა სულისა წმიდისასა, (1) რამეთუ რომელმან ერთი კარი დაუ-
კშას[14] მტერსა და ორნი განუხუნეს მას, და ეგონოს მოკრძალუ-
ლად ჯდომაჲ, სცთების ესევითარი იგი,* ვინაჲცა[15] საჭირო
(21rA) არს ყოვლით-კერძო მოკრძალვაჲ თავთა[16] თჳსთაჲ[17] და
არა მიზეზ-ცემაჲ მეძ(495rE)იებელთა მიზეზისათაჲ,[18] რამეთუ
ღმერთი არა მ(19vH)ოიკიცხვის,[19] (2) და საშინელ არს შევრ-
დომაჲ[20] ჴელთა[21] ღმრთისა[22] ცხოველისათა, რომლისა დიდებაჲ
და სიმტკიცე საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[23]

სწავლაჲ მეექუსე[24]

ძმაჲ ვინმე, მჯდომარე მორჩილებასა შინა სულიერთა მამათასა,
მოუჴდა სხუასა ძმასა და ჰრქუა: „მნებავს განსლვაჲ[25] სულიერ-
თა მამათა (20vC) ჩემთაგან, და თჳსაგან[26] დაყუდებაჲ“.[27]

ხოლო მან თქუა მისა[28] მიმართ: „კაცსა ვისმე ესუა ძე,
რომელი მიიყვანა[29] და მისცა ჴელთა ჴელოვნისათა, რაჲთა
ასწაოს[30] მას ჴელოვნებაჲ. და იყო ყრმაჲ[31] იგი დამოკიდებულ

---

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ HJKL.

1 კუეთებად HKL, კუებად AC (C-ში ამ სიტყვას ოთხი წერტილი აზის თავზე, ალბათ გადამწერის დაეჭვების ნიშნად). 2 მიმყუანებელთა H. 3 ბოროტი E. 4 ადჳლ K. 5 მტ˜რისა და CE. 6 თანაზრახჳთა HK. 7 დედაჲთათაა H. 8 დაქცევაჲ ACH, და ქცევა EJ, დაქცევა K. 9 ღ˜თისსა E, ღ˜ჲ H. 10 მცნებისა HJK. 11 უკუე – ACEHKL. 12 ჩუენ – J. 13 კუეთებასა ACHKL. 14 დაუკშის E. 15 ვინაცა HK. 16 თავთაჲ H. 17 თჳსთა HK. 18 მიზეზისათა HJK. 19 მოიკიცხჳს HK. 20 შევრდომა K. 21 ჴელთა – E. 22 ღ˜ჲ HK. 23 ა˜ნ ACHK, ამინ E. 24 მეექუსე] ვ˜ ACHJKL. 25 განსლვა HK. 26 თჳსსაგან H. 27 დაყუდება H. 28 მისსა ACH, მისა EJK. 29 მოიყვანა AC, მიიყვანა EJK. 30 ასწაოს AEJ, ასწავოს CK. 31 ყრმა K.

(1) იხ. ეფეს. 6,11-13. (2) გალატ. 6,7.

საქმესა მას. და[1] შემდგომად დღეთა მოუკდა ყრმაჲ[2] იგი მამასა თჳსსა და ჰრქუა: მამაო, აღმიღე მე მოძღურისა[3] ჩემისაგან, რამეთუ თავით თჳსითცა ძალ-მიც კელოვნებისა სწავლად. ხოლო მამამან მისმან თქუა მისა[4] მიმართ:* უკუეთუ სხჳსა მიერ კელ-პყრობილსა და სწავლულსა არარაჲ გისწავიეს, მარტოებით რასა[5] შემძლებელ ხარ საქმედ, ჶ შვილო! არღა[6] გი(13rK)მოწფიეს,[7] არცა მორჩილ-ქმნილ[8] ხარ, ვითარცა ჯერ-არს! გხედავ შენ, ჶ შვილო,[9] მოქადულად თავსა შენსა კელოვნების-მასწავლელობი-სათჳს,[10] და მეშინის, ნუუკუე[11] ცუდად დავშუერ[12] შენ ზედა! იპყარ[13] უკუე,[14] ვითარ ჯერ-არს თავისა თჳსისა მო(21rL)ქმედებაჲ, ჶ შვილო,[15] რაჲთა კელოვან რაჲ იქმნე, ჰპოო განსუენებაჲ[16] შენი, რამეთუ უსწავლელთა შეემთ(21vA)ხუევის[17] სიკუდილი".

ვინაჲ[18] ჩუენცა, საყუარელო, ნუ ვისწრაფით თავთა თჳსთა-გან განგდებად უღელსა ქრისტესმიერისა მორჩილებისასა, ნუსა-და არა სთნდეს (495vE) ღმერთსა და, შთავვარდეთ რაჲ განსაცდელსა, არა იყოს[19] შემწე ჩუენი. რამეთუ, რაჟამს განდგა აგარ, მკევალი სარრაჲსი,[20] პირისაგან დედოფლისა თჳსისა, პოვა იგი ანგელოზმან უფლისამან და ჰრქუა: „მიიქეც[21] დედოფ-ლისა შენისა და დამდაბლდი[22] ქუეშე[23] კელთა მისთა". (1) ხოლო მან ყო ეგრეთ, ვითარცა ითქუა მისსა[24] მიმართ. ხოლო რაჟამს მოიწია ჟამი მისი, განიტევა კადნიერებით და განისაგზლა ძი-თურთ მისით ისმაელით. და შეცთომასა მისსა უდაბნოსა[25] შინა, (21rC) ვიდრეღა ეგულებოდა წყუ(13rJ)რილითა წარწყმედაჲ,[26] თანა ძითურთ მისით[27] ისმაელით, არა უგულებელს-ყო იგი ღმე-

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე" K.

1 და – E. 2 ყრმა K. 3 მოძღურისაჲ E. 4 მისსა ACHK, მისა EJ. 5 რაჲს J, რ˜ჲსა HK. 6 არცაღა H. 7 გიმოწფიეს AC, გიმოწფებიეს EHJK. 8 მორჩილ-ქმნულ C. 9 შჳლო H. 10 კელოვნებისა-მასწავლელობისათჳს JK, კელოვნებისა-მასწავლელად H. 11 ნუუკუჱ AEHKL. 12 დავშურე AC, დავშუჱრ EHKL, დავშუერ J. 13 იპყრ E. 14 უკუჱ AEHK. 15 შჳლო H. 16 განსუჱნებაჲ EH. 17 შეემთხუჱვის HK, შეიმთხუ(ე)ვის C. 18 ვინა H. 19 იყოს CHKL, იყო EJ. 20 სარრასი HK. 21 მიიქეც ACHKL, მიიქეცა E. 22 დამდაბლდეს K. 23 ქუჱშე ACEHKL. 24 მისა J. 25 უდაბნოს EH. 26 წარწყმედაჲ AC, წარწყმედად E, წარწყმედა HJK. 27 მისით – E.

(1) დაბ. 16,9.

რომან. (1) გჳკმს უკუე[1] ჩუენცა სულგრძელებით თავს-დებად ჭირთად, ვითარმცა უფალსა ვჰმონებდით და არა კაცთა.[2]

მორჩილებით რად მსხდომარე ვიყვნეთ,[3] ნუ ვ(20rH)ჰყოფთ საქმეთა ურჩებისათა,[4] რადთა არა შეგუემთხჳოს[5] ჩუენცა, რად-იგი[6] შეემთხჳა გეზის,[7] მსახურსა წინადსწარმეტყუელისა ელისეს-სა, (2) არამედ უფროდსღა[8] სათნოებითითა მორჩილებითა ნაყ-ოფი სრული[9] უკუნ-ვსცეთ[10] უფალსა იესუ ქრისტესა, რომლისა დიდებად საუკუნეთა, ამენ.[11]

სწავლად მეშჳდე[12]

უკუეთუ ვინმე მოგიჴდეს შენ საიდუმლოდ[13] თქუმითა — ვსცეთ თავთა თჳსთა სიტყუად,[14] რადთა გუაქუნდეს[15] ურთიერთას სიყუარული და ერთნებობად,[16] რადთა, რომელი გრქუა შენ, ისმინო ჩემი, თჳნიერ ყოვლისა წინაღდგომით[17] სიტყჳსა, (22rA) — ამისსა[18] შემდგომად[19] ფიცისა, უკუეთუ უნდეს გარდაქცევად[20] შენი ცოდვად, (21vL) ნუ ირწმუნებ მისსა, დაღათუ წინა-დაგიდებ-დეს[21] დიდ-დიდებასა[22] და თავსა თჳსსა განართხმიდეს ქუე,[23] მვედრებელობ(496rE)ით უარყოფებად[24] მცნებისა ღმრთისა,[25] ნუ პირ-ათნებ სულსა შენსა ზედა,[26] რამეთუ უწყის ეშმაკმან არა ხოლო[27] ამათი განმზადებად, არამედ წერილთაგანცა შემოღებად და ჴორცთა უძლურებასა წინა-დადებად, და სხუათა მრავალთა ვერაგობად, რადთა გარდამავალ მცნებათა ღმრთისათა[28] ყოს[29] კაცი, რადთა აქუნდეს რადმე სიქადული მის ზედა.

1 უკუწ ACEHK. 2 კაცთად E. 3 ვიყუნეთ H. 4 საქმესა ურჩებისასა H. 5 შეგუწმთხჳოს ACEHKL. 6 რად J. 7 გეზის ACHJ, გიეზის EKL. 8 უფროსღა H. 9 ს˜ლირი H (ნაყოფი სრული — karpon teleion). 10 უკუნ-ვსცეთ ACEH] მივართვათ K, მივართვად J. 11 ა˜ნ AHJK, ამინ CE. 12 მეშჳდე] ზ˜ ACHJKL. 13 საიდუმლოდ C. 14 სიტყუა E. 15 გუქუნდეს E. 16 ერთნებ˜ობა J, ერთნებ˜ობ˜ა H, ერთნებაობა K. 17 წინაღდგომით AC, წინაღმდგომით H. 18 ამისა J. 19 შემდგომად — A. 20 გარდაქცევა K. 21 წინა-დაგიდებდეს + შენ HJK. 22 დიდ-დიდებსა (to megaleion — დიდებულება, დიდადმშვენიერება [საქმეებისა]) ACHK, დიდ-დიდებასა EJ. 23 ქუწ ACEHK. 24 უარყოფებად AEK, უვარყოფებად C, უარყოფად J, უვარმყოფელად H. 25 მცნებ˜ადსა ღ˜ა J, ღ˜ა HK. 26 შენსა ზედა CEJK ∼ ზედა შენსა AH. 27 ხოლო + თუ HK. 28 ღ˜ადთა H. 29 ჰყოს H.

(1) იხ. დაბ. 21,9-21. (2) იხ. IV მეფ. 5,26-27.

არამედ ჩუენ ესევითარისაგან მოსწრაფებისა და ცუდშრომისა* განსწავლულნი[1] ცნობაძლიერ ვიყვნეთ[2] ღმრთისმსახურებისა[3] მიმართ, რამეთუ უკუეთუ თჳსთა ნებათა ქმნად მნებებელნი იგი (უფროჲსღა[4] – შეწევნულნი[5] ეშმაკისაგან) ესევითარსა მოსწრაფებასა და ღონესა მოიპოებენ,[6] (21vC) რაჲთა არა განეჯუნენ[7] საგნისაგან,[8] რაოდენ უფროჲსი[9] უკმს სულიერისა მოქალაქობისა აღმღებელთა,[10] უმეცნიე(13vK)რეს და უფრთხილეს ყოფაჲ,[11] რაჲთა არა იქადოს ეშმაკმან მათ ზედა.

გიკმდა უკუე[12] ყოვლად არა ფიცი, მცნებისათჳს მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისა. (1) ხოლო აწ, თანა-წარიტაცე რაჲ[13] სიტყჳთ, ნუ უდებ-ჰყოფ,[14] რამეთუ მიხუალ[15] ჴელთა ბოროტისათა მეგობრისა შენისა მიერ. ნუ სცემ ძილ თუალთა შენთა,[16] ნუცა ჰრულ[17] წამთა შენთა, (2) რაჲთა განერე ვითარცა ქურციკი** (1rD) საბრჯისაგან,[18] და ვითარცა მფრინველი[19] მახისაგან. გარნა ეგრეთცა[20] ნუ დაეცემი გონებითა, ნუცა შეირევი, რამეთუ (22vA) არს კუალად განმართებაჲ[21] საქმისაჲ, უკუეთუ ოდენ ამიერითგან წინაშე თუალთა შენთა გაქუნდეს უფალი.

ეკრძალე (20vH) უკუე[22] თავსა თჳსსა,[23] რამეთუ არა თანა-(496vE)მდებ ხარ ფიცისა, უკუეთუ[24] განიშორო შენგან ბოროტი. (22rL)

მან თავადმან უფალმან, რომელმან გარდამატებულითა[25] კაცთმოყუარებითა სოფელსა შინა ქადაგა სახარებაჲ, მანვე უფალმან ამცნო სინანული და განშორებაჲ ყოვლისაგან ცოდვისა.

იხილე უკუე,[26] ნუსადა თავთა თჳსთა გულისთქუმისა[27] აღსრ-

---

* ცუდშრომაჲ – h mataioponia (ამაო, უშედეგო შრომა).

** აქედან იწყება D ხელნაწერის ტექსტი.

1 გ(ას)წავლულნი C. 2 ვიყუნეთ HK. 3 ღმრთისა მსახურებისა A. 4 უფროსღა H. 5 შეწევნ˜ლნი HK. 6 მოიპოვებენ E. 7 განეხუნენ H. 8 საგნისაგან (იგულისხმება მისწრაფების საგანი, სამიზნე – o skopo~) ACEH, საგონისაგან JK. 9 უფროსი HK. 10 ამღებელთა E. 11 ყოფა HK. 12 უკუჱ ACEHK. 13 ~ თანა რაჲ წარიტაცე H. 14 უდებ-ყოფ J. 15 მიხუ˜ლ E, მიხვალ K. 16 შენთა + და E. 17 ჰრულთა JK. 18 საბრჯისაგან ACEJ, საფრჯისაგან K. 19 ფრინველი E. 20 ეგრეცა H. 21 განმათებაჲ E. 22 უკუჱ ACDEHK. 23 თჳსსა – E. 24 უკუჱთუ E. 25 გადამატებულითა A. 26 უკუჱ ACDEHK. 27 გულისთქუმისა ACHJ, გულისთქუმათა DE.

(1) მათე 5,34. (2) ფს. 131,4.

ულებად მნებებელნი[1] მიზეზ-ვიდგმიდეთ ფიცსა, ვითარცა მერ-
მე(13vJ)ცა ვერ-შემძლებელნი[2] განრინებად თავთა[3] ბადისაგან მტერ-
ისა, რამეთუ ღმერთი არა მოიკიცხვის,[4] (1) და ცხოვნებად მნებე-
ბელთა ჴელსა აღუპყრობს. მისდერკ[5] ბოროტისაგან და ქმენ
კეთილი. (2) ამას ზედა დაგიცავს სიტყუაჲ მეტყუელისა[6] მისე-
ბრ: ყოვლისაგან გზისა ბოროტისა დავაყენნე ფერჴნი ჩემნი,
რაჲთა ვიმარხნე მე[7] სიტყუანი შენნი, (3) ხოლო გნებავს თუ,
რაჲთა სრულიად გულსავსე გყო შენ, ვითარმედ არა თანამდებ
ხარ სიტყჳსა, უკუეთუ ივლტოდი ბოროტისაგან და იქმოდი
კეთილსა, ისმინე იგავი, უფროჲსღა[8] სახე:

კაცსა ვისმე ესუა ძე. ხოლო ძე იგი ფრიად პატივ-სცემდა[9]
მამასა თჳსსა, და მოსწ(22rC)რაფე იყო დაცვად ყოველთა მც-
ნებათა მისთა, და ყოველსავე შინა იყო მსახურ მამისა თჳსისა.
ხოლო სხუაჲ ვინმე, შურითა ყვანებული[10] წარმატებასა ზედა[11]
ჭაბუკისა, მისსა[12] მოუჴდა ფარულად და ჰრქუა მას: „მეფუცე
მე[13] მამასა შენსა ზედა, რაჲთა, რომელი მეგულების რქუმად
შენდა, ჰყო[14] და დაი(23rA)ცვა[15] თჳნიერ ყოვლისა სიტყჳსგები-
სა“. ხოლო იგი არა კეთილ ყოფით ეფუცა მას, რომელმან-იგი
ამისსა შემდგომად თქუა მისსა[16] მიმართ: „წარვედ, აგინე მამასა
შენსა და დაეც[17] მას წყლ(497rE)ულებითა, და ნუღარა გრცხუენინ[18]
პირ(1vD)ისაგან მისისა, და ყოველი, რომელი[19] გამცნო შენ არა-
ქმნად, ქმენ, რამეთუ ფუცებულ ხარ ჩემდა, და ვერ ძალ-გიც გარ-
დასლვად ჩემ მიერ შენდა თქუმულთა“. ნუუკუე[20] თავს-იდვა-მცაა[21]
ძემან მან ესოდენისა[22] უგუნურებისა,[23] უფროჲსღა[24] (22vL) ბორო-
ტადმსახურებისაჲ,[25] და არამცა შეურაცხ-ყოა შჯულისგარეგანი[26]

1 მნებებლნი E. 2 ვერ-შემძლენი ACHJK, ვერ-შემძლებელნი DE. 3 თავთა + თჳსთა J. 4 მოიკიცხჳს H. 5 მისდერ E. 6 მეტყუჱლისა AE. 7 მე – EHK. 8 უფროსღა EH. 9 პატივს-სცემდა H. 10 ყუანებული H, ყუანებ-ულნი K. 11 ზედა] შინა K. 12 მისსა ADE, მისის˜სა H, მის JK. 13 მე – A. 14 ყო J. 15 დაიცვნე JK. 16 მისა J. 17 ეც AH, დაეც EJK. 18 გრცხუჱნინ A, გრცხუჱნიან HK. 19 რომელი ACEHK, რაოდენი DJ. 20 ნუუკუჱ ACDEHJK. 21 თავს-იდვაა J. 22 ესეოდენისა C. 23 უგნურებისა H. 24 უფროსღა HK. 25 ბოროტადმსახურებისა HJ. 26 შჯულისგარეგანი A, შჯულისა გარეგანი C, სჯულისგარეგანი EHJK.

(1) გალატ. 6,7. (2) ფს. 33,15. (3) ფს. 118,101.

იგი თანა-ზრახებაჲ[1] მისი მსახურებისათჳს[2] თჳსისა მამისა, და მიუგო მისსა მიმართ: „გხედავ შენ, კაცო, არა ჭეშმარიტსა, არამედ ჩემისა სადმე[3] მამისა მტერსა, ხოლო სულისა ჩემისა მკლველსა! არამედ ვერ მაცთუნო მე სივერაგი(21rH)თა, ვითარცა გუელმან[4] ევა,[5] ვერცა მიმდრიკო მე უღმრთოებად მრავალთხზულითა სიბოროტითა შენითა, რამეთუ არა მაბრალოს მე მამამან არა-რწმუნებისათჳს შენისა (14rK) ბოროტმსახურებისა. შეურაცხ-ვჰყოფ[6] უკუე[7] უწესოსა თანამზრახვალობასა[8] შენსა, ჩემისა მამისა სამსახურებელად, და სულისა ჩემისა საცხორებელად.[9] ყურნი ჩემნი დავიბეჭდნე სასწაულითა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა,[10] რაჲთა[11] გესლი სიტყუათა შენთაჲ ვერღარა შევიდეს სასმენელთა ჩემთა. თჳთ უბნობასაცა შენსა ვევლტოდი შენშორისისათჳს მზაკუვარებისა![12]

და მოციქულიცა გუამცნებს ჩუენ (22vC) განყენებად ყოვლისაგან[13] ძმისა უწესოდ მავალისა, და ღმერთი ბოროტთა საქმეთა მიერ (23vA) არა მოიმადლების.

ნუმცა უკუე[14] თანა-წარჰყვები,[15] საყუარელო, კაცთა ცოდვილთა, რაჲთა არა განარისხო მამაჲ შენი ზეცათა-შინაჲ[16] მოქმედებითა წინა(497vE)აღმდგომსა მცნებათა მისთასა, და არა გაქუნდეს სიტყჳსგებაჲ დღესა მას საშჯელისასა,[17] რამეთუ წმიდისა სახარებისა მცნებათა გარდასლვითა ღმერთსა განარისხებ. (14rJ)

ეკრძალე თავსა შენსა წინაჲსწარმეტყუელისა მიერ სწავლული დასასრულსა[18] სიტყჳსასა: ვფუცე[19] და დავამტკიცე,[20] — იტყჳს წინაჲსწარმეტყუელი, — არათუ გარდასლვაჲ[21] მცნებათა და[22] ყოველთა მშჯავრთა[23] შენთაჲ,[24] არამედ ვფუცე და დავა-

1 თანა-ზრახებაჲ ACH, ზრახებაჲ DE. 2 მსახურებისა C. 3 სადმე ACDHJK, სადამე E. 4 გუѣლმან ACHK. 5 ევა ACJ, ევას DE, ევაჲ H. 6 შეურაცხ-ვყოფ JK. 7 უკუѣ ACDEHK. 8 თანამზრახვალობასა ACHJK, თ˜ნამზრ˜ხვლობასა D, თანამზრახველობასა E. 9 საცხორებელად ACHK, სამსახურებელად E, საცხოვრებელად J. 10 ჯუარისათა HK. 11 რაჲთა — E. 12 მზაკუარებისა J. 13 ყოვლისაგან ACHJK, ყოვლისა E. 14 უკუѣ ADEHJK. 15 თანა-წარჰყუѣბი HK. 16 ზეცათა შინა HJK. 17 საშჯელისასა AC, სასჯელისასა EHJK. 18 დასასრულისა H. 19 ვფუცე ACDJ, ვეფუცე E. 20 დავამტკიცე ACDHJ, დავემტკიცე E. 21 გარდასლვა HK. 22 და — E. 23 მსჯავრთა AHJK, მშჯავრთა C, მს˜ჯავთა E. 24 შენთა HK.

მტ(2rD)კიცეო,[1] – იტყჳს,[2] – დაცვად მცნებათა შენთა და ყოველთა მშჯავრთა[3] სიმართლისა შენისათა.[4] (1) და კუალად იტყჳს: უსამართლოებაჲ მოვიძულე (23rL) და[5] მოვიძაგე, ხოლო შჯული[6] შენი შევიყუარე, (2) და ამას შინა შენ წყალობითა ღმრთისაჲთა განერე დიდთა ჭირთა და განსაცდელთა, ხოლო მას ზედა მოიწიოს წერილისაჲ:[7] მიექცეს სალმობაჲ მისი თავსა[8] მისსა, და სიცრუვე[9] მისი თხემსა მისსა ზედა დაუჯდეს. (3)

მოიგე უკუე[10] სიყუარული და ერთნებობაჲ,[11] ნუ ფიციითი[12] და ლიქნითი;[13] ანუ სხუებრ:[14] უჯეროებითი[15] და იძულებითი,[16] არამედ საღმრთოდ წადიერებითა[17] სულისაჲთა წარმართებული, რამეთუ ამას[18] შინა არარაჲ იძულებული,[19] არცა უსამართლოებითი[20] შთამოვარდების, და იყოს[21] შენ თანა მადლი უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსი,[22] რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთამდე საუკუნეთაჲსა,[23] ამენ.[24]

თავი მერვე[25]

იჯმენ თანამჯდომარეობისაგან კაცთა მწვალებელთა და გემოთმოყუარეთა (21vH) არარაჲს[26] სარწმუნოჲს[27] მეტყუელთაჲ-(24rA)სა,[28] რამეთუ მსგავსად სისრათაჲსა[29] წყლვენ[30] გულთა სიტყუანი[31] მათნი. (23rC; 498rE)

ვიხილენ ვიეთნიმე სულთ გარდამაქცეველნი სიტყჳთა, ნუუკუე[32] და იგავით ესევითართა მათ უწოდს სიტყუაჲ თ ე ს ლ-

1 დავამტკიცეო ACHK, დავამტკიცე D, დავემტკიცე E, დავამტკიცო J. 2 იტყჳს + წინაჲსწარმეტყუელი DE. 3 მშჯავრთა AC, მსჯავრთა DEHJK. 4 შენისაჲთა H. 5 მოვიძულე და – C. 6 შჯული CHK, სჯული ADEJ. 7 წერილისა HJK. 8 თავსა ACHJK, თავად DE. 9 სიცრუჱ H. 10 უკუჱ ACDEHK. 11 ერთნებ˜ჲობა J, ერთნებაობაჲ K. 12 ფიციითი ACH, ფიციით DEJK. 13 ლიქნითი ACH, ლიქნით DEJK. 14 სხუჱბრ AHK. 15 უჯეროებით J. 16 იძულებით J. 17 წადიებითა DE. 18 ამათ JK. 19 რამეთუ ამას შინა არარაჲ იძულებული – H. 20 უსამართლოებით J. 21 იყო E. 22 ქ˜სი ACDEH, ქ˜ესი JK. 23 საუკუნეთასა HK. 24 ა˜ნ AJHK, ამინ CDE. 25 მერვე] ჱ ACDHJK. 26 არარაჲს ACDHJK, არარაჲსა E. 27 სარწმუნოჲს AC, სარწმუნოჲსა DE, სარწმუნოსა H, სარწმუნოსა J, სარწმუნოს K. 28 მეტყუჱლთაჲსა A, მეტყუელთაჲსა CD, – E, მეტყუჱლთასა HK, მეტყუელთასა J. 29 სისრათასა HJK. 30 წყლვე E, სწყლვენ J. 31 სიტყანი E. 32 ნუუკუჱ ACDEHK. (1) ფს. 118,105. (2) ფს. 118,163. (3) ფს. 7,17.

მცენარედ გინა კეთროვნად.[1] რამეთუ ვითარცა თესლმ-
ცენარე არაწმიდა ჰყოფს შჯულისაებრ,[2] რასაცა-იგი ზედა და-
ჯდეს ანუ შეეხოს, ეგრეთვე ამათიცა არაწმიდაჲ დინებაჲ[3] ვნებ-
ულისა სულისაჲ[4] და შეხებაჲ სიტყუათაჲ[5] ბილწ ჰყოფს სულებსა
შემწყნარებელთასა; ნუუკუე[6] და ვითარცა პირველ თქუმულ არს,
კეთრშეხების[7] მომღებელსა, მსგავს[8] ითქუმოდენ ვნებულებაჲ
სულთა მათთაჲ,[9] ვინაჲცა*[10] ყოველსა მწყობრსა წმიდათასა
სარტყელი აქუნდა შემკველად წელთა, გამოსაჩინებელად[11] სიმტ-
კიცესა მოქალაქობისასა, რამეთუ მოეგო მათ ყოვლად-საჭურ-
ვე(2vD)ლი[12] სულისა წმიდისაჲ,[13] და ყოვლით-(14vK)კერძო მორ-
ტყმულ იყვნეს ძალითა სულისა წმიდისაჲთა.[14] ხოლო ამათ
ამისცა ნიჭისაგან ვხედავთ განშიშულ(23vL)ებულად თჳსისა უდე-
ბებისა მიერ, და წელნი** მათნი[15] არა მორტყმულ[16] არიან სიწ-
მიდისა გულისსიტყჳთა,*** არამედ ყოველსავე შინა დაკსნილ
და მდინარე წესნი[17] მათნი და სიტყუანი და საქმენი, და სარწ-
მუნოებისათჳს სნეული იგი იტყჳს:[18] რაჲ სავნებელ[19] არს თანა-
ყოფაჲ[20] ყოვლისა კაცისაჲ,[21] გინათუ ბოროტმზრახვალისაჲ,[22]
გინათუ მართლმორწმუნისაჲ,[23] მათდა, რომელნი მრთელითა[24]
სარწმუნოებითა[25] მავალობდენ,[26] ხოლო მუცლის[27] შექცეულნი
და მუცლისქუეშეთა[28] გემოთა (24vA) ტრ(498vE)ფიალნი[29] იტყჳან:

---

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ K.

** მინაწერი კიდეზე: „შუენიერი“ L.

*** მინაწერები კიდეზე: „შუენიერი“ და „შეისწავე“ HK.

1 კეთროვანად AHK. 2 შჯულისაებრ C, სჯულისაებრ ADE. 3 არაწმიდაჲ დინებაჲ] არაწადინებაჲ H. 4 სულისა H. 5 სიტყ˜თაჲ D, სიტყუათა HK. 6 ნუუკუ© ACDEHK. 7 კეთრშეხების (**h afh th~ lepra~**) ACEHJK, კეთრ შეეხების D. 8 მსგავს ACHJK, მსგავსად DE. 9 მათთა K. 10 ვინაჲცა C, ვინაჲ ADEJ, ვინაცა HK. 11 გამოსაჩინებელად ACJK, გამოსაჩინებელი E, გამოსაჩინებლად H. **12 h panoplia** (შდრ. ეფეს. 6,11) E. 13 წმიდისა EK. 14 წმიდისათა HK. 15 მათნი – H. 16 მორწყმულ H. 17 წესნი (**ta hqh**) DEHJ, წელნი AC. 18 იტყჳს ACDHJK, სიტყჳს D. 19 სავნებელ (**blayei**)] სარგებელ H. 20 თანა-ყოფაჲ AC, თანა-ყოლაჲ DEJK, თანა-ყოლა H. 21 კაცისა HK. 22 ბოროტმზრახვალისა HK. 23 მართლმორწმუნისა HK. 24 მრთელითა ACDEHJK. 25 **to ugie~ th~ pistew~**. 26 მოვალობდენ C, მავალობდეს J. 27 მუცლისა H. 28 მუცლისქუ©შეთა AEHK. 29 **ta~ upogastriou~ hdona~ erousi**.

რასა ავნებს ჭამაჲ[1] და სუმაჲ[2] და შუებაჲ[3] და კორციელი[4] გულ(14vJ)ისთქუმაჲ, რამეთუ ბოროტ იგი ოდენ არს, უცხოჲსა[5] გულისთქუმაჲ,[6] ანუ პარვაჲ, და რაჟამს ამას ზედა იმხილნენ, კუალად იტყჳან: „იწროებისაგან ვყავ ესე; ვიპარე, რაჲთა[7] განვიძღო სული მომყმარი. (23vC)

რაჲ არს ამის დინებისასა[8] უარაწმიდაეს,[9] ანუ ესევითარისა კეთრისასა[10] უშუერეს![11] ვინაჲცა[12] არა შეუნდობს სიტყუაჲ ბილწთა ამათ გულისსიტყუათა ქცევად ბანაკსა შინა წმიდათა სულებისასა, ვითარ-იგი არ(22rH)ცა დაწერტილთა კეთრის შეხებისათა[13] უტევებდა შჯული[14] აღდგმად[15] კარავსა,[16] შორის ბანაკისა[17] ისრაელის[18] ძეთაჲსა,[19] რამეთუ ჭეშმარიტად ბილწ არს შორის წმიდათა და ბრწყინვალეთა მოგონებათა, სადგურ- ანუ გზა-ცემაჲ[20] არაწმიდათა გულისსიტყუათაჲ,[21] რამეთუ* დაკსნილობისა და უშუერებისა[22] და მდინარეობისა საქმეთა მათთაჲსა[23] და ურცხჳნოებისა[24] გულისსიტყუათა მათთაჲსა[25] და უკადრობისა და ვერ სიტყჳსმგებელობისა[26] საქმეთა მათთაჲსა[27] მოსწავებად იტყჳს:[28] და კეთროვანმან, რომლისა თანა იყოს[29] შეხებაჲ, სამოსელნი თჳსნი განიკსნ(3rD)ედ[30] და თავი მისი დაუბურველ, და პირი დაიბურენ,[31] და არაწმიდა იწოდოს,[32] ყოველთა დღეთა, რაოდენ მის ზედა იყოს შეხებაჲ. არაწმიდაობით[33] არაწმიდა იყავნ, და განშორებულად დაჯდეს, გა(499rE)რეგან[34] ბანაკისა (24rL) იყოს ქცევაჲ მისი. (1)

---

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ K.

1 ჭამა K. 2 სუმა HK. 3 შუბაჲ AHHJ, შუება K. 4 კორციელი ACDJK, კორციელთა E. 5 უცხოჲსასა C, უცხოს˜სა H. 6 გულისთქმაჲ H. 7 რაჲ E. 8 დინებისსა A. 9 უარაწმიდაეს C. 10 კეთრისასა AHK, კეთრისა E. 11 უუშუბრეს HK. 12 ვინაცა H. 13 შეხბისათა E. 14 სჯული ADEJ, შჯული CHK. 15 აღდგმად AC, აღდგომად DEHK. 16 კარვსა E. 17 ბ˜ნკსა J, ბანაკსა HK. 18 ი˜ბლის ACHJK, ი˜ბლისა DE. 19 ძეთაჲსა ACD, ძეთასა EHJK. 20 გზა-ცემა K. 21 გულისსიტყუათა H. 22 უშუბრებისა AHK. 23 მათთასა HK. 24 ურიცხჳნობისა E. 25 მათთასა HJK. 26 სიტყჳსმგებლობისა E. 27 მათთასა HK. 28 იტყჳს ACD, სიტყჳს E. 29 იყო E. 30 განიკსნნედ HK. 31 დაიბურენ ACDHJK, დაიბურნეს E. 32 ეწოდოს AC. 33 არაწმიდობით H. 34 გარეშე HJK.

(1) ლევიტ. 13,45-46.

ამათგანნი[1] არიან მეტყუელნი[2] იგი: „ვჭამოთ და ვსუათ, რამეთუ ხვალე მოვსწყდებით“.[3] (1) ესე სიტყუანი არიან კაცთა[4] ჭეშმარიტები(25rA)საგან შეცთომილთანი, არამედ სამწვალებლოცა არს ცნობაჲ ესე, რამეთუ მწვალებელნი, საცთურსა მათსა დამტკიცებად მნებებელნი, საღმრთოთა წერილთაგან ჴელ-ჰყოფენ შემოღებად წამებათა, გარდაქცევისათჳს გულთა, მორჩილთა მათთაჲსა,[5] რომელთა მიმართ კეთილად და მაღლად თქუმითა წმიდათაგანი ვინმე ესრეთ გუასწავებს და იტყჳს:

ესევითარისა პირისანი არიან იგინი, რომელი[6] არცა წინაჲსწარმეტყუელთა უქადაგეს, არცა უფალმან ასწავა, არცა მოციქულთა მოგუცეს, რომელსა ყოვლისათჳსვე იქა(24rC)დიან უფროჲს[7] სხუათასა ცნობად მკითხველნი[8] გარეშეთა წიგნთანი,* და თქუმულისა მისებრ ქჳშითა საბლის[9] თხზვასა ვერაგობენ, და მათ თანავე[10] ღირს რწმუნებისა შეთხზვად მეცადინობენ, ანუ იგავთა საუფ(15rK)ლოთა, ანუ სიტყუათა საწინაჲსწარმეტყუელოთა,[11] ანუ თქუმულთა მოციქულთასა, რაჲთა წმასნაჲ[12] მათი არა უმოწმო ყოფად საგონებელ ყონ. წესსა უკუე[13] და ნასხმანებსა წერილთასა თანა-წარჰვლენ,[14] და რაოდენ მათგან შესაძლებელ არს, დაჰკსნიან-ცა[15] ასოთა ჭეშმარიტებისათა მიმოცვალებითა და გარდაწმასნითა და სხჳთი-სხუა ყოფი(22vH)თა აცთუნებენ მრავალთა, რაჟამს თანა-შეაქუსან[16] საუფლოთა სიტყუათა ბოროტშეწყობილი ოცნებაჲ.[17] (499vE)

ვითარსახედ** უკუეთუ ვინმე ხატი მეფისაჲ,[18] კეთილად შემზადებული მოსწრაფები(15rJ)თ საჩინოჲთა[19] კენჭებითა (3vD) ბრძნისა მიერ[20] ჴელ(25vA)ოვნისა, დაჰკსნის[21] ზედა-მდებარისა

* მინაწერი კიდეზე: „შუენიერი“ H.

** მინაწერი აშიაზე: „იხილე შუენიერი“ DE, იგავი შუენიერი HJKL.

1 მათგანნი C. 2 მეტყუჳლნი AD. 3 მოვსწყდებით ACDHJK, მოვწყდებით E. 4 კაცთა ACDHK, კაცთაჲ E. 5 მათთასა HJK. 6 რ˜ნი J. 7 უფროს HK. 8 მკითხუჳლნი H. 9 საბლის CDHJK, საბლისა E. 10 მათ თანავე] მათთავე J. 11 საწინაჲსწარმეტყუჳლოთა D. 12 წმასმნა H, წმასნა JK. 13 უკუჳ ACDEHK. 14 თანა-წარვლენ JK. 15 დაკსნიან-ცა K. 16 თანა-შეაქუსან ACHJK, თანა-შეაქუსუან DE. 17 ოცნება K. 18 მეფისა HJK. 19 საჩინოთა HJK. 20 მიერ – DE. 21 დაჰკნის A, დაკსნის K.

(1) I კორ. 15,32.

მისდა კაცისსახეობისაგან, და შეცვალებით დასხმითა სოფიოჲსა[1] კენჭთაჲთა,[2] შეცვალებულ (24vL) ყვის სახედ ძაღლისა ანუ მელისა, და ამის ბოროტად შემზადებულისათჳს განსაზღვრებით[3] იტყოდის, ვითარმედ: „ესე თჳთ იგი არს ხატი სამეუფოჲ,[4] თჳთ შუენიერი[5] იგი, რომელი ბრძენმან ჴელოვანმან შეჰმზადა“,[6] და[7] უჩუენებნ კენჭებსა მას კეთილებსა,[8] პირველისა მის ჴელოვნისაგან სამეუფოჲსა[9] ხატისა შემასრულებელსა, ხოლო[10] ბოროტად ამის მეორისაგან ძაღლისსახედ შეცვალებულსა, და ოცნებითა სოფიოჲსაჲთა[11] მოივერაგებნ გამოუცდელთა, რომელთა ვერ[12] ეძლის სამეუფოჲსა[13] მის ხატისა მიწდომაჲ.[14] დაარწმუნებენ,[15] ვითარმედ მყრალი ესე[16] სახე მელისაჲ — თჳთ თავადი იგი არს შუენიერი[17] ხატი მეფისაჲ.[18] (24vC)

ამითვე სახითა ესენი დედბერთა[19] ზღაპრებთა წარსწმასნიან სიტყუებითა[20] და ლექსებითა და იგავებითა, სადაჲთცა[21] და ვინაჲთცა[22] გამოეკუეთოს,[23] რამეთუ ზღაპრებთა თჳსთა თანა შეწყობაჲ ჰნებავს სიტყუათა ღმრთისათაჲ.[24]

კმა-საყოფელად უკუე[25] განსწავლულნი იგავისა ამისგან, ვევლტოდით განხრწნილებსა[26] გულისსიტყუებსა[27] მწვალებელთასა და ბაძვასა არაწმიდებით ცხორებულთა[28] და მგონებელთა წერილთაგან წამებათა შემოღებისასა, რაჲთა მრთელნი[29] სარწმუნოები(26rA)თა და საქმითა სრულისა (500rE) ნაყოფისა[30]

---

1 სოფლიოჲსა C, სოფიოსა H. 2 კენჭთათა H. 3 განსაზღურებით H. 4 ს˜მეფო J, ს˜მწფო K. 5 შუწნიერი ACHK. 6 შემზადა EHJK. 7 და — HK. 8 კეთილებსა + და E. 9 სამეუფოსა HK. 10 ხოლო — E. 11 სოფლიოჲსაჲთა AC, სოფლიოსათა H, სოფიოჲსაჲთა DE (twn yhfidwn), სოფიოჲსათა JK. 12 ვერ] ვერარაჲს J. 13 სამეუფოსა H, ს˜მწფოსა K. 14 მიწთომაჲ C, მიწდომა K. 15 დაარწმუნებენ AC, დაარწმუნებნ EHJK. 16 ესეცა C. 17 შუენიერი DJ, შუწნიერი ACE, — HK. 18 მეფისა HK. 19 დედბერთა ACDEHK (დედბერი — დედაბერი, მოხუცი დედაკაცი, h graia), დედებრთა J. 20 სიტყუწბითა AHK. 21 სადათცა H. 22 ვინათცა H, ვინაჲცა J. 23 გამოეკუწთოს ADEHK, გამოეკვეთოს J. 24 ღ˜ისათა JK. 25 უკუწ ACDEHK. 26 განხრწნილებსა ACJK, განმხრწნილებსა D, განმხრწნელებსა E, განხრწნილებ˜ჲსა HJ. 27 გულისსიტყუწბსა ACHJK, გულისსიტყუებსა E, გ˜ლისსიტყ[ვწ]ბსა (გვიან გაცხოველებული) D. 28 ცხოვრებულთა H. 29 მრთელნი (ugiainonte~) ACDEJK. 30 ნაყოფის CK.

მიმზღველ[1] ვექმნეთ უფალსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა, რომლისა დიდებაჲ უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[2]

თავი მეცხრე.[3]

მონაზონო, სცნობდ სახესა, რომელ გმოსიეს, რაოდენი განყოფილებაჲ არს შორის მაგისსა და სოფლიოჲსსა,[4] შეამშჭუალე[5] გონებაჲ, თუ რასა მოასწავებს ესე. ცხად არს, ვითარმედ სოფლიოთა ჩუეულებათა[6] და წესთა და საქმეთა შეცვალებ(4rD)ასა გაუწყებს,[7] და სულიერისა მოქმედებისა ჴსენებასა (23rH) მოგართუამს.[8] ნუმცა უკუე[9] უდებ-ჰყოფ[10] (25rL) სათნოებასა, არამედ ყოვლითა ძალითა მოიღუაწებდ[11] სიწმიდესა. რამეთუ ამისთჳს გამოსრულ ხარ სოფლით. მოიგე თავისა შენისად უბიწოებაჲ, რაჲთა დაიმკჳდროს შენ შორის სულმან წმიდამან.

ისმინე კეთილი სწავლაჲ[12] უფლისაჲ, საყუარელო, და ნუ შეურაცხ-ჰყოფ მას, რაჲთა ჰპოო განსუენებაჲ[13] თავისა თჳსისაჲ.[14] ნუ შეემშჭუალვი[15] (15vK) საძაგელთა გულისთქუმათა[16] და ცუდთა ლიქნათა, ნუმცა ვინ გაცთუნებს შენ ამაოჲთა[17] სიტყჳთა,* (1) და ნუ ებაძვები ბოროტთა,[18] ნუცა მიხედავ ბრალთა უცხოჲსათა.[19]

თავი თჳსი წმიდად დაიცევ, და უკუეთუ იწყოს შენ შორის აღტყინებად ცოდვისა ალმან, დაშრიტე იგი ცრემლითა, რამეთუ აცხოვნებს (25rC) უფალი მოქცეულთა მისსა[20] მიმართ. ესე ითხოვენ[21] უფლისაგან თავისა შენისად, რამეთუ უყუარან უფალსა, რომელნი სიწმიდით[22] ჰმონებენ მას. დიდ მონაგებ (15vJ) არს

---

* კიდეზე მინაწერი: „შეისწავე“ A.

1 ნაყოფის მიმზღუწლ HJ; მიმზღვეველ K. 2 ა˜ნ ACDHJK. 3 მეცხრე] თ˜ ACDEHJK. 4 სოფლიოჲსასა C. 5 შეამშჭუალე AC, შეამსჭუალე EHJ, შეამსჭვალე K. 6 ჩუეულებათა ACDJ, ჩუწულებათა HK, ჩუეუბათა E. 7 გაუწყებს AC, გუაუწყებს EHJ, გვაუწყებს K. 8 მოგართუამს AC, მოგუართუამს EJK, მოგუართვამს H. 9 უკუწ ACDEHK. 10 უდებ-ჰყოფთ C. 11 მოიღუაწებად C, მოიღვაწებდ K. 12 სწავლა K. 13 განსუწნებაჲ ACHK. 14 თჳსისა HK. 15 შეემშჭუალვი AC, შეემსჭუალვი EHJK. 16 გულისთქმათა H. 17 ამაოითა A, ამაოთა HJ. 18 ბოროტთა + და H. 19 უცხოსათა H, უცხოჲსთა J. 20 მისსა ACE, მისა J. 21 ითხოენ H. 22 სიწმიდით ACE] უბიწოებით J.

(1) ეფეს. 5,6.

სიწმიდე მართლითა გულისსიტყჳთა და შიშითა ღმრთისაჲთა. უკუეთუ[1] ესე შეიყუარო, იდიდო უფლისა მიერ, და ყოველსა-(26vA)ვე შინა წარმ(500vE)ართებულ იქმნე.

ესე რაჲ გესმეს,[2] იხილე, ნუსადა დააბრყჳლნეს[3] ეშმაკმან თუალნი გონებისა შენისანი გულისსიტყჳთა ამაოჲთა,[4] რამეთუ იგი არა შეგეწევის შენ, რაჟამს მიიზიდვოდი[5] ანგელოზთა მიერ ბოროტთა, სადა-იგი არცაღა თავისა თჳსისა ძალ-უც შეწევნად, რამეთუ მისდა და ანგელოზთა მისთადა გეჰენიაჲ[6] განმზადებულ არს, ხოლო შენდა — სიხარული სამოთხისაჲ,[7] უკუეთუ ოდენ განაშორო თავი თჳსი საქმეთა მისთაგან ბოროტთა.

ეშმაკსა[8] უხარის,[9] რაჟამს შენ უსახურად იყოფებოდი. და მწუხარება მისსა არს, რაჟამს შენ კეთილთა საქმეთა შინა წარე-მატებოდი. ნუ უკუე[10] შეურაცხ-ჰყოფ პირველ თქუმულსა სათ-ნოებასა, რამეთუ მოქმედებასა შინა მისსა მცირედ დაშურე, არამედ (25vL) ნუ გეშინინ, რამეთუ მსწრაფლ შჭამო[11] (4vD) ნაყოფთა-გან მისთა, ხოლო უგულებელს-ჰყვნე[12] თუ მარგებელნი სწავ-ლანი, უკუანაჲსკნელ[13] შეინანო, რაჟამს შეიმუსრნენ კორცნი გუამისა შენისანი, და სთქუა: ვითარ მოვიძულე[14] სწავლულებაჲ, და მხილებათა მისდრკა გული ჩემი, და არა ვისმენდ[15] კმასა მასწავლელისა ჩემისასა, და მოძღუარსა[16] ჩემსა არა მიუპყრობდ ყურსა,[17] კნინღა[18] ვიქმენ-მცა[19] ყოველსა შინა ბო(23vH)როტსა, შორის ეკლესიისა და შესაკრებელისა.

ნუმცა უკუე[20] უდებ-ვჰყოფთ[21] ცხორებასა თავთა თჳსთასა, საყუარელნო;[22] ნუცა[23] ვებაძვებით უძღებებით და ამპარტავ-ანებით[24] და უშიშად ცხორებულთა, რამეთუ სირცხჳ(27rA)ლსა და ყუედრებასა[25] ეგულების (501rE) დაფარვაჲ[26] მოძუ(25vC)ლე-

1 უკეთუ K. 2 გესმეს AC, მესმის EHJ, გესმის K. 3 დაბრყჳლნეს J. 4 ამაოთა H. 5 მიიზიდვოდი + შენ JK; მიიზიდვიდი H. 6 გეჰენია HK. 7 სამოთხისა HK. 8 ეშმაკისა E, ეშმაკთა HJK. 9 უხარის — J. 10 უკუ℔ ADH; უკუ℔ — K. 11 სჭამო ADE, შჭამო CHJKL. 12 უგულებელს-ყვნე J, უგულებელს-ჰყუნე H, უგულებელს-ყუნე K. 13 უკანასკნელ K. 14 მოვიძუ-ლე ACDHJK, მოვიძულო E. 15 ვისმ˜დ A. 16 მოძღურისა E. 17 ყურსა — J. 18 კნნიღა E. 19 ვიქმენ-ცა J, ვიქმნენ-ცა H. 20 უკუ℔ ACHK. 21 უდებ-ვყოფთ JK. 22 საყუარელნო AC, საყუარელო EHJK. 23 ნუმცა JK. 24 ამპარტავნებით HK. 25 ყუ℔დრებასა CHK. 26 დაფარვა HK.

თა[1] უფლისათაჲ.[2] დღენი ჩუენნი რბიან და აღსასრული მოგუეახლების.[3] ვტიროდით წინაშე უფლისა ღმრთისა ჩუენისა, პირველ შეწყუდევადმდე[4] ჩუენდა ბნელსა მას[5] გარესკნელსა. რაოდენი ძიებაჲ გუაქუნდეს დღეთაჲ[6] ამათ[7] ფრიადითა ცრემლითა, უკუეთუ ბოროტად წარვლნეთ[8] ესენი, და ვერარაჲ ვერ[9] სარგებელ ვიყოთ. აჰა აწ ჟამი კეთილმითუალსული! აჰა აწ დღე ცხორებისაჲ![10]

ნეტარ არიან ფრთხილნი, რამეთუ იგინი სიხარულით გჳრგჳნოსან იქმნენ![11]

ნეტარ არიან აწ მტირალნი, რამეთუ იგინი რჩეულთა თანა ღმრთისათა ნუგეშინისცემულ იქმნენ![12]

ნეტარ არიან,[13] რომელნი შურებიან უფლისა მიერ, რამეთუ შუებაჲ[14] სამოთხისაჲ[15] მოელის[16] მათ, რომლისა მიმთხუევაჲ[17] მეყავნ[18] ჩუენ ყოველთა, მეოხებითა ყოველთა წმიდათაჲთა,[19] რომელნი საუკუნითგან სათნო-ეყვნეს უფალსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა, რომლისა დიდებაჲ და სიმტკიცე აწ და მარადის და დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[20]

თავი მეათე[21]

სულიერსა ცხორებასა მივს(16rK)დევდეთ, საყუარელნო,[22] რაჲთა, თანამოქმედ[23] (26rL) რაჲ ექმნას საქმე სარწმუნოებასა, ორკერძოვე სრული[24] იპოოს[25] კაცი. ხოლო ღმრთისმეტყუელებად[26] მაშინღა (5rD) ძლით[27] მარჯუე[28] ვიყვნეთ, რაჟამს ვნებანი ძლევით განვიო(16rJ)ტნეთ თავთა თჳსთაგან და განვიშოროთ

1 მოძულთა C (თავზე სამი წერტილი უზის, ალბათ დაეჭვების ნიშნად). მორულეთა E. 2 ო˜ისათა J, ო˜ჲთა K. 3 მოგუწახლების AHK, მოგუეალების E. 4 შეწყუდევადმდე ACHJK, შეწყუდევამდე E. 5 ბნელსა მას – J. 6 დღეთა JHK. 7 ამათ ACJK, მათ E. 8 წარვლნეთ ACHJK, წარჰვლნეთ E. 9 ვერარაჲ ვერ ACDE] ვერარაჲვე J. 10 ცხორებისაჲ ACD, ცხორებისა EHJK. 11 იქმნნენ A. 12 იქმნნენ A. 13 არიან – AHK. 14 შუწბაჲ ACHK. 15 სამოთხისა HK. 16 მიელის CHK, მიელიან J. 17 მიმთხუწვაჲ ACH, მიმთხუწვა K. 18 მეყავნ ACHK, მეყავ DE. 19 წ˜თათა K. 20 ამინ CD, ა˜ნ AJK, – H. 21 მეათე] ი˜ ACDEHJK. 22 საყუარელნო ACH, საყუარელო DEJ. 23 თანამოქმედ] მოქმედ AC. 24 სრულ HK. 25 იპოოს AC, პოოს E, იპოვოს HJ. 26 ღმრთისმეტყუწლებად AC. 27 ძ˜ლით E. 28 მარჯუწ AHJ.

ყოველი ვნებულებაჲ საწუთოჲსაჲ,[1] და არცა ერთი რაჲ ნეშტი მათი მოგუაქუნდეს გონებითა,[2] რამეთუ მაშინღა პოვის მადლმან სულისა წმიდისამან განსუენებაჲ[3] ჩუენ შორის, და გულისკმიერებით (501vE) განანათლნეს[4] სულნი ჩუენნი, ვითარცა ბაზ(27vA)-მაკნი მზად მოგებულნი ზეთითა და პატრუკითა,[5] რომელთა რაჟამს შეეხის ცეცხლი, თანა-მოკიდებულისა[6] მის ნივთისაგან, მყის აღანთის ლამპარი, უშურველად განმაბრწყინვებელად და მუნ მყოფთა განმანათლებელად.[7]

ხოლო უკუეთუ ჯერეთ ვნებათაგან ვიმძლავრებით[8] და მათ შინა ვიმწუბებით[9] და კელ-ვჰყოფთ[10] (107rC)* პატივსა ამას, არა ლიტონად ვიზღვევით,[11] არამედ ვემსგავსებით ბაზმაკსა, დაკლებულსა ზეთისაგან (24rH) და საგზებელისა ნივთისა, რომელი ვერცაღა კნინ თავს-იდებს სიმკურვალესა და მოქმედებასა ცეცხლისასა.

გჯკმს უკუე[12] პირველად მოღუაწებაჲ მოგებისათჳს შესაწყნარებელად საცნაურისა ნათლისა, ხოლო რაჲთა ღირს ვიქმნეთ[13] სულიერთა მადლთა, სულიერსა მოქალაქობასა ვსაგრობდეთ, რაჲთა, მიიწიოს რაჲ გონებაჲ კელმწიფებასა ქუეშე[14] სულისა წმიდისასა, წმიდა იქმნეს[15] სულითა[16] კორცთა თანა. მარადღე ვითხოვდეთ უფლისაგან ცრემლთა ლმობიერებისათა, რაჲთა, ვტიროდით რაჲ ცოდვათა ჩუენთათჳს, აღაყუავილოს სულმან ჩუენმან[17] დაჭნობაჲ ვნებათაჲ.[18]

ნუ უდებ ვართ თჳსისა სულისათჳს.[19] მოუთხაროთ გარე მისსა დასასხმელად სკორისა, რაჲთა (26vL) დაჩჩობითა[20] და

*აქ C ხელნაწერის ტექსტი 25-ე ფურცლიდან გადადის 107-ე ფურცელზე, რომელიც ჩვენ ხელთ არსებული ფოტოპირის დამზადების დროისათვის უკუღმა ყოფილა ჩადებული ხელნაწერში: verso წინა მხარეს იყო მოქცეული, recto – უკანა მხარეს.

1 საწუთოსაჲ H, საწუთოსა JK. 2 გ˜ნბითაჲ E. 3 განსუჱნებაჲ ACH. 4 განანათლნეს ACK, განანათლნის EJ. 5 პატროკითა J. 6 თანა-მოკიდებულისა AC, თანა-მოკიდულისა EJ. 7 და მუნ მყოფთა განმანათლებელად – H. 8 ვიმძლ˜ვებით E. 9 და მათ შინა ვიმწუბებით – E. 10 კელ-ვჰყოფთ AHJ, კელ-ვყოფთ E. 11 ვიზღუჱვით HJ. 12 უკუჱ ACEHJK. 13 ვიქმნეთ AJHK, ვიქმნეთ E. 14 ქუჱშე AC, ქ˜შჱ HJK. 15 იქმნეს AHK, იქმნნეს EJ. 16 სული J. 17 ჩუენმან HJK, ჩემმან E. 18 ვნებათა HJK. 19 თჳსისა სულისათჳს ACDEK ∼ თჳსისათჳს სულისა J. 20 დაჩჩობითა ADHJK, დაჩჩოჲბითა E.

განჯურვებითა[1] ყოს ნაყოფი კეთილსაკმარი[2] მეუფისაჲ.[3]

გუაქუს ნაცვალად ორთოკისა[4] * ძუელი[5] და ახალი აღთქუ-
მაჲ,[6] და ნაცვალად დასასხმე(28rA)ლისა — მკურ(502rE)ვალებაჲ
სულისა წმიდისაჲ.[7] ამით მოღუაწე ვექმნეთ[8] სულსა, მომრწ-
ყველნი ცრემლითა, რაჲთა ესრეთ მუშაკებულმან და ცრემლით[9]
მორწყულმან ყოს ნა(5vD)ყოფი სიმართლისაჲ,[10] რაჲთა არა უდებ
რაჲ ვიქმნნეთ, ვთქუათ ჩუენცა ჟამსა მას შიშით და ძრწოლით
განყოფისასა, ვითარცა მეფემან ამალეკთამან:[11] უკუეთუ[12] ესრეთ
მწარე არსა[13] სიკუდილი?** ხოლო ეზეკია[14] სიმრთელესა[15] შინა
თჳსსა არა უდებ-მყოფელმან სიმართლისა საქმეთამან, ჟამსა
იწროებისა[16] და სიკუდილისასა პოვა ნუგეშინისცემაჲ[17] უფლისა
მიერ, რამეთუ მიიღო რაჲ წინაჲსწარმეტყველისაგან განჩინებაჲ
სიკუდილისაჲ,[18] მიიქცია პირი თჳსი კედლით, და ლოცვით[19]
თქუა (107vC) უფლისა მიმართ: „მოიკსენე, უფალო, ვითარ ჭეშ-
მარიტებით ვიდოდე წინაშე შენსა გულითა ჭეშმარიტითა,[20] და
სათნოჲ ვყავ[21] წინაშე შენსა“. და იტირა ეზეკია ტირილითა
დიდითა. და რაჲ მისსა მიმართ მოწყალემან უფალმან? — არამედ
მყის[22] მაშინვე იგივე წინაჲსწარმეტყველი მოავლინა[23] მისსა და
ჰრქუა: „მესმა კმაჲ[24] ლოცვისა შენისაჲ[25] და ვიხილენ ცრემლნი
შენნი, და აჰა, შეგძინებ შენ[26] წე(16vJ)ლთა ცხორებისა[27] შენი-

* ორი მინაწერი აშიაზე: (1) „შუენიერი“ და (2) „რამეთუ (რამეთუ] შეისწავე KL; რამეთუ — J) ვითარ-იგი ცულ-თოკ (ცულ-თოხ M) არს იგი, რომელსა ერთკერძოსა მეორე ცული (ცული DKJLM, ცულ E) იყოს, ეგრეთვე ორთოკ (ორთოხ M) არს იგი, რომლისა ორივე კერძი (კერძო M) სათხროლ (სათხრულ KL) იყოს“ DEJKLM. ორთოკის შესატყვისად ბერძნულში წერია **h dikella**.

** მინაწერი: „შუენიერი“ (შეენიერი E) DEJ.

1 განკორვებითა DE. 2 კეთილსაკმარი] კეთილი საკმარი J. 3 მეუფისა J, მწფისა K. 4 ორთოხის H. 5 ძული E, ძუწლი AHJK. 6 აღთქმაჲ H, აღთქმა K. 7 წმიდისა K. 8 ვიქმნნეთ J. 9 ცრემლით ADHJK, ცრემლითა E. 10 სიმ˜რთლისაჲ A, სიმართლისა HJK. 11 ამალეკთამან AHJK, ამალეკელთამან E. 12 უკეთუ K. 13 არს ACHJK, არსა E. 14 ეზეკიელ A, ეზეკია DEJ. 15 სიმართლესა AJ, სიმრთელესა DEHK (**en th ugieia autou**). 16 იწროებისასა J. 17 ნუგეშინისცემა K. 18 სიკუდილისა HK. 19 ლოცჳთ H. 20 ჭტ˜ბითა H. 21 ს˜თნო ვყ˜ვ HJ. 22 მყის — A. 23 მოივლინა J. 24 კმა J. 25 შენისა HJK. 26 შენ — AC. 27 ცხოვრებისა K.

სათა წელიწადსა ათხუთმეტსა, და ჴელთაგანცა მეფისა ასურას(16vK)ტანელთაჲსა[1] გიჴსნე შენ“, (1) და შემდგომი. (24vH)

ჰხედავა,[2] ვითარ სახიერ არს არა შეურაცხისმყოფელობით ცხორებულთათჳს, არამედ მარადის წინაშე თუალთა მქონებელთა უფლისა შიშისათა, რამეთუ დიდი შიში და ძრწოლაჲ[3] წინამიც ჩუენ? ჩუენცა[4] უკუე[5] ვზრუნვიდეთ კეთილთა საქმეთათჳს, რაჲთა ვპოოთ უფალი ძალმწედ[6] (28vA) ჟამსა ჭირისა (502vE) და იწროებისასა. პირველ თქუმულნი ნუ დაგვიწყდებიან,[7] (27rL) საყუარელო, ეკრძალე[8] თავსა შენსა, და ფრიად დაიცევ სული შენი, რაჲთა საძიებელისა მის მარგალიტისაგან არა ჴუებულ[9] იქმნე.

გიყუარდინ ღმრთისმოშიშებაჲ და მმარხველობაჲ,[10] რაჲთა ფრიად სარგებელ-იყო. ხოლო უკუეთუ იწყო უჟამოებად, მებრვე[11] და მომთრვალეობითა[12] შუების[13] მჭამელთა* თანა უჩინო იქმნე, და პირველად, მადლი ღმრთისაჲ ამათ შინა მიაქციო; მეორედ, თჳთ მხედველთაგანცა შენისა ამათ შინა აღრე-(6rD)ვისათა იბრალო; მესამედ, არცაღა[14] თჳთ ჴელთსაქმარი ესე ჩუენ თითოეულისაჲ[15] კმა გუეყოს[16] ესოდენისა წარსაგებელისათჳს.

მიერითგან ამიერ აღმოეცენებიან მიმოდაბნევანი, ვაჭრობანი, ტყუვილნი,[17] უსამართლოებანი, მიმოსლვანი, უმეტესთა მიმართ ლიქნანი, და რაოდენნი მსგავს ამათდა.

ვინაჲცა[18] დიდი კეთილი[19] არს კრძლულებაჲ და მარხვაჲ,[20]

---

* ‘შუების მჭამელი’ (toi~ esqiousi ta~ trufa~) იდიომური გამოთქმაა და ‘მოლხენით მცხოვრებს’ ნიშნავს.

1 ასურასტანელთასა HJK. 2 ხედავაა J; ჰხედავა + ვითარსახე არს და DEHJ. 3 ძრწოლა JK. 4 ჩუჩნცა K. 5 უკუჩ ACEHJK. 6 ძალმწე J. 7 დაგვიწყდებიან AD, დაგვიწყდებინ E, დაგავიწყდებიან CHJK. 8 ეკძალე DE. 9 ჴუებულ A, ჴუჩბულ HK. 10 მმარხუჩლობაჲ HJ. 11 მებრუე ACDEJK. 12 მომთრვალეობითა AHJK, მომთრვალობითა E. 13 შუჩბის ACHK. 14 არცაღა + თუ K. 15 თითოეულისაჲ A, თჳთოეულისაჲ DE, თითოეულისა HJK. 16 გუჩყოს ACK. 17 ტყუილნი AHJ, ტყუვილნი DE. 18 ვინაცა H. 19 კეთილი ADHK, კეთილ E. 20 მარხვა JK.

(1) IV მეფ. 20,1-5,

რამეთუ უკრძალველი მჭამელობაჲ დაჰკსნის,[1] ხოლო მარხვაჲ[2] აღ||შენებს,* და ესენი ურთიერთას წინა-აღუდგებიან, და აქუს უთხზველობაჲ ერთიერთისა[3] თანა.

უკუეთუ შეიყუარო კრძალულებაჲ და მარხვაჲ[4] მართლითა გულისსიტყჯთა, აჰმაღლდე ყოვლით-კერძო, რამეთუ კრძალულებაჲ ასწავებს[5] მარტოებასა სენაკსა შინა,[6] და არა ფრიად მიმოსლვაჲ[7] გარეგან საყოფელისა.[8] არცა თანა-აღრევად ცუდის მასწავლელთა, (29rA) არამედ არცაღა ბრწყინვალისა სამოსლისათჯს მიმოდაიბნიო, არცა (503rE) მრავალნი შესამოსელნი გიკმდენ დაყუდებასა[9] შექცეულსა.

ხოლო მარხვასა რაჲ შინა იყო, არა ზრუნვიდე[10] მრავლისა წარსაგებელისათჯს, დახუდომილისა კმა-მყოფელი[11] სამი(25rH)სა ანუ ოთხისა გინა ხუთისა პაქსიმადისა[12] და მცირედისა[13] (27vL) ჴნდურისა ანუ სხჯსა ცერცჯსა, გინა[14] მხლისა მიერ აღვსებითა საჭიროჲსა[15] საკმრისაჲთა,[16] და ამათ ყოველთა ზედა გუაქუნდეს უფალი შემწედ და თანამოქმედად,[17] განმაპოხებელად ძალთა სულისა შენისათა კეთილითა სასოებითა.

ხოლო** მიმოდათრეულთაჲ[18] უტანჯველთა[19] გულისთქუმათაგან, ყოველი ცხორებაჲ მათი ზრუნვასა შინა არს. არა ხოლო ესე, (17rJ) არამედ[20] თჯთ მის ღმრთისა ჴსენებისაცა[21] დავიწყებასა მიიღებენ, რომლისა[22] უძჯრეს და უმძჯნვარეს არცა ერთი რაჲ არს, რამეთუ სამარადისოჲსა[23] მიერ ჴსენებისა ღმრთისა ბილწნი ვნებანი სულისაგან იო(6vD)ტებიან, ვითარცა ავაზა-

* აქ წყდება 107vC. ამის შემდეგ C ხელნაწერს რამდენიმე ფურცელი აკლია. მომდევნო ტექსტი (26rC) გადადის შემდგომი საკითხავის („ეკრძალე თავსა შენსა“) მერვე თავის შუაში.

** მინაწერი კიდეზე: „შუენიერი“ DELJK, „შეისწავე“ HJK.

1 დაჴსნის K. 2 მარხვა K. 3 ერთი ერთისა J. 4 მარხვა K. 5 ასწავებს – K. 6 ∼ კრძალულებაჲ მარტოებასა სენაკსა შინა გუასწავებს J. 7 მიმოსლვაჲ A, მიმოსლვად DHJK, მიმოსლვა E. 8 საყოფლისა ADHJK, საყოფელისა E. 9 დაყუდებასა + შინა J. 10 ჰზრუნვიდე AHK, ზრუნვიდე DEJ. 11 კმაჲ-მყოფელი H. 12 პაქსიმადისა AHK, პაქსიმანდისა DE, პაქსამადისა J (თავზე დაეჭვების სამწერტილი უზის). 13 მცირედის A. 14 გინა – E. 15 საჭიროსა HK. 16 საკმრისათა HJK. 17 თანად მოქმედად E. 18 მიმოდათრეულთა HJK. 19 უტანჯუსლთა H. 20 არამედ – J. 21 ჴსენებისაცა AEH, ჴსენებასაცა J. 22 რ˜ი A. 23 სამარადისოსა HK.

კნი ზედა-მისლვითა მჴედართ-მძღურისაჲთა.[1] ვინაჲცა[2] განწმედილ[3] სამკჳდრებელ სულისა წმიდისა იქმნების. ხოლო სადა ჴსენებაჲ ღმრთისაჲ არა არს, მუნ მპყრობელობს სიმყრალე და სიბნელე, და მოქმედებს ყოველი ბოროტი საქმე.[4] (17rK)

რამეთუ, ვითარ მგონიეს, ვითარცა კიბენი რაჲმე არიან ჴორციელისა ცხორებისანი[5] და სათნოებითისა მოქალაქობისანი, ვინაჲ[6] მომპოვნებელი ბოროტისაჲ[7] ეშმაკი, მოხარული ჩუენ ყოველთა წარწყმედისაჲ,[8] ქუე[9] მხედვ(29vA)ელად მოჰმზადებს სულსა ჴორციელთა მიმართ მცირედ-მცირედ[10] შთაზიდვითა და დადრეკითა, და მთხ(503vE)რებლთა მიმართ მიიყვანებს[11] არა ფრიად მოკრძალთა[12] მათ, ვიდრემდის შთააბნინეს[13] იგინი ჴნარცუსა ჴოჴოხეთისასა, უცხო- და განგდებულ-ქმნითა ზეცათა სასუფეველისაგან. ვინაჲცა[14] მოციქული, ვითარცა[15] ხარისხთა რათმე, ჴოჴოხეთად შთამყვანებელთა,[16] აღჰრაცხს[17] და იტყჳს: ცხად არიან საქმენი ჴორცთანი, რომელ არიან: სიძვაჲ, არაწმიდებაჲ, ბილწებაჲ, კერპთმსახურებაჲ, მწამლველობაჲ, მტერობაჲ, შური, ჴდომანი, გულისწყრომანი, აღძრვანი, განწვალებანი, წვალებანი, (28rL) შურობანი, მკლველობანი, მთრვალობანი[18] სიღოდანი[19] და მსგავსნი ამათნი. (1) და რაჲ დასასრულ მათდა — ცხად ჰყოფს, რომელთათჳს წინა-გეტყჳ თქუენ, ვითარცა პირველ ვთქუ, ვითარმედ: ესევითარისა მოქმედთა სასუფეველი ღმრთისაჲ ვერ დაიმკჳდრონ. (2) (25vH)

ამისთჳს საჭირო არს ზენაჲსა მიმართ აღსავალისა[20] აღპყრობად ყოვლისა სასოებისა ჩუენისა და გონებისა, და არამიშუებად[21] მათდა შთაღმართ ხედვად განგდებულთა მიმართ.

---

1 მჴედართმოძღურისაჲთა A, მჴედართმძღურისაჲთა (tou strathgou) EJ, მჴედართმძღურისათა HK. 2 ვინაცა H. 3 განწმედილი J. 4 ბოროტისსაქმე J. 5 ცხოვრებისანი H. 6 ვი˜ნაჲ E, ვინა K. 7 ბოროტისა HJK. 8 წარწყმედისა HJK. 9 ქუე AD, ქუß EHJK. 10 მცირედი-მცირედ E. 11 მიიყუ˜ჲნებს H. 12 მოკრძალულთა HK. 13 შთაბნინეს J. 14 ვ˜ა H. 15 ვინაცაჲ H. 16 შთამყუანებელთა H. 17 აღრაცხს JK. 18 მთვრალობანი L. 19 მთრვალობანი, სიღოდანი AJHKL, ∼ სიღოდანი, მთრვალობანი E; სიღუდანი HKL. 20 აღსავალისა A, აღს˜ვლისა DE, აღს˜ვლისა J. 21 არამიშუßბად AHK.

(1) გალატ. 5,19-21. (2) გალატ. 5,21.

ხოლო უკუეთუ შემაცთუნნა[1] ჩუენ მტერმან რაჲთამე,[2] მსწრაფლ აღვდგეთ,[3] რაჲთა არა შთამზიდნეს[4] ჩუენ, და სხუათაცა მათ[5] ბოროტთა მიმართ მცირედ-მცირედ შთამაგორვნეს, დართვითა[6] დაცემისაჲთა[7] დაცემასა ზედა, უკუანაჲსკნელ თჳთ მასცა მთხრებლსა წარწყმედისა[8] (7vD)* და სასოწარკუე(30rA)თილებისასა[9] შთამაბნინეს.

ხოლო უკუეთუ ყოვლისავე მიმართ უჯეროებისა შთამითრინა მტერმან, ნუ დავადგრებით მათვე შინა, ნუმცა განვსწირავთ თავთა თჳსთა, რამეთუ (504rE) ძალ-გჳც[10] კუალად აღსლვაჲ[11] ზეშთა[12] მათ ყოველთა სინანულისა მიერ, და მასვე საზომსა ღმრთისმსახურებისასა დადგომად. მაშინ მიერითგან იხილოს უფალმან შეცვალებაჲ და გულსმოდგინებით სინანული ჩუენი, და ვითარმედ მის მხოლოჲსა[13] გუსურის ყოვლითა გულითა, და სათნოსა მისსა ვჰყოფთ,[14] არღარა ვითარცა მონათა მეტყოდის (17vJ) ჩუენ, არამედ[15] ვითარცა მეგობართა[16] რჩეულთა, უსრულესთა[17] და უმაღლესთა სათნოებათა მიმართ მიგჳწოდნეს ჩუენ და გურქუას: მეგობარო, აღმოგუალე ზენა-კერძო,[18] (1) ესე იგი არს, კეთილისა მიმართ აღსავალისა,[19] ზეცად აღმყვანებელისა,[20] რომლისა ხარისხებ სარწმუნოებაჲ, სასოებაჲ, სიყუარული და ნეშტნი ნაყოფნი[21] სულისანი, (2) და, მოქალაქე-ქმნულმან[22] ზენაჲსა[23] იერუსალემისათამან,[24] განიხაროს (28vL) გულმან ჩუენმან[25] და სიხარული ჩუენი ვერვინ მიგჳღოს ჩუენგან.

ხოლო უფალმან ღმერთმან ყოვლისა-მპყრობელმან ზრახვითა[26] თჳსითა მიძღუეს[27] ჩუენ, და ჴელითა მისითა მტკიცითა

* D-ში მე-7 ფურცელი შებრუნებითაა ჩაკინძული (v-r).

1 შემაცთუნნა A, შემაცთუნა EHJK. 2 რაჲთმე K. 3 აღვსდგეთ J. 4 შთამიზიდნეს A, შთამზიდნეს E. 5 ~ სხუათა მათცა HK, მათ – A. 6 დართვითა ADHJK, დათრევითა E. 7 დაცემისათა HJK. 8 წარწყმედისასა HJK. 9 სასოწარკუ(ბ)თილებისასა H. 10 ძალ-ჳც E. 11 აღსლვაჲ AH, აღსლვა JK, აღვლაჲ E. 12 ზეშთა A, ზესთა EHJK. 13 მხ˜ლოსა HJK. 14 ვჰყოფდ E. 15 არამედ – E. 16 მეგობათა E. 17 უსრუსთა E. 18 ზემოკერძოჲ H. 19 აღსვლისა J. 20 აღმყუ˜ჲნებელისა H. 21 ნაყუფნი E. 22 მოქალაქე-ქმნლმ˜ნ HJK. 23 ზენასა H. 24 ი˜ბლემისათამან A, იბლიმისათამან DEH, ი˜ბლმისათამ˜ნ JK. 25 ჩუენმან AH, ჩემმან EJK. 26 ზრახჳთა HJK. 27 მიძღუბს AHK.

(1) ლუკა 14,10. (2) იხ. გალატ. 5,22-23.

დამიფარნეს ჩუენ, რამეთუ ვაებაჲ და წარწყმედაჲ[1] კაცსა, რომელსა არა აქუს ღმერთი შემწედ, რომლისა თჳნიერ მისსა[2] არა არს სხჳთ ცხორებაჲ, რამეთუ იგი არს უფალი ცისა და ქუეყანისაჲ,[3] და ყოველი, რაოდენი ჰნებავს,[4] იქმს ცათა შინა ზე, და ქუეყანასა ზედა[5] ქუე,[6] და (17vK) ზღუასა[7] შინა და უფსკრულთა, და არავინ არს არცა ერ(30vA)თი, რომელი[8] წინა-აღუდგეს[9] განზრახვასა მისსა.

მისსა დიდებაჲ და დიდგონიერებაჲ* და დიდშუენიერებაჲ,[10] აწ და მარადის და[11] დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[12] (504vE; 26rH)

---

* h megalwsunh (დიდება).

1 წარწყმედა HK. 2 მისა J. 3 ქუეყანისა H, ქვეყანისა K. 4 ინებოს A, ჰნებავს EJ. 5 ზედა – JK. 6 ქუ AHJK. 7 ზღუათა A, ზღუასა EJ. 8 რომელი AJ, რ˜ჲ DEHK. 9 წინა-აღუდგეს AHJK, წინა-აღუდგების DE. 10 დიდშუენიერებაჲ ADK (h megaloprepeia); და დიდშუენიერებაჲ – H. 11 და – AJ. 12 ამინ D ა˜ნ AEHJK.

წინასიტყუაჲ სიტყჳსაჲ[1] ამის, ვითარმედ: ეკრძალე თავსა შენსა

თანამდებ ვართ უკუე,[2] საყუარელნო,[3] სწავლად და მლოცველ-ყოფად ერთი-ერთისა, ჴმისაებრ მოციქულისა. (1) ხოლო თქუმულ არს სხუაგანცა, ვითარმედ: „რომელმან იცოდის კეთილისაქმე[4] და არა ჰყოფდეს, ცოდვა არს მისსა. (2) ისმინე წინაჲსწარმეტყუელისაცა,[5] მეტყუე(7rD)ლისაჲ:[6] * „აჰა ბაგენი ჩემნი არა დავაყენნე". (3) ვინაჲცა[7] გლოცავ, მიითუალეთ თანაზრახვაჲ[8] ჩემისაცა უნდოებისაჲ,[9] და უკუეთუ რასმე[10] ვსცეთით სიტყუასა, მომიტევეთ ვითარცა კაცსა სოფლიოსა[11] და ცოდვილსა. ხოლო უკუეთუ მართლ[12] თქუმულ არიან სიტყუანი, ესე მადლისაჲ[13] არს საქმე, რამეთუ უკუეთუ მადლი მომმადლებდეს ჩუენ სიტყუასა, არა ჯერ-არს დაყენებაჲ[14] ბაგეთაჲ,[15] რამეთუ მცონარებაჲ სიბოროტესა თანა-შეაქუსა[16] უფალმან,[17] თქუა რაჲ: მონაო ბოროტო და მცონარო,[18] ** გიჴმდა შენ დადებად[19] ვეცხლი ჩემი მეტაბლეთა,[20] თანა[21] და მე მო-რაჲ-ვედ, მო-მცა-ვიღე[22] ჩემი აღნადგინებითურთ". (4) ხოლო მომეცინ უფალმან ჩუენ[23] სიტყჳს მიმღებელთა ქმნად ნაყოფთა (29rL) კეთილ-მისათუალველთა უფლისა მიერ, რამეთუ მისა[24] დიდებაჲ და სიმტკიცე აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[25]

---

* აქედან იწყება 7-8 ფფ. ფრაგმენტი D-ში.

** აქ ბერძნულში სიტყვების თამაშია (**ponhre doule kai oknhre**): **ponhria** (სიბოროტე, სიავე, სიხენეშე) და **oknhria** ('მცონარებაჲ' = სიზანტე).

1 სიტყჳსაჲ AK, სიტყჳსა EJ. 2 უკუ HK. 3 საყუარელნო AHJK, საყუარელო E. 4 კეთილისა საქმე J. 5 წინაჲსწარმეტყუელისა A. 6 მეტყუ ლისა H. 7 ვინაცა H. 8 თანაზრახვა HK. 9 ჩემისაცა უნდოებისაჲ – E. 10 რაჲმე DE, რ˜ჲსმე HJK. 11 მსოფლიოსა J. 12 მართლ D, მართალ E, მ˜რთლ HJ. 13 მადლისა HK. 14 დაყენება H. 15 ბაგეთა HJK. 16 თანა-შეაქსუა H (**sunhyen.** თ ა ნ ა შ ე ქ უ ს ვ ა – მიქსოვა, დაკავშირება, შეერთება, მისადაგება, **sunaptw**). 17 უფალმან + და J. 18 მცონარო DEHK (E-ში ჯერ დაუწერიათ: „მცონარე", შემდეგ გადაუკეთებიათ). 19 დადადებად E. 20 მეტბლეთა E. 21 თანა HJK, – ADE. 22 მო-ცა-ვიღე J. 23 ∼ ჩუენ უფალმან HJK, ∼ უფალმან ჩუენ ADE. 24 მისი E, მისა H. 25 ამინ DE, ა˜ნ HK.

(1) იაკ. 5,16. (2) იაკ. 4,17. (3) შდრ. ფს. 39,10. (4) მათე 25,26-27; ლუკა 19,22-23.

მისივე, სიტყუანი მოღუაწებითნი, სიტყჳსა ამისთჳს, ვითარმედ: ეკრძალე თავსა შენსა; თავნი ათორმეტ[1]

ისმინე, საყუარელო, მოსლვითა მონაზონ ყოფად, სოფლით[2] ჯმნაჲ[3] აღგირჩევიეს; უკუეთუ შჯულიერად[4] სრულ-ჰყო,[5] არა ხოლო (31rA) კაცნი იხარებდენ შენ ზედა, არამედ ანგელოზნიცა ღმრთისანი, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: „სიხარული[6] იქმ-ნების ცათა შინა ერთისათჳს ცოდვილისა შემნანებელისა, ვიდ-რეღა (505rE) ოთხმეოცდა(18rJ)ათცხრამეტთა[7] მართალთა, რომელ-თა არა უკმს სინანული. (1) ვითარცა შჯულიერად[8] გიწყიეს, შჯულიერადცა[9] სრულ-ყავ.[10] (2) პირველ გამოძურცისა[11] უწყო-ღე, ვითარმედ[12] მოღუაწებად შეხუალ. და ვიეთ მიმართ არს წყობაჲ? — ისმინე მეტყუელისაჲ:[13] „არა არს ბრძოლაჲ ჩუენი სისხლთა მიმართ და ჯორცთა, არამედ მთავრობათა მიმართ და ქელმწიფებათა, სოფლისმპყრობელთა ბნელისა ამის საწუთოჲ-სათა,[14] სულთა მიმართ უკეთურებისათა ცის-შინათა. ამისთჳს აღიღეთ ყოვლად-საჭურველი[15] ღმრთისაჲ, რაჲთა შეუძლოთ წინა-დადგომად დღესა შინა ბოროტსა“. (3)

ნუმცა უკუე მოიწყენ სრბად, ვიდრემდის მიიწიო გჳრგჳნსა. სოფელი მოგი(26vH)ძულებიეს? — მოიძულე ამპარტავანებაჲ(8rD)-ცა მისი![16] წუთ-ჟამისა სიმდიდრე განგიგდიეს? — განაგდე ამ-პარტავანებაჲცა სიმდიდრისაჲ![17] თავი თჳსი ჯორციელთა მშო-ბელთაგან უცხო-გიქმნიეს? — ეგე განშორებასა შინა!

სიმჯნით მოითმენდ სათნოებისა ტკივილთა, რამეთუ განშორებაჲ არა ერთ-დღისობასა[18] ეძიებს, არამედ ვიდრე სიკუდიდმდე გან-გრძობასა.[19] უკუეთუ[20] ნანდჳლვე[21] გნებავს ძლევაშემოსილ ყო-

---

1 თავნი ათორმეტ — J, ათორმეტ] ი˜ბ AHK. 2 ს˜ფლით DE. 3 ჯმნაჲ A, ჯმნა J, ქმნაჲ DE. 4 სჯულიერად AEHJK. 5 სრულ-ყო K. 6 სიხარულ E. 7 ოთხმეოცდაათცხრამეტთა JK, ოთხმეოცდაათთა DEH. 8 სჯულიერად ADEJK. 9 სჯულიერადცა ADEHJK. 10 სრულ-ჰყავ H. 11 გამოძრცჳსა J, გამოძურცისა DEHK. 12 ვითარმედ DE] რამეთუ HJK. 13 მეტყუელისა HJK. 14 საწუთოსათა HJK. 15 ფ˜დ საჭურველი E. 16 მისი + სიმდიდრისაჲ D, სიმდიდრისა E. 17 სიმდიდრისა HJK. 18 ერთდღისაობასა J. 19 განგრ-ძნობასა H. 20 უკეთუ H. 21 ნამდჳლვე AH, ნანდჳლვე DEJ, ნამდვილვე K.

(1) ლუკა 15,7; შდრ. 18,12-13. (2) შდრ. გალატ. 3,3. (3) ეფეს. 6,11.

ფაჲ, ისწავე სიმჴნით თავს-დებაჲ[1] (29vL) სათნოებისა ტკივილთაჲ[2] სიმშჯდითა (18rK) სიბრძნისაჲთა, ვითარ რასა[3] ვიტყჳ? — გარნა, რაჲთა, იგინებოდი რაჲ უუნდოესთაგან, არა განჰ(31vA)რისხ-ნებოდი;[4] შეურაცხ-ქმნილი თავს-იდებდე; ქენჯნილი[5] მოითმენდე; ცილ-დაწამე(505vE)ბული ჰსულგრძელებდე;[6] ნაკლულევანი ჰმადლობდე!

რამეთუ, იხილე-ღა თანამოქალაქე შენი,[7] (ლაზარეს ვიტყჳ გლახაკსა), ვითარითა ტკივილითა და უპოვარებითა[8] დაუთმო უფალსა; რამეთუ, მიჰხედვიდა[9] სასყიდლის კუალად-გებასა, ვითარცა წერილ არს: „რომელი თუალმან არა იხილა, და ყურსა არა ესმა და გულსა კაცისასა არა აღვიდა, რომელი განუმზადა ღმერთმან მოყუარეთა თჳსთა“. (1)

და კუალად: „ვერ ღირს არიან ვნებანი ამის ჟამისანი ყოფადისა მის დიდებისა ჩუენდა გამოცხადებადისა“.[10] (2) და შენცა, საყუარელო, უფლისა მიერ ნეტარებისა[11] მიმთხუევად[12] სურვიელი, სიმდაბლისა[13] გზასა[14] ვიდოდე, და უფალმან მოგანიჭოს შენ გჯრგჯნი ცხორებისაჲ,[15] რომელი აღუთქუა მოყუარეთა თჳსთა, რამეთუ მისი არს დიდებაჲ და სიმტკიცე აწ და მარადის და დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[16]

თავი ბ. იგავი

ორნი კაცნი[17] მივიდოდეს ქალაქად, ოცდაათ სტადიონ განშორებულად, და ვითარ[18] ვლეს ორი ანუ სამი სტადიონი, დაემთხჳა მათ გზასა ზედა ადგილი, რომელსა ზედა იყო მაღნარი და ხენი მაგრილობელნი და მდინარები[19] წყალთაჲ.[20] და ფრიადი საშუებელი[21] იყო ადგილსა მას. ხოლო მათ იხილეს რაჲ ესე, ერთი

1 თავს-დება K. 2 ტკივილთა HJK. 3 რ˜ჲსა HJ. 4 განჰრისხნებოდი AH, განრისხნებოდი DEJK. 5 ქენჯნით J. 6 სულგრძელებდე JK. 7 თანამოქალაქე შენი HJK] თანა-მოქალაქები AE. 8 ტკივილითა და უპოვარებითა DE ~ უპოვარებითა და ტკივილითა AHJK. 9 მიჰხედვიდა A, მიხედვიდა DEHJK. 10 გამოცხადებადისა A, გამოცხადებისა EHJK. 11 ნეტარების H. 12 მიმთხუევად HK. 13 სიმდაბლისა AHJK, სიმდაბლესა DE. 14 გზათა K. 15 ცხორებისა HK. 16 ა˜ნ DEHJK. 17 კ˜ცად K. 18 ვითარ — A. 19 მდინარები EHK. 20 წყალთა HJ. 21 საშუებელი HJK.

(1) I კორ. 2,9. (2) რომ. 8,18.

იგი, ქალაქისა ხილვად მოსწრაფე, სრბით თანა-წარჴდა[1] ადგ-
ილსა მას, ხოლო მეორე, მიიქცა რაჲ განცდად, დაშ(18vJ)თა
(8vD) უკუანა[2] მისსა. და ენების რაჲ განსლვაჲ[3] აჩრდილისაგან
ხეთაჲსა,[4] ეში(27rH)ნინ სიცხისაგან. და დაყოვნებასა მას მისსა
ადგი(32rA)ლსა (30rL) მას, და თანად შექცევასაცა განცდად
ადგილისა მის, გამოვიდა მჴეცი, მა(506rE)ღნარსა მას შინა
მკჳდრთაგანი,[5] და შეპყრობით მიითრევდა მას ჴურელად თჳსსა.[6]
ხოლო სხუაჲ იგი, რომელი არა[7] უდებ იქმნა, არცა შეაქცია
თავი თჳსი შუენიერებასა ხეთა[8] და ადგილისასა, მიიწია[9] ქალაქად.

ძმამან თქუა: „აღჴსნასა[10] ამისსა სწავლად მნებავს, ვინაჲთ-
გან ვერ გულისჴმა-ვჰყოფ,[11] რაჲ არს ესე“.

„ისმინე, — მიუგო, — თანამოქმედებითა ჩემდა მადლისაჲთა.[12]

ორ კაც არიან, რომელთა იწყეს სლვად და მოღუაწებად
გზასა ღმრთისმსახურებისასა. ხოლო მტერი, მნებებელი შებრ-
კუმად[13] მათდა სრბისაგან,[14] მოართუამს მათ გულისთქუმათა
საეშმაკოთა: ცუდ-მზუაობრობასა, მთავრობისმოყუარებასა,[15] ამ-
პარტავანებასა, და რაოდენნი მსგავს[16] ამათდა. და ერთი იგი,
რომელი გჳრგჳნსა ზენაჲსა[17] წოდებისა ქრისტეს-მიერისასა მის-
დევდა, არა შეიპყრობვის ამათგან, ხოლო მეორე, რომელი შეექ-
ცა შუენიერებასა[18] ხეთა და ადგილისასა, ესე არს, რომელმან
მიდრიკა[19] გონებაჲ თჳსი უხილავთაგან ხილულთა მიმართ. ხო-
ლო სიცხე არს შრომაჲ სათნოებისაჲ.[20] ხოლო დაყოვნება[21]
მისსა ადგილ-უბანს,[22] და მჴეცთ-სატაც[23] ყოფა არს დაყოვნებაჲ
გულისსიტყჳსაჲ[24] გულისთქუმათა შინა ქუეყანიერთა.[25] ამის გუ-

1 თანა-წარჰჴდა H. 2 უკაჲნა H. 3 განსლვა HK. 4 აჩრდილისა განხ-
ეთქაჲსა E, ხეთასა HK. 5 მკჳდთაგანი E. 6 თჳსსა AEHK, თჳსად J. 7 არა
— K. 8 შუენიერებასა ხეთა] შუენიერება სახეთა E. 9 მიიწია AHK, მიიქცა
E. 10 აჴსნასა AHJK, აღჴსნასა E. 11 გულისჴმა-ვჰყოფთ A, გულისჴმა-
ვჰყოფ E, გულისჴ˜ჲ-ვჰყოფ HJ, გულისჴ˜ჲ-ვყოფ K. 12 მადლისათა HJ. 13
შებრკმად H. 14 სრბისაგან] გზისაგან H. 15 მთავრობისმოყუარებისა JK.
16 მსგავსა E. 17 ზენასა H. 18 შუენიერებასა H. 19 მისდრიკა A, მიდრიკა
DEHJK. 20 შრომა სათნოებისა HJK. 21 დაყოვნება A, დაყოვნებასა E,
დაყოვნებაჲ HJK. 22 ადგილ-ობანს AHK, ადგილ-უბანს E, ადგილობ˜ნს J.
23 მჴეცთ-სატაც A, მჴეცთ-სატაცო EHJK. 24 გულისსიტყჳსა HJK. 25
ქ˜ყნიერთა AHK.

ლისთქუმისაგან, ვითარცა მჴეცი მძჴნვარე,[1] გამოვიდის ცოდვაჲ, და შეიპყ(18vK)რობს მას, ვითარცა წერილ არს: გულისთქუმაჲ მიუდგეს[2] რაჲ, შობს[3] ცოდვასა. (1) ხოლო ცოდვაჲ სრულ-იქმნეს[4] რაჲ, შობს სიკუდილსა". (32vA)

ვინაჲცა, საყუარელნო, ვევლტოდით სოფლიო(506vE)თა გულისთქუმათა, ნუსადა კუალად ვიქმნეთ[5] მონა ცოდვისა, რამეთუ იტყჳს მაცხოვარი: „ამენ გეტყჳ თქუენ: ყოველმან რომელმან ქმნეს (30vL) ცოდვაჲ, მონა არს იგი ცოდვისა". (2) ვჰმონებდეთ სათნოდ ღმერთსა, განმათავისუფლებელსა ჩუენსა, და ნუ მოვი-სამჭედურე||ბით[6] * ვნებათაგან ხრწნილებისათა, ნუცა შევეკუ-თებით[7] შუენიერებისა[8] მორტყმულებასა, კუკულისა[9] გინა სარტყ-ლისასა ანუ ვიდრე სქემისამდეცა დასაჯეროჲსა,[10] არამედ მდაბალ-თა მივედევნნეთ (27vH) და აღუზუავებელთა, ვითარცა შუენის[11] წმიდათა, რამეთუ უშუერ[12] არს დიდისა დიდებისა მორჩილ თჳს-სა მქმნელთაგან, ძლეულ ყოფაჲ[13] უუნდოესთაგან, არამედ მარა-დის მოსწრაფებაჲ[14] ჩუენი იყავნ, რაჲთა შინაგანი კაცი ჩუენი სათნო იყოს გულთა[15] და თირკუმელთა[16] განმკითხველისა,[17] (3) და უსარგებლონი[18] შეურაცხ-ვყვნეთ,[19] რამეთუ ვერვის ძალ-უც ორთა უფალ(19rJ)თა მონებად, (4) ჴმისაებრ სამეუფოჲსა.

რამეთუ ვინ მოსწავლე ხუროებისაჲ ოდესცა ნაცვალად[20] ეჩოჲსა ლახუარსა მოიგებნ[21] თავისა თჳსისად; ანუ ვინ სიმდაბ-ლისა[22] წარმართებად მნებებელი ცუდად-მზუაობრობისათჳს წინააღდგომით[23] იბრძოლების, ანუ ვინ ზეცისათა ტრფიალმან არა შეურაცხ-ყვნეს ქუეყანისანი.[24]

---

* აქ მთავრდება 7-8 ფფ. ფრაგმენტი D.

1 მძჴივარე A. 2 მიუდგის H. 3 შობნ HK. 4 სრულ-იქმნეს AHJK, სრულ-იქმნების E. 5 ვიქმნეთ AHJK, ვიქმნებით E. 6 მოვიმსამჭედურებით H. 7 შევეკუѢთებით HK. 8 შუნიერებისა E, შუѢნიერებისა HK. 9 კუნკულისა JK. 10 დასაჯეროსა HJ. 11 შუѢნის HK. 12 უშუѢრ H. 13 ყოფა HK. 14 მოსწრაფება K. 15 გ˜ლითა E. 16 თიკ˜მელთა E, თირკმელთა JK. 17 განმკითხუѢლისა H. 18 უსაგებლონი J. 19 შეურაცხ-ვყუნეთ H. 20 ნაცულად H. 21 მოიგებენ J. 22 სიმდაბლისა + თჳსისა H. 23 წინააღდგომითი E, წინააღმდგომით J. 24 ქუѢყანისანი A, ქუეყნიერნი EJ, ქ˜ყნიერნი H, ქუѢყნიერნი K.

(1) შდრ. ფს. 7,15. (2) იოანე 8,34. (3) შდრ. ფს. 7,10. (4) მათე 6,24; ლუკა 16,13.

ხოლო უფალმან მომეცინ ჩუენ სათნოსა მისსა[1] ქმნად და ზრახვად,[2] რამეთუ მისსა[3] შუენის დიდებად და სიმტკიცე, თანა ყოვლადწმიდით და სახიერით და ცხოველსმყო(33rA)ფელით სულითურთ, აწ და მარადის და[4] დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[5] (507rE)

თავი გ. ბრძოლისათჳს ჯორცთადსა[6]

უკუეთუ ბრძოლად[7] ჯორცთად[8] ზედა-აღგიდგეს[9] შენ, ნუ გეშინინ, ნუცა შეირყევი გულისსიტყჳთა, რადთა არა განალაღო მტერი შენ ზედა, და შთასთესოს[10] რადმე შენ შორის, თჳსთა[11] მოგონებათაგანი, და თქუას:[12] ვერ ძალ-გიც დაცხრობად (31rL) შენ-შორისსა განჯურვებასა, უკუეთუ[13] არა გულსავსე ჰყო გულისთქუმად[14] შენი, რადთამცა მწყლველი იგი შენი პირსა წინა-აღგიდგა და ეცინოდა სიმჯნესა შენსა, არამედ თმენით დაუთმე უფალსა, (1) და ტირილით განჰფინენ წინაშე სახიერებისა მისისა ვედრებანი შენნი, (2) და მან ისმინოს შენი, და აღმოგიყვანოს შენ მღჳმისაგან უბადრუკებისა ბილწთა გულისსიტყუათადსა,[15] და[16] თიჯისაგან უყისა მწინკულთა[17] ოცნებათადსა,[18] და დაადგინნეს კლდესა ზედა სიწმიდისა თჳსისასა ფერჯნი შენნი, და იხილო შეწევნად[19] მის-მიერი,[20] მოსრული შენ ზედა.

მხოლოდ დაითმინე და ნუ დაიჯსნები გულისსიტყჳთა, ნუცა დაშურები[21] გარდასხმად შემოსხმულსა,[22] რამეთუ მახლობელ არს[23] ნავთსადგური ცხორებ(28rH)ისად.[24] ვიდრეღა იტყოდი, გრქუას შენ:[25] „აჰა, აქა ვარ!“ არამედ ჰგებს ხილვად ღუაწლისა შენისა, უკუეთუ ვიდრე სიკუდიდმდე წინა-განეწყობვია ცოდვისა მიმართ.

---

1 მისსა AE, მისა H, მისისა JK. 2 ქმნა და ზრახვა J. 3 მისა J. 4 და – H. 5 ა˜ნ AHJ. 6 ჯორცთასა HJK, ჯორცთადსა + მამაო, გუაკურთხენ A. 7 ბრძოლა K. 8 ჯორცთა HJK. 9 აღგიდგეს K. 10 შთასესოს A, შთასთესო E, შთასთესოს HJK. 11 თვისთა J. 12 სთ˜ქა A, თქუას EJ. 13 უკუთუ E. 14 გულისთქმა JK. 15 გულისსიტყუათასა HJK. 16 და + და E. 17 მწიკულთა H, მწიკ˜ლთა J, მწინკულსა K. 18 ოცნებათასა HK. 19 შეწევნა HK. 20 მის მიერ AHK, მის-მიერი EJ. 21 დაშორები E. 22 შემოსხმულისა J. 23 არ E. 24 ცხორებისა HJK. 25 შენ – J.

(1) ფს. 39,2. (2) ფს. 141,3.

ნუმცა უკუე სულმოკლეობ,[1] რამეთუ არა დაუტევებიე შენ, არამედ ხედავს[2] (19rK) ღუაწლსა[3] შენსა და წმიდათა ანგელოზთა მწყობრი და ეშმაკთა გუნდნი. ანგელოზნი გჳრგჳნსა მოგმადლებენ,[4] (507vE) რაჟამს სძლო; (33vA) ეშმაკნი სირცხჳლსა დაგკრებენ,[5] უკუეთუ იძლიო. ფრიად არს ღუაწლი ანგელოზთაჲ,[6] საყუარელო, შენ ზედა.[7] ფრიად მოსწრაფებაჲ ეშმაკთაჲ[8] შენთჳს, ქრისტესმოყუარეო.

ეკრძალე უკუე თავსა თჳსსა, ნუსადა შეაწუხნე თჳსნი და ახარო უცხოთა! (თ ჳ ს ა დ ვიტყჳ წმიდათა ანგელოზთა,[9] ხოლო უ ც ხ ო დ — არაწმიდათა ეშმაკთა).

არა არს ადგილი დაფარული თუალთაგან ღმრთისათა,[10] საყუარელო; არა არს ბნელი[11] თუალთა წინაშე უფლისათა, ძმაო. ნუმცა გაცთუნებნ შენ წინააღმდგომი, (31vL) რამეთუ მახლობელად ფერკთა ღმრთისათა[12] სდგა. ნუ შე(19vJ)ურაცხ-ჰყოფ,[13] რამეთუ წერილ არს: „ცანი — საყდარ ჩემდა, და ქუეყანაჲ[14] — კუარცხლბეკ ფერკთა ჩემთა“. (1) ნუ დაიკჳსნები უკუე გულისსიტყჳთა,[15] არამედ განმკნდი,[16] რამეთუ მახლობელ არს შემწე.

ისმინე წინაჲსწარმეტყუელისა, მეტყუელისაჲ:[17] „ყოველთა წარმართთა მომიცვეს მე და სახელითა უფლისაჲთა[18] ვერეოდი[19] მათ. მომადგეს მე ვითარცა ფუტკარნი გოლსა და შეიწუნეს[20] ვითარცა ცეცხლი ეკალთა შორის, და სახელითა უფლისაჲთა ვერეოდე მათ. მივდერკ ჭენებით დაცემად და უფალმან კელი აღმიპყრა მე. ძალ ჩემდა და გალობა ჩემდა უფალი, და მეყო მე საცხორებელ.[21] (2)

---

1 ჰსულმოკლეობ HK. 2 ჰხედავს K. 3 ღვაწლსა J. 4 მოგმადლებენ + შენ HK. 5 დაგკრებენ J, დაგაკრებენ AEHK. 6 ანგელოზთა HJK. 7 საყუარელო, შენ ზედა AE ∼ შენ ზედა, საყუარელო AJK. 8 ეშმაკთა JK. 9 საყუარელო, შენ ზედა. ფრიად მოსწრაფებაჲ ეშმაკთაჲ შენთჳს, ქრისტესმოყუარეო. ეკრძალე უკუე თავსა თჳსსა, ნუსადა შეაწუხნე თჳსნი და ახარო უცხოთა! თჳსად ვიტყჳ წმიდათა ანგელოზთა — H. 10 ღ˜ისაგან J. 11 ბნელ AHK. 12 უფლისათა HJ, ო˜ჲთა K. 13 შეურაცხ-ყოფ K. 14 ქუეყანა K. 15 გულისსიტყჳთა AJK, გულისსიტყუათა E. 16 განკმნდი EH. 17 მეტყუელისა K, მეტყუელისაჲ — J. 18 უფლისათა J. 19 ვერეოდე HK. 20 შეიწვნეს J. 21 საცხორებელ AHJ, საცხორებელი E.

(1) საქმე მოც. 7,49. შდრ. მათე 5,34-35. (2) ფს. 117,11-13.

მოითმინე უკუე მოღუაწებასა შინა, რაჲთა გამოცდილ იქმნე,[1] და მიიღო გჳრგჳნი ცხორებისაჲ,[2] (9rD) რომელი აღუთქუა უფალ-მან მოყუარეთა თჳსთა, რამეთუ ბრძოლილობაჲ და ნაცვლით ბრძოლაჲ[3] ვნებათა მიმართ გამოცდილ მყოფს ჩუენ განცდისა მიმართ ბრძოლისა, რამეთუ უკუეთუმცა[4] არა ვიბრძოლებოდით,[5] ნუუკუე და ბრძოლილთა(34rA)ცამცა[6] განვსწირევდით, ვითარცა (508rE) გამოუცდელნი წყობისანი და მაღალმზრახვალობადცა[7] შთავიჭრებოდით.[8] ვინაჲცა[9] არა ბოროტ არს ბრძოლილობაჲ[10] და წინააღდგომით[11] ბრძოლაჲ[12] ვნებათაჲ,[13] არამედ ესე ბოროტ — უდებებისა მიერ დაცემაჲ[14] წინააღმდგომისაგან[15] წინააღმდგო-მთაჲსა.[16]

წინა-აღუდეგ უკუე[17] აღტყინებულსა გულისთქუმასა, რაჲთა განერე არაოდეს[18] დაშრეტადსა გეჰენიასა, რამეთუ უკუეთუ მძლონ[19] ჩუენ ვნებათა, არა (28vH) განმეყენებიან ჩუენგან, არამედ უფროჲსღა განლაღნებიან ჩუენ ზედა. ისმინე მეტყუელისაჲ:[20] „თაფლი გარდამოსწუეთინ[21] ბაგეთა დედაკაცისა მეძვისათა,[22] რომელმან წუთერთ დაატკბის სასაჲ შენი, ხოლო უკუანაჲ-სკნელ უმწარეს ნავღლისა ჰპოო, და (32rL) უმახჳლეს უფროჲს[23] ყოვლისა მახჳლისა ორპირისა“. (1)

ეკრძალე თავსა შენსა, რაჲთა არა დააკლდე დიდებასა პირ-ისა ღმრთისასა, რამეთუ წერილ არს: მშჳდობასა მისდევდით[24] ყოველთა თანა (2) და სიწმიდესა, რომლისა თჳნიერ ვერვინ იხილავს უფალსა, (3) რამეთუ მისსა[25] შუენის[26] დიდებაჲ და

1 იქმნე AHJK, იქმენ E. 2 ცხორებისა HJK. 3 ბრძოლა HJK. 4 უკ˜თუ JK. 5 ვიბრძოლებოდეთ H, ვიბრძოლებოდ˜თ K. 6 ბრძოლილთაცამცა A, ბრძოლილთამცამცა DE, ბრძოლილთამცა H, ბრძოლილთაცა K. 7 მა-ღალმზრახვალობადცა AJK, მაღალმზრახვალებადცა HJ. 8 შთავიჭრებოდით A, შთავიჭრებოდეთ EH. 9 ვინაჲცა DE, ვინაჲ A, ვინაცა H. 10 ბრძული-ლობაჲ DE. 11 წინააღმდგომით H, წინააღდგომილ K. 12 ბრძოლა JK. 13 ვნ˜ბთაჲ D, ვნბათაჲ E, ვნებათა HJK. 14 დაცემა HJK. 15 წინააღმდგომის-აგან DEHK, — J. 16 წინააღმდგომთასა HJK. 17 უკუᲔ JK. 18 არაოდეს DE, არაოდესმე HJK. 19 ძლონ H. 20 მტყ˜ლისა JK. 21 გარდამოსწუთის A, გარდამოსწუთინ EHK, გარდამოსწუᲔთინ J. 22 მეძვისათა ADK, მეძა-ვისათა E, მეძჳსათა HJ. 23 უფროს HJ. 24 მისდევდი J. 25 მისსა ADEHK, მისა J. 26 შუᲔნის HJK.

(1) იგავ. 5,3-4. (2) იხ. რომ. 12,18. (3) შდრ. მათე 5,8.

სიმტკიცე, თანადაუსაბამოჲთ[1] მამით და ყოვლადწმიდით და სახიერით და ცხოველსმყოფელით სულითურთ, და აწ და დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[2]

თავი დ.

ნუ მიიღებ ზრახვასა ბოროტისმზრახვალთა, მეტყუელთასა: ვინაჲთგან[3] მოვკუდე,[4] რაჲღა[5] დამიშთების! და (19vK) ესე განრისხებასა შინა თქჳს უფლისა ღმრთისასა, რომელსა ეგულების განსჯაჲ[6] ცხოველთა და მკუდართაჲ.[7] (34vA)

ვაჲ სულისა, მინდობილისა თჳსსა ცნობასა! ვაჲ კაცისა, რომელი ამას[8] ესრეთ ჰგონებდეს! ესე ზრახვაჲ[9] საუნჯედ ჯოჯოხეთისა შთაიყვანებს[10] მრწმ(508vE)უნებელთა მისთა. ესე (9vD) ზრახვაჲ[11] ღმრთისაგან განაშორებს, და ეშმაკისა მიმართ მიდრეკილ ჰყოფს, ხოლო შენ, ვითარცა (20rJ) სარწმუნოჲ,[12] ევლტოდე ბოროტსა თანაზრახვასა, და ნუ იქმნები ურწმუნო, არამედ მორწმუნე. (1) რამეთუ გურწამს, ვითარმედ არს შემდგომად სიკუდილისა საშჯელი[13] და მისაგებელი. რამეთუ სარწმუნო არს აღმთქუმელი,[14] ვითარმედ: არა ცრუ არს ღმერთი, დამვიწყებელად სასყიდელსა ჭეშმარიტებით მმონებელთა მისთასა, ვითარცა წერილ არს: „რომელი თუალმან[15] არა იხილა და ყურსა არა ესმა, და გულსა კაცისასა[16] არა აღვიდა, რომელი-იგი[17] განუმზადა ღმერთმან მოყუარეთა თჳსთა“. (2)

გნებავსა, საყუარელო, ცნობად ძალსა სიტყჳსასა? — გულისჯმაყავ,[18] ვითარი დიდებაჲ მოუგიეს წმიდათა ქუეყანასაცა ზედა, ვითარცა წერილ არს: „ჯსენებაჲ მართალთაჲ[19] ქებით, ხოლო[20] სახელი უღმრთოთაჲ[21] დაშრტეს“. (3) ვინაჲცა[22] შენ, საყუარე-

1 დაუსაბამოთ HJ, თანადაუსაბამოთ K. 2 ამინ DE, ა˜ნ AHK. 3 ვინათგან HK. 4 მოკუდე H. 5 რაღა EHJ. 6 განსჯა HJK. 7 მკუდართა HJK. 8 ამას AHK, ამ˜ს D, ამის E. 9 ზრახვა HJK. 10 შთაიყუანებს H. 11 ზრახვა HJK. 12 სარწმუნო JK. 13 საშჯელი AK, სასჯელი DHE. 14 აღმთქუმელი AD, აღთქუმული E, აღმთქმელი H, აღთქმ˜ლი K. 15 თუალმან] რ˜ლმან DE. 16 გულსა კაცისასა DEH, გულად კაცისა AK. 17 რომელი-იგი A, რ˜ჲ იგი DEHK. 18 გულისჯმაჲ-ყავ HK. 19 მართალთა HK. 20 ხოლო] რამეთუ H. 21 უღმრთოთა HK. 22 ვინაცა H.

(1) შდრ. იოანე 20,27. (2) I კორ. 2,9. (3) იგავნი 10,7.

ლო, (32vL) გრწმენინ ყოველი აღწერილი წმიდათა წერილთა შინა, და ევლტოდე სიტყუებსა[1] ურწმუნოთასა, რამეთუ გარდაქ-ცეულ არს მათი გონებაჲ და[2] სჯნიდისი. ღმერთსა აღიარებენ ცნობად, ხოლო საქმით (29rH) უვარ-ჰყოფენ.[3]

იხილე ჰეროდე, მოსილი სამოსლითა სამეუფოჲთა[4] და მზრახ-ვალი ერისა მიმართ.[5] და[6] ვინაჲთგან არა მისცა დიდებაჲ ღმ-ერთსა,[7] ანგელოზმან უფლისამან დასცა მას და მატლთა[8] შესაჭმელ იქმნა, და სულნი წა(35rA)რჰჴდეს.

უკუეთუ მმარხველობისათჳს[9] სათნოებისა აღადგინნეს ვინმე კეთილისმოძულემან მაჭირვებელად შენდა, ნუ შეშინდები, ნუცა კაცობრივისა შიშისათჳს განსცემ კეთილმსახურებასა, რამეთუ საშ(509rE)ინელ არს შევრდომაჲ[10] ჴელთა ღმრთისა ცხოველი-სათა.[11]

ისმინე მაცხოვრისა, მეტყუელისაჲ:[12] უკუეთუ მე მდევნეს,[13] თქუენცა გდევნნენ.[14] (1) ვინაჲცა საკმარ არს ლტოლვაჲ[15] განხრ-წნილთა სიტყუათაჲ[16] ბოროტისმზრახვალთა კაცთასა, და არა მხოლოდ სახისათჳს ოდენ,[17] ანუ მკცეთა[18] სმენაჲ[19] მათი, არამედ ცნობისაებრ მეტყუელისა[20] მის კაცისა:[21] რამეთუ ესე არიან, რომელთათჳს მოციქული იტყჳს, ვითარმედ: აქუნდეს სახე ღმრ-თისმსახურებისაჲ[22] და ძალსა მისსა (10rD) უარ-ჰყოფდენ.[23] ნუსადა თანა-მიყოლითა ტყუვილისსიტყუათა[24] მათთაჲთა,[25] და დატევე-ბითა იწროჲსა[26] მის და საჭირველისა[27] გზისაჲთა.[28] გესმეს[29] მწარე იგი და უნუგეშინისცემოჲ[30] ჴმაჲ, აღსავსე გოდებითა და მწარითა ცრემლითა, შემწუარსა ცეცხლსა შინა უშრეტსა: „შვი-

1 სიტყუბსა H. 2 და – A. 3 უვ-ჰყოფენ E, უარ-ჰყოფენ K, ხოლო საქმით უვარ-ჰყოფენ – A. 4 სამეუფოჲთა – E, სამეუფოთა H, სმწფოთა K. 5 მიმართ + და E. 6 და – HK. 7 ღმერთსა – E. 8 მატლთ E. 9 მარხვეულობისათჳს A, მმარხუწლობისათჳს H. 10 შევრდომა EHK. 11 ცხოველისათაჲ E. 12 მეტყუწლისა H. 13 მდევნეს K. 14 გდევნ˜ნ K. 15 ლტოლვა HK. 16 სიტყუათა EHK. 17 ოდეს E. 18 მკცეთა AHK, მკეცთა DE. 19 სმენა K. 20 მეტყუწლისა H. 21 მის კაცისა (A) – DE. 22 ღმრთისმსახურებისა HK. 23 უარ-ჰყოფდენ AK, უარ-ჰყოფენ DE, უვარ-ჰყოფდენ H. 24 ტყუილისსიტყუათა HK. 25 მათთათა HK. 26 იწროსა HK. 27 საჭირველისა AHK, საჭირველითა DE. 28 გზისათა HK. 29 გესმის K. 30 უნუგეშინისცემო HK.

(1) იოანე 15,20.

ლო,[1] მოიკსენე, რამეთუ მიიღე კეთილი შენი ცხორებასა შენსა, და ლაზარე, ეგრეთვე მსგავსად, — ბოროტი, და აწ[2] ესე ნუგეშინისცემულ არს, ხოლო შენ იტანჯები. (1) არამედ ღმრთისა მიმართ ხოლო გაქუნდინ[3] მხედველობაჲ, რაჲთა სრულ-ჰყო ცხორებაჲ სათნოებითი, და განიხაროს სულმან შენმან ყოფადსა საუკუნესა მართალთა თანა. და სიხარული შენი არავინ მიგიღოს შენგან, რამეთუ ღმრთისა შუე(35vA)ნის დიდებაჲ და სიმტკიცე, დიდგონიერებაჲ და დიდშუენი(20rK)ერებაჲ,[4] თანა ყოვლადწმიდით და სახიერით და ცხოველსმყოფელით სულითურთ, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[5]

თავი ე.

აწ უკუე ორნი ჭირნი არიან, რომელთა შეეთხზვის ყოველი კაცი მზესა ქუეშე;[6] ერთსა — ღმრთისათჳს, და მეორესა (509vE) — სოფლისათჳს, და შეუძლებელ არს თჳნიერ ერთისა ამათგანისა წარსლვაჲ[7] საწუთოჲსა[8] ცხორებისაჲ,[9] ანუ რაჲთა ღმრთისათჳს, გინა რაჲთა სოფ(29vH)ლისათჳს იჭირვოდის კაცი, და სოფლისაჲ უკუე ჭირი ბოროტ არს და უსასყიდლო, რამეთუ[10] ღმრთისათჳს[11] აქუს სასოებაჲ ცხორებისა საუკუნოჲსაჲ.[12] ვინაჲცა შენ მას მისდევდ, რომელიცა ვითარცა ბრძენმან აღირჩიო.[13] ნუ შეუდგები გულისსიტყუასა შენსა, რამეთუ არა კეთილ არს ესე შენდა, არამედ რაჟამს-იგი გაშფოთებდეს შენ, პირველად[14] ხადე[15] უფალსა. ამისსა შემდგომად მიიღე თანა-ზრახვაჲ[16] ყოვლისაგან კაცისა, რომელსა ეშინოდის უფლისა, რამეთუ უკუეთუ არა მიიღო[17] სწავლაჲ მოშიშთა უფლისათაჲ, იყოს სული შენი ვითარცა ქალაქი შეუზღუდველი, და რაჟამს ინებოს ბარბაროზმან, შევალს და წარსტყუენავს მას. რამეთუ წერილ არს: ჰკითხე მამასა შენსა და[18] გითხრას შენ, მოხუცებულთა შენთა და[19] გაუწყონ შენ. ხოლო ბრძენი იგი მიიღებნ თანაზრახ-

1 შჳლო H. 2 აწ] ა D. 3 გაქუდინ E. 4 და დიდშუენიერებაჲ — A. 5 ა˜ნ ADEH. 6 ქ˜შ˜ H. 7 წარსლვაჲ A, წარვლაჲ DEH. 8 საწუთოოსა EH. 9 ცხორებისა H. 10 რამეთუ (A)] ხოლო DEH. 11 ღ˜ისა თჳსსა A. 12 საუკუნოჲსა H. 13 აღირჩიოს H. 14 პ˜დ AE. 15 ხაედ E. 16 თანა-ზრახვა H. 17 მიიღოჲ E. 18 და — H. 19 და — AH.

(1) ლუკა 16,25.

ვასა. ვევლტოდით[1] (10vD) მთრვალობასა,[2] ვევლტოდით[3] თანაზრახ-
ვასაცა დედათასა, რაოდენ ჩუენგან შესაძლებელ იყოს, რამეთუ
სიტყუაჲ დედაკაცისაჲ ვითარცა საფრკე[4] გულსა შინა, და მი-
იზიდავს შემწყნარებელსა ბილწად შერევნად.

უკუეთუ ჰორციელმან სენმან მოგიცვას შენ, ნუ ჰსუ(36rA)ლ-
მოკლეობ,[5] არამედ მადლობით თავს-იდებდ,[6] რამეთუ იტყჳს მო-
ციქული: რაჟამს უძლურ ვიყვი, მაშინ ძლიერ ვარ. (1) და სხჳთ
იტყჳს: ნეტარ არს კაცი, რომელი განსწავლო[7] შენ, უფალო, და
შჯულისა[8] შენისაგან ასწაო[9] მას. მივაგდოთ უკუე ზრუნვაჲ[10]
ჩუენი, საყუარელნო, უფლისა[11] (510rE) მიმართ, რამეთუ იგი
იღუწის ჩუენთჳს. ხოლო საზრდელისათჳს თავთა ჩუენთაჲსა
ვშურებოდით, ვიდრემდის გუეძლოს, და რაჟამს გუეწიოს[12]
უძლურებაჲ, დაღათუ უგულებელს-მყონ ჩუენ წინამძღუართა ჩუენ-
თა, რომელი ნუ იყოფინ, არამედ ღმერთმან მოულოდებელად
მომივლინოს ჩუენ შეწევნაჲ,[13] რამეთუ წერილ არს: მამამან
ჩემმან და დედამან ჩემმან დამიტევეს მე, ხოლო უფალმან შემი-
წყნარა მე. მხოლოდ[14] წმიდითა სჯნიდისითა ვჰმონებდეთ მას. და
გულებსა წინამძღუართა ჩუენთასა მან წარუმართოს ჩუენდა მო-
მართ, და ჩუენ ღირს მყვნეს[15] ნეტარებისა მისისა, რამეთუ
მრავალთა არარაჲს[16] მოქმედთა მოწყინებისაგან შეხუდა შფოთებაჲ.
ისწავე უკუე მუშაკობაჲ,[17] რაჲთა[18] არა ისწაო[19] მთხოველობაჲ.

ნუ სულმოკლე ხარ მუშაკობისათჳს, რამეთუ წერილ არს:
უფალი ახლოს არს, ნურას (30rH) ჰზრუნავთ,[20] არამედ დაუთმე
უფალსა, რაჲთა ღირს იქმნა განსუენებასა[21] მართალთასა, რამეთუ
მას განსუენებასა[22] შინა არცა შრომაჲ[23] არს, არცა მოწყინებაჲ,
არცა ზრუნვაჲ,[24] არცა მწუხარებაჲ, არა უძლურებაჲ, არცა
გულისთქუმაჲ ბოროტი, არცა რაჲ[25] მსგავსი ამათი, არამედ

1 ვეელტოდით E. 2 ვევლტოდით მთრვალობასა – A. 3 ვეველტოდით E.
4 საბრკე ADEH. 5 ჰსულმოკლეობ A, სულმოკლეობ DEH. 6 თავს-იდეებდ
E. 7 გ˜ჲსწავლო H. 8 სჯულისა ADEH. 9 ასწაო] აუწყო H. 10 ზრუნვა
H. 11 უფლისა + ღ˜ჲ H. 12 გუწიოს E. 13 შეწევნა H. 14 მხ˜ლდ E. 15
მყუნეს H. 16 არარასა H. 17 მუშკებ˜ჲ H. 18 რაჲთა AH, და E. 19 ისწავო
H. 20 ჰზრუნავთ A, ზრუნავთ DEH. 21 განსუენებასა H. 22 განსუენებასა
H. 23 შრომა H. 24 ზრუნვა H. 25 რა H.

(1) II კორ. 12,10.

სიხარული და მხიარულებაჲ და მშჳდობაჲ სულითა წმიდითა. რამეთუ რაჟამს წინააღმ(36vA)დგომი შეითხიოს გეჰენიასა ცეცხლი(20vK)სასა, ყოველთა თანა ანგელოზთა და ჭურჭელთა მისთა, დასცხრებიან ყოველნი მოქმედებანი მისნი.

ხოლო უფალმან ღირს მყვენინ[1] ჩუენ ყოველნი სიხარულსა მას გამოუთქუმელსა, რომლისა დიდებაჲ და სი(11rD)მტკიცე (510vE) თანა დაუსაბამოჲთ[2] მამით და ყოვლადწმიდით და ცხ-ოველსმყოფელით სულითურთ აწ და მარადის და საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[3]

თავი ვ.

ისმინე, საყუარელო, ძნიად საკურნებელნი სენნი, თჳნიერ სადაგველთა[4] წამალთა, არა ძირფხურილ იქმნებიან, და შენცა, საყუარელო, ნუ განჰრისხნები, ჭეშმარიტებაჲ რაჲ[5] გესმოდის. ხოლო სდრტჳნვიდე თუ საკურნებელსა მომრთუმელისათჳს[6] შენდა, ცხად ჰყოფ თავისა თჳსისა[7] არ-ნებებასა კურნებისასა, არცა თავისუფლებასა ვნებათაგან, არამედ ჯერეთცა გწადის ბიწთა[8] შინა დებაჲ, რამეთუ ჩუენ უკუეთუ ჭეშმარიტებაჲ დავფაროთ და გულისთქუმით-კერძო[9] გეზრახებოდით შენ, არარაჲთ განყო-ფილ ვართ ცრუწინაჲსწარმეტყუელთაგან, რომელნი ეტყოდიან რაჲ ერსა, წადიერებისებრ ჰზრახვიდიან[10] თითოეულსა, ხოლო წინაჲსწარმეტყუელნი ღმრთისანი ჭეშმარიტებასა რაჲ ქადაგებ-დეს,[11] მოიძულებოდეს[12] და მოისრვოდეს.[13]

არათუ წინაჲსწარმეტყუელთა თანა აღვსწერ თავსა თჳსსა, რამეთუ მე[14] სწორ ვარ ძაღლსა, რომელი მიუდგნ[15] ცხოვართა უფლისა თჳსისათა, რომელმან, იხილის რაჲ მგელი მომავალი, არა დუმნ,[16] არამედ მყის აღდგის[17] და მიეტევის მას ზედა, და მწყემსთა ესმის რაჲ ყეფაჲ ძაღლისაჲ, მყის აღდგიან დევნად განმრყუ(37rA)ნელისა მის, და განარინნიან ცხოვარნი.

რაჲსა უკუე უდებ-ვჰყოფთ, საყუარელნო, ცხორებასა თავთა

1 მყუწნინ H. 2 დაუსაბამოჲ DE. 3 ა˜ნ ADH, ამინ E. 4 სადაგუწლთა H. 5 რაჲ – DE. 6 მომრთმელისათჳს H. 7 თჳსისასა A. 8 ბილწთა H. 9 გულისთქუმით-კერძოთ E. 10 ზრხვიდიან A, ზრახჳდიან H, ჰზრახვიდიან DE. 11 ქადაგედეს E. 12 მოიძულებოდეს A, მაიძულებდეს DE. 13 მოისრვ˜-დეს DE. 14 მე (A) – DE. 15 მიუთქნ H. 16 დუმ A. 17 აღდგეს H.

თჳსთასა! რაჲსა თანა-ვეთრევით[1] გულისთქუმათა ძუელისა კაცისათა, და გარეშესა კაცსა შევამკობთ სახითა, ხოლო შინაგანსა განვხრწნით საქმითა! ნუ ვიქმნებით გულფიცხელ, (511rE) ვითარცა ფარაო, რაჲთა არა შთავვარდეთ ნაწილსა მისსა; ნუცაღა (30vH) ქედფიცხელ, ვითარცა ვიეთნიმე ისრაელისა[2] ძეთაგანნი, რაჲთა არა დაკლებულ ვიქმნნეთ აღთქუმისა ქუეყანისაგან.

მოვიძულოთ თანა-ქცევაჲ უმეცართა კაცთაჲ, რამეთუ არა უზღვევო[3] არს გზაჲ მათი, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: ნათესავი წარწყმედისა მზრახვალი არს, და არა არს მათ შორის მეცნიერებაჲ, ვინაჲცა[4] (11vD) წინაჲსწარმეტყუელი იტყოდა: უფალო ყოვლისა-მპყრობელო,[5] არა დავჯედ[6] შესაკრებელსა თანა ამაოებისა მემღერთასა, არამედ შევიკდიმე პირისაგან ჴელისა შენისა და მარტოებით[7] დავჯედ, რამეთუ სიმწარითა[8] აღვივსე.

ისმინე სხჳსაჲცა, ვითარ ჰგოდებს წინაჲსწარმეტყუელი ნათესავსა ჩუენსა, და იტყჳს: ჭ მე, რამეთუ წარწყმდა ღმრთისმოშიში ქუეყანით, და წარმმართებელი კაცთა შორის არა არს. ყოველნივე სისხლად ისაჯებიან. თითოეული მოყუასსა თჳსსა ჭირვებით[9] აჭირვებენ; ბოროტისა მიმართ ჴელთა თჳსთა განჰმზადებენ. შევიყუაროთ უკუე ჩუენცა ღმრთისმოშიშებაჲ, და[10] დაღათუ ვიყუედრნეთ, დაღათუ შეურაცხ-ვიქმნეთ,[11] დაღათუ ვიგუემნეთ(21rK)-ცა მის ძლით, ნუვე და(37vA)უტევებთ მას, რა

მეთუ საუნჯე არს,[12] აღსავსე[13] კეთილითა, აღსავსე სათნოებითა. კეთილთა მიმართ ხედვად ღმრთისა მოჰმზადებს მომგებელსა თჳსსა, ვითარცა წერილ არს: „ვის მივხედნე, არამედ მდაბალსა და მყუდროსა, და რომელი ძრწოდის სიტყუათაგან ჩემთა“. და ნეტარ არს, რომელი ღმრთისმოშიშებისათჳს ყოვლისაგანვე[14] ძრწოდის.

ეკრძალე თავსა შენსა, (511vE) საყუარელო, და ნუ უდებჰყოფ[15] ცხორებასა თავისა თჳსისასა. ნუ მიხედავ უუდებესთა,[16] არამედ უმოსწრაფესთა, ნუცა ნავ-დანთქმულთა, არამედ ცხო-

1 თანა-ვეთრევებით AH, თანა-ვეთრევით DE. 2 ი˜Წლისა ADEH. 3 უზღუᲬვო H. 4 ვინაჲცა A, ვინაჲ DE, ვინაცა H. 5 ყოვლისა-მპყრობელოჲ E. 6 დავჯედ AD, დავჯდე E. 7 მარტოებით DH, მარტოებითა E. 8 სიმწარით H. 9 ჭირვებით – DE. 10 და – E. 11 შეურაცხ-ვიქმნეთ E. 12 საუნჯე არს A, საუნჯენი DE. 13 ∾ აღსავსე არს H. 14 ყ˜ლისგ˜ნვე E. 15 ოდებ-ჰყოფ E. 16 უუდებესთა A, უუდბესთა DEH.

ვნებულთა. ვიდრემდის თავს-იდებ მონებად უსახურების მაიძულებელთა შენთა! ნუ იქმნები მონა ვნებულ; უფროჲსღა იქმენ თავისუფალ! მრავალი განფრთხობაჲ საკმარ[1] არს შენდა. საბრძოლელსა სდგა; ნუ შეურაცხ-ჰყოფ, რამეთუ წინა-განმწყობი პირისპირ გიდგს.[2] ვითარცა წერილ არს,[3] ვითარმედ: „წინამბრძოლი ჩუენი ეშმაკი, ვითარცა ლომი მბრდღუენელი მიმოვალს[4] ძიებად,[5] ვინ-ძი შთანთქას“. (1)

ჰხედავა, რაბამ უძღებებაჲ წინა-გან(31rH)მწყობისაჲ, რაბამ მძჯნვარებაჲ, არა ცემაჲ ოდენ ჰნებავს, და კერძო მკუდრად[6] დატევებაჲ, არამედ მყის სრულიად შთანთქმაჲ არა-განკრძალულისაჲ.[7] (12rD)

ჟამი უკუე მიგიღიეს;[8] ვიდრემდის ჟამი გაქუს-ღა, იღუაწე, რამეთუ, უკუეთუ თჳსითა უდებებითა წარვწყმიდოთ ჟამი ესე, სხუაჲ ჟამი არა ვპოოთ. რაოდენი კაცებაჲ იქმნა ადამისითგან[9] ვიდრე ჩუენდამდე, და სადა არიან, ანუ ვინ (38rA) უწყის რიცხჳ მათი? — უფალმან ღმერთმან, რომელმან დამბადნა ჩუენ, რომელი გამოიყვანებს რიცხჳთ სოფელსა თჳსსა, რომელი აღჰრაცხს[10] სიმრავლესა ვარსკულავთასა, და ყოველთავე[11] მათ სახელებით უწოდნ. (2) მან უწყის თითოეული, და საქმე თითოეულისაჲ, მხოლომან ბრძენმან და სახიერმან და ძლიერმან, საშინელმან და ძჯრუჴსენებელმან, მრავალმოწყალემან, რომელი მოიძიებს წარწყმედულთა,[12] რომელი სწყალობს მოქცეულთა და შეიწყალებს[13] მონანულთა.

შენ თაყუანის-გცემთ, უფალო, და(512rE)მბადებელსა ჩუენსა ღმერთსა; შენდა შევსწირავთ დიდებასა და პატივსა, რამეთუ თავს-იდებ ჩემგანცა,[14] საძაგელისა ამის, ქებად.[15] ამას ზედა დიდ არს, უფალო, მოწყალებაჲ და კაცთმოყუარებაჲ შენი, რამეთუ ულირსთა მოუწოდ, ცოდვილთა მონანულთაგან არა გარე-მიიქცევი; ჭირვეულთა არა უგულებელს-ჰყოფ; სულმოკლეთა არა

1 საკმარს DE. 2 გიდგს A, გითქს DEH. 3 არ E. 4 მიმოვალს AH, მიმოვალნ DE. 5 ძღებად DE. 6 მკ˜დრად E. 7 არა-განკრძალულისა H. 8 მიგიღეს E. 9 ადამისთგ˜ნ E. 10 აღჰრაცხს AH, აღრაცხს DE. 11 ყოველთავე A, ყოველთა DE. 12 წარწყმედლთა E. 13 შეიწყნარებს A, შეიწყალებს DE (oikteirwn). 14 ჩემგანცა ADH, ჩუენგანცა E. 15 ქბ˜დ E.

(1) I პეტრე 5,8. (2) ფს. 146,4.

დაუტეობ;[1] ნეტარ არს[2] და სამნეტარ სული, რომელსა შენ მხოლოჲსა ჰსურის, რამეთუ რომელსა შენდა ჰსუროდის,[3] მცნებათაცა[4] შენთა იმარხავს.

რაჲსათჳს უკუე უგულებელს-ვყოფთ[5] ჩუენ თჳსსა ცხორებასა, საყუარელნო? გულისკმა-ვყვნეთ[6] წუთჟამისათაგან საუკუნენი; რამეთუ ვითარიცა[7] ზრუნვაჲ აქუნ[8] ვისმე, მი-რაჲ-ვიდოდის წარმოთხრობად მასწავლელისა სწავლულსა თჳსსა, ანუ ჩუენებად ქელთსაქმრისა ზედამდგომელსა თჳსსა. რად არა[9] ჩუენცა ვზრუნავთ ჟამისა მისთჳს საშინელისა, რომელსა შინა მიგუეკადების სიტყუაჲ ყოვლისავეთჳს ცხორებ(21vK)ისა ჩუენი(38vA)სა! და კუალად, ჟამსა ზამთრისასა[10] და მწუხრისასა, მოიცალის რაჲ ვინმე სხჳსა სენაკით მისლვად სენაკად თჳსად,[11] რომელი ზრუნვაჲ აქუს შებნელებისათჳს და სოფლიოჲსა ამის ჰაერისა შერევნისა, და ვითარ (31vH) უგულებელს-ვჰყოფთ[12] ჩუენ თანაწარუვალსა მას (12vD) გზასა, თუ რაჲ შემთხუევად არს ჩუენდა შემდგომად კორცთაგან განშორებისა.

ვეკრძალნეთ თავთა თჳსთა, საყუარელნო, რაჲთა განვიხაროთ მხიარულებითა მართალთაჲთა, რამეთუ რომელმან საცთურსა განსცეს თავი თჳსი, ფრიად შეიმუსროს, ვიდრეცა-იგი ჯერეთ სოფელსა (512vE) შინა იყოს. დღეს[13] ჭამის[14] და სჳს და ყვნის ნებანი თჳსნი, არა რაოდენი[15] ჰნებავნ, არამედ რაოდენ ძალ-უცნ, და იხარებნ ზღვევასა[16] ზედა სულისა თჳსისასა. ხოლო ხვალე, უკუეთუ არა[17] აქუნდის[18] მითვე განძღომაჲ თითოსახედ, შეწუხნის. ხოლო რომელი ეკრძალებოდის[19] თავსა თჳსსა, კეთილსა ანაგებსა მიიღებს. ამისი მხიარულებაჲ არა მოაკლდების, არცა დაჭნების, რომელ-იგი არს სასოებაჲ ყოფადთა კეთილთაჲ, ვითარცა წერილ არს: მოვიკსენე ღმერთი[20] და ვიხარე.

---

1 დაუტეობ A, დაუტევებ DEH. 2 არს (A) – DEH. 3 ჰსუროდის D, ჰსურის E. 4 მცნებათაცა AH, მცნებათა DE. 5 უგულებელს-ვყოფთ A, უგულებელს-ვჰყოფთ DEH. 6 გულისკმა-ვყვნეთ AD, გულისხმა-ვყვნეთ E, გულისკ˜ჲ-ვყუნეთ H. 7 ვითარი A, ვითარიცა DEH. 8 აქ˜ნ E. 9 რად არა A. 10 ზ˜აჲმთრისასა E. 11 თჳსად A, თჳსსა DEH. 12 უგულებელს-ვყოფთ H. 13 დღესა E. 14 ჭამისა E. 15 რაოდენ AH, რაოდენი DE. 16 ზღუჩვასა H. 17 არა – E. 18 აქუნ H. 19 ეკრძალებოდის ADH, ეკრძალებოდეს E. 20 ღმერთი A, ღ˜ჲ DEH.

ილოცეთ[1] ჩემთჳსცა უბადრუკისა, გევედრები, უფლისა მიმართ, რამეთუ მისსა შუენის დიდებაჲ და სიმტკიცე აწ და მარადის და დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[2]

თავი მეშჳდე[3]

ნუ გნებავს ბოროტად ქცევაჲ[4] და ქონებაჲ ჰამბვისა არაკეთილისაჲ, ნუცა ჰმონებ ცოდვასა, რაჲთა არა საძაგელ გყოს შენ. უფროჲს(39rA)ღა დაემორჩილე[5] სიმართლესა, რაჲთა გყოს[6] შენ ერთად[7] დიდებულთაგანად.[8] ნუ გნებავს სულთა დამაბრკოლებელ[9] ყოფად, და ეკრძალე თავსა თჳსსა, რაჲთა სხუათაცა სარგებელ ეყო. ჰე,[10] რჩეულო ღმრთისაო, თავსა თჳსსა ეკრძალე, რაჲთა სხუანიცა აღაშენნე.

ნუ გნებავს ბოროტ ყოფაჲ, რაჲთა არა სალმობიერ იქმნეს უკუანაჲსკნელი შენი. არა გესმისა, რასა იტყჳს წერილი, ვითარმედ: შემუსრვაჲ და იწროებაჲ შეემთხუევის[11] ბოროტთა, და არცაღა სასყიდელი მიაქუს წყლულებათაჲ.[12] ხოლო შენ სიმჴნით მოითმინენ ღმრთისათჳს ტკივილნი სათნოებისანი, რაჲთა მიიღო გჳრგჳნი.

ქორწილად გიწოდა შენ უფალმან. ნუ იქმნები უცნობო, არამედ შეიმოსე (513rE) სამოსელი საქორწინე, რაჲთა განიხარო სასძლოსა მისსა, რაჲთა არა (13rD) გესმეს, ვითარცა შეურაცხისმყოფელსა: „მოყუასო, ვითარ შემოხუედ[13] აქა, რომელსა არა გაქუნდა სამოსელი საქორწინე! (1) და მაშინ შეგეკრნენ ჴელ-(32rH)ნი და ფერჴნი, და განითხიო ბნელსა გარესკნელსა, სადა ტირილი და ღრჭენაჲ კბილთაჲ. (2) ხოლო სამოსელი რაჲ საქორწინე გესმოდის, საყუარელო, ნუ სამოსელთათჳს ჰგონებ, არამედ საქმეთა კეთილთა.

შენ უკუე, საყუარელო, რომელი ღირს იქმენ წოდებად დასსა მონაზონთასა, ისწრაფე ჩუენებად სათნოებასა აღთქუმისაებრსა,[14] რაჲთა არა განჴდილ იქმნე. ნუმცა ხარ ფიცხელ, ნუ გემოთმო-

1 ლოცეთ E. 2 ა˜ნ ADE. 3 მეშჳდე] ზ˜ A. 4 ქცევა H. 5 დაემორჩილე A (epakoue), დაემონე DEH. 6 გყო D. 7 ერთად ADH, ერად E. 8 დბ˜ლთგ˜ნდ DEH. 9 დამაბრკოლე E. 10 ჰჱ A. 11 შეემთხუჱვის H. 12 წყლ˜ბისაჲ A, წყლულებათაჲ DEH. 13 შემოხუჱდ H. 14 აღთქუმისაებრ E.

(1) მათე 22,12. (2) მათე 22,13.

ყუარე, ნუ მრისხანე, ნუ (39vA) გულმწყრალ, ნუ მებრძოლ, ნუ დაუპყრობელ, ნუ (22rK) ურცხჳნო, არამედ უფროჲსღა მშჳდ, ღმრთისმოშიშ, მდაბალ, მმარხველ,[1] წმიდა, მყუდრო, მშჳდობისა, გულისჴმიერ, დამცველ სიწმიდესა[2] ჴორცთა შენთასა, ვითარცა აღუთქუ ქრისტესა, რაჲთა, უკუეთუ გურქუას ჩუენ დღესა მას, — რაჲსა[3] არა მოიხილევდით ქურივთა და ობოლთა ჭირსა[4] შინა მათსა! — ძალ-გუედვას[5] მიგებად მისსა და თქუმად: ამისთჳს, უფალო, რაჲთა დაყუდებით და[6] მიმოდაუბნეველად გმონოთ შენ! ხოლო უკუეთუ მრქუას ჩუენ, — რაჲსა არა უბიწოდ დაიცვენით თავნი თჳსნი[7] სოფლისაგან! — რაჲღა[8] ვჰრქუათ[9] მას,[10] უკუეთუ შევიგინნეთ ამას შინა?

არა არს* ესე სათნოება, თჳნიერ[11] განყენებაჲ[12] ვიეთიმე ბილწისაგან საქმისა,[13] ხოლო ქმნაჲ სახეთა, სხჳსა ვნებად აღმძრველთა, რამეთუ წერილ არს: „შეიყუარო (513vE) უფალი ღმერთი შენი, და მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თჳსი“. (1) ევლტოდე სიტყუათა ურგებთა, რაჲთა არა შთაჰვარდე გულისსიტყუათა ბილწთა,[14] რამეთუ ვითარცა სიტყუანი კეთილნი არგებენ სულსა, ეგრეთვე სიტყუანი არაკეთილნი გარდააქცევენ მას, მოციქულისაებრ, რამეთუ იტყჳს: „განხრწნიან ჩუეულებათა კეთილთა ზრახვანი ბოროტნი“. (2) ვინაჲცა კუალად იტყჳს: „ყოველი სიტყუაჲ დამპალი პირით თქუენით ნუ გამოვალნ, არამედ,[15] რაჲიგი იყოს კეთილ აღსაშენებელად[16] საკმრისა, რაჲთა მისცეს მადლი მსმენელთა, და ნუ შეაწუხებთ სულსა წმიდასა ღმრთისასა, (13vD) რომლითა აღიბეჭდენით დღედ გამოკჳნისა“. (3) (40rA)

ნუ იწოდები[17] უსმ, მტრიობალ, მზუაობარ, მჩურჩნელ,[18] ორენა, მდრტჳნავ, ძჳრისმზრახვალ,[19] ** უწყალო, ძმისმოძულე, სათ-

---

* მინაწერი სტრიქონის კიდეში: „იხილე“ DE.

** მინაწერი კიდეზე: „იხილე“ A.

1 მმარხუწლ H. 2 სიწმიდესა ADE. 3 რასა H. 4 ჭირსა A, ჭირთა DE. 5 ძალ-გუედვასა E. 6 და (A) — DEH. 7 თქ˜ნნი H. 8 რაღა H. 9 ვრქუათ H. 10 მას] ჩ˜ნ H. 11 თჳთ H. 12 განყენება E. 13 ბილწისაგან საქმისა DE ∼ ბილწისა საქმისაგან AH. 14 რაჲთა არა შთაჰვარდე გულისსიტყუათა ბილწთა — DE. 15 არამედ (A)] რამეთუ DE. 16 აღშენებელად DE. 17 იწოდებით H. 18 მჩურჩუნელ H. 19 ძჳრისმზახვალ E.

(1) შდრ. მათე 22,37-39. (2) I კორ. 15,33. (3) ეფეს. 4,29-30.

ნოებისმოძულე, (32vH) არამედ უფროჲსღა მორჩილ, ჭეშმარიტ, ბრძენ, მდუმარე, უცონელ, მოწყალე, ფრთხილ, ძმათმოყუარე, უცხოთმოყუარე, სათნოების[1] მოყუარე, ნუგეშინისმცემელ, ღმრთისმოშიშ, — ესენი კეთილ და სარგებელ კაცთა.

ნუმცა უკუე აღვზუავნებით,[2] არამედ უფროჲსღა დავიმდაბლნეთ თავნი თჳსნი, რამეთუ რაჲ არს ძალი ჩუენი, რაჲთა აღვზუავნეთ![3] ანუ არა, აჰა, მცირემან შრომამან დადრეკილ მყვნა ჩუენ ვიდრე იატაკადმდე![4] შევიყუაროთ სიმდაბლე, რაჲთა აღმამაღლნეს ჩუენ უფალმან.

ეკრძალე თავსა შენსა, რაჲთა არა იუფლო ნავღელფიცხელობისაგან,[5] გულისწყრომისა და ძჳრისკჳსენებისა, რაჲთა არა შფოთიანი[6] და დაუწყნარებელი ცხორებაჲ გაქუნდეს.[7]

მაღალმთანი არარატისანი და ვრცელველნი უდაბნოჲსანი, ძლიერნეფხუვაჲ[8] ქუეყანისა ჩრდილოჲსაჲ და (514rE) შემწუველ[9] მზე სამხრითი. არწივი უდიდეს მფრინველთა შორის ცისათა, ხოლო მკეცთა შორის ქუეყანისათა — ლომი, ხოლო ძეთა შორის კაცთასა — მოშიში უფლისაჲ. დიდ უფალი ღმერთი ჩუენი და ქებულ ფრიად, (1) რომელმან დაჰბადნა ყოველნი, და აღამაღლებს მოშიშთა თჳსთა. მისსა შუენის დიდებაჲ უკუნისამდე,[10] ამენ.[11]

თავი მერვე[12]

უკუეთუ ჰმოქმედებდე[13] შენ საქმესა ღმრთისასა, სიმდაბლით და[14] ღმრთის(22vK)მოშიშებით, და წინააღმდგომმან აღჭურნეს ვიეთნიმე უდებთაგანნი[15] შენ ზედა, განკუე(40vA)თად ნებებითა შენითა მართლისაგან მოქალაქობისა, ნუ მოშიშ ხარ, ნუცა შესძრწუნდები, ნუცა მისდრკები მართლისაგან გზისა, მოციქულისაებრ, მეტყუელისა ესრეთ:[16] ყოველსა შინა ჭირვეულნი, არამედ

1 სათნოებისა E. 2 აღზუავნებით H. 3 აღზუავნეთ H. 4 იატაკადმდე AH, იატაკამდე DE. 5 ნავღელი ფიცხელობისაგან DE. 6 შფოთნიანი DE. 7 გუაქუნდეს E. 8 ძლიერნეფხუვაჲ A, ძლიერნეფხვაჲ DE, ძლიერნეფხუ˜ჲ H. 9 შემწუცლ H. 10 უკუნისამდე ADH, უკუნითი-უკუნისამდე E. 11 ა˜ნ ADEH. 12 მერვე] ‿ AH. 13 ჰმოქმედებდე AHK, ჰმოქალაქობდე DE. 14 და — E. 15 უდებთაგანი H. 16 მეტყუელისა ესრეთ A ∼ ესრეთ მეტყუელისა DEH.

(1) ფს. 47,2.

არა შეიწრებულნი; ულონონი, არამედ არა ულონო-ქმნულნი,[1] ყოვლადვე სიკუდილი უფლისა იესუჲსი ჴორცთა შინა ჩუენთა[2] მოგუაქუს, რაჲთა ცხორებაჲცა იესუჲსი[3] ჴორცთა შინა ჩუენთა[4] გამოცხადნეს, რამეთუ (14rD) მარადის ჩუენ ცხოველნი სიკუდილსა მივეცემით იესუჲსთჳს, რაჲთა ცხორებაჲცა იესუჲსი მოკუდავთა ამათ ჴორცთა შინა ჩუენთა გამოცხადნეს. (1)

დაუთმე უფალსა, რჩეულო ღმრთისაო, რაჲთა აწ მაჭირვებელნი შენნი დიდებულსა მას ცხორებასა[5] შენსა შინა[6] განცჳბრდენ, ვითარცა წერილ არს: „მართალი უკუეთუ მიიწიოს აღსასრულად, განსუენებასა შინა იყოს, რამეთუ სიბერისა პატიოსნება არა (33rH) მრავალჟამეულობაჲ,[7] არცა რიცხჳ წელთაჲ[8] განზომილ არს, არამედ მჴცოვანება არს ცნობიერებაჲ კაცთაჲ,[9] და ჰასაკ სიბერისა – ცხორებაჲ უბიწოჲ. სათნო ღმრთისა ქმნული[10] შეყუარებულ იქმნა, და შორის ცოდვილთა ცხორებული, გარდაიც(514vE)ვალა, აღიტაცა, რაჲთა არა სიბოროტემან ცვალოს გულისჴმისყოფაჲ[11] მისი, ანუ ზაკუვამან[12] აცთუნოს სული მისი, რამეთუ შური სიხენეშისაჲ[13] დააშავებს კეთილთა, და[14] გურიობამან გულისთქუმისამან ცვალის[15] გონებაჲ უმანკოთაჲ.[16] აღესრულა რაჲ მცირედთაჲ,[17] აღავსნა ჟამნი გრძელნი, რამეთუ სათნო უფლისა იყო სული მისი, და ამისთჳს ისწრაფა შორის უკეთურებისა გამოფხურაჲ[18] (41rA) თავისა თჳსისაჲ.[19] ხოლო ერთა მათ იხილეს და ვერ ცნეს, არცა დაიდვეს გონებასა ესევითარი, ვითარმედ მადლი და წყალობაჲ რჩეულთა მისთა, და მიხედვაჲ[20] ღირსთა მისთა“.[21] (2) ხოლო დაშჯის[22] მართალი მომკუდარი ცოცხალთა უღმრთოთა, და სიჭაბუკე, მალე აღ-

1 ულონო-ქმნულნი A, ულონო-ქმნილნი DE, ულონო-ქმნ˜ლნი H. 2 ჩუენთა – HK. 3 მოგაქუს, რაჲთა ცხორებაჲცა იესუჲსი – DE. 4 ჴორცთა შინა ჩუენთა HK, – ADE. 5 ცხოვნებასა ADHK. 6 შენსა შინა A ∼ შინა შენსა DEHK. 7 მრავალჟამეულობაჲ AHK, მრავალჟამეულება DE. 8 წელთა HK. 9 კაცისა H. 10 ქმნული A, ქმნილი DEH. 11 გულისჴმისყოფა H. 12 ზაკუ˜ჲმ6 H, ზაკვამ˜6 K. 13 სიხენეშისა HK. 14 და – E. 15 ცვალი E. 16 უმანკოჲ AEK, უმანკო H. 17 მცირედთა H. 18 გამოფხურა HK. 19 თჳსისა HK. 20 მიხედვა HK. 21 მისთა AHK, მისთაჲ DE. 22 დასჯის ADE, დაშჯის HK.

(1) II კორ. 4,8-10. (2) სიბრძნე სოლ. 4,7-15.

სრულებული — მრავალწლისათა ბერთა ცრუთა. რამეთუ იხ-ილონ აღსასრული ბრძნისაჲ,[1] და ვერ ცნან,[2] რაჲ განიზრახეს მისთჳს, და რაჲსაგან[3] განაკრძალა იგი უფალმან, იხილონ[4] და შეურაცხ-ყონ იგი. ხოლო უფალი ეცინოდის მათ. და იყვნენ ამისსა შემდგომად დასაცემელ უპატიო, და საგინებელ მკუდარ-თა შორის საუკუნოდ, რამეთუ დააკუეთნეს[5] იგინი უკმობით დამართ, და შეარყინეს იგინი საფუძველითურთ,[6] და ვიდრე უკუ-ანაჲსკნელადმდე განიბიცნენ, და იყვნენ სალმო(14vD)ბასა შინა, და საკსენებელი მათი წარწყმდეს. რამეთუ მოვიდენი[7] შეკრებასა ცოდვათა მათთასა ცხად-ჰყოფს. და ამხილნეს მათ წინააღმდგომმან უშჯულოებანი[8] მათნი.

„მაშინ დადგეს მართალი კადნიერებითა მრავლითა წინაშე პირსა მაჭირვებელთა მისთასა და უარმყოფელსა[9] შრომათა მის-თასა. და[10] იხილ(515rE)ონ რაჲ იგი, შეშფოთნენ შიშითა მძჯნ-ვარითა და განჰკრთენ საკჳრველებასა ზედა ცხორებისა მისი-სასა, და თქუან[11] თავთა შორის თჳსთა სინანულით, და იწროე-ბითა სულისაჲთა[12] სულთ-ითქუმიდენ[13] და იტყოდინ:[14] ესე იყო, რომელი გუაქუნდა ოდესმე საცინელად, და იგ(41vA)ავ (23rK) ყუედრებისა ჩუენ უგუნურთა,[15] და ცხორებაჲ მისი შეგუერ-აცხა[16] სიბორგილედ, და აღ(33vH)სასრული მისი — უპატიოდ, ვითარ შეირაცხა ძეთა შორის ღმრთისათა[17] და წმიდათა შორის არს მკჳდრობაჲ მისი? შე-მე-ვსცეთითა გზისა მისგან[18] ჭეშმარ-იტისა,[19] და სიმართლისა ნათელი არა აღმომიბრწყინდა ჩუენ, და მზე სიმართლისაჲ არა გამომიბრწყინდა ჩუენ? უშჯულოები-თა[20] აღვივსენით და გზითა წარწყმედისაჲთა,[21] და ვიდოდეთ ალაგთა უვალთა, ხოლო გზაჲ უფლისაჲ არა ვიცანთ.[22] რაჲ

1 ბრძნისა HK. 2 ცნან AH, ცნა DE. 3 რაჲსაგან AHK, რასაგან DE. 4 იხილენ H. 5 დააკუწონეს HK. 6 საფუძუწლითურთ H. 7 მოვიდენ K, მოვიდენი ADEH (eleusontai). 8 უსჯ˜ლბნი AH, უსჯულოვებანი D, უსჯულოებანი E, უშჯულოებანი K. 9 უარმყოფელსა A, უვარმყოფელთა DE, უვარისმყოფელთა HK. 10 და — DEHK. 11 თ˜ქნ E. 12 სულისათა HK. 13 სულთ-ითქმიდენ H. 14 იტყოდიან HK. 15 უგნურთა H. 16 შეგუწრაცხა HK. 17 ღ˜ჲთა HK. 18 გზისა მისგან HK] გზისაგან ADE. 19 ჭ˜ტბისა H. 20 უსჯლ˜ბითა A, უსჯულოვებითა DE, უსჯ˜ლობითა H, უშჯულოებითა K. 21 წარწყმედისათა HK. 22 ვცანთ AH, ვიცანთ D, ვიცანით E, ვსცანთ K.

მარგო ჩუენ ამპარტავანებამან, და რაჲ შემძინა ჩუენ სიმდიდრემან თანა სილაღითურთ! წარკდეს იგი ყოველნი,[1] ვითარცა აჩრდილი. და ვითარცა ბავთი წარმრბენელი, და[2] ვითარცა ნავი, წარმვლელი[3] მღელვარესა წყალსა, რომლისა წარვლასა არა არს კუალის[4] პოვნაჲ,[5] არცა ალაგ ქცევისა მისისა[6] ღელვათა შინა, ანუ ვითარცა მფრინველისა ჰაერად განფრინვებულისაჲ[7] არასადა იპოების კუალი სლვისაჲ.[8] რამეთუ წყლვითა ზურგისაჲთა სუბუქად სცემნ ქარსა, და განპებული იძულებითა სიმძაფრისაჲთა ძრვითა[9] ფრთეთაჲთა[10] განვლის.[11] და ამისსა შემდგომად (15rD) არღა[12] იპოის[13] სასწაული განსლვისა[14] მისისაჲ, ანუ ვითარცა ისრისაგან საგანს (515vE) ტყორცებულისა განპებული ჰაერი[15] მყის თავადვე თჳსად შეირწყუა ვიდრე უცნაურ ყოფადმდე გზისა მისისა, ეგრეთვე ჩუენცა შობილნივე მოვაკლდით, და სათნო(42rA)ებისა სასწაულსა არარას[16] გუაქუნდა ჩუენებაჲ.[17] სიბოროტეთავე ჩუენთა შინა განვილიენით, რამეთუ სასოებაჲ უღმრთოთაჲ, ვითარცა მტუერი, ქარისაგან ტაცებული, და ვითარცა თრთჳლი წურილი, ალმურისაგან განლეული, და ვითარცა კუამლი, ქარად განბნეული, და ვითარცა ჴსენებამან ერთ დღე მდგურისამან წარვლო, ხოლო მართალნი საუკუნოდ ცხონდენ, და უფლისა მიერ სასყიდელი მათი და ზრუნვაჲ[18] მათთჳს უფლისა[19] მაღლისა მიერ, ამისთჳს მიიღონ მეფობაჲ შუენიერებისაჲ და შარავანდედი[20] სიკეთისაჲ[21] ჴელისაგან უფლისა, რამეთუ მარჯუენითა[22] თჳსითა დაიფარნეს[23] იგინი და მკლავითა შეეწიოს მათ“. (1) (39rL)

ნუ მოიძულებ გულსა შინა შენსა, ნუცა მიაგებ ბოროტსა ბოროტისა წილ, არამედ მოიგე სიყუარული თავისა თჳსისად,

---

1 ყ˜ი HK. 2 და – HK. 3 წარმავალი A, წარმვლელი DEHK. 4 კუალისა E. 5 პოვნა H. 6 მისისასა A, მისისა DEHK. 7 განფრინვებულისა HK. 8 სლვისა HK. 9 ძრვიითა E. 10 ფრთეთათა H, ფრთეთა K. 11 განვლის AK, განჰვლის DE. 12 არღა A, არღარა DEH. 13 იპოვის AHK, იპოის DE. 14 განსლვისა A, განვლისა DEHK. 15 ჰაერი D, ჰერი E. 16 არარას ADE, არარა H, არარაჲ K. 17 ჩუ˜ნებად A, ჩუენებაჲ DE, ჩუ˜ნებაჲ H. 18 ზრუნვა H. 19 უფლისა (A) – DEH. 20 შარავანდი AH, შარავანდედი DE. 21 სიკეთისა H. 22 მარჯუ˜ნითა H. 23 დაიფფარნეს E.

(1) სიბრძნე სოლ. 5,1-17.

რომელი-იგი წერილმან აღამაღლა ზეშთა ყოვლისა სათნოებისა, რამეთუ თჳთ დამბადებელ(34rH)სა ყოვლისასა შეამსგავსა იგი, რაჟამს თქუა: „ღმერთი სიყუარული არს“. (1)

ძმაჲ საკრებულოჲთ მივიდა ბერისა, ხოლო ბერმან თქუა მისსა[1] მიმართ: მიმსგავსებულ არიან საკრებულონი სასწავლოთა,[2] რამეთუ მიერ რომელნიმე[3] პრეტორად წარვლენ, ხოლო რომელნიმე – საგზნებელად.[4] და სარგებელ-ეყო ძმასა მას სიტყუაჲ იგი, და მოუდრიკნა მას მუჴლნი. აწ უკუე ვიჴუმიოთ[5] ჩუენ საქმე ესე თავთა თჳსთათჳს, ვითარცა საქმე, რაჲთა არა გამოუცდელ ვიქმნნეთ რაჲ, განვიჴადნეთ სასუფეველისაგან ცათაჲსა, და წარვისხ(516rE)ნეთ საჴუმილად ცეცხლისა.

რაჟამს უმოხუცებულესნი (42vA) შენსა სახითა, იხილნე უდებ-(15vD)ქმნულნი, მაშინ ფრიადი კრძალულებაჲ გიჴმს შენ, ნუსადა ბაძვითა მათითა მასვე გზასა ხჳდოდი. ანუ დაღათუ მმარხველ[6] იყო, აღჰზუავნე თავისათჳს თჳსისა, რომელ-ესე არს, (23vK) ძლეულებაჲ მაღალცნობობისაჲ.[7] არამედ[8] ისმინე მეტყუელისაჲ:[9] ეკრძალე თავსა თჳსსა, და ფრიად დაიცევ სული თჳსი, რამეთუ არცა ჩუენ[10] სხუათა საქმეთაგან განვმართლდებით, არცა სხუანი ჩუენთა საქმეთაგან დაისაჯებიან. და რაჟამს შევიყვანნეთ[11] წინაშე მსაჯულისა შიშუელნი და ქედდადრეკილნი (2) სიტყჳს[12] მიცემად, რაოდენნი ვქმნენით, არა დაისაჯებოდის[13] სხუაჲ სხჳსათჳს, რამეთუ თითოეულმან თჳსი ტჳრთი იტჳრთოს.[14]

უკუეთუ* ვინმე გითხრნეს შენ თჳსნი გულისსიტყუანი, ნუ უცხო-იჩენ საქმესა მას. გარნა თუ უძლურ იყოს თუალი სულისა შენისაჲ, ნუსადა, იგი[15] რაჲ იტყოდის, მათვე ვნებათაგან აღშფოთნე შენ, და იყო მსგავს მმართებელისა ღელვათა შინა მძაფრთა.

* მინაწერი სტრიქონის კიდეზე: „შ(ეის)წ(ავე)“ DEHKL.

1 მისსა AHK, მისა DE. 2 სასწავლოთა AH, სასწ˜ვლუთა D, სასწავლუთა E. 3 რომელნიმე – DE (თეთრი ლაქაა ორივეგან). 4 საგნებელად A, საგზნებელად AH. 5 ვიკმიოთ H. 6 მმარხუ‿ლ H. 7 მაღალ-ცნობობისა H. 8 ად E. 9 მეტყუელისა H. 10 არცა ჩუენ DEHK ∾ ჩუენ არცა A. 11 შევიყუნნეთ H. 12 სიტყჳსა DE. 13 დაისაჯებოდის A, ისაჯებოდის DEHK. 14 იტჳთოს E. 15 იგი – DE.

(1) I იოანე 4,8. (2) შდრ. ებრ. 4,13.

გჳკმს უკუე ჩუენ, რაჟამს გუესმეს დასაბამი სიტყუათაჲ, დასასრულისაცა ცნობად. და ესრეთ ნუგეშინისცემად ჭირვეულთა მისგან, რაჲ-იგი მოგუელოს წმიდათა კაცთაგან, ანუ რომლითა-იგი ჩუენ გამოცდილ ვიყვნეთ,[1] რამეთუ არა არს ნებაჲ უფლისაჲ სხჳსა დაცემად სხჳსაგან, ვინაჲთგან მას თავადსა ყოველთაჲ[2] ჰნებავს ცხორებაჲ და მეცნიერებად[3] ჭეშმარიტებისა[4] მოსლვაჲ.[5] (1) (43rA; 516vE)

ხოლო შენ,* საყუარელო, ნუ ყოველსავე კაცსა გამოუცხადებ გულისსიტყუათა შენთა, არამედ რომელნი გამოიცადნე,[6] ვითარმედ სულიერ არიან, რამეთუ (34vH) მრავალ არიან[7] მზირნი მზაკუვარისანი,[8] რამეთუ თქუა მაცხოვარმან:** ეკრძალენით ცრუ წინაჲსწარმეტყუელთაგან, რომელნი მოვიდოდიან თქუენდა სამოსლითა ცხოვართაჲთა,[9] ხოლო შინაგან იყვნენ მგელ მტაცებელ. საქმეთა მათთაგან იცნნეთ იგინი. (2) ხოლო სულიერთაგან ნურას დაჰფარავ, (16rD) ნუსადა, პოოს რაჲ[10] ეშმაკმან ნახჭი, დაიდარნოს შენ შორის.

და კორციელად[11] მზრახვალთა თანა ნურარას განიზრახავ, რამეთუ გემოთმოყუარენი დღითი-დღედ[12] დაიკრებენ თავთა თჳსთად ცოდვასა, სიტყჳთა ამით, ვითარმედ: ესე მხოლოდ შემერაცხენ მე ცოდვად, რომელთა წინაჲსწარმეტყუელი აბრალებს და იტყჳს: „ვაჲ, რომელნი მოიზიდვიდენ[13] ცოდვათა[14] მათთა, ვითარცა საბლითა გრძელითა, და უშჯულოებათა,[15] ვითარცა უღლის ევნითა[16] დიაკეულისაჲთა, ვინაჲცა ჯერ-არს ლტოლვაჲ ურგებთა სიტყუათაგან და არა თანა-წარყოლად[17] შეურაცხისმყოფელთა შიშისა ღმრთისათა, რამეთუ არარას იტყჳან სარგე-

* მინაწერი სტრიქონის კიდეზე: „შ(ეის)წ(ავე)“ და „იხილე“ DEH.

** მინაწერი კიდეზე: „შ(ეის)წ(ავე)“ A.

1 ვიყუნეთ H. 2 ყ˜თასა AH, ყ˜თაჲ DE. 3 მეცნიერებასა A, მეცნიერებად DEH. 4 ჭ˜ტბისასა A, ჭ˜ტბისა DEH. 5 მოსლვა H. 6 გამოიცადნე ADH, გამოიცადნეს E. 7 მრ˜ვლ˜რან E. 8 მზაკუარისანი H. 9 ცცოვართაჲთა E. 10 რაჲ – DE. 11 კორციელად AH, კორციელთა DE. 12 დღითი-დღე AH, დღითი-დღედ DE. 13 მოიზიდვენ AH, მოიზიდვიდენ DE. 14 ცოდვასა E. 15 უსჯულოვებათა ADE, უსჯულოებათა H, უშჯულოებათა K. 16 ევანი ima~ – ღვედი, თოკი. 17 თანა-წაყოლად HK.

(1) I ტიმ. 2,4. (2) მათე 7,15-16.

ბელისათჳს, არცა რას იქმან ღმრთისათჳს, არცა რას სათნოებისა გინა ღმრთისმოშიშებისა, არცა კრძალულებისათჳს. სიტყუანი მათნი მახე არიან სიკუდილისა, განზრახვაჲ მათი — მთხრებლ ჯოჯოხეთისა; კადნიერება და სიცილ, მთრვალობა და სულის-წარწყმედა — თანა-შექუსვაჲ[1] მათი; მძჳნვარე გუელი ზრახავს[2] მათ მიერ. (43vA)

ხოლო შენ, კაცო (517rE) ღმრთისაო, ამათ რაჲ ევლტოდი,[3] მისდევდ სიმართლესა, ღმრთისმსახურებასა, სარწმუნოებასა,[4] სიყუარულსა, მოთმინებასა, სიმშჳდ-მყუდროებასა.[5]* მოიღუაწე[6] ღუაწლი კეთილი[7] სარწმუნოებისაჲ, შეიტკბე საუკუნოჲ ცხორებაჲ, რომელსაცა[8] იწოდე, და აღიარე კეთილი აღსაარებაჲ.

იხილე, საყუარელო მონაო უფლისა და მაცხოვრისა[9] ჩუენისა იესუ ქრისტჱსო,[10] ნუ შეიტყუები წუთჟამისა საცთურითა, რაჲთა არა დააკლდე (24rK) საუკუნესა ცხორებასა. განიფრთხვე[11] კეთილად. ვაჭრობად იწოდე; ნუ წარსწყმედ[12] მარგალიტსა, ნუ წარსტყუენავნ[13] მტერი საუნჯესა შენსა, ნუსადა დაანთქა ნავი ტჳრთითურთ, და ცარიელი მოიქცე თჳსთა მიმართ. მეცნიერ არს მტერი, თუ რაბამსა დიდებასა (16vD) მოიგებს ღმრთისა მიერ, უბიწოდ დამცველი თავისა თჳსისაჲ[14] ბილწებათაგან[15] (35rH) ჴორცთაჲსა,[16] მძაფრიად ჰბრძავს გულისსიტყუათა[17] მიერ. რამეთუ ჰნებავნ[18] მას შინა მწუბებაჲ[19] კაცისაჲ,[20] რაჲთა არა

---

* „სიმშჳდ“ ცალკე სიტყვადაა გამოყოფილი ADE-ში. D-ში მის თავზე დასმულია რკალი, ალბათ იმის ნიშნად, რომ ამგვარი დაწერილობა გადამწერს საეჭვოდ მიაჩნია. A-ში კი რკალი სიტყვის ქვემოთაა, რაც მომდევნო სიტყვასთან მის კომპოზიტურ დაკავშირებას უნდა აღნიშნავდეს. ეს ნამდვილად ასეცაა. ბერძნულში მის შესატყვისად წერია **praupaqeia**, რაც ‘სიმშვიდისა’ და ‘მყუდროების’ მნიშვნელობებს მოიცავს.

1 შექუსვაჲ A, თანა-შექსუვა HK. 2 გუ**ᲬᲚ**ი ზრახავს AH (**ofi~ lalei**), გ˜ლი ზრახავს D, გულის ზრახავა (ზრახავს?) E (გადაკეთებულია). 3 ევლტოდე DE. 4 სარწმუნოჲებასა E. 5 სიმშჳდ-მყუდროებასა ADE, სიმშჳდესა, მყუდროებასა HK. 6 მოიღუწე E. 7 ~ კეთილი ღუაწლი DE. 8 რომელსაცა DH, რომელსა E. 9 მცხ˜ვრი E. 10 ქ˜ტესო D, ქ˜ესო E, ქ˜სო H. 11 განიფთხვე E, განიფრთხუ**Წ** H. 12 წარწყმედ A. 13 წარსტყუნავნ E, წარსტყუ**Წ**ნავნ H. 14 თჳსისა H. 15 ბილწებათაგან AD, ბილწებისაგან E. 16 ჴორცთასა H. 17 გულისა სიტყუათა E. 18 ჰნებავს H. 19 მწუბებაჲ ADH, მწყობებჲ E. 20 კაცისა H.

მიემთხჳოს ყოფადსა დიდებასა, და უკუეთუ პოოს სული, განმ-
ღევნელი ურგებთა გულისსიტყუათაჲ, არა ზედაჲსზედაობს მის-
სა მიმართ, არცა სრულიად განეყენების. ხოლო უფროჲსად[1] მუნ
წარვალს, სადა-იგი, ჰრეკოს რაჲ, მყის განუღებენ მას. და შეაბილ-
წებს ჯორცთა სულისა თანა, ბილწთა გულისთქუმათა მიერ,
მისთა, რომელი არა წინა-აღუდგებოდის[2] მას, ხოლო უკუანა-
ჲს(26rC)კნელ, ვითარცა კეთილი თანამზრახვალი მისი, რეცა
(44rA) შთაუგდებს და ეტყჳს:[3] უმჯობეს არს შენდა (517vE)
სოფლად წარსლვაჲ,[4] მიყვანებაჲ[5] თანამცხორებელისაჲ, ვიდრეცა
ესრეთ განხრწნასა ჯორცთა შენთასა. ხოლო ფრთხილისაგან
ესე ყოველნი განშორებულ არიან.

ეკრძალე უკუე[6] თავსა თჳსსა, და არარაჲ ამათგანი გეწიოს
შენ, ვინაჲცა[7] საჭირო არს ლტოლვაჲ[8] კადნიერებისაგან. და
კუალადცა ვიტყჳ: ივლტოდე კადნიერებისაგან, ნუსადა გეწიოს
შენ ურცხჳნოებაჲ და შეგკრას ვითარცა ბოროტი ტყუჱ[9] და
მიგცეს მონად ცოდვისა. და მაშინ იწყო თქუმად:[10] „მოვედ სიღ-
რმესა ზღჳსასა და მოქცევმან დამნთქა[11] მე“. (1) და კუალად:
„დავინთქი[12] უყსა უფსკრულისასა,[13] და არა არს დათმენაჲ!“ (2)
ვინაჲცა ჯერ-არს ლტოლვაჲ შეერთებისაგან ბოროტადმზრახ-
ვალთა[14] კაცთაჲსა.[15] არათუ ვითარცა კაცთმოძულისა, არამედ
ვითარცა სავნებელისაგან[16] ჯმნილისათჳს.

ხოლო* უკუეთუ წინა-დაპყრობილ ხარ უუდბესთა[17] თანა,
ეკრძალე თავსა თჳსსა, რაჲთა იგინიცა შეიძინნე მართლითა
მოქალაქობითა, და თავი თჳსი არავე წარსწყმიდო.[18]** ნუ
არწმუ(17rD)ნებ სულსა შენსა უკმარების[19] მზრახვალთა და სიწმ-

* მინაწერი სტრიქონის კიდეზე: „შ(ეის)წ(ავე)“ ADE.

** მინაწერი სტრიქონის კიდეზე: „შ(ეის)წ(ავე)“ DE.

1 უფროჲსსა A, უფროჲსად DE, უფროსღა H. 2 წინა-აღუდგებოდის AH, წინა-აღუდგებოდა DE. 3 ეტყჳ DE. 4 წარსლვა H. 5 მიყუ˜ჲნებაჲ H. 6 უკუჱ CK. ვინაცა H. 8 ლტოლვაჲსა E, ლტოლვა H. 9 ტყუჱი AC, ყუჱ E, ტყუჱ HK. 10 თქმად H. 11 დამთქა A. 12 დავინთქი ACDE, დავენთქ H, დავენთქი K. 13 სიღრმისასა (!) ACH. 14 ბოროტადმზრახველთა E. 15 კაცთასა HK. 16 სავანებელისაგან E. 17 უუდბესთა AC, უუდებესთა DE. 18 წარჰწყმიდო AC. 19 უკმარების ACD, უკმარებისა E.

(1) ფს. 68,3. (2) ფს. 68,3.

იდის აღმთქუმელთა,[1] რამეთუ თქუა მაცხოვარმან: „ნამეტავისა-გან[2] გულისა იტყჳნ[3] პირი“. (1) განეყენე ჭაბუკებრივთაგან და სიცილით მიმოყვანებულთა, რაჲთა არა ურჩ ექმნე[4] მეტყუელსა, ვითარმედ: ჭაბუკებრივთა გულისთქუმ(518rE)ათაგან ივლტოდე; ნუ პირ-ათნევ[5] სულსა შენსა ზედა[6] (44vA) ნუ მცირესა, ნუ[7] დიდსა, ნუცა ძლიერსა, რამეთუ ვერვინ უძლოს გამოკსნაჲ[8] შენი ცეცხლისაგან უშრეტისა. (26vC; 41rL)

ისმინე მეტყუელისაჲ: რაჲ სარგებელ-იყოს კაცმან, უკუეთუ ყოველი სოფელ(35vH)ი[9] შეიძინოს, ხოლო სული თჳსი დაიჭირ-ოს! (2)

ნუმცა წარიწყმედ ღმრთისა მიმართ კადნიერებასა, ნუცა პა-ტივისათჳს, ანუ დიდებისა კაცობრივისა, ნუ[10] საჭმლისათჳს გინა სასუმლისა, ანუ შესამოსლისა,[11] რამეთუ ესე ყოველნი ხრწნილებად მიიზიდვიან, ხოლო საქმენი[12] კეთილნი გინა ბოროტნი თითოეულსა ზედა აღიწერებიან. ზენასა ზრახევდ, ნუ ქუეყა-ნისასა, რაჲთა მიემთხჳო აღთქუმათა მამისა ზეცათაჲსათა,[13] და (24vK) თანა-აღირაცხო რჩეულთა ძისათა, და აკურთხევდე სულსა წმიდასა ყოველთა თანა წმიდათა, რამეთუ მისსა დიდებაჲ საუკუ-ნეთა, ამენ.[14]

დასაბამი მეცხრისა სიტყჳსაჲ[15]

საყუარელო, ეკრძალე თავსა თჳსსა, ნუუკუე[16] გასწაოს[17] შენ გუელმან[18] ბაძვაჲ შეურაცხისმყოფელთა[19] თჳსისა ცხორებ-ისათაჲ, და თქუმად: არა ხარ შენ უაღრეს[20] ვნებათა შთავრდომ-ილთა, ხოლო შენ გულისკმა-ყავ[21] წერილისაჲ:[22] „სახლსა შინა დიდსა არა არს ჭურჭელი ოქროჲსა და ვეცხლისაჲ [ხოლო],[23]

1 აღმთქმელთა H. 2 ნამეტავისაგან A, ნამეტნავისაგან CDEH. 3 იტყჳს AC, იტყჳნ DEH. 4 ექმენ E. 5 პირ-ათნებ ACDEHK. 6 ~ ზედა შენსა A. 7 ნუცა CHK. 8 გამოკსნა H. 9 ~ სოფელი ყოველი H. 10 ნუ ACH, ანუ DE. 11 შემოსილისა E. 12 ს˜ქმენ E. 13 ზეცათასათა H. 14 ამინ AD, ა˜ნ CEHK. 15 სიტყჳსა EH. 16 ნუუკუ CHK. 17 გასწაოს A, გასწავლოს CDEHK (didaxh). 18 გუ˜ლმან C. 19 შეურაცხი მყოფელთა E. 20 უვაღრეს C. 21 გულისკ˜ჲ-ყავ H. 22 წერილისა H. 23 ხოლო – ACDEHK („ხოლო“ ტექსტში ჩავრთეთ ბერძნულის მიხედვით).

(1) მათე 12,34; ლუკა 6,45. (2) მათე 16,26; მარკ. 8,36.

არამედ ძელისაცა და კეცისაჲ;[1] რომელიმე საპატიოდ, და რომელიმე უპატიოდ.[2] ხოლო უკუეთუ ურჩ ექმნე უფალსა, აღსრულებითა საქმეთა ცოდვისათა,[3] იყო ჭურჭელ უპატიო.[4] ხოლო იქმოდი თუ (518vE) საქმეთა უფლისათა, იყო ჭურჭელ რჩეულ, პატიოსან, განწმედილ, საკმა(45rA)რ მეუფისა, განმზ(17vD)ადებულ ყოვლისა მიმართ საქმისა კეთილისა". (1)

ეკრძალე თავსა თჳსსა, გლოცავ, რაჲთა აწინდელთაცა საწუთოთა, და ყოფადთა საუკუნეთა[5] ჰპოო წყალობაჲ უფლისა მიერ. ხოლო უკუეთუ არა ეკრძალო თავსა თჳსსა, აქაცა შეიმუსრო, და მუნ არა განისუენო,[6] რამეთუ[7] გარეგან წრფელისა გზისა ქმნულთა არარაჲ სხუაჲ აქუს, თჳნიერ ბრალობაჲ და შენანებაჲ.

ნუ ჰბაძავ უგულ(27rC)ებელსმყოფელთა თჳსისა ცხორებისათა და სახით ხოლო მაზმნობელთა[8] თჳსისა მზრუნველობისათა, რაჲთა არა ემსგავსო მკედარსა, შეპყრობილსა წინააღმდგომთაგან, რომელსა ბეჭედი მეფისაჲ[9] აქუნ,[10] ხოლო ჰმონებნ მტერთა მეფისათა. რამეთუ უტყუველ[11] არს მეტყუელი: ამენ[12] გეტყჳ თქუენ: ყოველმან, რომელმან ქმნეს ცოდვაჲ,[13] მონაჲ[14] არს იგი[15] ცოდვისაჲ.[16] (2) რამეთუ სახე ფურცელსა მიმსგავსებულ არს, ხოლო საქმე — ნაყოფსა. (36rH)

ქუეყანისა** მეფისა მკედარნი სისხლსა[17] დასთხევენ, რაჲთა მეფესა სათნო-ეყვნენ,[18] ხოლო შენ არა გიკმს დათხევაჲ სისხლისაჲ, არამედ ოდენ არა-ძლევაჲ ცოდვისაგან, რაჲთა არა ნაყოფის მრთუმელ[19] ექმნე სიკუდილსა.

---

* მინაწერი აშიაზე: „შეისწავე, რამეთუ ს ა ხ ე დ (ს˜ხწდ D, სახედ J, საპატიოდ E) სამონაზონოსა (სამონაზნო ѿ, სამონაზონო A, სამონაზუნო D, სამონაზნოსა J, სამონაზონოსა KM, სამონოზნოსა L) სამოსელსა იტყჳს" ADEJKLM (A-ში ეს მინაწერი ცოტა ქვემოთაა, 45r-ზე). ** მინაწერები სტრიქონის კიდეზე: „იხილე", „შუენიერი" DEK („ს˜დრი"? E).

1 კეცისა H. 2 და რომელიმე უპატიოდ — C. 3 ცოდვისათა ACHK, ცოდვისაჲთა DE. 4 უპატიო ACHK, უპატივო DE. 5 ყოფადთა საუკუნეთა AC, ყოფადსა საუკუნესა DEHK. 6 განისუѿნო CHK. 7 რამეთუ AHK, რაჲთა DE. 8 მაზმნობელთა ACDHK, მაზმნობელთადა E. 9 მეფისა HK. 10 აქუნ ACDK, აქუნდ E, აქუს H. 11 უტყუѿლ HK. 12 ამინ ACDE, ა˜ნ H. 13 ცოდვა H. 14 მონაჲ ACDE, მონა HK. 15 იგი — DEHK. 16 ცოდვისა HK. 17 სისხლთა CHK. 18 სათნო-ეყუნენ HK. 19 ნაყოფის მრთმელ H.

(1) II ტიმ. 2,20-21. (2) იოანე 8,34.

განიფრთხვე,[1] საყუარელო, განიფრთხვე[2]* და მოიკჳსენენ ტკივილის -შინანი,[3] რამეთუ არა უსამართლო არს ღმერთი, ვითარმცა[4] დაივიწყნა შრომანი შენნი, არამედ სიბნელისათჳსცა, რომელ თავს-იდებ სენაკსა შინა (519rE) მჯდომარე, გამოგიბრწყინვოს შენ ნათელი ჭეშმარიტებისაჲ, ვითარცა წერილ არს: „აღმო(45vA)უბრწყინვა ბნელსა შინა ნათელი წრფელთა“. (1) მოიღუაწე ღუაწლი კეთილი[5] სარწმუნოებისაჲ,[6] რაჲთა, აღმღებელმან[7] ძლევისამან მტერსა ზედა, თაყუანის-სცე[8] მეუფესა[9] დიდებისასა ურცხჳნელად.

ნუუკუე[10] მახჳლითა[11] ოდენ მომწყდართა და მძლავრთა ზე წამებულთა გჳრგჳნოსან ჰყოფსა უფალი? — არამედ მოღუაწებასაცა და სიყუარულსა შინა[12] სათნო-ყ(18rD)ოფილთა, რამეთუ ვითარ-იგი მათ უფლისათჳს დაითმინნეს ტანჯვანი, ეგრეთვე ამათ უფლისათჳს თავს-ისხნეს ძჳრისხილვანი და მოღუაწებანი.

ეკრძალე თავსა შენსა, ნუსადა იქმნეს სიტყუაჲ ბოროტი გულსა შინა შენსა. ნუ თანა-წარჰყვები[13] ბოროტსა გულისსიტყუასა, რამეთუ ესრეთ შეემთხჳა (27vC) ვისმე ძუელთაგანსა[14] შენაჩუენებისაგან[15] დამალვაჲ კარავსა შინა თჳსსა; ეგრეთვე გეეზისცა,[16] მსახურსა (25rK) ელისე წინაჲსწარმეტყუელისასა, და არა დაეფარა ღმერთსა, არამედ არცაღა კაცთა, რამეთუ ფარულად რაჲ იქმოდეს ბოროტსა, განცხადებულად მიიღეს ნაცვალი სასყიდელი.[17] პირველი იგი ფრიად იტანჯა ყოვლისა ერისაგან, ხოლო მეორესა წილ-ხუდა კეთროვნებაჲ, თანა ნათესავითურთ მისით მიუკუნისამდე.[18] (2) რამეთუ უტყუველ[19] არს მეტყუელი: „ღმერთი არა მოიკიცხვის,[20] რამეთუ რაჲცა ვინ სთესოს, იგიცა მოიმკოს“. (3)

* მინაწერი: „შ(ეის)წ(ავე)“ DE.

1 განიფრთხუჱ H. 2 განიფრთხუჱ H. 3 ტკივილის-შინანი A, ტკივილსა-შინანი D, ტკივილისა-შინანი CE, ტკვლ˜სა-შ˜ანი H. 4 ვითამცა HK. 5 ღ˜წლი კთ˜ლი A ∼ კეთილი ღუაწლი CDEHK. 6 სარწმუნოებისა HK. 7 ამღებელმან CDE. 8 თ˜ყნისცე DE. 9 მ˜ფჱსა AH. 10 ნუუკუჱ CHK. 11 მხჳლითა E. 12 შინა CD, შენსა E. 13 თანა-წარჰყუჱბი H. 14 ძუჱლთაგანსა HK. 15 შენაჩუჱებისაგან CHK. 16 გეეზისცა C, გიეზისცა ADEK, გეზისცა H. 17 ნაცვალი სასყიდელი AC, ნაცვალსასყიდელი DEH, ნაცვალსასყიდელი K. 18 მიუკუნისამდე A, ვიდრე უკუნისამდე CDEH. 19 უტყუჱლ H. 20 მოიკიცხჳს H.

(1) ფს. 111,4. (2) იხ. IV მეფ. 5,26-27. (3) გალ. 6,7.

ისწავე მოთმინებაჲ, რაჲთა განერე შემთხუეულთა[1] შენდა სავნებელთა არა დაყუდებულისათა. ისმი(519vE)ნე მეტყუელისაჲ:[2] „შვილო,[3] უკუეთუ ბრძენ იქმნე, თავისაცა შენისა[4] ბრძენ იყო და მოყ(46rA)უსისაცა“. (1) ხოლო უკუეთუ ბოროტ მოჰკდე, მხოლომან აღმოივსნე ძჳრნი.

ვინაჲ[5] მძლევს ჩუენ წინააღმდგომი; ვინაჲ[6] გარდამერევიან (36vH) ჩუენ ვნებანი? ანუ არა ურჩებისათჳსა ჩუენისა? რამეთუ, ვისწავლებოდით[7] რაჲ, არა განვეკრძალებით; ვიმხილებოდით რაჲ ბრალისა განმართებისათჳს,[8] უარ-ვჰყოფთ,[9] კაცთა დაუფარავთ, ხოლო ღმერთსა შეურაცხ-ვჰყოფთ, არა-მრწმუნებელნი მეტყუელისანი:[10] „ამენ[11] გეტყჳ თქუენ: დაღათუ ესენი დუმნენ, ქვანი[12] ღაღადებდენ-ვე“. (2) სიბრძნესა შთამითესავს[13] ჩუენ მძჳნვარე იგი გუელი,[14] სიტყჳთ ძლევად, განმართებად ჩუენდა მნებებელთა, და ესრეთ, ცოდვაჲ[15] განმრავლდების ჩუენ შორის, არაქონებითა (18vD) ნაცვლით მცემელისაჲთა.[16] წარგიპარავს შენ მტერი შენი, და არა სცნობ შენ,[17] ჵ სულო ჩემო, გულისთქუმათა მისთა მოქმედებს შენ შორის, და თავს-იდებ.

ივლტოდე ბოროტთა მისთაგან, ჵ კაცო! (28rC) მოიკსენე, რომელი აღუთქუ ღმერთსა, და დაიცევ სიწმიდე, რაჲთა ჰპოო მადლი წინაშე უფლისა. ისმინე მეტყუელისაჲ:[18] „ევლტოდეთ სიძვასა“. (3)

გნებავსა[19] ცნობად,* ვითარ მძჳნვარე არს სიძვაჲ? ცან, რამეთუ, რომელთა-იგი ვერ უძლო[20] ნაკბენმან გუელთამან[21] მოკუდინებად უდაბნოსა ზედა, ესენი სიძვამან დააბნინა მადიამსა შორის, და სიძვისა[22] ძლით არცაღა[23] კერ(520rE)პთა ნაზორე-

* მინაწერი სტრიქონის გასწვრივ: „შ(ეის)წ(ავე)“ DH.

1 შემთხუჩულთა CHK. 2 მეტყუჩლისა H. 3 შჳლო H. 4 შენისაცა C. 5 ვინა HK. 6 ვინა H. 7 ვისწავლებოდით ACE, ვისწავებოდით CHK. 8 ბრალისა განმართებისათჳს AE, ბრალის განმართებისათჳს DH. 9 უარ-ვჰყოფთ AC, უვარ-ვჰყოფთ DEH. 10 მეტყუჩლისანი H. 11 ა˜ნ ACH. 12 ქუვაჲნი H. 13 შთამითესვენ H, შთამითეს(ა)ვნ K. 14 გუჩლი H. 15 ცოდვა H. 16 ნაცვლის მცემელისათა H, ნაცვლის მცემელისათა K (**ton antaironta**). 17 შენ – AH. 18 მეტყუჩლისა H. 19 გნებავს H. 20 უძლონ H. 21 გუჩლთამან CK, გუჩლისამან H. 22 სიძჳსა H. 23 არცა C.

(1) იგავ. 9,13. (2) ლუკა 19,40. (3) I კორ. 6,18.

ვისაგან ჭამად იჯმნეს,* ვინაჲცა[1] დაეცნეს ერისაგან ერთსა
დღესა შინა[2] ოცდასამი ათასი. (1)

ხოლო უკუეთუ წინა-დაპყრო(46vA)ბილ ხარ, ნუ დაადგრები
დაცემასა შინა. ნუ შეურაცხ-ჰყოფ ღმრთისა სულგრძელებასა
და თავს-დებასა. მოიკსენე, რამეთუ სიკუდილმან არა ყოვნოს.
მოიკსენე,[3] რამეთუ ვერ შესაძლებელ არს შენდა განრომაჲ კელთ-
აგან ღმრთისათა. ნუმცა უკუე[4] უდბობ, არამედ ინანდი,[5] ცრემ-
ლოოდე, სულთ-ითქუემდ,[6] ვითარცა მოკიცხული, რამეთუ დაღათუ
ჩუენ დავიწყებასა მივსცნეთ ბრალნი, არამედ დამბადებელმან
ჩუენმან[7] ღმერთმან თითოეულისა საქმე უწყის.

ნუ უდებ ხარ, არამედ სიმკნით დეგ წინა-განმწყობისა მიმა-
რთ, და აღმოყორე შემონათხარი,[8] ვინაჲ[9] ჩუეული[10] მტერი[11]
შემოსლვით წარგტყუენავს[12] შენ, რაჲთა ვერღარა[13] პოვნითა
მერმეცა შემოსავალისაჲთა უქმად მიიქცეს. ხოლო ა ღ მ ო ყ ო-
(37rH)რ ვ ა გ ა ნ თ ხ რ ი ლ ი ს ა[14] — არს შეკრძალვაჲ საცნო-
ბელთაჲ,[15] რომელთა მიერ შემოვალს სულსა[16] შინა კეთილი
გინა ბოროტი (ესე იგი არიან: ხედვაჲ, სმენაჲ, ყნოსაჲ, გემოჲსხ-
ილვაჲ და შეხებაჲ), და რაჲთა გულის(25vK)სიტყუანი არა
დიოდინ გარეგან ჯეროვნისა.

გაქუნდედ გონებასა, საყუარელო, (19rD) გმირნი, განმხრ-
წნელნი ქუეყანისანი ძლიერებითა მათითა, ვითარ აკოცნა[17] იგ-
ინი[18] (28vC) უფალმან ერთსა წამსა შინა, რღუნისა[19] მიერ
პირისაგან ქუეყანისა, და ძალმან მათმან ვერარაჲ[20] არგო მათ.

მოიკსენე (520vE) ქუეყანაჲ სოდომისა[21] და გომორისაჲ, ვი-
თარ დაიქცა ცოდვითა მას შინა მკჯდრთაჲთა, და ფუდულობამან
და ამპარტავანებამან[22] ვერაჲ არგო მათ.

---

* მინაწერი კიდეზე: „საშინელი“ HK.

1 ვინაცა H. 2 ~ შინა დღესა DEHK. 3 მოიკსენ E. 4 უკუ CHK. 5 ინანდი ACHK, ინანდე DE. 6 სულთ-ითქუმდ CHK. 7 ჩუენმან — AC. 8 შენათხარი H, შესათხარი K. 9 ვინა H. 10 ჩუული H. 11 მტერი — C. 12 წარგტყუნავს CHK. 13 ვერღა HK. 14 განთხრილისაჲ C. 15 საგრძნობელთაჲ C, საგრძნობელთა HK. 16 სულსა DCHK, სულთა E. 17 აკოცნა AC, აღკოცნა DEHK. 18 იგი H. 19 რღონისა DE. 20 ვერაჲ C. 21 სოდომისაჲ C. 22 ამპატავანებამან E.

(1) იხ. გამოსლ. 32,6-28; შდრ. I კორ. 10,8.

ვიზრუნოთ უკუე,[1] საყუარელ(47rA)ნო, ცხორებაჲ თავთა თჳსთაჲ, ნუსადა მყის გუეწიოს[2] ჩუენცა აღსასრული, და წარვიდეთ მყოფნი ფრიადსა ქუეშე[3] განწირულებასა. რაჲ გგონიეს თქუენ აღსრულებულისათჳს, ვითარმედ შემდგომად ერთისა დღისა მოიქცევისა[4] სახიდ თჳსსა, ანუ შემდგომად წელიწდისა,[5] გინა შემდგომად ასისა ანუ ათასისა წლისა? რად აღვირჩევთ[6] არადადგრომადთა და შეურაცხ-ვჰყოფთ[7] არაოდეს წარმავალთა!

არქუ მომვლენელსა შენდა გულისთქუმათა ბილწთა და არაწმიდათასა: ჶ მტერო ჭეშმარიტებისაო, რაჲთა შენ გულისთქუმაჲ შენი აღივსო,[8] მე ამისთჳს სირცხჳლეულ[9] ვიქმნაა?[10] რაჲთა შენ ნებაჲ შენი ჰყო, მე ვიბრალოა?[11] წარვედ მსგავსთა შენთა[12] ბილწთა თანა! კოლტი ღორთაჲ გამოგითხოვიეს[13] შენდად; დაინთქ მათ თანავე; არღარა გაქუნდე მე მონად ანუ მორჩილად განზრახვათა შენთა![14] კმა არს ჩემდა გარდასრული ჟამი. ამიერითგან ჭეშმარიტებისათჳს ვიზრუნო,[15] და ღმერთსა ჩემსა ვევედრო, რაჲთა სრულიად მიჴსნეს მე საქმეთა შენთაგან, რამეთუ სული წმიდაჲ მომცა მე, ხოლო მე განვარისხე იგი. სული და ჴორცნი წმიდანი მომცნა მე, ხოლო მე შევამწინკულენ[16] იგინი, — ესრეთ ეტყოდე, საყუარელო, შთამთესველსა შენდა მოსასრველთა ვნებათასა. (521rE)

თქუა ვინმე წმიდათაგანმან: „ძაღლსა ემსგავსა სიძვაჲ; უკუეთუ ჰლიქნიდე, დაადგრეს შენ თანა; უკუეთ(37vH)უ სდევნიდე, ივლტოდის“.

ისმინე მეტყუელისაჲ: „მხოლოჲ (29rC) ვა(19vD)რი[17] მე; ვიდრემდის თანა-წარვჰჴდე?“ (1) ესე იგი (47vA) არს, კრძალვაჲ[18] თითოეულისაჲ, ვიდრემდის წარვვლოთ[19] აწინდელი ესე საწუთოჲ.

---

1 უკუჱ CH. 2 გუჱწიოს CH. 3 ქ˜შჱ CEH. 4 მოიქცევისა AC, მოქცევისა DE. 5 წელიწდისა AC, წელიწადისა DE. 6 აღირჩევთ C. 7 შეურაცხჰყოფთ E. 8 აღვსო E. 9 სირცხულეულ E. 10 ვიქმნეა HK. 11 ვიბრალოაა A; რაჲთა შენ ნებაჲ შენი ჰყო, მე ვიბრალოა? — C. 12 მსგავს შენდა AC, მსგავსთა შენთა DE, მსგავს შენთაჲ H, მსგავს შენთა K. 13 გამოგითხოია A, გამოგითხოვიე E. 14 შენთაგან E. 15 იზრუნე ACDE, ვიზრუნო HK (frontisw). 16 შევამწიკულენ CH. 17 ვარ AC. 18 კრძალვა DE. 19 წარვლოთ ACK, წარჰვლოთ H.

(1) ფს. 140,10.

ეკრძალე თავსა[1] თჳსსა, გლოცავ, და ნუ უგულებელს-ჰყოფ მოქალაქობასა შენსა. ნუცა[2] მცირისა გემოჲსათჳს წარსწყმედ ნაყოფსა შრომათა შენთასა, ნუცა არაწმიდებისა ძლით განსცემ სასყიდელსა მოქმედებისასა, სასყიდელსა დაყუდებისასა, სასყიდელსა მღჳძარებისასა, მარხვისა[3] და სხუათა სათნოებათასა. ნუ არაწმიდებისა[4] ძლით წარსწყმედ ამას ყოველსა და ემსგავსები მას,[5] რომელი შთაჰკრებნ სასყიდელსა თჳსსა ბალანტსა შინა განჯურეტილსა, რამეთუ მცირე ცომი ყოველსავე[6] შესუარულსა აღაფუვნებს, (1) არამედ მოიზღუდე თავსა შენსა შიში უფლისაჲ.

ისმინე, რასა[7] ვიტყჳ, საყუარელო, სოფლიოსა[8] ცხორებასა შინა მჭევრმეტყველი დიდ წოდებად საგონებელ არს, ხოლო სამონაზონოსა[9] ცხორებასა — რომელსა უყუარდეს დაყუდებაჲ, იგი დიდ არს უფლისა მიმართ. კუალად, სოფლიოსა ცხორებასა შინა, რომელი ამკობდეს ჯორცთა თჳსთა და იცვალებდეს სამოსლებსა, აქუს მას დიდებაჲ კაცობრივი;[10] ხოლო აღთქუმასა ამას შინა (26rK) ჩუენსა, რომელი მას შეურაცხ-ჰყოფდეს და მხოლოდ საჭიროსა ოდენ საკმარსა ჯორცთასა იჯუმევდეს, ზეცათა შინა მოუგებს თავსა თჳსსა (521vE) დიდებასა, მეტყველისა მისებრ: გუაქუნდეს[11] თუ საზრდელ და საფარველ, ამათ კმაეიყოფდეთ.

კუალად, სოფლიოსა ცხორებასა შინა რომელი დიდ-მოქადულო(48rA)ბდეს[12] ჯორცთა ძალსა და სიმდიდრესა, დიდ წოდებაჲ ჰგონიეს კაცთა მიერ. ხოლო აღთქუმასა ამას შინა, რომელსა ჭეშმარიტებით უყუარდეს (29vC) სიმდაბლე, ამაღლდების უფლისა მიერ, (2rB)* ვითარცა წერილ არს: „სულელნი სოფლისანი გამოირჩინა ღმერთმან, რაჲთა არცხჯნოს ბრძენთა, და უძლურნი სოფლისანი გამოირჩინა ღმერთმან, რაჲთა ა(20rD)რცხჯნოს ძლიერთა. და უაზნონი სოფლისანი და[13] შეურაცხყო-

* დასაწყისი 2rvB ფრაგმენტისა.

1 თ˜ვს E. 2 ნუცა AC, ნუმცა DE. 3 მარხვისასა ACHK, მარხვისა DE. 4 წმიდებისა E. 5 მას AHK, მათ DE. 6 ყოველსავე AC, ყოველსა DEHK. 7 რა C. 8 სოფლიოჲსა C, სოფლისაო E. 9 სამონოზნოსა E. 10 კ˜ცბრივი E. 11 გუაქუნდეს AC, გაქუნდეს DE. **12 o megalaucwn**. 13 და — AC.

(1) გალ. 5,9; შდრ. I კორ. 5,6.

ფილნი გამოირჩინა ღმერთმან და არაარსნი, რაჲთა არსნი განაქარვნეს, რაჲთა[1] არა (38rH) იქადოს ყოველმან ჴორცმან[2] წინაშე ღმრთისა.[3] (1)

შევიყუარნეთ უკუე[4] სათნონი უფლისანი, ვითარცა მონათა კეთილსაჴმართა[5] და კეთილცნობათა. დაღათუ ძჳრისყოფანი ბოროტისმოქმედთაგან შეგუემთხუეოდინ, დაღათუ ბარბაროზთაგან შეპყრობილნი მონებად წარვიყვანნეთ, ნუვე განვსწირავთ თავთა თჳსთა ცხორებასა, რამეთუ წერილ არს: „ჭირსა ვხადე უფალსა და ისმინა ჩემი განსავრცომელად“. (2) ამას თანა ვიგონებდეთ, ვითარმედ წინაჲსწარმეტყუელნიცა წარიყვანნეს[6] ტყუეობად,[7] და უცხოსა სოფელსა მონებასა და ძჳრისხილვასა[8] დაითმენდეს. ხოლო გონებაჲ მათი არაოდეს წარიტყუენა[9] ღმრთისაგან.

რამეთუ განსყიდაჲ, გინა არა-განსყიდაჲ გარეშისა კაცისა ჩუენისაჲ არა ჩუენ ქუეშე* არს, ხოლო ზიარებაჲ ანუ არა თანაზიარებაჲ უღმრთოებისაჲ შინაგანითა კაცითა ჩუენითა — ესე ჩუენსა ფლობასა ქუეშე[10] არს. ვინაჲცა წმიდანი (522rE) მძლავრთა ამხილებდეს და სიკუდილისა ქადებასა შეურაცხჰყოფდეს სათნოებისა შე(48vA)ტკბობისათჳს, ვინაჲთგან უკუე[11] ჩუენცა შვილნი ვართ წინაჲსწარმეტყუელთანი, და კუალთავე მათთა ვალთ, მათივე სრული სარწმუნოებაჲ მოვიგოთ, რამეთუ წერილ არს: „რომელთასა ხედევდით აღსასრულსა ქცევისასა, ჰბაძევდით მათსა სარწმუნოებასაცა“, (3) რაჲთა მათ თანა შევჰყვეთ[12] შინაგან ზეცისათა, (30rC) ვინაჲ წარკდა[13] სალმობაჲ, მწუხარებაჲ და სულთქუმაჲ (4) ბრწყინვალებასა შინა წმიდათასა.

განვიფრთხოთ ლოცვითა[14] არა-შესლვად განსაცდელსა. ვიწურთიდეთ სიტყუათა სულისა წმიდისათა, რაჲთა, რაჟამს აღმოვიჭურიტნეთ წიგნთაგან, დაღათუ წერილნი არა ჴელთა გუაქუნდენ,[15] ეგრეცა გონებასა შინავე გუაქუნდენ[16] სიტყუანი ღმრთისანი. (20vD)

---

* აქ წყდება M ხელნაწერის ტექსტი.

1 რა E. 2 ჴორცმან ABDE, ჴორციელმან CHK. 3 ღ˜თისა ABC, უფლისა DE. 4 უკუჱ ABCH, – DE. 5 კეთილმსახურთა H. 6 წარიყვნნეს E. 7 ტყუჱობად C. 8 ძჳრისხილვასა ABC, ძჳრისზრახვასა DE. 9 წარიტყუჱნა C. 10 ქუჱშე CH. 11 უკუჱ CH. 12 შეჰვყუჱთ H. 13 წარჰკდა H. 14 ლოცვით CH. 15 გუაქუნდენ ABCH, გაქუნდენ DE. 16 ეგრეცა გონებასა შინავე გუაქუნდენ – H.

(1) I კორ. 1,27-29. (2) ფს. 117,5. (3) შდრ. ებრ. 13,7. (4) ეს. 35,10.

უკუეთუ ვინმე გითხრნეს[1] შენ (2vB) თჳსნი ცოდვანი და გამოგიცხადნეს თჳსნი ნაკლულევანებანი, ნუ შეურაცხ-ჰყოფ მას გონებითა, ვითარცა ესევითართა მოქმედსა, არამედ უფროჲსღა გიკჳრდინ შეცვალებაჲ იგი ძმისაჲ, რამეთუ ნებსით[2] თჳსით გამოცხადებაჲ ვისგანმე ბრალთა თჳსთაჲ კაცთა მიმართ სულიერთა — მომასწავებელ[3] არს ცხორებისა განმართებისა, ხოლო დაფარვაჲ — ცხად-მყოფელ სულისა ვნებულებისა. რამეთუ (38vH) არავინ თანამორბედი მპარავთაჲ და (26vK) მემრუშესა თანა დამდებელი თჳსისა ნაწილისაჲ განაქიქებს მათ ოდესცა, რამეთუ წყალობისმოყუარებით იყოფებინ ვნებისა მიმართ.

საკმარ უკუე[4] არს ყოვლი(522vE)თა სიმდაბლითა ნუგეშინისცემაჲ შევედრე(49rA)ბულისაჲ, ვითარცა წერილ არს: „ეკრძალე თავსა შენსა, ნუუკუე[5] შენცა განიცადო“. (1) რამეთუ იტყჳს ეზეკიელის მიერ[6] წინაჲსწარმეტყველისა: „და შენ, ძეო კაცისაო, თქუ ძეთა მიმართ ერისა შენისათა; სიმართლემან მართლისამან ვერ იკჳსნეს იგი დღესა, რომელსაცა შესცთეს, და უშჯულოებამან[7] უშჯულოჲსამან[8] ვერ აჭირვოს მას, დღესა,[9] რომელსა მოიქცეს[10] უშჯულოვებისაგან[11] თჳსისა“. (2)

ხოლო მომეცინ ჩუენ უფალმან უცთომელისა გზისა პყრობაჲ, ვიდრე აღსასრულადმდე,[12] (30vC) იწროჲსა და საჭირველისაჲ,[13] რაჲთა დაიყოს პირი წინამოსაჯულისა[14] ჩუენისა ეშმაკისაჲ, არა ქონებითა თქუმად[15] რასმე ჩუენთჳს ძჳრსა,[16] რამეთუ ღმრთისა შუენის[17] დიდებაჲ საუკუნეთა[18] საუკუნეთასა, ამენ.[19]

---

1 გითხნეს E. 2 ნებსით ABCH, ნეფსით DE. 3 მომასწავებელი H. 4 უკუჱ C. 5 ნუუკუჱ CH. 6 მიმართ C. 7 უშჯულოებამან BC, უსჯულოებამან AH, უსჯულოვებამან E. 8 უშჯულოჲსამან BC, უსჯულოჲსამან AE, — H. 9 დღესა + მას H. 10 მოიქცენ A, მოიქცეს BCDE. 11 უსჯ˜ლბისაგ˜ნ AHK, უშჯულოებისაგან BC, უსჯულოებისაგან E. 12 აღსასრულადმდე AK, აღსასრულამდე BCDEH. 13 საჭირველისა ACHK, საჭირველისაჲ BDE. 14 წინამოსაჯულისა ABC, წინამსაჯულისა D, წინა მსაჯ˜ლისა E. 15 თქუმად (ABC) — DE. 16 თქუმად რასმე ჩუენთჳს ძჳრსა ~ რასმე ჩუენთჳს თქუმად ძჳრსა D (ძჳრისა E) DE. 17 შუჱნის BH. 18 საუკუნეთა AB, საუკუნესა DE. 19 ამინ ABDE, ა˜ნ C.

(1) გალატ. 6,1. (2) ეზეკ. 33,12.

დასაბამი მეათისა[1] სიტყუსაჲ

ვეკრძალნეთ თავთა თჳსთა, საყუარელნო, რამეთუ მწარენი მტერნი გჳსხენ და უწყალონი, მოხარულნი[2] დაცემასა ზედა კაცთასა, და ამისნი მხოლოდ მხიარულებად მქონებელნი; ვინაჲცა წმიდათა მამათა უწყოდეს რაჲ მათი ჩუენდა მომართ სიბოროტე, არა უდებ-იყვნეს,[3] არა განსცხრებოდეს, არამედ[4] თავთა თჳსთა[5] ეკრძალებოდეს, (21rD) და თჳსითა მით ზრუნვითა სათნო-ეყვნეს ღმერთსა, და კაცთა აღაშენებდეს კეთილსა ზედა, ვითარი იყო წმიდაჲ ანტონი, ვითარცა წმიდაჲ ათანასი[6] მთავარეპისკოპოსი[7] მოკსენებით[8] აღსწერს მისთჳს ცხორება||სა* შინა მისსა, ვითარმედ:

მოღუაწებასა ფრიადსა და მჭირსესა იკუმევდა, რამეთუ მარადის იმარხავნ, და სამოსლად აქუნდა შინა(49vA)გან უკუე[9] ბალნისაჲ, ხოლო ზენა-კერძო — ტყავისაჲ, და (523rE) ვიდრე აღსასრულადმდე[10] დაიცვა; არცა ოდეს ბაყლისათჳს გუამი განიბანა წყლითა, არცა ყოვლად ფერკნი დაიბანნა, ანუ თუ ლიტონადცა სადამე[11] შთადგნა იგინი წყალსა თჳნიერ ჭირისა. არცა ყოვლად განშიშულებული ვინ იხილა იგი, არცა ყოვლად შიშულად გუამი ანტონისი, თჳნიერ რაჟამს აღესრულა და დაჰფლვიდეს. (39rH)

და კუალად იტყჳს: დაღათუ მცირე არიან ესენი სათნოებისა მიმართ მისისა, არამედ ამიერ[12] მოიგონებოდენ, ვითარი[13] იყო კაცი ღმრთისაჲ ანტონი, სიჭაბუკითგან ვიდრე ესევითარად ჰასაკადმდე სწორად დამცველი წადიერებასა მოღუაწებისასა, და არცა სიბე(31rC)რისათჳს იძლია მრავალსასყიდლობისაგან საზრდელისა[14] საჭმელთაჲსა, არცაღა ყოვლად უძლურებისათჳს ჴორცთა თჳსთაჲსა განცვალა სახე შესამოსლისა თჳსისაჲ, ანუ ფერკნიღა[15] სადმე დაიბანნა წყლითა. გარნა ეგრეთცა ყოველ-

* დასასრული 2vB ფრაგმენტისა.

1 მეათისაჲ E. 2 მოხარუნი A. 3 უდებ-იყვნეს AB, უდებ-ყვნეს DE. 4 ად E. 5 თავით თჳსით H. 6 ათანასე HK. 7 მთავარეპისკოპოსი AB, მთავარებისკოპოსი CDE. 8 მოკსენებული H. 9 უკუ CH. 10 აღსასრულადმდე AC, აღსასრულამდე DE. 11 სადმე HK. 12 მ̃რ H. 13 ვითარი AC, ვითარ DE. 14 საზრდელისა + და H. 15 ფრკნიღა E.

სავე[1] შინა უვნებელად დაადგრა, რამეთუ თუალნი დაუბრყჳლებელად და ყოვლად სავსედ აქუნდეს, კეთილადმხედველნი,[2] და რაჲთა არა თითოეულად ვიტყოდით, ყოველთავე თითოსახეთა საზრდელთა და აბანოჲთა და თითოფერთა სამოსელთა მჴუმეველთასა, ფრიად უბრწყინვალეს გამოჩნდა და შეძლებისათჳს უმჴურვალესად.

ხოლო ჩუენ გულისჴმა-ვყოთ,[3] დამჴსნელთა გუამისათა, ვითარნიღა მწარენი წინამოსაჴჯულნი გუა(50rA)ქუნან,[4] ვინაჲ თჳთ წინააღმდგომნიცა (27rK) იგი ხედვიდენ რაჲ ჩუენსა ესოდე-(21vD)ნსა უკრძალველობასა, უგულსმოდგინეს[5] იქმნებიან ჩუენ ზედა (523vE) სისრად ჩუენდა ისრითა[6] ბილწებისაჲთა. ვეკრძალნეთ უკუე თავთა თჳსთა, რაჲთა უფალმან განაქარვნეს მათნი ჩუენ ზედა სივერაგენი.

ამას ვიტყჳ, ძმანო, არათუ ვითარცა განწმედილისა ცხორებისა მომგებელი, რამეთუ უკუეთუ გამოაცხადნეს უფალმან ცოდვანი ჩემნი პირველ წარვლინებადმდე[7] ჩუენდა[8] სატანჯველად, სირცხჳლი საქმეთაჲ კერძო ტანჯვისა იქმნების ჩემდა, არამედ ესენი თქუმულ არიან ჩემ მიერ, მადლისათჳს უფლისა, რაჲთა კეთილითა რაჲ თანაზრახვითა[9] ჩემითა გარგო თქუენ, მაქუნდეს მეცა უნდოსა სასყიდელი კეთილისა თანამზრახვალობისაჲ,[10] რამეთუ ვითარცა რომელი მაწუეველობდეს დაქცევასა სულთასა, წარწყმედისა და მომსრველობისა ნაწილსა ჰპოებს.[11] ეგრეთვე, რომელი განმართებასა სულთასა აზრახებდეს, ნაწილი კეთილი პოვოს[12] მან უფლისა მიერ, უკუეთუ ოდენ მიერითგან მოიგოს მანცა განყენებაჲ ურგებთაგან.

უკუეთუ გაქუნდეს მეგობრობაჲ ძმისა ვისთანამე, და სჳნიდისი შენი გაბრალებდეს,[13] ვითარცა სულისა სავნებელისა მომღებელსა ერთ(39vH)ობითა მისითა, მოსწყჳდე თავი შენი მისგან, რამეთუ თქუა ვინმე წმიდათაგანმან: ყოველთა თანა სიყუარული

1 ყოველსავე AC, ყოველსა DE. 2 კეთილადმხედველნი ACH, კეთილადმხედველად DE. 3 გულისჴმა-ვჰყოფთ ACH, გულისჴმა-ვყოთ DE, გულისჴმა-ვყოფთ K. 4 გუაქონან A, გუქონან HK. 5 უგულსმოდგინე H. 6 ისრითა AHK, ისარითა DE. 7 წარვლინებამდე DE. 8 ჩემდა DEH. 9 თანაზრახვითაჲ E, თანაზრახჳთა H. 10 თანამზრახველობისაჲ E. 11 ჰპოებს A, ჰპოვებს DE. 12 პოოს AH, პოვოს DE. 13 გაბრალობდეს H.

გაქუნდინ, და ყოველთაგან განეყენებოდე. ამას ვიტყჳ, საყუარელო, არა რაჲთა კაცნი მოიძულნე, არამედ — ცოდვაჲ, რამეთუ წერილ არს: (50vA) „უკუეთუ გული ჩუენი არა[1] დაგუსჯის ჩუენ, კადნიერებაჲ გუაქუს ღმრთისა მიმართ, და რაჲცა რაჲ ვითხოოთ[2] მისგან, მოვიღებთ[3] მის მიერ, რამეთუ მცნებათა მისთა (524rE) ვიმარხავთ, და სათნოსა წინაშე მისსა ვჰყოფთ“. (1) ხოლო უკუეთუ გული ჩუენი დამსჯის[4] ჩუენ, უფროჲს არს ღმერთი გულისა ჩუენისა და უწყის ყოველი.

ძმაჲ ძმასა ასწავებდა საღმრთოდ, და ვითარცა წარჰვლიდა[5] სხუაჲ, თქუა მვედრებელმან მან მისა[6] მიმართ: აჰა ვჰლოცავ ძმასა, და არა ჰნებავს სმენად ჩემდა. (22rD) ხოლო მან მიუგო: თანამდებ არს სმენად შენდა, და შემინდვე, შენგან ბოროტისაცა სმენაჲ და ქმნაჲ სიხარულვე[7] არს. ხოლო მან ჰრქუა: არა ეგრეთ, არამედ, უკუეთუ არა გამოცადოს, ვითარმედ საღმრთო არს, ნუ ისმენს ჩემსა; და ნუ ხოლო ჩემსა, არამედ ნუცაღა წინაჲსწარმეტყუელისასა,* უკუეთუ არა ნებისაებრ ღმრთისა ასწავებდეს, რამეთუ მოციქული იტყჳს: „დაღათუ ჩუენ გინა ანგელოზი ზეცით გახარებდეს თქუენ[8] გარეშე მისსა, რომელი მიიღეთ,[9] შეჩუენებულ იყავნ. (2)

ვინ-მე იყვნეს, რომელნი აღდგეს სოსანას ზედა ბაბილოვნს[10] შინა, ანუ არა (32rC) მოხუცებულნია? და არა ლიტონად მოხუცებულნი, არამედ მსაჯულნი და წინამძღუარნი ერისანი. და ვითარსაღა აღსასრულსა შთაცჳვეს უკრძალველობითა თავთა[11] თჳსთაჲთა და პატივმან მათმან ვერაჲ არგო მათ; (3) ვზრუნვიდეთ, ძმანო, ჭეშმარიტებისათჳს, რაჲთა ჭეშმარიტებაჲ გარემომადგეს ჩუენ, რამეთუ აქა დაღათუ ვინმე უჯეროჲსა საქმისათჳს შეისმინოს (51rA) მთავრისა, წარივლტის სხუად ადგილად,[12] რაჲთა განერეს. ხოლო პირისაგან ღმრთისა ვიდრე ვივლტოდით, მეტყუელისა მისებრ: ვიდრე-ვიდე სულისა შენისაგან,

* მინაწერი კიდეზე: „შ(უე)ნიერი“ DEH.

1 არა — DE. 2 ვითხოვოთ DE. 3 მოვიღებს DE. 4 დამშჯის A, დამსჯის DE, დაგუსჯის H. 5 წარვჰლიდა DE. 6 მისსა AH, მისა DE. 7 სიხარულივე E. 8 თქუენ — H. 9 რომელი მიიღეთ — DE. 10 ბაბილონს AH, ბაბილოვნს DE. 11 თ˜ვთ E. 12 ადგილად A, ადგიდ DEH.

(1) I იოანე 3,21-22. (2) გალატ. 1,8. (3) იხ. დან. 13,1-62.

ანუ პირისა[1] შენისაგან ვიდრე ვივლტოდი! აღ-თუ-ვჴდე ცად, შენ მუნ ხარ; (27vK) შთა(524vE)-თუ-ვჴდე ჯოჯოხეთად, ახლოსვე[2] ხარ. აღ-თუ-ვიპყრნე ფრთენი ჩემნი განთიად, და დავემკჳდრო დასასრულთა ზღჳსათა,[3] და რამეთუ მუნცა ჴელი შენი მი(40rH)-ძღოდის მე და შემიწყნაროს მე მარჯუენემან[4] შენმან. (1) შევიყუარ-ოთ დაყუდებაჲ, რაჲთა ვიჴსნნეთ[5] მიმოგანბნევისაგან.[6]

შევიყუაროთ მარხვაჲ[7] სიყუარულითა ღმრთისაჲთა; შევიყუ-აროთ სიწმიდე და სიმდაბლე; ვიყვნეთ მდაბალ, კეთილმომკითხ-ველ მცირეთაცა და დიდთა, რაჲთა განვერნეთ ცუდადმზუაო-ბრობასა და ყოველთა მახეთა ეშმაკისათა.

მოვიძულოთ მთრვალობაჲ და სიცილი და ურგებნი სიტყუანი ბოროტადმზრახვალთა[8] კაცთანი, რამეთუ ყოველსავე იტყჳან, ყოველსა იგონებენ, რაჲთა არა (22vD) ჴუებულ[9] იქმნენ[10] თჳს-თა გულისთქუმათაგან.

ხოლო შენ, საყუარელო, ამათ ევლტოდე, ვითარცა აღმთქუმელი ღმრთისა სათნოყოფისაჲ. ყოველსავე საღმრთოდ იქმოდე, რამეთუ ღმერთი არა მოიკიცხვის, (2) * სიტყჳსაებრ მოციქულისა, რამე-თუ, რაჲცა ვინ სთესოს (32vC) კაცმან, იგიცა მოიმკოს. (3) რამეთუ, რომელმან სთესოს ჴორცთა შინა თჳსთა, ჴორცთავე თჳსთა მიერ მოიმკოს ხრწნილებაჲ, ხოლო რომელმან სთესოს სულსა შინა თჳსსა, სულისაგან თჳსისა მოიმკოს ცხორებაჲ საუკუნოჲ. (4) (51vA)

ნუ თანა-ეზრახები ბილწთა გულისსიტყუათა, ნუსადა მიგიყ-ვანონ შენ ბილწად საქმედ მათდა, არამედ ესენი მოიძულენ და განყარენ, რაჲთა დამშჳდნეს გონებაჲ შენი. ევედრე უფალსა, რაჲთა განანათლნეს თუალნი სულისა შენისანი, რამეთუ კაცთა მიერ შეუძლებელი ღმრთისაგან შესაძლებელ.[11] (5) სდგე რაჲ

---

* გიორგი მთაწმიდელის თარგმანში: „შეურაცხ-იქმნების“.

1 პირისაგან E. 2 ახლოსვე A] მუნცა ახლოს CDEH. 3 დასასრულთა ზღჳსათა ACH (ta escata th~ qalassh~), დასასრულსა ზღჳსასა DE. 4 მარჯუწნემან C. 5 ვიჴსნეთ DE. 6 მიმოჲგანბნევისაგან E. 7 მარხვაჲ] ზრახვაჲ H. 8 ბოროტმზრახვალთა ACEH, ბოროტადმზრახვალთა D. 9 ჴუწბულ C. 10 იქმნნენ A, იქმნენ CDE. 11 შესაძლებელ + არს H.

(1) ფს. 138,8-10. (2) გალატ. 6,7. (3) გალატ. 6,7. (4) გალატ. 6,7-8. (5) მათე 19,26; მარკ. 10,27; ლუკა 18,27.

ლოცვად, ნუ განსც(525rE)ხრები,[1] რაჲთა არა იპოო,[2] ვითარცა შეურაცხისმყოფელი.

ეკრძალე თავსა თჳსსა, საყუარელო, ნუსადა ხედვიდე საწუთოსა ამას შინა განმდიდრებულთა, შუებულთა[3] და გულთა მათთა მზრდელთა, ვითარცა დღედ დაკლვისა, და ჰნატრიდე მათ წუთჟამისა სიმდიდრისათჳს,[4] რამეთუ არა მდიდარსა, არცა მშუებელსა,[5] არცა ძლიერსა ჰნატრა სულმან წმიდამან, გარნა მოშიშსა უფლისასა, ვითარცა წერილ არს: „ნეტარ არს კაცი, მოშიში უფლისაჲ, და ნეტარ არიან ყოველნი,[6] რომელთა ეშინის უფლისა“.[7] (1)

წინამძღურად თუ დაგადგინეს შენ, მშჯდობისა იქმენ, რაჲთა განგეხუნენ[8] შენ ბჭენი სასუფეველისა ცათაჲსანი, და თანა-შეჰყვე[9] მოქმედთა თანა მშჯდობისათა, რამეთუ იტყჳს სული წმიდაჲ: „განახუენით[10] ბჭენი[11] და შევედინ[12] ერი“. (2) რომელი ერი? — ერი[13] დამცველი[14] სიმართლისაჲ, დამცველი ჭეშმარიტებისაჲ და შემწე ჭეშმარიტებისაჲ[15] (40vH) და მცველი მშჯდობისაჲ. ვინაჲცა იტყოდა ვინმე წმიდათაგანი: იყავნ მშჯდობა და სიმართლე (23rD) დღეთა ჩემთა.[16]

ისმინე წმიდისა იაკობისი, მეტყუელისაჲ: „ვინ ბრძენ და მეცნიერ თქუენ შორის, აჩუენედ კეთილად[17] ქცე(52rA)ვითა საქმენი მისნი[18] სიმშჯდითა სიბრძნისაჲთა. (33rC) ხოლო უკუეთუ შური მწარე გაქუნდეს და ჴდომაჲ[19] გულთა შინა თქუენთა, ნუ იქადით და სტყუვით ჭეშმარიტებასა ზედა. არა არს ესე სიბრძნე ზეგარდამო გარდამომავალ,[20] არამედ ქუეყანისა, მშჯნვიერ[21] და საეშმაკო. რამეთუ სადა შური და ჴდომაჲ, მუნ დაუწყნარებელობაჲ,[22] და ყოველი[23] ბოროტისა[24] საქმე. ხოლო[25] ზეგარდა-

1 განჰსცხრები A. 2 იპოო ACH, იპოვო DE. 3 შუწბულთა C, — H. 4 სიწმიდისათჳს H. 5 მშუწბელსა C. 6 ყ˜თა AC. 7 უფალსა E. 8 განგეხუხუნენ A. 9 შეჰყვე A, თანა-შეჰყუწ H. 10 განახუწნით C. 11 ბჭენ E. 12 შევიდეს C. 13 ერი — A. 14 დამცველი ACD, მცველი E. 15 და შემწე ჭტ˜ბისაჲ — DE. 16 ჩემთა ADE, ჩ˜ნთა C. 17 კეთილითა AH, კეთილად CDE. 18 მისნი] თჳსნი H. 19 ჴდომა E. 20 გარდმომავალ DE. 21 მშჯნვიერ AC, მშჯნვიერი DE. 22 დაუწყნარებლობაჲ DE. 23 ყი E. 24 ბოროტის D. 25 ხოლო — E.

(1) ფს. 111,1; 127,1. (2) შდრ. ფს. 23,7-9.

მოჲ სიბრძნე პირველად სიწმიდე არს, (525vE) მერმე მშჳდობაჲ, სიმშჳდე, კეთილმორწმუნე, სავსე წყალობითა და ნაყოფითა კეთილთა (28rK) საქმეთაჲთა, განუკითხველ, შეუორგულებელ, რამეთუ ნაყოფი სიმართლისაჲ მშჳდობით დაეთესვის[1] მოქმედთათჳს მშჳდობისათა. (1)

ხოლო მოგუეცინ ჩუენ უფალმან ერთცნობობაჲ,[2] ნებისაებრ მისისა. ილოცევდით, გლოცავ, ჩემთჳსცა[3] უბადრუკისა, რაჲთა განანათლოს უფალმან ჩემ შორის დაბნელებული თუალი, (2) რამეთუ მისი არს დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[4]

დასაბამი მეათერთმეტისა სიტყჳსაჲ

ნუ სულმოკლე ვართ, ძმანო, მონებად ურთიერთას[5] უფლისათჳს, რამეთუ მრავალნი მჴ(47vL)ევლისა ტრფიალ-ქმნილნი აღმრჩეველ იქმნნეს მონებად სასურველისა. რასა-მე დიდსა ვჰყოფთ[6] ჩუენ, უკუეთუ ვჰმონებთ ურთიერთას[7] უფლისათჳს?

ნუ მოვიწყინებთ სენაკთა შინა ჩუენთა[8] ჯდომასა, საყუარელნო, მოკსენებითა ამას, ვითარმედ წმიდანი მოწამენი რკინათა შინა საკრველითა პყრობილ იყვნეს ფრიადთა ტანჯვათა შინა. (52vA) ნუმცა უკუე[9] ვევლტით იწროებასა სენაკისასა, ნუცა მოვიწყენთ მუშაკობასა, მოკსენებითა, ვითარმედ მრავალნი წმიდათაგანნი საპყრობილისა დილეგთა წარივლინებოდეს უფლისათჳს. ნუუკუე ჩუენ ყოფილ[10] თუმცა ვიყვენით მათ ჟამთა, (33vC) განვეცით-მცაა[11] (23vD) ცხორებაჲ თჳსი გუემათათჳს,[12] ანუ უვარვყავთ-მცაა[13] სარწმუნოებაჲ თჳსი ჭირთათჳს?[14] მოვიკსენნ-(526rE)ეთ, ძმანო, შეყუარებულნო უფლისა მიერ, ქველისმოქმედებანი უფლისა ღმრთისა ჩუენისანი, დამბადებელისა და აღმაორძინებელისა ჩუენისანი, ყოველსავე (41rH) შინა მზრდელისა და მფარველისა ჩუენისანი, რომელი გამოიყვანებს ქართა საუნჯეთაგან თჳსთა, (3) სამსახურებელად ჩუენდა; რომელი აღმოი-

1 დაეთესვის CD, დაეთესვისა A, დაეთესვი E. 2 ერთცნობაჲ H. 3 ჩუენთჳსცა E. 4 ამინ DE, ა˜ნ AC. 5 ურთიერთარს DE. 6 ვჰყოფთ ACDE, ვჰყოფდეთ H. 7 ურთიერთარს DE. 8 შინა ჩუენთა AC, ~ ჩუენთა შინა DE. 9 უკუ˜ C. 10 ყოფილ – A. 11 განვეცით-მცა E. 12 გუამთათჳს A, გუემათათჳს CDE. 13 უვარ-ვყავთ-მცაა AC] არა ვყავთ-მცაა DE. 14 ჭირთა თჳსი E.

(1) იაკ. 3,13-18. (2) შდრ. მათე 6,23. (3) ფს. 134,7.

ყვანებს ღრუბელთა დასასრულით ქუეყანისაჲთ სარგებელად ჩუენდა; რომელი განამრავლებს მფრინველთა, საცხოვართა წყლისათა, საკმარად[1] ნათესავისა ჩუენისა, რომელმან შექმნა მზე ნათლად დღისა, მთოვარე[2] და ვარსკულავები – ნათლად ღამისა, ტომისათჳს ჩუენისა. (1) და მაცხოვნნა ჩუენ საიდუმლოჲთა[3] პატიოსნისა ჯუარისა მისისაჲთა.

ვჰმონებდეთ[4] მას შიშითა[5] და ძრწოლითა მრავლითა, და სასოებითა[6] კეთილითა, რამეთუ მსხემ[7] და წარმავალ ვართ საწუთოსა[8] ამას, მეტყუელისა მისებრ: მსხემ ვარ და წარმავალ ქუეყანასა ზედა, ვითარცა ყოველნი მამანი ჩუენნი.

გლოცავ* თქუენ მე, უნდოჲ ესე, მე[9] უღი(53rA)რსი ესე, თანამდები ბევრეულთა[10] ტალანტთაჲ, ყოვლისა ცოდვილისასა უცოდვილესი. მიითუალეთ კეთილისა ამის თანაზრახვისაჲ. დაიცვენით თავნი თჳსნი უბრალოდ ყოველსა შინა, რაჲთა ურცხჳნელ იყვნეთ. ხოლო[11] უკუეთუ ვინმე იბრალა თავი თჳსი რასაცა საქმესა შინა, ამიერითგან სცევდინ თავსა თჳსსა უბრალოდ, რაჲთა არა აქუნდეს რაჲმე წინააღმდგომსა სიტყუად ჩუენთჳს ბოროტი, (526vE) კაცთმოძულესა, განმხრწნელსა, უცხოსა, (34rC) მტერსა სიმართლისასა, მოხარულსა ბოროტთა ჩუენთა ზედა, უძლურსა მათ ზედა, რომელნი ჰმონებენ უფალსა ჭეშმარიტებით, დათრგუნვილსა მათგან, რომელნი ჰყოფენ ნებასა უფლისასა წმიდითა გულითა, რამეთუ ღმრთისა ჩუენისა დიდებაჲ და დიდადშუენიერებაჲ[12] საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[13]

დასაბამი მეათორმეტისა (24rD) **სიტყჳსაჲ**

დაადგერ, საყუარელო, წოდებასა ზედა, რომლითა იწოდე. მიეც დიდებაჲ ღმერთსა, რომელმან ღირს გყო შენ (28vK) თანაღრაცხად ცხოვართა სამწყსოჲსა თჳსისათა,[14] რაჲთა აღიზარდო

---

* მინაწერი სტრიქონის კიდეზე: „ჭ სიმდაბლე!“ DE.

1 საკმრად H. 2 მთოვარ E. 3 საჲდუმლოჲთა C. 4 ვმონებდეთ H. 5 შიშით E. 6 სასობითა E. 7 მსხემ + ვართ DE. 8 საწუთროსა DE. 9 მე (ACDH)] და E. 10 ბევრთა ACH, ბევრეულთა DE. 11 რაჲთა ურცხჳნელ იყვნეთ, ხოლო – H. 12 დიდშუშნიერებაჲ AH, დიდადშუენიერებაჲ CDE. 13 ა˜ნ ADE, ამინ C. 14 თჳსითა A.

(1) შდრ. ფს. 135,8-9; დაბ. 1,16.

საძოვარსა შინა ცხოვართა მისთასა. მოითმინე ვიდრე დასასრულადმდე,[1] რაჲთა ცხოვნდეს[2] სული შენი, რამეთუ წერილ არს: მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვნეთ სულნი თქუენნი.[3] (1) სცნობდ განსწავლული ყოველსა შინა ქცევასა შენსა.[4] ისმენდ მეტყველისასა: „შვილო, უკუეთუ ბრძენ იყო, ახარო გულსაცა ჩემსა.[5] ნუ იქმნები ფიცხელ ენითა შენითა, ნუცა ფიცხლად მიუგებ ძმასა შენსა, არამედ ყოვლითა სიმდაბლითა და შიშითა ღმრთისაჲთა იყავნ ზრახვაჲ შენი. ნუუკუე (53vA) ვეცხლით[6] ვიყიდითა კეთილ-(41vH)სა სიტყუასა! არარაჲთ ვიყიდით, თჳნიერ ნებებითა[7] ჩუენითა, რამეთუ ორნივე გზანი[8] მოუცემიან ჩუენდა უფალსა, რაჲთა იცნობოს წადიერებაჲ თითოეულისაჲ.

ესრეთ უკუე იყავნ სიტყჳსგებაჲ თქუენი[9] ურთიერთას,[10] რჩეულნო ღმრთისანო, ვითარცა მონაჲ სარწმუნოჲ ეზრახებინ[11] რაჲ უფალსა თჳსსა, რამეთუ უტყუველ[12] არს მეტყველი: „ყოველმან რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, ამაღლდეს“. (2) ხოლო სიტყუანი თქუენნი ურთიერთას ნუმცა არიან (527rE) გარეშეთა საქმეთათჳს, არამედ სარგებელისათჳს სულისა, აღშენებისათჳს ურთიერთას, წარმართებათათჳს ყოვლისავე[13] საქმისა კეთილისა-(34vC)თჳს, ვითარცა წერილ არს: „რაჲთა მისცეს მადლი მსმენელთა, და ნუ შეაწუხებთ სულსა წმიდასა ღმრთისასა, რომლითა აღიბეჭდენით დღედ გამოჴსნისა“, (3) რამეთუ მისსა ჰშუენის[14] დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[15]

1 დასასრულამდე DE. 2 ცხოვნდეს DEH, ცხონდეს AC. 3 თქუჳნნი C. 4 შენსა – C. 5 გულსაცა ჩემსა (AC) ∾ ჩემსაცა გულსა DE. 6 ვეცხლითა CH. 7 ნებითა AC, ნებებითა DEH. 8 გზაჲნი E. 9 თქუენი AC, ჩუენი DE. 10 ურთიერთარს DE. 11 ეზრახებინ ACH, ეზიარებინ DE. 12 უტყუჳლ H. 13 ყ˜ისა A. 14 შუენის C. 15 ამინ CD, ა˜ნ AE.

(1) ლუკა 21,19. (2) მათე 23,12. (3) ეფეს. 4,30.

ვითარმედ არა ჯერ-არს სიცილი[1] და განცხრომაჲ, არამედ ტირილი და გლოვაჲ თავთა თჳსთაჲ

დასაბამ მონაზონისა სულის-დაქცევისა — სიცილი და განცხრომაჲ;[2] რაჟამს ამათ შინა იხილო თავი შენი, მონაზონო, ცან თავისა თჳსისაჲ[3] სიღრმედ ბოროტთა მიწევნულობაჲ.[4] და ნუ დასცხრები ვედრებად ღმრთისა, რაჲთა გიჴს(24vD)ნეს[5] შენ სიკუდილისა ამისგან.

სიცილი და კადნიერებაჲ ბილწთა ვნებათა შთააგდებს მონაზონსა.[6] სიცილი და კადნიერებაჲ წარწყმედს[7] ნაყოფთა მონაზონისათა;[8] არა ხოლო ჭაბუკთა, არამედ ბერთაგანისასაცა. სიცილი და კადნიერებაჲ ქუე[9] (54rA) შთაიზიდავს[10] მონაზონსა.

თქუა ვინმე წმიდათაგანმან კადნიერებისათჳს: კადნიერებაჲ ქარ შემწუველ[11] არს, განმხრწნელ ნაყოფთა მონაზონისათა.

ხოლო სიცილისათჳს აწ ისმინე: სიცილი სანატრელსა გლოვასა[12] გარე-განჰკდის და ნაშენებთა დაარღუევს.[13] სიცილი სულსა წმიდასა შეაწუხებს; სულსა არარას[14] არგებს, და კორცთა განხრწნის.[15] სიცილი სათნოებათა[16] სდევნის; არა აქუს კსენებაჲ სიკუდილისაჲ,[17] არცა წურთაჲ სატანჯველთაჲ.[18]

მოსპე* ჩემგან სიცილი, უფალო, და მომმადლე მე[19] გლოვაჲ[20] და ტირილი, რომელსა (527vE) ეძიებ ჩემგან, ღმერთო.

დასაბამ გლოვისა — ცნობაჲ ვისგანმე თავისა თჳსისაჲ.[21] ხოლო იყავნ გლოვაჲ[22] ჩუენი ნუ საჩუენებელად[23] კაცთა, ნუცა სახილველად კაცთა, არამედ ღმრთისა, მეცნ(42rH)იერისა[24] დაფარულთა გულისათა, რაჲთა მის მიერ ნეტარ ვიქმნეთ. (35rC)

---

* მინაწერი: „ლოცვა“ CHK.

1 სიცილ E. 2 განცხრომა K. 3 თჳსისა ACH. 4 მიწევნულობაჲ ACK, მიწევნილობაჲ DEH. 5 გიჴსნნეს H. 6 სიცილი და კადნიერებაჲ ბილწთა ვნებათა შთააგდებს მონაზონსა — H. 7 წარწყმედს A, წარსწყმედს CDEHK. 8 მონაზონისასათა DE. 9 ქუჱ ACEHK. 10 შთაიზიდავს AC, აზიდავს DE, შთაზიდავს H. 11 შემწუჱლ HK. 12 გლოასა C. 13 დაარღუჱვს AHK. 14 არარას AC, არს DE, არას HK. 15 განხრწნის ACHK, განჰხრწნის DE. 16 სათნოებასა K. 17 კსენება სიკუდილისა K. 18 წურთა სატანჯველთა K, სატანჯუჱლთაჲ H. 19 მე — C. 20 გლოვა K. 21 თჳსისა K. 22 გლოვა K. 23 საჩუჱნებელად AHK. 24 მეცნიერისა CHK, მეცნიერთა DE.

ვიყვნეთ უკუე[1] ჰაეროვან პირითა, მოხარულ სულითა წმიდ-
ითა ნიჭთა ზედა უფლისათა, ხოლო მტირალ და მგლოვარე
(29rK) გონებითა, და ღმობიერად მვედრებელ ღმრთისა, რაჲთა
დამიცვნეს ჩუენ ყოვლისაგან სახისა ბოროტისა, და არა დამ-
აკლნეს ჩუენ სასუფეველისაგან ცათაჲსა და კეთილთაგან, რომელ
განუმზადნა[2] მოყუარეთა თჳსთა. (1)

გლოვაჲ[3] აღაშენებს და სცავს.

გლოვაჲ[4] სულსა ბანს ცრემლითა, და წმიდად გამოაჩინებს.

გლოვაჲ[5] სიწმიდესა შობს, გულისთქუმათა მო(54vA)შჭრის,[6]
სათნოებათა წარჰმართებს, და რასაღა მერმეცა ვიტყჳ: გლოვაჲ
ღმრთისა მიერ ინეტარების[7] (2) და ანგელოზთაგან ნუგეშინის-
ცემულ იქმნების. ვინაჲცა იტყოდა (25rD) ვინმე მოწაფეთაგანი
უფლისათაჲ: „სიცილი თქუენი ტირილად შეიცვალენ, და სიხ-
არული[8] — მჭმუნვარებად; დამდაბლდით მტკიცესა ქუეშე[9] კელ-
სა[10] ღმრთისასა, რაჲთა აღგამაღლნეს თქუენ“.[11] * (3)

ხოლო მე რაჲ ვყო, ცოდვილმან, რომელი არა[12] ვტირ[13] და
ვეგლოვ ღმობიერებით თავსა თჳსსა, რამეთუ ვიტყჳ და არა
ვჰყოფ.

ვაჲმე, ვითარ უდებ-ვჰყოფ ცხორებასა თავისა თჳსისასა!

ვაჲმე, რამეთუ მეცნიერებით ვცოდავ![14] უწყი ბოროტისმო-
ქმედებაჲ ჩემი, და არა მივდრკები ბოროტისაგან თჳს(528rE)ისა!

ვაჲმე, რამეთუ ვერ სიტყჳსმგებელ ვარ, რომელი სიტყჳთ
შერაცხილ ვარ ვიეთგანმე მარჯუენითად,[15] ხოლო საქმით განდგო-
მილ ვარ მარცხენით![16]

ლოცვაჲ **

შენ, უფალსა, მხოლოსა სახიერსა და ძჳრუკსენებელსა აღ-
გიარებ ცოდვასა ჩემსა, რამეთუ დაღათუ მე[17] ვდუმნე, შენ, უფა-

---

* მინაწერი სტრიქონის გასწვრივ: „იხილე“ CDEH.

** AHKL-ში ეს სათაური მიწერილია კიდეზე.

1 უკუჱ ACHK. 2 განუმზადა A. 3 გლოვა K. 4 გლოვა K. 5 გლოვა K. 6 მოშჭრის C, მოსჭრის DEHK. 7 ინატრების ACDEHK. 8 სიხარული + თქუენი K. 9 ქუჱშე AK, ქ᾽შჱ H. 10 მტკიცესა ქუეშე კელსა (ACK) ~ მტკიცესა ზედა კელსა ქუეშე DE. 11 თქუჱნ A. 12 არაჲ AC. 13 ვსტირ DEK. 14 ვცოდა E. 15 მარჯუჱნითად AH. 16 მარხენითად C. 17 მე — K.

(1) შდრ. I კორ. 2,9. (2) იხ. მათე 5,4; ლუკა 6,21. (3) იაკ. 4,9.

ლო,[1] უწყნი ყოველნი, და[2] არარაჲ არს დაფარულ პირისაგან თუალთა შენთაჲსა,[3] არამედ ვინაჲთგან შენ სთქუ, უფალო, წინაჲსწარმეტყუელისა შენისა მიერ: „იტყოდე შენ პირველად ცოდვათა შენთა, რაჲთა განჰმართლდე“. ვცოდე, უფალო, ვცოდე, (35vC) და არა ღირს ვარ ახილვად[4] და ხილვად სიმაღლესა ცისასა, სიმრავლისაგან უსამართლოებათა ჩემთაჲსა,[5] რამეთუ მცირისა (42vH) გულისთქუმისათჳს ცეცხლი შეურაცხ-ვყ(55rA)ავ, და სასუფეველისაჲ[6] არაჲ[7] ვიზრუნე.[8] რაჲ-მე უკუე[9] ვყო უსაწ-ყალობელესმან[10] კაცთამან, არამედ ვსტირიდი[11] თავსა, ვიდრეღა არს ჟამი ცრემლთა შეწყნარებისაჲ.[12] მომმადლე მე, უფალო, ცრემლი ლმობიერებისაჲ,[13] მხოლოო[14] სახიერო და მოწყალეო, რაჲთა ამათ შინა გევედრო შენ განწმედად ბიწსა გულისა ჩე-მისასა.

ვაჲმე,[15] რაჲ ვყო გეჰენიასა ცეცხლისასა და ბნელსა გარე-სკნელსა, სადა-იგი არს ტირილი და ღრჭენაჲ[16] კბილთაჲ![17] (1)

ჭ მე,[18] რაჲ უყო ტარტაროზსა და[19] დაუსრულებელსა (25vD) ტანჯვასა; წამლიანთა[20] და დაუსრულებელთა მატლთა!

ჭ მე, რაჲ უყო შინებასა მას ანგელოზთა მათ,[21] სატანჯველ-თა[22] ზედა დადგინებულთასა, რამეთუ საშინელ და უწყალო არიან!

ვინ მოსცეს თავსა ჩემსა წყალი, და თუალთა ჩემთა წყა-(528vE)როჲ[23] ცრემლთაჲ,[24] რაჲთამცა[25] დავჯედ და ვტიროდე[26] ღამე და დღე,[27] მოწყალე ყოფად ღმრთისა, რომელი განვარისხე!

სცოდე,[28] სულო ჩემო, შეინანე, რამეთუ აჰა დღენი ჩუენნი

---

1 უფალმან K. 2 და – ACHK. 3 შენთასა HK. 4 აღხილვად D, ახილვად CEK. 5 ჩემთასა HK. 6 სასუფეველისა HK. 7 არა HK. 8 ვიზრუნვე H. 9 უკუᲂ ACHK. 10 უსაწყალობელესმან + ყოველთა C. 11 ვტიროდი H. 12 შეწყნარებისა HK. 13 მომმადლე მე, უფალო, ცრემლი ლმობიერებისაჲ – DE. 14 მხ˜ლო E. 15 ვაჲ AC, ვაჲმე DEHK. 16 ღრჭენა HK. 17 კბილთა HK. 18 ჭ A, ჭ მე CDEHK. 19 და – DE. 20 წამლეანთა AC, წამლიანთა DE. 21 მათსა A, მათ DEH, მათ – C. 22 მტანჯველთა AC, სატანჯველთა DEHK (**epi twn kolasewn**). 23 წყა-რო HK. 24 ცრემლთა HK. 25 რამცა H. 26 ვტიროდე ACK, ვტიროდი DE. 27 დღე და ღამე A ∼ ღამე და დღე CDEHK. 28 სცოდე ACHK, ვცოდე DE.

(1) იხ. მათე 8,12; 13,42; 22,13; 24,51; 25,30; ლუკა 13,28.

წარვლენ, ვითარცა აჩრდილი.[1] (1) მერმე წუთღა და წარხვიდე[2] ამიერ! საშინელთა ადგილთა გეგულების[3] განვლად, სულო ჩემო; ნუ სდროებ დღითი-დღე მოქცევად უფლისა!

ჶ მე, სულო, რამეთუ ბილწთა საქმეთა მიერ წარსდევნე წყალობაჲ ღმრთისაჲ შენგან! ნუ სცემ განსუენება[4] თავსა თჳსსა, ნუცა დადუ(29vK)მნებიან[5] გუგანი თუალთა შენთანი შევრდომად სახიერისა და კაცთ(55vA)მოყუარისა, მოცემად შენდა მაღლით მადლსა! (36rC)

საშინელთა და საზარელთა ადგილთა გუეგულების,[6] ძმანო, წარვლად,[7] შემდგომად მცირედისა, რამეთუ ვერ შესაძლებელ არს წარუვლელობაჲ მის გზისაჲ,[8] რომელსა არავინ აქათაგანი[9] შემწედ თანამოგზაურ მექმნეს[10] ჩუენ; არა მშობელნი, არცა ძმანი, არცა მეგობარნი, არცა ნათესავნი, არცა[11] სიმდიდრე, არცა რაჲ მსგავსი ამათი! ნუმცა უდებ-ვჰყოფთ კეთილთა საქმეთა, რაჲთა ვპოვნეთ იგინი ჟამსა მას საკმარებისასა! განვიფრთხოთ აწინდელსა ამას საწუთოსა, რაჲთა არა შემდგომად ამიერ განსლვისა, შემიპყრნენ ჩუენ მთავრობათა[12] ბნელისათა! და ვინ შემწე ანუ მკსნელ კე(43rH)ლთაგან მათთა მას ჟამსა შინა, უკუეთუ[13] შიშუელ[14] ვიპოვნეთ საფარველისაგან ღმრთისა!

მთავართა მათ ბნელისათა არცა მეფისა ეშინის, არცა მძლავრთა პატივ-სცემენ,[15] არცა[16] დიდსა, არცა (529rE) მცირესა; თჳნიერ ხოლო ღმრთის(26rD)მსახურებით[17] ცხორებულსა და კეთილისმოქმედებასა შინა პოვნილსა ჟამსა აღსასრულისასა — ამისისა პირისაგან შეშინდებიან და მიჰრიდებენ შეძრწუნებულნი და გზასცემენ[18] ფრიადითა მოსწრაფებითა, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: „მადლი და წყალობაჲ რჩეულთა მისთა, და მოხედვაჲ[19] ღირსთა შორის მისთა“. (2) და კუალად იტყჳს: „სულნი მართალთანი კელთა[20] უფლისათა, და არა შეეხოს მათ ტანჯ(56rA)-

1 აჩრდინი A, აჩრდილნი C, აჩრდილი DEHK. 2 წარხჯდე ACDEHK. 3 გუჩგულების H. 4 განსუჩნება AC, განსუჩნებასა HK. 5 დადუმდებიან ACHK. 6 გუჩგულების AHK, გუგულების DE. 7 წარსლვად C. 8 გზისა K. 9 აქათგანი H. 10 მექმნეს K. 11 არა H. 12 მთავობათა E. 13 უკეთუ K. 14 შიშუჩლ AHK. 15 პატივს-სცემენ H. 16 არა K. 17 ღ˜თისა მსახურებით E. 18 გზაჲ-სცემენ H. 19 მოხედვა HK. 20 კელთა + შინა HK.

(1) შდრ. ფს. 101,11; 143,4. (2) სიბრძნე სოლ. 4,15.

ვაჲ“,[1] (1) რამეთუ „წინაშე-უვიდოდის მათ სიმართლე მათი წინაშე პირსა მისსა, და დიდებამან ღმრთისამან მოიცვნეს იგინი. მაშინ კმობდენ, და ღმერთმან ისმინოს მათი, და ვიდრეღა იტყოდინ[2] იგინი, ჰრქუას: აქა ვარ, რამეთუ სარწმუნო არს აღთქუმული“.[3] (2)

ნეტარ არს, რომელი იპოოს თავისუფალ ჟამსა ამიერ განყოფისასა. ნუმცა უღებ ვართ, (36vC) ძმანო საყუარელნო; ნუცა[4] მოვიზიდავთ თავთა თჳსთად[5] უცხოთა, თავთა მათთაგან უეჭუელად[6] განხრწნადთა. იგი გზაჲ[7] ყოველთა[8] დააყენებს, რამეთუ, მოიწიოს რაჲ ჟამი განყოფისაჲ,[9] ესე და მსგავსნი ამათნი ყოველნი დაიკსნენ.[10]

ლოცვაჲ*

უფალო, ჟამისა მის გონებად მოღებითა შეუვრდები[11] სახიერებასა შენსა. ნუ მიმცემ მე მავნებელთა ჩემთა. (3) ნუსადა იქადონ მტერთა შენთა[12] მონისა შენისა ზედა, სახიერო უფალო; იღრჭენდენ კბილთა და აშინებდენ ცოდვილსა სულსა ჩემსა. ნუსადა თქუან: „აჰა, ჴელთა ჩუენთა მოხვედ,[13] ჩუენდა მოცემულ ხარ, რამეთუ ესე არს დღე,[14] რომელსა მოველოდენით“.

ნუ, უფალო, ნუ დაივიწყებ მოწყალება(529vE)თა შენთა! ნუ, უფალო, ნუ მომაგებ მე უშჯულოებათა[15] ჩემთაებრ,[16] და[17] ნუ გარე-მიიქცევ პირსა შენსა ჩემგან,[18] ნუცა მეტყჳ მე: „ამენ[19] გეტყჳ შენ, არა გიცი შენ!“ (4)

შენ, უფალო, მსწავლე მე, გარნა მოწყალებით, და ნუმცა უხარის მტერსა ჩემ ზედა, არამედ დაშრიტე ქადებაჲ[20] მისი[21]

---

* „ლოცვაჲ“ მიწერილია ძალზე წვრილი ხელით კიდეზე AD.

1 ტანჯვა HK. 2 იტყოდიან HK. 3 აღმთქუმელი AC, აღთქუმული DEHK (o epaggeilameno~). 4 ნუცა ACK, ნუმცა DEH. 5 თჳსთად ACDK, თჳსთადა E, თჳსად H. 6 უეჭუ℔ლად A, უ℔ჭუელად C, უჭუვლად E, (D ბუნდოვანია), უ℔ჭველ˜ად H, უ℔ჭუ℔ლად K. 7 გზა K. 8 ყოველსა AC, ყოველთა DEH. 9 განყოფისა HK. 10 დაიკსნენ ADE, დაიკსნენ CH, დაიკსნ˜ნ K. 11 შეუვრდე HK. 12 შენთაჲ E. 13 მოხუ℔დ AHK, მოხუედ C, მოხ˜℔დ DE. 14 დღ℔ C. 15 უსჯულოვებათა D, უშჯულოებათა CK, უსჯულოებათა AEH. 16 ჩემთაებრ ACHK, ჩუენთაებრ DE. 17 და – H. 18 ჩემსა შენგან H. 19 ა˜ნ CDEH, ამინ K. 20 ქადება K. 21 მისი – K.

(1) სიბრძნე სოლ. 3,1. (2) ეს. 58,8-9. (3) ფს. 118,121. (4) მათე 7,23.

და განაქარვე ყოველი მოქმედებაჲ მისი[1] და მომეც მე შენდამი[2] გზაჲ შეუგინებელი და განუცდელი! (26vD; 56vA)

მოწყალე ექმენ,[3] უფალო სახიერო, ნუ სიმართლეთა ჩემთა-თჳს, არამედ შენთა წყალობათათჳს, და ფრიადითა სახიერებითა შენითა [იკსენ]* სული ჭირვეუ(43vH)[ლი სიკუდ]ილისაგან,* (30rK) რამეთუ [შენ ხარ უფალი][4]* ღმერთი ყოველთაჲ.[5]

მოიკსენე, სახიერო უფალო, რამეთუ ვცოდე,[6] და მახლო-ბელად სიკუდილისა[7] ვიწყალ. არა მივლტოლვილ[8] ვარ სხჳსა მკურნალისა; არა განმიპყრიან კელნი ჩემნი ღმრთისა მიმართ უცხოჲსა,[9] არამედ შენისა სახიერებისა მიმართ. რამეთუ შენ ხარ ღმერთი,[10] უფალ ყოველთა, რომელსა გაქუს კელმწიფებაჲ ყოვლისა სულისაჲ.[11]

შენ სთქუ, უფალო: „ითხოვდით და მოგეცეს თქუენ“. (1) განმწმიდე მე, უფალო, პირველ აღსასრულისა ყოვლისაგან ცოდ-ვისა. ნუ განიშორებ ვედრებასა ჩემსა, სახიერო უფალო. პი(37rC)რი ულირსი კმობს[12] შენდამი და გული არაწმიდაჲ და სული ცოდ-ვითა[13] შემწინკულებული.[14]

ისმინე ჩემი,[15] უფალო, სახიერებისა შენისათჳს, რამეთუ არა განაგდებ ვედრებასა[16] ჭეშმარიტებით მონანულთასა. ხოლო ჩემი სინანული არა წმიდა არს, არამედ განხრწნილ. ერთსა ჟამსა ვინანი, და ორ ჟამ[17] განგარისხებ.

დაამტკიცე გული ჩემი, უფალო,[18] შიშსა ზედა შენსა,[19] და[20] დაადგინენ ფერკნი ჩემნი კლდესა ზედა სინანულისასა. სძლენ სახიერებამან შენმან ჩემ-შორისსა სიბ(530rE)ოროტესა![20] სძლენ

---

* კუთხოვან ფრჩხილებში ჩასმული ადგილები A-ში დაკარგულია ფურ-ცლის ამოხევის გამო. ფოტოპირზე წინა ფურცლის შესაბამისი ადგილები ჩანს. ასეთივე მდგომარეობაა A ხელნაწერის ბოლო ფურცლებში (დაზია-ნებულია ზემო სტრიქონები)

1 და განაქარვე ყოველი მოქმედებაჲ მისი – H. 2 შენდამე H. 3 იქმენ CHK, ექმენ DE. 4 უფალო H. 5 ყოველთა HK. 6 ვსცოდე K. 7 სიკუდ-ილისა ACHK, სიკუდილისაგან DE. 8 მილტოლვილ H. 9 უცხოსა H. 10 ო˜ი AHK. 11 სულისაჲ ACD, სულისა EHK. 12 კმოობს E. 13 ცოდვითა CDHK, ცოდვილთა E. 14 შემწიკულებული ACDHK. 15 ჩემი – A. 16 ვედრებასაჲ E. 17 ორ ჟამ] ორსა K. 18 ∾ უფალო, გული ჩემი K. 19 ∾ შენსა ზედა HK. 20 და – ACK. 20 სიბორტესა E.

(1) ლუკა 11,9; შდრ. მათე 7,8.

ნათელმან მადლისა შენისამან ჩემ-შორისსა ბნელსა!

უფალო, რომელმან განახუენ[1] თუალნი ბრმათანი, აღახუენ[2] დაბნელებულნი თუალნი სულისა ჩემისანი! რომელმან სიტყჳთ განსწმიდენ[3] კეთროვანნი, განწმიდე ბიწი სული(57rA)სა ჩემისაჲ![4]

იქმენინ მადლი შენი ჩემ შორის, სახიერო უფალო, ვითარცა ცეცხლი, შემწუველი[5] ჩემ-შორისთა არაწმიდათა გულისსიტყუათაჲ,[6] რამეთუ შენ ხარ მხოლოჲ[7] სახიერი, ნათელი ზეშთა[8] ყოველთა ნათელთაჲ; სიხარული ზეშთა ყოველთა[9] სიხარულთაჲ;[10] განსუენებაჲ[11] ზეშთა[12] ყოველთა განსუენებათაჲ;[13] ცხორებაჲ ჭეშმარიტი, მაცხოვარებაჲ, რომელი ჰგიეს უკუნისამდე.

შენ მხოლოსა სახიერსა შეგივრდები მვედრებელი, მე, თანამდები ყოვლისა ტანჯვისაჲ,[14] (27rD) მე, ბრალეული ყოვლისა დაშჯისაჲ.[15] შენ, მკსნელსა, გევედრები, ნუ სრულიად მეწევის მე წინააღმდგომი, არამედ შენ, უფალო, ვითარცა სახიერმან და ძჳრუკსენებელმან და მოწყალემან აღადგინენ ასონი ჩემნი, რომელნი დაჰკსნნა[16] ცოდვამან, და განანათლე გული ჩემი, რომელი დააბნელა ბოროტმან გულისთქუმამან, და მიკსენ მე ყოვლისაგან საქმისა ბოროტისა, და დადევ ჩემ შორის სრული სიყუარული შენი, უფალო იესუ ქრისტე, მაცხოვარო სოფლისაო, და[17] დაწერე სახელი მონისა შენისაჲ[18] წიგნსა ცხორებისასა, აღსასრულისა (44rH) კეთილისა (37vC) მონიჭებითა ჩემდა, რაჲთა, აღმღებელმან ძლევისამან ეშმაკისა ზედა, ურცხჳნელად თაყუანის-გცე წინაშე საყდართა მეუფებისა[19] შენისათა, ყოველთა თანა მართალთა, რამეთუ შენდა შუენის[20] დიდებაჲ საუკუნეთა, ამენ.[21]

გლოცავ თქუენცა,[22] საყუარელნო ძმანო, რჩეულნო ღმრთისანო, ვედრებად ჩემთჳს, ცოდვილისა, ღმრთისა მიმართ, ვითარ-

---

1 განახუჩნ HK. 2 აღახუჩნ HK. 3 განსწმიდე H. 4 ჩემისა DEK. 5 შემწუჩლი HK. 6 გ˜ლისსიტყჳთჲ E. 7 მხოლო DEHK. 8 ზეშთა ACHK, ზესთა E. 9 ნათელთაჲ, სიხარული ზეშთა ყოველთა – DE. 10 სიხარულთა K. 11 განსუჩნებაჲ CH. 12 ზესთა ADE, ზეშთა CHK. 13 განსუჩნებაჲა H. 14 ტანჯჳსა H, ტანჯვისა K. 15 დასჯისაჲ ADE, დაშჯისაჲ C, დასჯისა HK. 16 დაკსნნა K. 17 და – A. 18 მონისა შენისაჲ ACHK, ∼ შენისა მონისაჲ DE; შენისა HK. 19 მ˜ფჩბისა K. 20 შუჩნის HK. 21 ამინ AC, ა˜ნ DEHK. 22 თქუენცა AC, თქუენ DEHK.

იგი მოციქულნი ქანანელისათჳს, (1) ღირსთა – ულირსისათჳს, პატიოსანთა – უნ(57vA)დოჲსათჳს, რაჲთა (530vE) თანა-შეჰყვეს[1] ვედრებაჲ[2] ჩემი კეთილმითუალულთა თანა[3] ოხათა თქუენთა წინაშე ღმრთისა, რამეთუ მისსა შუენის[4] სიმტკიცე, დიდებაჲ და დიდადშუენიერებაჲ,[5] მამისა და ძისა და წმიდისა სულისაჲ,[6] პირველ ყოველთა საუკუნეთა, და აწ, და ყოველთა საუკუნეთა[7] უკუნისამდე, ამენ.[8]

1 თანა-შეჰყუჱს H. 2 ვედრება H. 3 თანა – K. 4 ჰშუენის A, შუენის CDE, შუჱნის HK. 5 დიდშუჱნიერებაჲ A, დიდშუენიერებაჲ C, დიდადშუენიერებაჲ DE, დიდადშუჱნიერებაჲ HK. 6 წმიდისა სულისაჲ ACK (სულისა CK) ∼ სულისა წმიდისა DE. 7 და აწ და ყოველთა საუკუნეთა – H. 8 ამინ DE, ა˜ნ CHK, – A.

(1) იხ. მათე 15,22-23.

მისივე, თანა-ზრახვაჲ სულიერისა ცხორებისაჲ,[1] ნეოფიტეს მიმართ მონაზონისა, თავნი ᲗᲚ

გუაკურთხენ, მამაო.[2]

Ჩ. (1)* ვაქე შენი სარწმუნოებაჲ და მოსწრაფებაჲ, ვითარ ცოდვილისაგან ითხოვ რასმე[3] სმენად, უმჯობეს მყოფელთაგანსა შენისა აღთქუმისასა,[4] რამეთუ არა ხოლო ერთგზის, არცა (30vK) ორგზის[5] ოდენ გუაიძულებდ[6] ამისთჳს,[7] და ესეცა საცნაურებაჲ არს სათნოებითისა სულისაჲ.[8] ხოლო მე მცონარებასა შემიქმს უმსგავსოებაჲ საქმეთა ჩემთაჲ,[9] რომელთა სიმყრალე დაუთმენელ არს. ხოლო კუალად მომდრეკს[10] მე მორჩილებად ესოდენი წადიერებაჲ შენი, (27vD) სმენად სიტყჳსა[11] შიშისათჳს ღმრთისა, რამეთუ სულიერთა მომართ მომავალნი, სათნოებისა რაჲ სიტყუათა გამოიცდიდენ,[12] დატკბობილ[13] იქმნებიან. ხოლო ვნებულად ცხორებად მიდრეკილნი სულიერთათჳს სმენად არა თავსიდებენ, არამედ შეირევიან, და მეტყუელსა აჭენებენ. ხოლო ვნებათა და გემოვნებათათჳს მზრახვალნი არა განძღებიან, არამედ აღირჩევენ საზრდელისა და ძილისაგან დაკლებასა უფროჲს,[14] (38rC) ვიდრე ესევითარისა ზრახვისა[15] დასასრულისა ცემასა.[16]

Მ. (2) ხოლო შენ[17] დაადგერ[18] სულიერთა შინა, რაჲთა დაადგრეს შენ შორის (58rA) ჴსენებაჲ ღმრთისაჲ, მოძაგებითა ურგებთა სიტყუათაჲთა.[19] რამეთუ სულმყრალობისა და სულნელებისა ზოგად მკჳდრ(531rE)ობაჲ შეუძლებელთაგანი არს.

---

* ბერძნულში ეს თხზულება 96 თავადაა გაყოფილი. ამიტომაც ქართული თარგმანის თავების აღრიცხვა მხოლოდ ნაწილობრივ ემთხვევა თავების აღრიცხვას ბერძნული ტექსტის გამოცემებში. აქ თავების ორივე აღრიცხვას წარმოვადგენთ: ასომთავრულით — ქართული თარგმანის თავებს, არაბული ციფრებით — ბერძნული გამოცემებისას.

1 ცხორებისა H. 2 გუაკურთხენ, მამაო — ACH. 3 ითხოვ რასმე CDEHK, ~ რასმე ითხოვ A. 4 აღთთ˜ქმისასა E, აღთქმისასა H. 5 არცა ორგზის — H. 6 გუაიძულებდ A, გუაჲძულებდ C, გუაიძულებ DE. 7 გუაიძულებდ ამისთჳს] გუაიძულებდა მისთჳს HK. 8 სულისა HK. 9 ჩემთა K. 10 მომდრეს DE. 11 სიტყჳსა A, სიტყუასა DE, სიტყ˜ჲსა HK. 12 გამოიცდიდენ ACHK, მოიცდიდენ D, მომიცდიდენ E. 13 დატკბილ H. 14 უფროს HK. 15 ზრახჳსა HK. 16 დასასრულისა ცემასა DE, დასასრულისცემასა CHK. 17 ხოლო შენ ACHK, მ˜შ6 E. 18 დაადგერ ACHK, დაადგრეს DE. 19 სიტყუათაჲთა + და E.

Ղ. (3) იყავ გამომწულილველ თანაშთამომავალობისათჳს,[1] გინათუ გზასა იპოო,[2] ანუ ნავსა შინა, გინა სე(44vH)ნაკსა შინა, ანუ ჭაბუკისა თანა ჰმეინაკეობდე[3] გინა[4] მოხუცებულისა, მეცნიერებით და განრჩევით იყვნედ შრომანი შენნი, რაჲთა არარაჲს[5] მოქმედებათაგანისაგან იზღვიო.[6]

Ȣ. (4) საზრდელთა[7] იკუმევდ ლიტონთა[8] და საჭიროთა. ნუსადა განზრქელდეს გონებაჲ შენი შუებითა[9] და მთრვალობითა და ზრუნვითა სოფლიოჲთა,[10] (1) რამეთუ ესევითარისა[11] ვნებისაგან[12] წარპარულნი,[13] არცა სიძვასა სიძვად შეჰრაცხენ, არცა მრუშებასა — მრუშებად, არცა რაჲსა მათგანისაგან იჳმნიან, რაოდენსა ჰყოფენ წარმართნი, რომელთა არა იციან ღმერთი, არამედ ყოველსავე დაუმჭირველად იქმან.[14] არარაჲთ[15] უმსგავსო არიან მწჯრის-შინათა ღორთაგან, არა მოიკსენებენ შჯულსა,[16] არცა წინაჲსწარმეტყუელთა, არცა თჳთ თავადისა უფლისა განკაცებულისა[17] მიერსა ბრძანებასა, უშჯულოებით[18] ცოდვასა შინა ქცევისათჳს, არამედ სახესა ოდენ ღმრთისმსახურებისასა მიყრდნო(28rD)ბილნი იქადიან, რამეთუ მთავარი რაჲ იგი საცნობელთა მათთაჲ[19] იწყლა უგულებელსყოფითა ღმრთისაჲთა, დაბნელებულნი წინააღმდგომსა ჰყოფენ. ხოლო შენ ნუმცა ერთი რაჲ უძღებებაჲ (58vA) გაქუს კორცისა და ღჳნის[20] მესუმურობისათჳს,[21] რაჲთა არა უქმ ჰყო გონებაჲ[22] (38vC) შეწყნარებად სულიერთა მადლთა.

Ղ. (5) უკუეთუ ჰზრახვიდე[23] ძმასა თანა გულისსიტყუათათჳს, და უბრკუმეს (531vE) ენასა შენ[24] კეთილად მქონებელისასა,

1 თანაშთამომავალობისათჳს AK (pro~ sugkatabasin), თანაგამომავლობისათჳს DE, თანაშთამამ˜ვლობისათჳს H. 2 იპოვო H. 3 ჰმეინაკეობდე ACK, ჰმეინაკობდე DE, მეინაკეობდე H. 4 გინათუ K. 5 არარას K. 6 იზღვივო C, იზღჳვო H. 7 საზრდელსა K. 8 litoi~. 9 შუბითა CHK. 10 სოფლიოჲთა ADE, მსოფლიოჲთა CH, მსოფლიოთა K. 11 ესევითარითა K, ესევითარითაჲ H. 12 ვნებითა HK. 13 წარპარულნი CDK, წარულნი E. 14 იქმენ K. 15 არარაჲთა HK. 16 შჯულსა C, სჯულსა ADEHK. 17 განკაცებულისა ACDK, განკაცებულსა E, განკაცებულისაჲ H. 18 უსჯულოებით ADEH. 19 მათთა K. 20 ღჳნის ACHK, ღჳნისა DE. 21 მოსმურობისათჳს K, მოსმურებისათჳს H. 22 გონება K. 23 ჰზრახვიდე AC, ზრახვიდე DE, ჰზრახჳდე H, ზრახჳდე K. 24 შენსა C.

(1) შდრ. ლუკა 21,34.

მიდრეკითა სულისაჲთა[1] გემოვნებითთა მიმართ გულისსიტყუა-
თა. იხილე,[2] ნუუკუე[3] მიფარვაჲ გენებოს ბრალსა თავისა თჳსი-
სასა, და იკუმევდე[4] სულელ-მეტყუელებასა[5] და კადნიერ-მზრახ-
ვალობასა, არა მხილებისათჳს[6] შენდა მოყუსისაგან. და შენ
სადმე იგი ამით[7] გულსავსე ჰყო, ხოლო თავი შენი განსცე
უძღებსა ეშმაკსა, არამედ უფროჲსღა იკუმიე[8] ლოცვაჲ[9] და
დაყუდებაჲ, და კუალად ეგოს შენ ზედა მადლი სულისა წმიდ-
ისაჲ,[10] და განერე საცნობელთა განკრთომილებისაგან.

Դ. (6) უკუეთუ გერწმუნოს ჭაბუკი მონაზონი, (31rK) ნუ
ფრიად იქმნები თანალმობითა მისა[11] მიმართ, ზეშთა[12] მისსა,
რაო(45rH)დენ მიგეკადების დამბადებელისაგან, უკუეთუ გულარძ-
ნილებდეს[13] ტკბილისა მიმართ უღლისა[14] საუფლოჲსა.[15] იხილე,
ნუსადა თანა-წარიტაცო, რამეთუ არათუ კუამალდისა დაცემულებ-
ისათჳს შეურაცხ-საყოფელ არს ნავიცა.

Ե. (7) მეცნიერებითა უფლისაჲთა იყვნედ საქმენი შენნი და
საეშმაკოჲ[16] მახე არა შეგეხოს, რამეთუ ჩუეულება[17] მისსა არს
კეთილისათჳს ქმნად ბოროტისა.

Ի. (8) უკუეთუ ევედრებოდი წინამძღუარსა ძმისათჳს, მონას-
ტრით განკდი(59rA)ლისა, რომელი ვითარცა გარდამაქცეველი
ყოფილ იყოს ძმობისაჲ,[18] ნუ აიძულებ[19] მისთჳს მამასა, არამედ
იყავ[20] ვითარცა მომაკსენებელი[21] ოდენ, და უტევე იგი ნებასა
ღმრთისასა. ნუუკუე[22] არღა მოსრულ იყოს გრძნობად თჳსისა
ბ(532rE)ოროტცნობობისა, და ჰყო სავნებელი ძმათა შორის, შე-
მოსლვითა მისითა, (28vD) რამეთუ ნაბერწყალი, კალოდ (39rC)
შთაჭრილი, ყოველსავე მის წლისა ნაშრომსა დასწუავს.

Գ. (9) ჯერ-არს თითოეულისაგან ტჳრთვაჲ[23] მოყუსისაჲ,[24]

---

1 სულისათა HK. 2 იხილე ACHK, იხილეს DE. 3 ნუუკუჱ HK. 4 იკმევდე K. 5 სულელ-მეტყ˜ლჱბასა E, სულელ-მეტყუჱლებასა K. 6 მხ-ილებითა A, მხილებისათჳს CDEK. 7 ∼ ამით იგი HK. 8 იკმიე K. 9 ლოცვა HK. 10 სულისა წმიდისაჲ CDE, ∼ წმიდისა სულისაჲ A, წმიდისა სულისა HK. 11 მისსა ACHK, მისა DE. 12 ზეშთა ACHK, ზესთა DE. 13 გულარძნილობდეს K. 14 უღლისა ADK, უღელისა E. 15 საუფლოსა HK. 16 საეშმაკო HK. 17 ჩუჱულებაჲ H. 18 ძმობისა H. 19 აჲძულებ DE. 20 იყ˜ნ A, იყ˜ვნ C. 21 მომაკსებელი A. 22 ნუუკუჱ CHK. 23 ტჳრთვად H, ტჳრთვა K. 24 მოყუსისა HK.

რაოდენ ეძიებს სიტყუაჲ, გარნა ნეტარ არს, რომელმან იტჯრთოს მოყუასი ღმრთისა მიმართისა სასოებისათჳს, ხოლო ვაჲ ტჯრთულსა და არა შემგონებელსა.

Ղ. (10) მჯდომარე უდაბნოსა სამთა ბრძოლათაგან[1] განთავისუფლდების: ხედვისაგან და[2] სმენისა და სიტყჳსა, ხოლო რომელი კრებულსა შორის ძმათასა დაყუდებულ იყოს,[3] იგიცა სამთაგანვე იკსნების: სყიდისა და განსყიდისა და ავაზაკთა ზედა-მოსლვისა. მიერითგან უკუე[4] უკმს დაცვაჲ თჳსისა სჳნიდისისაჲ.[5]

ՂՇ. (11) უკუეთუ ჰზრახვიდე[6] ჰასაკისა მიმართ ჭაბუკისა და ფერ-კეთილობით ყუავილოვნისა, დაიცვენ თუალნი, ნუსადა გულისთქუმამან შეამრღჳოს[7] გონებაჲ შენი, და იწყო მიზიდვად სიტყუათა, აღსავსე რაჲ იყო ვნებულებითა, და იპოო[8] წუერებითა[9] ბაგეთაჲთა[10] სიწმიდისათჳს მზრახვალ,[11] ხოლო ბილწებითა სულისაჲთა ყოვლად ნაწილისა მისისაგანად იქმნე, (59vA) არამედ რაჟამს შემოგივრდეს[12] შენ უბნობაჲ ესევითარი, შემოკლებით განკუეთენ[13] სიტყუანი, და იწყე დუმილად, რამეთუ იტყჳს წერილი: შეაცთუნა იგი მრავალმზრახვალობამან მისმან, (45vH) რამეთუ ესევითართა უბნობისა ზედაჲსზედაობაჲ არამცირესა სავნებელსა შეუქმს სულსა. შეამოკლე უკუე[14] ესევითარი[15] იგი გამოძიებაჲ შეშინებითა, ნუსადა ცოდვამან შეგაცთუნოს[16] (532vE) რაჲ მრავალმზრახვალობად, მოგმზადოს შენ ქმნად რასმე უჯეროთაგანსა.[17]

ՂԼ. (12) რაოდენცა[18] ვინ ნებასა თჳსსა განჰკუეთდეს[19] და დამდაბლდებოდის, (39vC) ესოდენ წარმატებად[20] მიიწევის, ხოლო[21] რაოდენცა თჳსსა ნებასა დაამტკიცებდეს, ეგოდენ გინებასა და ზღვევასა[22] შეუკრებს თავსა თჳსსა. ნუ გნე(29rD)ბავს უკუე[23]

1 ბრძოლათაგან] ვნებათაგან HK. 2 და – DEHK. 3 იყო E. 4 უკუჱ HK. 5 სჳნიდისისა HK. 6 ჰზრახვიდე AC, ზრახვიდე DE, ჰზრახჯდე H, ზრახჯდე K. 7 შეამრღჳოს] შეაგინოს HK. 8 იპოო ACHK, იპოვო DE. 9 წუჱრებითა H. 10 ბაგეთათა H. 11 მზრახვალი DE, მზრახველ K. 12 შემოგივარდეს K. 13 განჰკუჱთენ H, განკუჱთენ K. 14 უკუჱ CK. 15 უკუე ესევითარი] ესე უკუჱ ვითარი H. 16 შეგაცთუნოს + შენ ED. 17 უჯეროთაგანთა K. 18 რაოდენცა (!) C, რაოდენსაცა DE, რაოდენ K. 19 განჰკუჱთდეს HK. 20 წარმატებად ACHK, წარმართებად DE. 21 ხოლო] რამეთუ K. 22 ზღუჱვასა H. 23 უკუჱ CK.

მონებად ნებასა თჳსსა,[1] არამედ უფროჲსღა მორჩილ ექმენ[2] ნებასა ღმრთისასა.

ᲗᲚ. (13) უკუეთუ ვინმე მონაზონთაგანი უდებ იქმნეს და განდრკეს თჳსისა დგომისაგან, ურცხჳნოებასა შთაუთესავნ[3] მას მტერი, რაჲთა არა უდარეს ვისსამე გამოჩნდეს (31vK) მორცხობითა,[4] და ადვილად იმხილოს მწყალობელთაგან მისთა, მოქცევად სიწმიდედ და განმართებად.[5]

ᲗᲝ. (14) ნუ განაგდებ ქრისტესმიერსა მორჩილებასა, რამეთუ ნაყოფი[6] მისი მტკიცე და უცთომელ.[7]

ᲗᲛ. (15) უკუეთუ ვისმე მოღუაწეთაგანსა განმცდელობითა[8] კეთილისმოძულისა მტერისაჲთა[9] უბრკუმეს, ხოლო არა მიიღოს შურო(60rA)ბაჲ, ანუ სიძულილი მოღუაწეთაჲ,[10] არა უტეოს იგი უფალმან შეცთომილებასა შინა, არამედ კელი აღუპყრას აღმართებად, რამეთუ სიყუარული არა განაგდო მან.

ესრეთვე კუალად იგიცა, რომელი ჰგონებდეს დგომასა,[11] უკუეთუ იწყოს დიდ-განბერილობად და შეტკბობად სიძულილისა, არა უცთომელობასა შინა არს, რამეთუ სიბნელესა სიძულილისასა დაუბრმიან თუალნი მისნი, და არა უწყის, ვიდრე ვალს.

ᲗᲜ. (16) უკუეთუ სდგე სახლსა შინა უფლისასა მსახურებასა სულიერსა, გულსმოდგი(533rE)ნე იყავ ფსალმუნებად,[12] ხოლო სდუმნე თუ შენ, ვდუმნე მეცა, და დუმნეს სხუაჲცა, და საჭირო იქმნას[13] დაცადებაჲ ფსალმუნებისაჲ,[14] არამედ ნუმცა იქმნების ესრეთ, რამეთუ რომელნი შეასხმიდენ[15] მთავარსა ანუ მეფესა, რაჟამს დგენ სახილველსა შინა, და იხილონ ვინმე შორის მათსა მდგომა(40rC)რე, არა თანა-მჴმობარედ მათდა განკრძალულ(46rH)ითა[16] ჴმითა, აჭენებენ მას და შთააგდებენ, ვითარცა არაღირსად

1 ნუ განებავს უკუე მონებად ნებასა თჳსსა – H. 2 იქმენ C. 3 შთაუთესავნ AC, შთაუთესავს DE, შთასთესნ H, შთაუთესნ K. 4 მორცხუᲩბითა H, მორცხუᲩობითა K. 5 განმართლებად AC. განმართებად DEK (pro~ e-panorqwsin). 6 ნაყოი E. 7 უცთომელ ACDHK, უცთომელი E. 8 განმცდელობითა ACHK, განმცთელობითა DE. 9 მტერისათა HK. 10 მოღუაწეთა K; არა მიიღოს შურობაჲ ანუ სიძულილი მოღუაწეთაჲ – H. 11 დგომას E. 12 ფსალმონებად D. 13 იქმნეს HK. 14 ფსალმონებისაჲ D, ფსალმუნებისა HK. 15 შეასხმიდეს K. 16 კრძალულითა C.

ესევითარისა დგომისა დამშჯელნი[1] მისნი. ვინაჲ ჯერ-არს ჩუენ-
დაცა არა დაკსნილად, არცა უდებებით ქმნად ლიტანიობათა.

ТѢ. (17) ვაჲ უსამართლოსა და ვაჲ ურცხჯნოსა! ვაჲ მშუებელ-
სა[2] და ვაჲ ამპა(29vD)რტავანსა! რამეთუ გამოცდილებამან[3] აუ-
წყოს მათ, რაჟამს ეწიოს[4] მათ მტანჯველობაჲ[5] ჯოჯოხეთი-
საჲ,[6] და შემაშთობელობაჲ სიკუდილისაჲ, რამეთუ[7] არარაჲ
არს უაღრეს[8] შიშისა ღმრთისა.

ТІ. (18) შეიყუარებდი კეთილსა მოყუსობასა, ხოლო ბორო-
ტისა მოყ(60vA)უსობისაგან იჯმენ, რამეთუ არცა გრძნეულნი,*
არცა ავაზაკნი, არცა საფლავის მჭკუერველნი[9] ესევითარნი[10]
იშვნეს[11] პირველითგან, არამედ ესრეთ უკუანაჲსკნელ ისწავეს
კაცთაგან, ეშმაკისა მიერ განხრწნილთა ცნობითა, რამეთუ ღმ-
ერთმან ყოველნივე ფრიადცა[12] კეთილად შექმნნა.[13] (1)

ТІА. (19) ნუ შუებულ[14] გყოფედ[15] შენ აბანონი და სასუმურნი
და დაგებანი ჴორცებისანი, რაჲთა არა დიდად სცოდო, შთაჰ-
ვარდე[16] რაჲ ზღვევათა[17] ულხინებელთა.

ხ. (20) ცხორებაჲ სათნოებითი მოიგე მართლითა სარწმუ-
ნოებითა, რამეთუ ვინ კაცთაგანი არა ჰნატრის ესევითარსა კაცსა!

(21) გან(533vE)ხჯდოდი რაჲ სენაკით შენით, მსახურებად
ანუ ზრახვად ვიეთდამე, შეიკრძალენ თუალნი შენნი, ხოლო
გულსა უწერტდ გულისსიტყჯთა ღმრთისმსახურითა და ეტყო-
დე: „ნუუკუე[18] მხატვარობისა სწავლად გამოსრულ ხარა, რაჲთა
ხატებსა[19] კაცთასა გამოჰხატვიდე? თავსა შენსა ეკრძალე, უდებსა,
რამეთუ, გრძნობადთა მიმართ მქონებელი დაკსნილისა ცნობისაჲ,[20]
ვითარ[21] შემძლებელ იყო განცდად (40vC) უხილავთა წმიდითა
გონებითა, და შუებად[21] და სიხარულად ღმრთისა ჴსენებითა!

---

* E-ში კიდეზე გამეორებულია ეს სიტყვა.

1 დამშჯელნი AC, დამსჯელნი DEHK.2 მშუებელსა HK. 3 გამოცდი-
ლობ˜ჲმ˜ნ H. 4 ეწიოს ACHK, ეუწყოს DE. 5 მტანჯუებლობაჲ H. 6
ჯოჯოხეთისა HK. 7 რამეთუ (D) – E. 8 უაღრეს AHK, უვაღრეს CDE. 9
მჭკუებრველნი HK. 10 ესე ვრნი E. 11 იშუნეს HK. 12 ფრიად A, ფრიადცა
CDEHK. 13 შექმნა E. 14 შუებულ HK. 15 გყოფენ ACHK, გყოფედ DE. 16
შთავარდე HK. 17 ზღუებვათა H. 18 ნუუკუებ CHK. 19 ხატებსა ACDK,
ხატებასა E, ხატებ˜ჲსა H. 20 ცნობისა H. 21 ვრ E. 21 შუებად HK.

(1) იხ. დაბ. 1,31.

ϩⲥ. (22) დასცხერ გამოკულევად უცხოთა ბოროტთა, რაჲთა არა სამართლად განიხრწნეს ღმრთისმ(32rK)სახური გულისსიტყუაჲ შენი.

ϩϥ. (23) შეიტკბე დუმილი, რამეთუ გიკსნის შენ მრავალთაგან ბილწებათა. მარადის იკსენებდი თანააღრევასა[1] ცოდვილთასა, შესა(61rA)შინებელად, ნუუკუე[2] შემდგომად არამცირედისა მათ შორისადვე[3] შერაცხილ იქმნე.

ϩϧ. (24) არაოდეს შესრულ ხარა[4] სახლსა გლოვისასა, და იხილი რაჲ ტირილი და გოდებაჲ,[5] გნებავნ გამოვლტოლვაჲ[6] (46vH) საყოფლისა მისგან? (30rD) წუთჟამისათაგან გიკმს შენ შეტყუებაჲ[7] საუკუნეთა მათ, რამეთუ იტყჳს: „ეც ბრძენსა მიზეზ და უბრძნეს იყოს“. (1)

ϩϭ. (25) უკუეთუ მოგიკდეს შენ გულისსიტყუაჲ წარსლვად ადგილით შენით, და მოვიდენ ვიეთნიმე მიზეზითა თანალმობისაჲთა,[8] და ერთი ვინმე თანა-გეწამებოდის მიზეზთა განშორებისათა, ვითარმედ — „მართალ ხარ, ვითარცა მწუხარებისა შე(534rE)მთხუეული[9] აქა!“ — ნუმცა განუნახველად მიითუალავ ზრახებასა მისსა, ხოლო უკუეთუ ვინმე იწყოს შენდა მხილებად[10] და ვედრებად, ესე უფროჲს პირველისასა[11] მიითუალვოდენ, რამეთუ ესევითარნი უფროჲს სწყალობენ ცხორებასა ძმათასა.

ϩϩ. (26) ხოლო მწუხარებისაგან შობილთა გულისსიტყუათა უფროჲსღა მარტოებით დაყუდებულთასა ვჰგონებ არა უმეცარ ყოფად მრავალთაგან. ხოლო მნებავს შენიცა განმტკიცებაჲ[12] ამათთჳს,

ϩϯ. (27) რაჟამს სულსა შეემთხჳოს[13] წინა-დაპყრობაჲ საგრძნობელთაგან, მიერითგან განდგომილ იქმნის[14] გონებაჲ კეთილისა ხედვისაგან[15] და მოლოდებისა და წურთისა ყოფადთა

1 თანააღრევასა] აღრევასა თანა H. 2 ნუუკუ CHK. 3 შურისადვე E. 4 ხარა A, ხარ HK. 5 ტირილი და გოდებაჲ A, ∼ გოდებაჲ და ტირილი CDEHK. 6 გამოლტოლვაჲ DEHK. 7 შეტყუებაჲ A, შეტყუებად CD, შეტყჳ̈ბად E, შეტყუ̈ბად HK. 8 თანალმობისათა HK. 9 შემთხუ̈ული HK. 10 ∼ მხილებად შენდა K. 11 პლისასა E, პ˜ლისსა H. 12 გ˜ნმტკიბ˜ჲ E. 13 შ˜ს K. 14 იქმნეს HK. 15 კეთილისა ხედვისაგან A, ∼ კეთილისაგან ხედვისა CDHK, კეთილისა ხედვისა E.

(1) იგავნი 9,8.

კეთილთაჲსა,[1] ვინაჲცა შეემშჭუალვინ[2] გრძნობადთა, და მათ მიერსა[3] მოსაღებელსა მი(61vA)სდევნ (41rC) შურისა და სიბოროტისა დამონებითა.[4]

ᲙᲮ. (28) ვაჲმე, იტყჳნ, რაჲ ვყო უბადრუკმან! ფრიადსა უძლურებასა, სიგლახაკესა და მარტოებასა და დაკსნილობასა მოუცავ მე! ქმნად არა ძალ-მიც, თხოვად მრცხუენის,[5] უცხოქმნილ[6] ვარ თჳსთაგან, და, ჩემდა[7] სამშობლოთა საქმეთაგან დღეკეთილობად შემძლებელი, დღეძნელობასა შთავვარდი. რომელნი მნატრიედ მე, აწ საყუედრელ[8] მათდა ქმნილ ვარ. მწუხარებაჲ შეიცავს გულსა ჩემსა, გარდარეულებისათჳს ჩემთა განსაცდელთაჲსა.[9] არავინ არს კელის-ამპყრობელ, არავინ თანალმობილ! იგი ვინმე ხუცად ა(534vE)ღიყვანა! იგი ვინმე თავად დაიდგინა! ხოლო მე უშ(30vD)უერ[10] და უდიდებელ და მივრდომილ ვარ! არავინ არს მზრუნველ ჩემდა, სიგლახაკესა და სენსა შთავრდომილისა! იგი განმ(47rH)დიდრდა; ესე მოწაფეთაგან წინა-იძღუანვის; ვინაჲცა მთავართა თანა მეინაკეობენ;[11] ხოლო მე, ფრიადსა უდიდებლობასა მიწევნული, მდღევრისაცა[12] საზრდელისაგან დაკლებულ ვარ. იგინი, წარმატებულნი, ბრწყინვალედ იშუებენ,[13] ხოლო მე საჭიროთა საფარველთაგანცა დაკლებულ ვარ. და რაჟამს დღენი მათნი აღესრულნენ,[14] კეთილად განვლენ საწუთოჲსაგან,[15] მაშინ ნელსაცხებლითა ბრწყინვალედ მიემთხჳნენ შემურვასა, (62rA) განგლესილთა საფლავთა დაისხნენ და საუკუნოჲ სახელი ზედაწარწერითა საფლავთა მათთაჲთა[16] მოიგონ. ხოლო მე აღვესრულო რაჲ, ნუუკუე[17] და ვერცა დაფლვასა მივემთ(32vK)ხჳო, არამედ სენაკი ჩემი[18] იქმნეს საფლავ ჩემდა, ოკრებისაგან მომხილველთაჲსა![19] გული (41vC) ჩემი ლმობილ არს და რაჲ ვყო! თუალნი ჩემნი მოაკლდეს ხედვითა კარისაჲთა,[20] და არავინ არს მრეკალ.[21] მწუხარე ვარ მე, და არცა ერთი

1 კეთილთასა H. 2 შეემშჭუალვინ AC, შეემსჭუალვინ DEHK. 3 მისსა C. 4 დამონებისა K, დამოთმინებითა H. 5 მრცხჳენის E, მრცხუᲬნის HK. 6 უცხ-ქმნილ A, უცხო-ქმნულ DE. 7 ჩემდა AE, + და ჩემდა K. 8 საყუᲬდრელ H. 9 განსაცდელთასა H. 10 უშუᲬრ CHK. 11 მეინაკეობენ ACHK, მეინაკეობნ DE. 12 მდღევისაცა E. 13 იშუᲬბენ HK. 14 აღასრულნენ H, – K. 15 საწუთოსაგან HK. 16 მათთაჲ C, მათთათა HK. 17 ნუუკუᲬ CHK. 18 ჩემი – C. 19 მომხილველთასა HK. 20 კარისათაჲ H, კარისათა K. 21 მრეკალ ACK, მრეკელ EH.

ნუგეშინისმცემელ! სრულიად ჭირვეულ ვარ, და არავინ არს თანამზრუნველი! ვაჲმე, რამეთუ მოაკლდებიან სალმობით დღენი ჩემნი!

ᲙᲘ. (29) არქუ სულსა შენსა, ჶ კაცო: ვიდრემდის მწუხარე ხარ, სულო ჩემო, ვიდრემდის აღმაშფოთებ მე! ესევდ უფალსა (1) და წარსდევნნე გულარძნილნი გულისსიტყუანი, რამეთუ არათუმცა შეთხზულ იყავ (535rE) მიწიერთა, ესევითართა ბადეთა არა შთაჰვარდებოდე.[1] გარნა ამას მეცნიერ იყავ, ვითარმედ ყოველი კაცი, გინათუ სიმაღლესა შინა იყოს, ანუ სიმდაბლესა, უკუეთუ ოდენ ნებისაებრ ღმრთისა მოქალაქობდეს, არა განსაგდებელ არს. ხოლო უკუეთუ ვისმე წუთჟამისანი უკჯრდენ, და ამათსა მოღებასა მისდევდეს, მართალთა ნუგეშინისცემისაგან დაუკლიეს[2] თავი თჯსი.

ᲙᲒ. (30) უკუეთუ მის სიხარულისა სუ(31rD)რვიელ ხარ, ნუ ადგილ-სცემ გულარძნილთა გულისსიტყუათა, განდგომილების შემქმნელთა ღმრთისაგან, რამეთუ უტ(62vA)ყუველ[3] არს მეტყუელი: „რომელმან მოიპოოს[4] სული თჯსი, წარიწ(47vH)ყმიდენ იგი, ხოლო რომელმან წარიწყმიდოს სული თჯსი ჩემთჯს, მან პოოს[5] იგი“. (2) ვინაჲცა[6] მოციქული იტყჯს: „მოჰკუედით[7] და ცხორებაჲ თქუენი დაფარულ არს ქრისტესითურთ[8] ღმრთისა თანა. რაჟამს ქრისტე გამოცხადნეს, ცხორებაჲ ჩუენი, მაშინ თქუენცა გამოსცხადნეთ[9] დიდებით. (3)

Ლ. (31) რაჲსა განკჯრვებული ჰნატრი წუთჟამისათა, და მსგავსად მდინარისა წარმდინარეთა? რაჲ-მე არგის საფლავმან ბრწყინვალემან და სამარემან განგლესილმან[10] და ქებათა ცუდთა კაცსა, უღმრთოებით ცხო(41vC)რებულსა, რაჟამს იგი თჯთ[11] განსუენებასა[12] ვერ მიემთხჯოს!

ᲚᲨ. (32) რაჲ[13] ერგების ოქროსართულსა[14] ქუეშე[15] მდებარ-

1 შთავარდებოდე HK. 2 დაუკლეს H. 3 უტყუᲬლ K. 4 მოიპოოს ACHK, მოიპოვოს DE. 5 პოოს ACHK, პოვოს E. 6 ვინაცა H. 7 მოჰკუᲬდით HK. 8 ქ˜ეთურთ AHK, ქ˜ტეთურთ DE. 9 გამოცხადნეთ H. 10 განგლესილმან ACHK, განლესილმან DE. 11 იგი თჯთ (AC) ∾ თჯთ იგი DEHK. 12 განსუᲬნებასა H, + შინა K. 13 რაჲ CDHK, რაჲსა E. 14 ოქროსართულთა DEHK. 15 ქუᲬშე C, ქ˜ᲨᲬ H.

(1) ფს. 41,6. (2) მათე 10,39; მარკ. 8,35; ლუკა 9,25; იოანე 12,25; შდრ. მათე 16,25; ლუკა 17,33. (3) კოლ. 3,4.

ეობაჲ, წყლტუობასა[1] შინა ზღუდეთა და სართულისასა, რაჟამს თჳთ ვნებათაგან იტანჯებოდის და შინაგან გუელთა[2] მიერ იკბინებოდის, შეჭმული ჴორცითა! რაჲ სარგებელ ეყოს (535vE) გარდაულღვილსა სულსა უმრავლესთა მოსწრაფებაჲ ჴორცთათჳს, უკუეთუ არა აქუნდეს უფლისა-მიერი ქებაჲ ეკლესიასა შინა დიდსა! ნუ გიკჳრს წუთჟამისათათჳს[3] და ცჳლის მსგავსად დადნობადთა! — არამედ იგინი[4] მდიდართა თანამეინაკეობენო, — იტყჳს. არამედ შენ[5] ყოველთა მეუფესა[6] ღმერთსა ეზრახები ლოცვისა მიერ, და შჭამ[7] ჴორცსა მხოლოდშობილისა ძისა მისისასა,[8] და ჰსუამ[9] სისხლსა მისსა. იშუებდ[10] მხიარულებით, რამეთუ ტაძარ[11] მისსა ღირს იქმენ ყოფად.

(33) ნუ ჰსულმო(63rA)კლეობ,[12] ხედვიდე[13] რაჲ თავსა თჳსსა საწუთოსა ამას შინა უდიდებელად მყოფსა, ანუ სენსა შინა, გინა ღრმასა სიბერესა და სიგლახაკესა, რამეთუ რომელი ზრდის მფრინველთა ცისათა, არა გიტეოს შენ უღუაწად.[14] (1) არამედ სწუხა, ნუსადა თუალმრუმეობამან მოგიცვას შენ; გარნა გულისჴმაყავ, ვითარმედ ესე მართალთაცა შეე(31vD)მთხჳა. ვინაჲცა[15] ისაკ იაკობს, მიმღებელსა კურთხევისასა, ეტყოდა: „მომეახლე მე და განგიხილო, უკუეთუ[16] შენ ხარა ძე ჩემი ესავ“. (2) არამედ (33rK) ფრთხილ იყვნეს თუალნი გონებისა მისი(48rH)სანი, სიბოროტისაგან განწმედილნი. შენცა უკუე[17] განწმდი[18] სიბოროტისაგან, და ჴორციელისა სნებისათჳს ნურარაჲ[19] სიტყუაჲ გაქუნ, რამეთუ იგი ზრუნავს ჩუენთჳს. არამედ საჭიროთა საკმართაგან ნაკლულევან ხარა? — გულად-იღე ჰეროდე, სიმდიდრითა[20] და შუებითა[21] გარდარე(42rC)ული. ხოლო წინამორბედი საპყრობილესა შინა შეკრული, ვითარცა ერთი ძჳრისმო(536rE)ქმედთა და უნდოთა კაცთაგანი, რამეთუ უტყუველ[22] არს მეტყუელი:

1 წყლტუობათა DE, წყლტუებ˜ჲსა H, წყლტუებსა K. 2 გუწლთა HK. 3 წუთჟამისათჳს HK. 4 იგი HK. 5 შენ — K. 6 მეუფესა C, მ˜ფწსა ADEK. 7 სჭამ A, შჭამ CDEHK. 8 მისისათა E. 9 სუამ H. 10 იშუწბდ CK. 11 ტაძარსაჲ H. 12 ჰსულმოკლეობ A, სულჰმოკლეობ CH, სულმოკლეობ DEK. 13 ჰხედვიდე K. 14 უღვაწად K. 15 ვინაცაჲ H. 16 უკუწთუ C. 17 უკუწ CHK. 18 განწმიდი A. 19 ნურარაჲ ACHK, ნურაჲ DE. 20 ჰეროდე სიმდიდრითა ∾ ჰეროდესი მდიდრისა H. 21 შუწბითა CHK. 22 უტყუწლ HK.

(1) მათე 6,26; ლუკა 12,24. (2) დაბ. 27,21.

„თქუენ ჭირი გაქუნდეს[1] სოფელსა შინა, ხოლო სოფელსა უხაროდის. თქუენ სწუხდეთ, არამედ მწუხარებაჲ თქუენი სიხარულად გარდაიქცეს“. (1)

ᲮᲦ. (34) არამედ სთქუა სამე[2] და იტყჳ, ვითარმედ: მე იწროებით წარვლე[3] ცხორებაჲ ჩემი,[4] შეუსწავებელად და უდიდებელად, და შემდგომად სიკუდილისა არავინ არს ᲙᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ჩემისა აღმასრულებელ! — უკუანაჲსკნელისა უგუნურებისანი (63vA) არიან ესენი, და დიდებისმოყუარისა[5] სულისა სნეულებანი! რაოდენთა ჰგონებ დევნულებათა შინა მოღუაწე-ქმნილად[6] მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისათჳს, და[7] ვიდრე მოაქამდე[8] უცნაურად დაშთეს სოფლისაგან. ნუუკუე[9] მთათა შინა და ქუაბთა და ᲙᲣᲠᲔᲚᲗᲐ ქუეყანისათა აღსრულებულნი, რომელთა ᲙᲡᲔᲜᲔᲑᲐᲜᲘ კაცთა შორის არა აღესრულებიან, წარ-მე-წყმდესა?[10] — არასადა, არამედ წიგნსა ცხოველთასა ყოველნი აღიწერნეს.[11] ვინაჲცა,[12] ზეცისასა ზრახევდ და ნუ ქუეყანისასა, რამეთუ მართალთა მოქალაქობაჲ ცათა შინა არს.

ნუ ევლტი ტკივილთა, რამეთუ ჩუენცა, დაშთომილნი ესე, ტკივილთა შინა და იწროებათა და ჭირთა მიერ სათნო-ყოფილთა უფლისათა ვჰნატრით.[13] უკუეთუ თანამკჳდრ[14] ყოფაჲ მართალთაჲ[15] გნებავს, ნუ განჰნერწყუავ[16] სიმდაბლესა, ნუცა ივლტი შრომათა ძჳრისხილვისაგან, არამედ მოითმინე, რაჲთა მიემთხჳო დაუსრულე(32rD)ბელსა ცხორებასა და სიხარულსა და დიდებასა, მოციქულისაებრ, მეტყუელისა: „ვერ ღირს არიან ᲕᲜᲔᲑᲐᲜᲘ ამის (536vE) ჟამისანი ყოფადისა მის თანა დიდებისა, ჩუენდა გამოცხადებადისა“. (2) ხოლო გნებავს თუ, რაჲთა არა (48vH) წარიპარო რაჲთამე[17] წინააღმდგომისაგან, გრწმენინ, ვითარმედ არარაჲ მათგანი (42vC) დაეფარვის ღმერთსა, რაოდენი რაჲ ჰქმნა[18] ანუ მოიგონო. ხოლო უკუეთუ გაეჭუებს[19] გულისსი-

1 გ˜ქნდეს E. 2 სადმე AK, სამე C, სადამე DEH. 3 წარვლე ACDEHK. 4 ჩემი (DE) — ACHK. 5 დიდებისმოყუარის E. 6 მოღვაწე-ქმნულად K. 7 და CDEHK, რამეთუ A. 8 მოაქამდე ADE, მოაქამომდე C. 9 ნუუკუᲔ CHK. 10 წარწყმდესა C. 11 აღიწერნენ DE. 12 ვინაცა H. 13 ვნატრით HK. 14 თანამკჳდრ ACHK, ყოველთა მკჳდრ DE. 15 მართალთა DEHK. 16 განნერწყუავ K. 17 რაჲთამე C, რ˜ამე DK, რ˜ა მეცა H. 18 ქმნა H. 19 გაეჭუᲔᲑᲡ HK.

(1) იოანე 16,20. (2) რომ. 8,18.

ტყუაჲ მეცნიერებისათჳს ღმრთი(64rA)სა, სახედ გაქუნდინ წინაჲსწარმეტყველისა ელისესი, რაჟამს ბრძოლაჲ[1] შემოკრბა შორის მეფეთა ისრაელისასა[2] და ასურასტანელისასა,[3] მეფე ასურასტანისაჲ[4] განეზრახვოდა[5] მჴედართა თჳსთა და თქუა: „იმას[6] ადგილსა დავიდარნო“. მაშინ მიავლინა[7] ელისე მეფისა ისრაელისა[8] და თქუა: „დაიცევ თავი თჳსი არა-წარვლად ადგილსა მას, რამეთუ მუნ ასურნი დამალულ არიან“. და მიავლინა მეფემან ისრაელისამან[9] ადგილსა მას, სადა ჰრქუა მას ელისე, და ეკრძალვოდა მიერ, არა ერთგზის ოდენ ანუ ორგზის, და აღიძრა სული მეფისა[10] ასურთაჲსა[11] სიტყჳსა ამისთჳს, მიუწოდა[12] მონათა თჳსთა და თქუა მათდა მიმართ: „არა მეტყჳთა, ვინ განმცემს მე,[13] მეფესა ისრაელისასა?“[14]

და თქუა[15] ერთმან მონათა მისთაგანმან:[16] „არა, უფალო ჩემო მეფე! არამედ ელისე წინაჲსწარმეტყველი ისრაელსა[17] შორის მიუთხრობს მეფესა ყოველთა მათ სიტყუათა, რაოდენთა იტყოდი საუნჯეთა (33vK) შინა სახლისა შენისათა“. (1)

და უკუეთუ წინაჲსწარმეტყველსა არა დაეფარვოდა დაფარულად ქმნილი რაჲმე, ვითარ ყოველთა დამბადებელისაგან უძლოს დაფარვად რამანცა? – არასადა![18] ამისთჳს ბრძანებულ ვიქმნენით საუნჯეთა შინა ლოცვად, უფლისა და მაცხოვრისა ჩუენისა (537rE) იესუჲს მიერ თქუმითა: „ხოლო შენ, რაჟამს ილოცვიდე, შევედ საუნჯესა შენსა,[19] დაჰკაშ[20] კარი შენი და ილოცევდ[21] მამისა შენისა მიმართ ფარულად, და მამაჲ[22] შენი, რომელი ხედავს[23] და(64vA)ფარულთა, მოგაგოს შენ ცხადად.

განვაგდოთ უკუე[24] თავთა ჩუენთაგან ყოველი გულისსიტყუაჲ ბოროტი, ნუსადა დავიკსნნ(43rC)ეთ, რამეთუ შიშ(32vD)უელ[25]

1 ბრძოლა HK. 2 ი˜ფლის˜სა CDEHK. 3 ასურასტანელისასა AC, ასურასტანისასა DEHK. 4 ასურასტანისა HK. 5 განეზრახოდა H. 6 ამას H. 7 მიავლინნა ADE, მიავლინა CHK. 8 ი˜ფლისა ACDEHK. 9 ი˜ფლისამ˜ნ ADEHK, – C. 10 მეფისაჲ C. 11 ასურთასა H. 12 მიუწოდა ACDHK, მოუწოდა E. 13 მე – C. 14 ი˜ფლის˜სა CDEHK. 15 თქუა] ვ˜ა K. 16 მისთაგან E. 17 ი˜ფლსა ACDEHK. 18 არასადა AC, არასადა DE. 19 შენსა + და CHK. 20 დაკაშ K. 21 ლოცევდ E. 22 მამა H. 23 ჰხედავს K. 24 უკუფ K. 25 შიშუფლ HK.

(1) IV მეფ. 6,8-12.

არს ჯოჯოხეთი წინაშე[1] მისსა და არა არს საბლარდნელ წარ-
საწყმედელისა. ნუ ურვეულ ხარ, ნუცა ორგულებ, რამეთუ წინაშე
თუალთა ღმრთისათა ვართ. დაღათუ გჯნდეს, გინათუ არა გჯნდეს.

გიხაროდენ ჭირთა შინა, (49rH) რამეთუ გჯრგჯნნი[2] თითოფ-
ერთა ყუავილთაგან შეითხზვიან[3] და მართალნი მრავლითა ჭირ-
ითა შევლენ სიხარულსა უფლისა მათისასა.

ᲬᲚ. (35) ნუ გული-გითქუამნ[4] მთავრობად[5] სულთა, ნუ-
უკუე[6] არღა მიწთომილ[7] იყო საზომსა უვნებელობისასა, და
თავსაცა თჯსსა ავნო და შედგომილთაცა შენდა. ხოლო უკუეთუ
უნებლიეთ[8] მიიზიდვი, ზრუნვაჲ გაქუნდინ, არა რაჲთა შენთა
ნებათა ჰყოფდე, არამედ მისთა, რომელმან გარწმუნა შენ მოღუ-
აწებაჲ სიტყჯერთა ცხოვართაჲ.[9] რამეთუ იტყჯს წინაჲ-
სწარმეტყუელისა ეზეკიელის მიერ:* ჭ მწყემსნო ისრაელისანო;[10]
ნუუკუე[11] თავთა თჯსთა აძოებენა[12] მწყემსნი?** ანუ არა ცხო-
ვართა აძოებენა[13] მწყემსნი?[14] აჰა სძესა შჭამთ[15] და მატყლსა
შეიმოსთ, და მსუქანსა[16] დაჰკლავთ, და ცხოვართა ჩემთა არა
აძოებთ.[17] მოუძლურებული არა განაძლიერეთ, ძჯრხილული არა
ჯორცმოსხმულ ჰყავთ;[18] შემუსრვილსა არა შეუკართ და შეცთო-
მილი (537vE) არა მოაქციეთ, (65rA) და წარწყმედული არა
მოიძიეთ, და ძლიერსა შრომით[19] აქმნევთ,[20] და განეთესნეს[21]
ცხოვარნი ჩემნი არა-ქონებითა მწყემსისაჲთა,[22] და იქმნნეს[23]

---

* მინაწერი კიდეზე: „იხილეთ (იხილე E) ესე ადგილი ყოველივე. (ყ˜ივე D, ყ˜დვე E) მწყემსნო, თქუენდა (თქუენდა D, თქუენ ზედა E) მომართისა სიტყჯსა“ DE. „შეისწავე: ყოველი (ყოველი – J) ესე ადგილი, მწყემსნო, თქუენდა მიმართ არს სიტყუაჲ (სიტყუა HJ)“ AHJKL.

** ეს სიტყვა და მომდევნო ფრაზაც („ანუ არა ცხოვართა აძოებენა მწყემსნი?“) C-ს გადამწერს გამორჩენია და შემდეგ კიდეზე შეუვსია.

1 ∼ წინაშე ჯოჯოხეთი K. 2 გჯრგჯნი K. 3 შეითხზჯან H. 4 გული-
გითქუამ˜ნ E. 5 მთავარობად E. 6 ნუუკუᲂ CHK. 7 მიწთომილ CDE] მიწევნულ H, მიწევნილ K. 8 უნებლიით H. 9 ცხოვართა H. 10 ი˜ᲂლისანო AK, ი˜ᲂლნო DE, ი˜ᲂლისნო H. 11 ნუუკუᲂ CHK, ნუუკუ E. 12 აძოვებენა HK. 13 აძოვებენა HK. 14 ანუ არა ცხოვართა აძოებენა მწყემსნი? – CDE. 15 შჭამთ AC, სჭამთ DEHK. 16 მსუქანსა AC, მსუქანესა DEHK + და DE. 17 აძოვებთ K. 18 ყავთ K. 19 შრომით] შორით H. 20 აქმნევთ ACHK, აქმნიეთ DE. 21 განეთესნეს AC, განითესნეს DEHK. 22 მწყემსისაჲთა A, მწყემსთაჲთა CDEK, მწყემსთათა H. 23 იქმნნეს AC, იქმნეს DEHK.

საჭმელ ყოველთა მჴეცთა ველისათა, და განითესნეს ცხოვარნი მთათა ზედა და ყოველთა ბორცუთა მაღალთა, და პირსა ზედა ყოვლისა ქუეყანისასა განიბნინეს, და არა იყო გამომეძიებელ, და[1] არცა მომაქცეველ. (1)

ამისთჳს ისმინეთ მწყემსთა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ:[2] ცხოველ ვარ[3] მე, – იტყჳს უფალი უფალი.[4] (43vC) ამის წილ, რამეთუ იქმნნეს ცხოვარნი ჩემნი განსაბნეველ, და იქმნნეს ცხოვარნი ჩემნი საჭმელ ყოველთა მჴეცთა ველისათა, არა-ქონებითა მწყემსთაჲთა.[5] * და რამეთუ არა გამოიძინეს მწყემსთა ცხო(33rD)ვარნი ჩემნი, და რამეთუ აძოებდეს[6] მწყემსნი თავთა თჳსთა, ხოლო ცხოვართა ჩემთა არა აძოებდეს.[7] (2)

ამისთჳს, მწყემსნო, ისმინეთ სიტყუაჲ უფლისაჲ: „ამას იტყჳს უფალი: აჰა, მე მწყემსთა ზედა, და გამოვიძინე ცხოვარნი ჩემნი ჴელთა მათთაგან, და მივაქცინე იგინი არა-მწყსად ცხოვართა ჩემთა, (49vH) და არღარა მერმეცა აძოებდენ მათ მწყემსნი, და გამოვიტაცნე ცხოვარნი ჩემნი პირისაგან მათისა, და არღარა იყვნენ[8] მერმეცა საჭმელ მათდა. (3)

ᲮᲝ. (36) შემდგომობით უკუე[9] ჯერ-არს ცნობად, რა(34rK)ბამი ზღვევაჲ[10] აქუს შეურაცხის-მყოფელობით და უგულებელს-მყოფელობით[11] მზრუნველსა[12] მისდა დამორჩილ(65vA)ებულთასა,[13] რამეთუ უკმს წინამძღუარსა,** რაჲთა იყოს მეცნიერ და ფრთხილ ცხორებად სამთავროთა თჳსთა და ცნობად თითოეულისა სლვასა,[14] (538rE) ძრვასა,[15] მორტყმულებასა, და მხილებად უშუერებასა,[16] და ჴელ-პყრობად უმჯობესთა მიმართ, რამეთუ მოძღუარნი არა ხოლო სახეებსა ასოთასა უჩუენებენ[17] დამოწაფებულ-

* მინაწერი სვეტის გასწვრივ: „წინამძღუართათჳს“ CL.

** ორი მინაწერი სტრიქონის გასწვრივ: (1) „წინამძღუართათჳს“ და (2) „შეისწავე, ფრიად (ყოვლად JK) შუენიერი“ CDEJK.

1 და – DE. 2 ღ˜ჲ ADE, უფლისაჲ C, ო˜ჲ K. 3 ვარი H. 4 უფალი] ღმერთი K. 5 არ იკითხება A-ში. მწყემსთათა HK. 6 აძოვებდეს K. 7 აძოვებდეს K. 8 იყ˜ნედ K. 9 უკუᲗ CHK. 10 ზღუᲗვაჲ H. 11 და უგულებელს-მყოფელობით – K. 12 მზრრუნველსა E. 13 დამორჩილებულთა E. 14 სლვად H. 15 ძრვასა – DE. 16 უშუᲗრებასა CK, და მხილებად უშუერებასა – H. 17 უჩუენებენ ADEHK, აჩუᲗნებენ C.

(1) ეზეკ. 34,2-6. (2) ეზეკ. 34,7-8. (3) ეზეკ. 34,2-10.

თა მათდა, არამედ ვიდრე წერტილთამდეცა, და თითოეულსა ნაწევარსა თჳსსა ადგილსა წინა-დაუდებენ. ეგრეთვე უკმს სულთა ზედამდგომელსა, ვიდრე მცირეთამდეცა ცხორებად თანაშემწეთა, წინა-დადებად ძმათა, და თანა-აც თხრობად მათდა უდებთ-ათჳს ქადებულთა მათცა ტანჯვათა, რაჲთა ზღუდე-ქმნილნი აყენებდენ მიზეზსა უმიზეზოჲსა(44rC)გან.[1] * ესრეთ უკუე[2] მგელთაცა, იხილონ რაჲ მზრუნველობაჲ მწყემსისაჲ, ივლტიან არვისაგან სიტყჳერთა ცხოვართაჲსა,[3]

(37) რამეთუ არარაჲ ესრეთ აღიყვანებს[4] სულსა ცხორებად, და უგანჭაბუკებულეს[5] ჰყოფს შრომათა მიმართ, ვითარცა პოვნაჲ მოძღურისაჲ, საქმით სათნოების -მქადაგებელისაჲ,[6] მეტყველისა მისებრ: „ჩემგან იხილეთ და ესრეთ ჰყოფდით“. (1)

ᲮᲬ. (38) გჳკმს უკუე[7] ჩუენცა, დამოწაფებულთა, არა უსმ ყოფაჲ, არცა წინააღმდგომის[8] მეტ(33vD)ყველ,[9] არამედ ყოველსავე სიმდაბლესა ჩუენებად[10] წინაშე ღმრთისა და კაცთა. და დაღათუ შეგუემთხჳოს[11] მას(66rA)წავლელისაგან ჩუენისა სიტყჳთ ქადაგებაჲ სათნოებისაჲ, ხოლო საქმით უდებ იყოს თჳთ იგი, ნუმცა ამის მიზეზისაგან ადგილ-ვსცემთ წინააღმდგომსა, გარდასაქცეველად სულისა ჩუენისა, არამედ მოვიკსენოთ მეტყველისაჲ:[12] „სა(50rH)ყდართა მოსესთა დასხდეს მწიგნობარნი და ფარისეველნი; ყოველი რაოდენი გრქუან თქუენ, ყავთ, ხოლო საქმეთა მათთა(538vE)ებრ ნუ ჰყოფთ, რამეთუ იტყჳან და არა ჰყოფენ“. (2)

(39) მარადის დაიცევ თავი შენი არა-დადგმად მოყუსისა საცთური ანუ შესაბრკოლებელი, (3) შეშინებითა ქადებისა, წინაჲსწარმეტყველისა მიერ თქუმულისაჲთა:[13] ** „ვაჲ, რომელი ასუ-

* მინაწერი სტრიქონის გასწვრივ: „იხილე, შუენიერი“ DE.

** მინაწერი აშიაზე: შეისწავე: ყოველი ესე ადგილი, მწყემსნო, თქუენდა მომართ (მიმართ L) არს სიტყუაჲ (სიტყუა J, სიტყა E) EJKL.

1 უმიზეზოსაგან H. 2 უკუᲗ CHK. 3 ცხოვართასა HK. 4 აღიყვანეს E. 5 უგანჭაბუკელეს HK. 6 სათნოებით-მქადაგებელისაჲ AC, სათნოების-მქადაგებელისაჲ DE, სათნოების-მქადაგებელისა H, სათნოებათა-მქადაგებელისა K. 7 უკუᲗ ACHK. 8 აღდგომის C. 9 მეტყუᲗლ C. 10 ჩუენება E, ჩუᲗნებად HK. 11 შეგუᲗმთხჳოს ACHK, შეგემთხჳოს DE. 12 მეტყუᲗლისა H. 13 თქუმულისათა HK.

(1) შდრ. მათე 11,29. (2) მათე 23,2-3. (3) რომ. 14,13.

მიდეს მოყუასსა თჳსსა სასუმელსა აღმრღუეულსა“.[1] (1) და კუალად: „ამას იტყჳს უფალი უფალი:[2] აჰა ესერა, მე განვსაჯო შორის ცხოვრისა[3] და ცხოვრისა, ვაცისა და ვერძისა, და არა კმა-იყოა თქუენდა, რამეთუ კეთილსა საძოვარსა სძოვდით, და ნეშტთა მათ სამწყსოჲსათა[4] დასთრგუნევდით, და დაწმედილსა წყალსა სუემდით.[5] და ნეშტსა მას ფერჴითა თქუენითა[6] აღამრღუევდით,[7] და ცხოვარნი ჩემნი ნათრგუნა(44vC)ვსა ფერჴთა[8] თქუენთასა ძოვდეს, და ფერჴთა ქუეშე[9] თქუენთა აღმრღუეულსა[10] წყალსა სუმიდეს. ამისთჳს ამას იტყჳს უფალი უფალი:[11] „აჰა ესერა, მე განვსაჯო შორის ცხოვრისა ძლიერისა და შორის ცხოვრისა[12] უძლურისა,[13] გუერდებითა[14] და მჴრებითა თქუენითა[15] იჭენებით და რქითა[16] თქუენი(66vA)თა ჰრქენდით[17] მოკლებად ყოვლისა. და ვიჴსნნე ცხოვარნი ჩემნი და არღარა იყვნენ[18] მერმე ჴელთსაგდებელ. და განვსაჯო შორის ზუარაკისა და ზუარაკისა მიმართ“. (2)

ნუმცა ვართ თავმოყუარე, რამეთუ ამიერ ბოროტისა (34vK) მორჩნი აღმოეცენებიან, ხოლო თავმოყუარულობისა[19] დამარღუეველ[20] არს სიყუარული, ყოველთა მიმზიდველი ერთნებობად და შემკრველი. (34rD)

დიდ და პატიოსან მონაგებ არს[21] სიყუარული. იღუაწე უკუე[22] არა-განვრდომად მისგან, ვინაჲცა, მოქე(539rE)ნენი თავთა თჳსთა ცხორებისანი, ვჰრიდებდეთ[23] ასოთა თჳსთა, სახედ სათნოებისა დადებითა ჩუენითა მოყუსისა მიმართ: სარწმუნოებითა, სიყუარულითა, მოთმინებითა, სიწმიდითა, მორჩილებითა, სიმდაბლითა, შიშითა ღმრთისაჲთა.

---

1 აღმრღუწულსა HK. 2 უფალი – HK. 3 ცხოვარისა K. 4 სამწყსოსათა HK. 5 სუწმდით CK, ჰსუწმდით H. 6 თქ˜ნთა E. 7 აღამრღუწვდით K. და ნეშტსა მას ფერჴითა თქუენითა აღამრღუევდით – H. 8 ჴ˜რჴთა E. 9 ქუწშე C, ქ˜შწ H. 10 აღმრღუწულსა HK. 11 უფალი] ღმერთი K. 12 და შორის ცხოვრისა – EH. 13 და შორის ცხოვრისა უძლურისა – H. 14 გუწრდებითა CHK. 15 თქუენითა + შორის ცხოვ˜რისა უძლურისა H. 16 რქითა AC, რქებითა DEHK. 17 რქენდით K. 18 იყუნედ H, იყ˜ნედ K. 19 თავმოყვარულობისა K. 20 დამარღუწველ CHK. 21 მონაგებ არს CDE, ∼ არს მონაგებ A. 22 უკუწ CHK. 23 ვჰრიდებთ HK.

(1) შდრ. ეზეკ. 34,19. (2) ეზეკ. 34, 17-22.

ნუ თანა-წარჰყვებით[1] ბოროტთა ნებათა, არამედ თანამოღუ-აწე ვიქმნეთ[2] სულისა შრომათა, რამეთუ შუებაჲ[3] და გან-სუენებაჲ[4] წინაალმდგომ არიან კეთილ(50vH)ისა მოქალაქობისა.

(40) იწროსა და საჭიროსა[5] გზასა ვიდოდით. შემუსრვილე-ბაჲ გულისაჲ[6] გიყუარდინ,[7] რაჲთა დაადგრეს ჩუენ შორის კსენებაჲ სიკუდილისაჲ,[8] და განვთავისუფლდეთ დაშჯისაგან.[9]

ᲮᲮ. თქუმულ არს: ვაჲ მოცინართა, და ტიროდით[10] და გოდებდით.[11] და ნეტარ რომელნი იგლოვიან აწ, რამეთუ იგინი ნუგეშინისცემულ იქმნენ.[12]

შთავიხედნეთ საფლავთა, და ვიხილნეთ საიდუ(45rC)მლონი ბუნებისა ჩუენისანი ურთიერთა(67rA)სი,[13] ხუავი ძუალთაჲ,[14] თხემნი ჴორცთაგან განშიშულებულნი, და სხუანი[15] ძუალნი, და იგინი რაჲ ვიხილნეთ, თჳთ თავნი თჳსნი განვიხილნეთ, სადა იყოს აწინდელისა ყუავილისა სიკეთე და ფერშუენიერებაჲ[16] ღაწჳსაჲ.[17] ამას მგონებელნი დავსცხრეთ ჴორციელთა გულისთქუ-მათაგან, რაჲთა არა გურცხუენოდის[18] აღდგომასა მას.

მოიკსენებდ* ჩემსა უძლურებასა ლოცვათა შინა შენთა, არა უდებ-მყოფელი თავისა თჳსისაჲ,[19] რაჲთა მომიკსენოს მე უფალმან ღმერთმან, მატლთა და სიმყრალესა[20] შინა მყოფი, და მიკსნეს მე ცოდვილთა მიერ აღტჳრთულისაგან სატანჯველისა.[21] და ღირს მყოს შუებასა[22] სამო(539vE)თხისასა, რამეთუ სიტკბოებაჲ მისი და სახიერებაჲ და წყალობანი მისნი ყოველთა ზედა საქმეთა მისთა,[23] ამენ.[24]

ᲮᲮ. (41) ძმაჲ ვინმე მითხრობდა საქმესა ესევითარსა, სხჳსა მიერ ძმისა სმენილსა: კაცი ვინმე იყო[25] ქალაქსა რომელსამე, და

* მინაწერი სტრიქონის გასწვრივ: „შეისწავე: ყ˜დ-შუენიერი. ყოლად (ყოლად DE) სიმდაბლე“ DE; „იხილე ყოვლად სიმდაბლე“ CHL.

1 თანა-წარვჰყვებით C, თანა-წარვჰყუწბით H, თანა-წარჰყუწბით K. 2 ვიქმნნეთ DE, ვიყვნეთ ACHK. 3 შუწბაჲ CHK. 4 განსუწნებაჲ C. 5 საჭიროს E. 6 გ˜ლის E, გულისა HK. 7 გჳყუარდინ CH. 8 სიკუდილისა H. 9 დაშჯისაგან C, დასჯისაგან ADEHK. 10 ტიროდეთ CHK. 11 გოდებდეთ K. 12 იქმნენ CDE, იქმნნენ A, იყ˜ნენ HK. 13 ურთიერთარს K. 14 ძუალთა H. 15 ს˜ხნი DE, სახენი E. 16 ფერშუწნიერებაჲ HK. 17 ღაწჳსა K. 18 გურცხუწნოდის HK. 19 თჳსისა HK. 20 სიმყრალესა ACHK, სიმყრალეთა DE. 21 სატანჯუწლისა H. 22 შუწბასა HK. 23 მისთა – DE. 24 ამინ ADEH, ა˜ნ C, ა˜რნ K. 25 იყოს E.

აქუნდა მას მისდური[1] ვინმე მის თანა, რომელსა მიანდობნ ყოველსა საიდუმლოსა[2] თჳსსა.[3] (34vD) ამას[4] მისდურსა[5] მოუჴდა გულისსიტყუაჲ წარსლვად სამონაზონოჲსა[6] მიმართ ცხორებისა. ხოლო უფალი იგი მისი განცხადებულად ყოველსავე ჰყოფდა, განკუეთად[7] ნებითა გულისსიტყუასა მას ჭაბუკისასა, რამეთუ იყო იგი მისსა ერთგულ ყოველთა შინა საქმეთა, და ვერ უძლო დაპყრობად გულისსიტყუასა მას ჭაბუკისასა.[8]

და ვითარცა განეშორა ძმაჲ იგი ჭაბუკი და მივიდა (67vA) ძმათა თანა. შემდგომად მცირედთა წელიწადთა იწყო ბრძოლილობად[9] კუალად სოფლადვე მიქცევისათჳს. დაუტევა სენაკი თჳსი და წარვიდა უფლისა თჳსისა, რეცა (51rH) თუ მოხილვად კაცისა მის. ხოლო მან წადიერებით შეიწყნარა ძმაჲ იგი ერთ(46rC)გზის და ორგზის, ხოლო მესამედ მისლვასა აღიკადა ძმამან მან[10] ზმნითი[11] ჩემებაჲ, და გამოუცხადა კაცსა მას დაფარული ვნებაჲ თჳსი და ჰრქუა:[12] „ვინაჲთგან[13] ვერღარა ძალმიც ტჳრთვად უღელსა მარტოებით ცხორებისასა, გევედრები შენ, უფალო, შემიწყნარე მე შენ თანავე, და მიპყარ მე პირველსავე მას წესსა ზედა ჩემსა,[14] რამეთუ ვესავ უფროჲს[15] ერთგულებად საქმეთა შინა შენთა, ზეშთა[16] მისსა, (35rK) რომელ ვიყავ. და მესმოდა-ცა შენ მიერ, რომელ გინდა[17] ასულისაჲცა[18] შენისაჲ[19] მოცემაჲ[20] ცოლად ჩემდა“.[21]

ხოლო კაც(540rE)მან მან[22] მიუგო მისსა მიმართ: „უკუეთუ ღმერთსა არა დაუცევ სჳნიდისი შენი, მე ვითარ დამიცვა?“

ხოლო იგი სიტყჳთა ამით, ვითარცა საგუემელითა[23] წყლული, ესრეთ[24] კუალად-იქცა სენაკადვე თჳსსა.[25]

---

1 მისდური AC, მიზდური DEHK. 2 საჲდუმლოსა C. 3 თჳსსა] მისსა H. 4 ამის E. 5 მისდურსა AC, მიზდურსა DEHK. 6 სამონაზონოსა HK, სამონაზნოჲსა DE. 7 განკუეთად AHK, განკუეთად C, განყოფად DE. 8 რამეთუ იყო იგი მისსა ერთგულ ყოველთა შინა საქმეთა, და ვერ უძლო დაპყრობად გულისსიტყუასა მას ჭაბუკისასა – C. 9 ბრძოლლობად E. 10 მან – E. 11 ზმნობითი C. 12 თქუა H. 13 ვინათგან H. 14 ∾ ჩემსა ზედა H. 15 უფროს HK. 16 ზეშთა ACHK, ზესთა DE. 17 რომელ გინდა – H. 18 ასულისაცა ACEK. 19 შენისა HK. 20 მოცემაჲ AE, მოცემად CHK. 21 ∾ ჩემდა ცოლად K. 22 კაცმან მან] კაცნმან E. 23 საგუეშელითა H. 24 წყლული ესრეთ DE, ∾ ესრეთ წყლული ACHK. 25 თჳსად K.

ვინაჲცა ნუ მოვიწყენთ მოთმინებად შრომათა, რამეთუ წერილ არს: „რომელნი სთესვიდენ ცრემლით, სიხარულით მოიმკონ“. (1)

ᲮᲘ. (42) უმანკოებაჲ გაქუნდინ შეწყნარებად მცნებათა ღმრთისათა, ხოლო სივერაგე განგდებად მზაკუვარებათა[1] წინააღმდგომისათა.

ᲮᲒ. (43) სიბრძნით აღმოშჭრიდ[2] მავნებელთა უბნობათა, რაჲთა შინაგანი კაცი კეთილად დაეწყნაროს. (68rA)

Ხ. (44) ნუ ხარ მზაკუვარ[3] და განმწარებულ გულისსიტყჳთა, რაჲთა არა გებრკუმეს,[4] რაჟამს ჰგონებდე განმტკიცებად. (35rD)

ᲮᲨ. (45) ურისხველობასა[5] იღუწიდ, რაჲთა არა დაითრო[6] თჳნიერ ღჳნისა, სიბოროტისა და ძჳრისკსენებისაგან[7] დამძიმებული.

ᲮᲩ. (46) ნუ ხარ გემოთმოყუარე და შეურაცხისმყოფელ, რაჲთა არა იგმოს უფალი შენ ძლით.

ᲮᲪ. (47) ნუ თანა-ექცევი მიმოსობის მზრახვალთა, რაჲთა არა განიხრწნენ[8] მოგონებანი შენნი, რამეთუ სიტყუანი მათნი მავნებელ ფრიად, რამეთუ (46vC) მოხუცებულთა ჭაბუკებრიობად[9] მოჰმზადებენ,[10] ხოლო ჭაბუკთა მიიზიდვენ მოქმედებად[11] უშჯულოებისა.[12]

ᲮᲝ. (48) ბოროტთა კაცთა თანაზრახვასა[13] გარე-მიექეც, რამეთუ მონად წარუდგენიან[14] თავნი მათნი მუცლისადა და[15] მუცლის-ქუეშეთა[16] ვნებათადა.

ᲮᲬ. (49) ვერ ძალ-უც მეძავსა შეყუარებად მძაგებელი[17] ვნებისაჲ[18] მის, (51vH) ვერცა მპარავსა — მდევნელი უსამართლოებ-

1 მზაკვარებათა EHK. 2 აღმოსჭრიდ AE, აღმოშჭრიდ CH. 3 მზაკვარ K. 4 გებრკუმეს AC, გიბრკუმეს DEHK. 5 ურისხუᲩლობასა H. 6 დაითროჲ E. 7 ძჳრისკსენებისაგან ACHK, ძჳრ-კსენებისაგან DE. 8 განიხრწნენ H. 9 ჭაბუკებრიობად AC, ჭაბუკებრივობად DE, ჭაბუკებრივებად HK. 10 მომზადებენ K. 11 მოქმედებად AK, მოქმედად DR. 12 უშჯულოებისა C, უსჯულოებისა ADEHK. 13 თანაზრახვასა — DE. 14 წარუდგინებიან CHK, წარუდგენიან ADE. 15 და — K. 16 მუცლის-ქ˜შᲩთა DE, მუცლის-ქუᲩშეთა K. 17 მძაგებელი C, მოძაგებ˜ლი DEH. 18 ვნებისა H.

(1) ფს. 125,4.

ისაჲ, არამედ მსგავსსავე თჳსსა თანა-შეექუსვის[1] კაცი.

ᲨᲬ. (50) ნუ დაგიტკბებინ[2] შენ გულის(540vE)თქუმაჲ, რაჲთა არა დაგიმწარდეს შენ სატანჯველი მისი.

ᲨᲮ. (51) მარადღე მოელოდე[3] განსლვასა შენსა, და განემზადებოდე საგრობისა მიმართ მისისა, რამეთუ ჟამსა,[4] რომელსა არა მოელოდი,[5] მომავალ არს ბრძანებაჲ საშინელი. და მაშინ ვაჲ განუმზადებელთა![6]

ᲨᲯ. კეთილ არს ლმობიერებაჲ, რამეთუ სულებსა კაც(68vA)თასა განჰკურნებს.

ᲨᲰ. (52) არაოდეს ცოდოს მტირალმან, და არავინ მოიგონის[7] ბოროტი, ლმობიერებასა რაჲ შინა არნ,[8] რამეთუ ლმობიერებისაგან[9] მოვალს ტირილი, და ტირილისაგან გამოვალს მოკლებაჲ[10] და განშორებაჲ ბოროტთაჲ.[11]

Ჩ. (53) ეძიებდი თუ, რაჲთა მძლე ექმნე გულისთქუმათა, და უმეტესსა ნუღარას გამოეძიებ, რამეთუ ესე შეეტყუების[12] მოქმედებასა შენსა.

ᲩᲨ. (54) გულისთქუმათა დამჴსნელ არს, პირველად უკუე,[13] ზედაჲსზედა და სიფრთხილით[14] ლოცვაჲ; ამისსა შემდგომად — დამჭირვაჲ გონებისაჲ, და შთობაჲ მოგონებისაჲ[15] არა გამოტევებად უწესოსა სიტყუასა, და შეუტყუებელსა[16] ჯეროვნისა საკმრისასა, რწმუნებითა, ვითარმედ გამომწულილ(35vD)ველ[17] მსაჯულ[18] არს უფალი, და ვითარმედ შემოკრებაჲ გონებისაჲ[19] და მოლოდებაჲ საშჯელისაჲ[20] უჩინო ჰყოფენ შინაგანსა ცუნდრუკება(47rC)სა, და დააჭნობენ მოზა(35vK)რდსა გულისთქუმასა, რომლითა იქმნის ჰაერ-კეთილობაჲ,[21] და სიხარული[22] ესევითარსა მას სულსა შინა.

---

1 შეექუსვის C, თანა-შეექუსჯს H, თანა-შეექუსის K. 2 დაგიტკბებინ ACHK, დაგიტკბებიან DE. 3 მოელოდე + შენ K. 4 ჟ˜ა]ვ˜ა E. 5 მოელოდე K. 6 განუმზადებელთა AC, განუმზადებელსა DEHK. 7 მოიგონოს HK. 8 არ˜ნ K. 9 ლმობიერებასა რაჲ შინა არნ, რამეთუ — E. 10 მოკლება K. 11 ბოროტთა HK. 12 შეეტყუᲬბის HK. 13 უკ˜Წ HK. 14 სიფრთხილით ACK, სიფიცხლით DE. 15 და შთობაჲ მოგონებისაჲ — AC. 16 შეუტყუᲬბელსა HK. 17 გამომწულიველ C, გამომწულვილველ H. 18 მაჯ˜ლ H. 19 გონებისა HK. 20 საშჯელისაჲ AC, სასჯელისაჲ DE, სასჯელისა HK. 21 ჰ˜ერ-კეთილობაჲ E. 22 სიხარულსა K.

ჩჷ. (55) მოითმინე ადგილსავე მას, რომელსაცა სჯდე,[1] წინააღდგომითა სულმოკლებისაჲთა,[2] რამეთუ არათუ მიმოსლვითა და მიმოცვალებითა მომშჯდნებიან ვნებანი, არამედ გონებისა შემოკრებითა, და გჯკმს ქონებაჲ მოთმინებისაჲ, რაჲთა ნებასა ღმრთისასა ქმნითა მივემთხჯნეთ აღთქუმათა.

ხოლო რომელი მო(541rE)წყინებისა მიერ მიმოიტაცებოდის, შორს არს მოთმინებისაგან, ვითარცა სნეული (69rA) სიმრთელისაგან. ვინაჲცა არა მოწყინებასა შინა სათნოებაჲ, არამედ მოთმინებასა შინა იცნობების, ხოლო მოთმინებაჲ განახლებული (52rH) განმტკიცნების შექცევითა გონებისაჲთა[3] ხედვასა და წურთასა მოსალოდებელთასა, რამეთუ ამიერ რაჲ განპოხნეს გონებაჲ, მიიღებს ძალსა, ვითარ-იგი კორცნი მიღებითა საჭმელთა[4] — ტკბილსაჭმელთა და ნოყიერთაჲთა,[5] ხოლო უკუეთუ უნაწილო იქმნეს სული ამის მადლისაგან და ჭეშმარიტისა[6] პატივისა გლახაკ და უძლურ იქმნეს,[7] ვინაჲცა, შენ განიყარო რაჲ ვნებულ-მოყუარებაჲ[8] ნივთიერთა ვნებათაჲ, შეაქციე გონებაჲ საღმრთოსა მას მოქმედებასა, და არღარა გიკმს მიმოყვანებაჲ კორცთაჲ[9] ადგილითი-ადგილად,[10] და განჭრაჲ[11] მიმოსლვათა მიმართ, თჯნიერ სამართალისა[12] მიზეზისა და წინამძღუართა მიერ ბრძანებისა, რამეთუ სასუფეველი[13] ცათაჲ შინაგან ჩუენსა არს. (1)

ჩჸ. (56) დაუმძიმებელად და დაუბრკოლებელად დაიცევ თავი შენი, რომელსაცა ადგილსა მჯდომარე იყო, რაჲთა კეთილად წარემართო უფლისა მიერ. ხოლო უკუეთუ შე(47vC)ურაცხისმყოფელ მოჰკდე, იხილე, ნუსადა განეფინოს შენ ზედა შეურაცხებაჲ უმჯობესისაგან, და[14] (36rD) იქმნე მთავარ არაღირსთა საქმეთა.

ჩჹ. (57) სახე სრულებისა[15] არს სიხარული და მხიარულე-

1 შჯდე CH, სჯდე ADEK. 2 სულმოკლებისათა H. 3 გონებისათა H. 4 საჭმელთა — K. 5 ნოყიერთაჲთა CDEK, ნაყოფიერთაჲთა A, ნაყოფიერთათა H. 6 ჭ˜ტბისა A, ჭ˜ტებისა C, ჭეშმარიტისა DE. 7 იქმნეს ACHK, იქმნას DE. 8 ვნებულ-მოყ˜რებაჲ AK, ვნებულ-მოყუარობაჲ DE. 9 ~ კორცთა მიმოყვანებაჲ ACHK. 10 ადგილითი-ადგიდ ACHK, ადგილითი-ადგილად DE. 11 განჭრა H. 12 სამართლისა DE. 13 სასუფელი A, სსფ˜ლი C. 14 და — H. 15 სრულებისაჲ AC.

(1) ლუკა 17,21.

ბაჲ წარმატებათა ზედა მოყუსისათა, ხოლო[1] მწარისა ჩუეულებისა[2] და ბოროტისა გულისსიტყჳსა – ურვაჲ[3] და მწუხარ(69vA)ებაჲ მოყუსისა სათნო-ყოფილებისათჳს.[4]

ᲩᲬ.[5] (58) რაჲსა[6] სწუხ, Ჭ კაცო, კეთილსაქადულობასა (541vE) ზედა წარმართებულისასა![7] ნუუკუე[8] ამის და მის ვისიმე[9] ცხორებისაგან განვრდომითა[10] არსა ცხორებაჲ[11] შენი? ნუუკუე[12] მრავალთა განვრდომითა[13] ზეცათა სასუფეველისაგან შენმცა ჰმეუფებდია? ნუუკუე[14] შენ მარტოსა ოდენ[15] დაგიტევსა სასუფეველი ცათაჲ? ანუ შენ მხოლოჲსადა განმზადებულ არსა[16] სამოთხისა სიხარული, რამეთუ გიმძიმს მრავალთა ცხორებაჲ?

ნუმცა უკუე[17] განჰყიდი საქმეთა წმიდისა ტრფიალებისათა და წესიერსა მოქალაქობასა განსცვლი სიბორგილედ და მწარედ მძჳნვარებად ჩუეულებათა.[18]

ნუმცა ვინ გაცთუნებს შენ; ნუ კაცი, ნუ ეშმაკი, ნუ გულისსიტყუაჲ, დადარნებული მოგონებასა შინა გულისასა, რამეთუ შეუძლებელთაგანი (52vH) არს სათნოებისაჲ[19] სიმტკიცით წარმატებაჲ, არათუ თანა-შეეზავოს სიყუარული. რამეთუ დაღათუ აქუნდეს ვისმე ჩუენგანსა[20] ყოველი მეცნიერებაჲ, რომელი-ესე არა ადვილ[21] არს, და ყოველი სარწმუნოებაჲ ვიდრე მთათა ცვალებადმდე, სიტყუათაებრ[22] მოციქულისათა, და სიყუარული არა აქუნდეს, არარაჲ სარგებელ-ეყოს, (1) არამედ შორს დაშთეს მარ(36rK)თლისაგან გზისა, ზეცი(48rC)სა ბჭეთა მიმართ მიმყვანებელისა.[23] ვინაჲცა[24] გჳკმან მრავალნი ცრემლნი, განმათავისუფლებელად ჩუენდა საკრველთაგან სიძულილისა და შურისა და ამპარტა(70rA)ვანებისა, და ყოვლისა საეშმაკოჲსა ბიწისათა,

1 ხოლო] რამეთუ H. 2 ჩუᲬულებისა K. 3 ურვა K. 4 სათნოჲ-ყოფილებისათჳს E. 5 ნ˜ე – DE (ამის შემდეგ DE-ში თავების აღრიცხვა არეულია. 6 რასა H. 7 წარმართებისასა E. 8 ნუუკუᲬ CDHK. 9 ვისმე DE, ვისიმე HK. 10 განვრდომითა ACK, განვრდომილთა DE. 11 ცხორებაჲ ADE, ცხოვნებაჲ CH. 12 ნუუკუᲬ CDH. 13 განვრდომილთა AC, განვრდომითა DE. არსა ცხორებაჲ შენი? ნუუკუე მრავალთა განვრდომითა – K. 14 ნუუკუᲬ CDHK. 15 ოდენ – H. 16 არსა CHK, არს DE, განმზადებულ არს] განმზადებულსა A. 17 უკუᲬ CDHK. 18 ჩუᲬულებათა HK. 19 სათნოებისა AH, სათნოებისაჲ CDE. 20 თქუენგანსა H. 21 ადჳლ H. 22 სიტყჳსაებრ K. 23 მიმყუნებელისა H. 24 ვინაცა H.

(1) I კორ. 13,2.

რამეთუ ეშმაკეული გულისსიტყუაჲ არს მწუხარებაჲ ვისგანმე რჩეულებასა ზედა წარმართებულთასა, რამეთუ ეშმაკთა განიკუთნეს რაჲ სიძულილი, სასწრაფო არს მათდა (36vD) ყოველთა კაც(542rE)თა[1] მყის წარწყმედაჲ.[2] ხოლო წმიდათა, მიბაძვებითა მეუფისა[3] მათისაჲთა,[4] ყოველთა კაცთა[5] ჰნებავს ცხორებაჲ და მეცნიერებასა ჭეშმარიტებისასა მოსლვაჲ,[6] (1) რამეთუ სიყუარულითა რაჲ თხემდგმულ[7] იქმნეს, მოყუასი ვითარცა თავი თჳსი შეიყუარეს. (2)

ჩჵ.[8] (59) უკუეთუ წმიდა ხარ, ნუ აღჰზუავნები[9] განკრძალულებასა შენსა[10] ზედა, არამედ[11] სიმდაბლით ევედრე უფალსა, რაჲთა მცველ შენდა იქმნეს, ვიდრე აღსასრულამდე,[12] რამეთუ მრავალგზის ვენაკმანცა მყის ზედა-მისლვითა ოთხფერკთაჲთა,[13] მოულოდებელად განხრწნა ნაყოფი თჳსი უდებებითა[14] მცველისაჲთა.

ჩჸ.[15] (60) უკუეთუ სიმდიდრე გაქუს, ნუ დიდ-ჰმზრახვალობ,[16] რამეთუ არღა[17] განთავისუფლებულ ხარ ჭირთაგან, ღელვათა და მომზირალთაჲსა,[18] ვინაჲცა არღა მტკიცე არს მომღებელობაჲ მათი მალიადითა და უცნაურითა შეცვალებითა, ვითარცა* წერილ არს: „ვიხილენ მონანი ცხენთ-მსხდომნი და მთავარნი მონებრ მიწასა ზედა მავალნი“.

ჩჹ.[19] (61) უკუეთუ ყუავილოვან ხარ ასოთა შუენიერებითა,[20] ნუ აღჰზუავნები[21] ძლიერებისათჳს კორცთაჲსა,[22] არამედ გულისკმა-ჰყოფდ,[23] რაოდენნი (48vC) და რაბამნი ჭირნი მოჰკ(70vA)იდვან კორცთა. რამეთუ, რომელთაცა ვხედავთ უკურნებელთა ვნებათაგან შეპყრობილ(53rH)თა, ანუ ნაკიდ-მოვრდომილთა[24] ასოჲ-

* მინაწერი კიდეზე: „შეისწავე“ C.

1 კაცთაჲ ACDE. 2 წარწყმედა HK. 3 მ˜წფისა K. 4 მათისაჲთაჲ E, მათისათა HK. 5 კაცთაჲ C, კაცთა ADEHK. 6 მოსლვა K. 7 თხემდგმულ ACHK (korufwqente~), თხემდგომილ DE. 8 ნ˜ზ DE. 9 აღჰზუავნები ADE, აღზუავნები CK. 10 შენსა – DE. 11 არამედ] და E. 12 აღსასრულადმდე HK. 13 ოთხფერკთათა H. 14 უდებებითა CDE, უდებებით A. 15 ნ˜ DE. 16 დიდ-მზრახვალობ ACK, დიდ-ჰმზრახვალობ DEH. 17 არღარა DE. 18 მომზირალთასა H. 19 ნ˜თ E. 20 შუ˜ნიერებითა HK. 21 აღზუავნები CHK. 22 კორცთასა H. 23 გულისხუმა-ჰყოფდ DE. 24 ნაკიდ-მორდომილთა ADE, ნაკიდ-მოვრდომილთა CHK (hkrwthriasmeno~ – კიდეებ-მოკვეთილი, akrwthriazw ზმნის მიმღეობა).

(1) I ტიმ. 2,4. (2) მათე 19,19; 22,39; მარკ. 12,31-33; ლუკა 10,27.

თა,[1] ანუ არაწმიდათა სულთაგან შფოთებულთა,[2] არა ესრეთ იშვნეს მუცლითგანვე, არამედ უმრავლესნი მყის შეიცვალნეს. რამეთუ გუშინ ზეშთ-ყუავილოვანი[3] ჰასაკითა,[4] დღეს ძნიად საკურ(542vE)ნებელთა ვნებათაგან დაჭნობილი მდებარე არნ.

ეკრძალე თავსა შენსა;[5] ნუუკუე,[6] შემდგომად არა-მრავლისა ჟამისა, მათგანად შეირაცხო, რამეთუ მათისავე[7] მისგანი ხარ ბუნებისაჲ.[8] ვინაჲცა, რაჟამს სხუათა თანა ვიხილოთ რაჲმე შემაწუხებელთა სენთაგანი, თავნი თჳსნი სარკებრ მის შორის განვიხილნეთ, რამეთუ არა უწყით, რაჲ შვეს[9] ხვალემან,[10] რამეთუ მრავლითა უშუერებითა[11] და წ(37rD)ყლულებითა აღსავსე არს გუამი ჩუენი,[12] რომლისა მიერ ვიცნათ[13] რაჲ უძლურებაჲ თჳსისა ბუნებისაჲ, ნულარა ვართ ამპარტავან და არა თანა-მოტკივარ,[14] არამედ თანალმობითა ჩუენითა ურთიერთას, მოვიგოთ ადვილ-დაგებაჲ მეუფისაჲ,[15] რომელი შემძლებელ არს წყლვად და კუალად კურნებად, შთაყვანებად[16] ჯოჯოხეთად და აღმოყვანებად.[17] (1) რამეთუ დაღათუ წუთჟამ მრთელოჲს გუამი ჩუენი, არამედ არა უწყით, რაჲ შვეს ხვალემან.

ᲰᲒ.[18] ნუ აღჰზუავნები[19] მცოდველსა[20] ზედა, ნუცა არა-მცოდველსა აღაზრზენ ცოდვად, რამეთუ ორ(71rA)ნივე ესე შეუტყუებელ[21] და ზღვევოან,[22] ხოლო გიკმს[23] თუ საკმრად[24] წარმოდგინებაჲ თავისა თჳსისაჲ, თითოეულსა[25] მათგანსა სახედ[26] მიეც თავი თჳსი კეთილთა საქმეთა(36vK)თჳს. დასთხევდ ცრე-(49rC)მლთა წინაშე უფლისა, რაჲთა დაცემული აღგადგინოს[27] უფალმან. ხოლო მდგომარე არა წარსატყუენველ[28] გყოს[29] ცოდ-

1 ასოთა H. 2 ~ შფოთებულთაგან სულთა K. 3 ზეშთ-ყუავილოვანი A, ზეშთ-ყუავილოვანნი C, ზესთ-ყუავილოვანი DE, ზეშთა-ყუავილოვანი H. 4 ჰასაკითაჲ E. 5 შენსა ADE, თჳსსა CH. 6 ნუუკუᲩ CHK. 7 მათსავე E. 8 ბუნებისა HK. 9 შუᲩს H. 10 ხუალემან H. 11 უშუᲩრებითა HK. 12 ჩემი E. 13 ვიცნათ AC, ვიცანთ DE, ვცანთ K. 14 თანა-მტკივარ AC, თანა-მოტკივარ DEHK. 15 მ˜ფისაჲ DE, მეუფისა H, მ˜Ჩფისა K. 16 შთაყუნებად H. 17 აღმოყუნებად H. 18 ნ˜თ ACD, ჲ˜ E. 19 აღჰზუავნები ADE, აღზუავნები CK, აღზუავჰნები H. 20 ცოდვილსა H. 21 შეუტყვებელ H, შეუტყუᲩბელ K. 22 ზღუვეოან H, ზღვეოან K. 23 გიკმს] იგი კამს H. 24 საკმარად H. 25 თითოელსა A. 26 საქმედ H. 27 აღადგინოს DEH. 28 წარსატყუᲩნველ H. 29 გყოს A, ყოს CDEHK.

(1) I მეფ. 2,6; ტობი 13,2.

ვისაგან, რამეთუ ერთი არს მსაჯული,[1] შემძლებელი ცხოვნებად და წარწყმედად.

Ა.[2] (63) ნუ აღაშფოთებ ბანაკსა კაცთა მოღუაწეთა, გალობად უფლისა მდგომარეთასა, სილაღითა გულისსიტყჳსაჲთა[3] ყვანებული,[4] რაჲთა არა მოგი(543rE)ჯდეს შენ წყლულებაჲ ღმრთივ მოვლინებული, რამეთუ ღმრთისა მიმართ ცოდვაჲ ძნელ[5] და შეუნდობელ, ხოლო სულნი[6] წინაჲსწარმეტყუელთანი წინაჲსწარმეტყუელთა[7] დაემორჩილებიან, რამეთუ არა დაუწყნარებლობისაჲ[8] არს ღმერთი, (53vH) არამედ მშჯდობისაჲ.

ᲘᲨ.[9] (64) ჭაბუკ რაჲ იყო, დუმილსა იღუწიდ და უცონელობასა, რამეთუ უცონელობაჲ შენ დაუმძიმებელად ვისდამე დაგიცავს. ხოლო დუმილი ლამპარსა სულისასა დაუშრეტელად დაიცავს,[10] რაჟამს არა უტეოს[11] დაბნელებად სიბოროტისა მიერ.

ᲘᲚ.[12] (65) თანამყოფ შენდა იყავნ სიმდაბლე ყოვლადვე და ყოველსა შინა, რასაცა იქმოდი. რამეთუ ვითარცა ჴორცნი მოქენე არიან სამოსლისა,[13] დაღათუ სიცხე იყოს, გინა სიცივე, ეგრეთვე, სული, მოუკლებელად (37vD) მოქენე არს სიმდაბლისა სამოსელსა, რამეთუ დიდ მონაგებ და ზეშთააღმატებულ[14] არს სიმდაბ(71vA)ლე. და ესე უწყიან ყოველთა, რომელნი ურცხჳნელად მზიდველ იქმნნეს უღელსა მისსა, ვინაჲცა[15] აღირჩიე შიშულივ და უკამურმან სლვაჲ უფროჲს,[16] ვიდრე ამისგან განშიშულებაჲ, რამეთუ მოყუარეთა მისთა საფარველ[17] უფალი არს.

ᲘᲛ.[18] (66) ვითარცა შეუძლებელ არს მენავეთაჲ სამარადისოდ ყოფაჲ ნავსა შინა, და პანდუქიონსა შინა დავანებულთაჲ[19] — არაოდეს განსლვაჲ[20] მიერ (49vC) ადგილით, ეგრეთვე ჩუენიცა შეუძლებელ არს საუკუნოდ ყოფაჲ საწუთოსა ამას შინა. რამეთუ[21]

---

1 მსაჯულ C, მს˜ჯლ H. 2 ჲ˜ ACHK, ჲ˜ა DE. 3 გულისაჲთა A, გულისსიტყჳსაჲთა (logismwn) CDE, გულისსიტყჳსათა HK. 4 ყუანებული H. 5 ძნელა E. 6 სულნი — HK. 7 წინაწარმეტყ˜ლთა E. 8 დაუწყნარებელობისაჲ DE, დაუწყნარებლობისა H. 9 ჲ˜ბ DE. 10 დაჰმარხავს DE, დაიცავს ACHK. 11 უტეოს ACHK (sugcwrousa = დამთმობი, „შემნდობელი“, მიმტევებელი = მიმშვები, ნებისდამრთველი), აუფლოს DE. 12 ჲ˜გ DE. 13 სამოსლისა + და E. 14 ზეშთააღმატებულ ACHK, ზესთააღმატებულ DE. 15 ვინაცა H. 16 უფროს H. 17 საფარველი A. 18 ი˜დ DE. 19 დავანებულთა H. 20 განსლვა H. 21 რამეთუ] და HK.

ვითარ-იგი[1] მუნ მოგზაურ და მენავე ეწოდა მათ,[2] ეგრეთვე აქა ჩუენ[3] – მსხემ და წარმავალ. ამის[4] მიმართ რაჲ ვხედვიდეთ[5] გონებისა თუალითა, განვემზადნეთ განსლვად საწუთოჲსაგან.[6]

ᲝᲝ.[7] (67) რაჟამს იხილო თავი თჳსი მდიდრად და თავდგმულად[8] სათნოებითა, მაშინ უმეტეს(543vE)ისა სიმდაბლისა მოქენე ხარ, რაჲთა საფუძველი[9] რაჲ ყოვლად სავსებით დაცვულ იყოს შეუძრველად, და დაუცემელად ეგოს ნაშენები შენი, და ფრიადითა კრძალულებითა – ნაყოფი შენი.

ᲝᲠ.[10] (68) რომელი უთხრიდეს მოყუასსა ჴნარცუსა, თჳთვე შთავარდეს მას,[11] და რომელი მახესა დაუდგმიდეს მოძღუარსა თჳსსა, უშჯულო[12] არს იგი და ბოროტადმსახურ. ვინაჲცა[13] მის-თანავე დაისაჯოს, რომელმან-იგი ქველისმოქმედი[14] და მოძღუარი მისცა ჴელსა უშჯულოთასა.[15]

ᲝᲢ.[16] (69) ერისკაც ჰყოფს კაცსა არათუ (54rH) სამოსელი და თმანი, არამედ სახე-ბოროტებაჲ, და განბნევაჲ (72rA) სოფლიოთა მიმართ და ნივთიერთა გულისთქუმათა, რამეთუ ამათ შინა სული ბილწ იქმნების.

ᲝᲮ.[17] (70) მონაზონ ჰყოფს კაცსა არათუ აღკუეცაჲ[18] და საბლარდნელი, არამედ სურვილი ზეცისაჲ და საღმრთოჲ მოქალაქობაჲ, რამეთუ ამათ შინა გამოჩნდების სათნოჲ[19] ცხორებაჲ.

ᲝᲘ.[20] (71) პირველ განსაცდელისა ნუ განიდიდებ თავსა თჳსსა, რამეთუ მრავალგზის მო-რაჲ-ვიდა განსაცდელი, (37rK) ამხილა დგომის[21] მგონებელთაცა.[22] (38rD)

ᲝᲒ.[23] (72) ვჰგონებ რომელ პირველ განსაცდელთა ვერცაღა თავსა თჳსსა იცნობ, თუ რაბამ ანუ რაოდენ ხარ ძალითა. ვინაჲ-

1 ვითარ-იგი + მათ K. 2 მათ – K. 3 ∾ ჩუენ აქა A. 4 ამას ACH, ამ˜ს DE. 5 ვხედჴდეთ H. 6 საწუთოსაგან K. 7 ჲ˜ე DE. 8 **korufoumenon**. აქვე, ნე (58) თავში **korufwqente~** სიტყვა 'თხემდგმულად' არის ნათარგმნი. 'თავდგმულებას' ('აღვსების', 'შესრულებისა' და 'დაგვირგვინების' მნიშვნელობით) ეფრემ მცირე ახსენებს რომ. 13,9-ის თარგმანშიც. 9 საფუძველი ACHK (**to qemeqla**), საყუარელი D, საყურელი E. 10 ჲ˜ვ DE. 11 მას + შინა K. 12 უსჯულო ADEHKL, უშჯულო C. 13 ვინაცა H. 14 ქუ‹ბ›ლისმოქმედი H. 15 უსჯულოთასა ADEHKL, უშჯულოთასა C. 16 ი˜ზ DE. 17 ჲ˜‹ბ› E. 18 აღკუ‹ბ›ცა HK. 19 ს˜ღჲ H, ს˜ღთო K. 20 ჲ˜თ E. 21 დგომისა E. 22 მქონებელთაცა AC, მგონებელთაცა DE. 23 ჲ˜თ AHK, ჲ˜‹ბ› CE.

ცა ჯერ-არს (50rC) განმტკიცებაჲ გონებისაჲ,[1] და მღჳძარე ჭირის -წჳმათა მიმართ.

Ჷ.[2] (73) ვითარცა ცეცხლი ბრძმედსა შინა გამოსცდის ოქროსა და ვეცხლსა, ეგრეთვე განსაცდელთა შინა გამოიცადების ჴორციელთა სულები.

ᲩᲔ.[3] (74) ძალმწედ ქონებითა უფლისაჲთა, ნუ შეშინდებით[4] განსაცდელთა შინა, არამედ[5] ახოვნებით[6] აღვსწუთებოდით გჳრგჳნსა ზეცისა ჩინებისასა ქრისტეს მიერ, რამეთუ გჳრგჳნოსან ჰყოფს (544rE) უფალი ყოველთა მოყუარეთა მისთა.

ᲷᲚ.[7] (75) უკუეთუ ჰფარავ ასოთა შენთა, არა-ხილვად ვისგანმე შიშულად, დაიცევ შენცა არა-განცდაჲ[8] სხჳსა ვისმე სიშიშულისაჲ,[9] თჳნიერ სნეულებისა ჭირისა, რაჲთა არა სახენი რაჲმე უშუერნი[10] დასახნე[11] გონებასა შენსა შინა.

ᲷᲚ.[12] (76) უკუეთუ განგებულებისა აღვსებითა სცხებდე სნეულსა ზეთსა, დაიცვენ თუალნი, ყელნი და ენაჲ, არა ზეშთაგარდა(72vA)ვლად[13] საზღვართა სიწმიდისათა, რამეთუ ესე შუენის[14] ღმრთისმსახურებასა.[15]

ᲷᲝ.[16] (77) ძრწოლით შეახე ყელი სხჳსა ასოთა, ვითარმცა თჳთ სიწმიდეთა შეეხებოდე,[17] რამეთუ ჭეშმარიტად წმიდა არს ტაძარი უფლისაჲ, საკჳრველ სიმართლითა, (1) რამეთუ იტყჳს: „არა უწყითა,[18] რამეთუ ტაძარნი ღმრთისანი ხართ, და სული წმიდაჲ[19] მკჳდრობს[20] თქუენ შორის? რომელმან განხრწნეს ტაძარი ღმრთისაჲ, განხრწნეს იგიცა ღმერთმან,* რამეთუ[21] ტაძარი ღმრთისაჲ წმიდა არს, რომელ-ეგე თქუენ ხართ“. (2) ესე რაჲ

* აქ ცალკე თავია გამოყოფილი DE-ში (თავი ო˜გ), მაგრამ ეს გამოყოფა ლოგიკური არაა, რადგან პავლეს ეპისტოლის ციტირება გახლეჩილი გამოდის).

1 გონებისა H. 2 ო˜ AHK, ჲ˜ზ E. 3 ჲ˜თ E. 4 შევშინდებით HK. 5 არამედ – K. 6 ახოვანებით DE. 7 ო˜ E. 8 არა-განცდად H. 9 სიშიშულისა HK. 10 უშუᲩრნი CHK. 11 დასხნე ACDE, დასახნე (egcaraxh~ – გამოკვეთო, გამოსახო) HK. 12 ო˜ა E. 13 ზეშთა-გარდავლად ACH, ზესთა-გარდავლად DE. 14 შუᲩნის K. 15 რამეთუ ესე შუენის ღმრთისმსახურებასა – H. 16 ო˜ბ E. 17 შეეხებოდე ACHK, შეეხებოდი DE. 18 უწყითა CDE. 19 წმიდაჲ AC, ღმრთისაჲ DEHK. 20 დამკჳდრებულ არს K. 21 რამეთუ ACHK, ვითარ DE.

(1) ფს. 64,5-6. (2) შდრ. I კორ. 3,16-17.

უწყით, ყოვლითა[1] დაცვითა დავიცვნეთ[2] გულნი[3] თჳსნი.[4]

ᲐᲗ.[5] (78) დაიცევ თავი თჳსი არა თანამქცევ-ყოფად ყრმისა, რამეთუ მრავალთა განხრწნეს[6] და საძაგელ იქმნნეს, და უკუანაჲსკნელად ამაო იქმნნეს.

ᲐᲘ.[7] (79) წოლასა შენსა შინა ნუ დაირეც თავსა თჳსსა გარეგან საკმრისა, რამეთუ შესატ(54vH)ყჳსად ძალ-უც ფუფუნებასა (50vC) განკურვებად[8] კორცთა და უფროჲს[9] აღტყინებად ნაკუერცხალთა[10] გულისთქუმისათა.

ᲐᲘᲑ.[11] (80) მწოლარენი ოქროსართულთა[12] შინა[13] და ცხედართა ზედა პილოჲსძულისათა[14] და ქვითა[15] შენადგამთა, მარადის (38vD) ჰნატრიან შრომათა შინა განბრწყინვებულთა, დაღათუ არა თავს-იდებენ ბაძვასა მათსა.

ᲐᲘᲒ.[16] (81) ყოველსავე იქმოდე და (544vE) იგონებდ სათნოყოფისათჳს ღმრთისა, რამეთუ, ესე რაჲ მოგონებაჲ წარკდის,[17] მის თანა წარწყმდების[18] ყოველი სასყიდელი მოქმედებისაჲ.[19]

ᲐᲓ.[20] (82) განამტკიცენ შრომანი მცირესა[21] ამას ჟამსა, რაჲთა საუკუნესა[22] საუკუნეთასა განისუენო,[23] რამეთუ შენ მუნ წარხჳდე, და საქმე (73rA) შენი ეგოს.

Ე.[24] (83) უკუეთუ მუშაკი ხარ, ნუ მწუხარე ხარ კეთილისა მისთჳს მგზავრობისა, რამეთუ არავინ სიმდიდრით შექცეული სახიდ[25] თჳსად,[26] მწუხარებით განიჭრებინ.

ᲕᲖ.[27] (84) ნუ განსცდი მოყუასსა მიზეზითა ვეცხლისმოყუარეებისაჲთა,[28] რაჲთა არა მიიღო მისთჳს ცოდვაჲ, არამედ გულისკმაყავ[29] წერილი: „ნუ იქმნებით ბრძენ თავით თჳსით“, (1) რამეთუ (37vK) უსამართლოთა სასუფეველი ღმრთისაჲ ვერ დაიმკჳდრონ. (2)

1 წ˜თა H. 2 დაიცვენით K. 3 გულნი ACHK (kardian), გონებანი DE. 4 თჳსნი] ჩუენნი C. 5 ო˜დ DE. 6 განხწნეს E. 7 ო˜ე DE. 8 განკურვებაჲ DE. 9 უფროს H, უფროსღა K. 10 ნაკუერცხალთა K. 11 ო˜ვ DE. 12 ოქროსართულსა DEK. 13 ქუეშე DE, შინა ACHK. 14 პილოჲსძულისათა AC, პილოჲსძუალისათა DE, პილოსძუალისათა H. 15 ქვით DEHK. 16 ო˜ზ DE. 17 წარკდის A, წარკდეს DEHK. 18 წარკდების ACHK, წარწყმდების DE (oichsetai). 19 მოქმედებისა HK. 20 ო˜Თ DE. 21 მცირეს E. 22 საუკუნებსა AHK, საუკუნესა CDE. 23 განისუენო HK. 24 ო˜თ DE. 25 სახედ C. 26 თჳსსა ACHK, თჳსად DE. 27 Ზ˜ DE. 28 ვეცხლისმოყუარეებისათა HK. 29 გულისხუმა-ყავ DE.

(1) იგავნი 3,7; რომ. 12,16. (2) I კორ. 6,9.

ᲘᲦ.[1] (85) ნუმცა არს კელი შენი განმარტებულ მიღებისათჳს, არამედ უფროჲსღა[2] მიცემისათჳს.

ᲘᲨ.[3] (86) სულგრძელ იყავ, რაჲთა იყო დიდცნობა, რამეთუ კეთილ ნიჭ არს სულგრძელებაჲ, რომელი განჰკდის ნავღელფიცხელობასა[4] და ძჳრისკსენებასა და სულმოკლებასა, და მშჳდობითსა დაწყნარებასა შეუქმს სულსა.

ᲘᲮ.[5] (87) უკუეთუ წუთჟამისა დიდებისა მკედრობათაგანი ხარ, რომელი ყუავილებრ[6] თივისა დავარდების, და იჯმნი[7] საოცრებისაგან მისისა, განამტკიცენ შრომანი ვიდრე აღსასრუ-(51rC)ლადმდე,[8] ნუსადა შენ ძლით იგმოს სახელი ღმრთისაჲ ურწმუნოებით მეტყუელთაგან:[9] არცაღა ღმერთმან მისმან აცხოვნა იგიო, არამედ ვითარცა თქუა უფალმან, — „ესრეთ ბრწყინევდინ ნათელი თქუენი წინაშე კაცთა, რაჲთა იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი, და ადიდებდენ მამასა თქუენსა, რომელ არს ცათა შინა“. (1) რამეთუ ქუეყანისაცა (545rE) მეფისა მკედარ[10] ქმნულთა,[11] უკუეთუ არა აჩუენონ[12] გამოცდილებაჲ მათი მტერთა ზედა მეფისათა, უმეტესთა ნიჭთაგან (73vA) მიუღებელად (55rH) დაშთებიან. ხოლო რაჟამს ყოველივე ყონ, მცირედი საგზალი აქუს მათ. რაჲ არს იგი, ვთქუათ, გარნა[13] ცუდადზუაობაჲ და გემოვნებანი მუ(39rD)ცლისანი, ხოლო რომელნი განეწყვნენ[14] სულთა მიმართ უკეთურებისათა,[15] თანა-აღრიცხულ იქმნებიან მკედრობასა ზეცათასა, და სიხარულისა მათისა არა იყოს დასასრულ,[16] რამეთუ ვითარცა ანგელოზნი იყვნენ ცათა შინა. (2)

ᲘᲩ.[17] (88) უკუეთუ ჰზი კრებულთა[18] შინა, გინა თჳსაგან დაყუდებით, საძიებელსა შენსა ნუ უდებ ხარ, ესე იგი არს, გულსა წმიდასა და სულსა შემუსრვილსა, რამეთუ ამათი მომგებელი არა შეურაცხ-იქმნეს უფლისა მიერ. (3) ხოლო დიდი ზღვევაჲ[19] არს ამათი უგულებელსყოფაჲ.[20]

---

1 პ˜ა DE. 2 უფროსღა HK. 3 პ˜ბ DE. 4 ნავღელფიცხლობასა DEH. 5 პ˜გ DE. 6 ყუავილებ K. 7 იჯმნის H. 8 აღსასრულამდე DE. 9 მეტყუწლთაგან K. 10 მკედართ DE. 11 ქმნილთა K, ქმნ˜ლთა H. 12 აჩუწნონ CHK. 13 გარნა] რ˜ა K. 14 განეწყუნეს K. 15 უკუეთურებისათა E. 16 დასასრული HK. 17 პ˜დ DE. 18 კრებულსა HK. 19 ზღუწვა H. 20 უგულებელსყოფა HK.

(1) მათე 5,16. (2) შდრ. მათე 22,30; მარკ. 12,25. (3) შდრ. ფს. 50,19.

ᲣᲗ.[1] (89) ნუ ჰგოდლოდ[2] ენამჭევრობასა ზედა, განდიდებითა თავისა თჳსისადთა,[3] არამედ საქმით მიუთხრობდ მოძღურებასა უწიგნოთა და უსწავლელთასა, რადთა იყო[4] მოწაფე უფლისა მოციქულთა, რამეთუ გარეშეთა სიბრძნესა[5] ზედა სიქადული განგდებულ არს, უფროდსღა[6] ქრისტიანეთათჳს,[7] რამეთუ რომელი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდენ. (1)

ᲣᲮ.[8] (90) შემოსითა სამოსელთადთა ნუ იქადი, მომჴსენებელი ელიადს[9] ხალენისად[10] (51vC) და ესაიადს[11] ძაძისად,[12] ვითარცა წერილ არს: „წარვედ და მოიჴადე ძაძად წელთაგან შენთა, და ცანდალნი წარიჴადენ[13] ფერჴთაგან შენთა“. (2) და ნათლისმცემელისაცა სამოსელსა ნუ დაივიწყებ, რადთა არა სამოსლისა ბრწყინვალებითა ჰსა(74rA)ჩინოებდე,[14] (545vE) არამედ საქმითა კეთილითა ბრწყინვიდეს ნათელი შენი წინაშე ყოველთადსა,[15] რადთა იდიდოს უფალი. (3)

ᲣᲘ.[16] (91) სარწმუნოებისათჳს რად ჰმეტყუელებდე,[17] სცნობდ, უკუეთუ გიქმნიან-მე-ა საქმენი[18] სარწმუნოებისანი. ხოლო უკუეთუ[19] სიტყუად ოდენ და სმენად წადიერ ხარ, გერქუას შენცა[20] წერილი: „გნებავსა[21] ცნობად, კაცო ამაოო, ვითარმედ სარწმუნოებად თჳნიერ საქმეთადსა[22] მკუდარ არს?“ (4) რამეთუ რომელნი-იგი მკუდარ არიან, იგინიცა აღიარებენ,[23] ვითარმედ იციან ღმერთი, ხოლო სა(38rK)ქმით უარ-ჰყოფენ,[24] სიტყჳსაებრ სამოციქულოდსა, საძაგელ არიან და ურჩ (55vH) და ყოვლისა მიმართ კეთილისა საქმისა[25] გამოუცდელ. (5) ვინადცა შენ მდაბალი ცნობად გაქუნდინ, რადთა არა სიმაღლედ რად აღიყვანო, დაეკუეთო[26] დაცემითა განსაკრთომელითა.

---

1 ᲣᲗ DE. 2 ჰგოდლოი DE. 3 თჳსისათა K. 4 იყოს H. 5 სიბრძნეთა H. 6 უფრ᾽ს H, უფროდს K. 7 ქ᾽ეანეთათჳს ACHK. 8 ᲣᲮ DE. 9 ელიას HK. 10 ხალენისა DEHK. 11 ესადადს C. 12 ძაძისა H. 13 წარიჴადენ ACHK, წარიჴსნენ DE. 14 ჰსაჩინოებდე ACHK, ჰსაჩინოობდე D, ჰსაჩინიოობდე E. 15 ყოველთასა H. 16 ᲣᲘ DE. 17 ჰმეტყუᲩლებდე H. 18 საქმენი + საქმენი A. 19 უკეთუ H. 20 შენცა DEHK, შენ AC. 21 გნებავს AC, + კაცო DE. 22 საქმეთასა HK. 23 აღიარებენ ACHK, აიარებენ DE. 24 უვარ-ჰყოფენ DEH. 25 ~ საქმისა კეთილისა HK. 26 დაეკუᲩთო HK.

(1) II კორ. 10,17. (2) ეს. 20,2. (3) შდრ. მათე 5,16. (4) იაკ. 2,20. (5) ტიტე 1,16.

მარადის ევედრებოდე ღმერთსა კმ(39vD)ობით[1] მისსა მიმართ: „დასდევ, უფალო, საცოჲ პირსა ჩემსა, და კარი ძნელი — ბაგეთა ჩემთა. ნუ მისდრეკ გულსა ჩემსა სიტყუათა მიმართ უკუთურებისათა, მიზეზებად მიზეზთა ცოდვისათა, კაცთა თანა, მოქმედთა უშჯულოებისათა,[2] და არა თანა-ვეთნო[3] რჩეულთა მათთა თანა“. (1) რამეთუ ენაჲ მცირე ასოჲ არს და დიდად მოქადულობს.[4] (2)

ᲣᲪ.[5] (92) წარტყუენვაჲ[6] ნაქონებთაჲ[7] და ტანჯვანი და სიკუდილისა ქადებანი მრავალთა შემარყეველ ექმნნეს, ხოლო სხუანი ამათ მიერ (52rC) გჯრგჯნოსან იქმნნეს. სხუანი ვეცხლისმოყუარებისა[8] ძლით განმცემელ იპოვნეს. სხუათა ცუდად(74vA)მზუაობრობისათჯს[9] ჭეშმარიტებაჲ შეურაცხ-ყვეს. სხუანი სიბორგილითა გემოთმოყუარებისაჲთა[10] უშჯულოებად[11] შთავარდეს. გარნა მხოლოდ მათ ოდენ სძლეს მას, რომელსა-იგი აქუნდა სიმტკიცე[12] სიკუდილისაჲ,[13] ესე იგი არს, ეშმაკი, (3) რომელთა მარადის თავთა შორის თჯსთა (546rE) აქუნდა უფალი, რამეთუ ძლევა ჩუენდა უფალი არს. ვინაჲცა დაღათუ წარემატებოდი კეთილთა საქმეთა შინა, ნუ მაღლად-ჰმზრახვალობ,[14] და დაღათუ ფრიად განსწირვიდე თავსა[15] თჯსსა, ნუ წარიკუეთ[16] ცხორებისა თჯსისა სასოებასა, რამეთუ ნეტარ არს იგი, არა ხოლო კეთილად დამწყებელი, არამედ უბრალოდ სრულმყოფელიცა. ნუმცა უკუე[17] განვსცემთ თავთა[18] თჯსთა დღე ყოველ უქმებასა, არამედ კეთილად[19] ვმოქმედებდეთ მეათერთმეტესა ჟამსა შინა,[20] რაჲთა ჩუენცა ღირს ვიქმნნეთ დრაჰკნის მოღებად ჯელისაგან უფლისა.

Ჩ.[21] (93) უკუეთუ გყვეს[22] შენ თანა მოწაფე, და უდებებითა

1 კმობ H. 2 უშჯულოებისათა C, უსჯულოებისათა ADEHK. 3 თანავე სათნო H. 4 დიდ-მოქადულობს A, დიდად მოქადულობს CDEK. 5 ᲣᲪ DE. 6 წარტყუᲬნვაჲ H, წარტყუᲬნვა K. 7 ნაქონებთა K. 8 ვეცხლისა-მოყუარებითა H. 9 ცუდადმზუაობარობისათჯს E. 10 გემოთმოყუარებისათა K. 11 უსჯულოებად A, უშჯულოებად CK, უსჯულოვებად DE. 12 სიმტკიცეს E. 13 სიკუდილისა H. 14 მაღლად-ჰმზრახვალობ ACH, მაღლად-მზრახვალობდ DE, მაღლად-მზრახვალობ K. 15 თ˜ვს E. 16 წარიკუᲬთ HK. 17 უკუᲬ CHK. 18 თ˜ვთ E. 19 კეთილა C. 20 ჟამსა შინა AC ∼ შინა ჟამსა DE. 21 Ჩ˜თ DE. 22 გყუᲬს H.

(1) ფს. 140,3-4. (2) იაკ. 3,5. (3) ებრ. 2,14.

თჳსისა წარმდებებისაჲთა განდგეს უღლისაგან კეთილმსახურებისა, ნუ უცხო-იჩენ ამათ[1] ზედა, ნუცა ადგილ-სცემ მწუხარებასა, უფროჲს განლევად გონებისა შენისა, ნუუკუე[2] თავსა თჳსსა ავნო, და მას არაჲ[3] არგო. არამედ გულად-(56rH)იღე მსახური ელისე წინაჲსწარმეტყუელისაჲ. ხოლო უკუეთუ უმეტესად ბოროტებად გარდასდრკეს, შეჰრაცხე მოციქულთაგან განმცემელ ქმნულად. და ვინმცა იყო ესოდენ (75rA) უცნობო და ბოროტადმსახურ, რომელ მოძღუარსამცა და(40rD)აწერა მიზეზი მისისა დაცემულებისაჲ,[4] და არა ბოროტ-(52vC)ნებასა მოწფისასა,[5] რამეთუ თჳთმფლობელად შეუქმნიეს ღმერთსა კაცი. ვინაჲცა[6] პატივნი[7] და[8] პატიჟნი მიელიან; კეთილ[მოღუაწ]ეთა* — პატივნი და გჳრგჳ[ნნი],* ხოლო გარდამავალთა და შეურაცხის-მყოფელთა — გუემანი[9] და ტანჯვანი, რამეთუ არს ცოდვაჲ სასიკუდინე. ხოლო თავსა თჳსსა იგი მოუგებს სიკუდილსა, რომელი დაადგრეს სიბოროტესა შინა, და არა შეიცვალოს უჯეროთაგან ჯეროვანთა მიმართ.

ᲬᲮ.[10] (94) რაჟამს იხილო თავი თჳსი[11] მო(546vE)ქადულად კითხვასა ზედა საღმრთოთა სიტყუათასა,[12] და განმგდებელად სულიერთა სწავლათა, იცან სული შენი სენსა ძნელსა შთავრდომილად, რამეთუ დასაბამ ბოროტმზრახვალობისა[13] არს ესე, (38vK) რამეთუ ამით დასნეულებულთა ნაყოფი სიკუდილისაჲ მოიწინიხეს.

ᲬᲯ.[14] (95) მჭედლობისა ჴელოვნების[15] მოსწავლენი არცა მტუერსა[16] ერიდებიან, არცა უროჲსცემასა,[17] არცა ცეცხლით შეტუსვილებასა,[18] არამედ იპყრობენ შანთთა რკინისათა, მოღუაწებით და მოსწრაფებით, გამოღებად მიერ ჭურჭლებსა კეთილ-

* აქ D-ში რესტავრაციის დროს ქაღალდით დაუფარავთ რამდენიმე ასო ორ სტრიქონში. სწორედ ეს ადგილებია თეორ ლაქად დატოვებული E ხელნაწერში, რაც, მრავალრიცხოვან ერთნაირ ვარიანტებთან ერთად, ადასტურებს, რომ სწორედ D არის E ხელნაწერის დედანი.

1 ამას HK. 2 ნუუკუᲩ HK. 3 არ˜ჲ E, არა H. 4 დაცემულებისა HK. 5 მოწფისასა AH, მწ˜ფისსა C, მოწაფისასა DE. 6 ვინაცა HK. 7 პატივ˜ნი E. 8 და — E. 9 გუᲩმანი HK. 10 ჟ˜ DE. 11 თჳსი ACHK, შენი DE. 12 სიტყუათასა ACHK (qeiwn logiwn), წერილთასა DE. 13 ბ˜რტმზრახვლობისა E. 14 ჟ˜ა DE. 15 ჴელოვნების AH, ჴელოვნების DE. 16 მტუᲩრსა HK. 17 უროსცემასა HK. 18 შეტუსჯლებასა H.

საკმარებსა.[1] ეგრეთვე ჩუენცა, ნუ მოვიწყინებთ ვედრებად ურთიერთას, რაჲთა უპატიოთაგან პატიოსნისა გამოყვანებითა ღირს ვიქმნნეთ წოდებასა მას ბუნებათა (75vA) უზეშთაესისა დიდებისასა, რამეთუ წერილ არს: „უკუეთუ გამოიყვანო პატიოსანი ულირსებისაგან, ვითარცა პირი ჩემი იყო. და ნეტარ“, (1) რომელსა აქუნდეს თესლი სიონს და სახლეული იერუსალიმს.[2]

ᲗᲚ.[3] (96) საღმრთოთა წყალთა[4] მიერ მორწყე სული შენი, რაჲთა ნაყოფიერ იქმნეს და ყუავილოვან; ყოს ნაყოფი სიმართლისაჲ.[5] ხოლო გჯკმს ჩუენ მიდევნაჲ[6] სარგებელსა სულისასა, (53rC) ვითარსახედ[7] ცხოველთა კმელისათა, მდელოსა მწუანვილთასა.[8] რამეთუ სულისა მრთელისანი ძლიერ არიან კორცნი მოქმედებად კეთილთა. ხოლო იგი რაჲ დაეცეს (56vH) ბილწთა[9] გულისსიტყუათაგან, საჭირო არს კორცთაცა[10] განხრწნაჲ[11] სიბოროტისა მიერ. ვინაჲცა, ნე(40vD)ტარ არს, რომელმან საწუთოსა ამას[12] ცხორებასა[13] შინა კეთილად მოივაჭროს საუკუნოჲსა[14] ცხორებისა სახლები. რამეთუ განმდიდრებული წარვიდეს დაუჭნობელად ცხორებად, (547rE) რომლისა მიმთხუევაჲ[15] მეყავნ ჩუენ ყოველთა, მეოხებითა ყოველთა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტეს სათნო-ყოფილთაჲთა,[16] ამენ.[17]

1 კეთილსაკმრებსა DE. 2 იერუსალიმს C, ი˜ᲬᲚიმს DEH, ი˜ᲬᲚმს K. 3 ჟ˜ბ DE. 4 წერილთა AC, წყალთა DE (to nama – ცვარი, ნამი). 5 სიმართლისა HK. 6 მიდევაჲ DE, მიდევნა HK. 7 ვ˜რ სხ˜ᲬᲓ DE. 8 მწუავილთასა C. 9 ბილთა A. 10 კორცთა HK. 11 განხრწნა HK. 12 საწუთოჲსა ამის AC, საწუთოსა ამას DE, საწუთოსა ამის HK. 13 ცხორება A. 14 საუკუნოსა K. 15 მიმთხუᲬვაჲ H, მიმთხუᲬვა K. 16 სათნოყოფილთათა HK. 17 ა˜ნ CDEHK.

(1) იერ. 15,19.

მართლისა ცხორებისათჳს, თავნი პთ[1] *

Ⴢ. (1) მართლისა ცხორებისათჳს თუ გსურის, სიმდაბლესა იღუწიდ, რამეთუ თჳნიერ მისსა მართალი ცხორებაჲ ვერ იქმნების.

Ⴣ. (2) მოგზაურმან კაცმან წარწყმიდოს თუ დასაბამი გზისაჲ,[2] ესევითარი იგი უცხოსა სოფელსა შეცთომილ არს, და[3] რომელმან მიდრიკოს თავი თჳსი გზისაგან მდაბალთაჲსა,[4] ვერ აღიდგას (76rA) კარავი თჳსი ბანაკებსა შორის[5] ღირსთასა.

Ⴤ. იქმოდე სიმდაბლით[6] ყოველთა საქმეთა შენთა, სახელსა ზედა მაცხოვრისა ჩუენისა ქრისტესსა,[7] რამეთუ ამის მიერ ზეცად ამაღლდეს ნაყოფი შენი, რამეთუ ამპარტავანებაჲ ემსგავსა ხესა ამაღლებულსა, ყოვლით-კერძო დაჭმულსა, მქონებელსა რტოთა ადვილ-შესამუსრველთასა, და, აღსრული[8] მას ზედა, ადვილად[9] დაეკუეთის[10] სიმაღლით.

Ⴥ. დასაბამი კაცისა დატევებულებისა — განშორებაჲ მისგან სიმდაბლისაჲ.[11] და დატევებულ იქმნეს[12] რაჲ ღმრთისაგან, [იშთო]ბვოდის* ვითარცა საუ[ლ, სული(53vC)სა მიერ]** ბოროტისა.

⴦. შთობად[13] მძჯნვარედ შეჰრაცხე ზედა-დართვაჲ[14] ცოდვათაჲ,[15] და არა დამჭირვაჲ ვიდრე ჟამადმდე სიკუდილისა, დიდროობათა[16] მისთაჲ.[17]

---

* ბერძნულ გამოცემებში, ბოლო თავის ორად გაყოფის ხარჯზე, ეს თხზულება 90 თავადაა დაყოფილი. სხვა ადგილებშიც ქართული თარგმანის თავების აღრიცხვა ზედმიწევნით არ ემთხვევა თავების აღრიცხვას ბერძნული ტექსტის გამოცემებში. ამიტომ აქ ორივე აღრიცხვას წარმოვადგენთ: ასომთავრულით — ქართული თარგმანის თავებისას, არაბული ციფრებით — ბერძნული გამოცემებისას.

** აქაა თეთრი ლაქები D-ში (და, შესაბამისად, მისგან გადაწერილ E-შიც), რესტავრაციის დროს გაუმჭვირვალე ქაღალდით რამდენიმე ასოს დაფარვის გამო.

1 პთ + მამაო, გუაკურთხენ A; ~ გკ˜ხნ, მამაო C. 2 გზისა K. 3 და — A. 4 მდაბალთასა HK. 5 შორის AC, შინა DE. 6 სიმდაბლითა DE. 7 ქ˜ესა DE, ქ˜სსა C, ქ˜ა H. 8 აღსრული CDEHK (anelqwn), აღსასრული A. 9 ადვილ HK. 10 დაეკუ©თის HK. 11 სიმდაბლისა HK. 12 იქმნნეს A. 13 ეთობ˜ად H. 14 ზედა-დართვა K. 15 ცოდვათა HK. ცოდვათაჲ + და არა დამჭირვაჲ ცოდვათაჲ A. 16 დიდრობათა H. 17 მისთა EHK.

Ꙗ. უკუეთუ გამოწულილვით გულისჴმა-ჰყოფდე,[1] ჰპოვნე მახენი მტერისანი, ყოვლით-კერძო განმარტებულნი, შთაფლულნი[2] თაფ-ლსა შინა და სიტკბოებასა, რაჲთა, რომელსა ენებოს გემოჲსხ-ილვაჲ[3] თაფლისაჲ,[4] მახისა (547vE) მიერ შეპყრობილ იქმნეს.

Ꙗ. ნუ გსურის ესევითარისა მის თაფლი(39rK)სა, და არა შეიპყრა მახითა, რამეთუ სიტკბოებაჲ მისი უკუანაჲსკნელ ნავღ-ლითა და სიმწარითა აღავსებს ტრფიალთა თჳსთა.

Ꙗ. სიმდაბლე შეიყუარე და საეშმაკოჲსა[5] მახისაგან[6] არაოდეს შეპყრობილ იქმნე, (57rH) ფრიად (41rD) უზენაეს რაჲ იყო მახეთა მტერისათა, მალიადითა მით (76vA) ფრთითა აღსუბუქ-ბული მარადის.

Ꙗ. უკუეთუ იხილო ვინმე განჭაბუკებული შუენიერად[7] სახ-ითა, და ყუავილოვანად სამოსლითა, მქონებელი[8] სიზრქესა[9] გუამისასა, ნუ ეშურები, ნუცა შფოთებ, არამედ მმარხველ[10] იქმენ ცნობისა, და იხილო იგი შემდგომად მცირედისა დაშ-რეტილი, რამეთუ მხოლოდ იგინი აღყუავნეს[11] და განბრწყინდეს, რომელნი ზრახვისაებრ[12] ღმრთისა მოქალაქობდეს.

Ꙗ. მოსწრაფე-ქმნილნი სათნო-ყოფად ღმრთისა — არა მიხედ-ვიდეს ყუავილოვანთა ცხორებითა, ზედამიწევნით ცნობითა,[13] ვითარმედ,[14] ვითარცა ყუავილი თივისაჲ[15] მსწრაფლ განჴმენ. ხოლო ჩუენ, უდებთა, ვიხილით თუ ვინმე მსუქანედ ჴორცითა, ფეროვნად ღაწჴთა,[16] ამას ვჰნატრიდით,[17] დაღათუ დასასრულად უღმრთოებისა მიწევნულ არნ ესევითარი იგი, და შორს (54rC) განვაგდით თავთა თჳსთაგან სატკივარი ცხორებაჲ, არა მეც-ნიერებითა, თუ ვითარი[18] პატივი აქუს მოღუაწეთა ცხორებასა. ამისთჳსცა სიწმიდე მოძაგებულ არს ჩუენგან, და უბიწოებაჲ საძულელ-ქმნულ[19] არს.

---

1 გულისხუმა-ჰყოფდე DE. 2 შთაფლულნი — H. 3 გემოსხილვა HK. 4 თაფლისა HK. 5 საეშმაკოსა HK. 6 მახესაგან E. 7 შუჱნიერად HK. 8 მქონებელი ACH (periferonta), მჩუენებელი DE. 9 სიზრქეს E. 10 მმარხველ ACDE (egkrath~), მმარხუჱლ H, მზრახველ K. 11 აღყუავნეს CDE, აყუავნეს A, აღყუავდეს HK. 12 ზრახჴსაებრ H. 13 ზედამიწევნით ცნობითა — C. 14 არამედ K. 15 თივისა HK. 16 ღაწუთა DE. 17 ვნატრიდ-ით HK. 18 ვ˜რ K. 19 საძულელ-ქმნილ DE, სულელ-ქმნ˜ლ H.

ᲠᲨ. ნუ შევემშჭუალვით,[1] (548rE) ძმანო, ყრმებრთა მღერის-ყუავილთა,[2] არამედ სრული ცხორებაჲ მოვიგოთ მარადის, რაჲთა არა დაკლებულ ვიქმნნეთ სიხარულისაგან მოღუაწეთაჲსა,[3] და მივეცნეთ სატანჯველთა საუკუნეთა.

ᲠᲩ. ნეტარ არს, რომელი განპოხ(77rA)ნეს კეთილითა სასოებითა, და განბრწყინდეს კეთილთაგან მოგონებათა, რამეთუ სიქადული მისი დიდ და დაუსრულებელ.

ᲠᲪ. დაყუდებასა მივედევნნეთ, რაჲთა ვიხილნეთ რაჲ თჳსნი შეცოდებანი, დავმდაბლდეთ მარადის, და არა რაჲთა ვზრდიდეთ ზუაობისა ანუ სიბოროტისა გულისსიტყუათა, ვითარცა გესლიანთა მჴეცთა.

ᲠᲫ. შევიყუაროთ დაყუდებაჲ, რაჲთა გუაქუნდეს წმიდაჲ გული, და ხრწნილებისაგან ცოდვათაჲსა შეუმწინკულებელად[4] დაიცვეს ტაძარი, რომელ გუერწმუნა.[5] (41vD)

ᲠᲬ. კეთილ არს ლოცვაჲ სულთქუმასა თანა და ცრემლთა, და ამათ — მყუდროებით დათხეულთა, ხოლო სასმენელად ჴმობაჲ კაცთმოთნებისა[6] სასწაული არს. ხოლო რომელი მეცნი(57vH)ერებით[7] და სარწმუნოებით ილოცვიდეს,[8] წინა-ხედავს უფალსა წინაშე[9] მისსა, რამეთუ მის შორის ცხოველ ვართ და ვიძრვით და ვართ. (1)

ᲠᲭ. უკუეთუ დაბრმობილ არს გული შენი, ტიროდე წინაშე ღმრთისა, რაჲთა დააწთოს შენ ზედა განათლებაჲ მეცნიერებისაჲ,[10] და ნუ ჰკდემ მჯურვალებითა გულისაჲთა მჴმობელთა[11] მისსა მიმართ.

ᲠᲮ. რომელი ჰკდემდეს მშრო(54vC)მელთა, მონად მისცა მან მზაკუვარსა[12] თავი თჳსი, აღსრულებითა ბილწთა ნებათა მისთაჲთა.[13] (39vK) ესევითარმან მან არა პოოს[14] მადლი, განმზადებული მოშიშთათჳს უფლისათა.

---

1 შევემშჭუალვით AC, შევემსჭუალვით DEHK. 2 მღერის-ყუავილთა A, მღერის-ყუავილთა CHK (aqurma — საბავშვო სათამაშო), მღიერის ყუავილთა DE. 3 მოღუაწეთასა K. 4 შეუმწიკულებელად ACK, შეუმწიკლვებ˜ლდ H. 5 გუწრწმუნა HK. 6 კაცთმოთმინებისა E, კაცთა მოთნებისა H. 7 მეცნიერები DE. 8 ილოცვიდე E. 9 წინაშე — H. 10 მეცნიერებისა HK. 11 ჴმობელთა C. 12 მზაკუარსა H. 13 მისთათა H. 14 პოვოს C.

(1) საქმე მოც. 17,28.

ᲘᲐ. ხოლო შენ,[1] მოღუაწეო, მეცნიერებით ჰყოფდ მარადის საქმეთა შენთა, და ნუმცა მიზეზ-ვსცემთ მეძი(77vA)ებელთა მიზეზისათა.

ᲘᲑ. ვაჲ უწყალოსა და ვაჲ[2] (548vE) მზაკუვარსა[3] და ვაჲ მშუებელსა,[4] რამეთუ მწარედ შეემთხჳოს მას[5] ჯოჯოხეთი, რამეთუ მონად მისცემს თავსა თჳსსა, მიზეზისათჳს ნაყროვნებისა,[6] და ღმერთსა უარ-ჰყოფს,[7] რაჲთა მთავრობაჲ და პატივი პოოს[8] ამაოებასა შინა სოფლისასა; მყის მოიწია სიკუდილი, და განაკმო სასჯნე[9] იგი, რომელი ბრწყინვალეთა მათ სანოვაგეთა შეიკრებდა ზედაჲსზედა, და განაქარვა მთავრობაჲცა, რომლითა უარჰყოფდა[10] შემოქმედსა თჳსსა. მიერითგან დაითხიის მიწასა ზედა გუამი იგი უბადრუკისაჲ,[11] ვითარცა სკორე, და წარიყვანის სული ადგიდ თჳსსა.

ᲘᲒ. შუებათა[12] რაჲ სოფლისათა განიცდიდე, ეკრძალე, რაჲთა არა მიიზიდო,[13] რამეთუ მათ შორის დაფარულ არს მახე სიკუდილისაჲ,[14] რამეთუ მეთევზურმანცა არა შიშულივ შთააგდის[15] სამჭედური.

ᲘᲓ. გულისთქუმასა მტერი ვითარცა ჴორცსა[16] იჴუმევს სამჭედურსა ზედა, რაჲთა ყოველი სული თანამდებ თავისა თჳსისა ყოს ყოვლადბილწმან[17] მან.

ᲘᲔ. პირველ შეპყრობილი სული მახე არს სხჳსაცა ნებისა მიმართ მისისა, რამეთუ დაუტკბობნ (42rD) იგი გამოუცდელთა სულთა სიმწარესა მას ვეშაპისასა,[18] რამეთუ კაკაბიცა შეპყრობილი მახე[19] არნ[20] არა-შეპყრობილთა[21] მახისა მიერ, რამეთუ დადგის იგი მონადირ(58rH)ემან, და გარემო მისსა[22] მოადგნის[23] მახენი. (55rC) მიერითგან თჳსითა ჴმითა უწოდნ[24] კაკაბი იგი

1 ხოლო შენ AHK] მაშინ DE. 2 ვაჲ – H. 3 მზაკვარსა H. 4 მშუზბელსა HK. 5 მათ K. 6 ნაყროვანებისა K. 7 უარ-ჰყოფს ACHK, უვარ-ჰყოფს DE. 8 ჰპოოს H. 9 სასჯნე ACD (o laimo~ – ყელი, ყანყრატო, საყლაპავი), ოსასჯნე E, სიმჯნე H. 10 უარ-ჰყოფდა AC, უვარ-ჰყოფდა DEH. 11 უბადრუკისა H, უბადრუკისაჲ + მის C. 12 შუზბათა HK. 13 მიზიდოჲ H. 14 სიკუდილისა HK. 15 შთაგდის DE. 16 ჴ˜რცა E. 17 ყ˜დ ბიწმან DE. 18 ვეშ˜პის˜სა EH. 19 მახესა H. 20 არს AC, არნ DEHK. 21 არღა-შეპყრობილთა DHK. 22 მისსა – C. 23 მოადგის H. 24 უწოდნ AC, უწოდინ DE.

მახედ მოსლვად კეთილადმფრინვ(78rA)ალეთა[1] მათცა.

ϰϬ. სათნოებასა იღუწიდე რაჲ, ნუ მოიწყენ ჭირთა შინა, რამეთუ თჳნიერ ტკივილთა შრომისათა, სათნოებაჲ არა იცნობების.

ϰϭ. ზე გაქუნდინ შრომათა შინა[2] თუალი სულისაჲ, და ხედვიდე რაჲ ზეგარდამოსა მადლსა, არღარა იჳმნე შრომათაგან. (549rE)

ϰϮ. შურებოდე[3] შრომასა, ღირსსა[4] შრომისასა, რაჲთა[5] განერე ტკივილსა ამაოთა შრომათასა, რამეთუ შრომანი მართალთანი ნაყოფსა ცხორებისასა აღმოაცენებენ, ხოლო ცოდვილთანი აღსავსე არიან შთობითა.[6]

ϰϯ. საღმრთოდ დაითმინენ ჭირნი აწინდელისა საწუთოჲსანი,[7] და არა ამაო იქმნე სასოებითა წმიდათაჲთა,[8] რამეთუ სასწორსა მტერისასა აქუს თავსა შორის თჳსსა მწუხარებაჲ, მშობელი სიკუდილისაჲ.[9]

ϰϰ. რომელნი ამაოსა საწუთოსა მუშაკობენ, ჰნებავს[10] მათ, რაჲთა შეუბრკუმან[11] მეცნიერებით მშრომელთა, რაჲთა არა მახლობელად აქუნდეს მამხილებელი, ხოლო დაცემაჲ[12] მათი გჳრგჳნოსნად[13] გამოაჩინებს ღმრთისმსახურებისა მოღუაწეთა.

ϰϱ. სიმდაბლესა მოიღუაწებდ, რაჲთა არარაჲ დაგჭირდეს კეთილად ქმნულთაგანი,[14] ხოლო ესე თუ განიშორო, ცუდად მაშურალთა თანა იპოო[15] შენცა.

ϰϲ. ჴელის-აპყრობაჲ რაჲ სულისა ვისისაჲმე[16] გენებოს,[17] ყოვლით-კერძო მოიკრძალე თავი თჳსი, ვითარცა გონიერმან, რაჲთა არა დაინთქა გემო(78vA)ვნებათა[18] გულისსიტყუათაგან, (40rK) და ნავთსაყუდელსა შინა იქმნეს[19] დანთქმაჲ.[20]

ϰϳ. უკუეთუ ნავთსადგურ[21] გნებავს ყოფაჲ,[22] წინა-საკუეთე-

1 კეთილადმფრინვალეთა AC, კეთილადმფრინველთა DE, კეთილმფრინველთა K. 2 შენთა HK. 3 ჰშურებოდე DE. 4 ღირსსა C, ღირს ADE. 5 რამეთუ DE. 6 შთობითა ACHK (agconh), შფოთობითა (sic.) DE. 7 საწუთოსანი H, საწუთროს˜ნი K. 8 წმიდათათა H. 9 სიკუდილისა HK. 10 ჰნებავნ HK. 11 შეუბრკუმენ K. 12 დაცემა K. 13 გჳრგჳნოსანად DE. 14 ქმნ˜ლთაგანი DK, ქმნილთაგანი E. 15 იპოვო A. 16 ვისისამე H. 17 გენებოს A, გინდეს CDEHK. 18 გემოვნებითა K, გემოვნებითთა H. 19 იქმნის ACH. 20 დანთქმა HK. 21 ნავთსადგურად DE. 22 ყოფა HK.

ბელნი[1] ძლიერნი მოიდ(55vC)გენ,[2] რაჲთა არა ადვილად შეირყეო-
დინ[3] არმურისაგან გულისთქუმათაჲსა,[4] და ნავ(42vD)თდამნთქელ[5]
იყო, ნავთსაყუდლისა[6] წილ.

ᲮᲠ. ნუ შეათხზავ[7] საჭესა საჭესა, უკუეთუ სუბუქი რაჲმე
დაშთომილ იყოს შენ შორის, რამეთუ რომელსა უნდეს აღმოყვ-
ანებაჲ[8] მღჳმედ შთავრდომილისაჲ,[9] მჴნისა გულისსი(58vH)-
ტყჳსაჲ[10] უჴმს პყრობაჲ, რაჲთა არ(549vE)ა მისისა საჭისაგან
შთაიზიდოს მისვე მთხრებლისა მიმართ, რამეთუ ვნებულთა სი-
ტყუათა რაჟამს პოონ ადგილი, ვითარცა აფქიონითა[11] რაჲთმე
შთაიზიდვენ სულსა.

ᲮᲚ. მარადის ევლტოდე[12] სავნებელთა ზრახვათა, და იყოს
ფრიადი ჰაერ-კეთილობაჲ[13] სულსა შინა შენსა.

ᲮᲚ. საკიცხელ იქმნების მონაზონი, რომელი არა გულისკმი-
სყოფითა სულიერითა იქმოდის ყოველთა საქმეთა მისთა, რამეთუ
უმანკო და ბრძენ ყოფაჲ ჩუენ ყოველთაჲ ჰნებავს სიტყუასა.

ᲮᲝ.[14] უკუეთუ არა გამოკურვებულ ხარ სულითა წმიდითა,
ნუ გნებავს სმენაჲ[15] სხჳსა გულისსიტყუათაჲ, რამეთუ ორკეცი
ბრძოლაჲ ჰპოო[16] მათგან: პირველად უკუე[17] — სმენილთა[18] მათ
ჴსენებითა შებილწებაჲ[19] სულისაჲ;[20] ამისსა შემდგომად — თჳთ
მის გულისსიტყუათა მთხრობელისაგანცა[21] მოა(79rA)რთუამნ
წინააღდგომასა,[22] რაჟამს არამჴნითა სულითა ვერ გარე-მიაქცი-
ნის ვნებანი, ძალითა ჯუარშემოსილითა. რამეთუ ესევითარი იგი
რაჟამს კუალად თჳსითა უდებებითა მათვე ვნებათა შთავარდის,
მიერითგან ვითარცა მბრძოლსა მიხედავნ,[23] რომელი-იგი პირვ-
ელ აღერჩიის[24] განმმართებელად. ხოლო მან, უკუეთუ გულისკმი-
ერ[25] იყოს, დავიწყებაჲ იჩემენ თხრობილისა მის მიმართ.

---

1 წინა-საკუწთებელნი HK. 2 მოიგენ AC, მოიდგენ DEHK (kaqedraiw-son). 3 შეირყეოდენ K. 4 გულისთქმათასა H, გულისთქუმათასა K. 5 ნავთდამთქმელ AH, ნავდამთქმედ K. 6 ნავთსაყუდელისა C, ნავთსაყუდლისა ADE. 7 შეათხზავთ DE. 8 აღმოყუნებაჲ H. 9 შთავრდომილისა HK. 10 გულისსიტყჳსა HK. 11 აფთიონითა ACHK, აფქიონითა DE. 12 ველტოდე E. 13 ჰერ-კეთილობაჲ E. 14 კ˜დ E. 15 სმენა K. 16 ჰპო E. 17 უკუწ HK. 18 სმენილთათა DE. 19 ბილწებაჲ DE. 20 სულისა HK. 21 მთხრობელისაგანცა AC, მთხრებლისაგანცა DE, მთხრობ˜ლისაგანცა HK. 22 წინააღმდგომსა AC, წინააღდგომასა DHK, წინ-აღდგომასა E. 23 მიხედ˜ვნ DE. 24 აღერჩიის ADCH, აღერჩიოს E. 25 გულისკმიერი ACHK.

(35) რამეთუ ვითარცა-იგი შეეწყუდიის[1] ვისმე ტრედი სახ-
ლსა შინა, რომელმან (56rC) პოის[2] რაჲ სარკუმელი განღებუ-
ლი, და[3] განვიდის სახლით, არა კუერთხითა,[4] არცა ქვითა[5]
ჰყოფენ მოწოდებასა მისსა, არამედ მარცულები მიაცურიის[6] და
გულისკმიერებით ღონე-ჰყოფენ კუალად შეპყრობად მისსა.[7] ეგრეთვე
ფრიადისა გულისკმისყოფისა[8] და გამოცდილებისა მოქენე არს,
რომელსა უნდეს (550rE) განწმედაჲ ბიწისა (43rD) გულისსი-
ტყუათაჲსა.[9]

ᲮᲗ.[10] წიგნისკითხვასა თუ იკუმევ, ნუ ხოლო სისწრაფესა
და რიტორებრიობასა[11] ოდენ მიედევნები,[12] ნუცა ესენი ოდენ
არიან სასწრაფო შენდა, ნუსადა თავმოთნებისა ეშმაკმან[13] წყ-
ლას გული შენი, (59rH) არამედ მოისთულებდ-ცა[14] მიერ ნაყოფ-
თა სულისა კურნებისათა, ვითარ-იგი ბრძენი ფუტკარი ყუა-
ვილთაგან შეიკრებნ თაფლსა.

ᲮᲮ.[15] ვითარცა ცუდადმზუაობარი კაცი, გლახაკი სიმდიდ-
რისაგან, სახელ-სდებნ თუ თავსა თჳსსა მეფე, (79vA) არა
იყვის იგი მეფე.[16] ეგრეთვე მონაზონი ფარულად მჭამელი და
ტრაპეზსა ზედა ძმათასა მჩემებელი მარხვისა[17] და უზმობისაჲ,[18]
არა მოღუაწე არს, რამეთუ ქსელსა დედაზარდლისასა ქსოვს
ესევითარი იგი, ვინაჲთგან არა მართალსა გზასა წმიდათასა
საგრობს, არამედ კაცთმოთნებასა,[19] რომელთა მიმართ სული
წმიდაჲ იტყჳს: „უფალმან განაბნინა ძუალნი (40vK) კაცთა-
მოთნეთანი“.[20] (1)

ᲮᲘ.[21] უკუეთუ[22] გიჯმნიეს სოფლით, იღუწიდ საქმესა შენსა,
რაჲთა საძიებელსა მას მარგალიტსა[23] მიემთხჳო, რამეთუ ვიეთ-

1 შეეწყუდის K. 2 პოჲს C. 3 და – HK. 4 კუწრთხითა HK. 5 ქჳთა K. 6 მიაცურიის ACDH, მიაცურის EK. 7 მისსა + ᲮᲗ. ხოლო DE. 8 გულისკმისა K. 9 გულისსიტყუათასაჲ H. 10 ლ˜ვ] კ˜ვ E, – A. 11 რიტორებრივობასა HK. 12 ~ ნუ ხოლო სისწრაფესა ოდენ მიენდვები (sic. DE) და რიტორებრიობასა DE. 13 ეშმკმ˜ნ E. 14 მოისთულებდ AC, მოსთულებდ-ცა DE. 15 ლ˜ზ] კ˜ზ E, ლ˜ვ CHK, – A. 16 ~ არა იყვის იგი მეფე, თავსა თჳსსა მეფე DE. 17 მარხჳსა K. 18 უზმობისა HK. 19 კაცთმოთნებასა AC, კაცთმოთნეთასა DEHK. 20 კაცთმოთნეთანი K (anqrwpareskwn). 21 კ˜Წ E, ლ˜ზ C. 22 და უკუეთუ H. 23 მაგალიტისა E.

(1) ფს. 52,6.

მე სოფლით განშორებულთა იჯმნეს საწუთოჲსაგან,[1] რომელთამე მჴედრობაჲ დაუტევეს, რომელთამე სიმდიდრე განაბნიეს, ხოლო უკუანაჲსკნელ[2] თჳსისა ნებისაებრ[3] სლვითა დაეცნეს, რამეთუ არარაჲ არს უძჳ(56vC)რეს თჳსისა ნებისა დამტკიცებასა, და არა ნებისაებრ ღმრთისა მოქალაქობასა. ესევითართა მათ სამეუფოჲთ[4] ბჭით იჩემეს[5] განშორებაჲ საწუთოთა საქმეთაგან, ხოლო ჭირის[6] კართაჲთ[7] კუალად უშინაგანესვე იპოვნეს.

ᲬᲒ.[8] ვითარცა ძენი ისრაელისანი[9] შემდგომად (550vE) რკინისა საკუმილით გამოსლვისა და მეწამულით[10] ზღჳთ განრინებისა, და ესოდენთა[11] ნიჭთა მიღებისა თჳსსა ნებასა შედგომითა კმელსა ზედა დაინთქნეს[12] და ესოდენისა მის სიმრავლისაგან ორნი ოდენ დაშთეს, რომელთა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ[13] არა[14] (43vD) განამწარეს და ზრახვაჲ[15] მაღლისაჲ[16] სიწმიდით დაიცვეს. (80rA)

Შ.[17] სოფლით განშორებულთა არღარაჲ[18] ზიარებაჲ[19] აქუს სოფლისა თანა. ესევითარნი ესე დაღათუ თავად[20] დაიდგინნენ,[21] ვითარცა არა მთავარნი[22] არიან, და კუალად, გარდაიდგინნენ[23] თუ, კუალად[24] იგივე არიან გულისსიტყჳთა. ხოლო რომელნი მიდრკენ კეთილადმსახურისა გულისსიტყჳსაგან, ესენი საწადელთა მიმართ სოფლისათა ჴელისჴელ არიან, და მიერითგან არღარა (59vH) არნ მათდა სათნოებისათჳს ღუაწლი,[25] არამედ უღლის განმგდებელნი[26] უმოღუაწესად აშენებენ, რომელი ძუელ-სადვე[27] დაარღჳეს, რამეთუ ვითარცა ქალწული ღირსად დაცვული, სასუენებელთა შინა შეყენებული, განიხრწნეს რაჲ საცნობელითა, განაგდებს სირცხჳლსა, ურიდებით ქმნად უჯეროჲსა.[28] არცა ღმრთისაგან ეშინინ, არცა კაცთაგან ჰრცხუენინ,[29] (1) არამედ

1 საწუთოსაგან HK. 2 უკუანაჲსკნელი E. 3 ~ თჳსისაებრ ნებისა K. 4 სამეუფოთ EH, სმწფოთა K. 5 იჩემეს CDEHK (upekriqhsan), იჯმნეს A. 6 ჭირს E. 7 კართაჲთა C, კართათ HK. 8 ლ˜Წ CHK. 9 ი˜ᲬᲚისანი ACDEK, ი˜ᲬᲚისნი H. 10 მეწამულითა E. 11 ესეოდენთა DE. 12 დაინთქნეს AC (enauaghsan), დაიდგნეს DE. 13 ღ˜ჲ AC, უფლისაჲ DE. 14 არაჲ DE. 15 ზრახვა HK. 16 მაღლისა HK. 17 ლ˜თ HK. 18 არღარა H. 19 ზიარება HK. 20 თავად – K. 21 დაიდგინენ HK. 22 მთავანი E. 23 გარდაიდგინენ K. 24 გარდაიდგინნენ თუ, კუალად ACD, – E. 25 ღუაწლ E. 26 უღელისგანმგდებელნი H, უღლისგან განმგდებელნი K. 27 ძუᲬᲚსადვე HK. 28 უჯეროსა HK. 29 ჰრცხუᲬᲜინ HK.

(1) შდრ. ლუკა 18,2.

ამით ვერ განერეს ჴელთა ღმრთისათა, რამეთუ დღემან მან განაცხადოს საქმე თითოეულისაჲ,[1] რამეთუ ცეცხლითა[2] გამოცდად არს. (1)

ჵC.[3] ნეტარ არს, რომელი საქმით ქადაგებდეს სათნოებასა, რამეთუ თქუმაჲ რაჲსმე[4] თჳსსა (57rC) სათნოებისასა, და ქმნაჲ[5] წინააღმდგომისაჲ[6] ვერვის აცხოვნებს, ვითარ-იგი ვერცა სიწმიდისათჳს მზრახვალი და არაწმიდებისა მოქმედი გჳრგჳნსა მიემთხუევის.[7]

ჵQ.[8] ნუ განიკაფები გონებითა, ხედვიდე რაჲ გემოთ(551rE)-მოყუარეთა, უშიშად მოქმედთა გემოვნებისათა, რამეთუ ყუავილი მათი სულმყრალობითა აღსავსე არს, ხოლო სათნოების მოქმედთაჲ — ნათელსა შინა ბრწყინავს, (80vA) აღსავსე სულნელებითა, ხოლო შენ დაადგერ სათნოებასა შინა, რაჲთა მათგანცა საკჳველ იქმნე, რომელნი ნოტიათა და განჴსნილთა გემოვნებათა აღატყინებენ, რამეთუ დაღათუ არა ცხადად ინებონ ამისი ქმნაჲ, არამედ თავთა შორის თჳსთა ჰნატრიდენ-ვე მოქმედთა სათნოებისათა.

ჵQ.[9] რაჟამს იხილნე გუამნი მოქმნილებით ბრწყინვალედ (44rD) ბილწებითისა გულისთქუმისათჳს, ნუ გიკჳრს მათ ზედა, ნუცა გაცთუნებნ შენ ფერი ტყავისაჲ,[10] შემდგომად მცირედისა მტუერად[11] დაჴსნადი, არამედ თავსა შორის თჳსსა (41rK) სულთქუმით ფსალმუნებდ:[12] „მოიჴსენე, უფალო, — იტყოდე, — რამეთუ მიწანი ვართ. კაცი ვითარცა თივა დღენი მისნი, და[13] ვითარცა ყუავილი ველისაჲ[14] ეგრე[15] აღყუავდეს,[16] რამეთუ სულმან განვლო მის შორის, და არა იყოს, არცა იცნობოს მერმე ადგილი მისი. ხოლო წყალობაჲ უფლისაჲ საუკუნითგან და ვიდრე უკუნისამდე მოშიშთა მისთა ზედა“. (2) და ესრეთ მად(60rH)ლითა ღმრთისაჲთა[17] არღარა იყო ტყუე[18] ბოროტისა.

---

1 თითოეულისა HK. 2 ცეცხლითა AC, ცეცხლით DEHK. 3 ᲛᲬ HK. 4 რასმე AC, რასმე DEH. 5 ქმნა HK. 6 წინააღმდგომისა HK. 7 მიემთხუᲬვის CHK. 8 ᲛᲬ HK. 9 ᲛᲬ CHK. 10 ტყავისა HK. 11 მტუᲬრად HK. 12 ფსალმონებდ DE. 13 და – DEK. 14 ველისა HK. 15 ეგრეთ H. 16 აყუავდეს C, აღყუავნეს HK. 17 უფლისაჲთა C. 18 ტყუᲬ ACHK.

(1) შდრ. მათე 3,12; 13,40; ლუკა 3,17. (2) ფს. 102,14-17.

ᲐᲝ.[1] ევედრე უფალსა ტკივილით, რაჲთა მოგმადლოს შენ მადლი სრული[2] სიწმიდისაჲ,[3] რაჲთა ღამისაცა საოცრებათა შინა განერე მზაკუვარებათა მტერისათა, ვითარსახედ ვინმე იხ-ილის თავი თჳსი, დევნილი[4] (57vC) მჴეცისა ანუ სხჳსა რაჲსა-განმე ლამპრითა ცეცხლისაჲთა,[5] და მიმორბინ სახლითი-სახ-ლად, არა შეწუვად[6] ცეცხლისაგან.

ᲐᲞ. (45) ვითარ-იგი[7] ვერ ეგების თჳნიერ შრომისა, საკმ-(81rA)რითა[8] ოდენ მოსყიდაჲ წერილთა დასწავლისა,[9] გი(551vE)ნა სხჳსა ჴელოვნებისაჲ,[10] ეგრეთვე ვერ ეგების მონაზონ ყოფაჲ[11] თჳნიერ მოღუაწებისა და მოთმინებით მდგომარეობისა.

ᲐᲠ. (46) ვითარცა თავი უპატიოსნეს გაქუს ზეშთა[12] ყოველ-თა ასოთა გუამისა შენისათა, და გინათუ ქვაჲ გეცემინ, ანუ არგანი, გინა მახჳლი, სხუათა ასოთა წინა-მიპყრობითა აღსუბუ-ქებად გნებავნ წყლულებასა თავისასა, მეცნიერებითა, ვითარმედ თჳნიერ ამისსა ცხორებაჲ საწუთოსა[13] ამას შინა შეუძლებელ არს, ეგრეთვე ყოველთასა უპატიოსნეს შენდა იყავნ სარწმუნოე-ბაჲ წმიდისა და ერთარსისა[14] სამებისაჲ,[15] რამეთუ თჳნიერ მის-სა შეუძლებელ არს ცხორებაჲ ვისიმე, ცხორებითა ნამდჳლვე[16] ჭეშმარიტითა.

ᲐᲢ. (47) ყოვლითა გულითა შენითა ესევდ უფლისა მიმართ, და მზაკუვარებასა ბოროტისმოქმედთასა განერე ადვილად,[17] რამეთუ არა უგულებელს-ყვნეს უფალმან, რომელნი ჰმონებდენ მას.

ᲐᲣ. (48) აზრზენდა მეგჳპტელაჲ[18] (44vD) ცთუნებად[19] ღმ-რთისმოყუარისა იოსებისსა, და მძლავრ მიიზიდვიდა გარდაქცე-ვისა პირსა ზედა, (1) ხოლო ჭაბუკი იგი შეაცურევდა სულსა თჳსსა ყოვლისა მპყრობელისა ჴსენებითა, რაჲთა არა შეიწუას

1 მ˜გ CK. 2 სრულისა K. 3 სიწმიდისა HK (pneuma swfrosunh~ teleia~). 4 დევნილი A, დევნული CDE, დევნ˜ლი HK. 5 ცეცხლისათა HK. 6 შეწუჲდ H, შეწვად K. 7 ვითარ-იგი ACHK, რამეთუ იგი DE. 8 საკმ˜რთა K. 9 დასწავლისა ACHK, დასწავლისაჲ DE. 10 ჴელოვნებისა HK. 11 ყოფა K. 12 ზეშთა ACH, ზესთა DE, – K. 13 საწოთოსა A. 14 და ერთარსისა – K. 15 სამებისა HK. 16 ნამდჳლვე ACH, ნანდჳლვე DE, ნანდვილვე K. 17 განერე ადვილად A ∼ ადვილად განერე CDEHK. 18 მეგჳპტელთა K. 19 ცთონებ˜დ DE.

(1) დაბ. 39,7-12.

ცეცხლისაგან უსჯულოჲსა,[1] და მოიკრძალვიდა[2] საგრძნობელთა, რაჲთა არა ადგილ-სცეს უცხოთა გულისსიტყუათა, და ტყუე[3] იქმნას არაწმიდისა დედა(81vA)კაცისაგან, რამეთუ მარადის (58rC) ხედვიდა მას, ვითარცა მახესა სიკუდილისასა, და მოთმინებითა განსაცდელისაჲთა[4] გჳრგჳნო(60vH)სან იქმნა და მეფე ეგჳპტისა.

ᲨᲘ. (49) ჰგონებდეს[5] შჯულის-გარეგანნი[6] ბაბილონს[7] შინა, ზედა-აღდგომად[8] სული(552rE)სა ღირსისა, რაჲთა ბილწებით[9] შეაგინონ, ხოლო მან შემწედ ქონებითა ღმრთისა მაღლისაჲთა[10] ადვილად დააკუეთნა[11] იგინი, რამეთუ კრებაჲ შეეკრიბა[12] ნეტარისა მის ზედა, ვითარ იგინი ჰგონებდეს, და არა ცნეს ცუდისმზრახვალთა, რამეთუ მას შინა ეგულებოდა მათ მიღებაჲ განჩინებასა სიკუდილისასა, რამეთუ არა მოიკიცხვის[13] დაუძინებელი თუალი ღმრთისაჲ.

ᲨᲒ. (50) იწროსა და საჭიროსა გზასა ვიდოდით, ძმანო, რაჲთა პატიოსან ქმნილთა მცველად გუაქუნდეს ღმერთი.

Ჰ. (51) მარგალიტნი მარადის უშინაგანესთა[14] სა(41vK)უნჯეთა შინა იცვებიან, ხოლო უკმარნი-რე ნივთნი უბანთა ზედა სკორებრ მიმოიდებიან.

ᲰᲚ.[15] (52) უკუეთუ ვინ[16] გაგინებდეს რაჲ,[17] წარმოგითხრნეს ბოროტნი, რომელ გექმნენ,[18] თავსა თჳსსა აბრალე უფროჲს, ვიდრეღა მას, რამეთუ შენ ესევითართა საქმეთა მიერ სირცხჳლეულ გიქმნიეს თავი თჳსი, რომელთა სმენითა სხჳსაგან თქუმულად ვერ თავს-იდებ. და-ნუ-მას-ადუმებ ქადებითა რისხვისაჲთა,[19] არამედ თავი თჳსი განჰმართე[20] არა-ქმნად ბოროტისა, რამეთუ სიმყრალე საქმისაჲ[21] განგაქიქებს შენ, ვითარმედ მკლველ ხარ სულისა შენისა.

ᲰᲛ.[22] (53) განრცხი თავი თჳსი სინანული(82rA)სა მიერ

1 უშჯულოჲსა C, უსჯულოჲსა ADE (anomou), უსჯულოსა H, უსჯულოთასა K. 2 მოიკრძავიდა E. 3 ტყუჱ HK. 4 განსაცდელისათა H. 5 ჰგონებდეს ACHK, იგონებდეს DE. 6 შჯულის-გარეგანნი C, სჯულის-გარეგანნი ADE. 7 ბაბილოვნს D, ბაბილოვს E. 8 ზე-აღდგომად E. 9 ბიწებით E. 10 მაღლისათა HK. 11 დააკუჱთნა HK. 12 შეკრბა C, შეეკრიბა ADEHK. 13 მოიკიცხჳს H. 14 უშიგანესთა C. 15 ნ˜ C. 16 ვინ A, ვინმე CDEHK. 17 რაჲ – C. 18 გექმნენ DEHK. 19 რისხჳსათა HK. 20 განმართე K. 21 საქმისა HK. 22 ნ˜ა C.

უჯეროთა საქმეთაგან, და ძაგებაჲ[1] გინებისაჲ[2] ვერღარა შეგეხ-
ოს[3] შენ.*

ᲰᲚ.[4] (54) წინა-აღუდგინე თავი თჳსი ცოდვასა, ჭ ცხორები-
სა მუშაკო, და ნუ გეშინის[5] განსაცდელთა ზედა-მოსლვისაგან,
რამეთუ გამოცდილებამან არაჲ ავნოს[6] (58vC) მჴნესა მოღუაწესა.

ᲰᲝ. (55) ცეცხლისა-მიერივე (552vE) ცეცხლსა[7] წინა-აღუ-
დგების; თიჴაჲ[8] რაჟამს უმწუარ იყოს, უძლურ არს და ადვილ-
დასაჴსნელ, ხოლო რაჟამს ცეცხლსა ეზრახოს და გამოცხობაჲ
მიიღოს, ზღუდე ექმნების ცეცხლსა, დამაყენებელ წყალსა, და
ვითარცა ლაგჳნსა შინა[9] წყალი, ესრეთ საჴუმილსა თავსა შორის
თჳსსა შეუცავს მის შორის აღგზებულები ალები, ხოლო საჴუ-
მილი იგი თიჴითა შენებულ არს.

ᲰᲜ. (56) იქმენ შენცა გამოცხობილ ჭირთა (61rH) და გან-
საცდელთა შინა, და წინა-აღუდეგ განმაჴურვებელთა გულისთქუ-
მათა, რაჲთა არა ვითარცა უცხობელი ალიზი წჳმისა[10] ცუართა
მიერ დაიჴსნას, რომელ-იგი გგონიეს ქონებაჲ სიმაგრისაჲ.[11]

ᲰᲞ. (57) ნუ მისი გგონიეს კეთილ ყოფაჲ, რომელიცა შენ[12]
კეთილსაგონებელ გიჩნდეს, არამედ წამებულისაჲ კაცთაგან ღმრთი-
სმსახურთა.

ᲰᲢ. (58) ისმინე ჴმაჲ უფლისაჲ, რაჲთა შეგეწიოს შენ, და
ჴელნი დაასხნეს[13] მაჭირვებელთა შენთა, და მტერნი შენნი დაამ-
დაბლნეს, რაჲთა არა ურჩ იქმნე რაჲ, გესმეს: „მიავლინა მათდა
სლვისაებრ გულთა მათთაჲსა“.[14]

ᲰᲘ. (59) იღუაწე არა-მონებად თჳსსა ნებასა, არამედ მორ-
ჩილ იქმენ მოშიშთა უფლისათა, და წყალობითა ღმრთისაჲ(82vA)თა
შეჰმუსრო[15] თავი ვეშაპისაჲ.[16] ხოლო რაოდენჟამ ადვილად შთა-
მოიზიდვოდი ნებათა შენთა მიმართ, უწყოდე თავი თჳსი შორს
ყოფად სრულებისაგან, და რაოდენ შორს იყო სრულებისაგან,
ეგოდენ მოქენე ხარ სწავლისა და მოძღურებისა.

---

* აქ წყდება D-ში 44v. ხელნაწერს აკლია ერთი ფურცელი.

1 ძაგება K. 2 გინებისა HK. 3 შეგემთხჳოს HK. 4 ნ˜ბ C. 5 გეშინინ D, გეშინი E. 6 ავნო K. 7 ცეცხლისა DE. 8 თიჴა K. 9 შ˜ს K. 10 წჳმის DEHK. 11 სიმაგრისა HK. 12 კეთილ ყოფაჲ, რომელიცა შენ – DE. 13 დაასხნე A, დაასხნეს CDEK (**epibalh**). 14 მათთასა HK. 15 შემუსრო K. 16 ვეშაპისა HK.

ჩᲒ. (60) მოითმინე ჭირი უფლისა[1] მიერ, რაჲთა სიხარული მოგატყუას[2] შენ. მოითმინე შრომაჲ,[3] რაჲთა ჰპოო ნაყოფიერი სასყიდელი. (553rE)

Ɔ. მკუეთელი[4] ჰკუეთს[5] კლდესა, და მჭედელი (59rC) სცემს[6] რკინასა, რაჲთა მიიღონ[7] სასყიდელი.

ƆᲨ. (61) რომელი ევლტოდის ბრძოლასა, მან არცა იავარი მიიღოს, და რომელი ევლტოდის[8] სწავლასა, ბრძენთა შორის ნაწილი არა განიღოს.[9]

ƆᲧ. (62) აღვედ სიმაღლედ და იხილნე ქუეყნიერნი ყოველნი მდაბლად და უნდოდ. ხოლო უკუეთუ (42rK) შთამოხჳდე სიმაღლით, დაგიკჳრდეს სახლიცა მოგლესილი.

ƆᲪ. (63) ამაღლდი მეცნიერებად, ჭ ღმრთისმსახურებისა მუშაკო, და ნაცვალად საჯდომელისა ამან გიტჳრთოს შენ და დაგიცვას მრავალთა შებრკოლებათაგან, რამეთუ არა უტევებს იგი ტრფიალსა თჳსსა თქუმად რასმე ანუ ქმნად დასაქცეველად მსმენელთა.

ƆᲫ. (64) ყნოსა მეცნიერებისა კაცისა შორის, ყოვლადვე ბრალობაჲ თავისა თჳსისაჲ,[10] ხოლო მისი ბრალობაჲ[11] ამით საცნაურ არს, რაჲთა არა განიკითხოს მოყუასი,[12] ვითარცა თჳთ მათვე ბრალთა თანამდებმან.

[ƆᲬ]. (65) ორნი მონანი ცთომილნი შეიწყუდინეს[13] საპყრობილესა, მისვე ერთი(83rA)სა ბრ(61vH)ალისათჳს, ხოლო უცნობოჲ[14] იგი აყუედრებდა[15] თჳსსა მას თანა-მონასა.

(66) ვინაჲცა შენ ნუ აყუედრებ[16] განკითხვით* განსაცდელთა შინა შთავრდომილსა, არამედ ზედაჲსზედა ილოცევდი არაშესლვად განსაცდელსა, რამეთუ, რომელი არმურისაგან[17] გულისსიტყუათაჲსა[18] დაბნელდეს გულითა და დაღონებულ იქმნეს

---

*აქ უადგილოდ წერია განკვეთის ნიშანი HK.

1 ო˜ი E. 2 მოგატყჳას E. 3 შრომა DEK. 4 მკუᲩთელი AHK, მოკუეთილი DE. 5 ჰკუᲩთს CH, კუᲩთს K. 6 სცემს ACDE (elaunwn), ჭედს HK. 7 მიიღონ AC, მიიღოს DE, მოიღონ K. 8 ევლტოდი DE. 9 განიპოს DE. 10 თჳსისა K. 11 თავისა თჳსისაჲ, ხოლო მისი ბრალობაჲ – H. 12 მოყუასი + რამეთუ H. 13 შეიწყუდივნეს K. 14 უცნობო HK. 15 აყუᲩდრებდა CHK. 16 აყუᲩდრებ HK. 17 ალმურისაგან DEHK. 18 გულისსიტყუათასა K.

ვნებათაგან, კაცთაგან არა ჰრცხუენინ[1] და ღმრთისა[2] არა ეშინინ.[3] (1) და უკუეთუ ძლიერთაგანი იყოს, წარკსნილებით იქმს ბოროტთა,[4] (553vE) ხოლო უკუეთუ უძლურ და გლახაკ,[5] ეგრეცა[6] მინდობითა განბოროტებისაჲთა[7] ურცხჳნოდვე იქმნ ბოროტთა.

[ᲘᲗ].[8] (67) ნუ იქმნები გემოთმოყუარე და შეურაცხისმყოფელ, არამედ ისმი(59vC)ნე სამღდელოთ მგალობელისა[9] კმობაჲ: „აღდეგინ ღმერთი და განიბნინედ[10] ყოველნი[11] მტერნი მისნი, და ივლტოდედ პირისაგან მისისა მოძულენი მისნი. ვითარცა მოაკლდის[12] კუამლსა, მოაკლდედ, ვითარცა ცჳლი რაჲ დადნის პირისაგან ცეცხლისა, ეგრეთ წარწყმდედ[13] ცოდვილნი პირისაგან ღმრთისა და მართალნი იხარებდენ“. (2)

ᲘᲖ.[14] (68) დაგიპყრიეს სენაკი, ჭ მონაზონო, მარადის ილოცევდი (45rD) მდაბლითა გულითა, ვითარცა სამნი ყრმანი საკუმილსა[15] შინა ცეცხლისასა, და ნუ ჰყოფ თავსა თჳსსა ქუაბ ავაზაკთა, აღსრულებითა უჯეროებისაჲთა,[16] რაჲთა არა გრცხუენეს[17] დღესა მას საშჯელისასა,[18] რაჟამს განცხადნებოდინ დაფარულნი კაცთანი.

ᲘᲘ.[19] (69) რომელი კნვასა უდებებდეს, (83vA) გარეგან იეფობისა იყოს სახლი მისი, და რომელი აწინდელსა ჟამსა უქმებდეს, მოსაგებელთა ჟამსა შინა გარეგან იპოოს ნუგეშინისცემისაგან მართალთაჲსა.[20] (42vK)

Ა. (70) მოწევნად არს ჩუენდა, ძმანო, ჟამი, აღსავსე შიშითა და ძრწოლითა, რაჟამს გამოცხადნენ, რომელნი ვქმნენით[21] ბნელსა შინა ფარულად, და ვაჲ სულსა მას, რომელსა არა აქუნდეს უფალი შემწედ.

ᲐᲑ. (71) მოვედით, გულისკმა-ვყოთ, ძმანო ქრისტჱსმოყუ-

1 ჰრცხუჱნინ HK. 2 ღმრთისაგან DE, ღ˜ჲ HK. 3 ეშინინ ACHK, ეშინის DE. 4 ბ˜რტურთა K. 5 გლახაკი DE. 6 ეგრეთცა HK. 7 განორტებისაჲთა DE, განბოროტებისათა HK. 8 ჲ˜ვ – E. 9 სამღდელთმგალობელისა AC. 10 განიბნედ A, განიბნინედ C, განიბნინენ DEK. 11 ყოველნი – CA. 12 მოაკლდეს H. 13 წარწყმდენ K. 14 ჲზ – E. 15 საკმილსა E. 16 უჯეროებისათა HK. 17 გრცხუჱნეს HK. 18 სასჯელისასა ACDEHK. 19 ჲჱ – E. 20 მართალთასა K. 21 ვქმნენით + რ˜ნი C.

(1) შდრ. ლუკა 18,2. (2) ფს. 67,2-4.

არენო,[1] აღსასრული კაცად-კაცადისა ჩუენისაჲ,[2] ვითარ შეკუ-
ეთე(554rE)ბულ[3]* ვართ ამაოჲსა[4] ამის საწუთოჲსადა,[5] რამეთუ
ამაო არს ამაოებით ცხორებულთათჳს, ხოლო ნეტარ არიან,
რომელთა ამას შინა მოივაჭრეს[6] კეთილი ვაჭრობაჲ. (62rH)

ᲙᲖ. (72) ვითარცა კაცი მდიდარი ნიავკეთილობასა შინა
ნავისასა მწოლარე არნ ცხედარსა ზედა, მაღლად აქუნდიან თუალნი
მოლოდებითა შუებისაჲთა,[7] და მდგომარე იყვნიან მზარაულნი[8]
განმზადებად სანოვა(60rC)გეთა, და შეუდგნ სიმრავლეცა მსახ-
ურთაჲ.[9] მყის მოკდა არმური,[10] აღაშფოთა ზღუაჲ და შემუსრა[11]
ნავი, და იგი ოდენ მარტოჲ[12] განითხია ღელვათაგან[13] ჭალაკსა
უმკჳდროსა, აღსავსესა მკეცებითა; კმობდა და გოდებდა, და
არავინ იყო მსმენელი. იცემდა პირსა და ძრწოდა ყოვლითა
გუამითა, და ჟამად-ჟამად სიკუდილსა მოელოდა; და პირველ
მცირედისა ლაღი იგი განდნებოდა[14] სიყმილითა და შიშითა და
განკმებოდა წყურილითა, და არავინ იყო ნუგეშინისმცემელ.
ეგრ(84rA)ეთვე ჩუენცა, უდებთა, შეგუემთხუევის[15] კმელსა ზედა,
რამეთუ ვიდრეღა ვიშუებდით[16] ჩუენ საწუთოსა ამას შინა ამაოსა,
მყის მოვიდა (45vD) სიკუდილი და წარიტაცა უდები, და განაგ-
დო ადგილთა საშინელთა, სადა დაისაჯნენ ყოველნი ცოდვილნი,
რომელნი მარადის უარ-ჰყოფდეს[17] მეუფესა[18] თჳსსა.[19]

ᲙᲗ. (73) განკრძალულად განვიცადოთ, რომელი შიში ზედა-
აც მას, რომელი ღელვათაგან განითხიის[20] მთათა[21] უმკჳდროთა,
ყოვლად უღონოთა ვისგანმე ნუგეშინისცემისათა, და ამიერ[22]
უწყოდით,[23] რაბა(554vE)მი შიში შემთხუევად[24] არს ცოდვილ-
ისა,[25] სატანჯველთა შინა შთაგდებულისადა.

---

* E ხელნაწერში 554r-ის ქვედა აშიაზე პილიგრიმული მინაწერია (ნუსხ-
ურით): „წმიდაო ეფრემ, მეოხებითა შენითა შემეწიე მე“.

1 ქ˜ს მ˜ყრენო ACDHK. 2 ჩუენისა HK. 3 შეკუწთებულ HK. 4 ამაოსა
HK. 5 საწუთოსადა HK. 6 მოივაჭრნეს K. 7 შუწბის˜ჲთა AD, შუებითა E,
შუწბისათა HK. 8 მზარეულნი H. 9 მსახურთა HK. 10 ალმური DEHK. 11
შემუსრნა DE. 12 მარტო HK. 13 ღელვათაგან – HK. 14 გ˜ნდნებ˜და D,
გ˜ნდნებდა E. 15 შეგუწმთხუევის C, შეგუწმთხუწვის HK. 16 ვიშუებდეთ
DE, ვიშუწბდით HK. 17 უვარ-ჰყოფდეს DEH. 18 მ˜ფწსა DEHK. 19 თჳსსა
A] მათსა DE. 20 განითხიოს HK. 21 მთასა E. 22 ამიერითგან H. 23
წყოდით E. 24 შემთხუწვად HK. 25 ცოდილისა D.

ᲙᲝ. (74) გული[1] ჩემი სულთ-ითქუამს და თუალთა ჩემთა სურის ცრემლთათჳს, ხოლო ცოდვაᲲ[2] წარსტყუენავს[3] გონებასა ჩემსა, რაᲲთა არა ლმობიერ ქმნილი ვევედრო უფალსა მწარითა ცრემლითა, არა-განთხევად ჩემდა ბნელსა გარესკნელსა.

ᲙᲞ. (75) რომელმან იკსენ ერი შენი კელთაგან ფარაოᲲსთა[4] და საკუმილისაგან[5] რკინისა, განვლებითა მათდა ზღჳსა მეწამულისაᲲთა,[6] მიკსნენ ჩუენცა უშჯულოებათა[7] ჩუენთაგან, რაᲲთა ვპოოთ[8] მადლი (60vC) წინაშე შენსა, რაჟამს გეგულებოდის განშჯაᲲ[9] ცხოველთა და მკუდარ(62vH)თაᲲ, მეუფეო.[10]

ᲙᲟ. (76) ვიდრემდის[11] იყოს ჩუენ თანა ძალი, ვჰმონოთ უფალსა სიწრფოებითა[12] გულისაᲲთა,[13] რაᲲთა ჟამსა ჭირისასა ვპოოთ[14] იგი შემწედ და მკსნელად ჩუენდა დიდთა[15] განსაცდელთაგან.

ᲙᲠ. (77) მმონებელთა მისთა გულითა წმიდითა იგი თავა-(84vA)დი ადიდებს დიდებითა მოუგონებელითა, რამეთუ დიდებისა წმიდათაᲲსა[16] არა იპოების[17] დასასრული.

ᲙᲡ. (78) შთანთქა ვეშაპმან წინაᲲსწარმეტყუელი იონა ბრძანებითა ღმრთისაᲲთა, და ვითარცა საუნჯეთა რათმე[18] შინა იცვებოდა იგი მუცელსა შინა ვეშაპისასა, შთაკდა თავი მისი მთხრებლსა მთათასა, და მოიცვა იგი უფსკრულმან უკუანაᲲსკნელმან. (1) შთაკდა ქუეყანად,[19] რომლისა მო(43rK)ქლონნი მისნი კლიტე საუკუნო,[20] (2) და მუნ ლოცვით კმობდა და იტყოდა: „აღმოვედინ განხრწნისაგან (555rE) ცხორებაᲲ ჩემი, უფალო ღმერთო ჩემო!“ (3)

ლოცვამან აღმოაპო უფსკრული, განაპო ჰაერი, აღვიდა ზეცად, და შევიდა ყურთა უფლისათა. (46rD) უფროᲲსღა თავადი უფალი, რომელსა აღუვსიეს ყოველივე,[21] არაოდეს განეშორების რჩეულთა მისთა.

---

1 სული DE, გული ACHKL (**h kardia**). 2 ცოდვა HK. 3 წარსტყუწნავს CHK. 4 ფარაოსთა HK. 5 საკ˜მლისაგ˜ნ DE. 6 მეწამულისათა HK. 7 უშჯულოებათა CH, უსჯულოებათა ADEK. 8 ვპოოთ ACHK, ვპოვოთ DE. 9 განშჯაᲲ C, განსჯაᲲ ADE, განსჯა HK. 10 მ˜ფწო HK. 11 მ˜დის H. 12 სიწრფობითა E. 13 გულისათა HK. 14 ვპოვოთ DE. 15 დიდთა – DE. 16 წმიდათასა HK. 17 იპოვების DE. 18 რაᲲთმე E. 19 ქ˜ყნად HK. 20 საუკუნო ACD, საუკუნოᲲ E, ს˜კნე HK. 21 ყოველივე – E.

(1) შდრ. იონა 2,6. (2) შდრ. იონა 2,7. (3) იონა 2,7.

ᲙᲒ. (79) უბრძანა ღმერთმან ვეშაპსა, და აღმოაგდო[1] წინაჲ-სწარმეტყველი, და, ვითარცა ნავით აღმოსრულსა, კუალად ეპყრა ქადაგებაჲ თჳსი.

Ი. (80) ცოდვილნი მართალთა ზედა იღრჭენენ კბილთა, მოიწევიან განსაცდელნი, გჳრგჳნოსან იქმნებიან ღირსნი, სირცხჳლეულ იქმნებიან უღმრთონი, ბოროტისმზრახვალნი წმიდათა ზედა ღმრთისათა.

ᲘᲑ. (81) იდევნებოდა ოდესმე ბოროტისა დედაკაცისაგან ელია თეზბიტელი, ხოლო უფალი მფრინველისა[2] მიერ ზრდიდა წინაჲ-სწარმეტყველსა, და ცოდვილთა ზედა მოიწია სიყმილი მწარე.

ᲘᲒ. (82) ეტლითა ცეცხლისაჲთა[3] აღიტაცა ელია[4] თეზბიტელი, ხოლო უსჯულოჲ[5] (61rC) იეზაბელ სიმაღლით თჳსი(85rA)სა სახლისაჲთ[6] გარდამოიგდო ქუე[7] და დაიბძარა უბანთა ზედა ქალაქისათა.

ᲘᲓ. (83) შთააგდეს უშჯულოთა[8] წინაჲსწარმეტყველი იერემია ჯურღმულსა მწჯრისასა, არა თავსმდებელთა[9] სმენად სიტყუასა ღმრთისმსახურებისასა. ესმა კადნიერებაჲ[10] მათი აბიმელექს ჰინდოსა განსპეტაკებულსა სულითა და განბრწყინვებულსა სარწ(63rH)მუნოებითა. ამხილა მეფესა უშჯულოებაჲ[11] მათი, მიიღო ჴელმწიფებაჲ, აღმოიყვანა წინაჲსწარმეტყველი და მიემთხჳა კურთხევასა.[12]

ᲘᲔ. (84) მოუჴდეს მტყუენველნი[13] მტყუენველთა[14] მათ ღმრთისა წინაჲსწარმეტყველთასა, და მიეცა[15] ერი[16] ებრაელთაჲ[17] ჴელსა მბრძოლთასა. იხილეს მბრძოლთა წინაჲსწარმეტყველი (555vE) ღმრთისაჲ, განჴსნეს ბორკილთაგან და ძღუენი[18] მოართუეს,[19] რამეთუ ხედვიდეს მას ფრიადსა შინა ღმრთისმსახურებასა. რამეთუ ვითარცა რომელსა ეტჳრთოს ბაზმაკი, განან-

1 აღმოაგდოო E. 2 ფრინველისა DE. 3 ცეცხლითა A, ცეცხლისაჲთა DE, ცეცხლისათა HK. 4 ელიაჲ H. 5 უშჯულოჲ C, უსჯულოჲ ADE, უსჯულო K. 6 სახლისათ HK. 7 ქუჱ ACDEHK. 8 უშჯულოთა C, უსჯულოთა ADEHK. 9 თავსმდებელნი K. 10 კადრებაჲ DEH. 11 უშჯულოებაჲ C, უსჯულოებაჲ ADEHK. 12 კურთხევასა ADE (eulogia~), კურნებასა H. 13 მტყუჱნველნი CHK, მტყუენველნი ADE. 14 მტყუჱნველთა DEHK. 15 დაეცა HK. 16 ერი + იგი H. 17 ებრაელთა HK. 18 ძღუჱნი HK. 19 მიართუჱს HK.

ათლებს მუნ მყოფთა, ეგრეთვე სათნოებაჲ მარადის საქადულ[1] ჰყოფს მტჳრთველსა მისსა.

ᲘᲗ. (85) შთააგდეს წინაჲსწარმეტყველი დანიელ უღმრთოთა ღმრთისმსახურებისათჳს მღჳმესა ლომთასა, რაჲთა შეიჭამოს მათ მიერ, და არა იცოდეს უშჯულოთა,[2] ვითარმედ სარცხჳნელად თჳსსა[3] ჰყოფენ ამას. ხოლო უფალმან ჴელითა ამბაკუმისითა[4] ანგელოზისა მიერ წმიდისა სამხარი მიუძღუანა რჩეულსა მონასა თჳსსა, და მჴეცთა ველურთა იხილეს რაჲ წინაჲსწარმეტყველი (46vD) შორის მათსა, დავარდეს თაყუანისცემად,[5] რამეთუ ძალთა ცისა(85vA)თა შეუკრნეს პირნი ლომთანი, არა-განხრწნად[6] მართლისა. (1)

ᲛᲐ. (86) აღმოზიდეს წინაჲსწარმეტყველი შორის მჴეცთაჲსა,[7] და ზოგს-რე ემხილა უღმრთოებასა მათსა. იხილეს რაჲ იგი ვითარცა სასძლოჲთ[8] სიძე, ჰაეროვნად[9] პირითა და ბრწყინვალედ დიდებითა. (61vC)

ᲛᲑ. (87) ნუუკუე[10] და მეორედცამცა ეჭუდეს ტომნი ბაბილოვნელთანი, ნუსადა განეყენნეს მძჳნვარენი იგი მჴეცნი არღარა ჭამად კაცობრივთა ჴორცთა, რამეთუ ექუს დღე რაჲ დაყო რჩეულმან ღმრთისამან შორის შჳდთა ლომთა, ყოველი ხრწნილებაჲ არა იპოვა მის შორის, ხოლო მეშჳდესა დღესა მივ(43vK)იდა მეფე გლოვად მართლისა, და შთაიხედნა რაჲ მღჳმედ, იხილა იგი მჯდომარედ[11] შორის ლომთა, ვითარცა მწყემსი შორის ცხოვართა თჳსთა. ამის მიზეზისათჳს არა შეუგვანებელ იყო იჭჳ ურწმუნოთაჲ[12] ცხოვნებისათჳს მისისა, ხოლო რაჟამს (556rE) შთაითხინეს მღჳმედ ლომთა მტერნი იგი (1rI)* მართლისანი და იხილნეს[13] იგინი[14] ასოდ-ასოდ დაბძარულნი და ძუალნი მ(63vH)ათნი სრულიად დაწულილებულნი, ფრიად დაუკჳრდა და ძლიერად ჴმა-ყვეს: „დიდ ხარ, უფალო, ღმერთო დანიელისო!“ (2)

---

* აქედან იწყება I ხელნაწერის ტექსტი.

1 სიქ˜დლ K. 2 უშჯულოთა C, უსჯულოთა ADEHK. 3 თჳსა H. 4 ამბ˜კმისითა DE, ამბაკომისითა HK. 5 თაყჳანისცემად E. 6 არა-განხწნად A. 7 მჴეცთასა HK. 8 სასძლოთ HK. 9 ჰაეროვნად ACH, ჰაეროვანად DEK. 10 ნუუკუ© CHK. 11 მჯდომარე K. 12 ურწმუნოთა HK. 13 იხილნა C, იხილნენ E. 14 იგი A.

(1) იხ. დან. 14,34-41. (2) იხ. დან. 14,39-42.

ᲣᲘ. (88) სამთა ყრმათა აზარიაეთ[1] არა თაყუანის-სცეს რაჲ ხატსა[2] ოქროჲსასა, ძლიერად შეკრულნი შეითხინეს აღტყინებულსა საკუმილსა, ხოლო ცეცხლმან არა იკადრა შეწუვაჲ[3] თმისაცა[4] მათისაჲ, არამედ გამოკდა მიერ ალი და შეწუნა შემთხეველნი მათნი.

(89) ამას რაჲ გუ(86rA)ლისკმა-ვჰყოფდეთ,[5] Ჭ რჩეულნო[6] ძმანო, ნუმცა გამოუცდელ ვიპოებით ჟამსა განსაცდელთასა, რამეთუ მარადის ჭირთა მოთმინებითა განდიდნებიან ღმრთისმოყუარენი.

ᲣᲒ. (90) ვიდრეღა არს ჩუენ შორის ძალი, ვჰმონებდეთ უფალსა შიშით და სიწრფოებითა გულისაჲთა[7] და კეთილითა გულისსიტყჳთა, რაჲთა ჟამსა განსაცდელისასა მან თავადმან შეწევნითა უძლურებისა ჩუენისაჲთა,[8] გჳრგჳნ-შემოსილად გამოჩ-(47rD)ინებითა[9] შემიყვანნეს ჩუენ სასუფეველსა თჳსსა.[10]

1 აზარიეთ IHK. 2 ~ ხატსა რაჲ HK. 3 შეწუა H. 4 თმისა DE. 5 გულისხუმა-ვჰყოფდეთ DE, გულისკმჲ-ვჰყოფდეთ IHK. 6 რჩეულ I. 7 გულისათა HK. 8 ჩუენისათა HK. 9 გამოჩენითა AC, გამოჩინებითა IHK, გამოჩინებულთა DE. 10 თჳსსა ACDE, მისსა I.

მისვე[1] ღირსისა ეფრე(62rC)მისნი[2] ნეტარებანი[3]*

Ⴢ. (1) ნეტარ არს, რომელი ყოვლად თავისუფალ იქმნა უფლისა მიერ ყოველთაგან მიწიერთა საქმეთა ამაოჲსა[4] ამის საწუთოჲსათა,[5] და ღმერთი მხოლოდ შეიყუარა,[6] სახიერი და მრავალმოწყალე.

Ⴣ. (2) ნეტარ არს, რომელი იქმნა ერქუან სათნოებათა, და აღამაღლა ხუავი ნაყოფთა ცხორებისათაჲ[7] უფლისა[8] მიერ, ვითარცა ურნატმან[9] იფქლის გამომღებელმან.

Ⴤ. (3) ნეტარ არს, რომელი იქმნა კეთილ მუშაკ[10] სათნოებათა, და დაჰნერგა ვენაჯი სულიერი და დაწნეხით აღივსნა[11] ტაგარნი თჳსნი ნაყოფი(556vE)თა ცხორებისაჲთა[12] უფლისა[13] მიერ.

Ⴥ. (4) ნეტარ არს, რომელმან ახარა მის თანა მონათა სიხარულითა სულიერითა ნაყოფისაგან სათნოებათაჲსა,[14] რომელნი შრომით დაჰნერგნა[15] მოცემად ნაყოფი ცხორებისაჲ[16] უფლისა[17] მიერ.

⴦. (5) ნეტარ არს, რომელი დგეს ლოცვასა და ჟამისწირვასა შინა, ვითარცა ანგელოზი ზეცისაჲ, წმიდად მქონებელი თითოეულისათჳს გულის(86vA)სიტყუათაჲ,[18] რომელმან არა სცა გზაჲ[19] ბოროტსა წარტყუენვად[20] სულისა მისისა ღმრთისაგან, მაცხოვრისა თჳსისა.

Ⴧ. (6) ნეტარ არს, რომელმან მეცნიერებით შეიყუარა ტირილი, და ლმობიერებით დააწთვნა[21] (64rH) მიწასა ზედა ცრემლნი, ვითარცა კეთილნი მარგალიტნი წინაშე უფლისა.

⴨. (7) ნეტარ არს, რომელმან შეიყუარა სიწმიდე. ვითარცა ნათელი და არა შეაბილწნა ჴორცნი თჳსნი წინაშე უფლისა ბნელთა მიერ საქმეთა ბოროტისათა.

---

* 28-ე თავის შემდეგ ქართულ ხელნაწერებში თავების სათვალავი არეულია, ამიტომაც ფრჩხილებში პარალელურად ვუთითებთ თავების სათვალავს ბერძნული გამოცემების მიხედვით.

1 მისვე ACE, მისივე DIK. 2 ეფრემის ADE, ეფრემისნი CIHK. 3 ნეტარებისათჳს H. 4 ამაოსა IHK. 5 საწუთოსათა HK. 6 შეიყვარა K. 7 ცხორებისათა HK. 8 ო˜ჲ IK. 9 ურნატმან ACDE, ორნატმან IHK. 10 მოშაკ D. 11 აღავსნა IK. 12 ცხორებისათა HK. 13 ო˜ჲ I. 14 სათნოებათასა HK. 15 დანერგნა K. 16 ცხორებისა HK. 17 ო˜ჲ IHK. 18 გულისსიტყუათა HK. 19 გზა K. 20 წარტყუ8ვად A, წარტყუ8ნვად HK. 21 დააწუთნა IK.

Ი. (8) ნეტარ არს, რომელმან დაუცვა[1] გუამი თჳსი სიწმიდედ მაცხოვარსა და არა არც(1vI)ხჳნა სულსა თჳსსა საქმითა უცხოადთა,[2] არამედ დაადგრა სათნოდ უფლისა[3] მიერ.

Თ. (9) ნეტარ არს, რომელმან მოიძულა ბილწებისა საქმე, აღსავსე სირცხჳლითა, და წა(62vC)რადგინა (44rK) თავი თჳსი მსხუერპლად ცხოველად, სათნოდ უფლისა.[4]

Ლ. (10) ნეტარ არს, რომელსა მარადის თავსა შორის თჳსსა აქუნდეს კსენებაᲐ ღმრთისაᲐ, რამეთუ იყოს იგი ყოვლად ანგელოზ ზეცისა ქუეყანასა ზედა, და შიშით და სიყუარულით ჰმონებდეს უფალსა.

ᲜᲨ. (11) ნეტარ არს, რომელსა უყუარდეს სინანული, მაცხოვნებელი იგი ცო(47vD)დვილთაᲐ,[5] და არა შეეძინებოდის საქმედ ბოროტისა, ვითარცა უმეცარი წინაშე ღმრთისა, მაცხოვრისა ჩუენისა.

ᲜᲛ. (12) ნეტარ არს, რომელი დაჴდა სენაკსა თჳსსა,[6] ვითარცა მჴნე[7] მჴედარი ცვად საუნჴე(557rE)სა სასუფეველისასა, რომელ არს სული მისი, ჴორცთა თანა უბრალოდ უფლისა მიერ.

ᲜᲚ. (13) ნეტარ არს, რომელი დაჴდა სენაკსა შინა, ვითარცა ანგელოზი ცათა შინა, წმიდად მქონებელი გულისსიტყუათაᲐ[8] და პირითა მაქებელი მისი, რომელსა აქუს ჴელმწიფებაᲐ ყოვლისა სულისაᲐ.[9] (87rA)

ᲜᲝ. (14) ნეტარ არს, რომელი იქმნა, ვითარცა სერაბინი და ქერუვიმი,[10] და არაოდეს უდებ იქმნა მსახურებითა სულიერითა მოუკლებელად დიდებისმეტყუელებად[11] უფლისა.

ᲜᲠ. (15) ნეტარ არს მარადის აღსავსე სიხარულითა სულიერითა, რომელი არა უდებ იქმნა ტჳრთვად ტკბილსა მას უღელსა უფლისასა, რამეთუ დიდებით გჳრგჳნოსან იქმნეს.

ᲜᲡ. (16) ნეტარ არს, რომელმან განიწმიდა[12] თავი თჳსი ყოვლისაგან ბიწისა ცოდვათაᲐსა, რაᲐთა კადნიერებით შეიწყნაროს სახიდ თჳსსა მეუფეᲗ[13] დიდებისაᲐ,[14] უფალი ჩუენი იესუ ქრისტე.

---

1 დაუცვა ACHK, დაუტევა DE. 2 უცხოთა HK. 3 ო˜Ა HK. 4 უფლისა + მიერ IK. 5 ცოდვილთა HK. 6 თჳსსა ACK] შინა DE. 7 მჴსნე I. 8 გულისსიტყუათა HK. 9 სულისა HK. 10 ქეროვიმი CDE, ქერაბინი IK. 11 დიდებისმეტყუᲗლებად K. 12 განწმიდა IHK. 13 მეუფე C, მფ˜Თ ADEIHK. 14 დიდებისა EIHK.

ᲬᲮ. (17) ნეტარ არს, რომელი შიშით და ზარით და ძრწოლით მოუკდებოდის უხრწნელთა საიდუმლოთა მაცხოვრისათა, და[1] მეცნიერ იყოს, ვითარმედ ცხორებაჲ დაუკსნელი შეუწყნარებიეს თავსა შორის თჳსსა.

Ჭ. (18) ნეტარ არს, რომელი დღითი-დღე იწურთიდეს სიკუდილსა და განაქარვნეს ბილწნი ვნებანი, და(63rC)დარნებულნი გ(64vH)ულსა შინა უდებთასა, რამეთუ ესევითარი იგი ნუგეშინისცემულ იქმნეს ჟამსა ამიერ განყოფისასა.

ᲪᲐ. (19) ნეტარ არს, რომელი სამარადისოდ იწურთიდეს შიშსა გეჰენიისასა[2] და ისწრაფდეს ცრემლით და სულთქუმით წადიერებით შენანებად უფლისა მიმართ, რამეთუ იკსნეს[3] იგი ჭირისაგან დიდისა.

Ძ. (20) ნეტარ არს, რომელი მარადის (557vE) ნებსით[4] დაიმდაბლებდეს თავსა თჳსსა, რამეთუ გჳრგჳნოსან იქმნეს[5] მისგან, რომელმან დაიმდაბლა თავი თჳსი ნებსით[6] ჩუენთჳს. (48rD)

ᲬᲒ. (21) ნეტარ არს, რომელი ყოვლითა კრძალულებითა ჯდეს სენაკსა თჳსსა, ვითარცა მარიამ (87vA) ფერკჳთა თანა უფლისათა და ისწრაფდეს მართაჲსებრ[7] სტუმრობად (2rI) უფლისა და მაცხოვრისა.

ᲮᲐ. (22) ნეტარ არს, რომელი გამოიკურვა შიშითა ღმრთისაჲთა, მარადის თავსა შორის თჳსსა ქონებითა მკურვალებასა სულისა წმიდისასა, და შეწუნა ეკალნი და კუროჲსთავნი[8] ბოროტთა გულისსიტყუათანი.

ᲮᲑ. (23) ნეტარ არს, რომელმან არა შეაგინნა კელნი თჳსნი საქმითა უცხოჲთა,[9] ვითარცა ბილწმან, რამეთუ ამისთჳსცა საშჯელი[10] ყოფად არს დღესა მას საშინელსა წინაშე უფლისა.[11]

ᲮᲒ. (24) ნეტარ არს, რომელი ნაყოფიერ იქმნა უფლისა[12] მიერ, რაჲთა მცველად აქუნდენ[13] წმიდანი ანგელოზნი, ვითარცა ხესა ნაყოფიერსა მცველად აქუნდის მუშაკი თჳსი.

ᲮᲓ. (25) ნეტარ არს, რომელი იქმნა, ვითარცა მკნე მბრძოლი

---

1 და – E. 2 გეჰენიისასა I. 3 იკსნის IH. 4 ნებსით ACHK, ნეფსით DEI. 5 იქმნეს H. 6 ნებსით ACIHK, ნეფსით DE. 7 მართასებრ HK. 8 კუროსთავნი HK. 9 უცხოთა HK. 10 საშჯელი AC, სასჯელი IDEHK. 11 ო˜ჲ IH. 12 ო˜ჲ IH. 13 აქუნდენ IDH, აქუნდეს EK.

საქმედ უფლისა,[1] აღმადგინებელი უდებთაჲ[2] (44vK) და მიმზიდველი სულმოკლეთაჲ[3] გზად მიმართ მაცხოვრისა.

ϩϒ. (26) ნეტარ არს, რომელი დღითი-დღე მუშაკობდა მოგონებათა კეთილთა, და სასოებითა სძლო მოწყინებასა, ბოროტსა ვნებასა, მბრძოლსა ქრისტ(ⲥ)ⲩ[4] მოღუაწეთასა.

ϩϩ. (27) ნეტარ არს, რომელმან შეიყუარა[5] სიმშჯდე გულისკმისყოფითა სულიერითა, და არა განიწიხნა[6] ბოროტისა გუელისაგან,[7] სასოებად ქონებითა [უფლისა],* მო(63vC)წყალისა და სახიერისაჲთა.[8]

ϩϭ. (28) ნეტარ არს, რომელი პატივ-სცემდა[9] წმიდათა და უყუარდა მოყუასი და ექსორია-ყო[10] სულისაგან თჯსისა შური, რომლითა კაენ[11] ძმის მკლველ[12] იქმნა. (558rE)

ϩϯ.[13] (29) ნეტარ არს, რომელმან საქმითა[14] ამხილა მძლავრსა და არა შეძრწუნდა პირისაგან გემოვნებათა ალისა, რამეთუ შეიცურიოს სული მისი (88rA) ცუარი(65rH)თა სულისა წმიდისაჲთა.[15]

Ϩ. (30) ნეტარ არს, რომლისა გონებასა[16] ვერ უძლო დაფარვად ბნელმან ღრუბელმან საეშმაკომან, ვერცა დააკლო იგი ტკბილისაგან ნათლისა და მხიარულებისა[17] მართალთაჲსა.[18]

ϩϩ. (31) ნეტარ არს, რომლისანი განათლდეს თუალნი გულისანი მარადის სარკეებრ[19] ჭჯრობად უფლისა,[20] რამეთუ ესევითარსა მას მიუღებიეს აღს(48vD)უბუქებაჲ[21] ვნებათაჲ[22] და ბოროტთა გულისსიტყუათაჲ.[23]

ϩϩ. (32) ნეტარ არს, რომელსა უყუარდენ სიტყუანი კეთილნი

---

* „უფლისა“ ვერც ერთ ქართულ ხელნაწერში ვერ ვნახეთ. აღვადგინეთ ბერძნულის მიხედვით.

1 ო˜ჲ IH. 2 უდებთა HK. 3 სულმოკლეთა HK. 4 ქ˜ს DEIHK, ქ˜ეს C. 5 შეიყუარა + სიწმიდე და DE. 6 განიწიხნა ACH (epternisqh), განიხრწნა IDK, განიხრწნაჲ E. 7 გუᲬლისაგან HK. 8 სახიერისათა HK. 9 პატივს-სცემდა H. 10 ექუსორია-ყო CH. 11 კაენ ACIHK, კაინ DE. 12 მკულელ I. 13 კ˜თ] ლ˜ DE (აქედან DE-ში თავთა აღრიცხვა არეულია, წანაცვლებული თითო ერთეულით). 14 საქმით IDEHK. 15 წმიდისათაჲ H, წმიდისათა K. 16 გონებასა ACIHK (twnw) ბუნებასა DE. 17 მხიარულებისა ACIHK, მხიარულებისაგან DE. 18 მართალთასა HK. 19 სარკებრ ACDEIHK. 20 ო˜ჲ IH. 21 აღსუბუქებად K. 22 ვნებათა CHK, ვნაბათაჲ ADEI. 23 გულისსიტყუათა EHK.

და სახიერნი, და სძულდენ სიტყუანი ბილწნი და ხრწნილების მოქმედნი, რამეთუ არა იყოს იგი ტყუე[1] ბოროტისა.

ᲮᲚ. (33) ნეტარ არს, რომელი ასწავებდეს მოყუასსა შიშითა ღმრთისაჲთა, არა შეაცთუნოს სული თჳსი, არამედ დღითიდღე ეშიშვოდის კუერთხსა[2] რკინისასა მწყემსისა მის დიდისასა.

ᲮᲝ. (34) ნეტარ არს, რომელი ჰმორჩილობდეს[3] მოყუასსა საღმრთოდ, და ჭირთა დაითმენდეს მადლობით, რამეთუ გჳრგჳნოსან იქმნეს ესევითარი აღმსაარებელ[4] ქმნითა უფლისა მიერ. (2vI)

ᲮᲛ. (35) ნეტარ არს, რომელი არა წარიტყუენოს,[5] ვითარცა უმჯნოჲ[6] ვნებისაგან მოწყინებისა, არამედ პოოს მოთმინებაჲ სრული, რომელსა შინა მიიხუნეს გჳრგჳნნი[7] ყოველთა წმიდათა.

ᲮᲜ. (36) ნეტარ არს, რომელმან საღმრთოდ შეიყუარა[8] მმარხველობაჲ და არა განიწირა მიზეზითა მუცლისაჲთა,[9] ვითარცა ბილწი და მშუებელი,[10] რამეთუ დიდ იქმნეს (64rC) ესევითარი იგი უფლისა მიერ.

ᲮᲮ. (37) ნეტარ არს, რომელი არა (558vE) დაითრო[11] ღჳნითა, ვითარცა უძღები, არამედ მარადის იშუებდა[12] ჴსენებითა უფლისაჲთა,[13] რომლითა ყოველნი წმიდანი (88vA) იშუებენ[14] სამარადისოდ.

ᲮᲘ. (38) ნეტარ არს, რომელი საღმრთოდ განაგებდეს[15] ნაქონებითა თჳსთა და არა იბრალოს ღმრთისა[16] მიერ მაცხოვრისა, ვითარცა ძჳრი და უწყალოჲ მოყუსისათჳს.

ᲮᲒ. (39) ნეტარ არს, რომელი იღჳძებდეს ლოცვითა და წიგნის კითხვითა[17] და საქმითა კეთილითა,[18] რამეთუ განათლდეს ესევითარი იგი არაოდეს დაძინებითა სიკუდიდ.

Ჰ. (40) ნეტარ არს, რომელი იქმნა ბადე კეთილ სულიერ, და მრავალნი მოუნადირნეს მეუფჱსა[19] სახიერსა, რამეთუ ფრიად იქოს ესევითარი იგი უფლისა მიერ.

---

1 ტყუჱ ACDEHK. 2 კუჱრთხსა HK. 3 მორჩილობდეს K. 4 აღმსარებელ ACI, აღმსაარებელ DEHK. 5 წარიტყუჱნოს HK. 6 უმჯნოჲ DEHK, უმანკოჲ AC. 7 გჳრგჳნი H. 8 შეიყვარა I. 9 მუცლისათა HK. 10 მშჳ˜ბელი E, მშუჱბელი HK. 11 დაითროს AC, დაითრო DEIHK. 12 იშუჱბდა HK. 13 უფლისათა E. 14 იშუჱბენ HK. 15 განაგებდა AC, განაგებდეს IDEHK. 16 ღ˜ჲ IHK, ღ˜ის E. 17 კითხჳთა H. 18 და საქმითა კეთილითა – DE. 19 მეუფესა C, მ˜ფჱსა ADEIHK.

ᲫᲨ. (41) ნეტარ არს, რომელი ექმნა კეთილის-სახე[1] მოყუასსა,[2] და არა წყლა სჯნიდისი მოყუსისაჲ[3] აღსრულებითა უჯეროებისაჲთა,[4] რამეთუ ესევითარი იკურთხოს უფლისა მიერ.

ᲫᲩ. (42) ნეტარ არს, რომელი იქმნა სულგრძელ და მოწ-(65vH)ყალე, და არა ჰმონა ბარბაროზთა (რისხვ(45rK)ასა ვიტყჯ და მანკიერებასა ბოროტსა), რამეთუ ესევითარი იგი[5] ამაღ(49rD)ლდეს უფლისა მიერ.

ᲫᲪ. (43) ნეტარ არს, რომელი ამაღლებული სიყუარულითა, იქმნეს, ვითარცა ქალაქი მთასა ზედა დაშენებული, რომელი იხილოს რაჲ მტერმან, შიშით მიჰრიდოს, რამეთუ შეძრწუნდეს უფლისა-მიერისათჯს განმაგრებულებისა მისისა.

ᲫᲝ. (44) ნეტარ არს, რომელი განბრწყინდა სარწმუნოებასა შინა უფლისასა, ვითარცა ბაზმაკი ბრწყინვალე, საბაზმაკესა ზედა მაღალსა, და განანათლნეს დაბნელებულნი სულნი, შედგომილნი წვალებასა და ბოროტმსახურებასა ურწმუნოთასა.

ᲫᲬ. (45) ნეტარ არს, რომელმან სამარადისოდ შეიყუარა ჭეშმარიტებაჲ და არა მისცა პირი თჯსი, ვითარცა უღმრთომან, ორღანოდ[6] ტყუვილსა,[7] სამარადი(89rA)სოდ მოშიშებითა საშინელ-(559rE)თა მათგან ბრძანებათა (64vC) უქმისაცა სიტყჯსათჯს.

ᲫᲭ. (46) ნეტარ არს, რომელმან არა განიკითხა მოყუასი, ვითარცა უბრძნომან, არამედ ვითარცა ბრძენმან და სულიერმან იღუაწა აღმოღებად დჯრე თუალისაგან თჯსისა.* (1)

ᲫᲮ.[8] (48) ნეტარ არს, რომელი მმარხველ[9] იქმნა თუალითა, და არა შეაცთუნა იგი მოგონებითა ანუ გრძნობითა ტყავმან

---

* აქ ქართულ თარგმანს აკლია ერთი მცირე თავი, რომელიც ბერძნულ გამოცემებში 47 ნომრითაა აღრიცხული: Makario~ ou hnqhsen h kardia, wsper foinix, en orqothti pistew~, kai ou gegonen, w~ akanqai~, exwsmenh th airesei twn apistwn kai dussebwn [ჩვენი თარგმანით: „ნეტარ არს, რომლისაჲცა აღყუავნა გული, ვითარცა ფინიკი (შდრ. ფს. 91,13), სიმართლითა სარწმუნოებისაჲთა, და არა შეიშთო წვალებათაგან ურწმუნოთა და უღმრთოთათა, ვითარცა ეკლებითა“].

1 კეთილ სახე K. 2 მოყუსსა A, მოყუსისა CDEH. 3 მოყუსისა HK. 4 უჯეროებისათა HK. 5 იგი – CDEIHK. 6 ურღანოდ D. 7 ტყოვილსა C, ტყუილსა IHK. 8 მ˜ზ C. 9 მმარხუ˜ლ H (egkrath~), მზრახველ K.

(1) იხ. მათე 7,5; ლუკა 6,42.

ჯორცთა, შემდგომად მცირედისა წუთხის -გარდმომადინებელთა-მან.[1] (3rI)

ᲖᲒ.[2] (49) ნეტარ არს, რომელსა წინაშე თუალთა აქუნდა დღე განსლვისაᲐ[3] და მოიძულოს აწვე ამპარტავანებაᲐ, პირველ მხილებადმდე[4] უძლურებასა ბუნებისა ჩუენისა,[5] სამარესა შინა დამპალისასა.

Ნ.[6] (50) ნეტარ არს, რომელი იგონებდეს საფლავთა შინა ხუაოვნად[7] მძინარეთა, და განაგდოს მისგან ყოველი სულმყრალი[8] გულისთქუმაᲐ, რამეთუ აღდგეს დიდებით, რაჟამს ჴმა-ყოს[9] საყჯრმან ზეცისამან, განმაღჯებელმან ყოველთა ძეთა კაცთამან.

ᲜᲨ.[10] (51) ნეტარ არს, რომელი გულისჴმისყოფითა სულიერითა ხედვიდეს[11] მწყობრსა ვარსკულავთასა, დიდებით გამობრწყინვებულსა, და შუენიერებასა[12] ცისასა, და მათ მიერ სურვიელ იყოს ხილვად შემოქმედსა მათ[13] ყოველთასა.

ᲜᲩ.[14] (52) ნეტარ არს, რომელსა გონებასა აქუნდეს ცეცხლი იგი გარდამოსრული მთასა ზედა სინასა[15] და ჴმანი[16] იგი საყჯრთანი, და მოსე მდგომარე მათ შორის, შიშით და ძრწოლით, და არა უდებ ყო თჯსი ცხორებაᲐ. (49vD; 66rH)

ᲜᲬ.[17] (53) ნეტარ არს, რომელსა არა აქუნდეს სასოებაᲐ კაცისა მიმართ, არამედ უფლისა მიმართ, კუალად მომავალისა დიდებითა მრავლი(89vA)თა, განშჯად[18] ყოვლისა სიმართლით, რამეთუ იყოს იგი, ვითარცა ხე, გარდაფენილი წყალთა თანა, და არა დააკლოს ქმნაᲐ[19] ნაყოფისაᲐ.[20]

ᲜᲮ.[21] (54) ნეტარ არს, რომლისა გონებაᲐ (559vE) იქმნა მადლითა, ვითარცა ღრუბელი აღსავსე[22] წყლითა და მორწყნა სულნი კაცთანი აღორძინებად ნაყოფსა ცხორებისასა, რამეთუ იყოს მადლი იგი სიქა(65rC)დულ მისსა საუკუნოდ.[23]

---

1 წუთხის-გარმომადინებელთამან IK, წუთხისა-გარდმომადინებელთამან E. 2 მ˜ᲖᲒ C. 3 განსლვისა HK. 4 მხილებამდე CDE. 5 ჩუენისასა IK. 6 მ˜თ C. 7 ხუაოვნად AC (swrhdon – გროვად, დახვავებულად), ხუაოვანად IDEH, ხუავოანად K. 8 სულმყრალი + იგი DE. 9 ჴ˜Ა ყოს IHK. 10 ნ˜ C. 11 ხედჯდეს H. 12 შუᲜᲬიერებასა CHK. 13 მას HK. 14 ნ˜ა C. 15 სინასა D (ჯერ დაუწერია „სიონსა“, შემდეგ გადაუკეთებია), სიონასა E. 16 ჴ˜Ანი H. 17 ნ˜ბ C. 18 განშჯად C, განსჯად ADEH. 19 ქმნა HK. 20 ნაყოფისა HK. 21 ნ˜გ C. 22 სავსე C, აღსავსე ADEHK. 23 საუკუნო DEK, ს˜კნოᲐ H.

ჩ. (55) ნეტარ არიან,[1] რომელნი სამარადისოდ ფრთხილ არიან საღმრთოდ,[2] რამეთუ დაიფარნენ[3] იგინი[4] ღმრთისა[5] მიერ დღესა მას საშჯელისასა,[6] შვილ[7] ქმნილნი სასძლოჲსანი,[8] და სიხარულით და მხიარულებით იხილონ სიძე, ხოლო მე და მსგავსად ჩემსა უდებნი და გემოთმოყუარენი ვტიროდით და ვგოდებდეთ, ვხედვიდეთ რაჲ ძმათა ჩუენთა დიდებასა შინა მოუგონებელსა, ხოლო თავთა[9] ჩუენთა — ტანჯვასა[10] შინა.

მოვიკსენებ თავისა თჳსისათა,[11] საყუარელნო, და აღსავსე ვიქმნები ცრემლითა, რამეთუ სლვად დაწყებასავე[12] თანა დავიკსენ, და შორის სტადიონისა დავასრულე[13] სრ(45vK)ბაჲ,[14] და საწყალობელ ვიქმენ მხედველთა ჩემთა.

და[15] ვითარ არა ვიგლოვდე უდებებასა ჩემსა და ფრიადსა დაკსნილებასა! რამეთუ რომელთამე ძაძითა და რკინითა თავნი თჳსნი დაიმდაბლნეს, ხოლო რომელთამე შეწყუდევითა და მარხვითა[16] ჰმონეს უფალსა; სხუათა სუეტთა[17] ზედა უბრალოდ ღუაწლი მათი აღასრულეს; სხუათა მეუდაბნოებითა და მარტოებითა სათნოებაჲ წარიმართეს; სხუათა მორჩილებითა მიიხუნეს გჯრგჯნნი, ხოლო მე, (3vI) საწ(90rA)ყალობელმან, და მსგავსთა ჩემთა უდებთა[18] და დიდებისმოყუარეთა, სახე სადმე ღმრთისმსახურებისაჲ[19] შევიმოსეთ, ხოლო საქმისაგან ღმრთისმსახურებისა განვიძარცუენით.[20]

ვინ-მე არა გულად-იღებდეს ვნებასა წმიდათა მ(560rA)ართჯლთასა, არა ხოლო წულთა, არამედ ქალთასაცა, და არა განჰკრთეს[21] გონებითა!

ი გ ი ნ ი თჳსსა მეუფესა[22] მსგავსებითა თავსა თჳსსა დაიმდაბლებდეს, (50rD) ხოლო ჩუენ უბანთა ზედა მოკითხვასა გულიგჯოქუამს.

ი გ ი ნ ი ღმრთისმსახურებისათჳს საპყრობილეთა[23] შეიყენნეს,

1 არიან DHK, არს E. 2 ს˜ღდ H. 3 დაიფარნეს C. 4 იგი DE. 5 ღ˜ჲ H. 6 სასჯელისასა IDEHK. 7 შჳლ EH. 8 სასძლოსანი K. 9 თავთაჲ E. 10 ტანჯვათა DEIHK. 11 თჳსისათასა D. 12 დაწებასავე E. 13 დავასრულ E. 14 სრბა HK. 15 და — DEHK. 16 მარხჯთა IHK. 17 სუეტსა DEIK. 18 უდებთა — E. 19 ღმრთისმსახურებისა HK. 20 განვიძარცვენით H, განვიძარცუწნით K. 21 განჰკრთეს ACDEH, განკრთეს IK. 22 მეუფესა C, მ˜ფწსა AIDEHK. 23 საპყრობილესა DEH.

სიყმილსა[1] (65vC) და ტანჯვათა (66vH) და რკინათა შინა, ხოლო ჩუენ ნებსით[2] არცაღა[3] მცირედისა[4] ძჯრის ხილვისა[5] თავს-დებაჲ[6] ძალ-გჯც, არამედ შუების-მოღებათა[7] ყოვლითა ძალითა მიდევნებულ ვართ.

ი გ ი ნ ი,[8] გინებულნი და ყუედრებულნი[9] და შეურაცხყოფილნი, სიკუდიდმდე დაითმენდეს, ხოლო ჩუენ, გულოცვიდენ[10] რაჲ, მაშინცა ვსულმოკლეობთ.

მ ა თ ცეცხლსა შეჰკადრეს, ხოლო ჩუენ ფიცხელსაცა სიტყუასა არა ვიტჯრთავთ.

ი გ ი ნ ი ტანჯვით უბანთა შინა განქიქებულნი მხიარულებით მივიდოდეს, ხოლო ჩუენ სმენაჲ[11] ოდენ ღუაწლთა მათთაჲ[12] დაგჯკჯრდების, გარნა მიბაძვებასა ღუაწლთა მათთასა არა აღვირჩევთ,

ვინაჲცა მოქენე ვართ ფრიადთა ცრემლთა და სულთქუმათა, რაჲთა არა განვვარდეთ[13] სასუფეველისაგან ცათაჲსა და ფრიადისაგან დიდებისა, რომელი მიელის მოღუაწეთა.

ნუმცა უდებ ვართ, ნუცა უგულებელ-ვჰყოფთ[14] სული(90vA)ერთა მსახურებათა, რამეთუ არა უსამართლო არს ღმერთი, ვითარმცა დაივიწყნა საქმენი მონათა მისთანი, რომელთა ყოვლად სრულებით მისცნეს თავნი თჯსნი ნებასა მისსა, რამეთუ სახელისა მისისათჯს იჯმნეს საწუთოჲსაგან[15] და თავნი თჯსნი განაშორნეს ჯორციელთა მშობელთაგან, და ჰრეკენ კარსა მისსა სამჟამ და ექუსჟამ და ცხრაჟამ,[16] მწუხრი და განთიად,[17] და უფროჲსღა,[18] ყოველსა ჟამსა, დღე ყოველ და ღამე ყოველ.

ანუ ჰგონება, ვითარმედ უგულ(560vE)ებელს-ჰყოფს ღმერთი ესოდენსა[19] ამას სიმდაბლესა? — ნუ იყოფინ! რამეთუ დაითმენენ წყუდეულებასა და შრომასა ჯელთსაქმრისასა, მოითმენენ მარხვასა და მღჯძარებასა და კუეთებასა[20] სულთა ბოროტთასა, მოი-

1 სიყმილთა IK. 2 ნებსით ACIHK, ნეფსით DE. 3 არცა IH. 4 მცირედისა CDEIHK, მცირედის A. 5 ძჯრისხილვის K. 6 თავს-დება K. 7 შუᲑბის-მოღებითა HK. 8 გინა K. 9 ყუᲑდრებულნი HK. 10 გულოცჯდენ I. 11 სმენა HK. 12 მათთა HK. 13 განვარდეთ A. 14 უგულებელსა-ვჰყოფთ H, უგულებელ-ვყოფთ K. 15 საწუთოსაგან HK. 16 ცხრაჟამ A. 17 ~ მწუხრი და განთიად, და ექუსჟამ და ცხრაჟამ H. 18 უფროსღა HK. 19 ესოდენსა ACK, ესეოდენსა DE. 20 კუᲑთებასა HK.

დრეკენ მუჯლთა ლოცვად, (66rC) ზედაჲსზედა სცემენ შუბლთა ქუეყანასა ზედა, მოქენეობად სახიერებისა მისისა, და უგულებელს-მცა-ყოა ესოდენი[1] ვედრებაჲ მათი? — ნუ იყოფინ! (4rI, 50vD)

კაცსა ძნელსა და ფიცხელსა უკუეთუ ვინმე მოუჯდეს და შეუვრდეს, მოდრკების მოწყალებად; და ღმერთი, სახიერი და კაცთმოყუარე, მდიდარი მოწყალებითა და უმადლოთაცა მწყალობელი, (1) უგულებელს-მცა-ჰყოფდაა ესოდენსა ძჯრისხილვასა, კრძალულებასა, სულთქუმ(67rH)ათა,[2] ცრემლთა, (46rK) თანალმობასა, სიწმიდესა, სიმდაბლესა, დუმილსა, მარხვასა, მოთმინებასა, ამპარტავანთაგან[3] შეურაცხ-ქმნილებასა? — არასადა! (91rA)

ნუმცა ძნიად ვმორწმუნეობთ,[4] საყუარელნო, ნუცა უდებ ვართ მსახურებათა[5] შინა, არამედ უფროჲსღა[6] გულპყრობით ვჰრეკდეთ,[7] რამეთუ, რაოდენ დაადგრე რეკასა შინა, ეგოდენ განმრავლდების სასყიდელი შენი.

განიფრთხობდი ჟამად-ჟამად, რამეთუ ჟამსა, რომელსა არა მოელოდი,[8] მოავლინნეს უფალმან შემკრებელნი შენნი საუნჯედ ცხორებისა[9] მწყობრსა თანა მართალთასა, რაჲთა მიერითგან განისუენო[10] და უზრუნველ იქმნე, სადა-იგი არა არს ბრძოლაჲ[11] და წინააღმდგომი, რამეთუ მუნ მოსპოლვილ არს მტერი მბრძოლი და მიზეზნი ბრძოლისანი, ხოლო მიზეზ ბრძოლისა არიან გულისთქუმაჲ სიკეთისაჲ[12] შერევნისათჳს, არამედ ცათა შინა არა იქორწინებენ, (561rE) არცა განიქორწინებიან, არამედ ვითარცა ანგელოზნი არიან ცათა შინა. (2)

კუალად, მიზეზ ბრძოლისა არიან სიმდიდრე და დიდებაჲ მიწიერი, გარნა ესე ყოველნი განხრწნადნი არიან, რამეთუ ქუეყნიერ არიან, ვინაჲცა წმიდათაგანი (66vC) ვინმე მასწავებს ჩუენ და იტყჳს: „ნუ გიყუარს სოფელი, ნუცა რაჲცა რაჲ არს სოფელსა შინა. უკუეთუ ვისმე სოფელი უყუარდეს, არა არს სიყუარული მამისაჲ[13] მის შორის. რამეთუ გულისთქუმაჲ[14] ჴორცთაჲ[15] და

1 ესეოდენი DE. 2 ს˜ლქომათა E. 3 ამპ˜რტვათაგ˜ნ E. 4 ვმორწმუნეობთ AC, მორწმუნეობთ DE. 5 მსახურებასა H. 6 უფროსღა HK. 7 ვჰრეკდეთ ACHK, ვჰრეკთ DE. 8 მოელი A, მოელოდი CDEIHK. 9 ცხორებისა ACIHK, ცხორებისად DE. 10 განისუენო CHK. 11 ბრძოლა DEHK. 12 სიკეთისათჳს IHK. 13 მამისა HK. 14 გულისთქუმა HK. 15 ჴორცთა HK.

(1) იხ. ლუკა 6,35. (2) მათე 22,30; მარკ. 12,25.

გულისთქუმაჲ[1] თუალთაჲ[2] და ამპარტავანებაჲ საწუთოჲსაჲ[3] არა არს მამისაგან, არამედ სოფლისაგან არს; და სოფელი და გულისთქუმაჲ[4] მისი წარვლენ, ხოლო მოქმედი[5] ნებისა ღმრთისაჲ ეგოს უკუნისამდე".

რამეთუ ვითარცა[6] რომელი შთავარდეს ად(91vA)გილსა, (51rD) სავსესა ეკლებითა, იჭირვის[7] შეპყრობილი[8] მათგან, ვიდრემდის განვიდის ადგილსა წმიდასა, და რაჟამს განვიდის მიერ, არღარა ეშინინ ეკალთაგან, ეგრეთვე წმიდანი შთამოიჭრნეს რაჲ სოფელსა ამას,[9] მოსწრაფებაჲ და ტკივილთმოყუარებაჲ ნაცვალად[10] მოგუთა იკუმიეს; და ვიდოდეს რაჲ შორის ეკალთა, არა მოიწყლნეს მათ მიერ. ხოლო რომელნი მისდევდეს უდებებასა და ტკივილთმოყუარებაჲ (67vH) სრულიად განსცეს თავთა თჳსთაგან, იგინი განიხრწნნეს მათ მიერ. (4vI)

ამისსა გამოსახვად უფალმან უბრძანა ჴამლთაცა შესხმაჲ[11] ფერჴთა ძისა მის მოქცეულისათა, სამოსლისავე[12] თანა და ბეჭდისა, (1) რაჲთა კადნიერებით[13] და უშიშად დათრგუნოს თავი გუელისაჲ.[14]

ეკლოვანსა უკუე[15] ადგილსა მსგავს არს აწინდელი ესე საწუთოჲ,[16] რომელსა შინა ცოდვანი ეკალთსახედ[17] აღმოეცენებიან, ხოლო წმიდა ადგილ[18] არს ზენაჲ[19] იერუსალემი,[20] რომელ არს ქალაქი მეუფისა[21] დიდისაჲ,[22] (2) სადაჲთ-(561vE)იგი[23] წარჴდა სალმობაჲ, მწუხარებაჲ და სულთქუმაჲ,[24] (3) რომლისა მიმთხუევაჲ[25] მეყავნ ჩუენ ყოველთა, მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა[26] ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა,[27] ამენ.[28]

---

1 გულისთქუმა HK. 2 თუალთა HK. 3 საწუთოსა HK. 4 გულისთქმა HK. 5 მოქმედ E. 6 ვითარცა ACHK, – DE. 7 იჭირვის AC, იჭირვინ DEIHK. 8 შეპყრობილი ACIHK, შეუპყრობელი DE. 9 სოფლისა ამის E. 10 ნაცვალად AC, ნაცვლად DE, ნაცულ˜ად H. 11 შესხმა HK. 12 სამოსელისავე C. 13 კადნიებით E. 14 გუჱლისაჲ C, გუჱლისა HK. 15 უკუჱ CHK. 16 საწუთო K. 17 ეკალთს˜ხჱდ DE. 18 ადგილი K. 19 ზენა HK. 20 ი˜ჱლმი ACDEIHK. 21 მ˜ჱფისა K. 22 დიდისა HK. 23 სადათ-იგი H. 24 სულთქმაჲ H. 25 მიმთხჳევაჲ E, მიმთხუჱვა HK. 26 ო˜ჲ I. 27 ქ˜სითა CDEIHK. 28 ა˜ნ CDIHK, ამინ AE.

(1) იხ. ლუკა 15,22. (2) ფს. 47,3. (3) ეს. 35,10.

სხუანი ნეტარებანი[1]

(1) ნეტარ არს, რომელმან მოიძულა და დაუტევა კაცობრივი ცხორებაჲ, და ღმრთისა[2] თანა (67rC) მხოლოჲსა[3] იქმნა წურთაჲ[4] ცხორებისა მისისაჲ.[5]

(2) ნეტარ არს, რომელმან სიძულილით მოიძულა სიბოროტე ცოდვისაჲ[6] და ღმერთი მხოლოჲ[7] შეიყუარა, სახიერი და კაცთმოყუარე.

(3) ნეტარ არს, რომელი იქმნა ქუეყანა(92rA)სა ზედა, ვითარცა[8] ანგ(46vK)ელოზი ზეცისაჲ,[9] მიმსგავსებულ სერაფიმთა, და თითოეულსა შინა უბიწოდ მქონებელი[10] გულისსიტყუათაჲ.[11]

(4) ნეტარ არს, რომელი იქმნა უბიწო ღმრთისა,[12] და ღირს და წმიდა ყოველთაგან ბილწებათა და გულისსიტყუათა და საქმეთა ბოროტთა.

(5) ნეტარ არს, რომელი იქმნა ყოვლად თავისუფალ უფლისა მიერ ყოველთაგან საქმეთა ამაოჲსა[13] ამის საწუთოჲსათა.[14]

(6) ნეტარ არს, რომელსა აქუნდეს გონებასა დღე იგი ყოფადი და საშინელი, და ისწრაფდეს განკურნებად სულისა თჳსისა (51vD) წყლულებათა, ცრემლთა მიერითა კურნებითა.

(7) ნეტარ არს, რომელი ყოვლად იქმნა თავსა შორის თჳსსა, ვითარცა ღრუბელი აღსავსე ცრემლთა მიერ, და მარადის დაშრეტდა ალსა ცეცხლისასა ბოროტთა ვნებათასა.

(8) ნეტარ არს, რომელი ვიდოდა გზასა უფლისა მცნებათასა,[15] და დღითი-დღე დაივანებდა შორის გულსმოდგინებისა და სარწმუნოებისა და სიყუარულისა.

(9) ნეტარ არს, რომელმან წარიმართა კეთილთა შინა სახეთა მოღუაწებისათა, მოსავ ყოფითა ღმრთისა[16] მიერ, მიღებად სასუფეველსა ზეცათასა.[17]

---

1 სხუანი ნეტარებანი – DE. 2 ღ˜ჲ IHK. 3 მხოლოსა HK. 4 წურთა HK. 5 მისისა IHK. 6 ცოდვისა HK. 7 მხოლო HK. 8 ვითარცა – C. 9 ზეცისა HK. 10 მქონებელ DEIHK. 11 გულისსიტყუათა DEIHK. 12 ღ˜ჲ IHK. 13 ამაოსა HK. 14 საწუთოსათა H. 15 გზასა უფლისა მცნებათასა AIHK (en th odw twn entolwn tou Kuriou)] გზასა უფლისასა და მცნებათა მისთასა D (მისთა E). 16 ღ˜ჲ IHK. 17 ცათასა H.

(10) ნეტარ არს, რომელმან მოიკსენა ბრძანებაჲ სიტყ(68rH)ჯსა[1] მის საშინელისაჲ,[2] და დაადგინნა მცველნი პირსა ზედა თჯსსა, არაოდეს განვრდომად მც(562rE)ნებისაგან.

(11) ნეტარ არს, რომლისა სული იქმნა, ვითარცა ხე ახალდანერგული, მარადის მქონებელ ცრემლთა[3] საღმრთოთა,[4] ვითარცა თანაწარსადინელსა წყალისასა.[5] (1)

(12) ნეტარ არს, რომელმან დაჰნერგნა[6] სულსა შინა თჯსსა ნერგად კეთილად სათნოებანი და ცხორებანი წმიდათანი. (67vC)

(13) ნეტარ არს, რომელი რწყვიდეს[7] (92vA) ნერგთა თჯსთა ცრემლით ლოცვითა, რაჲთა იყვნენ ნერგნი მისნი სათნო და ნაყოფის გამომღებელ უფლისა.[8]

(14) ნეტარ არს, რომელი აღეტყინა სიყუარულითა უფლისაჲთა, (5rI) ვითარცა ცეცხლითა, და შეწუნა ყოველნი ბილწნი გულისსიტყუანი და მწინკულევანებანი[9] სულისა თჯსისანი.

(15) ნეტარ არს, რომელი იქმნას[10] ნებსით,[11] ვითარცა ქუეყანაჲ[12] კეთილი და სახიერი,[13] და[14] ნაყოფის[15] გამომღებელ თესლისა კეთილისა, ასეულად და სამოცეულად და ოცდაათეულად. (2)

(16) ნეტარ არს, რომელი იპოვა გულისსიტყჯთა თესლ[16] კეთილ აგარაკსა შინა, რომელი დასთესა მეუფემან[17] აგარაკსა თჯსსა. (3)

(17) ნეტარ არს, რომელმან პოვა მარგალიტი რჩეული და ზეცისაჲ,[18] და ყოველსავე თჯსსა ქუეყნიერსა განსყიდითა იგი მხოლოჲ[19] მოიყიდა. (4)

(18) ნეტარ არს, რომელმან პოვა საუნჯე დაფარული აგარაკსა შინა, და სიხარულით დაუტევა ყოველი (52rD) და იგი მხოლოჲ[20] მოიყიდა.[21] (5)

---

1 სიტყჯსაჲ A, სიტყჯსა CDEHK. 2 საშინელისა HK. 3 ცრემლთაჲ E. 4 ს˜ღთჲთა I, ს˜ღჲთა HK. 5 წყლისასა A, წყალისასა CDHK, წყალთასა I, წყ˜ლის˜სა E. 6 დანერგნა K. 7 რწყჯდეს H. 8 ო˜ჲ IHK. 9 მწიკულევანებანი ACIHK, მწინკულევანებანი DE. 10 იქმნას AC, იქმნა DEIHK. 11 ნებსით ACH, ნეფსით DEIK. 12 ქუეყანა HK. 13 სახიერ E. 14 და A, – DEIHK. 15 ნაყოფისა E. 16 თესლი E. 17 მეუფემან C, მ˜ფ˜მ˜ნ ADEH. 18 ზეცისა HK. 19 მხოლო HK. 20 მხოლო HK. 21 მოიყიდა A, მოიგო CDEIHK.

(1) ფს. 1,3. (2) იხ. მარკ. 4,8. (3) იხ. მათე 13,24; მარკ. 4,26. (4) იხ. მათე 13,45-46. (5) იხ. მათე 13,44.

(19) ნეტარ არს, რომელსა მარადის აკსოვდეს დღჱ[1] განსლვისა თჳსისაჲ,[2] და მოსწრაფე იყოს ჟამსა მას პოვნად გულსმოდგინედ და უშიშად დამთხუევითა.[3]

(20) ნეტარ არს, რომელმან პოვა კადნიერებაჲ ჟამსა განსლვისასა, რაჟამს შიშით[4] და სალმობით განიყოფვოდის[5] სული კო(562vA)რცთაგან, რამეთუ მომავალ არიან ანგელოზნი წარყვანებად და განშორებად სულისა კორცთაგან,[6] და წარდგინებად დალიჭსა უკუდავისა და საზარელისა სამშჯავროჲსასა.[7]

დიდ არს შიში, ჵ ძმანო, ჟამისა მის სიკუდილისაჲ,[8] (93rA) რაჟამს სული კორცთაგან განიყოფვოდის შიშით და გოდებით, რამეთუ ჟამსა მას[9] განყოფისასა წარმოუდგებიან სულსა საქმენი მისნი, რომელთა (68rC) იქმოდა ღამე და დღე, კეთილნი და ბო(47rK)როტნი, და ანგელოზნი სწრაფით[10] მიიზიდვენ[11] განშორებად მისა[12] კორცთაგან, და ძრწოლით განვალნ წარდგომად უკუდავსა[13] სამშჯავროსა,[14] რამეთუ იიძუ(68vH)ლებოდის[15] განსლვად კორცთაგან,[16] და ხედვიდის[17] რაჲ საქმეთა თჳსთა, შიშით იტყოდის მათდა მიმართ: „ადგილ მეცით ჟამერთ, რაჲთა განვიდე!“ და მიუგიან სულსა ყოველთა საქმეთა მისთა: „ჩუენ შენ გიქმნივართ, შენ თანავე წარმოვალთ!“

მოვიძულოთ, ძმანო ჩემნო საყუარელნო, საწუთოჲ[18] ესე ამაოჲ.[19] ქრისტესსა[20] მხოლოდ გუსუროდენ,[21] წმიდისა და მჯსნელისა სულთა ჩუენთაჲსა![22] არა უწყით, ძმანო, რომელსა ჟამსა ყოფად არს განსლვაჲ[23] ჩუენი, არავინ[24] ჩუენგანმან უწყის[25] დღე და ჟამი განყოფისაჲ,[26] ვიდრეღა ვიშუებდეთ[27] და უზრუნველად ვიდოდით[28] ქუეყანასა[29] ზედა, მყის გუეწიოს[30] ბრძა-

1 დღე ACDEHK. 2 თჳსისა HK. 3 დამთხუჱვითა HK. 4 შიშითა E. 5 განიყოფოდის A, განიყოფვოდის CDEIHK. 6 რამეთუ მომავალ არიან ანგელოზნი წარყვანებად და განშორებად სულისა კორცთაგან – DE. 7 სამშჯავროჲსასა AC, სამსჯავროჲსასა DEI, სამსჯავროსსა HK. 8 სიკუდილისა HK. 9 მის E. 10 სწაფით E. 11 მიზიდვენ ACDE, მიიზიდვენ IHK. 12 მისა A, მისსა CDEIHK. 13 უკუდავისაჲ I, უკუდავისა K. 14 სამშჯავროსა AC, სამსჯავროსა DEIHK. 15 რამეთუ იიძულებოდის] რ˜ი იძულებოდის H. 16 კორცთა A. 17 ხედვიდის C, ხედვიდეს ADEI. 18 საწუთო HK. 19 ამაო HK. 20 ქ˜სა I, ქ˜ა HK. 21 გუსროდენ I. 22 ჩ˜ნთასა HK. 23 განსლვა HK. 24 არვინ A. 25 ~ უწყის ჩუენგანმან IK. 26 განყოფისა HK. 27 ვიშუჱბდეთ HK. 28 ვიდოდეთ E. 29 ქუჱყანასა HK. 30 გუჱწიოს HK.

ნებაჲ საშინელი, სულისა კორცთაგან განმყვანებელი. და წარიყვანოს[1] ცოდვილი დღესა და ჟამსა, რომელსა არა მოელოდის, და აღსავსე იყოს სული მისი ცოდვათაგან, და არა აქუნდეს სიტყჳსგებაჲ.

ამის მადლისათჳს გლოცავ, საყუარელნო, ვიქმნეთ თავისუფალ, და ნუ შევიპყრობვით[2] ზრუნვითა[3] საწუთოჲსა[4] (5vI) ამის ამაოჲსა[5] და წუთ(93vA)ჟამისაჲთა,[6] რამეთუ აღ(52vD)სავსე არს ესე დაბრკოლებათაგან და მახეთა სიკუდილისათა. აღვა(563rE)ფრინვნეთ სულნი ჩუენნი მახეთაგან და შებრკოლებათა[7] მისთა, რამეთუ თითოეულსა შინა მარადის დამირწყავს[8] ჩუენ მტერი მახეთა მისთა,[9] წინაშე სულისა ჩუენისა, რაჲთა შეაბრკოლოს იგი და შთააბას მახესა თჳსსა[10] სატანჯველად[11] საუკუნოდ; შორის შესაბრკოლებელთაჲსა[12] ვალთ, საყუარელნო, ვეკრძალნეთ უკუე[13] თავ(68vC)თა თჳსთა, არა შთაჭრად მახესა სიკუდილისასა, რამეთუ სიტკბოებითა აღსავსე არიან საბრკენი[14] ბოროტისანი, ნუსადა დაიკსნას სული ჩუენი სიტკბოებითა[15] მახეთა მისთაჲთა,[16] ზრუნვითა ქუეყნიერთა საქმეთა და საკმართა და გულისსიტყუათა და საქმეთა ბოროტთაჲთა.[17]

ნუ დაგიტკბებინ[18] შენ, ძმაო, სიტკბოებაჲ სიკუდილისა მახისაჲ,[19] ნუ დასულბები[20] დაკსნილებით[21] წურთად[22] ბოროტთა გულისსიტყუათა, უკუეთუ პოოს ბოროტმან გულისსიტყუამან შესავალი სულსა[23] შინა, დაუტკბების მას წურთად ბოროტად, რაჲთა მოაკუდინოს იგი, და იქმნების გულისსიტყუაჲ ბოროტი, (69rH) ვითარცა საბრკე[24] სულისა,[25] უკუეთუ არა განიდევნოს ლოცვითა და ცრემლითა და მარხვითა[26] და მღჳძარებითა.

იქმენ[27] უკუე[28] მღჳძარე და თავისუფალ ყოველთაგან ქუეყ-

1 წარიყვანო E, წარიყვანონ IHK. 2 შევეპყრობვით HK. 3 ზრუნვათა HK. 4 საწუთოსა HK. 5 ამაოსა HK. 6 წუთჟამისათა HK. 7 შებრკოლებათა ADEI, შებორკილებათა C. 8 დამირწყუავს CI, დამირწყუამს H. 9 მტერი მახეთა მისთა DEIHK ∼ მახეთა მისთა მტერი A. 10 მახეთა მისთა IK. 11 სატანჯუ’ლად H. 12 შესაბრკოლებელთასა IHK. 13 უკუ’ CHK. 14 საბრკენი ACDEH, საფრკენი IK. 15 სიტკბოთა C. 16 მისთათა H. 17 ბოროტთათა K. 18 დაგტკბებინ ACDEIHK. 19 მახისა HK. 20 დასლბები H. 21 დაკსნილებით ACIHK, დაკსნილობით DE. 22 წურთა E. 23 სულისა E. 24 საფრკე IK. 25 სულისაჲ I. 26 მარხჳთა IHK. 27 იქმნეს C. 28 უკუ’ HK.

ნიერთა, რაჲთა იკსნე[1] მახისაგან გულისსიტყუათა და საქმეთა ბოროტთაჲსა.[2]

ნუ მოჰმედგრდები[3] წამსაცა ერთსა[4] წურთად ბოროტისა გულისსიტყჳსა; (94rA) ნუ დაიყოვნებს ბოროტი გულისსიტყუაჲ სულსა შინა შენსა, ჵ ძმაო,[5] არამედ მარადის მიივლტოდე ღმრთისა,[6] ლოცვითა[7] და მარხვითა[8] და ცრემლითა, რაჲთა იკსნე[9] ყოველთაგან მახეთა და დაბრკოლებათა და ვნებათა; ნუ ჰგონებ,[10] ძმაო, მრავალჟამ ცხორებად (563vE) ქუეყანასა ზედა, და დაიყოვნებ წურთად ბოროტთა გულისსიტყუათა და საქმეთა, რამეთუ მყის მოიწიოს ბრძანებაჲ უფლისაჲ, და გპოოს[11] რაჲ ცოდვასა შინა, არღა[12] გაქუნდეს ჟამი სინანულისაჲ[13] მერმეცა, არცაღა შენდობისაჲ,[14] (53rD) და რაჲ ჰრქუა სიკუდილსა ჟამსა განყ-(47vK)ოფისა შენისასა, ძმაო? რამეთუ ბრძანებაჲ იგი არცაღა წამსა ერთსა გიტევებნ ყოფად ქუეყანასა ზედა.

მრავალნი ჰგონებდეს მრავალწელ ცხორებად[15] ქუეყანასა ზედა, ხოლო მო-რაჲ-ვიდა (69rC) მყის სიკუდილი, პოვა კაცი ცოდვილი და მდიდარი, მრიცხუველად[16] წელთა მრავალთა და მგონებელად განსუენებით[17] ცხორებად ქუეყანასა ზედა,[18] თითით მპყრობელად რიცხუსა[19] თავთა და აღნადგინე(6rI)ბთასა, რაჲთა მრავალთა მათ წელთა განუყოს რიცხჳ სიმდიდრისა თჳსისაჲ.[20] მოიწია მყის სიკუდილი, და ერთსა წამსა შინა განაქარვნა ყოველნი თანად[21] — რიცხუვანიცა[22] მისნი და სიმდიდრენი და ზრუნვანი ჟამისა ამაოჲსანი.[23]

კუალად მოვიდა სიკუდილი, პოვა კაცი მართალი, შემკრებელად კეთილსა სიმდიდრესა ზეცისასა, ლოცვისა მიერ და მარხვისა,[24] მარადის წინაშე თუალთა მქონებ(94vA)ელი სიკუდილისაჲ,[25] არა მოშიში მოსლვისაგან სიკუდილისა და ჯორცთაგან განყოფისა.[26]

1 იკსნე CIHK, იკსნეს DE. 2 ბოროტთასა HK. 3 მომედგრდები HK. 4 ერთსა + თქმად და H. 5 ძმანო E. 6 ღ˜ჲ IHK. 7 ლოცჳთა H. 8 მახვითა E, მარხჳთა IHK. 9 იკსნე ACIHK, იკსნა DE. 10 ჰგონებდ IHK. 11 გპოოს ACHK, გპოვოს DE. 12 არღა A, არღარა CDIHK, არღარ E. 13 სინანულისა IHK. 14 შენდობისა HK. 15 ცხოვრებად K. 16 მრიცხუჱლად HK. 17 განსუჱნებით H. 18 ცხორებად ქუეყანასა ზედა AIHK, ∾ ქუეყანასა ზედა ცხორებად DE. 19 რიცხუისა C. 20 თჳსისა HK. 21 თნად E. 22 რიცხუანიცა IK. 23 ამაოს˜ნი H. 24 მარხჳსა IHK. 25 სიკუდილისა HK. 26 განყოფისაჲ I.

ესრეთვე შენცა მარადის მოელოდე სიკუდილსა დღითი-დღედსა,[1] ვითარცა გულისკმიერი და სულიერი, და განყოფასა და წარდგომასა წინაშე საყდარსა უფლისასა.[2] მარადის განჰმზადებდ[3] ლამპარსა შენსა, ვითარცა ბრძენი და წადიერი, და კუალად ჟამითი-ჟამად აღაგებდ მას ცრემლითა და (69vH) ლოცვითა. რაო(564rE)დენჟამ თავისუფლებასა შინა ხარ, საყუარელო ჩემო, ისწრაფე, რამეთუ მოვალს ჟამი შენი, ფრიად აღსავსე ურწმუნოებითა, დაკსნილებითა, მცონარებითა,[4] სიფიცხითა, რომელი შერევნისაგან თჳსისა არა შემნდობელ[5] არს მოგონებად[6] რაჲსამე[7] უმჯობესისა.

ეკრძალენით, საყუარელნო, და იხილეთ, ვითარ ყოველნი ბოროტნი აღორძნდებიან, დღითი-დღე სიბოროტენი წარემართებიან, უკეთურებაჲ ვალს და მოასწავებნ[8] მომავალსა შერეულებასა და ჭირსა დიდსა, რომელსა ეგულების მოსლვად ყოველთა ზედა კიდეთა (53vD) ქუეყანისათა. ცოდვათა ჩუენთა მიერ წარემატებიან ესე ყოველნი დღითი-დღე, ჩუენისა (69vC) დაკსნილებისაგან გარდაეფინებიან ბოროტნი ქუეყანასა ზედა.

ვიქმნეთ სიფრთხილით მბრძოლ, დღითი-დღედსა ბრძოლასა ბოროტისასა ვსძლოთ, ვითარცა სრულთა და[9] ღმრთისმოყუარეთა. ვისწაოთ[10] წესი ბრძოლისაჲ,[11] რამეთუ უხილავ არს. წეს ბრძოლისა[12] ამის არს შიშულოებაჲ[13] ქუეყნიერ(95rA)თაგან. უკუეთუ დღითი-დღე[14] წინაშე თუალთა მოელოდი[15] სიკუდილსა, არა სცოდო, უკუეთუ განჰშიშულდე[16] ქუეყნიერთაგან საქმეთა, არა იძლიო წყობათა[17] შინა; უკუეთუ მოიძულნე მიწიერნი შეურაცხყოფითა წუთჟამისათაჲთა,[18] საყუარელო,[19] მაშინღა უძლო, ვითარცა ახოვანმან[20] მბრძოლმან მიღებად გჳრგჳნსა ძლევისასა,

1 დღითი-დღესა AC. 2 საყდარსა უფლისასა ACIHK, უფლისა საყდარსა DE. 3 განიმზადებდ AH, განჰმზადებდ D, განჰმზადებად E, განმზადებდ CIK. 4 მცონარებითა – DE. 5 შემნდობელად IK. 6 მოგონებად DE. 7 რაჲსამე ACK, რასმე DEI. 8 მოასწავებენ ACIHK, მოასწავებნ DE. 9 და – E. 10 ვისწავოთ K. 11 ბრძოლისა HK. 12 რამეთუ უხილავ არს. წეს ბრძოლისა – K. 13 შიშულოებაჲ AC, შიშულებაჲ E, შიშლოებაჲ H. 14 დღითი E. 15 მოელდი DE, მოელოდე K. 16 განშიშულდე CK. 17 წყობათა AC, წყობასა DEHK. 18 წუთჟამისაჲთა A, წუთჟამისათაჲთა CDE, წუთჟამისათა HK. 19 საყუარელნო A, საყუარელო CDEIHK. 20 ახუვანმან C.

რამეთუ ვინადთგან[1] მიწიერნი თავისა მიმართ თჳსისა ქუე[2] დამზ-
იდვენ, და ვნებანი დააბნელებენ თუალთა გულისათა (6vI) ბრძო-
ლასა შინა, ამის მიზეზისათჳს გუძლევს ჩუენ ბოროტი ბრძოლა-
სა შინა, რამეთუ აღსავსე ვართ მიწიერთაგან, და ზრუნვითა
ქუეყნიერითა[3] ვნება(564vE)თა ვჰმონებთ,[4] რამეთუ დღეს ზოგად
ყოველნი ვჰყუარობთ[5] ქუეყნიერთა, საყუარელნო, და გონებად
ჩუენი შემშჭუალულ[6] არს[7] მიწასა ზედა, მიზეზითა ჩუენთა დაკს-
ნილებათადთა.[8]

დღე მწუხრად მიდრეკილ არს. ამიერითგან ჟამი ჩუენი მწუხრ
არს, და ჩუენ ურწმუნოებითა ჩუენი(48rK)თა ვჰგონებთ გან-
თენებასა. აჰა, ესერა კართა ზედა არს სასუფეველი ცათად,[9]
ხოლო ჩუენ მისთჳს სმენად არაოდეს გუნებავს.

სასწაულნი და ნიშნი, რომელ თქუნა უფალმან, ქმნილ არი-
ან: სიყმილნი, (70rH) სრვანი, ძრვანი, საშინელებანი, ბრძოლანი
და აღძრვანი წარმართთანი. ამათ ყოველთად,[10] ვითარცა სიზმ-
რივ გუგონიეს თქუმად[11] ურთიერთას, არცა სმენად[12] ამათი
გუაშინებს, არცა თჳთ ხილვად.[13] რჩე(70rC)ულნი შეკრბებიან
პირველ ჭირი(95vA)სა, რადთა არა იხილონ შერევ(54rD)ნად და
ჭირი, მომავალი სოფელსა ზედა უსამართლოსა. მანგალი მოახ-
ლებულ არს მკად, აღსასრული აქუს აწინდელსა საოცრებასა და
ანგელოზთა უპყრიეს მანგლები და ჰგებენ წამისყოფასა.

შევიშინოთ, საყუარელნო,[14] მეათერთმეტე ჟამი არს დღისად[15]
და ფრიად სივრცე გზისად.[16] ვისწრაფოთ გზასა ზედა პოვნად.
ვიქმნეთ[17] მღჳძარე და განვიფრთხოთ ძილისაგან ვითარცა უძ-
ილთა,[18] რამეთუ არა უწყით, რომელსა ჟამსა ჰნებავს მოსლვად
მეუფესა[19] ყოვლისა ქუეყანისასა. აღვასუბუქნეთ უკუე[20] თავნი
თჳსნი სიმძიმეთაგან და ზრუნვათა მიწიერთა. ყოვლად არარად[21]

1 ვინათგან HK. 2 ქუე C, ქუᲑ ADEIHK. 3 ქᲐᲔᲠᲘᲐᲜᲘ AC, ქᲐᲔᲠᲘᲐᲜᲘ IK, ქუეყანიერითა DE (th merimnh twn ghinwn). 4 ვმონებთ K. 5 ვჰყუარობთ – E. 6 შემშჭუალულ AC, შემსჭუალულ DIH, შემსჭვალულ K. 7 შემსჭუალულ არს] შემსჭუალულნი E. 8 დაკსნელებათადთა E, დაკსნილობათადთა I, დაკსნილობათათა HK. 9 ცათა HK. 10 ყოველთა HK. 11 თქუმა HK. 12 სმენა HK. 13 ხილვა HK. 14 საყუარელნოდ E. 15 დღისა HK. 16 გზისა HK. 17 ვიქმნეთ K. 18 უძილოთა C. 19 მეუფესა C, მᲐᲤᲘᲡᲐ ADEIHK. 20 უკუᲑ CHK. 21 არარად E, არარას H.

ზრუნვაჲ[1] ქუეყანასა ზედა მრქუა ჩუენ უფალმან, (1) ყოველთა ზოგად სიყუარული მამცნო ჩუენ. (2)

ხოლო ჩუენ უფროჲსღა[2] წარვდე(565rE)ვნეთ სიყუარული და ივლტოდა ქუეყანისაგან. ცოდვანი ჩუენნი[3] განმრავლდებიან, უსამართლოებასა[4] დაუფარავს[5] ზოგად ყოველი. თითოეულსა ქუეყანისათად[6] ჰსურის,[7] ზეცისათა შეურაცხ-ჰყოფს; წუთჟამისათა უფროჲს[8] შეიტკბობს, საუკუნენი არავის ჩუენგანსა უყუარან.

გსურისა, რაჲთა იქმნე[9] ზეცისა? — მარადის სძულობდ და გძაგდედ[10] ქუეყანისანი, და ვითარცა სრულმან მოიღუაწე და აღისურვე ზეცათა სასუფეველისა.

ნუ იგონებ და იტყჳ ესრეთ, ჭ მონაზონო, ვითარმედ: „ფრიად არს შრომაჲ მოღუაწებისაჲ,[11] ხოლო მე ვარ მცირე და უძლურ, და ვერ ძალ-მიც მოღუაწებად. (96rA) ისმინე თანამზრახვალობაჲ სიტყუათა კეთილთა (7rI) და სახიერთაჲ,[12] და ისწავენ,[13] რასა-ესე გეტყჳ, საყუარელო ძმაო ჩემო, და[14] ქრისტეს[15] მოყუარეო. უკუეთუ გინდეს სხუად შორად და მამულად სოფლად წარსლვაჲ,[16] ვერ ძალ-გიც ერთსა წამსა შინა წარვლაჲ[17] ყოველსა მას სიშორესა გზისასა, არამედ ბიჯებითა (70vC) კუალთაჲთა[18] დღითი-დღე დადგომითა[19] მიხჳდოდი, და ჟამიერად და შრომით[20] მიიწიი[21] სოფლად, რომელსა მოელოდი. ესრეთვე არს სასუფეველი (54vD) ცათაჲ[22] და შუებაჲ[23] სამოთხისაჲ,[24] რამეთუ მარხვითა,[25] კრძალულებითა და მღ(70vH)ჳძარებითა მიიწევის მუნ თითოეული. და ესე არიან სადგურ მუნ მიმყვანებელ: მარხვაჲ, ცრემლნი, ლოცვაჲ, მღჳძარებაჲ და სიყუარული.

---

1 ზრუნვა HK. 2 უფროსღა HK. 3 ჩუენნი — CDEIHK. 4 უსამართლოსა K. 5 დაუფარავს + ყოველი DE. 6 ქუეყანისა თანად A, ქუეყანისათად CDEIHK (**ta ghina epipoqei**). 7 ჰსურის AC, სურის DEIHK. 8 უფროს HK. 9 იქმენ E. 10 გძაგდეს IK. 11 შრომა მოღუაწებისა HK. 12 სახეთაჲ C, სახიერთა HK. 13 ისწავე K. 14 და — DE. 15 ქ̃ს H. 16 წარსლვა HK. 17 წარსლვაჲ AC, წარვლაჲ DE, წარვლა K. 18 კუალთათა H, კვალთათა K. 19 დღითი-დღე დადგომითა ACDE, დღითი-დღედ ადგომითა I, დღითი-დღედ აღდგომითა K. 20 ჟამიერად და შრომით ACIHK, ~ შრომით და ჟამიერად DE. 21 მიიწიი ACDI, მიიწიო E. 22 ცათა HK. 23 შუებაჲ HK. 24 სამოთხისა HK. 25 მარხჳთა HK.

(1) იხ. მათე 6,25-34; ლუკა 12,22-31. (2) იხ. მათე 5,43-48; ლუკა 6,27-35.

ნუ შეიშინებ კეთილსა დასაბამსა დადებად კეთილისა მის გზისათვის, ცხორებად მიმყვანებელისა. მხოლოდ ინებე ოდენ[1] სლვად გზასა მას, და უკუეთუ ოდენ იპოო გულსმოდგინედ, მყის გზად იგი წარემართოს წინაშე ფერჯთა შენთა, და (565vE) სიხარულით მავალმან სადგურ იპყრა მხიარულებით გზად მიმართ,[2] რამეთუ განძლიერდებოდინ სლვანი[3] სულისა შენისანი თითოეულსა შინა ამათ სადგურთაგანსა, და არღარა ჰპოო[4] სიძნელე გზისა ზეცად მიმყვანებელისად,[5] რამეთუ უფალი ზეცათად[6] (48vK) თჯთ თავით თჯსით გზა ცხორებისა ექმნა მნებებელთა სიხარულით მისლვად მამისა მიმართ ნათელთადსა.[7] (96vA)

ლოცვად:[8]

მეყავ მე, ქრისტე მაცხოვარ, გზა ცხორებისა, მიმყვანებელ მამისა მიმართ, რამეთუ ესე მხოლო[9] არს სიხარულ, და ამისი აღსრულებად არს სასუფეველ ზეცისა.[10] მექმენ მე, მეუფეო[11] იესუ, ძეო ღმრთისაო,[12] გზა ცხორების და განათლება,[13] და თავით ჩემით აღმოვივსე წყაროდსაგან[14] მადლთადსა[15] აღსავსედ სურვილითა.

იქმნა მადლი შენი გულსა შინა მონისა შენისასა ნათელ და სიხარულ,[16] უტკბილეს უფროდს[17] თაფლისა და გოლისა პირსა შინა მოქენისა შენისასა. (1) იქმნა მადლი შენი სულსა შინა მონისა[18] შენისასა,[19] ვითარცა საუნჯე; განამდიდრა სიგლახაკე, წარდევნა სიმპალე და დავრდო(71rC)მილებად. ექმნა მადლი შენი მონასა შენსა მისავლტოლველ[20] და ძალ, შეწევნა და სიმაღლე და სიქადულ, სანოაგე[21] ყოვლისა ცხორებისა.[22]

ვითარ დუმნეს მონად[23] შენი, მეუფეო,[24] ფრიადისაგან სიტკ-

1 ოდეს E. 2 მიმართ – C. 3 სლვანი + სლვანი E. 4 პოოს H. 5 მიმყვანებელისა HK. 6 ზეცათა HK. 7 ნათელთასა HK. 8 ლოცვად – IHK. 9 მხოლოდ I. 10 ზეცისად I. 11 მეუფჱო I, მ˜ფჱო HK. 12 იესუ, ძეო ღმრთისაო (Ihsou, Uie Qeou)] იესუ ღმერთო ACDEIH, ქრისტე ღმერთო K. 13 განათლებად IH. 14 წყაროსაგან HK. 15 მადლთასა HK. 16 სიხარულ ACIHK, სიხარული DE. 17 უფროს HK. 18 მოქენისა K. 19 მონისა შენისასა – H. 20 მისავლტოლველ C, მისალტოლველ ADEIHK. 21 სანუაგე ACI, სანოაგე DEHK. 22 ცხოვრებისა K. 23 მონა HK. 24 მეუფეო AC, მფ˜ჱო DEIHK.

(1) შდრ. ფს. 18,11; 118,103.

ბოებისა, სიყუარულისა და მადლობისა,[1] და აღვაღე პირი ჩემი ულირსებით!

ანუ კუალად, ვითარ დაითმინოს ენამან ჩემმან[2] სარგებელისა ამისგან, ქებად და დი(55rD)დებად კეთილთა მომცემელისა!

და კუალად, ვითარ ვიკადრო შეწყუდევად ღელვათა (566rE) მადლისა შენისათა, (7vI) აღმომდინარეთა გულსა შინა ცოდვილ-ისასა,[3] აღსავსეთა სიტკბოებითა მადლთა სიმრავლისაჲთა![4]

უგალობ დიდებასა ზეცათა მეუფისასა,[5] მომცემელსა მო-ნისასა თჳსთა მადლთა ზეცისათა[6] სიმრავლისაგან მადლთაჲსა.[7] (97rA)

ვადიდებ მადლსა შენსა, ქრისტე მაცხოვარო, რამეთუ დიდე-ბა(71rH)სა შინა მისსა[8] მეცა განვდიდნები. არა დავსცხრები ენ-ითა ჩემითა ქებისმეტყველებად[9] მადლსა შენსა, ჵ მეუფეო.[10] არა დადუმნეს ქნარი ჩემი გალობად გალობათა სულიერთა.

სურვილი შენი მომიზიდავს მე შენდა, მაცხოვარ, სიქადულო ცხორებისა ჩემისაო. მადლი შენი დაატკბობს გონებასა ჩემსა მი-ზიდვად შედგომად[11] შენსა. გეყავნ შენ გული ჩემი ქუეყანა კე-თილ, შემწყნარებელ თესლსა კეთილსა, (1) და აცურიენ მადლ-მან შენმან მის შორის ცუარი ცხორებისა საუკუნოჲსაჲ.[12] მოიმკენ მადლმან შენმან[13] მჭელი კეთილი ქუეყანისაგან გულისა ჩემისა — ლმობიერებაჲ, თაყუანისცემაჲ,[14] სიწმიდე ყოვლადვე, სათნონი შენდა.[15]

მოაქციე[16] სული ჩემი არვედ სამოთხისა[17] მის[18] საშუებელი-საჲსა,[19] ცხოვრისა მის თანა პოვნილისა. იპოვენ სული ჩემი[20]

---

1 მადლობისა AC, მადლისა DEIHK (ბერძნულშია: cari~, რაც 'მადლ-საც' ნიშნავს და 'მადლობასაც'. კონტექსტის მიხედვით აქ 'მადლობა', 'მადლიერება' იგულისხმება, რასაც მონა გამოთქვამს მეუფის მიმართ). 2 ჩემმან — E. 3 ცოდვილისასა ACHK, ცოდვისასა DE. 4 სიმრავლისათა HK. 5 მ˜წფის˜სა K. 6 ∼ მადლთა ზეცისათა თჳსთა მონის˜სა H. 7 მადლთასა EHK. 8 შინა მისსა ACED, ∼ მისსა შინა IHK. 9 ქებისმეტყუწლებად H. 10 მფ˜წო DEK, მფ˜ო ACH, მ˜ფეო I. 11 შ˜დ ACIHK, შედგომად DE. 12 საუკუნოსა HK. 13 მის შორის ცუარი ცხორებისა საუკუნოჲსაჲ. მოიმკენ მადლმან შენმან AI, — DE. 14 თაყუანისცემა HK. 15 შენნი IK. 16 მოაქციენ IHK. 17 სამოთხესა IK. 18 მას K. 19 საშუწბ˜ლის˜ჲსა A, საშუწბლისაჲსა CD, საშუებლისაჲთა E, საშუწბელის˜სა IK, საშუწბელისა H. 20 ჩემი ACHK, ჩუენი DE. (1) შდრ. მათე 13,8; 13,23; მარკ. 4,8; ლუკა 8,8.

ნათელსა შინა. იგი ცხოვარი ჰპოვე რაჲ, მკართა იტჯრთე, (1) ხოლო უღირსი ესე სული ჩემი კელითა შენითა[1] მიიზიდე[2] და მიჰგუარენ ორნივე უხრწ(71vC)ნელსა და უკუდავსა მამასა შენ-სა, რაჲთა ვიტყოდი: დიდებაჲ მამასა უკუდავსა და ძესა უკუ-დავსა და სულსა უკუდავსა! თაყუანისცემაჲ[3] უნდოჲსა[4] ამისდა[5] მომცემელსა ზეცისა მადლთასა, რაჲთა მან მიართუას დრაქმაჲ[6] დიდებისაჲ[7] მეუფესა[8] ყოველთასა, რამეთუ მისსა შუენის[9] დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[10]* (566vE; 97vA)

* აქ A ტექსტში, ტექსტისავე ხელით ერთვის ანდერძი: „ქრისტე, შეი-წყალე ფრიად ცოდვილი სტეფანე დიაკონი, ამინ“. მოგვიანებით იქვე ნუსხ-ურითვე მიუწერიათ: „ქრისტე, შეიწყალე ფრიად ცოდვილი ი(ოვან)ე“, და მხედრულით: „მეცა ფრიად ცოდვილი ვიტყვი: შეიწყალე უღირსი მონა შენი...“.

1 კელთა შენთა K. 2 მიზიდე E. 3 თაყუანისცემა HK. 4 უნდოსა HK. 5 ამის A, ამისდა CDEIK, ამის და H. 6 დრაქმაჲ – C, დრაქმა K. 7 დიდებისა HK. 8 მ˜ფესა C, მფ˜ჩსა AIHK. 9 შუჩნის H, ჰშუჩნის K. 10 ა˜ნ ACDIHK, ამინ E.

(1) შდრ. ლუკა 15,4-5.

მისნივე სიტყუანი სწავლისანი მონაზონთა მიმართ,[1] თავნი მდ*

სწავლაჲ[2] პირველი

დიდებაჲ შენდა, ღმერთო, დიდებაჲ შენდა! და კუალად ვიტყჳ:[3] დიდებაჲ შენდა, ღმერთო, ზეშთა-ქებულ[4] და ზეშთა-ამაღლებულ[5] საუკუნეთა! მადლობად ღმრთისა თანამდებ ვართ მარადის, საყუარელნო, რომელნი[6] ღირს მყვნა[7] (49rK) ჩუენ ტკბილსა ამას[8] (55vD) უღელსა მისსა ქუეშე,[9] გამოკსნითა საწუთოთაგან და განხრწნადთა.

მნებავს მსახურებად სიტყუათა, რომელნი[10] მადლმან განანათლნა გონებასა შინა ჩემსა, ხოლო მეგულების სიტყუად არა განბრძნობილითა სიტყჳთა,[11] რამეთუ მეცა უსწავლელთა და უუნდოესთა კაცთაგანი ვარ, გარნა ეგრეცა[12] განბრძნობილებით თქუმულნი რაჲმე[13] არა ყოველთადა[14] საცნაურ არიან, და უფროჲსღა[15] მიუღებელთაგან სოფლიოჲსა[16] ფილოსოფოსობისათა.

ვინაჲცა ჯერ-არს განცხადებულსა სიტ(8rI)ყუასა მოცემად, რომელი ძალ-ედვას წარმკითხველთა[17] ცნობად, ნეტარისა მოციქულისა თქუმულისაებრ,[18] ვითარმედ: უკუეთუ არა უწყოდი ძალი კმისაჲ,[19] ვიყო მე[20] ჩემდა მეტყუელისა[21] მის ბარბაროზ, და მეტყუელი[22] იგი ჩემდა — ბარბაროზ, ხოლო (71vH) ძალ-უც სულიერსა სიტყუასა უფროჲს[23] რწმუნებად[24] კეთილმსმენელთა სარწმუნოებისა, ვიდრეღა ღრამმატიკოსთა და რიტორებრთასა.

---

* ბერძნულ თარგმანში „სწავლათა“ ეს კრებული (სათაურით: „შეგონებითი საუბრები ეგვიპტელი მონაზვნებისადმი“) 50 თავისაგან შედგება. ქართულ თარგმანში 44 თავია აღრიცხული. ორმოცდაათეულის დანარჩენი თავები მთარგმნელს ცალკე თხზულებებად შეუტანია „ეფრემ პირველში“.

1 მომართ E. 2 სწავლა K. 3 ვიტყჳ AC, ვიტყოდი DEIHK. 4 ზეშთა-ქებულ CIHK, ზესთა-ქებულ ADE. 5 ზეშთა-ამაღლებულ CIHK, ზესთა-ამაღლებულ ADE. 6 რომელნი ADEI] რამეთუ C, რომელმან K. 7 მყუნა HK. 8 ამის E. 9 ქ˜შß H. მისსა ქუეშე ACIHK, ~ ქუეშე მისსა DE. 10 რომელი K. 11 განბრძნობილითა სიტყჳთა ACIK (en sesofismenoi~ logoi~), განბრძნობითა სიტყუათაჲთა DE. 12 ეგრეთცა K. 13 რამე K. 14 ყოველთად H. 15 უფროსღა HK. 16 სოფლიოსა HK. 17 წარმკითხუßლთა H. 18 თქმულისაებრ HK. 19 კმისა HK. 20 ვიყო მე] ვიყმე E. 21 მეტყუßლისა H. 22 მეტყუელ E, მეტყუßლი H. 23 უფროს HK. 24 რწმ˜ნებ˜ჲდ E.

კურთხეულ არს ღმერთი, რომელი მიჰმადლებს ყოველთა ყოველსა, და განანათლებს თითოეულსა უმჯობესობ(98rA)ად, (72rC) და რამეთუ ზეშთა[1] საზომისა ჩემისა არიან ესე, არა უმეცარ ვარ, არამედ წერილ არს: „ჟამი არს დუმილისად,[2] და ჟამი მეტყუე(567rE)ლებისად“.[3] (1) ვინადცა, რომელი სიტყჳსგებად გუაქუნდეს[4] დღესა მას საშჯელისასა,[5] უკუეთუ არა ძალისაებრ შევეწეოდით გამოუცდელობითა სნეულთა, და უფროდსღა,[6] ჟამსა ამას შინა სწორებით ღელვაგუემულთა[7] ბოროტისაგან მოძღურებისა და უწესოდსა[8] თანამზრახვალობისა. რამეთუ სისხლისმჭამელი ლომი და ჭეშმარიტებისა მტერი არა დასცხრების შეცთუნებად არა ფრიად განკრძალულთა,[9] არა კაცობრივთა ჴორცთა შეჭმად მნებებელი, არამედ სულთა გეჰენიასა შინა მის-თანავე შთამზიდველობად წადიერი.

რაოდენთა ჰგონებთ შემდგომად სოფლით განშორებისა კუალად უპატიოთა[10] ვნებათა და(56rD)მონებულთა? – რაოდენნი მან შემდგომად ძმობასა თანა დაწესებისა[11] კუალად განმდგომ[12] ქმნნა, და თჳთ სახისაცა ამისგან[13] უცხო ყვნა. ვინადცა[14] ჯერ-არს არა გარდაქცევად,[15] არამედ ძმად ძმისა მიერ შეწევნითა წარუტყუენველ[16] ყოფად[17] მახეთაგან ეშმაკისათა. ხოლო ჩუენ ვიტყჳთ მოციქულისაებრ: „არათუ, რამეთუ კმა ვართ თავით თჳსით შერაცხვად რასმე,[18] არამედ კმა-საყოფელობად ჩუენი ღმრთისაგან არს, (2) რომელმან[19] კმა მყვნა[20] ჩუენ, უღირსნი ესე, მსახურებად მისსა. და თქუენ მოგეცინ უფალმან მიღებითა[21] სიტყჳსადთა,[22] ვითარცა კეთილსა ქუეყანასა, სრული და მრავალწილი ნაყოფი კუალად-გებად სი(98vA)მართლით ქრისტეს მაცხოვრისა ჩუენისა, რომლისა[23] დიდებად უკუნისამდე, ამენ.[24]

1 ზესთა ADEH, ზეშთა CIK. 2 დუმილისა HK. 3 მეტყუწლებისა H, მეტყუელებისა K. 4 გუაქუნდეს AC, გაქუნდეს DE. 5 საშჯელისასა A, სასჯელისასა CDEIHK. 6 უფროსღა H. 7 ღელვაგუწმულთა HK. 8 უწესოსა IHK, + და E. 9 არა ფრიად განკრძალულთა CDEIHK (**tou~ mh lian proseconta~**) **]** ფრიად განკრძალულთაცა A. 10 უპატივოთა IH. 11 დაწყებისა C. 12 განამდგომ E, განმმდგომ H. 13 ამის IK. 14 ვინაცა HK. 15 გარდაქცევად H. 16 წარუტყუწნველ HK. 17 წარუტყუენველ ყოფად ACIHK, წარუტყუენველად DE. 18 რასმე DEHK, – AC. 19 რამეთუ C. 20 კმად მყუნა H. 21 მოიღებითა E. 22 სიტყჳსათა HK. 23 რ˜ი A. 24 ა˜ნ ACIHK, ამინ DE.

(1) ეკლ. 3,7. (2) II კორ. 3,5.

მაწუეველობაჲ[1] ღმრთისმსახურებისაჲ,[2] მეორე[3]

საყუარელო, ქრისტიანე[4] ხარ მადლითა ღმრთისაჲთა, დაიცვენ მცნებანი უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტ(ß)სნი,[5] და სცხოვნ-(567vE)დე,[6] რამეთუ წერილ არს:[7] „ჭეშმარიტებით მივ(72vC)-სწუთები, ვითარმედ არა პირმოთნე არს ღმერთი,[8] არამედ ყოველსა (8vI) შინა ტომსა მოშიში უფლისაჲ და[9] მოქმედი სიმართლისაჲ[10] შეწყნარებულ მისსა არს“. (1)

ხოლო უკუეთუ გნებავს უგანკრძალულ(72rH)ესადცა მონაზონთა[11] ცხორებად მოსლვაჲ, რაჲთა უზეშთაესთაცა[12] მიემთხჯო, უკუეთუ არა (49vK) დაიდვა გულისსიტყუასა შენსა, ვითარმედ აწვე მიიცვალე ამის საწუთოჲსაგან[13] და შეგირაცხიეს[14] სოფელი და დიდებაჲ მისი, ვითარცა ტალავარი დარღუეული,[15] ვერ ძალ-გიც ძლევად ვნებათა მიწიერთა და სოფლიოთა გულისთქუმათა,[16] რომელნი დაანთქმენ კაცთა მოსასრველად და წარსაწყმედელად, რამეთუ უტყუველ[17] არს მეტყუელი:[18] „რომელსა ჰნებავს უკუანა[19] ჩემსა მოსლვაჲ,[20] უარ-ყავნ[21] თავი თჳსი და აღიღენ ჯუარი თჳსი და შემომიდეგინ მე, რამეთუ რომელსა ჰნებავს სული თჳსი პოვნად, წარიწყმიდენ იგი, და რომელმან წარიწყმიდოს იგი ჩემთჳს, მან პოოს იგი. რამეთუ, რაჲ ირგო[22] კაცმან, უკუეთუ ყოველი სოფელი[23] შეიძინა და სული თჳსი იზღვია?[24] ანუ რაჲ მისცეს კაცმან (56vD) ნაცვალად სულისა თჳსისა?“ (2) რამეთუ არა საფუძველის[25] დადებაჲ არს ძნელ, არამედ აღსრულებაჲ ნაშენებისაჲ,[26] რამეთუ რაოდენ ნაშენები ამაღლდებოდის,[27] (99rA) ესოდენ უმეტესსა შრომასა მისცემს მაშენებელსა, ვიდრემდის სრულ იქმნებოდის საქმე.[28]

---

1 მაწუß ველობაჲ CH, მაწუველობაჲ E, მაწვეველობაჲ K. 2 ღმრთისმსახურებისა HK. 3 მეორე] ბ˜ C, – AIHK. 4 ქ˜ტნე ADE, ქ˜ეანე CIHK. 5 ქ˜სნი ACIK, ქ˜ესნი DEH. 6 სცხოვნდე C, სცხონდე ADEI. 7 არს + არს E. 8 ღმერთი – E. 9 და – E. 10 სიმართლისა HK. 11 მონაზონთაჲ E. 12 უზეშთაესთაცა AIHK, უზესთაესთაცა DE. 13 საწუთოსაგან HK. 14 შეგირცხიეს E. 15 დარღუß ული CHK. 16 გულისთქუმათა AIHK, გულისთქუმათაგან DE. 17 უტყუß ლ HK. 18 მეტყუß ლი H. 19 უკანა H. 20 მოსლვა HK. 21 უვარ-ყავნ CH. 22 ირგო ACDE, ირგოს IHK. 23 სოფელი ყოველი H. 24 იზღჳა H. 25 საფუძß ლის H, საფუძვლის + და DE. 26 ნაშენებისა HK. 27 ამაღლდებოდის ACHK, ამაღლდების DE. 28 ვიდრემდის სრულ იქმნებოდის საქმე – H.

(1) საქმე მოც. 10,34-35. (2) მარკ. 8,34-37.

ვისმინოთ საცხორებელისა კმისა, მეტყუელისაჲ:[1] „ვის თქუენ-განსა[2] უნდეს გოდლისა[3] შენებად, არა პირველად დაჯდისა აღ-რიცხუვად,[4] უკუეთუ აქუს-ძი-ა განსასრულებელი,[5] რაჲთა არა, დადვას რაჲ საფუძველი და ვერ უძლოს[6] აღსრულებად, (568rE) ყოველთა მხედველთა იწყონ კიცხევით სიტყუად მისსა: „ამან კაცმან იწყო შენებად და ვერ უძლო აღსრულებად“.

ბრძოლაჲ[7] მკედართაჲ[8] მცირედ-ჟამეულ, ხოლო მონაზონისაჲ[9] — ვიდრე მისლვად(73rC)მდე მისსა უფლისა მიმართ; ამისთჳს უკმს მოქმედებად დაწყებაჲ ყოვლითა სიფრთხილითა და მოს-წრაფებითა და მოთმინებითა.

საყუარელო, უკუეთუ კელ-ჰყოფ მოკლვად ლომისა, სიმკნით კელ-ყავ, ნუსადა შემუსრნეს ძუალნი შენნი, ვითარცა ჭურჭელი კეცისაჲ.[10]

უკუეთუ შთააგდო თავი თჳსი ზღუად, ნუ სულმოკლე ხარ, ვიდრემდის განხვიდე[11] კმელად, რაჲთა არა შთაჰკდე სიღრმედ, ვითარცა[12] ლოდი.

ძმაო,[13] უკუეთუ შეხვიდე[14] ღუაწლსა, ფრთხილ იქმენ,[15] ნუსადა წინააღ(9rI)მდგომმან გძლოს რაჲ, იხარებდეს შენ ზედა, და გჳრგჳნისა წილ მ(72vH)ოიგო წინააღმდგომი. ვინაჲცა[16] ყოველ-სა, რომელსა უნდეს მონაზონ[17] ყოფის, ესე განმზადებულად[18] აქუნდინ — სიმკნით მოთმინებაჲ. ნუსადა, შე-რაჲ-ვიდეს,[19] თქუას, ვითარმედ: არა უწყოდე, უკუეთუ ესრეთ ეგულებოდა შემთხუე-ვად[20] ჩემდა. (99vA)

აჰა, წინა-ცნობილ არს ესე შენდა,[21] რაჲთა შენცა, წინა-განიმტკიცო რაჲ გულისსიტყუაჲ, უწყოდი, ვითარმედ მას[22] შინა გამოჩინებად[23] არს[24] გამოცდილებაჲ შენი, სცნობდ თქუმულთა ამათ, საყუარელო, ნუუკუე[25] დღეს, წინა ბჭეთა რაჲ ხარ და

1 მეტყუწლისა H, მეტყუელისა K. 2 თქუენსა A, თქუენგანსა CDEIHK. 3 გოდლის DE. 4 აღრიცხუად IHK. 5 განსასრუბელი A. 6 უძლო DE. 7 ბრძოლა K. 8 მკედართა HK. 9 მონაზონი DE, მონაზონისა HK. 10 კეცისა H. 11 განხჯდე ACDEHK. 12 ვ˜რ IH. 13 ძმანო DE. 14 შეხჯდე ACDIHK. 15 იქმნე E. 16 ვინაცა H. 17 მონაზო E. 18 განმზადებულად ACHK, განმზადებულ არს DE. 19 შე-რა-ვიდეს H. 20 შემთხუწვად HK. 21 ესე შენდა ADE, ∼ შენდა ესე CIHK. 22 მას AC, ამას DEHK. 23 გამოჩენად DEIHK. 24 არს + გამოჩენად DE. 25 ნუუკუწ CHK.

იკითხვები, სთქუა: „ყოველსავე დავითმენ“, და ხვალე[1] სიტყჳთ და საქმით იჯმნიდე, რამეთუ ანგელ(57rD)ოზნი ღმრთისანი[2] წარმოდგომილ[3] არიან და ისმენენ ყოველსა გამომავალსა ბაგ-ეთაგან შენთა.

იხილე, საყუარელო, არა(568vE)ვინ გაიძულებს[4] შენ, და[5] ჭეშმარიტებით აღსთქუამ, ნუ სტყუვი,[6] რამეთუ იგი წარსწ-ყმედს[7] ყოველთა მეტყუელთა[8] სიცრუვისათა.[9] (1)

ესენი[10] უკუე[11] არიან, რომელნი შეემთხუევიან[12] მომავალსა უფლისა:[13] პირველად განსაცდელი, მერმე ჭირი, შრომაჲ, მოწყ-ინებაჲ, შიშულოებაჲ,[14] ვნებაჲ, იწროებაჲ, შეურაცხებაჲ, რამეთუ ამათ (50rK) შინა გამოჩნდების მოთმინებაჲ და გამოცდილებაჲ სარწმუნოებისაჲ.[15] და ამათ ყოველთა შინა ზეშთა[16] სძლევს ყოველი, რომელმან ყოვლითა გულითა მისცეს თავი (73vC) თჳსი მართებასა ღმრთისასა, და დაუთმოს ზრახვასა მისსა. მხოლოდ სრულსა წინადადებასა ეძიებს ჩუენგან[17] ღმერთი, და მან მომცეს ჩუენ ძალი და მოგუანიჭოს ძლევაჲ,[18] ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: „შემწე არს ყოველთაჲ,[19] რომელნი ესვენ მისსა მი-მართ“. (2) და კუალად იტყჳს: „მახლობელ უფალი ყოველთა, რომელნი ხადიან მას ჭეშმარიტებით; ნებაჲ მოშიშთა მისთაჲ[20] ყოს და ვედრებისა მათისაჲ[21] შეისმინოს და აცხოვნნეს იგი-ნი“. (3)

ილოცევდით ჩემთჳსცა, გლოცავ, რაჲთა რომელსა (100rA) გუეგულების[22] თქუმად, მომცეს ჩუენ უფალმან[23] უბრალოდ[24] ქმნაჲ[25] მათი. რამეთუ არათუ ვითარცა მიწევნულნი ამათ საზომ-თა გაზრახებთ ამათ, არამედ უფალსა იესუ ქრისტესა ვხადო-ოდეთ, მომცემელსა და მომნიჭებელსა სიტყჳსასა, ვიწყებდით რაჲ

1 ხუალე H. 2 ღ˜ჲსნი I, ღმრთისანი – E. 3 შემოდგომილ H. 4 გიძულებს D. 5 და – C. 6 სტყუი HK. 7 წარ˜წყმედ A. 8 მეტყუწლთა K. 9 სიცრუჳსათა K. 10 ესე AC, ესენი DEK. 11 უკუწ CHK. 12 შეემთხუწ-ვიან HK. 13 ო˜ისა ACDE, ო˜ჲ IK. 14 შიშულობაჲ D, შიშლოებაჲ H. 15 სარწმუნობისაჲ E, სარწმონოებისა HK. 16 ზეშთა ACIHK, ზესთა DE. 17 შენგან AC, ჩუენგან DEIHK (par hmwn). 18 ძლევა HK. 19 ყოველთა HK. 20 მისთა IHK. 21 მათისა HK. 22 გუწგულების AHK, გუეგულები E. 23 უფალმან – DE. 24 უბრრალოდ A, ბრ˜ლოდ E. 25 ქმნა IHK.

(1) ფს. 100,7. (2) ფს. 17,31. (3) ფს. 144,18-19.

სიტყუად გამოძურცად,[1] რაჲთა თანად[2] ვირგოთ-ცა და გარგოთ-ცა, რამეთუ უკუეთუ ატარ[3] წოდებულთა მათ, მოსწრაფედ გამოიძინეს ძირნი და სახენი მწუანვილთა სამკურნალოთანი[4] და წერილ(73rH)სა მისცნეს, და ესეცა (9vI) განგებულებად[5] ღმრთისა[6] ჰგონე,[7] ნუგეშინისსაცემელად უძ(569rE)ლურთა და სნეულთა ჴორცითა, არა ფრიად უფროჲს[8] ჩუენ თანამდებ ვართა გამოცხადებად საუნჯესა მადლისასა, ნიჭისაებრ მისისა? რამეთუ არა განერა ტანჯვისაგან მონაჲ, სიბოროტით და სიმცონრით დამმალველი[9] ტალანტსა უფლისა თჳსისასა. (1)

ხოლო ჩემ[10] ზედა ვინ არა სულთ-ითქუმიდეს, ზმნობით მქონებელსა მონაზონებისა სახელისასა! ვინ არა ტირიდის ჩემ ზედა, წარმწყმედელსა[11] კრძალულებისა და მოთმინებისასა! და (57vD) რაჲ ვყო, რაჟამს მომხედვიდეს[12] მე მეუფე[13] ქრისტე!

ვინაჲცა გევედრები, საყუარელნო, იოხეთ[14] ჩემთჳს, უკმრისა[15] მონისა, რაჲთა ვიკსნე მოწევნულისა ამისგან საწუთოჲსა[16] ბოროტისა,[17] და მადლმან მისმან აღახუნეს ბაგენი (74rC) ჩემნი დიდებისმეტყუელებად წმიდისა და ერთარსისა და ცხოველსმყოფელისა სამებისა, მამისა და (100vA) ძისა და სულისა წმიდისა,[18] რამეთუ ჴელთა შინა მისთა — ჩუენცა და სიტყუანი ჩუენნი,[19] და იგი არს მასწავლელ კაცთა მეცნიერებისა. მისსა[20] დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[21]

ახალმონაზონთა მიმართ სწავლაჲ, გ[22]

საყუარელნო,[23] იჯმნე რაჲ საწუთოჲსა[24] ერისკაცობისაგან, უკუეთუ შეხვიდე[25] ძმათა თანა და დაემთხჳო კრებულსა ძმათასა,

1 გამოძურცად AC, გამოძრცუად DEK. 2 თანა IHK. 3 ატარ ACDHK (phmentarioi), ახარ E. 4 სამკურნალოთა A, სამკურნალოთანი CDEHK. 5 განგებულებაჲ IHK. 6 ღ˜ჲ IHK. 7 განგებულებად ღმრთისა ჰგონე ACHK, ∼ ჰგონე ღმრთისა DE. 8 უფროს HK. 9 დამმარხველი AC, დამმალველი DEIHK (kruya~). 10 ჩუენ A, ჩემ CDEI (ep emoi). 11 წარმწყმელსა E. 12 მომხედვიდე C. 13 მფ˜ე A, მფ˜ო C, მფ˜ß IHK. 14 იოხეთ ACDEH, ითხოვეთ IK. 15 უკმრისა ACDEIK. 16 საწუთოსა HK. 17 ბოროტისაჲ I. 18 ∼ წმიდისა სულისა HK. 19 ჩუენნი ACIHK] მისნი DE. 20 მისისა E. 21 ა˜ნ AIHK, ამინ DE. 22 მესამე IK. 23 საყუარელო K. 24 საწუთოსა HK. 25 შეხჳდე ACDEIHK.

(1) იხ. მათე 25,26-28; ლუკა 19,22-24.

და გნებავს ცხორებითა მათ თანა მონებაჲ უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი, და ხედვიდე ვიეთმე ძმათა უწესოდ მავალთა ანუ მეტყუელთა, რაჲ-იგი არა სთნავს ღმერთსა, შენ ნუ მიხედავ მათ, ნუცა სიტყუათა მათთა. უტევენ იგინი სიტყუად თავთა თჳსთა, რამეთუ რომელნი იტყოდინ არა-სათნოსა ღმრთისასა, იგინი უდებებ(569vE)ით ვლენან, პირი მათი იტყჳნ ზეშთა[1] სიმ-ძიმისასა ყოველსა[2] ჟამსა. ხოლო შენ ღმერთი გაქუნდინ წინაშე თუალთა შენთა, რამეთუ წერილ არს: „წინა-ვხედევდ უფალსა წინაშე ჩემსა მარადის, რამეთუ მარჯულ ჩემსა არს, რაჲთა არა შევიძრა“. (1) და ნუმცა გასწავებს შენ მძჳნვარე გუელი[3] თქუ-მად,[4] ვითარმედ: უკუეთუ ესეცა ბერნი ბოროტად იქცევიან, რაჲ ვყო მე, რომელი ჭაბუკ ვარ! არამედ ისმინე უფლისა, მეტყუელ-ისაჲ:[5] „მრავალ არიან ჩინებულნი და მცირედ[6] რჩეულნი“. (2) და შეიყუარე, რაჲთა იყო[7] (50vK) ერთი რჩეულთაგანი.[8] რამეთუ, რომელნი ჰყოფდენ ბოროტსა, გინა კრებულსა შინა, გინა რომელ-საცა (73vH) ადგილსა, იგინი არიან ძენი ბოროტისანი, რომელნი ემსგავსნეს ღუარძლთა,[9] შორის იფქლსა.[10] შენ უკუე[11] იქმენ იფქლ, (101rA) რაჲთა შეიკრიბო საუნჯე(12rI)თა* უფლისათა, და არა ღუარძლებრ[12] დაიწუა[13] ცეცხლითა უშრეტითა. (3)

** არამედ ნუცამცა[14] განვიკითხავთ[15] ვისმე, რამეთუ არა უწყით, ვითარ იქცევის თითოეული სენაკსა შინა თჳსსა, ანუ რომელი შრო(74vC)მაჲ[16] აქუს ღმრთისა მიმართ. ნუცაღა დავშჯით[17] ვის-მე, უკუეთუ ვიხილოთ მოცინარად (58rD) გინა მეტყუელად[18] რასმე,[19] რამეთუ თითოეულსა ჩუენსა უჴმს მარადის კრძალვაჲ[20]

* აქ I-ში 9v-დან გადავდივართ 12r-ზე.

** აქ DE-ში შეცდომითაა ცალკე თავად გამოყოფილი „სწავლაჲ დ“.

1 ზეშთა ACIHK, ზესსთა DE. 2 ყ˜ისა E. 3 გუᲬლი ACHK. 4 გუᲬლი თქუმად ACIHK] გულისთქუმად DE. 5 მეტყუელისა HK. 6 მცირედნი AC, მცირედ DEIHK. 7 იყო + შენ IHK. 8 რჩეულთაგან E. 9 ღუარძლსა IK. 10 იფქლსა A, იფქლისა DEIK. 11 უკუᲬ HK. 12 ღუარძლებ E. 13 დაიწვა K. 14 ნუცამცა ACK, ნუმცა DE, ნუმცამცა H. 15 განვიკითხავ DE. 16 შრომა HK. 17 დავშჯით C, დავსჯით ADEHK. 18 მეტყუᲬლად HK. 19 რ˜ჲსმე HK. 20 კრძალვა HK.

(1) ფს. 15,8. (2) ლუკა 14,24; მათე 20,16; 22,14. (3) შდრ. მათე 3,12; ლუკა 3,17.

თავისა თჳსისაჲ,[1] რამეთუ კაცად-კაცადმან ჩუენმან თავისა თჳ-სისათჳს სიტყუაჲ[2] მისცეს ღმერთსა.[3]

შეემშჭუალე[4] უკუე[5] ყოვლითა გულითა შენითა ფსალმუ-ნებასა[6] და კითხვასა საღმრთოთა წერილთასა,[7] და შესჴ სულსა შინა შენსა მათგან გამომავალი სიპოხე, ვითარცა ჩჩჴლმან, მწოვნელმან ძუძუჲსამან,[8] რამეთუ მათგან ისწავლნე ღუაწლნი სათნოებათანი, და იყოს სიხარული და მხიარულებაჲ გულსა (570rE) შენსა. იქმენ მშჴდ და მორჩილ და ცნობიერ; მ შ ჴ დ უკუე,[9] რაჲთა დაღათუ ყრმაჲ[10] წარგიქცევდეს,[11] მიუდგე მას, და, აღასრულო რაჲ საქმე, დუმილით[12] კუალად-იქცე სენაკად შენდა, მდუმარედ ბაგითა და მლოცველად გულითა.* ხოლო მ ო რ ჩ ი ლ, რაჲთა უბიწოებაჲ კორცთა შენთაჲ[13] დაუცვა უფალ-სა, ვითარცა პატიოსანი მარგალიტი; ხოლო ც ნ ო ბ ი ე რ[14] — არა განშუენებად[15] სამოსლითა, არცა აღზუავებად[16] მშობელთა სიმდიდრესა ზედა, რამეთუ რომელი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდენ, (1) რამეთუ ყოველი დიდებაჲ კაცისაჲ,[17] ვითარცა ყუავილი თივისაჲ: განკმა თივაჲ[18] (101vA) და ყუავილი[19] დას-ცჴვა, ხოლო სიტყუაჲ უფლისაჲ ჰგიეს უკუნისამდე. (2) ქუე[20] თუალითა, ზე სულითა.

ყრმისა თანა ნუ მოიგებ კადნიერებასა; დედაკაცისა თანა ნამეტავ[21] არს სიტყუადცა. ჭაბუკისა თანა ნუ განამრავლებ სი-ტყუასა. მომთრვალესა ანუ მბრძოლსა ანუ ურჩსა, ანუ მოცინარ-სა ნუ თანა-აღერევი, არამედ შიშითა ღმრთისაჲთა იქცეოდე დღე ყოველ,[22] ვითარცა იტყჴს მოციქულისა მიერ: „სიბრძნით იქცეოდეთ, ჟამსა გამოიფრდიდით, რამეთუ დღენი ბოროტნი არიან.

---

* ამის შემდეგ D-ში აშიაზე შეცდომითაა მითითებულია „ე“, ხოლო E-ში, ასევე მცდარად, სათაურად დაუწერიათ: „სწავლაჲ ე“.

1 თჳსისა HK. 2 სიტყვა K. 3 ღმერთსა — A. 4 შეემშჭუალე AC, შეემსჭუალე DEH, შეემსჭვალე K. 5 უკუჱ CHK. 6 ფსალმონებასა DE. 7 წერილთა E. 8 ძუძუსამან HK. 9 უკუჱ HK. 10 ყრმა HK. 11 წარგიქცევდდეს E. + შენ DE. 12 დუმილითა DE. 13 შენთა HK. 14 ცნოობიერ E. 15 განშუჱნებად HK. 16 აღზუავნებად H. 17 კაცისა HK. 18 თივა HK. 19 ყუავილ E. 20 ქუჱ ACHK. 21 ნამეტავ ADE, ნამეტნავ CHK. 22 ყოელ A.

(1) I კორ. 1,31. (2) I პეტ. 1,24-25.

(74rH) ამისთჳს* ნუ იქმნებით უგუნურ,[1] არამედ გულისჴმა-ჰყოფდით, რაჲ[2] არს ნებაჲ ღმრთისაჲ. (75rC) და ნუ დაითრვე-ბით ღჳნითა, რომლითა არს სიბილწე". (1) და კუალად: რაჲთა წინააღმდგომსა ჰრცხუენოდის,[3] და არარაჲს აქუნდეს თქუმად თქუენდა ბოროტისა საქმისაჲ.[4]

თავი დ.

საყუარელო, აჰა დავსდებ შენ თანა დანადებსა სხუასა უფლისა მიერ; უკუეთუ დაიცვა იგი, უკუანაჲსკნელ გამოღებად გცეს[5] მხიარ(12vI)ულებაჲ.

უკუეთუ იჳმნე[6] ამაოჲსა[7] საწუთოჲსაგან[8] და შეხვიდე[9] კრებულსა მრავალთა ძმათასა, ნუ გაცთუნებს შენ მტერი გან-სლვად საკრებულოჲთ,[10] პირველ მიღებადმდე[11] წმიდასა[12] სა-მოსელსა სამონაზონოსა,[13] ნუცაღა აღსასრულადმდე; უკუეთუ არა, ფრიად შეინანო.

იწყე დასაბამი კეთილი ყოვლითა სიმდაბლითა, შენ ზედა მოწევნულთაგან განსაცდელთა მტერისათა; ნუ შეშინდები, არამედ მოითმინენ, რაჲთა მიემთხჳო ნეტარებასა, რამეთუ წერილ ა(102rA)რს: „ნეტარ არს კაცი, რომელმან დაუთმოს განსაცდელ-სა,[14] რამეთუ გამოცდილ იქმნეს, და მიიღოს გჳრგჳნი ცხორებ-ისაჲ,[15] რომელი აღუთქუა უფალმან მოყუარეთა მისთა". (2) (51rK)

გნებავსა, რაჲთა არა ფლობილ იქმნე განსაცდელთაგან?[16] — ყოველი ნებაჲ შენი მოიკუეთე;[17] დაღათუ რაჲმე კეთილ გე-გონოს საქმეთაგანი, და წინამძღურისა შენისაგან არა კეთილად

*აქ DE-ს დედანს ერთი ფურცელი ჰკლებია. D ხელნაწერის გადამწ-ერს დეფექტი ვერ შეუნიშნავს და 58rD გვერდის შუაში ყოველგვარი შენიშვნის გარეშე მომდევნო ფურცლის ტექსტს ურთავს. დეფექტი D-დან E-შიც გადასულა. DE-ში დაკლებულ ტექსტს ვავსებთ A ხელნაწერიდან, სადაც ამ ფრაგმენტს 101v-102v გვერდები უკავია.

1 უგნურ H. 2 რა H. 3 ჰრცხუენოდის HK. 4 საქმისა HK. 5 გცეს + შენ IHK, შენ — A. 6 იქმნე H. 7 ამაოსა HK. 8 საწუთოსაგან HK. 9 შეხჳდე ACHK. 10 საკრებულოთ HK. 11 მიღებადმდე + შენდა IK. 12 წ˜ა A. 13 სამონაზნოსა IHK. 14 განსაცდელთა C. 15 ცხორებისა H, ცხოვრებისა K. 16 განსაცდელთაგან ACK, განსაცდელისაგან IH. 17 მოიკუეთე HK.

(1) ეფეს. 5,15-18. (2) იაკ. 1,12.

შერაცხილ იყოს, ირწმუნე მისი უფლისა მიერ, ვითარცა უფლისა მიერ ჩინებულისაჲ.[1] რამეთუ ძლევისმოყუარებაჲ და თჳსსა ნებასა შედგომაჲ[2] — სასწაული არს დაქცევისაჲ.[3] რამეთუ ახალმონაზონი, რომელი ურჩებდეს, საყუედრელსა[4] სახელსა[5] მოუგებს თავსა თჳსსა; რამეთუ იტყჳს ფსალმუნსა შინა: „ჰმონეთ უფალსა შიშით, და იხარებდით მის წინაშე ძრწოლით. მიიღეთ სწავლაჲ, ნუუკუე[6] განრისხნეს უფალი, და წარსწყმდეთ გზისაგან მართლისა“. (1)

რომელსა უყუარდეს სიმართლე, არა წარწყმდეს; ხოლო რომელსა სძულდეს (75vC) სწავლაჲ,[7] დაშჭირდების[8] მას თავი თჳსი.

ვითარცა ვერ შესაძლებელ არს ლაგჳნსა შინა ერთბამად შთასხმაჲ[9] ღჳნისა და ძმრისაჲ,[10] ეგრეთვე არცა სათნოებაჲ სამონაზონოჲსა[11] ცხორებისაჲ[12] შემძლებელ არს მკჳდრობად უსწავლელობასა თანა. დაგარწმუნენ შენ მოციქულმან, (74vH) მეტყუელმან,[13] ვითარმედ: „რაჲ შეტყუებაჲ[14] არს ქრისტჱსი[15] ბელიარის თანა, ანუ რაჲ ზიარებაჲ ნათლისაჲ[16] ბნელისა თანა!“[17] (2)

ფრიად გიყუარდინ სიწმიდე, რაჲთა დაიმკჳდროს შენ შორის სულმან ღმრთისა(102vA)მან. და რაჟამს ღირს იქმნე სამოსელსა სამონაზონოჲსა[18] ცხორებისასა, ნუცაღა ეგრეთ შეუდგები გულისსიტყუათა შენთა, უკუეთუ უნდეს მათ განშორებად შენდა ძმათა შენთაგან; ნუუკუე[19] სიჭაბუკითგანვე განისწავლო მიმოცთომად და დაუჯდომელობად. იხილე, ნუ წარსწყმედ[20] კრძალულებასა, რომელი გაქუნდა შესლვასა შენსა, არამედ იპყარ[21] იგი ვიდრე აღსასრულადმდე.[22] (13rI)

---

1 ჩინებულისა HK. 2 შედგომა HK. 3 დაქცევისა HK. 4 საყ˜დრლსა H, საყუჱდრელსა K. 5 ს˜ხლსა A. 6 ნუუკუჱ CHK. 7 სწავლა K. 8 დასჭირდების A, დაშჭირდების C, დასჭრდეს I, დასჭირდეს HK. 9 შთასხმა HK. 10 ძმრისა HK. 11 სამონაზუნოჲსა I, სამონაზონოსა HK. 12 ცხორებისა HK. 13 მეტყუჱლმან HK. 14 შეტყუჱბაჲ HK. 15 ქ˜სი ACIHK. 16 ნათლისა KH. 17 ~ ბნელისაჲ (ბნელისა H) ნათლისა თანა IH. 18 სამონაზუნოსა IH, სამონოზნოსა K. 19 ნუუკუჱ HK. 20 წარწყმედ A. 21 „იპყარ“ გამორჩენია C-ის მწერალს, და შემდეგ ჩაუმატებია სვეტის კიდეზე. 22 აღსასრულამდე IHK.

(1) ფს. 2,11-12. (2) II კორ. 6,15.

მგმობარობაჲ გინა[1] ფიცი ნუცაღამცა სახელ-იდების ბაგეთაგან შენთა, ვითარცა შუენის[2] წმიდათა, არამედ ისწავე ქონებაჲ სიმდაბლისაჲ[3] ყოველსავე შინა სიტყჳსგებასა შენსა,[4] თქუმად, ვითარმედ: „შემინდვე!“ — რაჲთა განხრწნე შენ შორის უკმარნი ჩუეულებანი[5] სოფლისანი, და, მოქალაქესა სათნოდ უფლისა, გაქუნდეს ქებაჲ მის მიერ.

მო-რაჲ-ხჳდოდი[7] მონაზონთა ცხორებად, არა გიკმს ოქროჲ, არცა ვეცხლი, არცა სამოსელნი, არამედ ყოვლისავე წინაწარმგზავნელმან[8] ზეცად, მცნებისაებრ მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისა, ესენი მოიგენ თავისა თჳსისად: სარწმუნოებაჲ, მარხვაჲ,[9] მოთმინებაჲ, სიმდაბლე და სხუანი მსგავსნი ამათნი, რომელნი ღმერთმან სახიერებითა თჳსითა მოგმადლნეს შენ, რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამინ.[10]

თავი ე.

უკუეთუ ვინმე დიდ საეჭუელობისაგან[11] (76rC) ამაოჲსა[12] საწუთოჲსა[13] მოვიდეს მონაზონებად, დაიცევინ თავი თჳსი ეშმაკისაგან მაღლადმზრახვალობისა, რაჲთა (103rA) არა შთავარდეს სულსა ამპარტავანებისა და ურჩებისასა, და იზღვიოს[14] თავი თჳსი.

საყუარელო, არა სირცხჳლ* არს ესე შენდა, უკუეთუ მორჩილებასა შინა ხარ უფლისათჳს, არცა უკუეთუ თჳსითა ჴელითა იქმ კეთილსა, რამეთუ მცირე ესე იწროებაჲ და ჭირი, რომელსა თავს-იდებ უფლისათჳს, მომატყუებელ[15] გექმნების შენ საუკუნოჲსა[16] ცხორებისა. და რასა ვიტყჳ, რამეთუ ვითარ-იგი ვინ-მე განცვალის დრაქმაჲ[17] ერთი ბევრ ტალანტად ოქროჲსა,[18] ეგრეთვე არს ყოველი იწროებაჲ[19] სამონაზონ(51vK)ოჲსა[20] ცხო-

*აქედან გრძელდება ტექსტი 58rD-ზე.

1 ანუ A, გინა CIHK. 2 შუენის HK. 3 სიმდაბლისა HK. 4 შენსა — IHK. 6 ჩუეულებანი HK. 7 მო-რა-ხჳდოდი IH. 8 წწ˜რმგზავნელმან H. 9 მარხვა HK. 10 ამინ A, ა˜ნ CIHK. 11 საეჭუელობისაგან K. დიდ საეჭუელობისაგან] დიდსა ეჭუელობისაგან H. 12 ამაოსა HK. 13 საწუთოსა HK. 14 იზღჳოს H. 15 მომატყუებელ HK. 16 საუკუნოსა K. 17 დრაქმა H. 18 ოქროსა H. 19 იწრებაჲ E. 20 სამონაზნოჲსა DEI, სამონაზონოსა HK.

რებისაჲ,[1] (58vD) ყოფადისა[2] (570vE) მიმართ ჭირისა, შემთხუევადისა[3] ბოროტისმოქმედთა, რომელ(75rH)თაგან კსნასა თანა მოგემადლებიან ბევრეულნი კეთილნი. რამეთუ მცირესა მისცემ, და დიდთა კეთილთა მოგცემს შენ.

განიფრთხვე[4] უკუე,[5] საყუარელო, ვითარცა კეთილმან მკედარმან, ნუ უდებ-ჰყოფ შენ-შორისსა მადლსა, ნუუკუე[6] ორივე მოიწიოს შენ ზედა — კაცნი შეაწუხნე,[7] რომელ არიან კორციელად მშობელნი შენნი, და ღმერთსა არავე სათნო-ეყო, არამედ იღუაწე, რაჲთა მხედველნიცა შენნი ადიდებდენ ღმერთსა კეთილსა ზედა მოქალაქობასა შენსა. რამეთუ წერილ არს: „მოშიშთა შენთა მიხილონ მე და იხარებდენ“. (1) და კუალად: „მშჯდობაჲ მრავალ მოყუარეთა შჯულისა[8] შენისათაჲ და არა არს მათდა საცთურ“. (2) ვინაჲცა დაიცევ (13vI) ცნობისა სამაღლისაგან, და უფალი იყოს ნაწილ შენდა, რომლისა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[9] (103vA)

სწავლაჲ[10] ვ.

საყუარელო, უკუეთუ დასხნე კეთილნი დასაბამნი, ეგრეთვე სრულ-ჰყო[11] სათნოდ სიბერეცა შენი, და იყო, ვითარცა მნათობი მრავალთა განმანათლებელ გზასა შინა უფლისასა. ხოლო უკუეთუ (76vC) მუცლით-გამო ბოროტად გამოხვიდე,[12] ბოროტადცა სცხოვნდებოდი[13] თავით თჳსით. დადევ უკუე[14] საფუძველი[15] ძლიერი, რაჲთა სიმაღლედ აღვიდეს საქმე შენი.

პირველ ყოვლისა, ძმაო, ღმრთისა გეშინოდენ, და მას ადიდებდ ყოვლითა გულითა შენითა, რაჲთა მანცა გადიდოს შენ ზეცათა შინა წმიდათა მისთა თანა. სიჭაბუკით შენითგან მოეკიდე უმშჯესსა[16] სიბრძნესა, და ნულარა განუტევებ მას, ვიდრე უკუანაჲსკნელად[17] აღმოფშჯნვადმდე. ამან აღგიყვანოს შენ ალაგთა

1 ცხორებისა HK. 2 ყოფადისა + მის DEIHK. 3 შემთხუევადისა CDI, შემთხუვად E, შემთხუჱვადისა HK. 4 განიფრთხუჱ HK. 5 უკუჱ CHK. 6 ნუუკუჱ CHK. 7 შეაწუნე E. 8 შჯულისა CHK, სჯულისა DEI. 9 ამინ AD, ა˜ნ CEIHK. 10 სწავლაჲ] თავი CK. 11 სრულ-ყო K. 12 გამოხჯდე ACDEIHK. 13 სცხონდებოდი AIHK, ჰცხონდებოდი C, სცხოვნდებოდი DE. 14 უკუჱ CHK. 15 საფუძუჱლი H. 16 უმშჯესა A. 17 უკუანაჲსკნელ DE.

(1) ფს. 118,74. (2) ფს. 118,165.

სიმართლისათა, და იყო ჭურ რჩეულ (571rE) სიჭაბუკით შენითგან[1] და პატიოსან სიბერესა შენსა, და გაქუნდეს ქებაჲ ღმრთისა მიერ, და კაცნი ადიდებდენ ღმერთსა შენ შორის.

უკუეთუ მიეცე წინამძღურისა მიერ მსახურად ძმისა,[2] ნუ გნებავს[3] სიტყუად გონებასა შინა შენსა, ვითარმედ: „მე დიდთაგანი ვარ და ძე ბრწყინვალეთა ტომთაჲ,[4] ხოლო ესე უჩინოთა და მთხოველთა შვილი არს (და[5] მრავალგზის, ნუუკუე[6] და მონათა ტომისაგანი!), (59rD) და ვითარ ძალ-მიც მე[7] ამისდა დამორჩილებაჲ, რამეთუ გინება ჩემდა არს, უკუეთუ ესე ვყო!“ — ნუმცა რათ ესევითართა აგრძნობ, საყუარელო, რამეთუ უცნობება[8] არს ამათი წურთაჲ,[9] და ამათსა (104rA) მზრახვალსა არღა სადმე განუძრცჯეს[10] მისგან (75vH) ძუელი[11] იგი კაცი განხრწნადი გულისთქუმათაებრ საცთურისათა. ხოლო ჩუენ, საყუარელნო, ვითარცა ღმრთივ მიცემულნი მონებად ერთსულთა მათ ძმათა ჩუენთა, მოვითმენდეთ, რაჲთა ღირს ვიქმნეთ აზნაურებასა მართალთასა; ვიგონებდეთ ყოველთა მეუფესა,[12] რომელი-იგი მდიდარი ჩუენთჯს დაგლახაკნა, რაჲთა ჩუენ განვმდიდრდეთ[13] სიგლახაკითა მისითა,[14] (1) რომლისა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[15]

სწავლაჲ[16] ზ, ახალმონაზონთა[17] მიმართ*

საყუარელო, დაიდევ ქედსა უღელი უფლისაჲ, რაჲთა ჰპოო განსუენებაჲ სულისა შენისაჲ,[18] (77rC) რამეთუ წერილ არს: „არაწმიდა არს წინაშე უფლისა ყოველი გული მაღალი“.[19] (2) **

---

* სათაურის გასწვრივ აშიაზე ასომთავრულით გაურკვეველი მინაწერია A-ში (დ˜ს; ე˜; ბ˜; ზ˜; მწ ?).

** ბერძნულში აქამდე გრძელდება წინა, მე-6 თავი. ამის შემდეგ კი მე-7 თავი იწყება (pro~ arcariou~).

1 სიჭაბუკით შენითგან ACIHK ∼ სიჭაბუკითგან შენით DE. 2 ძმისა ACDIHK, ძმასა E. 3 გნებავს AC, გნებავნ DEIHK. 4 ტომთა HK. 5 და — DEIHK. 6 ნუუკუჱ CHK. 7 მე — A. 8 უცნობოება AC, უცნობობა I, უცნობელობა DE, უცნობობაჲ HH. 9 წურთა HK. 10 განუძრცჯეს ADE, განუძურციეს CI, განუძურცჯეს K. 11 ძუჱლი HK. 12 მ˜ფჱსა AHK, მ˜ფესა C. 13 განვმდიდრეთ I. 14 მითა E. 15 ა˜ნ ACDEIH. 16 სწავლა HK. 17 ახალმონაზოთა C. 18 შენისა HK. 19 გული მაღალი AC, გულმაღალი DEIH.

(1) II კორ. 8,9. (2) იგავნი სოლ. 16,5.

და ქელთ-საქმრისათჳს[1] ნუ სულმოკლეობ, რამეთუ მრავალგზის მოგართუამნ[2] შენ[3] გულისსიტყუად და იტყჳნ, ვითარმედ: ვერ-სადა უძლო სწავლად[4] ქელთ-საქმრისად[5] ამის, რამეთუ უძლურ ხარ (14rI) და სულმოკლე, და სიძნელესა (52rK) ამის საქმისასა ვერ ძალ-გიც პყრობად სრულიად. აჰა ესერა, ასოთა(571vE)ცა შენთა უწყიეს ღმობად, რამეთუ უჩუეველ[6] ხარ შრომად,[7] არამედ განვედ და წარვედ, ვინად მოხუედი,[8] რამეთუ მუნცა სცხონდე,[9] გინდეს თუ შიში ღმრთისად. ხოლო შენ, ვითარცა ბრძენი, ნუ დაიკსნები ესევითართა გულისსიტყუათაგან, არამედ მოითმინე უფლისათჳს,[10] მწოდებელისა[11] შენდა სასუფეველად და სიხარულად მისსა, რამეთუ მან თქუა: „ამენ,[12] გეტყჳ თქუენ, უკუეთუ გაქუნდეს სარწმუნოებად, ვითარცა მარცუალი მდოგჳსად,[13] (104vA) ჰრქუათ მთასა ამას — იცვალე ამიერ! — და იცვალოს, და არარად შეუძლებელ იყოს თქუენდა“. (1)

და ჩუენცა უკუე,[14] საყუარელნო, მოვითმინოთ, რამეთუ არა კაცისა მიმართ ვესევდით, რომელიმცა ვერ შემძლებელ იყო ცხორებად ჩუენდა, არამედ ღმრთისა[15] მიმართ, მაცხოვნებელისა ყოველთა მოსავთა მისთადსა,[16] ვითარცა წერილ არს: „რომელნი ესვენ უფალსა, ვითარცა[17] მთად[18] სიონი“, (2) და ჰნატრის სული წმიდად უფლისა[19] მიმართ მო(59vD)სავთა და იტყჳს: „უფალო ღმერთო ძალთაო, ნეტარ არს[20] კაცი, რომელი გესავს შენ“. (3) დაადგერ უკუე,[21] შეყუარებულო უფლისაო, ტჳრთვად უღელსა ქრისტჱსსა.[22]

ანუ წერილსაღა თუმცა ისწავლიდი, (76rH) არამცა თავს-იდევა[23] შრომად? რაოდენ უფროდს[24] თანამდებ ვართ ღმრთისა-თჳს[25] მოთმინებად შრომასა სამონაზონოდსა[26] ცხორებისასა! რა-

1 ქელთსაქმრისათჳს ACIK, ქელთსაქმარისათჳს DE, ქელსაქმრისათჳს H. 2 მოგართუამნ CDHK, გართუა მან E. 3 შენ — H. 4 სწავლა HK. 5 ქელთსაქმრისა HK. 6 უჩუჱველ HK. 7 რამეთუ უჩუეველ ხარ შრომად — DE. 8 მოხუჱდი HK. 9 სცხონდე ACIHK, სცხოვნდე DE. 10 ო˜ადთჳს I. 11 მწუდებელისა E. 12 ა˜ნ ADIHK, ამინ C. 13 მდოგჳსა HK. 14 უკუჱ CHK. 15 ღ˜ა IHK. 16 მისთასა HK. 17 ვითარცა — A. 18 მთა HK. 19 ო˜ა IH. 20 არს — A. 21 უკუჱ CHK. 22 ქ˜სსა ADI. 23 თავს-იდევა ACIHK, თავს-იდვა D, თავს-იდვაა E. 24 უფროს IHK. 25 ღ˜ადთჳს IH. 26 სამონაზნოადსა DE, სამონ˜ზონსა I, სამონაზონოსა HK.

(1) მათე 17,20; ლუკა 17,6. (2) ფს. 124,1. (3) ფს. 83,13.

მეთუ წერილ არს: „ნაშრომი ნაყოფთა შენთაჲ[1] შჭამო,[2] ნეტარ იყო და კეთილი გეყოს შენ“. (1) (77vC) და მოციქული გუამცნებს და იტყჳს: „თჳსითა ჴელითა იქმოდეთ კეთილსა“,[3] არამედ ვის უჴმდეს, მისდაცა მიცემად გუაწუევს ნაშრომისაგან. (2)

მოსწრაფება[4] უკუე[5] ჩუენდა იყავნ ჴსნაჲ[6] ცოდვათა ჩუენთაგან, რამეთუ ვიჴსნებით, უკუეთუ ოდენ თჳთ ჩუენ გჳნდეს, რამეთუ თავადმან თქუა: „ითხოვდით და მოგეცეს (572rE) თქუენ“. (3) და კუალად: „რომელი ითხოვდეს, მიიღოს, და მეძიებელმან პოოს, და მრეკალსა განეღოს“. (4) რამეთუ იგი არს, რომელმან მოჰმადლა სოფელსა საუნჯე მოუკლებელი სინან(105rA)ულისაჲ,[7] მისსა[8] დიდებაჲ[9] საუკუნეთამი[10] საუკუნეთაჲსა,[11] ამენ.[12] *

ხოლო შემთხუევადთათჳს დაბრკოლებათა, უწყით მეტყუელისაჲ: „ნუ განიკითხავთ, და არა განიკითხნეთ, რამეთუ რომლითა საშჯელითა[13] განიკითხვიდეთ, — განიკითხნეთ, და რომლითა საწყაულითა მიუწყოთ, ნაცვალად[14] მოგეწყოს[15] თქუენ“, (5) და შემდგომი.

და რაჲთა გაქუნდეს შეწევნაჲ[16] გულისსიტყჳსაგანცა, იჴსენებდი, ვითარმედ ლოთ მართალი სოდომელთა შორის მკჳ(14vI)დრობდა, არამედ არა თანა-წარჰყვა მათსა ამპარტავანებასა და ბილწებასა;[17] ამისთჳსცა ცხონდა,[18] ვითარცა წერილ არს, რამეთუ ხედვითა და სმენითა, მართალი მკჳდრობდა რაჲ მათ შორის, დღითი-დღე[19] სული მართლისაჲ[20] უჯეროთა საქმეთაგან იტანჯებოდა. არამედ რასა[21] დაჰრთავს თქუმითა: „იცის უფალმან ღმრთისმსახურთა ჴსნაჲ განსაცდელისაგან, ხოლო უღმრთოთა[22] დღედ დაშჯისა[23] ტანჯვით დამარხვაჲ“,[24] და შემდგომი.

---

* ბერძნულში აქ მთავრდება მე-7 თავი. მომდევნო აბზაციდან კი იწყება მე-8 თავი.

1 შენთა IHK. 2 შჭამო — DE. 3 კეთილსა ACHK, კეთილ არს DE. 4 მოსწრაფებაჲ IHK. 5 უკუ CHK. 6 ჴსნა HK. 7 სინანულისა HK. 8 მისსა AIHK, მისა DE. 9 დ˜ბჲ HK. 10 საუკუნეთამი ACIHK, საუკუნეთა DE. 11 საუკუნეთასა HK. 12 ა˜ნ ACIHK, ამინ DE. 13 სასჯელითა IK. 14 ნაცვ˜ლად DK, ნაცულად H. 15 მოგეწყოთ H. 16 შეწევნა HK. 17 და ბილწებასა — H. 18 ცხოვნდა H. 19 დღით-დღე E. 20 მართლისა HK. 21 რასა — IK. 22 უღ˜თჲთა I, უღთოთა HK. 23 დასჯისა AIHK, დაშჯისა CDE. 24 დამარხვა IHK.

(1) ფს. 127,2. (2) შდრ. ეფეს. 4,28. (3) ლუკა 11,9. (4) ლუკა 11,10. (5) მათე 7,1-2; მარკ. 4,24; ლუკა 6,37-38.

ნუმცა დღეს მმარხველი და მშჯდი — ხვალე[1] უზავ და ამპარტავან; ნუცა დღეს დაყუდებით მღჯარე და გლახაკი — ხვალე მიმოდაბნეულ და* უძღებ ძილითა და ურჩ და ესევითარებ.[2]

ნუცა დღეს სოფლით განშორებულნი და ჯმნილნი ჯორციელთაგან და ლტოლვილნი ქუეყნიერთა (78rC) საქმეთაგან, ჯმნითა მამულისაგან და მეგო(52vK)ბართა და ჯორციელთად თჯსთა, უფლისა[3] მიმართისა (76vH) სასოებისათჯს, ხვალე ვე-(105vA)ძიებთ ადგილსთა[4] და მამულსა და სამკჯდრებელსა, დანთქმად თავთა თჯსთა სიმრავლესა შინა (572vE) ძჯრთასა, რამეთუ ცოლი ლოთისი მიიქცა რაჲ უკუღმართ, იქმნა ძეგლ მარილის. (1) ვინაჲცა[5] უფალი გუასწავებს და იტყჯს: „არავინ დასდვის ჯელი თჯსი ერქუანსა ზედა, და მიიქცის რაჲ მართლუკუნ, წარემართის[6] სასუფეველად ცათა. (2)

მარადის გაქუნდინ გონებასა შენსა დღე იგი, რომელსა შინა განიძარცუე[7] რაჲ იგი ყოველი ღმრთისათჯს, გამოხუედ[8] სოფლით, რაჟამს-იგი იყავ განჯურვებულ შიშითა ღმრთისაჲთა და მდუღარე სულითა უფლისა მიმართ. და იგივე პირი გაქუნდინ,[9] ვიდრე აღსასრულადმდე,[10] რამეთუ რომელმან დაითმინოს სრულიად, იგი ცხონდეს,[11] (3) რაჲთა მიიღო სასყიდელი მოქმედებისაჲ ცხორებისა თანა[12] საუკუნოჲსა,[13] რამეთუ ჭეშმარიტსა ღმერთსა მოუჯედ და ყოველი შეურაცხ-ჰყავ,[14] რაჲთა ქრისტე შეიძინო, რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა, ამენ.[15]

სწავლაჲ[16] ტ.*

და ჟამისათჯსცა ნუ სულმოკლე ხარ, რამეთუ მრავალთა შთაუგდებს მტერი სურვილსა სქემისასა პირველ ჟამისა, რაჲთა

* აქ, 59v-ს შემდეგ D ხელნაწერს ერთი ფურცელი აკლია.

** ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-9 თავადაა აღრიცხული.

1 ხუალე IK. 2 ესევ˜რებ E. 3 ო˜ჲ IH. 4 ადგილსა DEIHK, ადგილთა AC. 5 ვინაცა HK. 6 წარემართინ AC, წარემართის DEIHK. 7 განიძარცუᲘ HK. 8 გამოხუᲘდ HK. 9 გაქნდინ E. 10 აღსასრულადმდე ACIHK, აღსასრულამდე DE. 11 ცხოვნდეს I. 12 ცხორებისა თანა ACIHK, ცხორებისათჯს DE. 13 საუკუნოსა HK. 14 შეურაცხ-ყავ K. 15 ამინ AE, ა˜ნ IHK. 16 სწავლა HK.

(1) იხ. დაბ. 19,26. (2) ლუკა 9,62. (3) მათე 10,22; 24,13; მარკ. 13,13.

არა თავს-იდვას ძმამან სიჩჩოჲ[1] გულისთქუმისაჲ[2] და ივლტო-
�ed სტადიონისაგან.[3]

ხოლო შენ, საყუარელო,[4] ვითარცა ღმრთისა სათნო-ყოფად[5] მოსწრაფე, სულგრძელ იქმენ მოციქულისაებრ,[6] მეტყუელისა, ვითარმედ: „დაღათუ გეძლოს თავისუფალ ყოფაჲ,[7] უფროჲსღა[8] იკუმიე! (1) მიხედენ დასაბამისა ტომთა და იხი(106rA)ლე, რამეთუ წმიდანი ყოველნი სულგრძელებითა და მოთმინებითა მიემთხჳნეს აღთქუმათა.[9] (2) (15rI)

ვჰლოცვიდეთ[10] უკუე[11] თავთა თჳსთა დღითი-დღე, რაჲთა თანამჳდრ მათდა ვიპოვნეთ სასუფეველსა ცათასა. (78vC)

პირველ[12] უკუე[13] მამათმთავარი[14] იაკობ, არა ათოთხმეტ წელ ჰმონებდაა რაქ(573rE)ელისთჳს[15] ლაბანს ასურსა შუამდინარეს[16] შინა, სიცხითა დღისაჲთა[17] და ყინელითა ღამისაჲთა? [18] (3) ეგრეთვე იოსებცა შეყუარებული არა მრავალჟამ მონობდაა[19] ქუეყანასა უცხოსა? რამეთუ წერილ არს: და იყო იოსებ ათშჳდ-მეტის წლის, მწყსიდა ცხოვართა ძმათა თჳსთა თანა. (77rH) და კუალად იტყჳს: და იყო იოსებ ოცდაათის წლის, რაჟამს დადგა წინაშე ფარაოჲსსა.[20] (4) ეგრეთვე მოსე, მონაჲ უფლისაჲ, ორმეოც წელ მკჳდრობდა ქუეყანასა მადიამისასა, (5) და ძენი ისრაჱლისანი[21] ორმეოც წელ ოდენ შევიდეს ქუეყანასა აღთქუმისასა. ეგრეთვე დანიელ, სათნოებით შემოსილი[22] კაცი, სამთა თანა ყრმათა, სარწმუნოებით საჯუმილისა ცუარად შემცვალებელთა, ანუ არა მონებაჲ და ჭირი და ყუედრებაჲ[23] დაითმინეს ქუეყანასა უცხ-ოსა, ვინაჲცა[24] ცხონდეს?[25] ხოლო ჩუენ არცაღა მცირესა ძჳრ-

---

1 სიჩჩო H. 2 გულისთქმისა HK. 3 სტადიონისგან HK. 4 საყვარელო K. 5 ღმრთისა სათნო-ყოფად AE ∼ სათნოდ ღ˜ჲ IHK. 6 მოციქულისაებ E. 7 თავისუფალ ყოფაჲ A, თავისუფლებაჲ DE, თავისუფალ ყოფა HK. 8 უფროსღა HK. 9 აღთქმათა H. 10 ვლოცვიდეთ IK. 11 უკუჱ CHK. 12 პირველ AC, პირველად DEHK. 13 უკუჱ CHK. 14 მამადმთავარი DE. 15 რაქაელისთჳს H. 16 შუამდინარეს AIHK, შუამდინარესა DE. 17 დღისათა HK. 18 ღამისათა HK. 19 მრავალჟამ მონობდაა IHK, მრავალმონობდაა ADE. 20 ფარაოსსა H. 21 ი˜ჱლისანი A, ი˜ჱლისნი I, ი˜ჱლის˜ნი HK. 22 შემოსილი + იგი IHK. 23 ყუჱდრებაჲ HK. 24 ვინაცა H. 25 ეგრეთვე დანიელ... ვინაჲცა ცხონდეს A, – DE.

(1) I კორ. 7,21. (2) შდრ. ებრ. 11,33. (3) იხ. დაბ. 29,13-31,9. (4) დაბ. 41,46. (5) იხ. გამოსლვ. 2,15.

ისხილვასა დავითმენთ არა-მორწმუნეობითა ჩუენითა. ამისთჳსცა მოთმინებაჲ განშორებულ არს ჩუენგან, რამეთუ ესრეთ განგიცემიეს მწუხარებისადა[1] თავი თჳსი, ვითართუმცა უცხოჲ[2] დანადები წარგეწყმიდა,[3] ანუ ვითართუმცა ტყუეობად[4] (106vA) წარსრულ იყავ.

ეც თავსა თჳსსა გულსმოდგინებაჲ უფლისა[5] მიერ, და განმჴნდი, ვითარცა მორწმუნე, ნუუკუე[6] ფრიადისა მწუხარებისაგან წარსწყმიდნე ნაწევარნი სულისა შენისანი და უკუანაჲსკნელად ინანდე! გულად-იხუენ,[7] საყუარელო, ექსორიობათა[8] (53rK) და საპყრობილეთა და მწარეთა მონებათა შინა განკაფულნი, და დაემორჩილე უფლისა[9] მიერ წინამძღუარსა შენსა, ანუ, უფროჲსღა,[10] კაცობრივ გგონიესა[11] მონებაჲ, რომელსა ჰმონებ უფლისათჳს? ვინმცა, მეფისათჳს გინებ(79rC)ულმან[12] ოდესმე, არა უფროჲსღა პა(573vE)ტივად შეჰრაცხა[13] გინებაჲ იგი და სიქადულად თჳსსა!

არამედ ნუუკუე[14] და გეგულებოდის თქუმად, ვითარმედ შრომაჲ[15] აქუს საქმესა მაგას! ვაჲმე ცოდვილსა და უჴმარსა მონასა! უკუეთუ არა წინა-აღვირჩევთ ღმრთისათჳს დათმენასა შრომისასა, რაჲსაღა[16] გამოვედით სოფლით? საყუარელო, ვინმცა ღირს და ნეტარ იყო მისთჳს ვნებად?[17] მცირეთა მისცემ, საყუარელო, და დიდთა (15vI) მიიღებ, რამეთუ მოთმინებაჲ საჴმარ არს, რაჲთა ნებისა ღმრთისა მოქმედებითა მივემთხჳნეთ აღთქუმასა მისსა, (1) რამეთუ რომელმან მოითმინოს[18] სრულიად, ესე ცხონდეს. (2)

1 მწუხარებისად HK. 2 უცხო K. 3 წარგეწყმიდა + ანუ ვითართუმცა უცხოჲ დანადები ტალანტისაჲ მიგეკადა DE. 4 ტყუჱობად HK. 5 ო˜ჲ I. 6 ნუუკუჱ CHK. 7 გულად-იხუჱნ AIH, გულად-იხვენ DE, გულად-იხუენ K. 8 ექსორიობასა DE. 9 ო˜ჲ IK. 10 უფროსღა HK. 11 გგონიეს H. 12 გინებულმან + იგინოს DE. 13 შერაცხა K. 14 არამედ ნუუკუე ACI (ნუუკუჱ C)] ანუ უკუე DE. ნუუკუჱ HK. 15 შრომა HK. 16 რაჲსაღა ADE, რაჲსაღა C. 17 მისთჳს ვნებად ACIHK ∼ ვნებად მისთჳს DE. 18 მოითმინოს ACI, მოითმინნეს DE.

(1) შდრ. ებრ. 6,12; 11,33. (2) მათე 10,22; 24,13; მარკ. 13,13.

სწავლაჲ[1] თ.*

ძმაო, ნუ დაიკსნები შენ ზედა მომავალთა გულისსიტყუათა (60rD) მიერ, რამეთუ დასაბამი არს ღუაწლისაჲ;[2] ისწავე (77vH) საწუმოჲსა[3] ჯურღმულისაგან, ვითარ, რაჟამს წუმოს და შეკრბეს ევლოგიაჲ[4] წყლისაჲ[5] (107rA) ლაკუასა[6] შინა,[7] დასაბამსა მრღუე არნ წყალი, ხოლო რაოდენცა დაიყოვნოს, უწმიდეს იქმნეს.[8] ვინაჲცა, საყუარელო, ნუმცა დაიკსნები, რამეთუ წერილ არს: „ღუართა უშჯულოებისათა[9] აღმამრღუეს მე“. (1) და სხუასა ფსალმუნსა შინა იტყჳს: „აღივსო ძჳრითა სული ჩემი, და ცხორებაჲ ჩემი ჯოჯოხეთად[10] მიეახლა“. (2) რომლისათჳს იტყჳს: „უფალი მწე ჩემდა, და არა შემეშინოს, რაჲ მიყოს მე კაცმან?“ (3)

ხოლო რაჟამს მოგიკდეს გონებასა შენსა გულისსიტყუაჲ[11] ბოროტი, ცრემლით კმა-ყავ უფლისა მიმართ და თქუ: „ღმერთო, მილხინე მე[12] ცოდვილსა და შემინდვენ მე, კაცთმოყუარე! უფალო, განაქარვე ჩემგან ბოროტი!“ — რამეთუ გულთმეცნიერ[13] არს ღმერთი და უწყნის მოგონებანი ჰავჩუეულებითისა[14] ცნობისაგან[15] ქმნუ(574rE)ლნი;[16] უწყნის სიმწარისაგანცა ეშმაკთაჲსა[17] ჩუენ ზედა შემოღებულნი. და ესე უწყოდე, ვითარმედ, რაოდენ იღუწიდე და დაითმენდე მონებასა შინა უფლისასა, ესოდენ გან(79vC)წმდების გონებაჲ და გულისსიტყუანი შენნი, რამეთუ თქუა უფალმან ჩუენმან იესუ ქრისტემან, ვითარმედ: „ყოველი[18] რტოჲ,[19] ჩემ შორის ნაყოფის გამომღებელი, განვწმიდო იგი, რაჲთა უმრავლესი ნაყოფი გამოიღოს“. (4) მხოლოდ ინებე ოდენ ცხოვნებაჲ, რამეთუ უყუარან უფალსა და შეეწევის მიდევნებულთა მიმთხუევად[20] ცხორებისა.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-10 თავადაა აღრიცხული.

1 სწავლა K. 2 ღუაწლისა HK. 3 საწუმოჲსა CIK (uetiou), საწუთოჲსა ADE, საწუმოსა K. 4 ევლოგია K. 5 წყლისა HK. 6 ლაკუანსა H. 7 შინა] ზედა H. 8 იქმნების K. 9 უშჯულოებისათა ACK, უსჯულოებისათა DEI, უსჯულოებისა H. 10 ჯოჯოხეთად ACIHK, ჯოჯოხეთსა DE. 11 გულისსიტყვა K. 12 მე — A. 13 გულთმეცნიერი E. 14 ჰავჩუეულებითისა HK. 15 ცნობისაგან ACHK, ცნობითისაგან DE. 16 ქმნულნი AC, ქმნილნი DE, ქმნ˜ლნი IHK. 17 ეშმაკთასა HK. 18 ყოველი — IHK. 19 რტო H. 20 მიმთხუევად K.

(1) ფს. 17,5. (2) ფს. 87,4. (3) ფს. 55,5; ებრ. 13,6. (4) იოანე 15,2.

ისმინე იგავიცა ბილწთა გულისსიტყუათათჳს: ყურძენი რაჟამს მოიკრიბოს ვენაკით და დაიწნიხოს შთადებითა საწნეხელსა და გამოიწუროს ღჳნოჲ[1] მისი და (107vA) შთაისხას ჭურჭელთა, დასაბამსა ოდენ აღდულნის ტკბილი მისი, ვითარცა მძაფრისა ალისაგან მფოფინარე. ვინაჲცა, შიშითა ვერ-ტჳრთვისა და ჭურჭელთა განხეთქისაჲთა,[2] უბურავ ყვიან იგი. ეგრეთვე გულისსიტყუანი კაცთანი, რაჟამს[3] საწუთოჲსა[4] ამის ზრუნვათაგან მოუკდენ[5] ზეცისათა, რამეთუ (60vD) ეშმაკნი ვერ-ტჳრთვითა შურისაჲთა[6] აღაშფოთებენ გონებასა კაცისასა და ჰნება(10rI)ვს[7] წდევად მისსა სასუ(78rH)მლისა[8] აღმრღუეულისა.[9] და[10] უკუეთუ პოონ ჭურჭელი ზნოანი,[11] განაპონ იგი, რომელ არს სული ურწმუნოჲ[12] და ორგული, რამეთუ მსგავს არიან ეშმაკნი მგელთა (53vK) მტაცებელთა, რომელნი მიმოვლენ სენაკებსა მონაზონთასა, და ეძიებენ მათ შორის კარსა განღებულსა, რაჲთა შინაგან შეიხლდუნვონ რაჲ, განხრწნან სული მორჩილისა მათისაჲ.[13] ხოლო ეპოოს[14] თუ კარი დაკშულ[15] წინაშე პირსა მათსა, (574vE) მოიწყინონ და განეშორნენ მას (ვიტყჳ უკუე[16] სულსა სარწმუნოებასა ზედა დაფუძნებულსა).

ნუ გეშინინ უკუე,[17] ნუცა შესძრწუნდები სივერაგისა მათისაგან, რამეთუ ვერ უძლონ ვნებად შენდა, რაჟამს ქრისტე გაქუნდეს შემწედ შენდა. რამეთუ მოციქული იტყჳს, ვითარმედ: „არა მომცა ჩუენ ღმერთმან სული შიშისაჲ,[18] არამედ ძა(80rC)ლისა და სიყუარულისა[19] და სიწმიდისაჲ“.[20] (1) და კუალად იგივე უფალი ეტყოდა თჳსთა მოწაფეთა,[21] მხედველთა ეშმაკისა, ელვებრ ზეცით გარდამოვრდომილისათა: (108rA) „აჰა, მიგცემ თქუენ კელმწიფებასა დათრგუნვად გუელთა[22] და ღრიაკალთა[23] და ყოვ-

1 ღჳნო HK. 2 განხეთქისათა HK. 3 რაჲჟამს C. 4 საწუთოჲსა AC, საწუთროჲსა DE, საწუთოსა HK. 5 მოოკდეს A, მოუკდეს C, მოუკდენ DEIHK. 6 შურისათა HK. 7 ჰნებავნ IHK. 8 სასუმლისა ACIH, სასუმელისა DE, ს˜სმლისა K. 9 აღმრღუწულისა HK. 10 და – H. 11 ზნუანი IHK. 12 ურწმუნო K. 13 მათისა HK. 14 ეპოოს AIHK, ეპოვოს DE. 15 დაკშული E. 16 უკუწ HK. 17 უკუწ HK. 18 შიშისა HK. 19 სიყუარულისაჲ I. 20 არამედ ძალისა და სიყუარულისა და სიწმიდისაჲ AI, – DE, სიწმიდისა HK. 21 ~ მოწაფეთა თჳსთა IK. 22 გუწლთა HK. 23 ღრიანკალთა E.

(1) II ტიმ. 1,7.

ელსა ზედა ძალსა მტერისასა, და თქუენ არარაჲ გევნოს. (1) ვინაჲცა განმკნდი, საყუარელო, და განძლიერდი უფლისა ღმრთისა[1] შენისა, რამეთუ უკუნისამდე არს[2] წყალობაჲ[3] მისი.

ხოლო უკუეთუ კსენებასა კორციელთა მშობელთა ჩუენთასა მოგუაკსენებდენ[4] ჩუენ, ვთქუათ მათდა მიმართ: წერილ არს: „იუნჯებნ და არა უწყის, ვის შეუკრიბნეს იგინი“. (2) და კუალად: „ერთბამად უგუნური[5] და უცნობოჲ[6] წარწყმდენ და დაუტეონ უცხოთა სიმდიდრე მათი“. (3) ვერ მარწმუნო მე ესე, რაჲთამცა[7] სხუასა აქუნდეს საკმარნი, და მებრალი,[8] რამეთუ დიდი ცოდვაჲ[9] არს, ვინაჲცა[10] არცაღა სწავლულ ვართ უნჯებად ქუეყანასა ზედა, სადა მღილი და მჭამელი უჩინო ჰყოფს და მპარავნი დასთხრიან და განიპარვენ, რამეთუ სადაცა იყოს საუნჯე შენი, მუნცა იყოს გული შენი. (4) ხოლო კურთხეულ არს ღმერთი, რომელი მომცემს (61rD) ჩუენ ძალსა უხილავთა მტერთა ზედა, რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[11]

სწავლაჲ[12] ი.*

ძმაო, იღუაწე, ვითარცა კეთილმან მკედარმან[13] ქრისტჱსმან,[14] ვიდრე ჟამი (575rE; 78vH) გაქუს-ღა, უწყებითა ამისითა, ვითარმედ არა განხრწნადისა გჯრგჯნისათჯს წინამდებარე[15] არს შენდა ღუაწლი, არამედ ცოდვათაგან განწმედისა და საუკუნოჲსა[16] ცხორებისათჯს.[17] ყოველთავე[18] შინა საქმეთა შენთა სიმდაბლე მოიგე თავისა შენისად, რომელ-ესე არს დედა მორჩილებისა.

განაგ(108vA)დე თავისა თჯსისაგან (10vI) ორგულებაჲ, და შეიმოსე ყოველსა შინა სარწმუნოებაჲ, რაჲთა უფალმან იხილოს რაჲ წადიერებაჲ სულისა შენისაჲ,[19] განგაძლიეროს შენ საქმესა შინა მისსა.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-11 თავადაა აღრიცხული.

1 ო˜ჲ ღ˜ჲ H. 2 არს – ACIHK. 3 წყალობა K. 4 მოგუაკსენებდეს IK. 5 უგნური AH. 6 უცნობო HK. 7 რაჲმცა E. 8 მებრალნი DE. 9 ცოდვა H. 10 ვინაცა H. 11 ა˜ნ DIHK, ამენ C, ამინ AE. 12 სწავლა HK. 13 მკედარმან – A. 14 ქ˜სმ˜ნ ADIHK. 15 წინამდე IK. 16 სკ˜ნოსა IHK. 17 ცხოვრებისათჯს HK. 18 ყოველთა H. 19 შენისა HK.

(1) ლუკა 10,19. (2) ფს. 38,7. (3) შდრ. ეკლ. 2,16. (4) მათე 6,19-21.

ფრიად მო(80vC)იძულე[1] მცონარებაჲ და შფოთებაჲ,[2] ყოვ-
ლისავე თანა ჰავჩუეულისა[3] ცნობისა და შურისა, ვითარცა ღმ-
რთისათჳს დამტევებელმან ჯორციელთა მშობელთა, მეგობართა
და მონაგებთამან.[4]

უკუეთუ დასაბამითგან დაიკსნე გულისსიტყჳთა, გაქუნდეს[5]
შრომაჲ[6] და ზღვევაჲ.[7]

დაღათუ[8] ოდესმე შემემთხჳოს ჩუენ მცირედრე ზეშთა[9] ძალ-
ისაცა დაშრომაჲ[10] უფლისათჳს, ნუვე ვდრტჳნავთ,[11] რამეთუ,
რომელი დრტჳნვიდეს, განაქიქებს თავსა თჳსსა, ვითარმედ არა
თჳსითა წადიერებითა იქმს (54rK) მას. ხოლო შენ, ვითარცა
ბრძენი, ნუ ჰბაძავ უუდბესთა ძმათა, ნუცა ემსგავსები უშიშოები-
თა ღმრთისაჲთა ცხორებულთა,[12] ვითარცა მეცნიერი ამისი დამტ-
კიცებულად, ვითარმედ, რომელიცა დაეცეს, თჳსსა თავსა განიხ-
ეთქს. გარნა შენ ნუვე ეშურები უდებსა ძმასა, რამეთუ არა უწყი,
ნუუკუე[13] აშფოთებს მას ვნებაჲ, რომელი შენ არა უწყი, და
ამისთჳს უძლურ არს წინააღდგომად.[14] ამისი ჯერ-არს უფროჲს-
ღა[15] თანალმობაჲ, რაჲთა ვჰლოც(575vE)ვიდეთ[16] მას და არა
ულმობელად ვაჭირვებდეთ მას.

ხოლო შენ, რომელმან უწყი, რაჲსათჳს გამოსრულ ხარ,
იღუაწე კეთილად. აჰა, აწ წინამდებარე (109rA) არს შენდა ჟამი
მარჯუჱ[17] შეკრებად სიმდიდრესა მოუკლებელსა მსახურებისა
მიერ და ნაყოფთ-მრთუმელობისა ძმათა მიმართ. ვინაჲცა,[18] საყუა-
რელო, განსწმედა შუა ეზოებსა ნეხჳსაგან? — განწმიდე შინა-
განიცა შენი სოფლიოთა (61vD) გულისთქუმათაგან. ხოლო[19]
განსწმედდე თუ ნაცარსა სამზარაულოჲსასა,[20] ფრიადითა სიმდ-
აბლითა სრულ-ჰყოფდ საქმესა მას, მოკსენებითა წინაჲსწა-
რმეტყუელისა,[21] მეტყუელისაჲთა:[22] (79rH) „ნაცარი ვითარცა

1 მოიძულე + შენ DE. 2 შფოთება K. 3 ჰავჩუჱულისა HK. 4 მონაგებთ-
აგან K. 5 გუაქუნდეს AC. 6 შრომა HK. 7 ზღუჱვა H, ზღვევა K. 8
დაღაცათუ HK. 9 ზეშთა ACIHK, ზესთა DE. 10 დაშრომა K. 11 ვდურ-
ტინავთ D. 12 ცხოვრებულთა K. 13 ნუუკუჱ CHK. 14 წინააღმდგომად CK,
წინააღდგომა H. 15 უფროსღა HK. 16 ვლოცვიდეთ IK. 17 მარჯუე C. 18
ვინაცა H. 19 ხოლო + შენ HK. 20 სამზარეულოჲსასა CDE, სამზარაუ-
ლოსასა H, სამზარაულოსსა K. 21 წინაჲსწარმეტყუელისაჲ C. 22 მეტყუელ-
ისათა H, მეტყუჱლისათა K.

პური ვჭამე, და სასუმელი ჩემი ტირილითა განვზავე“. (1) და ცეცხლისა მიერ განხრწნადისა მოიგონებდ ცეცხლსა საუკუნესა,[1] (81rC) რომელსა ეგულების შეჭმაჲ[2] ცოდვილთაჲ,[3] და ცრემლოოდე მათთჳს, რომელ სცოდე, და მათ თანა ჩემთჳსცა ცოდვილისა, რაჲთა მოტევებაჲ ცოდვათაჲ[4] მომანიჭოს მე უფალმან, რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[5]

სწავლაჲ იაᲐ.*

საყუარელო, უკუეთუ იჯმნე ამაოჲსა[6] საწუთოჲსაგან[7] და შეხვიდე[8] სა(11rI)კრებულოსა უმრავლესთა ძმათასა და მიეცე წინამძღურისა მიერ მონაზონსა სხუასა, სწავლად შენდა ღუაწლსა სათნოებათასა, ნუ იგონებ[9] წინააღდგომისსიტყუად[10] უაღრესისა შენისა, ანუ ქმნად, შენდა უჯეროდ შერაცხილთაგანისათჳს და იტყჳ:[11] მე დაუტევე სიმდიდრე, სახლები, აგარაკები, მონანი[12] და მკევალნი, და ყოველნი შევჰრაცხენ[13] ნაგევად, (576rE) რაჲთა ქრისტე შევიძინო, ხოლო ესე არარაჲს უფალი არს, ნუ(109vA)უკუე[14] და ჭირისაგანცა მოსრული, და ამას დაუმდაბლდეა, და ესოდენად უნდოებად მივიწიოა?[15] ნუუკუე[16] მშიერთაგანი მოსრულ ვარა? — ნუ იგონებ[17] ამათ, საყუარელო, რამეთუ ამპარტავანებითა სავსე არიან სიტყუანი ესე. არამედ გულისკმა-ყავ, რამეთუ ყოველთა მეუფემან[18] ქრისტემან ჩუენთჳს დაიმდაბლა თავი თჳსი, მორჩილ ქმნითა, ვიდრე სიკუდიდმდე და სიკუდილითა ჯუარისაჲთა.[19] (2) სცნობდ, რომელსა[20] გეტყჳ, რამეთუ მოგცეს შენ უფალმან გულისკმისყოფაჲ.[21]

ორნი მოღუაწენი მოვიდეს[22] ღუაწლად ბრძოლისა, და ერთმან მან განიძარცუა ბრწყინვალე სამოსელი, ხოლო მეორემან —

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-12 თავადაა აღრიცხული.

1 საუკუნოსა K. 2 შეჭმა HK. 3 ცოდვილთა HK. 4 ცოდვათა HK. 5 ამინ A, ა˜ნ CDIHK. 6 ამაოსა HK. 7 საწუთოსაგან HK. 8 შეხჳდე ACDEIHK. 9 იგონებ ACHK, იგონებდ DE. 10 წინააღმდგომისსიტყუად AC, წინააღდგომისსიტყუად DEIHK. 11 იტყჳს K. 12 მონანი ACIHK (paida~), მონაგები DE. 13 შეჰრ˜ცხენ D, შევჰრაცხენ C, შეჰვრაცხენ I, შევრაცხენ K. 14 ნუუკუᲂ HK. 15 და ესოდენად უნდოებად მივიწიოა — C. 16 ნუუკუᲂ CHK. 17 ჰგონებ H. 18 მ˜ფᲂმან AK. 19 ჯ˜ისათა HK. 20 რომელთა DEHK. 21 გულისკმისყოფა HK. 22 მოვიდეს ACIHK, მოვიდოდეს DE.

(1) ფს. 101,10. (2) ფილ. 2,8.

საგლახაკოჲ,[1] ნუსადა სამოსლისა ბრწყინვალებაჲ შემოიღოსა მოღუაწემან ჟამსა ღუაწლისასა, შემწედ წინააღმდგომისა მიმართ? ანუ არა უფროჲსღა[2] სიმკნე და ჴელოვნებაჲ მორთხმულებასა თანა შემოაქუს ნაცვალ-საბრძოლად[3] წინა(54vK)აღმდგომ ბრძოლისა? ანუ ვითარ ვი(62rD)კადროთ ცოდვათა შენდობისა თხოვად[4] ღმრთისაგან პირველთა[5] ბრალთა ჩუენთათჳს, უკუეთუ ჩუენ არა (81vC) დავივიწყებთ პირველთა ქცევათა ჩუენთა? (1) ანუ ვითარ განვიძარცოთ ძუელი[6] კაცი განხრწნადი გულისთქუმათაებრ საცთურისათა, რამეთუ შეუძლებელ არს ძუელისა[7] თანა შე(79vH)დგმაჲ[8] ახლისაჲ,[9] თქუმისაებრ მაცხოვრისა ჩუენისა: „არავინ შეადგის სადგმელი[10] უკასრველი (110rA) სამოსელსა ძუელსა,[11] რამეთუ აღიღებს მისგან სავსებასაცა თჳთ მის სამოსლისასა,[12] და უძჳრესი განხეთქილებაჲ ი(576vE)ქმნების“. (2) და კუალად: „არცა შთაასხმენ[13] ღჳნოსა ახალსა თხიერთა ძუელთა,[14] არამედ ღჳნოჲ[15] ახალი თხიერთა ახალთა შთაისხმ-(11vI)ოდენ და ორნივე[16] დაიმარხვიან“.[17] (3)

ნუცაღა ჰბრძნობ ძუელისაებრ[18] კაცისა, რამეთუ წერილ არს: „რომელსა ჰნებავს თქუენ შორის ბრძენ ყოფაჲ[19] აწინდელსა ამას საწუთოსა, იქმენინ სულელ, რაჲთა იქმნეს[20] ბრძენ, რამეთუ სიბრძნე სოფლისაჲ[21] ამის — სისულელე არს ღმრთისა თანა“. (4)

მოეკიდე სიმდაბლესა, რამეთუ წერილ არს:[22] მაღალნი კაცთადა — საძაგელ ღმრთისა მიერ. (5) რაჲთა კეთილად და სათნოდ წარჰმართო[23] რაჲ ყოველი, გაქუნდეს ქებაჲ ღმრთისა მიერ და დაიმკჳდრო გჳრგჳნი ცხორებისაჲ,[24] რომელი აღუთქუა მოყუარეთა თჳსთა. მისსა[25] დიდებაჲ[26] საუკუნეთა უკუნისამდე,[27] ამენ.[28]

---

1 საგლახაკო HK. 2 უფროსღა HK. 3 ნაცვალ-საბრძოლად CK (K-ში ერთვის კომპოზიტის ნიშანიც), ნაცვალსა ბრძოლად ADE. 4 თხოად H. 5 პირველთა — K. 6 ძუ℔ლი HK. 7 ძუ℔ლისა HK. 8 შედგმაჲ D, შედგომა H, შედგმა K. 9 ახლისა HK. 10 სადგმელი + ახალი H. 11 ძუ℔ლსა HK. 12 სამოსლისასა ADC. 13 შთაასხნ DE. 14 ძუ℔ლთა HK. 15 ღჳნო H. 16 ონივე A. 17 დაიმარხჳან K. და ორნივე დაიმარხვიან — H. 18 ძუ℔ლისაებრ HK. 19 ყოფა HK. 20 იქმნენ H. 21 სოფლისა HK. 22 არს + რამეთუ IK. 23 წარმართო HK. 24 ცხორებისა HK. 25 მისსა ACHK, მისა DE. 26 დ˜ბაჲ HK. 27 უკუნისამდე — DE. 28 ა˜ნ ACIHK, ამინ D.

(1) შდრ. ფილ. 3,13. (2) მათე 9,16. (3) მათე 9,17. (4) I კორ. 3,18-19. (5) ლუკა 16,15.

სწავლაჲ იბ.*

უკმს საგლახაკოჲსაგანცა[1] და ძნელისა ცხორებისა[2] სამონაზონოდ[3] ცხორებად მომავალთა,[4] არა მაღალ-მზრახვალობად,[5] არცა დიდებასა თჳსსა[6] ზედა აღზუავებად, არამედ ყოვლისავე სიმშჳდისა და სიმდაბლისა ჩუენებად,[7] თანა-მოკსენებითა და გულად მოღებითა უფლისა ქველისმოქმედებათაჲთა,[8] ვითარისა შფოთიანისა საწუთოჲსაგან[9] გამოუკსნიან იგინი. ნუსადა განიბნინენ რაჲ გონებითა, ვითარცა უმადლოთა ესმეს (82rC) ქველისმოქმედისაგან[10] თქუმული (110vA) იგი ფსალმუნსა[11] შინა: „კაცი პატივსა შინა იყო, და არა გულისკმა-ყო,[12] ჰბაძვიდა იგი[13] პირუტყუთა უგუნურთა[14] და მიემსგავსა მათ“. (1)

ვინაჲცა, საყუარელნო, ვჰმონოთ[15] უფალსა სიმდაბლითა ფრიადითა ყოველთა დღეთა ცხორებისა ჩუენისათა, (62vD) აღმადგინებელსა ქუეყანით გლახაკისასა და სკორეთ(577rE)აგან აღმამაღლებელსა დავრდომილისასა, (2) რაჲთა შემდგომად აღსრულებისაცა ღირს მყვნეს ჩუენ დიდებასა მშჳდთა და მდაბალთასა, რამეთუ წერილ არს: „უფალმან მიაგოს მეტად[16] მყოფელთა ამპარტავანებისათა“. (3) და კუალად: „უფალი ამპარტავანთა წინააღუდგების, ხოლო მდაბალთა მისცემს მადლსა“, (4) რომლისა (80rH) დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე,[17] ამინ.[18]

სწავლაჲ იგ.**

ძმაო, გერწმუნა თუ სული ვისიმე, მოირტყენ, ვითარცა მამაკაცმან, წელნი შენნი, რამეთუ[19] ღუაწლი წინა-გიც არა მცირე, და სრულთა სულთა საქმე აღგიღებიეს. განიფრთხვე[20] უკუე[21]

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-13 თავადაა აღრიცხული.

** ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-14 თავადაა აღრიცხული.

1 საგლახაკოსაგანცა HK. 2 ცხორებისა – AC. 3 სამონაზონოდ AC, სამონაზნოდ DEK. 4 მიმავალთა DE. 5 მაღალ-მზრახვლობად DE. 6 თჳსსა – ACIHK. 7 ჩუჩნებად H, ჩუჩნბ˜ჲდ K. 8 ქუჩლისმოქმედებათათა HK. 9 საწუთოსაგან HK. 10 ქუჩლისმოქმედისაგან HK. 11 ფსალმონსა D. 12 გულისკ˜ჲ-ყო HK. 13 იგი A, – DEIHK. 14 უგნურთა H. 15 ვმონოთ HK. 16 მეტად A, მეტნად CDEIHK. 17 უკუნისამდე – C. 18 ამინ ADE, ა˜ნ CIK. 19 რამეთუ E. 20 განიფრთხუჩ HK. 21 უკუჩ HK.

(1) ფს. 48,13. (2) იხ. ფს. 112,7. (3) ფს. 30,24. (4) იგავნი 3,34; იაკ. 4,6.

ფრიად, რამეთუ ფრიადისა კრძალულებისა ღირს არს საქმე ესე, და ნუ შეურაცხ-ჰყოფ,[1] არამედ ყოვლითა სიწმიდითა იყავნ ქცევაჲ[2] თქუენი ურთიერთას,[3] ნუსადა წარმდებებითა შთა(55rK)გითესოს რაჲმე (16rI) მტერმან თჳსთაგანი[4] მორჩილებისაგან შენდა მოკიდებულისა,[5] რამეთუ რომელი ზეშთა-აღჴდებოდის[6] საზღვართა[7] უბიწოებისა და სიწმიდისათა და ეძიებდეს მორჩილებასა ვნებულ-გემოვნებად,[8] არა უტანჯველ[9] იყოს, რამეთუ ვენაჯი მისი — სოდომელთა, (111rA) და ვაზოვანი[10] — გომორელთაგან.

მოციქული იტყჳს, ვითარმედ:[11] „რომელი ურჩებდეს, არა კაცთა ურჩ არს, არამედ ღმრთისა,[12] რომელმან მომცა ჩუენ სული წმიდაჲ მისი ჩუენდა მომართ“. (1) არამედ არცა მორჩილსა რაჲსმე[13] უჯეროჲსასა[14] აქუნდეს ქებაჲ ღმრთისა მიერ, რამეთუ არცა იოსებს[15] მიემსგავსა, არცა ნეტარსა სოსანნას[16] ებაძვა, რამეთუ იოსებ, მონად რაჲ მიეყიდა, არავე თანა-წარჰყვა მეგჳპტელასა[17] ლიქნისა მისისა მიერ, არცაღა სიკუდილისა შიშნი შეაძრწუნებდეს ღმრთისმოყუარესა, რამეთუ ოდესმე ჰლიქნინ ჭაბუკსა[18] (82vC) მას აღმთქუმელი[19] მიცემად მისსა მისაც(577vE)ემელთა მრავალთა, და რაჟამს ვერ არწმუნის, მრავალგზის სიკუდილსა აქადებდა და ტანჯვათა, ხოლო მან არარას წინა-პატივსცა[20] უფროჲს[21] სიწმიდისა,[22] რამეთუ სხუასა ყოველსავე შინა[23] მორჩილმან ამისგან ოდენ[24] იჯმნა, (2) რომლითა შჯული[25] დაუდვა ცხორებასა ჩუენსა.

ეგრეთვე ნეტარმან სოსანა[26] (63rD) აღირჩია სიკუდილი, ვიდრეღა ცოდვად წინაშე ღმრთისა, (3) ვინაჲცა[27] დიდსა პატიჟსა

1 შეურაცხ-ყოფ K. 2 ქცევა HK. 3 ურთიერთარს D. 4 თჳსთაგან K. 5 მოკიდებულისა AC, მოკიდულისა DEIHK. 6 ზესთა-აჴდებოდის ADE, ზეშთა-აღჴდებოდის CH, ზეშთა-აჴდებოდის IK. 7 საზღუართა H. 8 ვნებულ-გემოვნებად AIHK (pro~ hdupaqeian), ვნებულ-გემოვნებათაგან DE. 9 უტანჯუѢლ H. 10 ვაზოვანი ACIHK, ვაზოანი DE. 11 ვითარმედ] რ˜ H. 12 ღ˜ჲ HK. 13 რასმე I. 14 უჯეროსასა HK. 15 იოსებ E. 16 სოსანას ACIK, სოსანნას DE, სოსანა H. 17 მეგჳპტელსა ACIK, მეგჳპტელასა DEH. 18 ჭაბუსა I. 19 აღმთქმელი K. 20 წინა-პატივს-სცა H. 21 უფროს HK. 22 სიწმიდესა HK. 23 შინა ACIHK, თანა D, თა E. 24 ოდეს DE. 25 სჯული AIHK, შჯული CDE. 26 სოსანნა DE. 27 ვინაცა HK.

(1) რომ. 13,2. (2) იხ. დაბ. 39,7-12. (3) იხ. დან. 13,1-62.

მოატყუებს[1] თავსა თჳსსა ცილისმწამებელი მართლისაჲ.[2] ამისთჳს მოციქული იტყჳს: „შიშით და ძრწოლით თჳსსა ცხორებასა მოქმედებდით, (1) რამეთუ ფრიად წინააღმდგომ ექმნების მტერი წარმმართებელთა სათნოებისათა, არამედ დათრგუნვილ არს მორწმუნეთა მიერ. ხოლო უკმს უაღრესთა[3] სახე-ყოფაჲ[4] უმცირესთაჲ[5] ყოვლისა მიმართ (80vH) სათნოებისა, რაჲთა არა ვსცეთ[6] მიზეზ მე(111vA)ძიებელთა[7] მიზეზისათა. რამეთუ, უკუეთუ ჩუენ ურჩ ვიყვნეთ,[8] ვითარ უმცირესთა ვასწავებდეთ მორჩილებასა? უკუეთუ ჩუენ ვიყვნეთ ნაყროვან და მომთრვალე, გინა ვეცხლისმოყუარე, ვითარ ჩუენსა უმცირესთა ვასწავებდეთ პატიოსნებასა და კრძალულებასა!

უფალი ჩუენი იესუ ქრისტე იტყჳს: „რამეთუ რომელმან ყოს და ასწაოს, ამას დიდ ერქუას სასუფეველსა ცათასა“. (2) და კუალად მოციქულისა მიერ თქუა, ვითარმედ: „სახე ექმენ[9] მორწმუნეთა“. (3)

მრქუა სადმე: (16vI) „რაჲ,[10] დაღათუ მე არა ვყო, არცა ძმასა ჩემსა ვასწაოა უმჯობესი?“ — და რად სარგო არს, საყუარელო, უკუეთუ ჩუენ სხუასა[11] ვასწავებდეთ, და[12] ჩუენ წინააღმდგომსა ვჰყოფდეთ? იტყჳს უფალი ეზეკიელ წინაჲსწარმეტყველისა მიერ: „თითოეული თქუენი გზათაებრ თქუენთა გსაჯო, — იტყჳს უფალი ადონაჲ“.[13] (4) (578rE)

არა ვქმენითა? — არამედ აწ ვყოთ!

ვიძლიენითა? — არამედ აწ ნუღარა ვიძლევით!

უდებ ვიქმნენითა?[14] — არამედ აწ ამიერითგან ნუღარას[15] უდებ-ვჰყოფთ[16] უფლისა მიერ!

ხოლო სწავლისათჳს და ურთიერთას მოძღურებისა მცნებაჲ გუაქუს სულისა მიერ (83rC) წმიდისა, რამეთუ, „რომელმან მოაქციოსო,[17] — იტყჳს, — ცოდვილი გზისაგან საცთურისა მის-

1 მოატყუჩბს HK. 2 მართლისა HK. 3 უვაღრესთა C. 4 სახე-ყოფა K. 5 უმცირესთა HK. 6 მივსცეთ ACIHK, ვსცეთ DE. 7 მეზიებელთა D. 8 ვიყონეთ D, ვიყუნეთ H. 9 ექმენით K. 10 რაჲ] და რაჲ HK. 11 სხუასა — DE. 12 და A ∾ ხოლო DEIHK. 13 ადონაჲ A, ადონაი DE, ადონა IHK. 14 ვიქმნენითა ACIHK, ვიქმენითა DE. 15 ნუღარას ACK, ნუღარა DE, ნურას IH. 16 უდებ-ვყოფთ IK. 17 მოაქციოს A, მოაქციოსო DEHK.

(1) ფილიპ. 2,12. (2) მათე 5,19. (3) I ტიმ. 4,12. (4) ეზეკ. 24,14.

ისა, და დაფაროს სიმრავლე ცოდვათაჲ“.[1] (1) ვინაჲცა,[2] საყუარელნო,[3] არცა[4] ჩუენ გჯმს განკითხვაჲ[5] (55vK) უაღრესთა[6] ჩუენსა, რამეთუ წერილ არს: „ნუ განიკითხავთ, რაჲთა არა განიკითხნეთ“. (2)

გაქუს იგა(112rA)ვად[7] სიმდაბლისა, ძმანო, წინაჲსწარმეტყუელი სამოელ,[8] რამეთუ დაღათუ ღმრთისაგან ასმიოდა ელი მღდელისათჯს, არამედ არავე აღიმაღლა მის ზედა გული თჯსი. ხოლო გუამცნებს (63vD) მოციქულიცა პეტრე და[9] იტყჯს: „ნუ ხოლო სახიერთა და მშჯდთა დაემორჩილებით, არამედ ძნელთაცა და ფიცხელთა; უკუეთუ ვინმე სჯნიდისისათჯს საღმრთოდ თავსიდებდეს მწუხარებათა, უსამართლოდ რაჲ ევნებოდის. რამეთუ რაჲ საქადულ[10] არს, უკუეთუ ვცოდვიდეთ და[11] ვიქენჯნებოდით რაჲ, მოვითმენდეთ. ესე მადლი ღმრთისაგან არს, რამეთუ მებრვე ამისთჯს იჩინენით, რამეთუ ქრისტეცა მოკუდა ჩუენთჯს და ჩუენ დაგჯტევა სახისწერაჲ,[12] რაჲთა შეუდგეთ კუალთა მისთა, რომელმან (81rH) ცოდვაჲ[13] არა ქმნა, არცა იპოვა[14] ზაკუვაჲ[15] პირსა მისსა; რომელი-იგი გინებული არავის აგინებდა, ვნებული არა[16] იქადოდა,[17] და მართალი მსაჯულსა მიეცემოდა“. (3)

ცხორებისათჯს თავადვე თჯსად[18] მოვეგნეთ, საყუარელნო, მზანი სინანულად ყოვლისა მიმართ სიტ(578vE)ყჯსა, რომელიცა გუესმეს,[19] უფროჲსღა[20] უფლისა-მიერისაგან წინამძღურისა ჩუენისა, რამეთუ ვითარცა წყალი დაშრეტს ცეცხლსა, ეგრეთვე განწმედილი სინანული გარე-მიაქცევს რისხვასა და გულისწყრომასა. დაგარწმუნენ[21] შენ ელიაჲს[22] ზე ყოფილმან მან ერგასისთავმან, რომელმან[23] სიმდაბლით რაჲ (17rI) მოწყალე ყო წინაჲსწარმეტყუელი, განერა რისხვისაგან.[24]

---

1 ცოდვათა HK. 2 ვინაცა HK. 3 საყუარელო EH. 4 არცა CIHK, არა ADE. 5 განკითხვა HK. 6 უაღრესთა AHK, უაღრესათაჲ CDEI. 7 იგავად – K. 8 სამოილ DE. 9 პეტრე და D] პატივად E. 10 სიქადულ AIK, საქადულ CDEH. 11 და – K. 12 სახისა წერაჲ E, სახისწერა HK. 13 ცოდვა HK. 14 იპოა H. 15 ზაკუა H, ზაკვა K. 16 არავის IHK. 17 იქადოდა AC, ექადოდა DEIHK. 18 თჯსად A, თჯსსა CDEIHK. 19 გუესმეს AIHK, გუესმეს C, გუესმის DE. 20 უფროსღა HK. 21 დაგარწმუნიან E, და გარწმუნენ I, დაგარწმუნენ HK. 22 ელიას IHK. 23 რამეთუ AC] რომელმან DEIHK. 24 რისხჯსაგან HK.

(1) იაკ. 5,20. (2) მათე 7,1. (3) I პეტრე 2,18-23.

ყოველსავე შინა მორჩილებაჲ იპყარ, საყუარელო, (112vA) უფლისა მიერ, რაჲთა იხილოს რაჲ უფალმან აღუზუავებლობაჲ[1] და სიმდაბლე გონებისა შენისაჲ,[2] აღგამაღლოს შენ. დაიცევდი სიტყუათა[3] მისთა ვიდრე აღსასრულადმდე;[4] ნუ უგულებ(83vC)ელს-ჰყოფ[5] სიტყუათა პირისა მისისათა, და იყოს თქუენ თანა მეტყუელი იგი: „სადაცა იყვნენ ორნი ანუ სამნი შეკრებულნი[6] სახელად ჩემდა,[7] მუნ ვარ შორის მათსა.[8] მისსა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[9]

სწავლაჲ[10] იდ.*

კერძო-კერძოდ[11] იშენების ქალაქი, და მმართებელობით იქმნების ბრძოლაჲ.[12]

ვერ ძალ-უც გამოუცდელსა გამოცდილისაებრ[13] პყრობაჲ მშჯლდისაჲ,[14] და ვერ ძალ-უც ყრმასა სრბად სწორად[15] ჭაბუკთა.[16] უკუეთუ[17] დასდვა ყრმასა[18] ზედა სიმძიმე ზეშთა[19] ძალისაჲ,[20] ავნო[21] მას, და უკუეთუ[22] უდებ-ჰყო არა განსწავლად იგი, უკმარ იპოოს. ეგრეთვე (64rD) ახალმონაზონიცა, თანამდებ არს განკითხვით[23] მართებულ ყოფად და არა ცუდადმზუაობრობით დადებად მის ზედა სიმძიმესა, არცაღა უდებ-ყოფად[24] სულისა მისისა. ამისთჳს, ვითარცა ბრძენმან შეატყუა[25] თავსა თჳსსა, ვითარსახედ შენ დამორჩილებულ იყო წინამძღურისა შენისადა, ესრეთვე[26] ზომიერად მისცემდ მასცა მოღუაწებასა. ნუცა ვნებისათჳს ვეცხლისმოყუარებისა აიძულებ[27] (579rE) ძმასა[28] საქმედ, რამეთუ გულთმეცნიერ არს უფალი, არამედ ვითარცა ღმრთისა[29]

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-15 თავადაა აღრიცხული.

1 აღუზუავებელობაჲ DEI. 2 შენისა HK. 3 სიტყუაჲთა E. 4 აღსასრულამდე ACIK. 5 უგულებელს-ყოფ K. 6 შეკრებულნი AC, შეკრებილნი DE. 7 ჩემდა – AC. 8 მათსა – AC. 9 ა˜ნ ACIK, ამინ D. საუკუნეთა უკუნისამდე ამენ] უკ˜ი H. 10 სწავლა K. 11 კერძო-კერძოდ ACHK, კერძო-კერძო DE. 12 ბრძოლა H. 13 გამოცდილებისაებრ K. 14 მშჯლდისა HK. 15 სწურად A. 16 ჭაბუკისა C, ჭაბუკისაჲ I, ჭაბუკისა HK. 17 უკუთუ K. 18 სრბად სწორად ჭაბუკთა. უკუეთუ დასდვა ყრმასა – DE. 19 ზეშთა ACIK, ზესთა DEH. 20 ძალისა HK. 21 ავნოს H. 22 უკეთუ K. უკუეთუ + ავნო მას და A. 23 განკითხჳთ H. 24 უდებ-ყოფად] უდებ-ყოფ, არამედ D. 25 შეატყუ IHK. 26 ესრეთ ACIHK, ესრეთვე DE. 27 აიძულებდ IHK. 28 ძმასა + შენსა H. 29 ღ˜ჲ IHK.

მიერ მომლოდესა (113rA) მოსაგებელისასა, ასწავენ[1] მას ღუაწლნი სათნოებისანი და მოქა(56rK)ლაქობად წესიერისა ცხორებისად.[2]

უკუეთუ შემდგომად ღამის(81vH)თევისა აღსრულებისა გენებოს-ღა მღჯძარებად, შემდგომად ჩუეულებისაებრთა[3] კანონთა სრულყოფისა,[4] ხოლო დამორჩილებულსა მას შენდა — უნდეს მცირედ დაძინებად, ეც მას განსუენება,[5] რამეთუ ვერ ძალ-უც ყრმასა სრბად ბერისა თანა, ვითარცა პირველ თქუმულ არს. დაღათუ უძლურ იყოს გუამითა, ნუვე განჰკდი[6] მას, არამედ მის თანა დაშუერ[7] სულგრძელებითა[8] მას ზედა, ვითარ-იგი ბრძენმან მუშაკმან დაჰნერგის ნერგი კეთილი აგარაკსა თჯსსა, ხოლო ყოველი მოსწრაფებად შენი იყავნ, რადთა წარუდგინო გუამი მისი მსხუერპლად ცხოველად სათნოდ ღმერთსა, (1) რადთა არა (84rC) მის თანა[9] დავისაჯნეთ, რომელთათჯს მოციქული მიზეზსა იტყჯს ბრალობით თქუმითა,[10] ვითარმედ: „აქუნდეს ხატი ღმრთისმსა(17vI)ხურებისად,[11] ხოლო ძალსა მისსა უარ-ჰყოფდენ“.[12] (2) ვინადცა ყოველი კეთილისსაქმე* ასწავე დამორჩილებულსა შენდა, რამეთუ წერილ არს: „უკუეთუ გამოიყვანო პატიოსანი უღირსებისაგან, ვითარცა პირი ჩემი იყო“.

რამეთუ მასწავლელნი ამის საწუთოდსანი[13] არა იჯმნიან სიძნელისაგან ჩჩჯლთა სულთადსა,[14] არცა მორიდობენ ყრმათა თანა ქცევად მოსაგებელისათჯს კაცთა-მიერისა. რაოდენ უფროდს[15] უკმს სრულთა უფლისათჯს თავს-დებად უძლურთად![16] რამეთუ (113vA) წერილ არს: „ამას იტყჯს უფალი: ნეტარ არს, რომელსა აქუნდეს თესლი სიონს, და სახლეული (64vD) იერუსალემს“.[17] (579vE)

და შენცა, საყუარელო, ნუ სამძიმარ იჩენ სწავლასა მამისა შენისასა, რომელმან გშვა შენ უფლისა მიერ. რამეთუ მოციქუ-

* D-ში ამ სიტყვას კომპოზიტის ნიშანი უზის.

1 ასწავე E. 2 ცხორებისა HK. 3 ჩუჩულებისაებრთა HK. 4 სრულყოფისად I. 5 განსუენებად CIK, განსუჩნებად H. 6 განკდი DE. 7 დაშუჩრ HK. 8 სულგძელებითა I. 9 არა მის თანა DEIHK ∾ მის თანა არა A. 10 თქუმით IK, თქმითა H. 11 ღმრთისმსახურებისა HK. 12 უარ-ჰყდენ I, უვარ-ჰყოფდენ H. 13 საწუთოსანი HK. 14 სულთასა HK. 15 უფროს HK. 16 უძლურთა HK. 17 ი˜ჩლმს AK, იჩ˜ლიმს CDIH, ი˜ჩლიმსა E.

(1) რომ. 12,1. (2) II ტიმ. 3,5.

ლი იტყჳს: „დაემორჩილენით წინამძღუართა თქუენთა და ერ-
ჩდით, რამეთუ იგინი იღჳძებენ სულთა თქუენთათჳს, ვითარ
სიტყუაჲ მისცენ“, (1) რაჲთა სიხარულით ამას ჰყოფდენ და არა
სულთ-ითქუმიდენ,[1] რამეთუ არა კეთილ არს ესე თქუენდა. ვი-
ნაჲცა[2] ფსალმუნთა[3] შინა იტყჳს:[4] „მსწავლოს მე მართალმან
წყალობითა და მამხილოს მე.[5] ხოლო ზეთი ცოდვილისაჲ[6] ნუ
განაპოხებნ თავსა ჩემსა“. (2) რამეთუ[7] ჯორციელად სნეულნი
აიძულებენ ბუნებასა თჳსსა, დაცვად, რაოდენი მკურნალთა უბრ-
ძანონ მათ. არა უფროჲს[8] ჩუენ გჳჯმსა სმენად[9] მათდა, რომელთადა
რწმუნებულ[10] იყოს[11] კურნებაჲ სულთა ჩუენთაჲ?[12] ვინებოთ
უკუე[13] განსწავლაჲ[14] ბრძანებათაგანცა სულისა წმიდისათა.

რამეთუ უკუეთუ[15] სოფლისა ამის მთა(82rH)რგმანებელნი
მოსწრაფედ იჯუმევენ კითხვასა მისსა, რომელ-იგი[16] არა არს[17]
სიბრძნე, რამეთუ სიბრძნე[18] ამის სოფლისაჲ[19] სისულელე არს
წინაშე ღმრთისა. (3) ფრიად უფროჲს[20] გჳჯმს ჩუენ[21] წურთად
და სწავლად სიტყუათა ღმრთისათა, საცხორებელად სულთა
ჩუენთა. ვინაჲცა[22] ჰნატრის (84vC) სული წმიდაჲ მათ, რომელნი[23]
გამოეძიებენ წამებათა მისთა,[24] ყოვლითა გულითა მათითა[25]
გამოიძი(114rA)ნენ იგინი. (4) და კუალად, სხუასა ფსალმუნსა
შინა იტყჳს: „ნეტარ არს[26] ერი, რომელმან იცის გალობაჲ“. (5)
ისმინე მოციქულისაჲცა თქუმაჲ: „ყოველი სწავლაჲ მყის დასა-
ბამსა არა სიხარულ საგონებელ არნ, (56vK) არამედ მწუხა-
რებ(580rE)ა,[27] ხოლო უკუანაჲსკნელ ნაყოფი მშჳდობისაჲ[28] მის
მიერ წურთილთა მოაგის სიმართლედ“.[29] (6)

---

1 სულთ-ითქმიდენ H. 2 ვინაცა H. 3 ფ˜ნთა AC, ფ˜ნსა DEIHK. 4 იტყჳ D. 5 მე – DE. 6 ცოდვილისა HK. 7 რამეთუ] ხოლო K. 8 უფროს HK. 9 სმენად DEH] ცნობად IK. 10 ∼ რომელთა დარწმუნებულ H. 11 იყოს – H. 12 ჩუ˜ნთა HK. 13 უკუ˜ CHK. 14 განსწავლა K. 15 უკეთუ K. 16 რომელ-იგი ACHK. 17 ∼ რომელ არა არს იგი DE. 18 „რამეთუ სიბრძნე“ გამორჩენია C-ის მწერალს, და შემდეგ შეუვსია კიდეზე. 19 სოფლისა HK. 20 უფროს HK. 21 ჩუენ – E. 22 ვინაცა H. 23 რ˜ლ A, რომელნი CDEIHK. 24 მისთა + რამეთუ DEIHK. 25 მათითა – IK. 26 არს – K. 27 მწუხარებაჲ IHK. 28 მშჳდობისა HK. 29 სიმრთელედ C.

(1) ებრ. 13,17. (2) ფს. 140,5. (3) I კორ. 3,19. (4) ფს. 118,2. (5) ფს. 88,16. (6) ებრ. 12,11.

სწავლაჲ[1] იე.*

ძმაო, ღირს-იქმენა წმიდასა სამოსელსა მონაზონებისასა? ნუ[2] აღჰზუავნები[3] მათ[4] ზედა, (18rI) რომელნი ჯერეთ მომავალსაღა წელიწადსა ჰგებენ, რამეთუ არათუ უპირველესად ვისსამე გონებაჲ არს სათნოება, არამედ ვიდრე აღსასრულადმდე[5] მოთმინებაჲ.

ნუცა გგონიეს თავსა შორის თჳსსა თქუმად: „მივიღე სქემაჲ;[6] ამიერითგან განვიკსენ[7] შრომისაგან!“ (65rD) არამედ აწ ფრიად უფროჲს[8] შურებოდე სათნოებათათჳს,[9] რაჲთა არა იზღვიო[10] თავი შენი, რამეთუ ვიდრე მოაქამდე ნუუკუე[11] და იძულებითა უხუცესისა შენისაჲთა[12] არა უდებ-ჰყოფდ[13] ცხორებასა თავისა თჳსისასა, რამეთუ ვიდრე მოაქამდე გარეთ კერძოსა კამარასა ქუეშე[14] იყავ, ხოლო აწ უშინაგანესსა[15] კამარასა შემოხუედ.[16] ნუ უდებ-ჰყოფ თავსა თჳსსა, რაჲთა არა წარსწყმიდნე შრომანი შენნი, არამედ მიიღო სასყიდელი შენი.

ამიერითგანღა[17] განცხადნების მყუდროებაჲ შენი.

ამიერითგანღა[18] გამოჩნდების მოთმინებაჲ შენი.

ამიერითგანღა[19] განცხადნების[20] სიმდაბლე და სიმშჳდე შენი.

ამიერითგანღა[21] გამო(114vA)ჩნდების მოღუაწებაჲ და მშჳდობითი დაწყნარებაჲ შენი.

ამიერითგანღა[22] გამოჩნდების გამოცდილებაჲ შენი,[23] და თუ გიყუარს-ძი-ა[24] ცხოვნებაჲ.

ამიერითგან გამოჩნდების გულისთქუმაჲ შენი და დაფარულთა გულისსიტყუათა გულისზრახვანი.

ამიერითგან გამოჩნდების შრომაჲ[25] შენი და ჯდომაჲ,[26] მოსწრაფებაჲ და სიწმიდე.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-16 თავადაა აღრიცხული.

1 სწავლა K. 2 ნუცა DE. 3 აღზუავნები CIHK. 4 მას K. 5 აღსასრულამდე A. 6 სქემა HK. 7 ვიკსენ ACHK, განვიკსენ DE. 8 უფროს HK. 9 სათნოებათათჳს ACHK, სათნოებისათჳს DE. 10 იზღჳო H. 11 ნუუკუ HK. 12 შენისათა IHK. 13 უდებდ-ჰყოფდ A, უდებ-ჰყოფდ CDIK, უდებ-ჰყოდ E, უდებ-ჰყოფ H. 14 ქ˜შ H. 15 უშინაგანესა IK. 16 შემოხუდ HK. 17 ამიერითგან DE. 18 ამიერითგანთა E. 19 ამიერითგან DEIHK. 20 განცხადნებისა E. 21 ამიერითგან DEIHK. 22 ამიერითგან E. 23 შენი – E. 24 გიყუარსრა K. 25 შრომა HK. 26 დაჯდომაჲ I, დაჯდომა K.

ამიერითგან განცხადნების, რომლისა გზისა (85rC) გსურის, ვრცელისა და (580vE) ფართოჲსა,[1] წარწყმედად მიმ(82vH)ყვანებელისა,[2] ანუ იწროჲსა[3] და საჭიროჲსა,[4] ცხორებად საუკუნოდ მიმყვანებელისა. (1)

ვრცელსა მას გზასა შინა[5] ესე არიან: ბოროტცნობობაჲ,[6] მიმოგანჭრანი, ნაყროვნებაჲ,[7] მთრვალობაჲ, უძღებებაჲ,[8] არაწმიდებაჲ, ჴდომაჲ,[9] რისხვაჲ,[10] განზრქომილებაჲ,[11] დაუწყნარებლობაჲ და მსგავსნი ამათნი, რომელთა შეუდგს[12] ურწმუნოებაჲ, ურჩებაჲ, უსმობაჲ და უკუანაჲსკნელი ყოველთა ბოროტთაჲ — სასოწარკუეთილებაჲ,[13] და ამათ შინა მქცევი შეცთომილ არს გზისაგან[14] ჭეშმარიტისა, და მომატყუებელ[15] თავისა თჳსისა არს თჳსისა წარწყმედისა.

ხოლო იწროსა მას და საჭიროსა გზასა შინა ესე არიან: დაყუდებაჲ, მარხვაჲ,[16] სიწმიდე, სიყუარული, მოთმინებაჲ, სიხარული,[17] მშჳდობაჲ, სიმდაბლე და მსგავსნი ამათნი, რომელთა შეუდგს[18] უკუდავი ცხორებაჲ. (18vI)

გიცნობიან უკუე,[19] საყუარელო,[20] ვრცელსა მას[21] და ფართოსა (115rA) გზასა შინა დაფარულნი. ივლტოდე მისგან, რაჲთა მიიწიო ცხორებასა (65vD) საუკუნესა, უკუეთუ სიჭაბუკით შენითგან ხჳდოდი ალაგთა სიმართლისათა[22] და განსლვაჲცა[23] შენი მშჳდობით იყოს. ხოლო უკუეთუ ამიერითგანვე იწყო ფართოებით სლვად, უკუანაჲსკნელ მწარედ გელმოდის. (57rK)

რაჟამს იხილნე უშიშოებასა შინა ღმრთისასა მყოფნი, ზრქელ და მრთელ გუამითა, ნუ ჰბაძავ საქმეთა უშიშოებისათა, რამეთუ რაჲ უმჯობეს არს: მცირედთა დღეთა შუებაჲ[24] და ჴორცთა გულისთქუმისა აღსრულებაჲ და საუკუნოჲსა[25] ცხორებისაგან[26]

---

1 ფართოსა HK. 2 მიმყუანებელისა H. 3 იწროსა HK. 4 საჭიროსა HK. 5 გზასა შინა DE ∼ შინა გზასა CAIHK. 6 ბოროტცნობობაჲ AC, ბოროტცნობაობაჲ DE, ბოროტ-უცნობაობაჲ IHK. 7 ნაყროვანებაჲ K. 8 უძღებება K. 9 ჴდომა K. 10 რისხუა H, რისხვა K. 11 განზრქომილება C. 12 შეუდგს C, შეუთქს ADEIHK. 13 სასოწარკუეთილებაჲ HK. 14 გზისგან DE. 15 მომატყუებელ HK. 16 მარხვა HK. 17 მოთმინებაჲ, სიხარული — H. 18 შეუდგს C, შეუთქს ADEIHK. 19 უკუე CHK. 20 საყუარელნო H. 21 ამას AC. 22 ცხორებისათა IK. 23 განსლვაცა IHK. 24 შუებაჲ HK. 25 საუკუნოსა H. 26 ცხოვრებისაგან K. (1) მათე 7,13-14.

დაკლებაჲ, ანუ მცირედჟამ შეიწრებაჲ და მით (581rE) განრომაჲ[1] საუკუნოდ დაშჯისაგან[2] და ღრჭენისა კბილთაჲსა[3] და შინებისა, და მიღებაჲ ცხორებისა[4] საუკუნოჲსაჲ?[5]

ფრიად დაიცევ თავი თჳსი კადნიერებისაგან, ნუსადა დაგიმონოს მრავალმეტყუელებამან[6] და ურცხჳნოებამან[7] და ჰყო თავი შენი სახარულ ეშმაკთა, და უკუა(85vC)ნაჲსკნელ განგაგდოს შენ ძმობისაგან, რამეთუ ვერ ეგოდენ განჰრყუნიან[8] იფქლსა კანჯარნი, რაოდენ კადნიერებაჲ შეაშთობს ნაშრომთა მონაზონისათა.[9]

მოარტყ[10] თავსა შენსა კრძალულებაჲ, სიმდაბლე და მოთმინებაჲ. მოთმინებასა შინა ჭეშმარიტებისასა ჰლოცევდ თავსა თჳსსა და ეტყოდე: დაღათუ სახე მონაზონებისაჲ[11] მიგჳღიეს, არამედ სა(83rH)ქმე მონაზ(115vA)ონისაჲ[12] არღა[13] გჳსწავიეს, რამეთუ ამათ მიერ დაადგრების სიმდაბლე შენი.

მჯდომარე იყო რაჲ მყუდროებით სენაკსა შინა, შეიკრიბენ გულისსიტყუანი შენნი და თქუ გულსა შინა შენსა: „კაცო, ანუ[14] არა სოფელი დაუტევეა, და ჯორციელნი მშობელნი და მეგობარნი და ქალაქი და მამული და სიმდიდრე, თანამოქმედებითა შენდა უფლისაჲთა? და რაჲ სარგებელ არს, უკუეთუ, აქა მოსრული, წინააღმდგომთავე ჰყოფდე ცხოვნებისათა და სცოდო წინაშე უფლისა? მხოლოდ უქმი სახელი შეგიმოსიეს, ნატრად შენდა მეცნიერთაგან და თქუმად: „ნეტარ არს იგი ვინმე, რამეთუ მოიძულა სოფელი ესე და დიდებაჲ მისი და საცთური მისი, და არღარას ზრუნავს ქუეყნიერსა,[15] რამეთუ განეშორა და მონაზონ იქმნა! და აჰა, შენ აქა უმონაზონოდ[16] იყოფები! (66rD)

რომელმან-მე სირცხჳლმან მომიცვნეს ჩუენ, უკუეთუ[17] აწ მნატრელთა ჩუენთა წინა-გჳსწრან ჩუენ[18] სასუფეველად ცათა! რაოდენი შიში და ძრწოლაჲ შე(581vE)მემთხჳოს ჩუენ შეპყრო-

1 განრომა HK. 2 დასჯისაგან DEIHK. 3 კბილთასა HK. 4 ცეცხლისა A] ცხორებისა DEIHK (th~ aiwniou zwh~). 5 საუკუნოჲსა DE, საუკუნოსა K. 6 მრავალმეტყუ[illegible]ლებამან H. 7 და ურცხჳნოებამან – IK. 8 განრყუნიან IK. 9 მონაზონთასა K. 10 მოატყუ IHK. 11 მონაზუნებისა H. 12 მონაზუნებისაჲ I, მონაზონისა H, მონაზონებისა K. 13 არა IHK. 14 ანუ – K. 15 ქ˜ყნიერსა ACIHK, ქუეყანიერსა DE. 16 უმონაზნოდ E. 17 უკეთუ HK. 18 ჩუენ – DE.

ბასა ჩუენსა (19rI) მწარითა ტირილითა, უკუეთუ აწ მნატრელნი ჩუენნი, თაყუანისმცემელნი და მეტყუელნი — „ილოცეთ ჩუენ ცოდვილთათათჳს, მონანო ქრისტესნო!“ — მაშინ იპოვნენ განსუენებასა[1] შინა, ხოლო[2] ჩუენ — სულთქუმათა და ჭირთა, ბრალთა ჩუენთათჳს! ვინაჲცა საყუარელნო,[3] გლოცავ, განვიფრთხოთ უფლისა[4] მიმართ, ვიდრე ჟამი გუაქუს-(116rA)ღა, და ნუ განვსცხრებით საცთურითა ამის საწუთოჲსაჲთა.[5] რამეთუ სოფელი ესე წარვალს და გულისთქუმაჲ[6] მისი და დიდებაჲ მისი, ხოლო[7] რომელი იქმოდის ნებასა ღმრთისასა, ჰგიეს უკუნისამდე. (86rC)

შეურაცხ-ვყვნეთ[8] ყოველნი საქმენი საწუთონი,[9] ღმრთისაგან მომწყუედელნი[10] გონებისანი, რამეთუ ძალსა და სიკეთესა ენაცვალების სიბერე და უძლურებაჲ, და (57vK) დიდებასა და სიმდიდრესა დაჰკსნის[11] სიკუდილი და ხრწნილებაჲ, ხოლო სიმართლე[12] დაადგრების უკუნისამდე.

კეთილად იღუწიდ,[13] საყუარელო, აჰა, სტადიონი განღებულ არს ყოველთადა, და ღუაწლისდამდებელი იტყჳს მოციქულისა მიერ: „ესრეთ რბიოდეთ,[14] რაჲთა ეწინეთ“. (1) და ყოველი იგი მოღუაწე ყოვლისაგანვე იმარხავნ. და კუალად იტყჳს: „არავინ სამკედროჲ[15] შეეთხზვის[16] საწუთოჲსა[17] ვაჭრობათა, რაჲთა მკედარ-მყოფელსა სათნო-ეყოს. და[18] (63vH) დაღათუ ვინმე იღუწიდეს, არა́ვე გჳრგჳნოსან იქმნების, უკუეთუ არა შჯულიერად[19] იღუაწოს.[20]

ხოლო ღმერთმან და მამამან უფლისა ჩუენისა იესუ[21] ქრისტჱსმან[22] მოგცეს თქუენ სული ძალისა და სიბრძნისა და მოთმინებისაჲ,[23] მონებად მისსა ყოველთა დღეთა ჩუენთა. მისსა დიდება[24] საუკუნეთა უკუნისამდე,[25] ამენ.[26]

---

1 განსუჱნებასა HK. 2 და A] ხოლო DEIHK. 3 საყვარელნო K. 4 უფლისა ACK, ო˜ჲ H] ღმრთისა DE. 5 საწუთოსათა HK. 6 გულისთქმა H. 7 ხოლო ADEHK, რამეთუ C. 8 შეურაცხ-ვყუნეთ H. 9 საწუთონი ADEHK, საწუთოჲსანი C. 10 მომწყუჱდელნი HK. 11 დაკსნის K. 12 სიმართლე + დაა D (მომდევნო სიტყვის დასაწყისი). 13 იღუწიდ ADCHK, იღუაწე E. 14 რბიოდი H. 15 სამკედრო IHK. 16 შეეთხზჳს HK. 17 საწუთოსა HK. 18 და — C. 19 სჯულიერად DEH. 20 იღუწიდეს HK. 21 ი˜ჳს H. 22 ქ˜სმან ADI, ქ˜სმ˜ნ CHK. 23 მოთმინებისა — EK. 24 დ˜ბჲ ACDEIHK. 25 უკუნისამდე — ACIHK. 26 ა˜ნ ACHK, ამინ DEI. (1) I კორ. 9,24.

სწავლაჲ ივ.*

ძმაო, რად სცთები შეწევნულებითა ეშმაკისაგან ზეშთა[1] აღ(582rE)სლვად[2] ხარისხთა, რომელთაგან არაჲ[3] ირგო, პატივ-სდვა[4] რაჲ თავსა თჳსსა!

ისმინე მეტყუელისაჲ:[5] „არა რომელი თავსა თჳსსა ეწა(116vA)-მებოდის,[6] იგი არს სათნო, არამედ რომელსა უფალი ეწამებო-დის“. (1) ისმინე უფლისა[7] (66vD) მიერცა[8] თქუმული: „ვითარ ძალ-გიც რწმუნებად ურთიერთას დიდების[9] მიმღებელთა, და[10] დიდებასა მხოლოჲსა ღმრთისასა[11] არა-მეძიებელთა“.[12] (2)

თავად თჳსსა მოეგე, საყუარელო, და გულისკმა-ჰყოფდ,[13] რომლისა მიზეზისათჳს იჯმენ ამაოჲსა[14] საწუთოჲსაგან[15] და ეშმაკისა და ამპარტავანებისა[16] მისისაგან. და ამით დასცხრე[17] სოფლიოთა ზრახვათაგან. არა უწყია, რამეთუ უკუეთუ შეურა-ცხ-ჰყო[18] მოყუასი შენი, ამპარტავანებასა[19] ჰყოფ, თავმოყუარუ-ლობისა[20] და ცუდისა საცთურისასა?

იგონებდი ამასცა, ვითარმედ, აჰა, წარემატე და უპირატეს იქმენ (86vC) ძმისა[21] შენისა (19vI) თავმოყუარულებით[22] და ძლევისმოყუარებით, და რამეთუ არა გნებავს დამდაბლებაჲ ძმისა შენისაჲ,[23] ნუუკუე[24] ცუდადმზუაობრობამან მაგან[25] წარგადგი-ნოსა[26] შენ[27] ღმრთისა?[28] იხილე, ძმაო, ნუუკუე[29] აქა გინდეს უპირველეს ძმისა შენისა[30] ყოფაჲ,[31] და მუნ უდარეს მისსა იპოო,[32] ყოფადსა მას საუკუნესა, და გესმეს მაშინ,[33] რომელი ესმა მდიდარსა მას დიდებისმოყუარესა, შემწუარსა ცეცხლითა

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-17 თავადაა აღრიცხული.

1 ზესთა DE. 2 აღსლვად AC, აღვლად DEHK. 3 არა IHK. 4 პატივ-სდვ A, პატივ-სდვაჲ EH. 5 მეტყუელისა HK. 6 ეწამებოდეს E. 7 ო˜ჲ H. 8 მიერიცა E. 9 დიდებისა IHK. 10 და – E. 11 ღ˜ჲ I. 12 არა-მეძიებელთა] არა ეძიებთ H. 13 გულისკ˜ჲ-ჰყოფდ HK. 14 ამაოჲ A, ამაოსა HK. 15 საწუთოსაგან HK. 16 ამპარტავნებისა HK. 17 დასცხრე ACIHK, დასცხერ DE. 18 შეუაცხ-ყო HK. 19 ამპარტავნებასა K. 20 თავმოყუარულებისა K. 21 ძ˜ლისა IK, ძალისა H. 22 თავმოყუარულებით ACIHK, თავმოყუარულო-ბით DE. 23 შენისა HK. 24 ნუუკუჱ HK. 25 მაგან + შენმან IHK. 26 წარგადგინოს ADEIHK, წარგადგინოსა C. 27 შენ + შენ D. 28 ღ˜ჲ I. 29 ნუუკუჱ HK. 30 შენისა AC, შენისასა DEIK. 31 ყოფა HK. 32 იპოვო C. 33 მაშინ ADEI,] შენ C. (1) II კორ. 10,18. (2) იოანე 5,44.

უშრეტითა: „მოიკსენე, ვითარმედ[1] მიიღე კეთილი შენი ცხორებასა შენსა“. (1) რამეთუ წერილ არს: „მაღალნი კაცთა შორის — საძაგელ წინაშე[2] ღმრთისა“. (2)

ნუუკუე[3] დაგვიწყებიესა[4] მეტყუელისაჲ:[5] „რომელსა უნდეს[6] თქუენ შორის დიდ ყოფაჲ,[7] იყავნ თქუენდა მსახურ,* და რომელსა უნებს თქუენ შორის პირველ ყოფაჲ,[8] იყავნ თქუენდა მონა“. (3)

გულისკმა-ჰყოფდ,[9] ვითარმედ მოჰკუედ[10] სოფლით, და[11] ცხორებაჲ შენი დაფარულ არს ქრისტეთურთ[12] ღმრთისა[13] (582vE) თანა. რაჟამს ქრისტე გამოცხადნეს, ცხ(84rH)ორებაჲ ჩუენი, მაშინ თქუენცა გამოსცხადნეთ[14] დიდებით. (4)

ნუ გიყუარნ[15] კაცობრივი დიდებაჲ, რამეთუ არა დაგადგრების შენ უკუნისამდე, მეტყუელისა მისებრ, ვითარმედ: „ყოველი ჯორცი — თივა“. უფროჲსღა,[16] ნეტარ არს, რომელი (58rK) სრულთა კაცთა შორის აღირაცხოს, რამეთუ ხილულნი წუთჟამ, ხოლო არახილულნი — საუკუნო. რამეთუ უკუეთუ ჯერეთ მიწიერსა ზრახვასა ჰმონებ, ამაოება იქმნების საქმე შენი, რამეთუ ვერვის ძალ-უც ორთა უფალთა მონებად. (5)

განაგდე უკუე,[17] საყუარელო, უღე(67rD)ლი მტერისაჲ და ყოველი ამპარტავანებაჲ მისი, და დაამორჩილე ქედი შენი ტკბილსა ქუეშე[18] უღელსა მეუფისა[19] უფლისა და მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ ქრისტესსა, რამეთუ თავადმან თქუა: „რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, ამაღლდეს, ხოლო რომელმან აღიმაღლოს თავი თჳსი, დამდაბლდეს“. (6) და კუალად: „ღმერთი ამპარტავანთა წინა-აღუდგების, ხოლო[20] მდაბალთა მისცემს მადლსა“. (7) შევიშინოთ უკუე,[21] საყუარელნო, ნუსადა ითქუას ჩუენ-

---

* აქ, 116-ე ფურცლის შემდეგ A ხელნაწერს ეკლია 1 ფურცელი.

1 ვ˜რ IHK. 2 წინაშე — DE. 3 ნუუკუ© HK. 4 დაგჳწყებიესა H. 5 მეტყ˜ლისა HK. 6 უნებს A, უნდეს DEIHK. 7 ყოფა HK. 8 ყოფა HK. 9 გულისკ˜ჲ-ჰყოფდ HK. 10 მოჰკუ©დ HK. 11 და — E. 12 ქ˜სთ˜რთ C, ქ˜ეთურთ HK. 13 ღ˜ჲ H. 14 გამოცხადნებით E, გამოცხადნეთ H. 15 გიყუარნ CIHK, გიყუარან DE. 16 უფროსღა HK. 17 უკუ© CHK. 18 ქ˜შ© H. 19 მეუფისასა I. მეუფისა + და C, მ˜©ფის˜სა K. 20 ხოლო ADEI] და C. 21 უკუ© HK.

(1) ლუკა 16,25. (2) ლუკა 16,15. (3) მარკ. 10,44. (4) კოლ. 3,3-4. (5) მათე 6,24; ლუკა 16,13. (6) მათე 23,12; ლუკა 14,11. (7) იაკ. 4,6.

და მომართ: „შეიყუარეს დიდებაჲ კაცთაჲ უფროჲს, ვიდრე დიდებაჲ ღმრთისაჲ“, (1) რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[1] (87rC)

სწავლაჲ იზ.*

ძმაო, რაჟამს დაგირეკოს შენ ძმამან ღამე, რაჲთა აღსდგე დიდებისმეტყუელებად ქრისტესსა,[2] წადიერად აღდეგ, რაჲთა უუდბესმან[3] იხილოს რაჲ გულსმოდგინებაჲ შენი, აღადგინოს სული თჳსი განფრთხობად, მეტყუელისა მისებრ: „წინა-უსწრვეს თუალთა ჩემთა განთიად, წურთად სიტყუათა შენთა“. (2) და კუალად: „შუაღამე აღვდგი[4] აღსაარებად შენდა, განკითხვათა-თჳს სიმართლისა შენისათა“. (3) ხოლო უკუე(583rE)თუ[5] შეგემთხჳოს დანთქმულებაჲ ღრმითა ძი(20rI)ლითა, შეპყრობილსა უცნებისაგან[6] ეშმაკთაჲსა, და შემდგომად რეკისა განგელჳძოს, ნუვე გცონის ლოცვად აღდგომად. უწყოდე,[7] რამეთუ, ვითარ-იგი ბოროტებად მიმავალთა ბიჯისათჳსცა და უქმისა სიტყჳსა სიტყუაჲ მისცენ დღესა საშჯელისასა,[8] ეგრეთვე ერთისათჳსცა სიტყჳსა კეთილისა და ბიჯისა ერთისა სასყიდელსა მიიღებს ყოველი, რომელი მირბიოდის კეთილისა მიმართ.

ნუ გცონის უკუე,[9] არამედ აღდეგ და ნუ იტყჳ თავსა შორის თჳსსა: „აწ განეტეოს ჟამი და მე სადა წარვალ?“ რამეთუ მცონართაჲ[10] არს სიტყუაჲ ესე. არამედ უფროჲსღა აღდეგ და განიყრიდი საბურველსა (84vH) შენსა და მკუეთრ[11] განიპყრენ ჴელნი შენნი ღმრთისა მიმართ და თაყუანის-ეც საყდართა მადლისა მისისათა.[12] ესრეთ განაღე სენაკი შენი და მირბიოდე კრებად, ვითარმცა იძულებით შეგმთხუეოდა,[13] ვითარცა ქურციკი ივლტოდე და[14] დაღათუ უკუანაჲსკნელსაღა[15] ლოცვისასა მიესწრა, მხოლოდ ეწიე ოდენ. ნუ გცონის, არამედ აღდეგ, (67vD) რამეთუ

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-18 თავადაა აღრიცხული.

1 ამინ DE, ა˜ნ CIK. 2 ქ˜ესა I, ქ˜სსა ADEC, ქ˜ა HK. 3 უუდებესმან DE, უუდბესმან IHK. 4 აღვდგი AC, აღვდეგი DEIHK. 5 უკეთუ K. 6 ოცნებისაგან IHK. 7 უწოდე C. 8 სასჯელისასა DEIHK. 9 უკუჱ CHK. 10 მცონართაჲ DEC, მცონარეთა IHK. 11 მკუჱთრ K. 12 მისისაჲთა I. 13 შეგემთხუჱოდა I, შეგემთხუჱვოდა H. 14 და – IK. 15 უკუანაჲსკნელსა C.

(1) იოანე 12,43. (2) შდრ. ფს. 118,148. (3) ფს. 118,62.

ძალ-გიც შემდგომად ჟამისა განტევებისაცა აღსრულებად ფსალ-
მუნთა[1] შენთა (117rA) სენაკსა შინა შენსა, რომელნი მოიცხვით
მიგპარნა[2] მტერმან ოცნებითა,[3] ნუცა მიზეზითა მცონარებისაჲთა
მიაქცევ შენგან ლოცვასა დასასრულისასა, საყუარელო, არამედ
ხვალისა უგანმზადებულეს იპოები[4] საქმესა უფლისასა, რამეთუ[5]
უკუეთუ დააკლდე თჳნიერ ჭირისა და სნეულებისა, (583vE) ისმინე
თქუმული ფსალმუნსა[6] შინა: „დაიძინეს (87vC) ძილი მათი,[7] და
არა პოვეს[8] არარაჲ“. (1)

ესე უწყოდე, საყუარელო, ვითარმედ, რაოდენსაცა[9] (58vK)
ვინ ბოროტად ანუკვებდეს ჴორცთა თჳსთა, ესოდენ განამრავ-
ლებს ვნებათა სულსა შინა თჳსსა, და მიერითგან სული იგი,
დამძიმებული ბოროტისაგან ჴორცთა ჩუეულებისა, უნაყოფო
იქმნის; ვინაჲცა იტყჳს მაცხოვარი: „იხილეთ, ნუუკუე[10] დამძიმ-
დენ გულნი თქუენნი[11] შუებითა[12] და მთრვალობითა და ზრუნვი-
თა საწუთოჲსაჲთა“.[13] (2) და[14] მოციქული იტყჳს: „აღვიკრძა-
ლავ ჴორცთა ჩემთა და დავიმონებ, ნუუკუე,[15] სხუათა მქადაგე-
ბელი, თჳთ გამოუცდელ ვიქმნე“. (3) ხოლო რაოდენცა ვინ აიძუ-
ლოს თავი თჳსი საქმესა შინა ღმრთისასა, ესოდენ უმრთელეს
იქმნეს ჴორციოთაცა და განბრწყინდეს სულითა.

ვითარცა მოღუაწესა უჴმს გამოცდილებაჲ გუამისაჲ[16] მო-
სწრაფებით, რაჲთა თანა-შეანაწევროს გუამი ღუაწლსა ჴელოვნებ-
ისასა მოზავებად, ეგრეთვე მოღუაწესა ღმრთისმსახურებისასა
(20vI) უჴმს გამოცდად თავი თჳსი ყოველსა შინა საქმესა კეთილსა,
მოციქულისა (117vA) თქუმულისაებრ, ვითარმედ: „გამოიცადე
თავი თჳსი ღმრთისმსახურებითა, რამეთუ ჴორციელი გამოცდილე-
ბაჲ წუთჟამისა სარგებელ არს, ხოლო ღმრთისმსახურებაჲ ყოვ-
ლითავე სარგებელ არს,[17] რამეთუ აღთქუმაჲ აქუს აწინდელისა

1 ფსალმონთა DE. 2 მოიცხვით მიგპარნა ACIHK ∾ მიგპარნა მოიცხ-
ვით DE. 3 ოცნებითა AIHK, უცნებითა CDE. 4 იპოო IHK. 5 რამეთუ ADEI,
] ხოლო CHK. 6 ფსალმონსა DE. 7 მათი – DE. 8 პოეს K. 9 რაოდენსაცა
ADEI, რაოდენცა CK, რაოდენცაჲ H. 10 ნუუკუ CHK. 11 თქუნნი K. 12
შუბითა HK. 13 საწუთროჲსაჲთა I, საწუთოჲთა ACDE, საწუთოსათა H,
საწუთროსათა K. 14 და – IK. 15 ნუუკუ CHK. 16 გუამისა HK. 17 ხოლო
ღმრთისმსახურებაჲ ყოვლითავე სარგებელ არს – DE.

(1) ფს. 75,6. (2) ლუკა 21,34. (3) I კორ. 9,27.

ცხორებისა[1] და მერმისად,[2] ხოლო უფალმან აღა(85rH)დგინნეს სულნი ჩუენნი შიშად მისსა, რომლისა დიდებად საუკუნესა[3] საუკუნეთასა,[4] ამენ.[5]

სწავლად სარგებელისათჳს*[6]

გულისჴმა-ვყოთ, საყუარელნო, მდგომარეთა მათგან წინაშე ქუეყანისა[7] მეფისა და მსახურთაგან განხრწნადისა საყდრისა-თა,[8] ვითარ კრძალულებითა ყოვლითა, შიშით წარმოუდგებიან (68rD) მეუფესა[9] მათსა. (584rE) არა ფრიად[10] უფროდს ჩუენ თანამდებ ვართა, ვითარცა მორწმუნენი, დგომად წინაშე ზეცათა მეუფისა[11] ღმრთისა, შიშით და ძრწოლით, ყოვლითა სიწმიდი-თა? ვინადცა არა კეთილ ყოფად შევჰრაცხ,[12] საყუარელნო, ურცხჳნოდთა[13] თუალითა მიხედვასა (88rC) წინამდებარეთა[14] საი-დუმლოთა[15] ჴორცისა და სისხლისა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტ-ესთასა.[16]

დაგარწმუნებდინ თქუენ საღმრთოდ წერილი,[17] მეტყუელი: „და შეძრწუნებულ[18] იქმნა მოსე ვერ-შეძლებად განცდად, რამეთუ წერილ არს: „მადიდებელნი ჩემნი ვადიდნე, ხოლო შეურაცხ-ისმყოფელი ჩემი შეურაცხ-იქმნეს“.[19] (1)

შენ სადმე, ვითარცა კაცი, სცნობ[20] ხოლო იგი ვითარცა ღმერთი მეცნიერ არს სიღრმეთა გულისათა და წინამხედველ მოგონებათა შენთა. რამეთუ არარად[21] არს დაბადებულთაგანი უჩინო წინაშე თუალთა (118rA) მისთა. ვინადცა,[22] ვითარ იკა-დრებენ ვინმე დატევებად ჟამისწირვისა და განსლვად გარე, თჳნიერ დიდისა ჭირისა?

---

*ბერძნულში ეს „სწავლად“ მე-19 თავადაა აღრიცხული.

1 ცხორებისად DE. 2 მერმისა H. 3 საუკუნეთა ACIHK, საუკუნესა DE. 4 უკუნისამდე H. 5 ა˜ნ AIHK, ამინ DE. 6 სარგებელისად AI, სარგებელი-სათჳს DE, სარგებელისა HK. 7 ქ˜ყნისა C. 8 საყდრისაგან DE. 9 მ˜ფჩსა ADEHK. 10 ფრიად – CIHK. 11 მ˜ფჩისა K. 12 შეჰვრაცხ I, შევრაცხ K. 13 ურცხჳნოთა HK. 14 წინამდებარისა IHK. 15 საადუმლოთა C. 16 ი˜ჴს ქ˜სთა H. 17 წინაადსწარმეტყუელი IHK. 18 შეძრწუნებული DE. 19 შეუ-რაცხ-იქმნის DE, შეურაცხ-იქმნას K. 20 ვითარცა კაცი სცნობ ACHK ∼ სცნობდ, ვითარცა კაცი DE. 21 არად C. 22 ვინაცა HK.

(1) I მეფ. 2,30.

ნუუკუე[1] იწოდე თუმცა სერობად კაცისა მდიდრისა მიერ, იკადრე-მცაა აღდგომად შორის ქუე[2] მსხდომარეთა და წარსლ-ვად[3] სახიდ თჳსა?[4] ანუ არამცა გებით[5] ჰგებდია, ვიდრემდის ზოგად ყოველნი აღდგენ?

შევიშინოთ უკუე,[6] საყუარელნო,[7] რამეთუ წერილ არს: „წყ-ეულ იყავნ ყოველი კაცი, (59rK) რომელი იქმოდის საქმესა უფლისასა უდებებით“. (1) ვისწრაფოთ უკუე[8] მცირესა ამას და ბოროტსა საწუთოსა[9] სათნო-ყოფად უფლისა, რაჲთა დავიმკჳ-დროთ სასუფეველი საუკუნოჲ, რამეთუ იგი თავადი არს წმიდა, წმიდათა შორის განსუენებულ და მიმცემელ სულმოკლეთა ნუგ-ეშინისცემისა, რომლისა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[10] (4rB)*

სწავლაჲ იგ.**

ვითარ ვჰგონებ,[11] ძმანო, სამნი არიან ჰრულნი, რომელნი ღამე (21rI) აშფოთებენ (584vE) კაცსა, და პირველი იგი შეემთხ-უევის მოწევნად ძმასა ზედა სივერაგითა ბოროტისაჲთა, რაჟამს იწყოს ფსალმუნებად,[12] და თჳნიერ (85vH) ძმისა უდებებისა ვე-რარაჲ[13] ძალ-უც. ხოლო მაშინ უფროჲს აშფოთებს, უკუეთუ დამძიმებულ იყოს სტომაქი[14] ძმისაჲ[15] საჭმელთა მიერ და სა-სუმელთა. ხოლო მეორე მოიწევის ძმასა ზედა საშუალსა ლოცვისასა თჳსისა (68vD) უდებებისაგან, რაჟამს არა დაშურეს კაცი დგომად, ვიდრე აღსასრულადმდე[16] კანონისა, არამედ (88vC) საშუალსა კრებისასა დაუტეობდეს[17] მლოცველთა და წარვიდო-დის სარეცელად თჳსსა. ხოლო მესამე ბუნებითითა შემთხ(118vA)-უევითა მოიწევის ძმასა ზედა, ესე იგი არს, შემდგომად კანონისა აღსრულებისა, ჩუეულებითისა მის კრებისა.[18] ამისთჳს გჳკმს

* დასაწყისი ფრაგმენტისა B-ში.

** ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-20 თავადაა აღრიცხული.

1 ნუუკუ CHK. 2 ქუ ADHK, ქუე CE. 3 წარსლვად AC, წარსლვაჲ DEI, წარსლვაჲ HK. 4 თ˜სსა AHK, თჳსა CDEI. 5 გებით E. 6 უკუ CHK. 7 საყუარელო C. 8 უკუ IK, – ACDEH. 9 საწუთროჲსა I, საწუთროსა K. 10 ამინ AD, ა˜ნ CIHK. 11 ჰგონებთ A, ვჰგონებ BCDEHK. 12 ფსალმონებად BD. 13 ვერაჲ C. 14 სტომაქი – IK, სტომაქი] მოყუ˜ჲსი H. 15 ძმისაჲ] მძიმისა K. 16 აღსასრულამდე CBD. 17 დაუტეობდეს ABCIHK, დაუტევებდეს DE. 18 მის კრებისა – E.

(1) იერემია 48,10.

სულგრძელებაჲ უუძლურესთა ძმათა მიმართ, რაჲთა არა იქმნეს ზრახვაჲ[1] მტერისაჲ.[2] ხოლო შენ, ძმაო, ნუ უდებ ხარ განფრთხობად ყოველსა შინა.

არა გასმიესა, რამეთუ მრავალგზის რაჲ იწოდა სამოელ[3] წინაჲსწარმეტყველი, დაღათუ ყრმაჲ იყო, არამედ არავე დაიცონა აღდგომად ერთგზის და ორგზის. ვინაჲცა, რაჟამს სდგე ლოცვად, გინა ძმათა შორის ანუ თჳსაგან დიდებისმეტყველებად ღმრთისა, და გაშფოთებდეს შენ პირველი ჭრული, ცან და წინააღუდეგ, ნუსადა ძნიად მცონარებითა შენითა ცუდად მიგაქციოს შენ[4] სარეცელად[5] შენდა, არამედ სიმჴნით დაითმენდი. დაღათუ პირსა ზედა დაგაკუეთოს[6] შენ ერთგზის და ორგზის, ნუვე წარხუალ ადგილით და ჰპოო დიდი სარგებელი, რამეთუ ვნებაჲ უძღებისა ძილისაჲ[7] მსგავს არს ნაყროვნებასა,[8] რამეთუ უკუეთუ[9] ვინმე დააჩჴოს ფრიადისა ჭამასა, მასვე ფრიადსა ეძიებს ბუნებაჲ, ხოლო უკუეთუ ვინმე დააჩჴოს[10] მარხვ(585rE)ასა, არღარა ეძიებდეს მრავალმჭამელობასა.[11]

იგონებდ მეთევზურთასა, ვითარ ღამე ყოველ წარჰვლიან[12] მღჴძარებით, ხოლო უკუეთუ ვინმე მათგანი დაწვეს,[13] დამძიმებული ძილითა, რაჟამს (4vB) აღდგეს ძილისაგან, მაშინ სცნობნ[14] თავსა თჳსსა[15] არცა ერთისა რაჲს[16] შემპყრობელად, ხოლო მღჴძა(119rA)რეთა და ფრთხილთა — განგებულად. მაშინ იწყის თავსა შორის თჳსსა შენანებად და თქუმად: ვაჲმე ცოდვილსა და უდებსა და მცონარსა, რამეთუ უდებ ვიქმენ და დავიძინე! და თუ არა, მეცა შემეპყრო(86rH)ბვოდა მოყუასთა ჩემთაებრ (89rC) და განგებად მედვა. ხოლო აწ, უდებ-ქმნული,[17] აჰა, ცარ(21vI)იელი[18] წარვალ სახიდ თჳსსა, არარაჲს მქონებელი

1 ზრახვა K. 2 მტერისა HK. 3 სამოელ ACIHK, სამუილ DE (კიდეჩამოჭრის გამო B-ში არ ჩანს ამ სახელის დაწერილობა. 4 შენ — A. 5 სარეცელად BDEIHK, სარეცლად AC. 6 დაგაკუᲑთოს HK. 7 ძ˜ღლისაჲ E, ძილისა HK. 8 ნაყროვნებასა ABCDHK, ნაყროვანებასა E. 9 უკეთუ HK. 10 ფრიადისა ჭამასა, მასვე ფრიადსა ეძიებს ბუნებაჲ, ხოლო უკუეთუ ვინმე დააჩჴოს — IK. 11 მრავალმჭამელობასა ABCHK, მრავალსა მჭამელობასა DE. 12 წარჰვლოიან B, წარვლიან IK, წარჰვლინ H. 13 ~ დაწვეს მათგანი IK. 14 სცნობს ACIHK, სცნობნ BDE. 15 თავისა თჳსისასა IHK. 16 რას I. 17 უდებ-ქმნილი K. 18 ცარიელი ABCDE, ცალიერი IHK.

ჴელთა, რამეთუ თქ||უმულ*[1] არს: „დაიძინეს ძილი მათი და არა (59vK) პოვეს[2] არარაჲ“.

ამას[3] თანა გულად-იხუენ,[4] საყუარელო, მეკეცენიცა და ჴელმყოფელნი მჭედლობისა ჴელოვნებასა, და ჰპოო მუნ ჭირი უზომოჲ[5] და ფრიადი მღჳძარებაჲ, თანა მოთმინებითურთ. ხოლო ჩუენნი არცაღა კუამლითა და მტუერითა[6] შეიღებვიან ჴორცნი, არცა რას მსგავსსა ამათსა[7] დავითმენთ, არამედ მდგომარე ვართ ადგილსა წმიდასა და განწმედილსა, წინაშე უფლისა ღმრთისა ჩუენისა, პატიოსნებითა და მშჳდობითა მრავლითა, სიხარულითა სულიერითა და სასოებითა კეთილითა, და რაჲსა[8] უდებ ვართ, საყუარელნო, რამეთუ რაჲ არს ჟამი ჩუენი ქუეყანასა ზედა? აჰა, წინაჲსწარმეტყუელი ჴმობს: „კაცი ამაოებასა მიემსგავსა,[9] დღენი მისნი, ვითარცა აჩრდილი[10] წარვლენ.

ნუ ებაძვები[11] ჩემ უდებისა[12] და წარწყმედულისა მოთმინებასა, ვინაჲთგან ზედა-მიწევნით (585vE) უწყი, ვითარმედ, რომელი ფრთხილ იყოს, მან შეიძინოს, ხოლო უდებ-ქმნილი იზღჳოს, რამეთუ თითოეულმან[13] ჩუენმან თავისა თჳსი(119vA)სათჳს სიტყუაჲ მისცეს ღმერთსა.[14] და მე უწყი, ვითარმედ უსიტყუელ[15] ვარ საქმეთაგან, რამეთუ სხუათა განმსწავლელი მასვე უდებებასა შინა დავშთი. ვინაჲცა გევედრები თქუენ, სარწმუნონო მონანო მაცხოვრისანო: ევედრენით ჩემ ცოდვილისათჳს მაცხოვარსა ჩუენსა ქრისტესა, მეუფესა[16] ძალთასა, რაჲთა აღკოცნეს[17] სიმრავლენი ცოდვათა ჩემთანი სიმრავლისაებრ მოწყალებათა მისთაჲსა[18] და მაცხოვნოს (89vC) სასუფეველსა მისსა შინა ზეცათასა.

ნუმცა უკუე,[19] ვითარცა შესაძინელად შეგირაცხიეს ძილი, რამეთუ შესაძინელ და განსუენება[20] არს, რაჲთა აიძულებდეს (8rB)** ვინმე თავსა თჳსსა მარადის საქმესა შინა უფლისასა.[20]

---

* აქ 68-ე ფ-ის შემდეგ D-ს აკლია ერთი ფურცელი.

** 4vB ფურცლის ტექსტი გრძელდება 8rB-ზე.

1 თქმულ K. 2 პოეს H. 3 ამას BCHK, მას E. 4 გულად-იხუѣნ HK. 5 უზომო HK. 6 მტუѣრითა HK. 7 მათსა H. 8 რასა H. 9 მიემსგავსა + და AC. 10 აჩრდილნი BCIHK, აჩრდილი ADE. 11 ემსგავსები H. 12 უდბისა C. 13 თჳთოეულმან BH. 14 უფალსა C. 15 უსიტყუѣლ BHK, უსიტყულ E. 16 მფ˜ѣსა AHIK. 17 აკოცნეს IK. 18 მისთასა HIK. 19 უკუѣ HK. 20 განსუѣნებაჲ HK. 20 მარადის საქმესა შინა უფლისასა – H.

ვინაჲცა, საყუარელნო, ვაიძულნეთ თავნი თჳსნი, რაჲთა, მო-
რაჲ-ვიდეს უფალი, მპოვნეს ჩუენ[1] მღჳძარედ, და ღირს მყვნეს
ჩუენ[2] ნეტარებასა თჳსსა,[3] რამეთუ მან თქუა: „ნეტარ არიან იგი
მონანი, რომელთა, მო-რაჲ-ვიდეს[4] უფალი[5] მათი,[6] პოვნეს იგინი
მღჳძარენი.[7] (1)

ვჰლოცვიდეთ ურთიერთას, საყუარელნო; ურთიერთას ვას-
წავებდეთ შიშსა (86vH) ღმრთისასა. ურთიერთისა[8] გულს-
მოდგინებასა აღვადგინებდეთ სადიდებელად და ქებისმეტყუელე-
ბად ღმრთისა და მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ ქრისტესსა, რაჲთა
მანცა აღმადგინნეს ჩუენ ყოველთა თანა, რომელთა შეიყუარეს
გამოჩინებაჲ მისი და დამადგინნეს ჩუენ[9] მარჯუენით მისსა სა-
სუფეველსა შინა მისსა, რამეთუ მისი დიდებაჲ ს(586rE)აუკუნეთა
უკუნისამდე, ამენ.[10] (120rA)

სწავლაჲ[11] ით.*

უკუეთუ მოვიდეს ძმაჲ რომლითაცა მი(22rI)ზეზითა მონა-
ზონებად, უკუეთუ არა განიფრთხოს, მყის[12] მოულოდებელად
შთანთქას იგი ეშმაკმან,[13] რამეთუ იწყებს ბოროტი კუეთებად
მისსა[14] და თქუმად: „რადღა გნებავს აწ ტკივილთმოყუარებად
სათნოებისათჳს, და შრომად და უბადრუკებად, რამეთუ არა
ყოფად არს მოსაგებელი! ნუუკუე[15] თჳსითა წინააღრჩევითა მოხ-
უედა[16] მონაზონებად, რამეთუ არათუმცა შემთხუეულ[17] იყო შენ-
და იგი რაჲმე საქმე და ჭირისათჳს მონაზონ-ქმნილ იყავ, შენმცა
მონაზონ (60rK) იქმენა ოდესცა? ნუ გნებავნ[18] აწ ცუდად უბა-
დრუკებაჲ, რამეთუ არა მადლიერ[19] არს ღმერთი შენდა[20] ამას!“

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-21 თავადაა აღრიცხული.

1 „მპოვნეს ჩუენ“ გამორჩენია C-ს მწერალს და შემდეგ შეუვსია კიდეზე. 2 ჩუენ – IK. 3 თჳსსა BCDEHK, მისსა A. 4 მოვიდეს C. 5 უფალი + იგი HK. 6 მათი + და CIHK. 7 მღჳძარენი BCHK, მღჳძარედ E. 8 ერთი ერთისა H, ერთი ერთსა K. 9 ჩუენ + ყოველთა თანა, რომელთა შეიყუარეს გამოჩინებაჲ მისი და დამადგინნეს ჩუენ DE. 10 ამინ ADE, ა˜ნ CI. 11 სწავლა K. 12 მყის – B. 13 ვეშაპმან DE, ეშმაკმან ABCHIK (o Diabolo~). 14 ~ მისა კუჱთებად HIK. 15 ნუუკუჱ CHK. 16 მოხუჱდა HK. 17 შემთხუჱულ HK. 18 გნებავს AC, გნებავნ BDEHIK. 19 მადრიელ BCH. 20 ~ ღმერთი შენდა ABCHK ~ შენდა ღმერთი DE.

(1) ლუკა 12,37; მარკ. 13,36.

— ამას შთაუგდებენ მტერი ძმასა, რამეთუ ჰნებავნ[1] შთაგდებად მისი მთხრებლად სასოწარკუეთილებისა.[2]

მაშინ მიერითგან იწყის ძმა(90rC)მან უდებებით და უშიშოებით ყოფად, და სიტყუა-უგებნ[3] დიდთა და მცირეთა, და იკუმევნ[4] ძილსა განუძღომელსა. დაღათუ კეთილი რაჲმე[5] ექმნის[6] ოდესცა, ინანინ, ვითარცა ზღვევად მისსა შერაცხილსა. ზედაჲსზედა დრტჯნავნ და სტირნ თავსა თჯსსა და ყოვლად ყოვლითურთ წარსაწყმედელსა მისცის თავი თჯსი. და რომელ-იგი უკმნ უმეტესი შრომაჲ[7] სათნოებისათჯს, უფროჲსღა წინააღმდგომსა ჰყოფნ, არა განხილვითა თავსა შორის თჯსსა ქველისმოქმედებათა[8] უფლისათა.[9]

და ნაცვალად[10] ამისსა, (120vA) რომელ(8vB)მცა[11] ჰრქუა თავსა თჯსსა: „სულო, რაოდენნი[12] სიმრავლითა მარხვათა და მოწყალებათაჲთა[13] ღირს იქმნეს ესევითარად მოქალაქობად[14] მოსლვად, ხოლო მე, რომელმან უდებებით წარვვლ(586vE)ენ[15] ყოველნი ჟამნი ცხორები(69rD)სა ჩემისანი, და უფალმან ღირს მყო[16] ესევითარად მოქალაქობად მოსლვად, (87rH) პატიოსნისა და მიმოდაუბნეველისა ცხორებისა,[17] არა მოჯსენებითა მრავალთა ცოდვათა[18] ჩემთაჲთა.[19] ვინაჲცა ჩუენცა,[20] სულო, ვიწყოთ ქმნად ნაყოფთა, ღირსთა სინანულისათა“, (1) რაჲთა არა მრჩობლნი ტანჯვანი ვპოვნეთ მათთჯს, ვითარცა მადლისა ღმრთისა უარმყოფელთა[21] და ქველისმოქმედებათა მისთა არა მომჯსენებელთა.

ისმინე უკუე[22] იგავიცა ამის პირისათჯს:

მდიდარი ვინმე იყო ადგილსა რომელსამე და იყიდა თავისა თჯსისა აგარაკი წიაღ-კერძო მდინარისა, და მიუწოდა[23] თჯსთა

---

1 ჰნებავნ ABHIK, ჰნებავს DE. 2 სასოწარკუეთილებისა HK. 3 სიტყ˜ჲ-უგებნ H. 4 იკმევნ IK. 5 რამე I, რაიმე C. 6 ექმნის AC, ექმნინ HIK. 7 შრომაჲ ABCHI, შრომა K, დაშრომაჲ DE. 8 ქუეყლისმოქმედებათა HK. 9 ო˜ჲთა H. 10 ნაცვლად E, ნაცულ˜ჲდ H. 11 რაჲთამცა B, რომელმცა ACDEHIK. 12 რაოდენი K. 13 მოღუაწებათაჲთა ABC] მოწყალებათაჲთა DEI (elehmosunwn), მოწყალებათათა HK. 14 მოქალაქობად ABCHK, მოქალაქებად DE. 15 წარვლენ ACHIK. 16 მყო + მე K. 17 ცხოვრებისა K. 18 ცოდვათაჲ E. 19 ჩემთათა HK. 20 ჩუენ A. 21 უარმყოფელთა ABCHIK, უარისმყოფელთა DE. 22 უკუჱ HK. 23 მოუწოდა AC, მიუწოდა BDEHIK.

(1) შდრ, მათე 3,8; საქმე 26,20.

მონათა, და მყის წარვიდა და განუყო მათ აგარაკი იგი, და მიჰმადლა თითოეულსა, ვითარცა სთნდა მას,[1] და ჰრქუა (22vI) მათ: „წარვედით თითოეული[2] ადგილსა თჳსსა, და იქმოდეთ მას შინა ვიდრემდე[3] მოვიდე და ვიხილო მოქმედებაჲ თქუენი“.

და ვიეთნიმე მათგანნი (90vC) იპოვნეს[4] ერთგულ და უფლის-მოყუარე, ამისთჳს არა უსმ ექმნეს[5] განწესებასა მეუფისა[6] მათისასა. ხოლო სხუანი მათგანნი იყვნეს[7] ურჩ და ქედფიცხელ, წინა-აღუდგეს უფალსა მათსა და ჰრქუეს[8] მას: „ჩუენ კმისა შენისასა არა ვისმენთ და მდინა(121rA)რესა არა წიაღ-ვჰლით[9] და აგარაკსა შენსა არა ვშურებით!“ და ამათ ყოველთა ზედა არავე განურისხნა უფალი მათი.

მაშინ განუმზადა მდიდარმან მან სასუმელი მონათა თჳსთა, და დაათრვნა[10] რაჲ ურჩნი იგი მონანი, უბრძანა სხუათა მონათა,[11] და წიაღვლებად სცნა იგინი მდინარესა მას. და დადვეს თითოეული[12] მათი ნაწილსა, რომელი მისცა მათ უფალმან მათმან.

და შემდგომად ა(587rE)მისსა, განიღჳძა რაჲ ერთმან[13] მათგანმან,[14] პოვა[15] თავი თჳსი წიაღ-კერძო მდინარისა, მდებარედ[16] ნაწილსა შინა, რომელი მისცა მას უფალმან მისმან.

და განჰკრთა მონაჲ[17] იგი ამათ[18] ზედა და თქუა თავსა შორის თჳსსა: „უკუეთუ[19] ესრეთ შემიყუარა მე უფალმან ჩემმან, (60vK) რომელ,[20] არა(9rB)განრისხებულმან ურჩებასა ზედა ჩემსა,[21] სულგრძელებით წიაღ-მავლო[22] მდინარე ესე,[23] და სამძლავროჲ,[24] ვითარცა (69vD) სიზმრივ განმავლო, მეცა კეთილად ვშურებოდი აგარაკსა მისსა, მოჴსენებითა (87vH) ქველის-მოქმედებათა მისთაჲთა![25]

და იწყო მონამან მან მოსწრაფებით მოქმედებად, ვიდრე წევნადმდე[26] მისსა წინადამწყებელთა მისსა.

---

1 სთნდა მას A ∼ მას სთნდა BCDEHIK. 2 თჳთოეული B, თითოეულსა K. 3 ვიდრე A(C), ვიდრემდე BDEHIK. 4 იპოვნეს H. 5 იქმნეს A, ექმნეს BCDEHIK. 6 უფლისა IK. 7 იყ˜ნეს H. 8 ჰქ˜ნს AB. 9 წიაღ-ვჰლით ABCDHI, წიაღ-ვლით K. 10 დაათვრნა H. 11 მონათა – AC. 12 თითოეული BD. 13 ეთმან D. 14 მონამან E. 15 პოვა ABCHK, – DE. 16 მდებად AC. 17 მონა HIK. 18 ამას AC, ამათ BDEHIK (**epi toutoi~**). 19 უკუთუ K. 20 რომელ – A. 21 ზედა ჩემსა A ∼ ჩემსა ზედა BCHIK. 22 წიაღ-მავლო + მე DE. 23 ესე – ACHIK. 24 სამძლავრო H. 25 მისთათა HK. 26 წევნამდე BCH, წევნადმდე ADIK.

ამისსა[1] შემდგომად განიღჴა მეორემანცა მონამან, და პოვა რაჲ თავი თჴსი წიაღ-კერძო მდინარისა, აგარაკსა უფლისა თჴ-სისასა, ვითარ-იგი ბოროტ და ფიცხელ იყო, თქუა თავსა შორის თჴსსა: „აჰა, – იტყოდა, – მდინარე ესე დიდი და სამძლავროჲ[2] წიაღ-მავლო მე, ვითარცა სიზმრით,[3] ხოლო მე უტეო[4] უქმად[5] აგარაკი მისი და ვიხი(121vA)ლო-ღა, რაჲ-ძი უნებს ყოფად ჩემდა!

და კუალადცა[6] მიაწვინა თავი თჴსი მცონარმან მან მო||ნამან* და დაიძინა. და ძილსა მას[7] შინა მისსა[8] აღმოსცენდეს ეკალნი და თივანი ველისანი და დაფარეს იგი.

და შემდგომად მრავლისა ჟამისა, მო-რაჲ-ვიდა[9] უფალი მათ მონათაჲ,[10] ხილვად საქმესა თითოეულისა მათისასა, და იხილა საქმე წინა-დამწყებელთაჲ,[11] და აკურთხნა იგინი. ამისსა შემდგომად მივიდა ხილვად[12] მონისა მის,[13] რომელსა მან,[14] ვითარცა სიზმ-რივ წიაღ-ავლო[15] მდინარე, და იხილა რაჲ[16] კეთილი მო(23rI)-ქმედებაჲ მისი, განიხარა მის ზედა და[17] (587vE) აკურთხა იგი. ამისსა შემდგომად მივიდა[18] ხილვად მცონრისა[19] მისცა[20] მონისა და მოქმედებისა მისისა. და მივიდა რაჲ, პოვა იგი მძინარე და[21] დაფარული ეკალთაგან და თივათა ველისათა. და კმა-უყო[22] მას უფალმან მისმან შინებით და ჰრქუა: „მონაო ბოროტო და მედგა-რო, რაჲსა უქმად უტევე აგარაკი ჩემი! ანუ არა სცანა, ვითარ ვითარცა სიზმრით წიაღ-გავლე შენ მდინარე და დაგდევ ნაწილ-სა მაგას ზედა, შენდა ხუედრებულსა, და არა ძჴრისმოკსენე გექმენ პირველისათჴს ურჩებისა შენისა, არა შენცა გიკმდაა[23] მსგავსად შენ თანა მონისა, ვითარსახედ იგიცა წიაღ-მოვავლე მდინარესა ამას?

---

*აქ წყდება 90vC. ამის შემდეგ ხელნაწერს რამდენიმე ფურცელი აკ-ლია, და მომდევნო 91-ე ფურცლით ტექსტი გრძელდება 24 (კდ) თავიდან.

1 ამისსა BCDHIK, ამისცა E. 2 სამძლავრო HK. 3 სიზმრივ IK, სიზმრით ABDEH. 4 უტევო H. 5 უქმად ABCHIK, – DE. 6 კუალად A, კუალადცა BCDEHIK. 7 მას – HIK. 8 მისსა – DE. 9 მოვიდა ABHIK, მო-რაჲ-ვიდა DE. 10 მონათა HK. 11 წინა-დამწყებელთა HK. 12 ხილვად – ABHIK. 13 მის – AK. 14 მას K. 15 წიაღ-ავლო AB, წიაღ-ვლო DHIK. 16 იხილა რაჲ] იხილაჲ A. 17 და + განიხარა მის ზედა და D. 18 მივიდა AHIK, მოვიდა BDE. 19 მცონრისა ABD, მცონარისა EHIK. 20 მის HIK. 21 და – IK. 22 კ˜ჲ-უყო H. 23 გიკმდაა ABD.

მაშინ ვერცა ერთი სიტყჳსგებაჲ პოვა მონამან მან დღესა მას საშინელსა, ხოლო უფალმან მისმან ყო მის თანა საქმისაებრ მისისა. (70rD)

მდიდრად უკუე[1] (122rA) იტყოდა მეუფესა[2] ქრისტესა, ხოლო აგარაკად — სარწმუნოებასა, ხოლო დათრო(88rH)-ბად — განსაცდელსა, ხოლო მაიძულ(9vB)ებელად მდინა-რედ — საცთურსა და სიმდიდრესა ამის საწუთოჲსასა, ხოლო წადიერად მონად — მართალთა, ხოლო სიმთრვალით განფრ-თხობილად და მოქმედად[3] — კაცსა ცოდვილსა, რომელმან მოწევნითა მის ზედა განსაცდელისაჲთა,[4] და მის მიერ ცნობითა უფლისა ქველისმოქმედებათაჲთა,[5] განიფრთხვის მრავალთა ცოდ-ვათაგან და მოქმედ იქმნის სიმართლისა, ნებისაებრ ღმრთისა. ხოლო მცონრად[6] მონად — კაცსა უარმყოფელსა[7] მადლისა უფლისასა, და უგულებელსმყოფელსა თჳსისა ცხორებისასა.

ამათ ყოველთა თანა გულისჴმა-ჰყოფდ[8] სავ(588rE)ლეს, რამეთუ ამან ებისტოლენი[9] მიიხუნა მღდელთმთავართაგან და მივიდოდა და(61rK)მასკოდ შეკრვად მორწმუნეთა უფლისა მიმართ. და რომელი გამოსრულ იყო გარდაქცევად სარწმუნოებისა, იპოვა ქადაგ სარწმუნოებისა,[10] რამეთუ მრავალ წყალობანი უფლისანი ყოველთა ზედა, რომელნი ხადიან მას ჭეშმარიტებით, მისსა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამინ.[11]

სწავლაჲ[12] კ.*

კრებულსა შინა მყოფთა ჭაბუკთა მონაზონთა თითოსახედ ჰბრძავს მტერი, ხოლო[13] ვიეთმე მათგანთა შთაუგდებს სიძუ-ლილსა ჴელთსაქმრისა მათისასა. და თუ რომლითა სახითა, — ვიტყოდი მე მადლისა თანამოქმედებითა.

განთიად აღ-რაჲ-დგის[14] ძმაჲ[15] თავისა თჳსისათჳს ლოცვის

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-22 თავადაა აღრიცხული.

1 უკუ~ HK. 2 მფ~ßსა ADHIK. 3 მოქმედებ~ჲდ H. 4 განსაცდელისათა HK. 5 ქუßლისმოქმედებათაჲთა HK. 6 მცონრად ABDI, მცონარად EHK. 7 უვარმყოფელსა H. 8 გულისჴმა-ვჰყოფდ AB, გულისჴმა-ჰყოფთ DE, გულისჴ-~ჲ-ჰყოფდ HIK. 9 ეპისტოლენი HIK. 10 იპოვა ქადაგ სარწმუნოებისა — E. 11 ა~ნ HIK, ამინ BD, — A. 12 სწავლა K. 13 ხოლო ABDE, რამეთუ HIK. 14 აღ-რაჲ-დგეს A, აღდგის რაჲ HIK. 15 ძმა K.

ყოფად[1] სე(122vA)ნაკსა შინა, და ეგრეთ დაწყებად ჴელთსაქმ-
რისა, მაშინ კეთილისმოძულე მტერი მოართუამნ მას გულისსი-
ტყუასა (23vI) მოწყინებისასა. და უკუეთუ დაითმინის ძმამან
მან[2] ზედა-მოსლვაჲ[3] მოწყინებისაჲ[4] წურთასა შინა და[5] ჴელთ-
საქმარსა, მაშინ განიკადის მისგან მოწყინებაჲ თანამოქმედებითა
მისდა[6] მადლისაჲთა.[7] არამედ ამით იძლევინ ძმაჲ[8] მოწევნასა
მის ზედა მოწყინებისასა, რამეთუ, მო-რაჲ-ვიდის იგი, არა წინა-
განეწყობვინ მას მოთმინებისა მიერ, რომლისათჳსცა იძლევის.
არამედ მყის დაჴსნილობითა გულისსიტყჴსაჲთა[9] იწყის (70vD)
თქუმად თავსა შორის თჳსსა: „დღეს რეცა დაჴსნილად-რაჲმე
ვაგრძნობ თავსა ჩემსა და უძლურ რაჲთმე ვარ, და (10rB) რაჲ[10]
მიჴმს ქმნად? უფროჲსღა[11] დღეს უქმებდე, რაჲთა მცირედ
განუსუე(88vH)ნო[12] თავსა თჳსსა, და ხვალე[13] ვასწრაფებდე[14]
თავსა თჳსსა, და ვქმნე ორი(588vE)სა დღისა საქმე.

ესრეთ უქმებნ[15] ძმაჲ[16] იგი პირველსა დღესა, და მიეპარვინ
მას ერთისა მის[17] დღისა საქმე. ხოლო მეორესა კუალად ხვალ-
ისა დღე, უმძაფრესი მოწყინებაჲ მოართჳს ძმასა მას[18] კეთილის-
მოძულემან მტერმან, უფროჲს[19] გუშინდელისასა,[20] და მოაჴსენებნ
მას მის დღისასაცა[21] და გუშინდელსაცა. მიერითგან, შეცვული
გულისსიტყუათაგან, აღდგის და დაუტევის საქმე თჳსი; და მრავალ-
გზის იწყის-ცა ქმნად არა-საქმესა, ვითარცა საქმესა, რომლითა
ანუ (123rA) სენაკით გამოსლვითა მიმოძრავნ მონაზონსა, და
ამით განსცდინ მტერი მონაზონსა თჳსისა უდებებისა მიერ.

სხუასა ძმასა სხუებრ[22] ჰბრძავნ მტერი. ისმინე მისიცა მიზეზი
და ბრძენ იქმენ და მიეც დიდებაჲ მხოლოდ ბრძენსა ღმერთსა,
და ისწავე კრძალვაჲ,[23] ვითარცა მეცნიერმან მზირთა მისთამან,
რაჲთა არა შთაჰვარდე[24] მახესა მისსა,[25] რამეთუ ვითარცა ლომი

---

1 ლოცვის ყოფად AD, ლოცვისა ყოფად BEHIK. 2 მან – DE. 3 ზედა-
მოსლვა K. 4 მოწყინებისა HK. 5 და – DE. 6 მისდა + მოქმედებისაჲთა
და (+ მა D) DE. 7 მადლისათა HK. 8 ძმა K. 9 გულისსიტუათაჲთა DE,
გულისსიტყჴსათა HK. 10 რაჲ – E. 11 უფროსღა HK. 12 განუსუწნო HK.
13 ხუალე E. 14 ვასწრებდე E. 15 უქმებნ ABHIK, უქებნ DE. 16 ძმა K. 17
მის – IK. 18 მას – IK. 19 უფროს HK. 20 გუშინდლისასა BHIK. 21
დღისაცა E. 22 სხუწბრ HK. 23 კრძალვა K. 24შთავარდე HK. 25 მახეთა
მისთა IK.

მყჳრალი მიმოვალს ძიებად, ვინ-ძი შთანთქას, (1) რომელსა წინა-აღუდეგით[1] მტკიცენი სარწმუნოებითა.

სხუასა ძმასა მოუვლენს ბოროტი იგი ესევითართა გულის-სიტყუათა, რამეთუ მისცის წადიერებაჲ საქმედ ზეშთა[2] ჯეროვნისა, ვინაჲ[3] იშვების ვნებაჲ ვეცხლისმოყუარებისაჲ.[4] მაშინ იწყლვინ[5] სული ძირითა ბოროტთაჲთა[6] — ვეცხლისმოყუარებითა, და მო-ჰმზადებნ მონაზონსა განთე(61vK)ნებად[7] და შეღამებად ჴელთ-საქმარსა შინა ზეშთა ჯეროვნისა, რომელ, ეძლო თუმცა, ლოცვისა-ცა[8] და კრებად მისლვისა უგულებელსყოფადმდე,[9] და მხოლოდ (589rE) საქმესა შექცევაჲ[10] მიზეზითა ვეცხლისმოყუარებისაჲ-თა.[11] რაჟამს ჰრეკიან, ყოველთა უკუანაჲსკნელ მივალნ ძმაჲ იგი და პირველ ყოველთაჲსა[12] (71rD; 24rI) მოჰმზადის იგი[13] გა-მოსლვად ლოცვისაგან.

ესე რაჲ[14] უწყი, თავი თჳსი[15] დაიცევ, საყუარელო, რაჲთა არა უჯეროთა საცთურსა[16] თანა წარიტაცო და გან(10vB)ჰვარდე[17] თჳსისა სიმტკიცისაგან.

და რაჲთა არა განვაგრძოთ (123vA) სიტყუაჲ, დაჰკსნნის[18] ძა(89rH)რღუნი მისნი ვეცხლისმოყუარებისა მიერ და დაარღჳის კეთილმორთხმულებაჲ;[19] მიერითგან იწყის[20] ბოროტმან მან[21] კუეთებად[22] ძმისა მის.

მაშინ ძმაჲ[23] იგი უგრძნობელობითა მაშფოთებელისა მისისა ვნებისაჲთა[24] იწყებნ სიტყუად ბრალობითა საქმისაჲთა:[25] ესო-დენთა წელთა ვიქმ კურთხეულსა ამას საქმესა, და არცა ფასი აქუს, ვითარი ჴამს, თჳნიერ შრომაჲ[26] ოდენ აქუს უზომოჲ.[27] და თქჳს: უმჯობეს არს უქმობაჲ, ვიდრე ბოროტადმოქმედებაჲ. წარ-

1 წინა-აღუდგებით AE. 2 ზესთა DE. 3 ვინა HK. 4 ვეცხლისმოყუარე-ბისა HK. 5 იწყლვის A, იწყლვინ BDEHIK. 6 ბოროტთათა HK. 7 განთენებაჲ I, გათენებ˜ჲდ H, გათენებ˜ჲ K. 8 ლოცვასაცა E. 9 უგულებელ-სყოფამდე BDE. 10 შექცევა HK. 11 ვეცხლისმოყუარებისათა HK. 12 ყოველთასა DEK. 13 იგი — A. 14 ესე რაჲ] ესერა H. 15 თჳსი — DE. 16 საცთურთა A, საცთურსა BDEHIK (th twn aqesmwn planh). 17 განვარდე K. 18 დაჰკსნის I, დაკსნის K. 19 კეთილმორთხმულობაჲ H (eutonia — დრეკადობა, სიმკვრივე). 20 იწყი DE. 21 მან — ABHIK. 22 კუეთებად HK. 23 ძმა HK. 24 ვნებისათა HK. 25 საქმისათა HK. 26 შრომა HK. 27 უზომო HK.

(1) I პეტრე 5,8.

ვიდე სხჳსა ჴელოვნებისა სწავლად,[1] ვინაჲ[2] მეძლოს კმაობით[3] მორეწად სასყიდელსა[4] და საჴმრად ჩემდა ქონებად.

და ესეცა ეგრეთვე განიცადების სატანაჲს[5] მიერ თჳსითა უმეცრებითა, ხოლო კაცი მეცნიერი ყოველსავე საზომით[6] იქმნ, და ვითარცა ჯერ-არს, რაჲთა ლოცვასა და კრებასა მოცალე იყოს და ლოცვამან სარწმუნოებისამან მისცეს[7] მას ძალი და მადლი ყოველსა შინა საქმესა კეთილსა.[8] რამეთუ, უკუეთუ მიზეზითა საქმისაჲთა[9] არა შეუჴდეს სულსა უცხოჲ[10] გულისსიტყუაჲ და თანა-წარჰყვეს კაცი გულისსიტყუასა, გინა ვეცხლისმოყუარებისა და ცუდად(589vE)მზუაობრობისასა, ანუ თავმოყუარულობისა და ნივთთმბორგელობისა[11] და შურისასა, ანუ ურწმუნოებისა[12] და მცონარებისასა, ანუ გემოთმოყუარებისა[13] და მთრვალობისა და გულის(124rA)თქუმათ-მოყუარებისასა,[14] ურჩებისავე თანა და მსგავსთა ამათსა, უკუეთუ არაჲ[15] შთაეთესოს პირველ თქუმულთა ამათ ვნებათაგანი[16] რაჲმე და დამონებულ იქმნეს კაცი ვნებათაგან, არა მძიმე არს ჴელთსაქმარი მონაზონისაჲ,[17] რომელი მიედევნოს ჯეროვანსა და კმაობითსა. ხოლო უკუეთუ აღისურვოს სულმან ვნებათაგანისა რაჲსმე მიმართ, მაშინ (71vD) იქმნების კაცისა შორის წერილისაჲ[18] იგი: „რომლისაგანცა ვინ ძლეულ არნ, მისდაცა დამონებულ არნ“. (1) რამეთუ უკუეთუ შენთჳს შურები ზეშთა[19] ჯეროვნისა, იძლევი. არამედ რაჟამს გმატდეს, მხიარუ(11rB)ლებით მი(24vI)ეც ნაკლულევანსა, რამეთუ მხიარულებით მიმცემელი უყუარს ღმერთსა. (2) და კუალად, თქუენი იგი ნამეტნავი იყავნ მა(89vH)თისა ნაკლულევანებისა, რაჲთა იქმნეს[20] განსწორებაჲ, ვითარცა წერილ არს: ფრიადსა არა ემატა, და ნაკლულსა[21] არა დააკლდა. ხოლო

1 სწავლად + სწავლად D. 2 ვინა K. 3 კმაობით ABHIK, კამობით DE. 4 სასყიდელსა ABDHK, სასყიდლისა E. 5 სატანაჲსა E, სატანას HK. 6 ზომით HIK. 7 მისცის E. 8 საქმესა კეთილსა ABHIK, კეთილსა საქმესა DE. 9 საქმისათა HK. 10 უცხო H. 11 ნივთმბორგელობისა D (ulomania). და ნივთთმბორგელობისა – E. 12 ურწმუნეობისა H. 13 გემოთმოყუარეობისა E. 14 გულისთქუმათ-მოყუარეობისასა DE, გულითქუმათა-მოყუარებისასა H. 15 არა I. 16 ვნებათაგან K. 17 მონაზონისათჳს IK. 18 წერილისა HI. 19 ზეშთა ABIK, ზესთა DEH. 20 იქმნეს BHIK, იქმნ˜ს D, იქმნის E. 21 ნაკლულსა ABHIK, ნაკლულევანსა DE.

(1) II პეტრე 2,19. (2) II კორ. 9,7.

უფალმან წარუმართენ გულთა თქუენთა შიშად მისსა, რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამინ.[1]

სწავლაჲ კა.*

თითოსახედ იბრძო(62rK)ლებიან მორჩილებასა ქუეშე[2] სულიერისა მამისასა მჯდომარენი, რამეთუ უკუეთუ იხილნეს ეშმაკმან კორცთასა მზრახვალად, შთაუგდებს მათ[3] კორციელთა გულისსიტყუათა და ეტყჳს: „გამოვედ სა(590rE)კრებულოჲთ[4] და იკუმიე ვაჭრობაჲ და შეუკრიბო თავსა თჳსსა[5] საკმარი“. ხოლო სულიერსა — სამართა(124vA)ლითა[6] ეწყვების[7] მტერი, შთაუგდებს ესევითართა და ეტყჳს: სოფელსა შინაცა იქმოდე და შჭამდ,[8] ვითარცა პირუტყჳ, და რომელი სიმართლე არს ესე, შრომაჲ და ჭამაჲ![9] აჰა, ჭამისა მიერცა აღგიდგების შენ[10] ბრძოლაჲ[11] კორცთაჲ,[12] და უკუეთუ არა შჭამო,[13] ვერ თავსიდებ შრომასა, არამედ უფროჲსღა გამოვედ[14] და შევედ უშინაგნესად უდაბნოდ და სცხონდე,[15] რამეთუ უფლისაჲ[16] არს ქუეყანაჲ[17] და სავსებაჲ მისი. (1) გარნა მცირე რკინაჲ[18] აღიღე შენ თანა, რომლითა მდელოსა აღმოითხრიდე და შჭამდე,[19] ვითარცა დასაბამისა მონაზონნი ჰყოფდეს, რომელნი სათნო-ეყვნეს[20] ღმერთსა. და რად საკმარ არს ჯდომაჲ[21] აქა, სადა-ესე არიან დაბრკოლებანი, ძჳრისზრახვანი და სხუანი საქმენი, რომელთაჲ არა ჯერ-არს თქუმაჲ.

რაჟამს განხვიდე[22] ამიერ და არარაჲ ამათგანი გაქუნდეს, სხუაჲ ჴელოვნებაჲ ისწაო,[23] რომლითა ფრიადსა სასყიდელსა მოიგებდე, რაჲთა გლახაკსაცა[24] მისცე თჳსისა ნაშრომისაგან.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-23 თავადაა აღრიცხული.

1 ამინ A, ა˜ნ BDHIK. 2 ქშ˜ᲗᲘ DHIK. 3 მას H. 4 საკრებულოთ HIK. 5 თჳსსა ABHIK, შენსა DE. 6 სამართალითა ABDI, სამართლითა EH, სიმ˜რთლითა K. 7 ეწყუᲔᲑის HK. 8 სჭამდ AHIK. 9 ჭამა K. და ჭამაჲ — E. 10 შენ — DE. 11 ბრძოლა K. 12 კორცთა HK. 13 სჭამო A. 14 გამოვედ ABHIK, მოვედ DE. 15 სცხოვნდე B, სცხონდე ADEHIK. 16 ო˜ჲ HK. 17 ქუეყანა HK. 18 რკინა HK. 19 სჭამდე AIK. 20 სათნო-ეყუნეს H. 21 ჯდომა HK. 22 განხვიდე I, განხჳდე ABDEHK. 23 ისწავო HK. 24 გლახაკთაცა A, გლახაკსაცა BDEHIK (tw ptwcw).

(1) ფს. 23,1.

ესევითართა რაჲ გულისსიტყუათა მოართუამნ ბოროტი იგი ძმასა, მაშინ მიუგის ძმამან (72rD) მზრახვალსა მას თჳსსა და ჰრქჳს:[1] აჰა, განვალ ამიერ, და არა უწყი, რომელთა კერძოთა დავჯდე, ნუუკუე[2] განსლვასა ჩემსა და ვერ პოვნასა ადგილისასა[3] კუალად ა(590vE)ქავე მოვიქცე!

და წინააღმდგომმან ჰრქჳს: (11vB) მხოლოდ აქაჲთ[4] განვედ, და ადგილი არა გაკლს (125rA) შენ, რამეთუ ვინ დაუტევა უფალმან, რომელ შენ დაგიტე(25rI)ოს![5] არამედ ფუცე-ცა (90rH) არღარა კუალად-ქცევად[6] აქავე.

მიუგის ძმამან და ჰრქჳს:[7] დავითმინოთ, ვიდრე[8] მუნ[9] რომ-ლად ჟამადმდე, რამეთუ არა მარჯუე[10] ჟამი[11] არს განშორებად ჩუენდა[12] ამიერ.

წინააღმდგომმან ჰრქჳს: და ვითარ თავს-იდებდე შემთხუეულ-თა[13] შენდა განსაცდელთა ადგილსა ამას? და ჰგონის რაჲ ძმა-მან[14] მან[15] უმეტესად წარმატებად მოსლვაჲ, თანა-მიჰყვებინ[16] გულისსიტყუათა მათ, რომელი ყოვლისასა[17] უძჯრეს არს. რამეთუ ვითარ-იგი ნავი მცირისაგან ნაპრალისა, ღელვისა მიერ მისდა შემთხუეულისა,[18] უკუეთუ არა მყის მიემთხჯის მოღუაწებასა, მცირისა მისგან ესოდენი იგი სიდიდე[19] მისი ღელვათა შინა შთაინთქმის,[20] ამითვე სახითა სული, შემწყნარებელი[21] კუეთე-ბასა[22] წინააღმდგომთასა, უკუეთუ არა განიფრთხობდეს, მყის ბოროტი შეემთხუევის[23] მას.

სიფრთხილე უკუე[24] გჯჴმს ჩუენ, საყუარელნო, და ფრიადი სიმდაბლე, რაჲთა ყოველი ბოროტი განვაქარვოთ[25] და სრული სიყუარული ღმრთისა მიმართ მოვიგოთ.

მაშინ ძმაჲ იგი, თანა-მიყოლილი გულისსიტყუათაჲ,[26] მიერ-ითგან ფრიად[27] უფროჲს[28] აღშფოთნის მათგან მწუხარებით,

1 ჰრქჳს AIK, თქჳს BDE, ჰქჳს H. 2 ნუუკუჱ HK. 3 ადგილსა HIK. 4 აქაჲთ AB, აქით DE, აქათ HIK. 5 დაგიტეობს H. 6 ქცევად კუალად A, კუალად-ქცევად BDEHK. 7 ჰქჳს H. 8 ვიდრე – HIK. 9 მუნ – DE. 10 მარჯუჱ HK. 11 ჟამი ABHK, ჟამ DE. 12 ჩუენდა AHK, ჩემდა BDE. 13 შემთხუჱულთა HK. 14 ძმამა˜ნ A. 15 მან – DEHIK. 16 თანა-მიჰყუჱბინ HK. 17 ყოვლისა K. 18 შემთხუჱულისა HK. 19 სიდიდე ABHIK, სიმდიდრე DE. 20 შაინთქმის I. 21 შემწყნარერებელი A. 22 კუჱთებასა HK. 23 შეემთხუჱვის HK. 24 უკუჱ HK. 25 განვაქარვოთ ABHIK] განაქარვოს ჩუენგან DE. 26 გულისსიტყუათა HK. 27 ფრიად – A.28 უფროს HK.

მოუკდის (62vK) წინამძღუარსა თჳსსა და ჰრქჳს: „მამაო, ყავ[1] სიყუარული და განმიტევე მე, რამეთუ ვერღარა ძალ-მიც კრებულსა შინა ჯდომად!“

ესე რაჲ ესმის ბერსა, იწყის ურვ(591rE)ად (125vA) და მწუხარებად ძმისა მისთჳს, რამეთუ მოიკიცხა. ჰლოცავნ[2] ძმასა მას და ეტყჳნ: მე, ძმაო, არა განგიტევებ შენ; „რაჲსათჳს ისმენ ეშმაკთასა,[3] შვილო,[4] რომელთა ჰნებავს[5] განშორებაჲ შენი ძმათაჲსა ამის ტკბილისა სიყუარულისაგან! ანუ არა უწყია, ძმაო, ვითარმედ, უკუეთუ არა განვარდეს ა(72vD)რვით ცხოვარი, მჴეცთ სატაცო ვერ იქმნების? მარქუ მე, შვილო, ნუ[6] ძმათაგანმან ვინმე გაჭირვა შენ? მარქუ მე, და მე[7] განგკურნო შენ უფლისა მიერ. და დაღათუ ვინ[8] ძმათაგანმან[9] შეგაწუხა, იტჳრთე იგი მეტყუელისა მისთჳს: (12rB) ურთიერთას სიმძიმე იტჳრთეთ, და ესრეთ აღასრ(25vI)ულეთ შჯული[10] იგი ქრისტესი.[11] (1) რაჲსა ხედავ[12] უცხოჲსა[13] ცთომათა! თავი შენი წმიდად დაიცევ! ხოლო უკუეთუ მე რაჲთმე[14] შეგაწუხე შენ, (90vH) მოწამე ჩემდა არს გულთმეცნიერი უფალი, რამეთუ არა სიძულილითა შენითა ვისწრაფე, არამედ ცხორებისათჳს სულისა შენისა ვქმენ!“

ესე ყურთა ესმინ ძმასა, ხოლო მიიზიდვინ გულისსიტყუათაგან. ეგრეთვე ძმანიცა ჰლოცვიდიან მას და ეტყოდიან: „ნუ დაგჳტევებ[15] ჩუენ, ძმაო!“ ამას თანა შეუვრდებოდიან-ცა მას.

უკუეთუ ირწმუნის ძმამან და დაყუდნის უფლისა მიერ, იკსნის იგი მრავალთაგან განსაცდელთა და ჭირთა. ხოლო უკუეთუ არა ირწმუნის, ჰრქჳს მამასახლისსა: „არა ამისთჳს, არამედ მარტოებით მინებს დაყუდებაჲ“.

და რაჲთა არა განვაგრძო სიტყუაჲ, ვითარცა არა ირ(126rA)წმუნის ძმამან მან,[16] განეშორის ძმობისაგან და განვიდის მონასტრით, რომელსა შინა მსხემ იყ(591vE)ო. მიმოიხედავნ იქი და აქა, მარჯულ[17] და მარცხლ.[18] უკუეთუ სოფელსა ეძიებდეს,[19] და

1 ჰყავ H. 2 ჰლოც˜ვნ DHK, ჰლოცვინ E. 3 ეშმაკთა E. 4 შჯლო I. 5 ჰნებავნ HIK. 6 ანუ K. 7 მე – A. 8 ვინმე D, ვინ BHIK, – A. 9 ძმათაგანმან + მან IK. 10 შჯული B, სჯული ADEIK. 11 ქ˜სი A. 12 ჰხედავ K. 13 უცხოსა HK. 14 რათმე HI. 15 დაგჳტებ A. 16 მან – DE. 17 მარჯუნ HIK. 18 მარცხნ HIK. 19 ეძიებდის HIK.

(1) გალატ. 6,2,

მიდრეკილი უდაბნოჲთ[1] სოფლად წარვიდის, დაბრმდის[2] გონებითა, და იტყჳნ თავსა შორის თჳსსა:

აჰა, ვიკსენ მე მძიმისა მისგან[3] ცხორებისა[4] მონაზონთაჲსა![5] და სიბრძნედ[6] შეჰრაცხნ[7] წარწყმედასა თავისა თჳსისასა,[8] რამეთუ ესევითარი[9] იგი ემსგავსა კაცსა, რომელმან მიიღის სარწყული თჳსი და წარვიდის მერწყულობად[10] წყლით, და სარწყული ვერვე აღივსის[11] წყლითა, ხოლო მოქცევასა მიერ, შემუსრის ჭურჭელიცა თჳსი.

ესევითარი არს, რომელი უარ-ჰყოფდეს[12] მადლსა უფლისასა, და კუალად სოფლიოდ საწუთოდ ცხორებად მიიქცეოდის.

ხოლო უკუეთუ[13] მძლე-ეყვის[14] ძმასა მას ღმრთისმსახური გულისსიტყუაჲ,[15] (73rD) უშინაგანესად უდაბნოდ მიჰყავნ, ვიდრემდის დაემთხჳის მას შემთხუევაჲ[16] ბერთაცა ვიეთიმე.[17]

მაშინ ბერთა მათ, ვითარცა უცხოთმოყუარებისა სათნოებისა მოღუაწეთა,[18] სიხარულით შეიწყნარიან ძმაჲ[19] იგი. ამისსა შემდგომად ჰკითხვიედ:[20] „ვინაჲ[21] მოხუალ,[22] ძმაო?“ ხოლო[23] მან ჰრქჳს:[24] საკრებულოჲსა[25] „მის რომლისაჲმე[26] (63rK) ძმაჲ[27] ვარ, (12vB) და მოწყინებაჲ მეუფლა კრებ(26rI)ულსა შინა, და გამოვედ მიერ, და აწ ვეძიებ, სადა დავჯდე და ვსტირიდი[28] ცოდვათა ჩემთა.

მაშინ ბერთა მათცა (126vA) იწყიან სწავლად ძმისა მის და თქუმად: „უფროჲსღა[29] საკრებულოდვე[30] შენდა (91rH) წარვედ, შვილო,[31] და უფროჲს[32] განისუენო, რამეთუ, აჰა,[33] მხედავ ჩუენ, რომელსა იწროებასა შინა ვართ ადგილთა ამათ; და გუასმიეს-ცა (592rE) მამათაგან, ვითარმედ კეთილ არიან კრებულნი, უფროჲსღა[34] ჭაბუკთათჳს“.[35]

უდაბნოთ H, უდაბნოდ K. 2 დაბრმდის ABHK, დაბრმის DE. 3 მიგ˜ნ D. 4 ცხოვრებისა K. 5 მონაზონთასა HK. 6 სიბრძნედ + უკუე IK (უკუᲔ K). 7 შეჰრ˜ცხნ DK, შეჰრაცხინ E. 8 თ˜სისა DE. 9 ესევითარ DE. 10 მერწყულობად ABHIK, მერწყულობით BE. 11 აღავსის A. 12 უვარ-ჰყოფდეს H. 13 უკეთუ K. 14 მძლე-ყვის DE, მძლე-ეყჳს H. 15 გული IK. 16 შემთხუᲔვა HK. 17 ვიეთმე A. 18 მოღუაწებითა HIK. 19 ძმა HK. 20 ჰკითხჳედ H. 21 ვინა HK. 22 მოხვალ IK. 23 ხოლო ABDE] და HIK. 24 ჰქჳს H. 25 საკრებულოსა H. 26 რომლისამე DEH. 27 ძმა K. 28 ვსტირიდი ABDEH, ვტირიდი IK. 29 უფროსღა HK. 30 საკრებულოდვე BHIK, საკრებულოდ DE. 31 შჳლო K. 32 უფროს HK. 33 არა DE, აჰა BHK. 34 უფროსღა HK. 35 ჭაბუკთაჲთჳს E.

უკუეთუ ირწმუნოს ძმამან მან და მოიქცეს ადგილადვე თჳსად[1] და დაეყუდოს, განრომილ[2] არს ჭირთა მრავალთა და სიბოროტისაგან.

ხოლო უკუეთუ არა ირწმუნოს ძმამან ბერთაჲ[3] მათ,[4] უშინაგანესად უდაბნოდ მირბინ, და წარვიდის რაჲ, იწყის სიყმილმან ჭირვებად მისსა.[5] მაშინ ძმამანცა[6] იწყის შენანებად და ეშმაკთაცა უმეტესად[7] აღაშფოთიან იგი შიშითა და ჰრქჳან: „კეთილად სჯედ[8] ძმათა შენთა თანა; ვინ აღგადგინა შენ[9] და გამოგიყვანა[10] უდაბნოსა ამას? და რომელი სიმართლე არს, უკუეთუ ბოროტითა სიკუდილითა მოჰკუდე უდაბნოსა ამას შინა?“

მიერითგან უჩუენებდიან[11] მას შიშთა მრავალთა და საოცრებათა, და ტანჯვათა[12] განუმრავლებდიან გონებასა შინა მისსა.

მაშინ იწყის ძმამან მან თავსა შორის თჳსსა შენანებად: „კეთილად ვჯედ[13] ძმათა ჩემთა თანა;[14] და ვინ შემაცთუნა მე,[15] ანუ რომელმან ეშმაკმან წარმომიცთუნა მე გამოსლვად უდაბნოსა ამას საშინელსა, სადა მკჳდრობენ მჴეცნი მრავალნი და მძჳნვარენი! რაჲ-მე ვყ(127rA)ო უბადრუკმან! ნუუკუე[16] შევვარდე[17] ჴელსა ბარბაროზთასა; ნუსადა ავაზაკნი დამესხნენ;[18] ნუუკუე[19] ბოროტთა (73vD) მჴეცთაგანი შემემთხჳოს მე! არამედ ეშმაკნიცა მრავლად იპოებიან[20] ადგილთა ამათ, რამეთუ უდაბნო არს ადგილი[21] ესე! (592vE) და ვითარ ძალ-მიც მარტოდ მკჳდრობად უდაბნოსა ამას, სადა იშუებენ[22] სულნი არაწმიდანი! უფროჲსღა,[23] რამეთუ ჩუეულ ვარ მრავალთა ძმათა თანა!

ჭეშმარიტებით, უკუეთუ არა განიფრთხოს მარტოებით ცხორებულმან,[24] (13rB) ნუუკუე[25] და ცნობაჲცა[26] წარიწყმიდოს, ვითარ-იგი მრავალთა შეემთხჳა ესე! (26vI)

---

1 თჳსად BHIK, თჳსსა DE. 2 განრუმილ DE. 3 ბერთაჲ BD, ბერთა EIK. 4 მათ ABK, მათი DE. ∼ ბერთა მათ ძმამან H. 5 მისდა HIK. 6 ძმამან მანცა H. 7 უმეტესად ABHK, უმეტეს DE, უფროჲსად I, უფროსად K. 8 ჰჯედ B, სჯედ DEIK, შჯედ H. 9 შენ – K. 10 განგიყვანა E, + შენ IK. 11 უჩუენებდიან BDEI, უჩუჷნებდიან HK. 12 ტანჯვასა A, ტანჯვათა BDEHIK. 13 ვჯენ E. 14 ∼ ძმათა თანა ჩემთა H. 15 მე + გამოსლვად DE. 16 ნუუკუჷ HK. 17 შევარდე A. 18 დამესხნიან E, დამესხნეს K. 19 ნუუკუჷ HK. 20 იპებიან DE, იპოვებიან H. 21 ადგილ DE. 22 იშუჷბენ HK. 23 უფროსღა HK. 24 ცხოვრებულმან K. 25 ნუუკუჷ HK. 26 ცნობაცა I.

შემდგომად გულისსიტყუათა ამათ იწყის ძმამან მან[1] თქუმად თავსა შორის თჳსსა: „წარვიდე მკჳდრობად მახლობელად ძმათა მარტოებით დაყუდებულთა!“ და ვითარცა მივიდის მარტოდ მყოფთა მათ მონაზონთა მიმართ, შეიწყნარიან მათ (91vH) ძმაჲ იგი მშჳდობით, მისციან მათ სენაკი შორის მათსა და შეეწეოდიან მას უფლისა მიერ, და მოართჳან მას, რაჲცა რაჲმე უძლის ჴელმან მათმან.

და ვითარცა დაჯდის ძმაჲ[2] იგი სენაკსა თჳსსა, მიერითგან იტყჳნ თავსა შორის თჳსსა: „გჳკმს მცირედ საქმე, რაჲთა ვიპოოთ[3] საზრდელი“. და კუალად თქჳს: „რაჲ ვყო, რამეთუ ჴელთსაქმარი ამის ადგილისაჲ არღა დამისწავლიეს! და შემდგომად დღეთა, ისწავის[4] (63vK) რაჲ ჴელთსაქმარი, მიერითგან იწყის მიმოგანჭრად, ვითარცა მარტ(127vA)ოდ მცხორებელმან,[5] რამეთუ, ვითარ-იგი მარტოდმყოფობით დაჩუეულსა, ძნელ უჩნს საკრებულოჲ. ეგრეთვე საკრებულოთა ჩუეულსა ძნელ უჩნს მარტოებაჲ, რამეთუ ყოველი ხე თჳსისა ნაყოფისაგან იცნობების, და მუშაკი — სიჭაბუკესა შინა თჳსსა.

მიერითგან იწყის ძმამან მან[6] მრავალგზის ზედა-დართვითა განსაცდელთაჲთა, შენანებით თქუმად: „აჰა, ყოვლით-კერძო მიმოდავიბნევი, და ვერცაღა მცირესა კანონსა ჩემსა ძალ-მიც ქმნად, დღითი-დღე წინაგანწყობისაგან გულისსიტყუათა(593rE)ჲსა.[7] ხოლო რაჟამს ვიყავ კრებულსა შინა, ამის ყოვლისაგან თავისუფალ ვიყავ, რამეთუ ზრუნვაჲ[8] ჩემი იყო ლოცვისათჳს და მცირედისა[9] ჴელთსაქმრისა ჩემისა. ხოლო აწ რაჲ ვყო, უბადრუკმან, რამეთუ ცოდვათა ჩემთათჳს შემემთხჳნეს მე ესე, რამეთუ უსმ ვექმენ სწა(74rD)ვლასა მამისასა! აჰა, მოუცავ მე ჭირთა მრავალთა, რამეთუ ფრიად მძჳნვარე არს ურჩებაჲ, რომელმან ადამ გამოჴადა სამოთხით, ხოლო მე — მონასტრით ჩემით!“

და შემდგომად სიტყუათა ამათ, შეემთხუევის ძმასა მას ყვანებულებაჲ ერთისა[10] გულისსიტყჳსა, ბოროტისა და კეთილის-

1 მან ABIK, — DE. 2 ძმა HK. 3 ვიპოვოთ B, ვიპოოთ ADEIK, ვპოო H. 4 ისწავლის A, ისწავის BDEIK. 5 ცხორებულმან IK. 6 მან — ABHIK. 7 გულისსიტყუათასა HIK. 8 ზრუნვა HIK. 9 მცირედისათჳს HIK. 10 ერთერთისა AK, ერთისა BDE, ერთი ერთისა HI.

აგან, რამეთუ ბოროტი ესევითართა მოართუამნ თქუმად: აჰა, საკრებულოჲცა (13vB) გამოსცადე და უდაბნოჲთაცა[1] განიცადე! და უკუეთუ მიიქცე საკრებულოდ, სირცხჳლ და ყუედრება[2] არს შენდა! (128rA) არა ხოლო ესე, არამედ კრებულთაცა შორის ჭირნი იყოფებიან (27rI) და დაბრკოლებანიცა მრავალნი, და კუალად, უდაბნოსა ამას — შიში და შრომაჲ უზომოჲ![3] უფროჲსღა[4] წარვედ და მივედ სოფლად, რამეთუ მუნცა სცხონდე,[5] (92rH) უკუეთუ ოდენ გინდეს შიში ღმრთისაჲ. ანუ ჰგონება, ვითარმედ მხოლოდ უდაბნოჲს[6] მკჳდრნი ოდენ ცხონდებიან?

მაშინ, უკუეთუ ბრძენ იყვის ძმაჲ იგი, მიუგის გულისსიტყუასა და ჰრქჳს: „უკუეთუ უდაბნოსა ამას, სადა ფრიადი არს მყუდროებაჲ და დაყუდებაჲ, არა მიტევებ მე განსუენებად და დაყუდებად, უკუეთუ წარვიდე სოფლად, რაჲ ბოროტი გეგულების აღდგინებად ჩემ ზედა!“

ამას მოართუამნ მტერი, რამეთუ[7] ჰნებავნ[8] ძაღლებრ კუალად-ქცევაჲ მისი თჳსისავე ნათხევარისა მიმართ. (1) და უკუეთუ თანა-მიჰყვეს[9] ძმაჲ[10] იგი გულისსიტყუასა, მყის სოფლად წარსდევნის მას მტერი. ხოლო უკუეთუ (593vE) მოსურნე იყოს სული ძმისაჲ[11] მის მაცხოვარებისა მიმართ უფლისა, ღმერთმან მისცის[12] მას გულისსიტყუაჲ კეთილი ალაგთა მიმართ სიმართლისათა, ესევითართა[13] წინა-დადებათა მიერ, კეთილისაგან გულისსიტყჳსა, და ჰრქჳს თავსა თჳსსა: „აჰა, საკრებულონიცა გამოგიცდიან; აჰა, უდაბნოჲთაცა[14] განიცადე,[15] გამოცადე გულისსიტყუაჲ შენი, და მუნ დაადგერ, სადაცა აღეშენებოდის სული შენი კეთილისა მიმართ“.

უკუეთუ ადგილთა ამათ გნებავს დაყუდებაჲ (128vA) სხუათა ძმათაებრ, უფლისათჳს მსხდომარეთა, უფალმან ჩუენმან იესუ ქრისტემან არა უგ(64rK)ულებელს-გყოს შენ, არამედ მან იზრუნოს[16] შენთჳს, მხოლოდ შიშითა ღმრთისაჲთა იქცეოდე.

---

1 უდაბნოთაცა H, უდაბნოჲთა I, უდაბნოთა K. 2 ყუჱდრებაჲ HK, ყუედრებაჲ I. 3 უზომოჲ] დიდი H. 4 უფროსღა HIK. 5 სცხოვნდე B, სცხონდე ADEHIK. 6 უდაბნოჲს AB, უდაბნოს DEHIK. 7 რამეთუ — ABH. 8 ჰნებავნ ABHIK, ჰნებავს DE. 9 თანა-მიჰყვის IK, თანა-მიჰყჳს H. 10 ძმა IK. 11 ძმისა HIK. 12 მისცის ABHIK, მისცეს DE. 13 ესევითართა + მიმართ A. 14 უდაბნოთაცა HK. 15 განიცა A. 16 იზრონოს DE. (1) II პეტ. 2,22.

ხოლო უკუეთუ საკრებულოდვე გნე(74vD)ბავს მიქცევაჲ,[1] და ესე[2] უმჯობეს არს, ნუ იტყჷ გონებასა შენსა, ვითარმედ: „მრცხუენის[3] მიქცევად ძმათა ჩემთა თანა, რამეთუ ვითარცა გამოუცდელად შემრაცხენ მე, უკუეთუ მათდავე მიმართ მივიქცე, და ვითარცა ვერ თავსმდებელსა უდაბნოჲსა[4] შრომისასა, არამედ მლტოლვარესა, მოშიშისა[5] მჴედრისა, (14rB) ბანაკით ბრძოლისაგან[6] წარვლტოლვილისაებრ.[7]

არა ესრეთ, ძმაო ჩემო, არა ესრეთ,[8] არამედ უფროჲსღა[9] შენ, ვითარცა გამოცდილსა მოღუაწესა მოციქულისა მიერ თქუმული[10] აღგისრულებიეს, რამეთუ იტყჷს: „ყოვლისავე გამომცდელნი კეთილსა შეიკრძალევდით“.[11] (1) აჰა, ორივე გამოცდილ არს შენდა, და ჰპოვე, რამეთუ კეთილ და შუენიერ[12] დამკჷდრებაჲ ძმათაჲ[13] (27vI) ერთად, (2) ვითარცა წერილ არს: „ძმაჲ[14] ძმისა მიერ შეწევნული, ვითარცა ქალაქი მაღალი განმაგრებული, რამეთუ ძლიერ არს, ვითარცა სამეუ(92vH)ფოჲ[15] მოქლონიანი!“

მაშინ ლმობიერ იქმნის რაჲ ძმაჲ[16] (594rE) იგი ამას ზედა, მიიქცის კრებულადვე და მხიარულებით შეიწყნარიან იგი წინამძღუარმან და ძმათა კრებულისათა, მეტყუელისა[17] მისებრ,[18] ვითარმედ: „თავს-იდებდით უძლურთა“, (3) და მისციან მას სენაკი. (129rA)

და შემდგომად რაოდენთამე დღეთა,[19] დაყუდნის რაჲ ძმაჲ[20] იგი სენაკსა შინა თჷსსა, იწყის ბოროტმან ესევითარითა ჭირვებად, მოგონებად მისსა[21] და თქუმად: „კუალად პირველთავე მოუჴედა?[22] ანუ არა კმა-გეყოფოდაა[23] მხოლოდ თავისუფლებაჲ ოდენ უდაბნოჲსაჲ,[24] რამეთუ არცა რას ჰხედევდი[25] სავნებელსა,

1 მიქცევა HK. 2 ესევე A. 3 მრცხუჩნის HK. 4 უდაბნოსა HIK. 5 მოშიშისა ABHIK, მოშიშსა DE. 6 ბრძოლისაგან ABIK, ბრძოლისაებრ DE, მბრძოლისაგან H. 7 წარვლტოლვილისაებრ ABIK, წარპარულისა DE. 8 ძმაო ჩემო, არა ესრეთ – HIK. 9 უფროსღა HK. 10 თქუმული ABHK, თქუმულისა DE. 11 შეიკრძალებდით K. 12 შუჩნიერ HK. 13 ძმათა EHIK. 14 ძმა K. 15 სმფ˜ჲ I, ს˜მჩფო K. 16 ძმა K. 17 მეტყუჩლისა K. 18 მისთჷს AHIK. 19 დღე DE. 20 ძმა K. 21 მისა H. 22 მოუჴდეა A, მოუჴედა BDEHIK. 23 გეყოფოდაა B. 24 უდაბნოჲსა E, უდაბნოსა HK. 25 ჰხედვიდე A, ჰხედევდი B, ხედევდი DEIK. ხედვიდი H.

(1) I თეს. 5,21. (2) ფს. 132,1. (3) I თეს. 5,14.

არცა დაჰბრკოლდებოდე,[1] არცა ვის თანა-ჰზრახევდი![2] და კუალად ესოდენ იწყიან ეშმაკთა ჭირვებად ძმისა მის, ვიდრეღა, შეუძლებდა თუმცა, განჰკურეტნ[3] ზღუდესა მონასტრისასა და ეგრეთ ივლტინ.

და ესოდენ რად აღაშფოთის[4] ბოროტმან ეშმაკმან გულისსიტყუად მისი, მოართუამნ მას მოწყინებასა მცირისა მისცა კელთსაქმრისასა და ჰნებავნ კუალადცა დევნად[5] მისი სენაკით მისით, ხოლო უკუეთუ ცნობიერ არნ ძმად[6] იგი, ვითარცა წერილ არს: იქმნენით ცნობი(75rD)ერ, ვითარცა გუელნი,[7] და უმანკო, ვითარცა ტრედნი, (1) წინა-აღუდგის მას და ჰრქჳს:[8] „ვერღარა მბასრობდე მე,[9] მოქმედო უსჯულოებისაო,[10] რამეთუ თანამზრახვალობად თქუენი მე არღარა თავს-ვიდვა, რამეთუ ზრახვად[11] თქუენი სავსე არს გესლითა სიკუდილშემოსილითა.[12] გისმინე თქუენ (594vE) პირველ, და განვედ მონასტრით, რამეთუ ვჰგონებდ[13] წარმატე(14vB)ბად მოსლვასა და სენაკით განვეკჳ, ხოლო სარგებელი ვერარად შევიძინე. გარნა მიცნობიეს, რამეთუ ყოველნი[14] გზანი თქუენნი ბნელ, და მათ შინა მავალი[15] ბნელსა შინა (129vA) ვალს, რამეთუ მე ამიერითგან ღმრთისა[16] ჩემდა თანამოქმედებითა დავიდებ[17] თავსა ზედა ჩემსა, ვითარმედ მონად[18] ვიყავ ვისიმე და მო-რად-ვიდა უფალი ჩემი, მიმცა მამასახლისსა ამის მონასტრისასა, სადა-ესე აწ მსხემ ვარ, ვინადცა არღარა თჳთმფ(64vK)ლობელ ვარ.

და მცირედისა კელთსაქმრისათჳს რად მაჭირვობთ[19] მე! ნუუკუე[20] უ(93rH)მჯობეს ვარა[21] სოფლიოთასა, რომელნი არა ხოლო დღისი იქმან, არამედ ღა(28rI)მითცა, და აქუნ[22] ზრუნვად[23] ცოლისათჳს და შვილთა[24] და სახლისა და სახლეულთა, ხოლო მე

1 დაჰბრკოლდებოდი A, დაჰბრკოლდებოდე BDEI, დაბრკოლდებოდე HK. 2 თანა-ზრახევდი ABIK, თანა-ჰზრახევდე E. 3 განჰკურეტნ ABHI, გ˜ნ-ჰკურ˜ტნ D, განკურეტენ E, განკურეტნ K. 4 აღაშფის DE. 5 დევნა HIK. 6 ძმა HK. 7 გუ℧ლნი HK. 8 ჰქჳს HK. 9 მე – K. 10 უშჯულოებისაო B, უსჯულოებისაო DEHIK. 11 ზრახვა HK. 12 სიკუდიდშემოსილითა KI. 13 ვჰგოდებდ HK. 14 ყოველნი – IK. 15 მავალნი E. 16 ღ˜ა HIK. 17 დავიდევ K. 18 მონა HK. 19 მაჭირვობთ ABDE, მაჭირვებთ HIK. 20 ნუუკუ℧ HK. 21 ვარა A, ვარ მე BDEHIK. 22 აქუნ BHIK, აქუს ADE. 23 ზრუნვა HK. 24 შჳლთა EK.

(1) მათე 10,16.

ამათ ყოველთაგან განმათავისუფლა ქრისტემან, რამეთუ ულელი მისი ტკბილ, და ტჳრთი მისი სუბუქ არს! (1) ვინაჲცა მისდერკით ჩემგან, ბოროტისმოქმედნო, და გამოვიძინე მცნებანი ღმრთისა[1] ჩემისანი, რამეთუ მისი დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[2] (595rE)

სწავლაჲ კბ.*

მოაგონებნ გულისსიტყუაჲ ძმასა: ესოდენი წელი გაქუს წმიდასა ამას ადგილსა, მონებასა შინა ქრისტეს მეუფისასა,[3] და ვერღარა[4] ძალ-გიც დათმენად კანონსა ამის ადგილისასა, რამეთუ ჴორცნი შენნი უძლურ იქმნნეს და არღარა არს შენდა ძალი ქმნად რაჲსამე, და ამიერითგან შეურაცხყოფად ხარ მცირეთაგანცა[5] და დიდთა, არამედ გიკმს განსუენებაჲ სიბერისათჳსცა შენისა. მოვედ უკუე, გამოვედ ამიერ, დაჯედ ერთსა ადგილსა და[6] დაეყუდე, და გინათუ სიყუარულისა, (130rA) ანუ რაჲსავე მიზეზისათჳს მოგივლენს შენ ღმერთი საზრდელსა. რაჲ ჭირი ზედა-გაც შენ,[7] რომელ უბადრუკებასავე თანა იყუედრები-ცა საზრდელისათჳს შენისა?[8] ანუ რაჲ არს საჭმელ შენდა, რომელ ესრეთ დღითი-დღე დაშურები, ვითარცა ბოროტი მონაჲ, და თავს-იდებ მორჩილებასა უმცირესთა შენთასა!

ამას და ესევითარსა მოართუამნ ბოროტი[9] დღითი-დღე (15rB) ბერსა, რამეთუ ჰნებავნ შემდგომად ესოდენთა წელთა განშორებაჲ მისი ძმათაგან, და ადგილსა,[10] რომელსა შინა დაბერებულ არნ, და ჩუენებად უთმინოებასა მისსა[11] (75vD) ჟამსა ოდენ სიბერისა მისისასა.[12] და უკუეთუ არნ ბერი იგი უსუბუქეს გულისსიტყჳსა, მყის სწრაფ[ით][13] წარიქცევინ[14] და იდევნებინ მის მიერ, ვითარცა ფიჩხი, ქარისაგან შერყეული.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-24 თავადაა აღრიცხული.

1 ღ˜ჲ HIK. 2 ა˜ნ ABDHIK. 3 მწფის˜სა K. 4 ვერღა HI. 5 მცირეთაგან A. 6 და – E. 7 შენ – IK. 8 შენისაჲ I. 9 ბოროტი + იგი K. 10 ადგილსა AHIK, ადგილისა DE. 11 მათსა H. 12 მისისისასა A. 13 სწრაფ BDHHIK (BHHIK-ში ამ სიტყვას სამი წერტილი აზის, გადამწერის შეეჭვების ნიშნად. A-ში არ ჩანს სრულად), სწრაფნ E. მოსალოდნელია, ყოფილიყო „მსწრაფლ“ ან „სწრაფით“ (შდრ. euqu~ kai paracrhma – მაშინვე, იმწამსვე). 14 წარიქცევინ ABHIK, წარიქცევნ DE. (1) მათე 11,30.

ხოლო უკუეთუ იყვის ბერი სრულ[1] გულისსიტყჳთა, ვერ შეცვალიან მისი სახე დაყუდებისაჲ,[2] ვერცა სძლევენ[3] მას, ვითარცა კრულსა ჯაჭჳთა, რამეთუ ვერ უძლიერესობენ[4] ღმრთისმსახურსა ზედა გულისსიტყჳთა, არამედ სიტყუა-უგებნ[5] მათ ბერი და ეტყჳნ: „ვერ ეცინოდით სიბერესა ჩემსა, ბოროტნო ეშმაკნო, (595vE) რამეთუ უკუეთუ სიჭაბუკესა სიმჴნით თავს-ვისხენ (93vH) შრომანი, ფრიად აწ უფროჲს[6] დავითმინო, რამეთუ ჟამი განჴსნისა ჩემისაჲ[7] მოწევნულ არს, ყოფად ჩემდა ქრისტეს თანა, ვითარცა თქუენვე მიწა(28vI)მეთ[8] მე დაბერებულებაჲ[9] და ჴორცთა ჩემთა მოუძლურებაჲ. აწ ვიდრე(130vA)-ვიდე, რამეთუ, რომელი დაბერდეს, არარას სხუასა მოელის, თჳნიერ განჴსნასა საწუთოჲთ.[10]

ამას თანა, რაჲთა სახეცა ვიქმნე უდებებისა[11] და არა მოთმინებისა. რამეთუ უკუეთუ ღმრთისმსახური ბერი ელიაზარ, დაწუვითთა[12] ტანჯვათა აღმომვსებელი, არა გარდაიქცა გულისსიტყჳთა, ვიდრემდის ჭაბუკთა ჰასაკითა, ხილვითა ამისისა მოთმინებისაჲთა[13] შეურაცხ-ყვნეს[14] ხილულნი ტანჯვანი და სძლეს მძლავრთა[15] წმიდათა შჳდ(65rK)თა[16] ყრმათა, რაოდენ უფროჲს[17] მე უჭირველად!

ამით გარე-მიაქცევს[18] საეშმაკოთა გულისსიტყუათა,[19] უკუეთუ დაადგრეს ამას ცნობასა ზედა, თანამოქმედებითა მისდა მადლისაჲთა,[20] და აღესრულოს ადგილსა, სადა დაბერებულ იყოს, მიიღოს გჳრგჳნი ცხორებისაჲ[21] და ესმეს უფლისაგან: „კეთილ, მონაო სახიერო და სარწმუნოო, მცირესა[22] ზედა სარწმუნო იქმენ, მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ, შევედ სიხარულსა უფლისა[23] შენისასა“, (1) რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[24]

---

1 ბერის რ˜ლ I. 2 დაყუდებისა HK. 3 სძლევენ ABHIK, სძლევნ DE. 4 უძლიერესოობენ HI. 5 სიტყ˜ჲ-უგებნ EHK. 6 უფროს HK. 7 ჩემისა HK. 8 მიწამებთ A, მიწამეთ BDEHIK (diemarturasqe). 9 დაბერებულებასა A, დაბერებულობაჲ BHIK, დაბერებულებაჲ DE (geghraka – დავბერდი).10 საწუთოთ HK. 11 უდებებისაჲ I. 12 დაწუვითთა AHIK [kaustikai~ (basanoi~)], დაწუვითა BDE. 13 მოთმინებისათა HK. 14 შეურაცხ-ყუნეს H. 15 მძლავრსა BH, მძლავრთა ADEK, მძლავთა I. 16 შჳთა A. 17 უფროს HK. 18 გარე-მივაქცევ BDE, გარე-მიაქცევს AHIK (anatrepei). 19 გულისსიტყჳთა A. 20 მადლისათა HK. 21 ცხორებისა HK. 22 მცირესა AB, მცირედსა DEHIK. 23 ო˜ჲ EHIK. 24 ა˜ნ ABHIK, ამინ DE. (1) მათე 25,21-23.

სწავლაჲ კგ.*

სარწმუნოებაჲ დედა[1] არს ყოველთა კეთილთა, რამეთუ ამის მიერ მოიგებს ვინმე აღთქუმათა მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ ქრისტესთა, ვითარცა წერილ არს: „ხოლო თჳნიერ სარწმუნოებისა შეუძლებელ არს სათნო-ყოფაჲ“.[2] (1) ვინაჲცა კეთილ-ნაყოფის-მომრთუმელ ადგილ ეშმაკისა არს ურწმუნოებაჲ, რომელი დედა[3] (131rA) არს (596rE) ყოვლისა ბოროტისა,[4] რამეთუ ამიერ[5] იშვებ-ის ორგულებაჲ, რომელ არს უწესოებაჲ,[6] ვითარცა იტყჳს: „კაცი ორგული დაუდგრომელ არს ყოველთა შინა გზათა მისთა. (2)

უკუეთუ უდაბნოდ განვიდეთ, უდაბნოსა ზედა არა დაყუდნებიან ფერჯნი ჩუენნი; უკუეთუ სოფლად მოვიდეთ,[7] უდაბნოს მავალთა ვჰნატრით.

ძმანო, უკუეთუ არა ვსთეს(76rD)ოთ, ვითარ მოვიმკოთ?

ნაყოფსა ნაყოფის-მომცემელსა[8] არა მოვართუამთ; ვითარ ძალგჳც ნაყოფის გამოღებად?

ჭირსა არა თავს-ვიდებთ; განსუენებაჲ ვითარ ვპოოთ?[9]

უდაბ(94rH)ნოს არა მოვითმენთ; ვითარ ვპოოთ[10] სასყიდელი უცხოებისა ჩუენისაჲ?[11]

სიგლახაკესა და იწროებასა არა დაუთმობთ; ჭეშმარიტი სიმდიდრე ვითარ ვპოოთ?[12]

მწუხარებასა და გინებასა და შეურაცხება(29rI)სა არა სათნო-ვიჩენთ, მეუფისა ქრისტეს კუალთა ვითარ შეუდგეთ?

მორჩილებასა ქუეშე[13] უფლისა[14] მიერ უმოხუცებულესთასა ყოფად არა თავს-ვიდებთ; ადგილითი-ადგილად მიმოვალთ.

რამეთუ პირველად უკმს ვისმე სწავლად თჳსისა გულისსიტყჳსაგან, რაჲსა და რომლისა მიზეზისათჳს ჰნებავს დატევებაჲ

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-25 თავადაა აღრიცხული.

1 დედაჲ A, დედა BDEHIK. 2 სათნო-ყოფა K. 3 დედაჲ ABH, დედა DEIK. 4 ბოროტისა BDEHK, ბ˜რტისაჲ AI. 5 ამიერ] ამის მიერ HIK. 6 რომელ არს უწესოებაჲ – H. 7 მივიდეთ H. 8 კეთილის-მომცემელსა DE] ნაყოფის-მომცემელსა ABHIK. 9 ვპოოთ ABHI, ვპოვოთ DE, ვჰპოოთ K. 10 ვპოვოთ B, ვპოოთ K. 11 ჩუ[illegible]ნისა HK. 12 ვპოვოთ DE. 13 ქ˜შ[illegible] H, ქუ[illegible]შე K. 14 ო˜ჲ EHI.

(1) ებრ. 11,6. (2) იაკ. 1,8.

თჳსისა ადგილისაჲ, სადა-იგი მკჳდრ[1] არს.[2] ნუუკუე[3] შრომისა-
გან უნდეს სივლტოლაჲ,[4] რაჟამს უშინაგანესად უდაბნოდ მიივ-
ლტინ, და ჰგონებდის[5] უსუბუქესსა[6] ადგილსა პოვნად (131vA)
უდაბნოსა ზედა! ნუსადა კუალად კეთილისმოძულისა ეშმაკისა-
გან[7] შურითა ანუ ჴდომითა წყლულ არს, რეცა გარეთ საჩინო-
თათჳს წარმართებათა ძმისათა და თჳსისათჳს პატივსა[8] ვერ-
მიმთხუევისა,[9] და ამის მიზე(596vE)ზისათჳს ჰნებავს დატევებაჲ
ადგილისაჲ! ნუსადა სა(16rB)თნოებათა ბრძოლასა ევლტის, ანუ,
ქრისტეს მიერსა მორჩილებასა ქუეშე[10] ყოფად არა-თავსმდებე-
ლი, მარტოებასა მისდევს! ნუსადა, სამკჳდრებელსა ქუეყნიერსა[11]
მიდევნებულსა, ადგილი უნებს დასატევებელად თჳსსა, რამეთუ
გულისსიტყუანი აუწყებენ ამას![12]

უკუეთუ წინა-გამოვიძიოთ და გამოვიკულიოთ და ვცნათ ჩუენ
შორის ამათ ვნებათაგანი, და არა შეუდგეთ მათ,[13] (65vK) არა
შთავვარდეთ ჴელსა[14] ბოროტთა ეშმაკთასა, ადგილთა ურწყულ-
თა და უდაბნოთა. (1)

წინა-გამოიძიე უკუე[15] ძლიერად თავი თჳსი, უკუეთუ ნამდჳ-
ლვე ჭეშმარიტებით საღმრთო[16] არსა ქმნული იგი, და არა განზრ-
წნილითა პირითა, რამეთუ, რომელიცა არა განზრახვით[17] ჰყოფ-
დეს საქმესა, მსგავს არს კაცსა, რომელი თჳსითა ფერჴითა სდევნ
მფრინველთა[18] ფრთოვანთა, განუზრახველად ქმნითა თავით თჳსით,
ხოლო ზრახვაჲ[19] კეთილი დაიცავს მცნებათა ქრისტჱსთა.[20]

და რადღა საჴმარ არს მა(94vH)თდა მიმართ თქუმაჲ, (132rA)
რამეთუ ჯერ-არს განფრთხობაჲ, საყუარელნო! ხოლო იყვის
ოდესმე, რომელ სამართალთათჳს განეწყობვინ[21] მტერი ძმათა,
და უკუეთუ თანა-მიჰყვის ძმაჲ დატევებად ადგი(76vD)ლისა, მა-

1 მკჳდ I. 2 არს + ნუუკუჱ შრომისა A. 3 ნუუკუჱ HK. 4 სილტოლა H. 5 ჰგონებდის ABHIK, ჰგონებდეს DE. 6 უსობუქესსა D. 7 კეთილისმოძულისა ეშმაკისაგან BDEHIK ∾ კეთილისმოძულისაგან ეშმაკისა A. 8 პატივსა ABHIK, პატივისა DE. 9 ვერ-მიმთხუჱვისა HK. 10 ქუჱშე HK. 11 ქ˜ყნიერსა ABHIK, ქუეყანიერსა DE. 12 მას K. 13 მას IK. 14 ჴელთა ABHIK, ჴელსა DE. 15 უკუჱ HK. 16 ს˜ღაჲ H. 17 განზრახჳთ HIK. 18 ფრინველთა AHK, მფრინველთა BI, მფრინველ DE. 19 ზრახვა HK. 20 ქ˜სთა ABDEHIK. 21 განეწყობვის HIK.

(1) შდრ. მათე 12,43-45.

შინ მელონეობნ მტერი შთაბმად მისსა მახი(29vI)თა ადგილსა რომელსამე.

ხოლო უკუეთუ წარგუდევნონ[1] ჩუენ კაცთა ბოროტისა შურისა ძლით, ანუ იძულებისა, თანაზიარებად საქმეთა[2] უცხოჲსათა,[3] და მივივლტოდით[4] სხუად ადგილად, მაშინ კადნიერებაჲ გუაქუნდინ[5] ღმრთისა[6] მიმართ,[7] რამეთუ უფალი ჩუენი იესუ ქრისტე იტყ(597rE)ჯს: „რაჟამს გდევნიდენ თქუენ ამიერ ქალაქით, მიივლტოდეთ სხუად“. (1) ხოლო არა-მიმოდაბნევისათჯს კუალადცა თქუა მაცხოვარმან: „ნუ მიმოხუალთ სახლითი-სახლად“. (2) და კუალად: „რომელსაცა ქალაქსა შეხვიდეთ,[8] მუნ დაადგერით“. (3)

ხოლო უკუეთუ ნებათა ჩუენთა გჯნდეს ქმნად, რომელი[9] სათნოებაჲ არს ესე? გარნა უკუეთუ წინამძღუართა ჩუენთა განგუდევნნენ[10] ჩუენ, ადგილ-ვსცეთ მათ,[11] უფროჲსღა წინაალუდგეთ ეშმაკთა,[12] რამეთუ ესრეთ ჰყოფდა დავით: უცხოთესლთა ჰბრძოდა, ხოლო პირისაგან საულისსა მიჰრიდებდა. (16vB)

უკუეთუ კეთილად დაყუდებულ ხარ უდაბნოს, და გაშფოთებს შენ გულისსიტყუაჲ სოფლად წარმოსლვად, მიუგებდ მას ბრძოლათა სოფლისათა, და რაჲ-იგი შეემთხუევის[13] ვისმე სოფელსა შინა.

ხოლო უკუეთუ კრებულსა შინა ჰმყუდროებ კეთილად, (132vA) და გაშფოთებს შენ გულისსიტყუაჲ უდაბნოდ შესლვად, მიუგე მას შრომაჲ იგი[14] და ჭირი უდაბნოჲსაჲ.[15] ხოლო უკუეთუ მარტოებით კეთილად[16] დაყუდებულ ხარ, და გაშფოთებს შენ გულისსიტყუაჲ კრებულსა უმრავლესთა ძმათასა შესლვად, მიუგენ მას ღუაწლნი საკრებულოჲსანი.[17] თანად მოსაგებელთავე მათთა[18] თანა; და ნუმცა რას ზედა განუკითხველად[19] თანაწარვჰყვებით[20] თჯსთა გულისსიტყუათა, რამეთუ არა უწყით,

1 წაგუდევნონ DE. 2 საქმითა IK, საქმითაჲ H. 3 უცხოჲსაჲთა BI, უცხოსათა H. 4 მივივტოდით D. 5 გუაქუნდინ ABHIK, გაქუნდინ DE. 6 ღ˜ჲ EHI. 7 მიმართ ABHIK, თანა DE. 8 შეხჯდეთ (ასეა ყველა ხელნაწერში). 9 რომელი ABHIK, რომლისა DE. 10 განგუდევნენ DEI. 11 მას IK. 12 ეშმაკსა HIK. 13 შეემთხუჱვის HK. 14 იგი – BDE. 15 უდაბნოსა HK. 16 კ˜დ A, კეთილად BDEHIK. 17 საკრებ˜ლოს˜ნი HIK. 18 მათთა ABHIK, მათ DE. 19 თანა; და ნუმცა რას ზედა განუკითხველად – DE. 20 თანა-წარვჰყვებით AH, თანა-წარჰყვებით B, თანა-წარჰვყვებით I, თანა-წარჰყვები DE, თანა-წარვჰყუჱბით K.

(1) მათე 10,23. (2) ლუკა 10,7. (3) მათე 10,11.

რაჲ უმჯობეს არს ჩუენდა, ვითარცა სიბრძნე იტყჳს: ნუ აღიმაღლებ[1] თავსა თჳსსა განზ(95rH)რახვათა შინა სულისა თჳსისათა, რაჲთა არა ვითარცა ზუარაკი აღიტაცოს სული შენი. ფურცელი შენი შეიჭამოს და ნაყოფი შენი წარიწყმიდო,[2] და დაუტეო[3] თავი თჳსი, ვითარცა შეშაჲ[4] განკმელი, ხოლო ცხორებაჲ იქმნების მრავალსა შინა განზრახვასა. (597vE)

არამედ მრავალგზის გინდეს თქუმად, ვითარმედ დაბრკოლებათათჳს და ძჳრისზრახვათა (66rK) გნებავს ლტოლვაჲ[5] ამიერ. თავს-იდევ, საყუარელო, და განგაზრახო შენ სიტყუაჲ: გნებავსა ლტოლვაჲ დაბ(30rI)რკოლებათაგან[6] და ძჳრისზრახვათა?[7] სდევ კარი პირსა შენსა უფლისა[8] მიერ, და თუალნი შენნი მიაქციენ არა-ხილვად ამაოებისა, და ამით სძლო ორთავე: ძჳრისზრახვასა — დუმილითა, (133rA) და დაბრკოლებათა — დაცვითა თუალთაჲთა, რამეთუ უკუეთუ ამათ არა ვსძლოთ, ვიდრეცა-ვიდეთ?

თავთა შინა[9] თჳსთა გჳტჳ(77rD)რთვან[10] მბრძოლნი ჩუენნი. ამათ სძლე, საყუარელო, და სადაცა სჳდე,[11] განსუენებაჲ გაქუნდეს.

გარნა ნუუკუე და გინდეს თქუმად, ვითარმედ: იცნობა დაუწყნარებლობაჲ ჩემი და უდებებაჲ ჩემი[12] ყოველთა ძმათა შორის; ვინაჲ[13] არღარა ძალ-მიც მკჳდრობაჲ ადგილსა ამას, რამეთუ დაღათუ მე აღვისურვო სათ(17rB)ნოებად, არამედ კაცნი, რომელთა თანა ვმკჳდრობ, იგივე არიან![14]

ისმინე, საყუარელო, შენ კეთილსა ჰყოფდი, და იხილო, რამეთუ განჰკურნებს უფალი სჳნიდისსა შენსა და ძმათა შენთასა შენდა მიმართ.[15] ანუ ვითარ თავს-იდებ დატევებად ადგილისა, ოდეს ძმანი დაბრკოლებულ იყვნენ შენდა მიმართთათჳს საქმეთა შენთა?

ევლტია ყუედრებასა კაცთასა და წარხუალ სხუად ადგილად,[16] სადა დიდებასა[17] მიემთხჳო არა-მოჴსენებითა პირველთა ნაკლულევანებათაჲთა? არამედ წინაჲსწარმეტყუელი იტყჳს: „ყუედრებაჲ მოილოდინა[18] სულმან ჩემმან და გლა(598rE)ხა-

1 აღიმაღლებთ AB, აღიმაღლებ HIK (mh eparh~), აიმაღლებ DE. 2 წარიწყმიდოს IH. 3 დაუტეო ABIK, დაუტევო DEH. 4 შეშა HIK. 5 ლტოლვა HK. 6 დაბკოლებთაგ~ნ I. 7 ძვირისზრახვათა K. 8 ო~ჲ EHI. 9 შ~ს K. 10 გჳტჳრთვან ABDEH, გჳტჳრთავნ I. 11 შჳდე B, სჳდე ADEIK. 12 ჩემი — DE. 13 ვინაცა H. 14 არნ E. 15 მ~რთ DEHIK. 16 ადგიდ DHIK. 17 დ~ბ~ჲსა H. 18 მოილოდინა (prosedokhsen) AB, მოინადირა DE.

კობაჲ, (1) რამეთუ ფრიად სარგებელ-ეყოფვის[1] სულსა განსაწმედელად ცოდვათაგან ყუედრებაჲ და შეურაცხებაჲ კაცთამიერი, ღმრთისათჳს შემთხუეული.[2] დაგარწმუნენ[3] შენ წინაჲსწარმეტყუელმან, იტყოდის რაჲ: სიმდაბლესა შინა ჩუენსა მომიკსენნა ჩუენ უფალმან, და მიკსნნა ჩუენ მტერთა ჩუენთაგან. (2) (133vA)

არამედ სადა-იგი დაგაკუეთა[4] მტერმან, (95vH) აღდეგ და მუნვე ჰბრძოდე[5] წინააღმდგომსა, რაჲთა, რომელთა შორის იცნობნეს ნაკლულევანებანი შენნი,[6] მათვე განეცხადნენ წარმატებანიცა, და ამისთჳს მიიღო უფლისაგან[7] დიდებაჲ დიდი, თქუმულისაებრ[8] მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ[9] ქრისტესსა:[10] და იყვნენ პირველნი უკუანაჲსკნელ, და უკუანაჲსკნელნი — პირველ. (3) რამეთუ ვინაჲთგან განირცხას მწინკულევანი[11] სამოსელი, არღარა განითხიოს მწინკულევანთა[12] თანა.[13] ხოლო უკუეთუ შურისა ანუ[14] ჴდომისათჳს[15] სახელ-სდვას (30vI) ვინმე წმიდასა[16] არაწმიდა,[17] არა სარწმუნო[18] იქმნეს, რამეთუ სახემან სამოსლისამან არცხჳნოს მას, ვითარცა იტყჳს: განმბანო[19] მე და უფროჲს თოვლისა განვსპეტაკნე. (4)

ხოლო წინააღმდგომთა შენთა მიმართ და მნებებელთა კუალად მიქცევად გულისსიტყჳსა შენისა ძუელთავე მიმართ ბოროტთა,[20] იტყჳს წერილი: „ვაჲ, რომელი ასუმიდეს მოყუასსა თჳსსა სასუმელსა აღმრღუეულსა! ჵ, რომელთა დაუტევნეს გზანი წრფელნი მისლვად გზათა ბნელისათა, რომელნი იშუებენ[21] ბოროტთა ზედა და უხარის ბოროტსა ზედა[22] გარდაქცევასა; რომელთა გზანი — გულარძნილ, და დრკუ — ალაგნი მათნი. შორს ყოფად

1 სარგებელ-ეყოფის AI, სარგებელ-ეყოფვის BDEK, სარგებელ-ეყოფჳს H. 2 შემთხუჱული HK. 3 და გარწმუნენ I. 4 დაგაკუჱთა HK. 5 ჰბრძოდე ABHIK, ჰბრძოდეთ DE. 6 შენნი ABHIK, — DE. 7 ო˜ჲგ˜ნ I. 8 თქუმულისა მისებრ A. 9 ი˜ჴ BHK, ი˜ჴჲს DE. 10 ქ˜სსა HIK. 11 მწიკულევანი ABHIK. 12 მწიკულევანთა AB. 13 მწინკულევანთა თანა] მწინკულევანთათა K. 14 ანუ ABI, გინა DE. 15 ჴდუმისათჳს D. 16 წ˜ა BDHIK. 17 არაწ˜ჲ EHIK. 18 სარწმუნოჲ I. 19 განმბანე A, განბანო DE, განმბანო HIK. 20 ბოროტთა — IK. 21 იშუჱბენ HK. 22 და უხარის ბოროტსა ზედა — H.

(1) ფს. 68,21. (2) ფს. 135,34-24. (3) მარკ. 10,31; შდრ. ლუკა 13,30; მათე 20,16. (4) ფს. 50,9.

შენდა გზისაგან წრფ(17vB, 598vE)ელისა და უცხო მართლისაგან ცნობისა“.[1] (1) ვინაჲცა[2] იტყჳს, ვითარმედ: „ვერ მიემთხჳნენ[3] წელიწადსა ცხორებისასა, რამეთუ უკუე(77vD)თუმ(66vK)ცა ვიდოდეს ალაგთა (134rA) კეთილთა, პოვნეს-მცა[4] ალაგნი სიმართლისანი მართალთანი წრფელნი. ტკბილნი იქმნნენ[5] მკჳდრ[6] ქუეყანისა,[7] და უმანკონი დაეშენნენ მას. გზანი უღმრთოთანი ქუეყანით მოისპნენ, ხოლო უშჯულონი[8] განიკადნენ მისგან. შვილო,[9] შჯულთა[10] ჩემთა ნუ დაივიწყებ, და სიტყუათა ჩემთა სცევდინ გული შენი“, (2) რამეთუ ღმრთისა[11] დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[12]

სწავლაჲ კდ.*

უკუეთუ შეემთხჳოს ძმასა განშორებაჲ საკრებულოჲთ, რაჲთაცა მიზეზითა, და მასვე შეემთხჳოს შთავრდომაჲ[13] სნეულებასა, ანუ სინანულით კუალად მოქცევაჲ[14] მუნვე, არა ჯერ-არს უგულებელსყოფაჲ მისი, არამედ შეტკბობად მისსა[15] უფლისა[16] მიერ, ვითარცა თჳსისა ასოჲსა, რამეთუ დაღათუ ცოდა, ხოლო შენ არა კაცთა (91rC) უყოფ, არამედ ღმერთსა, მეტყუელსა: „რაოდენი უყავთ ერთსა მცირეთაგანსა, მე მიყავთ“. (3) ვინაჲცა (96rH) თავისა თჳსისათჳს ზრუნვაჲ[17] დაიყენებოდენ, რომლისათჳს მაცხოვარი ჩუენი იტყჳს: „ნუ ჰზრუნავთ[18] სულთა თქუენთათჳს, რაჲ შჭამოთ“,[19] და შემდგომი, (4) რომელსა ზედა დასძენს[20] და იტყჳს: „რამეთუ ამას ყოველსა ნათესავნი სოფლისანი** ეძიებენ“. (5) ვინაჲცა მოციქულისა მიერ გუამცნებს და იტყჳს: „ნუ თავისასა ზრუნავს თითოეული, არამედ მოყუს-

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 26-ე თავადაა აღრიცხული.

** გიორგი მთაწმიდელის თარგმანშია: „წარმართნი“.

1 ცნობისაჲ I. 2 ვინაცა K. 3 მიემთხჳნეს K. 4 პოვნეს-ცა EH. 5 იქმნნენ AB, იქმნენ DEHIK. 6 მკჳდრ ABHIK, მკჳდრნი DE. 7 ქ˜ყნისაჲ I, ქ˜ყნისა K. 8 უშჯულონი B, უსჯულონი ADEHIK. 9 შჳლო DEHK. 10 სჯულთა IK. 11 ღ˜ჲ EHIK, ღ˜ისა + [...] B (წაშლილია ორი-სამი ასო). 12 ა˜ნ BHIK, ამინ DE, – A. 13 შთავრდომა HIK. 14 მოქცევა HK. 15 მისა K. 16 ო˜ჲ EHIK. 17 ზრუნვა HK. 18 ზრუნავთ HIK. 19 ვჭამოთ A, შჭამოთ BCDE, სჭამოთ HIK. 20 დაძენს I.

(1) შდრ. ეზეკ. 34,19. (2) იგავნი 3,1. (3) მათე 25,40. (4) მათე 6,25-31. (5) მათე 6,32.

ისასაცა“,[1] (1) და კუალად იგივე იტყჳს: „მერმეცა უმეტესი გზაჲ[2] გიჩუენო[3] თქუენ: ენასაღა თუ[4] კაცთა და ანგელოზთასა ვიტყოდი, (31rI) და სიყუარული (599rE) არა მაქუნდეს, ვიქმენ რვალ მჴმობელ, ანუ წინწი(134vA)ლა მღაღადებელ. დაღათუ მაქუნდეს წინაჲსწარმეტყუელებაჲ და უწყოდი ყოველი საიდუმლოჲ[5] და ყოველი მეცნიერებაჲ; დაღათუ მაქუნდეს ყოველი სარწმუნოებაჲ, ვიდრე მთათა ცვალებადმდე, და სიყუარული არა მაქუნდეს, არავე[6] რაჲ ვარ. დაღათუ შევაჭამო ყოველი ნაქონები ჩემი და მივსცნელა თუ ჴორცნი ჩემნი დასაწუველად,[7] და სიყუარული არა მაქუნდეს, ვერარას[8] ვირგებ. სიყუარული სულგრძელებს[9] და ტკბილობს; (18rB) სიყუარული არა უსახურებს, არა ეშურების, არა ზუაობს, არა განლაღნების, არა ეძიებს თავისასა, არა განფიცხნების, არა შეჰრაცხს ბოროტსა; არა უხარის სიცრუვესა[10] ზედა, არამედ უხარის ჭეშმარიტებასა ზედა;[11] ყოველსა[12] თავს-იდებს, ყოველი ჰრწამს, ყოველსა ესავს, ყოველსა დაითმენს. სიყუარული არასადა დავარდების“. (2)

კეთილ ლოცვაჲ[13] მარხვითურთ,[14] ხოლო ამათ დაამტკიცებს მოწყალებაჲ, რამეთუ იტყჳს: „წყალობაჲ მნებავს და არა მსხუერპლი“.[15] (3) (91vC) იხილე წინაჲსწარმეტყუელიცა, ვითარ აყუედრებს[16] უწყალოთა, ვინაჲთგან არა მოიჴსენა ყოფად წყალობისა, და დევნა კაცი გლახაკი (78rD) და დავრდომილი და შეწუხებული გულითა მოკლვად. (4) და ვითარმედ: „რომელი შენ დაეც, მათ დევნეს და ტკივილსა წყლულთა ჩემთასა შესძინეს“. (5)

ვინაჲცა[17] მაცხოვარი ჰნატრის მოწყალეთა[18] და იტყჳს: „ნეტარ იყვნენ მოწყალენი, რამეთუ იგინი შე(135rA)იწყალნენ“. (6)

---

1 მოყუსისაცა CDE, მოყუსისასაცა AHIK. 2 გზა K. 3 გიჩუენო A, გიჩ˜ნო E. 4 ენასა ღათუ B. 5 საჲდუმლოჲ C, საიდუმლო K. 6 არავე C. 7 დასაწველად IK, დასაწუელად H. 8 ვერარას ABCHIK, ვერღარას DE. 9 სულგრძელებს ABIK, სულგრძელებ˜ჲ C (ამ სიტყვას თავზე სამი წერტილი უზის, გადამწერის დაეჭვების ნიშნად. ჩანს, C-ს მწერალს ძველი და დაზიანებული დედანი ჰქონდა), სულგრძელ˜ბს DE. 10 სიცრუესა HK. 11 არამედ უხარის ჭეშმარიტებასა ზედა AB, – DE. 12 ყოველსავე IK. 13 ლოცვა HK. 14 მარხჯთურთ H. 15 მსხუერპლი CDHK. 16 აყუედრებს CDHK. 17 ვინაცა H. 18 მოწყალეთა BCI, – DE.

(1) ფილ. 2,4. (2) I კორ. 13,1-8. (3) მათე 9,13. (4) ფს. 108,17. (5) ფს. 68,27. (6) მათე 5,7.

რასა იტყჳს ანგელოზი კორნილიოჲს[1] მიმართ? – არა ვითარმედ ლოცვანი ოდენ შენნი, არამედ მოწყალებანიცა შენნი აღვიდეს საკსენებელად[2] წინაშე ღმრთისა.[3] (1) (599vE) ამისთჳს შე(67rK)იწყნარა ცთომილი და შენანებული, ვითარცა (96vH) მკუდარი აღდგომილი, სიღრმით ღმრთისა[4] უშიშოებისა და უდებებისაჲთ.[5] ისმინე მოციქულისა მეტყუელისაჲ:[6] „განამტკიცეთ მისსა მიმართ სიყუარული, რაჲთა არა გარდარეულითა მწუხარებითა დაინთქას ესევითარი იგი“. (2) და კუალად იტყჳს: „გლოცავ თქუენ, ძმანო, სწავლიდით უწესოთა, ნუგეშინის-სცემდით[7] სულმოკლეთა, თავს-იდებდით უძლურთა, სულგრძელებდით ყოველთა მიმართ. იხილეთ, ნუსადა ვინმე ბოროტი ვისმე[8] მიაგოს ბოროტისა წილ, არამედ ყოვლადვე კეთილსა მისდევდით, და (31vI) ურთიერთას, და[9] ყოველთა მიმართ“. (3) რამეთუ უფალმანცა დიდებისამან არა განაგდო უძღები შვილი,[10] არამედ შეიტკბო იგი, ვითარცა მკუდრეთით აღდგომილი, და შეჰმოსა პირველივე[11] სამოსელი და ფერჯთა შეასხნა და ბეჭედი მიჰმადლა და ჭამებული ზუარაკი დაკლა, მოხარულმან პოვნასა ზედა წარწყმედულისა ძისასა. (4) ხოლო სხუაჲ იგი, შეწუხებული, (18vB) იგიცა განკურნა[12] ნუგეშინისცემითა, და ჰრქუა: „შვილო,[13] შენ ყოვლადვე ჩემ თანა ხარ და ჩემნი ყოველნი[14] შენნი არიან. ვინაჲცა ჯერ-იყო (92rC) სიხარული და მხიარულებაჲ, რამეთუ ძმაჲ[15] ესე შენი მკუდარ[16] იყო (135vA) და განცოცხლდა;[17] წარწყმედულ იყო და იპოვა. (5) ამისთჳს ჯერ-არს მოწყალე ყოფაჲ[18] ძმათა ზედამდგომელისაგან.

ხოლო შენ, ძმაო, მიემთხჳ რაჲ წყალობასა, ნუ შეურაცხჰყოფ,[19] არამედ ემსგავსე[20] შენანებულსა მას[21] და მოქცეულსა

1 კურნილიოჲს B, კორნილიოსის HK. 2 საკნებელად A. 3 ღ˜ჲ EIK. 4 ღ˜ჲ EHIK. 5 უდებებისათ HIK. 6 მეტყ˜ლისა HK. 7 ნუგეშინინ-სცევდით DE, ნუგეშინი-სცემდით K. 8 ვინმე A. 9 და – A. 10 შჳლი EH. 11 პირველი H. 12 განიკურნა C. 13 შჳლო HK. 14 ყოველნი BCHIK, ყოველნივე DE. 15 ძმა HK. 16 მკუდარ BHIK, მომკუდარ C, მკუდარი DE. 17 განცოცხლდა ABDEI, განცხოველდა C. 18 ყოფა HK. 19 შეურაცხ-ყოფ K. 20 ემსგავსე BCDHIK, მიემსგავსე E. 21 მას – K.

(1) საქმე მოც. 10,4. (2) II კორ. 2,7. (3) I თეს. 5,14-15. (4) ლუკა 15,11-24. (5) ლუკა 15,31-32.

ძესა, რომელმან, პოვა რაჲ მამაჲ[1] თჳსი, არა მისცა დავიწყებასა ცოდვაჲ[2] თჳსი, არამედ შეუვრდა და აღუვარა,[3] ჭეშმარიტებით და არა ჩემებ(600rE)ით თქუა: „მამაო, ვცოდე ცად მიმართ და წინაშე შენსა, და არღარა ვარ ღირს წოდებად ძედ შენდა. მყავ მე, ვითარცა ერთი მუშაკთა შენთაგანი“. (1) ჰხედავა,[4] ვითარი ლმობიერებაჲ მოიგო? ვითარი ტკივილი, ვითარი სიმდაბლე!

და ჩუენცა უკუე,[5] საყუარელნო, განვიფრთხოთ ამიერითგან, რაჲთა უდებებისა მიერცა განხრწნილი გოდოლი განვაახლოთ, რამეთუ რომელი თჳსსა უდებებასა უგულებელს-ჰყოფდეს, უეჭუელად[6] არა ჰრიდოს მან[7] სხჳსაცა[8] (78vD) გარდაქცევად, რომლისა მიმართ წინაჲსწარმეტყუელი იტყჳს: „ვაჲ, რომელი ასუმიდეს მოყუასსა თჳსსა სასუმელსა აღმრღუეულსა!“[9] (2) (97rH) ვჰმონებდეთ უკუე[10] უფალსა შიშით და სიმდაბლით.[11] მეცნიერებით სცნობდ თქუმულთა შენდამი.[12]

ნუ მცირედჟამ სიმდაბლე და დუმილი, და შემდგომად მცირედისა — დრტჳნვაჲ, და მსახურებისა და მღჳძარებისა[13] მიმართ მცონარებაჲ;[14] ნუცა მიზეზითა გარეწარ საქმისაჲთა[15] შეურაცხყოფაჲ[16] ლოცვად (136rA) შეკრებისაჲ,[17] რამეთუ ვითარცა წჳმაჲ[18] აღაორძინებს თესლსა, ესრეთვე[19] ესევითარი იგი შეკრებაჲ — სათნოებასა სულისასა.

ნუ დღეს მადლობაჲ წინადაგებულისათჳს ტაბლასა ზედა, და ხვალე[20] დრტჳნვაჲ[21] მეპურისათჳს და მეწუ(92vC)ნისა. განრყუნილ არსა პური? — არამედ მოვიკსენოთ წინაჲსწარმეტყუელისაჲ,[22] ვითარმედ: „ნაცარი, ვითარცა პური (32rI) ვჭამე“. (3) განრყუნილ არსა ღჳნოჲ? — არამედ მოვიკსენოთ, ვითარმედ ჩუენ ყოველ(67vK)თა მეუფემან[23] და მაცხოვარმან ნავღლისა და ძმრისა გემოჲ[24] იხილა ჩუენთჳს. (19rB)

---

1 მამა K. 2 ცოდვა HK. 3 აღუარა K. 4 ჰხედავა BHK, ხედავა I, არა ხედავა DE. 5 უკუჱ CHE. 6 უეჭუჱლად ABDEI, უჱჭუჱლად CHK. 7 მან ABCHIK, მას DE. 8 სხუასაცა C. 9 აღმრღუჱულსა C, ამრღუჱულსა E. 10 უკუჱ CE. 11 სიმდაბლით + და AC. 12 მეცნიერებით სცნობდ თქუმულთა შენდამი — H. 13 და მღჳძარებისა — A. 14 მცონარებაჲ + და მღჳძარებისა A. 15 საქმისათა HIK + იქმნების IK. 16 შეურაცხყოფა HK. 17 შეკრებისაჲ BCI, შეკრებულისაჲ DE, შეკრებისა HK. 18 წჳმა K. 19 ეგრეთვე HK. 20 ხუალე IK. 21 დრტჳნვა K. 22 წ˜წყლისა HK. 23 მე˜ფმან B, მფ˜ჱმ˜ნ ADHIK. 24 გემო HK.

(1) ლუკა 15,18-19. (2) შდრ. ეზეკ. 34,19. (3) ფს. 101,9.

ნუმცა დღეს მმარხველნი, ხვალე[1] წინამძღუართა განვცდით[2] მიზეზითა მუცლისა გე(600vE)მოვნებათაჲთა, რაჲთა არა გუესმეს:[3] „რომელთა ღმერთ[4] მუცელი არს და დიდებაჲ[5] სირცხჳლსა შინა მათსა“. (1) [(1) ფილ. 3,19.]

ნუმცა[6] დღეს მქონებელნი წურთისა და[7] დაყუდებისანი, ხვალე[8] სენაკითი-სენაკად (რაჲთა არა ვთქუა[9] დაბითი-დაბად და ქალაქებად) მიმოვალთ. ნუცა მიზეზითა ბერთა* თანა მისლვისაჲთა[10] მოწყინებასა[11] გულსავსე-ვჰყოფთ,[12] რამეთუ რაოდენცა ვინ დაყუდებით[13] იყოს, ესოდენ გულისსიტყუანი მისნი განწმდებიან, და რაოდენცა[14] ვინ განაშორებდეს თავსა თჳსსა დაყუდებისაგან, ესოდენ განზრქნების[15] გონებაჲ მისი.

უკუეთუ ჴელთ-გიდვან ჴელოვნებაჲ, და იყოს იგი საჴმარ კრებულისა,[16] ნუ აჰმაღლდები[17] მის ძლით, რამეთუ უკუეთუმცა კაცსა უქმოდე, კეთილადმცა სთქუ რაჲ(136vA)მე, ხოლო უკუეთუ ღმერთსა — ნუ აღჰზუავნები[18] თანა-მონისა[19] ზედა, არამედ აცადე ღმერთსა, რამეთუ იგი მისცემს თითოეულსა საქმეთა მისთაებრ, ვითარცა ყოვლისავე ზედამხედველი.[20] ვინაჲცა დავიმდაბლნეთ სულნი ჩუენნი წინაშე უფლისა, რაჲთა აღმამაღლნეს[21] ჩუენ.

ვითარცა[22] დღითი-დღე დასაბამისა დამწყებელნი, განვამტკიცებდეთ გულისსიტყუათა ჩუენთა, რაჲთა ესრეთ უახოვნეს ვიქმნნეთ. ნუ თანა-წარვჰყვებით[23] ჴორციელთა გულისთქუმათა. ნუცა[24] უშიშოებითა ღმრთისაჲთა (93rC) განვჰლევთ[25] (97vH) ცხორებასა ჩუენსა, არამედ ვევლტოდით ყოველთა ჭაბუკებრივთა გემოვნებათა. ნუუკუე[26] ესევითარმან მან გულისთქუმამან (79rD) მიმიყვანნეს[27] ჩუენ პირველთავე ქცევათა, და მათვე ბოროტთა

* ბერი (gerwn, geronto~) — იგულისხმება მოძღვარი, სულიერი მამა და წინამძღვარი, აღსარების შემწყნარებელი.

1 ხუალე H. 2 განვსცდით ACDHIK, განვცდით B. 3 გუჱსმეს HK. 4 ღ~ი E. 5 დიდებაჲ A. 6 ნუცა IK. 7 და — E. 8 ხუალე H. 9 ვთქუათ K. 10 მისლვისათა HK. 11 მოწყინებასა CBHIK, მოწყინებათა DE. 12 გულსავსე-ვყოფთ IK. 13 დაყუდებულ K. 14 რაოდენ IK. 15 განზრქების AC, განზრქნების BHIK, განზრქელდების DE. 16 კრებულისაჲ I. 17 ამაღლდები K. 18 აღზუავნები CK. 19 თანა-მონასა K. 20 „ვითარცა ყოვლისავე ზედამხედველი“ ბერძნულში არაა. 21 ამამაღლნეს D. 22 ვითარცა — E. 23 თანა-წარჰყუჱბით H. 24 ნუ E. 25 განვლევთ IK, განჰვლევთ H. 26 ნუუკუჱ CH. 27 მიმიყვანნეს ABCHK, მიმიყუანნეს DE.

შინა შთავცჯვეთ, და უძჯრესი მოვიმზადოთ თავთა თჯსთათჯს საშჯელი[1] რისხვისაჲ,[2] და მოვეკუეთნეთ[3] მსგავსებითა ასოჲსა[4] დამპლისაჲთა,[5] და შემდგომად ქველისმოქმედებისა[6] გამოვეკუეთ-ნეთ[7] სხუათა (601rE) მათგან ასოთა[8] გუამისათა, რამეთუ უფალ-სა და მაცხოვარსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა უთქუამს: აჰა, მრ-თელ იქმენ, ნულარა სცოდავ, რაჲთა არა (32vI) უძჯრესი რაჲმე გეყოს შენ. (1)

მან თავადმან უფალმან მომეცინ ჩუენ[9] ჩუენებაჲ[10] მოქცე-ვისაჲ[11] და ქმნაჲ[12] საქმეთა, ღირს(19vB)თა სინანულისათა,[13] (2) რაჲთა შემოსითა სამოსლისა საქორწინისაჲთა[14] დიდებით მივეგ-ებნეთ მას, რამეთუ მისი დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[15] (137rA)

სწავლაჲ კე.[16]*

ძმაჲ[17] ვინმე მითხრობდა მე და მრქუა: დედისძმაჲ[18] მესუა, ჴელოვნებით ოქროჲსმჭედელი,[19] და იჯმნა სოფლით და იქმნა მონაზონ. და სიბერესა მისსა მოვიდა მისსა ნომიკოსი** ვინმე, ალექსანდრიელი[20] ნათესავით, ჴელოვნებით კავიდარი,[21] რომელ-სა უნდა, რაჲთა მონაზონ იქმნეს, და შეიწყნარა იგი ბერმან მონასტერსა შინა თჯსსა.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 27-ე თავადაა აღრიცხული.

** „ნომიკოსის“ ნაცვლად ბერძნულშია kosmiko~ (ქვეყნიური, ერისკა-ცი), რაც კონტექსტს უფრო შეეფერება. „ნომიკოსი“ კი, თუ მას პროფესი-ის აღმნიშვნელ ტერმინად („სამართლისმცოდნედ“) მივიჩნევთ, კონტესტს ეწინააღმდეგება, რადგან აქვე, ქვემოთ, გაცხადებულია ამ კაცის ხელობა — კავიდარობა. kosmiko~-ის „ნომიკოსად“ შეცვლა მთარგმნელის (ეფრემ მცირის) ხელთ არსებული დაზიანებული დედნიდან უნდა მომდინარეობდეს.

1 სასჯელი HIK. 2 რისხვისაჲ AC, რისხჯსაჲ BDEI, რისხჯსა HK. 3 მოვეკუეთნეთ CH. 4 ასოსა HK. 5 დამპლისათა HK. 6 ქუეყნისმოქმედებისა HIK. 7 გამოვეკუეთნეთ CHK. მსგავსებითა ასოჲსა დამპლისაჲთა, და შემდგომად ქველისმოქმედებისა გამოვეკუეთნეთ — DE. 8 ასოჲთა I. 9 ჩუენ — A. 10 ჩუეენებაჲ CHK. 11 მოქცევისა K. 12 ქმნა K. 13 სინანულისათაჲ DEI. 14 საქორწინისათა K. ა˜ნ DCIK, ამინ ABEH. 16 სწავლაჲ კე — A. 17 ძმა K. 18 დედისძმა K. 19 ოქროსმჭედელი HK. 20 ალექსანდრიელი ACHIK, ალექსანდრელი DE. 21 ბერძნულშია kamida~.

(1) იოანე 5,14. (2) შდრ. მათე 3,8.

და შემდგომად რაოდენისამე ჟამისა არწმუნა ბერმან ძმასა მას მიღებად წმიდისა სქემისად,[1] და მიერითგან არღარა იყო იგი მორჩილ ბერისა.

ხოლო ბერმან მისცნა (68rK) მას მონასტერსა შინა თჳსსა სენაკნი ორნი, და ბორგნ ძმად[2] იგი ჴელთსაქმარსა ზედა თჳსსა, ღამე და დღე სცვალებნ კავიდარებსა,[3] რამეთუ განესყიდებოდეს-ცა ადგ(93vC)ილსა მას, ვიდრემდის არცა ერთისაღა რაჲსათჳსმე იყო ზრუნვად[4] მისი, არცა ლოცვისა, არცა კრებისა, თჳნიერ ხოლო ჴელთსაქმრისა,[5] ვეცხლისმოყუარებისა მიერ შეპყრობილისადა.

ხოლო ღმრთისმსახური იგი ბერი აწუევნ[6] ძმასა მას[7] და ეტყჳნ: „ძმაო პალადი, მოვედ და[8] მოვქმნათ მტილი!“ ხოლო მან მისსა მიმართ, — „წარვედ, — თქჳს, — მო(601vE)ვალ!“ და არა მივიდის, არამედ უდებ-ყვის. კუალად ჰრქჳს მას ბერმან: „ძმაო (98rH) პალადი, მოვედ, აღვასრულოთ კრებად!“ და მან კუალად მიუგის: „წარვედ, მოვიდე!“ და არა წარვიდის,[9] არამედ შეურაცხ-ჰყოფნ.[10]

აქუნდეს (137vA) მის თანა ბერსა სამნი ძმანი; ორნი ბრმანი და ერთი უცნობო[11] იყო. და რაჟამს ქმნის ბერმან გბოლვილი, მიიტანის მის თანა პალადი პური და ჭამის მათ[12] თანა, და ესრეთ კუალად წარვიდის საქმედ[13] თჳსსა. ხოლო წმიდად იგი ბერი ჰლოცავნ და სწავლინ ძმასა მას არა უგულებელს-ყოფად ცხორებისა თჳსისა.[14] ხოლო იგი არა ირწმუნებდა კეთილსა თანაზრა(33rI)ხვასა წმიდისა მის ბერისასა, არამედ დაუტევა იგი და წარვიდა თჳსაგან უშიშოებასა შინა ღმრთისასა. (79vD)

ესრეთ, უდებ-ყო რად ცხორებად (20rB) თჳსი, და არცა მოთმინებასა შინა თავს-იდებდა ყოფად, არცა მარტოებით ყოფითა ზრუნვიდა თჳსსა ცხორებასა, არამედ სრულიად განაშორა თავი და გულისსიტყუად თჳსი შეწევნისაგან ღმრთისა[15] და მოსალოდებელისა წმიდათადსა.[16] უკუანადსკნელ უფლებულ იქმნა

1 სქემისა K. 2 ძმა IK. 3 ბერძნულშია ta kamidia. 4 ზრუნვა HK. 5 ჴელთსაქმრისა ABCH, ჴელსაქმრისად I, ჴელთსაკმრისა DE, ჴელსაქმრისა K. 6 აწუჱვნ ACHK. 7 მას — B. 8 და B, — DE. 9 წარვიდის BDIK, წავიდის E. 10 შეურაცხ-ყოფნ K. 11 უცნობო ACDEIK, უცნობოდ BH. 12 მათ BCHIK (sun autoi~), მის ADE. 13 საქმესა HIK. 14 თჳსისა — A. 15 ღ˜Დ HIK. 16 წმიდათასა HK.

იგი ეშმაკისაგან, და წარიწყმიდა ცნობაჲ თჳსი, ვიდრემდის ვერ შემძლებელ იყო ჴელისაცა პირად მიღებად, არამედ სხუანი აჭამებდიან, ვითარცა ჩჩჴლსა ყრმასა, და არცაღა კაცსა იცნობდა, და ცხჴრი (94rC) მისი და ლოშქრი დამოსწუთოდა[1] წუერთა[2] ზედა.

და ვითარცა ისწავეს დათა მისთა ქალწულთა, მიიყვანეს იგი მათ თანა, და შეაწყუდიეს შესაკრებელსა მონასტრისა მათისასა ეკლესიასა შინა. (C)* და ითრევებინ[3] იგი მას შინა, საჴდომელთა თჳსთა ზედა, ყოველსავე მას სალოცველსა შინა. (Q)* და მო-რაჲ-ვიდის[4] (138rA) ხუცესი შეკრებად[5] დათა მათ, ჰლოცვიდ(602rE)იან[6] მას ლოცვისა[7] ყოფად მისთჳს, რაჲთა ყოს უფალმან მის თანა წყალობაჲ.

და დაშთა განსწავლასა მას შინა წელიწადსა ერთსა და ამათ შინა აღესრულა.

აჰა, რასაღა მოუმზადებს უშიშოებაჲ!

აჰა, რასა[8] მოატყუებს[9] ურჩებაჲ და უდებებაჲ!

აჰა, სადაღა მიიწია[10] დასასრული უსმობისაჲ![11]

ვინაჲცა ნუ შეურაცხ-ვჰყოფთ[12] შიშსა უფლისასა, არამედ დავმდაბლდეთ მტკიცესა ქუეშე[13] ჴელსა მისსა. ვჰმონებდეთ[14] ურთიერთას შიშითა ღმრთისაჲთა,[15] და იგი იყოს ზღუდე ჩუენდა და მფარველ პირისაგან მტერისა, რამეთუ დაიბანაკებს ანგელოზი უფლისაჲ გარემოჲს[16] მოშიშთა მისთა (98vH) და იჴსნნეს იგინი. (1) მისსა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[17]

---

* (C) ფრაზა („და ითრევებინ იგი მას შინა, საჴდომელთა თჳსთა ზედა, ყოველსავე მას სალოცველსა შინა“) DE ხელნაწერებში შეცდომით (Q) ფრაზის შემდეგ დაუწერიათ (ე. ი. აბზაცის ბოლოს). შეცდომა მოგვიანებით შეუნიშნავთ გადამწერთ, და კიდეზე მიუწერიათ გადანაცვლების ნიშნები: Q და C; ფრაზები არასწორადაა I ხელნაწერშიც, მაგრამ გადანაცვლების ნიშნები არ უზის. ABCHK-ში კი სწორი თანმიმდევრობით წერია; ჯერ C, შემდეგ Q.

1 დამოსწთოდა ACHIK. 2 წუᲬრთა CEHK. 3 და ითრევებინ ABCHIK, დაითრვებინ D. 4 მო-რა-ვიდის HIK. 5 შეკრებად + კრებად A. 6 ჰლოცჴდიან H. 7 ლოცჴსა H. 8 რასაღა I, რ˜ჲსაღა HK. 9 მოატყუᲬს CHK. 10 მიიწია ABCHIK, მიაწია DE. 11 უსმობისა H. 12 შეურაცხ-ჰყოფთ E, შეურაცხ-ვყოფთ IK. 13 ქუᲬშე C, ქ˜შᲬ H. 14 ვმონებდეთ H. 15 ღ˜ისათა I, ღ˜ჲთა H. 16 გარემოს HK. 17 ამინ ABCE, ა˜ნ DHIK.

(1) ფს. 33,8.

სწავლაჲ კვ.*

წერილ არს, ვითარმედ: „მქონებელსა მიეცეს (68vK) და მიემატოს, ხოლო არ მქონებელი, რომელსაცა-იგი ჰგონებდეს ქონებად, მიეღოს[1] მისგან“. (1) რაჲ-მე[2] უკუე[3] ვთქუათ? ნუ უსამართლოებაჲ არსა ღმრთისა[4] თანა? — ნუ იყოფინ! ისმინე ამისთჳს იგავი:

სახლის -უფალი ვინმე იყო სოფელსა რომელსამე, და აქუნდეს ორ(33vI)ნი მონანი და სამ უღელი ჴართაჲ.[5] და მისცნა ერთსა მას ორნი (20vB) უღელნი ჴართანი, ხოლო მეორესა[6] — ერთნი,[7] და თქუა მათდა მიმართ: „წარვედით და იქმოდეთ, ვიდრემდე მოვიდე თქუენდა!“ (94vC) და წა(138vA)რვიდა მიმყვანებელი იგი ორთა უღელთაჲ,[8] იქმოდა ჴარებითა მით, და განმდიდრდა კაცი იგი ფრიად. და კეთილად და საკჳრველებით ზრდიდა ჴარ-(602vE)ებსა მას. ხოლო რომელმან ერთნი[9] მიიყვანნა, წარვიდა და[10] დააბნა ჴარნი იგი ბაგათა ზედა, და ყოვლად არარაჲ დაუდვა წინაშე მათსა, არამედ მიაწვინა თავი თჳსი და დაიძინა. (80rD)

ამისსა შემდგომად მოვიდა უფალი მონათაჲ[11] მათ, ხილვად საქმისა მათისა, და იხილა რაჲ მუშაკობაჲ და შესაძინელი ორთა უღელთა მიმყვანებელისაჲ,[12] აკურთხა იგი. მერმე მივიდა სხჳსა მისცა[13] მონისა, და პოვა თჳთ იგი[14] მძინარედ, და ჴარნი — შეკრულნი ბაგათა, და მოკლებულნი სიყმილისაგან და წყურილისა. და იხილა რაჲ უფალმან მისმან არარაჲს[15] მოქმედებაჲ მონისაჲ[16] მის, და ჴართა სიყმილითა მოკლებულებაჲ,[17] თქუა[18] თავსა შორის თჳსსა: „უკუეთუ დაუტევნე ჴარნი ჩემნი მცონარისა[19] ამის თანა[20] მონისა, წარსწყმედს მათ; მოუხუნე უკუე[21] ჴარნი ჩემნი მისგან და მივსცნე კეთილად მუშაკსა მას და

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-28 თავადაა აღრიცხული.

1 მიიღოს A. 2 რასა-მე H. 3 უკუ CHK. 4 ღ˜ჲ EHIK. 5 ჴართა HK. 6 მეორესა + მას HIK. 7 ერთი IK. 8 უღელთა HK. 9 ეთნი I. 10 და — IK. 11 მონათა HIK. 12 მიმყვანებელისა ACHK. 13 მისცა ABCHIK, მის DE. 14 ~ იგი თჳთ A. 15 არარას H. 16 მონისა HIK. 17 მოკლებულობაჲ H. 18 ჰ˜ქა K. 19 მცონარისა ABCHIK, მცონრისა DE. 20 თანა — DE. 21 უკუ CHK.

(1) მათე 13,12; 25,29; მარკ. 4,25; ლუკა 8,18; 19,26.

მზრუნველსა თჳსისა საქმისასა, რამეთუ მქონებელსა მიეცეს და მიემატოს, ხოლო არ-მქონებელისაგან, რომელიცა ეგონოს ქონებად, მიეღოს მისგან". (1)

და კუალადცა თქუა უფალმან მან:[1] „მე, ვითარცა სახიერმან, უწოდე მას და მივეც მას ძალი, რაჲთა მოქმედებითა კეთილისაჲთა დაიმკჳდროს მან[2] ცხორებაჲ საუკუნოჲ,[3] ხოლო მან, ვითარცა შეუ(139rA)რაცხ-მყო მე, უპატიო[4] იქმნეს,[5] რამეთუ კაცი პატივსა შინა იყო და არა გულისჴმა-ყო,[6] ჰბაძვიდა[7] პირუტყუთა უგუნურთა და მიემსგავსა მათ. (2) არა ინება კურთხევაჲ და გან(99rH)ეშოროს[8] მისგან". (3) და რაჲსა[9] არა ინება გულის(95rC)ჴმისყოფაჲ[10] კეთილისაჲ?[11] უშჯულოებაჲ[12] იზრახა საწოლსა თჳსსა ზედა.[13] დადგა ყოველსა გზასა არაკეთილსა,[14] ბოროტი არა მოეწყინა.[15] (4) ნუუკუე[16] (603rE) უსამართლოებაჲ არსა ღმრთისა[17] თანა? — ნუ იყოფინ!

ვინაჲცა, ძმანო, ვისწრაფოთ სათნო-ყოფად წინაშე ღმრთისა,[18] რაჲთა მოვიხუნ(21rB)ეთ აღთქუმანი მისნი ყოველთა თანა (34rI) წმიდათა[19] მისთა, რამეთუ მისი დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[20]

სწავლაჲ კზ.*

ძმანო, უკუეთუ ვინმე ღმრთისმოშიშთა ძმათაგანი დგეს რაჲ ლოცვასა შინა, ანუ ვიდოდის, სიბნელე დაეცეს მას,[21] და მყის ქუე[22] დაეკუეთოს,[23] არა ჯერ-არს ამას ზედა განკჳრვებაჲ, გინა განცჳბრებაჲ,[24] უფროჲსღა[25] გჳჴმს ვედრებაჲ ღმრთისაჲ ყოვლითა გონები(69rK)თა, რაჲთა დამიცვნეს ჩუენ ყოველსა შინა.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ" 29-ე თავადაა აღრიცხული.

1 მან — AIK. 2 დაიმკჳდროს + მან AC. 3 საუკუნო HK. 4 უპატივო AIK. 5 ~ იქმნეს უპატივო H. 6 გულისჴ˜ჲ-ყო EHIK. 7 ჰბაძვიდა + იგი IK. 8 განეშოროს ABC, განეშორა DE, განეშორენ HIK. 9 რასა H. 10 გულისჴმისყოფა HK. 11 კეთილისა HK. 12 უსჯულოებაჲ AHIK. 13 ~ ზედა თჳსსა C. 14 არაკეთილსა + და IK. ~ არა გზასა კეთილსა H. 15 მოიწყინა C. 16 ნუუკუᲩ CHK. 17 ღ˜ჲ EI. 18 ღ˜ჲ EHIK. 19 წმიდათა — DE. 20 ამინ BCDE, ა˜ნ AIK. 21 მას — K. 22 ქუᲩ ACHK. 23 დაეკუᲩთოს HK. 24 განცჳფრებაჲ K. 25 უფროსღა HK.

(1) მათე 13,12; 25,29; მარკ. 4,25; ლუკა 8,18; 19,26. (2) ფს. 48,13. (3) ფს. 108,16. (4) ფს. 35,4-5.

რამეთუ უკუეთუ[1] ვჰმონოთ მას ჭეშმარიტითა გულითა, არა მიტევნეს ჩუენ განცდად ზეშთა[2] ძალისა, არამედ[3] განცდილნიცა იკსნნეს, რამეთუ ესრეთ წერილ არს ფსალმუნსა[4] შინა: „მაღალი გიყოფიეს შესავედრებელად შენდა; არა შევიდეს შენდა ძჯრი და გუემაჲ[5] არა მიეხოს საყოფელთა შენთა, რამეთუ ანგელოზთა მისთადა (139vA) უბრძანებიეს დაცვად შენდა ყოველთა შინა გზათა შენთა, ჴელთა მათთა[6] ზედა-აღგიღონ შენ, ნუსადა წარსცე ქვასა ფერჴი შენი, ასპიტსა და ვასილიკოსსა[7] ზედა აღჰჴდე[8] და დასთრგუნო ლომი (80vD) და ვეშაპი, რამეთუ ჩემდამო ესვიდა,[9] ვიკსნა[10] იგი,[11] დავიფარო იგი, რამეთუ იცნა სახელი[12] ჩემი. ჴმა-ყოს[13] ჩემდამო და მე ვისმინო მისი, მის თანა ვიყო ჭირსა შინა; ვიკსნა იგი და ვადიდო იგი, დღეგრძელებითა[14] განვაძღო იგი და უჩუენო[15] მას მაცხოვარებაჲ ჩემი“. (1) და კუალად: „რომელნი ესვენ უფალსა, ვითარცა მთაჲ[16] სიონი, არა შეირყიოს უკუნისამდე, რომელი (95vC) დამკჯდრებულ არს იერუსალემს“.[17] (2) და კუალად: „ჭაბუკ ვიყავ, დავბერდი-ცა, და[18] არა (603vE) ვიხილე მართალი დაგდებულ,[19] არცა თესლი მისი მთხოველ[20] პურისა“.[21] (3)

ვინაჲცა ესევითარი იგი დაბნელებაჲ იქმნების კუმოლვათაგან[22] ფიცხელისა[23] ნავღლისათა,[24] ანუ განმრავლებითაცა რისხვისაჲთა,[25] ხოლო ვიეთმე შორის — უძლურებისაგანცა და დაკსნილობისა კორცთაჲსა.[26]

იყვის ოდესმე, რომელ ეშმაკმანცა შეჰმზადის[27] რაჲმე მსგავსი ამათი, რაჟამს სხუებრ[28] ვერ (99vH) შეუძლის სიტყჳთ გინა

1 უკეთუ K. 2 ზეშთა ABCIK, ზესთა DEH. 3 არამედ + მოკლედ DE. 4 ფსალმონსა DE. 5 გუზმაჲ CH, გუზმა K. 6 მათთა — ACIK. 7 ვასილისკოსა AB. 8 აჰჴდე DEK. 9 ესვიდა + და DE. 10 ვიკსნე DE. 11 იგი + და AC. 12 სახელ C. 13 ჴ˜ჲ-ყოს HK. 14 დღგრძელობით H. 15 უჩუზნო CHK. 16 მთა HK. 17 იზ˜ლემს B, ი˜ზლიმს C, ი˜ზლმს DHIK. 18 და — C. დავბერდი-ცა და BDEHIK ∾ და დავბერდი-ცა A. 19 დაგდებული AC, დაგდებულ H. 20 მთხოველი AC, მთხოელ H. 21 პურისაჲ CI. 22 კუმულვათაგან DE. 23 ფიცხლისა DEHIK. 24 ნავღლისათა ABCHI, ნავღელისათა DE, ნაღვლისათა K. 25 რისხჯსათა HK. 26 კორცთასა HK. 27 შეჰჰმზადის B, შემზდის K. 28 სხუზბრ CHK.

(1) ფს. 90,9-16. (2) ფს. 124,1. (3) ფს. 36,25.

საქმით ძლევად ძმისა,[1] რაჲთა ამითღა სადმე სივერაგითა[2] არცხ-ჯნოს მას და განიყვანოს სტადიონით, ხოლო უფალმან არა უტეოს იგი განცდად ზეშთა[3] ძალისა, (21vB) არამედ მოკლედ* (140rA) განამტკიცის[4] გული მისი.

გარნა ესეცა არავე ლიტონად, (34vI) არცა ვითარ დამთხ-უევით[5] შეემთხჯის[6] ძმასა მას, არამედ რაჟამს განბნევაჲ[7] შფო-თისაჲ[8] შეემთხჯის გულისსიტყუათა მისთა. ხოლო სხუაჲ აღ-ზუავებისა[9] ძლით, მიშუებითა[10] ღმრთისაჲთა, ქელთა მტერისა-თა მიეცემის, რაჟამს არწმუნნეს თავსა თჯსსა მაცთურეანნი გულისსიტყუანი მტერისანი, და ჰრქუას: „აჰა, გამოცდილ იქმენ, უფროჲს[11] ყოველთა[12] კაცთა, და არავინ არს მსგავს შენდა ქუეყანასა ზედა! — და სხუანი, ამათსა უმაღლესნი, უფროჲსღა[13] უმძჯვარესნი, რამეთუ თავისა თჯსისა შეჰრაცხნ სათნოებათა, და არა ღმერთსა მიაგებნ პატივსა, ვითარცა მის მიერ შეწევნული.

ესრეთ უკუე[14] მიეცემის ქელთა განმცდელისათა,[15] რაჲთა განსწავლულმან ცნას უძლურებაჲ თჯსი და არა დაივიწყოს შეწევნაჲ[16] მე(604rE)ტყუელისაჲ[17] მის: რაჟამს ჰყოთ ყოველივე ბრძანებ(96rC)ული თქუენდა, თქუთ: „მონანი ვართ უკმარნი! რამეთუ, რომელმან აღიმაღლოს თავი თჯსი,[18] დამდაბლდეს. (1)

რამეთუ შეუძლებელ არს ჭეშმარიტებით მოშიშთა უფლი-სათაჲ[19] უფლებულ ყოფაჲ[20] ეშმაკისაგან, რამეთუ ეშმაკი ქელ-ჰყოფს[21] ოდენ შეკრვად, ხოლო აღმოფხურად ვერღარა შემ-ძლებელ არს, ვითარ-იგი იქმნა იობის ზე, რამეთუ მიეცა ქელთა

---

* ბერძნულშია suntomw~, რაც ნიშნავს: (1) 'მოკლედ', 'შემოკლებუ-ლად', 'რამდენიმე სიტყვით', (2) 'დაუყოვნებლივ', 'მყისვე', 'მაშინვე', (3) 'მალე', 'მსწრაფლ'. კონტექსტის მიხედვით აქ უფრო მოსალოდნელი იყო 'მსწრაფლ', 'მეყსეულად', ან იდეოგრაფიულად მათი იდენტური რომელიმე სხვა სიტყვა.

1 ძმისაჲ I. 2 სივაგითა A. 3 ზეშთა ABCHIK, ზესთა DE. 4 განამტკი-ცოს C. 5 დამთხუ‿ვით CHK. 6 შეემთხჯვის H. 7 განბნევა HK. 8 შფოთისა HIK. 9 აღზუავების HIK. 10 მიშუ‿ბითა CHK. 11 უფროს K. 12 ყოველთა + ზედა E. 13 უფროსღა HK. 14 უკუ‿ CHK. 15 განსაცდელისათა IK. 16 შეწევნა HK. 17 მეტყუ‿ლისაჲ C, მეტყუელისა HIK. 18 თჯსი + იგი IK. 19 უფლისათაჲ ABCD, უფლისაჲთა E, ო˜ჲთაჲ I, უფლისათა K. 20 ყოფა K. 21 ქელ-ყოფს I.

(1) მათე 23,12; ლუკა 14,11; 18,14.

განმცდელისათა, არამედ[1] ვერ იკადრა (69vK) შეხებად მისსა ღმრთისა[2] მიერისა მოხედვისათჳს. დაღათუ მიეღო ღმრთისა[3] (140vA) მიერ[4] ჴელმწიფებაჲ ჴუმევად მისსა,[5] ვითარცა უნდეს, თჳნიერ ხოლო სულისა მის მართლისა, არამედ სძლო-ვე (81rD) მართალმან წინაგანმწყობსა, მხოლოდ სურვილითა ოდენ, რომელი აქუნდა ჭეშმარიტებით ღმრთისა[6] მიმართ.

მიეცა მოციქულსაცა საწერტელი ანგელოზ-სატან,[7] (1) არამედ ზეშთა-სძლო[8] მას[9] შეყუარებულისა მიერ თჳსისა, უფლისა[10] იესუ ქრისტესსა, რომელი-იგი აქუნდა სულსა შინა თჳსსა სრულითა სიყუარულითა. რამეთუ არათუ ჴორცთა უძლურებაჲ[11] ძლეულება[12] არს, არცა ზღვევათა და ჭირთა შთავრდომაჲ[13] დაცემა[14] არს, არამედ ჭირთა შინა პოვნაჲ[15] გამოუცდე(100rH)ლად, რამეთუ ვხედავთ მას, ვითარმედ არცა თუ ღორთა ზედა აქუს ჴელმწიფებაჲ მტერსა, (22rB) თჳნიერ მიშუებისა[16] ღმრთისა.[17] (2)

მე ვიხილე სხუაჲ სვეტსა[18] ზედა მდგომარედ სათნოებისათჳს. აწ უკუე,[19] აქუნდა თუმცა ჴელმწიფებაჲ მოკლვად, რომელთაჲ[20] უნდა, არა(35rI)მცა მყის განებძარაა[21] იგი სუეტითურთ?[22] ვინაჲცა ვსცნობთ, ვითარ შემუსრვილ არს ძალი მისი ძალითა პატიოსნისა ჯუარისა მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა.[23]

ნუ გეშინინ უკუე,[24] მონაო ქრისტჱსო,[25] ნუცა აღ(604vE)შფოთნებიან გულისსიტყუანი შენნი, ნუცა განეშ(96vC)ორები ადგილით, რომელსა შინა უფლისა[26] მიერ წარემატები, რამეთუ გურწამს მეტყუელისაჲ[27] მის, ვითარმედ: „თქუენნი თავის-თმანიცა[28] ყოველნი განრაცხილ არიან“. (3) და აჰა, მიგეც თქუენ

1 არამედ] რ˜ K. 2 ღ˜ჲ EI. 3 ღ˜ჲ EHIK. 4 მ˜რ A, მიერი HK. 5 მისდა HIK. 6 ღ˜ჲ EHIK. 7 ანგელოზ სატანა ACH. 8 ზეშთა-სძლო ABCIK (uperenikhse), ზესთა-სძლო DEH. 9 მას ABCIK, მან DE. 10 ო˜ჲ EHK. 11 უკლურბ˜ჲ H. 12 ძლეულება] უძლურება A. 13 შთავრდომა HK. 14 დაცემაჲ EI. 15 პოვნა HK. 16 მიშუჱბისა CHK. 17 ღ˜ჲ EHIK. 18 სუჱტსა CHK. 19 უკუჱ CHK. 20 რომელთა HK. 21 განებძარა H. 22 სუჱტითურთ CHK. 23 ქრისტესითა B, ქ˜სითა ACHI, ქ˜ესითა K. 24 უკუჱ CHK. 25 ქ˜სო CDHI, ქ˜ესო K. 26 ო˜ჲ EHIK. 27 მეტყუჱლისაჲ C, მეტყუჱლისა I, მ˜ტყლისა HK. 28 თავის-თმანიცა ABC, თავისა თმანიცა DEHIK.

(1) II კორ. 12,7. (2) იხ. მათე 8,31-32. (3) მათე 10,30; ლუკა 12,7.

ჴელმწიფებაჲ დათრგუნვ(141rA)ად გუელსა[1] ზედა[2] და ღრიაკალ-
სა[3] და ყოველსა ზედა ძალსა მტერისასა, (1) და ვერარამან
თქუენ ვერ გავნოს, რამეთუ ისარ ჩჩჯლთა იქმნნეს წყლულებანი
მათნი და მოუძლურდეს მათ ზედა ენანი მათნი.

რაჟამს შთაჰვარდე[4] თითოფერთა განსაცდელთა, ნუ უდებ
ხარ მოკსენებითა წინაჲსწარმეტყუელისა მიერ თქუმულსა: „უფა-
ლო, ჭირსა მოგიკსენეთ[5] შენ, და მრავალ ჭირნი მართალთანი,
და ყოველთა მათგან იკსნნეს იგინი უფალმან“. (2) ვინაჲ[6] სხუ-
ასა ადგილსა იტყჯს: „მიხედენით დასაბამითგანთა ნათესავთა და
იხილეთ, ვინ ირწმუნა უფლისაჲ[7] და სირცხჯლეულ იქმნა?[8] ანუ
ვინ დაადგრა შიშსა მისსა ზედა[9] და[10] დატევებულ იქმნა? რამეთუ
მოწყალე და შემწყნარებელ უფალი (3) და მიმტევებელ ცოდვა-
თა, და აცხოვნებს ჟამსა ჭირისასა.

შიში ღმრთისაჲ გოდოლი არს ძლიერებისაჲ,[11] წინაშე პირსა
მტერისასა. ნუ დაარღუევ[12] უკუე[13] გოდოლსა ამას, და არა
წარიტყუენო,[14] არამედ მოუკედ კაცთმოყუარესა. წინაჲსწარმე-
ტუელისა თანა კმობდ კაცთმოყუარებისა მიმართ მისისა:[15] „შენ,
უფალო, გესავ, ნუ მრცხუენებინ[16] მე[17] უკუნისამდე, სიმართლი-
თა შენითა მიკსენ მე და განმარინე მე. მოყავ ჩემდა ყური შენი
და ისწრაფე განრინებად ჩემდა. მეყავ[18] მე ღმერთ[19] მფარველ და
სახლ შესავედრებელ ცხორებად ჩემდა, (81vD) რამეთუ სიმტ-
კიცე ჩემი და განმაძლიერებელი ჩემი[20] შენ ხარ, და სახელ-
(605rE)ისა შენისათჯს მიძღუე[21] მე, და გამომზარდო (22vB) მე[22]
და გამ(141vA)ომიყვანო მე მახისა (97rC) ამისგან, რომელი დამირ-
წყუეს[23] მე, რამეთუ შენ ხარ (100vH) მფარველი ჩემი, უფალო,
და ჴელთა შენთა შევჰვედრო[24] სული ჩემი. მიკსენ მე, უფალო,
ღმერთო ჭეშმარიტებისაო“.[25] (4) რაჲთა (70rK) მანცა თქუას

1 გუწლსა CHK. 2 ზედა – C. 3 ღრიანკალსა E. 4 შთავარდე K. 5 მოგიკსენო HIK. 6 ვინა HK. 7 ო˜ჲ ABCDHIK, უფლისა E. 8 იქმნაა DE. 9 ზედა – DE. 10 და – BH. 11 ძლიერებისა HK. 12 დაარღუწვ CHK. 13 უკუწ CHK. 14 წარიტყუწნო C. 15 ∼ მისისა მიმართ K. 16 მრცხუწნებინ C. 17 მე – DEH. 18 მეყავნ H. 19 ღ˜ი ACDEHIK. 20 და განმაძლიერებელი ჩემი – H. 21 მიძღუწ ABCD, მიძღუ E, მიძღოდე HIK. 22 და გამომზარდო მე – DE. 23 დამირწყუწს C. 24 შეჰვედრო H. 25 ჭტ˜ბისაო ABCHK, ცხ˜რბისასაო D, ჭ˜ტბისო I.

(1) ლუკა 10,19. (2) ფს. 33,20. (3) ფს. 102,7. (4) ფს. 30,2-6.

ჩუენდა[1] მომართ[2] წერილი ესრეთ: „მე ვიყო შენ თანა, და არა დაგიტეო შენ, არცა უგულებელს-გყო შენ,[3] (35vI) განმკნდი და განძლიერდი“. (1) და კუალად იტყჳს: „ნუ გეშინინ პირისაგან მათისა, ნუცა[4] შეშინდები მათგან, რამეთუ მე შენ თანა ვარ კსნად შენდა“, — იტყჳს უფალი. (2)

ჰმადლობდი[5] უკუე[6] კაცთმოყუარებასა მისსა, შეუვრდებოდე[7] და იტყოდე: „მივდერკ[8] ჭენებით დაცემად და უფალი შემეწია მე.[9] ძალი ჩემი და გალობაჲ ჩემი[10] უფალი, და იქმნა ჩემდა საცხორებელად“.[11] (3) მისსა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[12]

სიმდაბლისათჳს, სწავლაჲ[13] კზ.*

საყუარელო ძმაო,[14] უკუეთუ მიემთხჳო წარმატებასა, ვიდრე ზენად კიბედ დადგომადმდე შენდა, ნუ დაივიწყებ სიმდაბლესა, რაჲთა უკუეთუ ოდესმე შეგემთხჳოს შთამოსლვაჲ[15] კიბისა მისგან, ჰპოო გზაჲ, და არა დაეცე დაცემითა განსაკრთომელითა, რამეთუ ესე შეემთხუევის ვიეთმე თჳსისა უცნობობისაგან, რაჟამს ვერ გულისკმა-ყონ[16] მომნიჭებელი მათდა მადლისაჲ. რამეთუ ეცნა თუმცა ქველისმოქმედი,[17] ურჩ ქმნილ იყვნეს ბრძანებასა მისსა, და არათუმცა[19] ურჩ ქმნილ იყვნეს, არამცა დაცემულ იყვნეს,[20] ვითარცა წერილ არს: „რომელმან აღიმაღლოს თავი თჳსი, დამდაბლდეს, და (142vA) რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, ამაღლდეს. (4) ვინაჲცა[21] ფსალმუნსა[22] შინა იტყჳს: „ვიხ-

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 30-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ჩ˜ნდა BIK (pro~ hma~), ჩემდა ACDE. 2 მ˜რთ K. 3 შენ + და AC. 4 ნუც H. 5 ჰმონებდი A, ჰმადლობდი BCDEIK (eucaristwn), ჰმადლობდით H. 6 უკუ‌ᲗᲔ C. 7 შეურდებოდე B. 8 მივრდეკ H. 9 მე + და H. 10 ჩემი — C. 11 საცხორებელად ABCIHK, საცხორებელ DE. 12 ამინ BCDE, ა˜ნ K, — H. 13 სიმდაბლისათჳს სწავლაჲ ABCI, ~ სწავლაჲ სიმდაბლისათჳს DE. სწავლა HK + თავი HK. 14 საყუარელო ძმაო ABCHIK, საყუარელნო ძმანო I. 15 შთამოსლვა HK. 16 გულისკმა-ყონ C, გულისკ˜ჲ ყონ EHK. 17 ქუ‌ᲗᲚᲘᲡᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲘ H.] არამცა[18] [18 არამცა ACHIK, არათუმცა D. 19 არცამცა HIK, არათუმცა ABCD. 20 არამცა დაცემულ იყვნეს — DE. 21 ვინაცა H. 22 ფსალმონსა DE.

(1) ისუ ნავ. 1,5-6. (2) შდრ. II შჯ. 7,21. (3) ფს. 117,13-14. (4) მათე 23,12; ლუკა 14,11; 18,14.

ილე ულმრთოჲ[1] ზეშთ-ამაღლებული[2] და აღმატებული, ვიდრე ნაძ(605vE)უთამდე ლი(97vC)ბანისათა, და თანა-წარვვლე[3] და აჰა,[4] არა იყო, და ვეძიებდ მას, და არა იპოვა ადგილი მისი. დაიცევ უმანკოებაჲ და იხილო[5] სიწრფელე, რამეთუ არს ნეშტ[6] კაცისა მამშჳდებელისა“. (1) და კუალად იტყჳს: „უფალი ამპარტავანთა წინა-აღუდგების, ხოლო მდაბალთა მისცემს[7] მადლსა“. (2)

ამისთჳს მოციქულისა მიერ გუამცნებს და იტყჳს: „ნუ მაღ-ლად-ჰმზრახვალობთ,[8] არამედ მდაბალ(26rB)თა* თანა-მიჰყვებო-დეთ“.[9] (3) და სხჳთ იტყჳს: „ნუ აღიმაღლებ თავსა თჳსსა, რაჲ-თა არა დაეცე და შეამთხჳო[10] სულსა შენსა უპატიოებაჲ, და არა გამოაცხადნ(101rH)ეს უფალმან საიდუმლონი შენნი, და შორის შესაკრებელისა დაგაკუეთოს შენ, რამეთუ არა[11] მოუკედ შიშსა უფლისასა და გული შენი სავსე არს ზაკუვითა“.[12]

ვინაჲცა, ძმანო, ვისწრაფოთ დამდაბლებაჲ სულთა თჳსთაჲ წინაშე უფლისა,[13] რაჲთა აღმამაღლნეს ჩუენ ჟამსა მოხედვისასა, რამეთუ იგი არს, (82rD) რომელი აღადგინებს ქუეყანი(36rI)თ[14] გლახაკსა და სასკორით[15] აღამაღლებს დავრდომილსა, რამეთუ, რომელსა არა უნდეს ნებსით[16] დამდაბლებაჲ[17] თავისა თჳსი-საჲ,[18] უნებლიეთ დამდაბლდეს. ამისთჳს მართლისა იობისსაცა შინა წერილ არს, ვითარმედ: „მის მიერ არს სიმტკიცე და ძალი, მის(142vA)გან გულისკმისყოფაჲ[19] და მეცნიერებაჲ; წარიყვანებს მსაჯულთა ტყუედ[20] და მზრახვალნი ქუეყანით განაყენნა.[21] დასხამს მეფეთა საყდართა ზედა, და მოარტყა სარტყელი წელთა მათთა; განავლინებს მღდელთა ტყუედ, და ძლიერთა ქუეყანით მიაქცევს, სცვალებს[22] ბაგეთა მორწმუნე(606rE)თასა, ხოლო სჳნიდისი მოხ-

* აქ 22vB-დან ტექსტი გრძელდება 26rB-ზე.

1 ულ˜თო K. 2 ზეშთ აღმაღლებული A, ზეშთ ამაღლებული BCI, ზეშთა ამაღლებული HK, ზესთ-ამაღლებული DE. 3 თანა-წარვლე ABCHIK. 4 აჰა – DE. 5 იხილე K. 6 ნეშტი H. 7 მოსცემს C. 8 მაღლად-ჰმზრახვალობთ ABCH, მაღლად-მზრ˜ხვლობთ DE, მაღლად მზრახვალობთ IK. 9 თანა-მიჰყუ˜ბოდეთ H. 10 შეამთხჳო + თავსა თჳსსა და DE. 11 არა – E. 12 ზაკჳთა HIK. 13 ო˜ჲ EHIK. 14 ქუეყანისაგან HIK. 15 სკორით H. 16 ნებსით ABCH, ნეფსით DEIK. 17 დამდაბლება H. 18 თჳსისა HK. 19 გულისკმისყოფა HK. 20 ტყუ˜დ HK. 21 განაყენნა ABHK, განიყვანნა DE. 22 სცვალებს ABCHIK, ცვალებს DE.

(1) ფს. 36,35-37. (2) იაკ. 4,6. (3) რომ. 12,16.

უცებულთაჲ იცნა. დასთხევს უპატიოებასა[1] (98rC) მთავართა ზედა, ხოლო მდაბალნი განკურნნა“. (70vK)

შევიყუაროთ უკუე სიმდაბლე, საყუარელნო, რამეთუ მას უთქუამს: „აღიღეთ უღელი ჩემი თქუენ ზედა და ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშჯდ ვარ და მდაბალ გულითა, და ჰპოოთ განსუენებაჲ სულთა შინა თქუენთა, რამეთუ უღელი ჩემი ტკბილ, და ტჯრთი ჩემი სუბუქ არს“.[2] (1)

ჰჷ[3] კურთხეულო, ჰჷ[4] დიდებულო, ჰჷ[5] მოწყალეო, ჰჷ[6] სახიერო, კაცთმოყუარე! ფრიად ტკბილ უღელი შენი და ტჯრთი შენი სუბუქ არს, ყოველთა ზედა მომავალთა ჭეშმარიტებით მონებად შენდა, რამეთუ შენდა შუენის დიდებაჲ და სიმტკიცე საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[7]

ვითარმედ უჴმს მონაზონსა სულგრძელ და ძჯრუჴსენებელ ყოფაჲ[8] სწავლაჲ[9] კთ.*

უკუეთუ ვისმე შეემთხჯოს სიმწარე, არა ბოროტ არს შემთხუევაჲ იგი, ხოლო[10] ძნელ და ბოროტ — დადგრომაჲ სიმწარესა მას ზედა. (26vB)

ძმაო, უკუეთუ შორს ყოფასა შენსა გაგინოს ვინმე, და სხუაჲ მოვიდეს და გითხრობდეს შენ, ვითარმედ: „მან ვინმე ძმამან გაგინა შენ!“ — შენ, ვითარცა ბრ(143rA; 101vH)ძენმან, ცან, თუ ვისი არს სივერაგე იგი, და ნუ განჰმწარდები[11] ძმისა[12] ზედა შენისა,[13] არამედ არქუ მომთხრობელსა მას შენდა ესრეთ: „დაღათუ მაგინა მე, არამედ ძმაჲ ჩემი არს, რამეთუ ღირსცა[14] ვარ გინებისა. გარნა მან არა თავით თჳსით მაგინა მე, არამედ მტერმან მოჰმზადა ესე, რაჲთა მტერობაჲ შთააგდოს შორის ჩუენსა, ხოლო უფალმან განაქარვენ ბოროტი, და ძმაჲ იგი შეიწყალოს, და ჩუენ ა(606vE)რა დაგჯტევნეს.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 31-ე თავადაა აღრიცხული.

1 უპატიოებასა ABCH, უპატივოებასა DEIK. 2 ტკბილ არს, და ტჯრთი ჩემი — სუბუქ H. 3 ჰჷ AI, ჰე C. 4 ჰჷ AI, ჰე C. 5 ჰე BCHK, ჰჷ ADEI. 6 ჰე BCHK, ჰჷ ADEI. 7 ა˜ნ BCHIK, ამინ ADE. 8 ყოფა HK. 9 სწავლა K. 10 ხოლო ABCHIK, რამეთუ DE. 11 განმწარდები HIK. 12 ძმის E. 13 ძმისა ზედა შენისა ABC ∼ ძმისა შენისა ზედა DE, ძმისა მიმართ შენისა HIK. 14 ღირს C, ღირსმცა K. (1) მათე 11,29-30.

კუალად, უკუეთუ პირისპირ იგინო, ნუ განსძჯ(98vC)ნდები[1] ამას ზედა, ნუ(36vI)ცა მსწრაფლ[2] აღიძრვი გონებითა; უკუეთუ კეთილისათჯს შეგემთხჯოს შენ გინებაჲ! ნუმცა ვიქმნებით, საყუარელო, გულფიცხელ, არამედ, უფროჲსღა განვჰმართოთ[3] ცთომაჲ,[4] ხოლო უკუეთუ სივერეგითა მტერისაჲთა შეგემთხჯოს ესე, შენ, ვითარცა მეცნიერი საქმისაჲ, ნუ განჰფიცხნები ძმისა შენისა ზედა. რამეთუ, უკუეთუ გინებისა წილ აგინო, მრჩობლ გიგი(82vD)ნებიეს თავისა თჯსისადა:[5] პ ი რ ვ ე ლ ა დ, რომელ იგინე რაჲ, არა სულგრძელებით თავს-იდევ გინებაჲ; ხოლო მ ე ო რ ე დ, რამეთუ ურცხჯნოებაჲ იჯუმიე ნაცვლის-გინებად.

რაჟამს შეგემთხჯოს გინებაჲ ვისგანმე, ნუ განჰჯურდები რისხვად, არამედ, მყის განღიმებითა ბაგეთაჲთა თავსა შორის თჯსსა სიცილითა პატიოსნითა შეცვალე რისხვაჲ შენი მშჯდობად. გარნა არს სიცილი აღმაგზებელიცა გულისწყრომისაჲ[6] რისხვად, ესე იგი არს მოყუსისასა, (143vA) რაჟამს განიცინნე განსაფიცხებელად მისსა, რამეთუ თქუმულ არს: „უგუნური[7] სიცილით იქმნ ბოროტსა“. (1) არა მის სიცილისათჯს ვიტყჯ, ძმანო, არამედ, რაჲთა ვითარცა კეთილმან და გამოცდილმან მკურნალმან შეჰზაო[8] წამალი სიყუარულისაჲ საკრველითა მშჯდობისაჲთა.[9] რამეთუ ცეცხლი ცეცხლსა არა დაშრეტს, და არცაღა ჯერ-არს სიცილი, არამედ სიყუარულისა მიერ და კრძალულებით სულგრძელებისა, დააკუეთე გულისწყრო(607rE)მითი ეშმაკი რისხ-(27rB)ვისაჲ,[10] რამეთუ წერილ არს: „გულისწყრომამან კაცისამან სიმართლე ღმრთისაჲ არა ქმნის“. (2) და სხჯთ იტყჯს: (71rK) „წამი გულისწყრომისა მისისაჲ[11] დაცემა მისსა“.

ხოლო, უკუეთუ ძმაჲ[12] შენი აღეშენებოდის (102rH) განღიმებითა შენითა, რაჲთა არა უფლებულ იქმნეს რისხვისაგან,[13] ყოვლითა (99rC) ძალითა ვისწრაფოთ განკურნებად ძმისა, რომლისათჯს უფალი და მაცხოვარი ჩუენი იესუ ქრისტე იტყჯს: „უკუ-

1 განსძჯნდები BCHIK, განჰძჯნდები ADE. 2 სწრაფლ H. 3 განვმართოთ K. 4 ცთომა HK. 5 თჯსისად A, თჯსისადა BDEHI. 6 გულისწყრომისა DEHK. 7 უგნური H. 8 შეჰზაო ABC, შეჰზავო DEHIK. 9 მშჯდობისათა HK. 10 რისხჯსაჲ I, რისხჯსა HK. 11 მისისა DEHK. 12 ძმა K. 13 რისხჯსაგან HIK.

(1) იგავნი 10,23. (2) იაკ. 1,20.

ეთუ შესწირვიდე შესაწირავსა შენსა საკურთხეველსა[1] წინაშე, და მუნ მოგეკსენოს, ვითარმედ ძმასა შენსა აქუს რაჲმე შენდამი, დაუტევე შესაწირავი შენი წინაშე საკურთხეველისა და[2] მივედ პირველად დაეგე ძმასა შენსა, და მაშინ მოვედ და შეწირე შესაწირავი შენი". (1) და მოციქულისა მიერ გუამცნებს და იტყჳს: „მშჳდობასა მის(37rI)დევდით ყოველთა თანა და სიწმიდესა, რომელთა თჳნიერ ვერვინ იხილოს უფალი". (2)

ნუმცა გასწავებნ შენ ბოროტი სიტყუად: „არა ვწუხ, რომელ ვიგინე, არამედ, რამეთუ მაგინა მე თანამყოფობ(144rA)ასა ზედა ძმათასა!" — ესე გაშფოთებსა შენ, მონაო უფლისაო? სადა უკუე[3] დაგიტევებიეს საჭურველი შენი, მჴედარო ქრისტესო? ვიტყჳ უკუე[4] ჯუარსა; ხოლო ჯუარ არს[5] სიმდაბლე, ვითარცა წერილ არს: „დაიმდაბლა[6] თავი თჳსი, მორჩილ-ქმნითა[7] ვიდრე სიკუდიდმდე, სიკუდილითა ჯუარისაჲთა". (3)

გნებავსა, ძმაო, რაჲთა გიჩუენო,[8] ვითარმედ[9] თანამდებ ვართ მადლობით დათმენად ყოვლისავე, რომელი მოიწიოს ჩუენ ზედა ქრისტესთჳს, უკუეთუ ოდენ გჳნებს[10] შედგომაჲ კუალთა მაცხოვრი(83rD)სა ჩუენისა იესუ ქრისტესთაჲ?[11] — ქრისტე არს ცხორებაჲ ჩუენი და მაცხოვარი (607vE) სულთა ჩუენთაჲ, და რომელსა ევნებოდის ქრისტჱსთჳს,[12] თჳსისა მაცხოვრისა და ცხორებისათჳს ევნების.

ხოლო გიჩუენო შენ ჩუენთავე[13] მსგავს-ვნებათა კაცთაგან, ვითარმედ სიმდაბლისა მიერ სათნო-ეყვნეს ღმერთსა, მიგიყვანო შენ პირველად ჴორციელად მავალთა ცხორებისა იგავისა მიმართ, მერმელა მოვიდეთ[14] სულიერთა მიმართ.

იგინეა?[15] — მოიგონენ მსახიობელნი[16] და წინამდგომნი საეროთა საქმეთანი, (99vC) ვითარ წუთჟამისა დიდები(27vB)სათჳს დაითმენენ ჭირთა და ყუედრებათა; მრავალგზის — თჳთ სიკუდილთაცა!

1 სკხ˜ვლისა E. 2 და — K. 3 უკუჱ HK. 4 უკუჱ C. 5 ჯუარ არს ACH,] ჯერ-არს BDE. 6 დაიმდაბლე ABDEI, დაიმდაბლა HK. 7 მორჩილ-ქმნითა — E. 8 გიჩ˜ნო DE, გიჩუჱნო CK. 9 ვ˜ა I, ვ˜აჲ H. 10 გჳნებს ABCHIK, გუენებოს DE. 11 ქ˜ესთა HK. 12 ქ˜სთ˜ს ABCDHIK. 13 ჩ˜ნთა ვე ABCHI, ჩ˜ნ თ˜ავე DE. 14 მოვიდეს C. 15 იგინეა ABI, იგინეა CDEHK. 16 მსახიოებელნი IK.

(1) მათე 5,23-24. (2) ებრ. 12,14. (3) ფილიპ. 2,8.

დაუტევნეთ კორციელად მავალნი, და მოვიდეთ სულიერთა მიმართ:[1]

რაჟამს განერა დავით პირისაგან აბესალომ ძისა თჳსისა, არა განუკდაა სემეი გინებად მეფესა დავითს, წინაშე ყოველთა მის თანა მავალთა? (1) ნუუკუე[2] მარტოებით აგინებდაა მეფესა, რაჲთა თქუას ვინმე, ვითარმედ — „ამის ძლით სულგრძელებით თავს-იდებდა[3] (102vH) გინებასა“? და არა ხოლო (144vA) აგინებდა, არამედ სწყევდა-ცა და ქვითა[4] ესროდა მეფესა, ვიდრეცა საკუთართა მოყუარეთაგანმან ვინმე ჰრქუა მეფესა: „რაჲსათჳს სწყევდეს ძაღლი ესე მკუდარი უფალსა ჩემსა მეფესა! წარვვლო[5] და მოვჰკუეთო[6] თავი მისი![7] (2) ხოლო მეფემან[8] თქუა მისსა[9] მიმართ: „რაჲ ჩემდა და თქუენდა, ძენო შარუელისნო,[10] უტევეთ მას ესრეთ წყევად, რამეთუ უფალმან ჰრქუა მას წყევად დავითისსა! და ვინ ჰრქუას[11] მას: რაჲ ესე ჰყავ?“ (3) და კუალად თქუა:[12] „უტევეთ იგი, რაჲთა იხილოს უფალმან[13] სიმდაბლე ჩემი და (608rE) ნაცვალად მიქცინეს მე კეთილნი წყევისა წილ მისისა დღესა ამას[14] შინა“. (4)

ჰხედავა, საყუარელო, ვითარმედ სიმდაბლე(37vI)სა ჰმონებდეს მართალნი უფლისანი? და უკუეთუ (71vK) მეფემან[15] და წინაჲსწარმეტყველმან ესოდენი სიმდაბლე აჩუენა მოსწრაფებითურთ, ვითარი გჳღირს ჩუენ, გლახაკთა და ცოდვილთა!

ამას თანა იგონებდ ამისვე დავითის ძჳრუკსენებლობასა საულის მიმართ. ვინაჲ[16] ჩუენცა, ძმანო, სულვგრძელებდეთ[17] ურთიერთას ტჳრთვითა[18] სიმძიმეთაჲთა, რამეთუ ვინ არს მკედარი,

1 მომართ A, მ˜რთ BCDEHIK. 2 ნუუკუ© C. 3 თავ-იდებდა H. 4 ქჳთა H. 5 წარვლო ABCIK, წარვვლო DE. 6 მოვკუეთო I, მოვჰკუ©თო H, მოვკუ©თო K. 7 რაჲსათჳს სწყევდეს ძაღლი ესე მკუდარი უფალსა ჩემსა მეფესა! წარვლო და მოვჰკუეთო თავი მისი! B ∼ წარვვლო და მოვჰკუეთო თავი მისი! რაჲსათჳს სწყევდეს ძაღლი ესე მკუდარი უფალსა ჩემსა მეფესა! DE. 8 მ˜ფ©მან A. 9 მისსა ABCIK, მისა DE, მისსაჲ H. 10 შაროელისნო ABDEHI. 11 ჰრქუა EH. 12 თქუა ABCHI, ჰ˜ქა DE. 13 უფალმან + ღმერთმან HIK. 14 მას C. 15 მ˜ფ©მან A. 16 ვინაჲცა IK. 17 სულვგრძელებდეთ BC, ვსულგრძელებდეთ ADEIK, ვსულგრძელობდეთ H. 18 ტჳთვითა I, ტჳრთჳთა H.

(1) იხ. II მეფ. 16,5-14. (2) II მეფ. 16,9. (3) II მეფ. 16,10. (4) II მეფ. 16,11-12.

რომელმან იხილა-მცა თანამკედარი[1] თჳსი შეპყრობილად წინააღმდგომთაგან (83vD) და არამცა იღუწიდა და ჰბრძოდა წინააღმდგომთა,[2] გამოკსნად მის თანა (100rC) მკედრისა მის, კელთაგან წარმტყუენველთა[3] მისთაჲსა![4] ხოლო რაჟამს ვერ უძლის გამოკსნად მისსა, მაშინ ტირნ და გოდებნ მოკსენებითა თჳსისა მოყუსისაჲთა. არა უფროჲს (145rA) ჩუენ თანამდებ ვართა ურთიერთას დადებად სულთა თჳსთა, რამეთუ უფალსა და მაცხოვარსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა (28rB) უთქუამს — „უფროჲსი ამისსა[5] სიყუარული[6] არავის აქუს, რაჲთა სული თჳსი ვინმე[7] დადვას მეგობრისა თჳსისათჳს“? (1) მისსა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[8]

სწავლაჲ ლ. ვნებათათჳს, და ვითარმედ, რომელი უდებებით[9] იყოფებოდის, თავსა თჳსსა აცთუნებს*

კაცი, უდებებით წარმვლელი დღეთა თჳსთა,[10] თავსა თჳსსა აცთუნებს და ყოვლად არა მოეკსენების მას კეთილთა მათთჳს, რომელნი უფალმან განუმზადნა მართალთა, არცა ტანჯვათ-(103rH)ათჳს, რომელნი განმზადებულ არიან ცოდვილთადა, არამედ უშიშოებით ჰმწყსის[11] თავსა თჳსსა. ესევითარისა ამის შორის მოქმედებს ბოროტი, ყოველსა კორცთა[12] გულისთქუმასა, და ვერ ძალ-უც ცნ(608vE)ობად ესევითარსა, ვითარ-სახედ ვერცაღა ბჭენი ქალაქისანი შემავალთა და განმავალთა[13] მიერ, რამეთუ გულისთქუმაჲ შე-რაჲ-ვიდეს[14] გონებასა მისსა, დაუბრმობს თუალთა მისთა.

ხოლო მოღუაწეთა თითოსახედ ჰბრძავს მტერი, რამეთუ პირველ სრულ-ყოფადმდე[15] უშჯულოებისა,[16] ფრიად აღუმცირ-

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 32-ე თავადაა აღრიცხული.

1 რომელმან იხილა-მცა თანამკედარი — DE. 2 და არამცა იღუწიდა და ჰბრძოდა წინააღმდგომთა — DE. 3 წარმტყუენველთა HK. 4 მისთასა HK. 5 ამისსა BCHK, ამისი DE. 6 სიყუარი I. 7 ვინმე — K. 8 ა˜ნ ABHIK, ამინ CDE. 9 უდებობით H. 10 თჳსთაჲ DE. 11 ჰმწყსის BC, მწყსის DEHIK. 12 კორციელთა H. 13 გამავალთა A. 14 შე-რაჲ-ვიდეს BDEIK, შე-რაჲ-ვიდის AC, შე-რა-ვიდეს HI. 15 სრულ-ყოფადმდე HIK, სრულ-ყოფამდე CBDE. 16 უშჯულოებისა BC, უსჯულოებისა ADEHIK.

(1) იოანე 15,13.

ებს მას ეშმაკი წინაშე თუალთა მისთა. უფროჲსღა გულისთქუ-
მასა გემოვნებისასა, ესოდენ აღამცირებნ[1] ბოროტი[2] წინაშე თუ-
ალთა მისთა,[3] პირველ აღსრულებადმდე მისსა, ვითარ-იგი დასთხი-
ის ვინმე სასუმელი გრილისა წყლისაჲ[4] იატაკსა ზედა, ამითვე
სახითა აღამცირებნ[5] ბოროტი ცოდვასა[6] წინაშე (145vA) თუალ-
თა ძმისათა,[7] პირველ (100vC) სრულ-ყოფადმდე მისსა. ხოლო
შემდგომად აღსრულებისა მისისა, ესოდენ აღამაღლებს ბოროტი
ცოდვასა ჴელთა მიმართ მას შინა შთავრდომილისათა, ვიდრე
დიდად ფრიად, მერმეცა აღდგინებითა (38rI) მის ზედა ღელვათა
სასოწარკუეთილებისათა.

მრავალგზის იგავებითაცა წინა-განეწყობვინ მის ზედა, ეს-
ევითართა შთაგდებითა მისდა და[8] თქუმითა:[9] „რაჲ ჰყავ, ცუდ-
მაშურალო? აწ[10] გაუწყო, ვისსა მსგავს არს მოქმედებაჲ (84rD)
შენი: ვითარ-სახედ დაჰნერგის ვინმე თავისა თჳსისა ვენაკი და
განსხლის იგი და დაიცვის იგი, ვიდრე ნაყოფის გამოღებადმდე,[11]
და მოწნიხის რაჲ იგი, აღავსნის (28vB) ჭურნი ღჳნითა ვენა-
კისა მისგან;[12] ამისსა შემდგომად, მყის აღდგის და[13] მიიღის
წერაქჳ[14] და შემუსრნის ჭურნი, და დათხევით (72rK) წარუწყმ-
დის მას[15] ღჳნოჲ, — ამისსა მსგავს იქმნა მოქმედებაჲ შენი!“ —
ამას მოა(609rE)რთუამნ მტერი ძმასა, რამეთუ ჰნებავნ შთაგდე-
ბაჲ მისი სიღრმედ სასოწარკუეთილებისა.

ესერა, წინა-უწყნი, საყუარელო, სივერაგენი მტერისანი, ივ-
ლტოდე ცოდვისაგან. ხოლო[16] უკუეთუ წინა-დაპყრობილ ხარ
რომელსავე ბრალსა, აღდეგ და მოიქეც უფლისა[17] მიმართ, ღმ-
რთისა[18] შენისა, ყოვლითა (103vH) გულითა შენითა, რაჲთა
ცხოვნდეს[19] სული შენი. და თქუ ბოროტისა მიმართ გულისსი-
ტყჳსა: „დაღათუ ჭურნი შევმუსრენ და ღჳნოჲ (146rA) წარვ-

1 აღამცირებნ ABCDE, აღამცირებენ H, აღამცირებს IK. 2 ბოროტი ABDE, ეშმაკნი H, ეშმაკი IK. 3 მისთა + უფროსღა გ˜ლისთქ˜მსა გემოვნებისასა H. 4 წყლისა EHK. 5 აღამცირებნ BCDE, აღამცირებს HIK. 6 ცოდვასა — DE. 7 მისთასა H. 8 და — H. 9 და თქუმითა] დანთქუმითა IK. 10 აწ] არა K. 11 გამოღებადმდე BCDEH, გამოღებადმდის IK. 12 მისგან BCHIK, მისისაგან DE. 13 და — BHIK. 14 წერაქუნი IK. 15 მას — A. 16 ხოლო] რამეთუ C. 17 ო˜ჲ HIK. 18 ღ˜ჲ EHIK. 19 ცხონდეს ABCK, ცხოვნდეს DEHI.

წყმიდე,[1] არამედ ვენაკი აქავე არს და მეუფჱ[2] სულგრძელ და მოწყალე და მართალ; და ვესავ სახიერებათა მისთა, თანამოქმედებასა[3] ჩემდა,[4] კუალად მოქმნად და ცვად სავენაკისა მისისა და აღვსებად ჭურთა მისთა, ვითარცა-იგი[5] პირველ, რამეთუ იტყჳს წინაჲსწარმეტყველისა ესაი(101rC)აჲს[6] მიერ: დაღათუ იყვნენ ცოდვანი თქუენნი, ვითარცა შეღებულნი,[7] ვითარცა თოვლი განვასპეტაკო, დაღათუ[8] იყვნენ ვითარცა მეწამული, ვითარცა მატყლი განვასპეტაკო, და უკუეთუ ინებოთ და ისმინოთ ჩემი, კეთილთა ქუეყანისათა შჭამდეთ,[9] ხოლო უკუეთუ არა ინებოთ,[10] არცა ისმინოთ ჩემი, მახჳლმან შეგჭამნეს თქუენ, რამეთუ პირი უფლისაჲ იტყოდა ამათ". (1) მისსა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[11]

სწავლაჲ ლა.
თუ ვითარ ვინ ჰლოცვიდეს სულმოკლეთა*

ძმაჲ ვინმე ეძიებდა ძმასა თჳსსა, და პოვა[12] რაჲ იგი,[13] ჰრქუა მას: „სადა იყავ, ძმაო?"

ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: „ძმაჲ ვინმე ჭირვეულობდა და წარვედ ნუგეშინისცემად მისსა".

ხოლო ძმამან ჰრქუა: „უკუეთუ ღმრთისათჳს[14] წარხუედ, სასყიდელი გაქუს, რამეთუ (609vE) არიან ვიეთნიმე, რომელთა ჰგონიეს, ვითარმედ[15] ჰლოცვენ და თანა-ელმის, და არა უწყიან, ვითარმედ უფროჲსლა აჭირვ(38vI)ებენ[16] და სავნებელად მივლენ".

და ძმამან მან[17] ჰრქუა: „და ვითარი არს იგი, რომელი ესრეთ სავნებელად (84vD) ნუგ(29rB)ეშინის-სცემს[18] ძმასა თჳსსა?"

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ" 33-ე თავადაა აღრიცხული. H ხელნაწერში სათაურის შემდეგ სინგურით მიწერილია: „ღ(მერთ)ო, შ(ეიწყალ)ე მიქაელ".

1 წარვსწყმიდე IK. 2 მეუფე BC, მ˜ფჱ ADEIK, მეუფჱ H. 3 თანამოქმედებისა IK. 4 ჩ˜ა H. 5 ვითარცა-იგი ABCHIK, ვითარ-იგი DE. 6 ესაჲაჲს C. 7 შეღებულნი ABCDHIK, ღებულნი E. 8 დაღათუ BCHIK, და თუ DE. 9 სჭამდეთ AH, შჭამდეთ BCDEK. 10 ინებოთ + და E. 11 ამინ BCDE, ა˜ნ AHIK. 12 პოვა AC, იპოვა BDEI. 13 იგი – DE. 14 ღ˜ჲთ˜ს EI. 15 ვითარმედ ABCIK] თუ DE. 16 აჭირვობენ BDHIK, აჭირვებენ ACE. 17 მან – DE. 18 ნუგეშინისცემს IK.

(1) ესაია 1,20.

ხოლო ძმამან მისმან ჰრქუა მას: „უკუეთუ სულიერი იყოს ნუგეშინისმცემელი იგი, არა (146vA) სავნებელად მივალს, არამედ დიდადცა[1] სარგებელად, ხოლო უკუეთუ ჯორციელი ცნობაჲ აქუნდეს, ამან არაჲ[2] არგოს!“

კუალად ძმაჲ იგი იტყოდა: „მინდა ცნობად ორთავე სიტყუებსა, ნუუკუე[3] მინდეს სარგებელი ძმისა ჩემისაჲ და ვავნო მას!“

მაშინ ჰრქუა მას ძმამან მისმან: „უფლისაგან ვითხოოთ ორთავე წყალობაჲ, რაჲთა მადლი მისი მოუვლინოს გულთა ჩუენთა, რამეთუ, თჳნიერ მადლისა მისისა, კაცი ვერ შემძლებელ არს წარმართებად (104rH) სათნოებათა, ვინაჲცა, ისმინე:

„რომელსა ჯორციელი ცნობაჲ (101vC) აქუნდეს, წარვიდეს[4] რაჲ ნუგეშინისცემად ძმისა, ესევითართა წინა-უყოფს[5] მას: „რაჲ გჭირს, ძმაო ჩემო?“ და მან მიუგის: „ჯკონომოსისაგან[6] ვითხოვე[7] საკმარი, და არა მომცა მე!“ ანუ სხჳსა ძმისაჲ იდრტჳნვის, ვითარცა უსამართლოდ შემაწუხებელისა მისისაჲ.[8] და ესე რაჲ ესმის რეცა ნუგეშინისცემად მისრულსა[9] მას, კმა-ყვის[10] (72vK) და თქჳს: „და რაჲსათჳს ესე უპატიო[11] ჰყოფს ვისმე! მეცა სხუასა ჟამსა ესევე მიყო და შეურაცხ-მყო მე! და იგი პატივიცემების[12] რაჲ ჩუენგან, არა გულისკმა-ჰყოფს[13] და არა უნებს ტჳრთვაჲ თავისა თჳსისაჲ, არამედ ჰგონი(610rE)ეს-ცა აქათა წინამძღუართა,[14] ვითარმედ მხოლოდ აქა ოდენ არს ცხორებაჲ, და აქა ოდენ აღმოკდების[15] მზე,[16] და სხუაგან ვერ ძალ-უც კაცსა ცხორებაჲ! (147rA) წარვალ მეცა ამიერ და განვეშორები კაცთა ამათგან!“ — ამით სიტყუებითა[17] უფროჲსად ავნის[18] ძმასა მას, და უკუეთუ სხუანიცა იპოვნიან ამათ გულისსიტყუათა დამონებულნი, უძჳრესად სრულ-ჰყოფენ გულისსიტყუასა მის ძმისასა.

---

1 დიდადცა ABCHK, დიდად DE, დიდაცა I. 2 არაჲ ABC, რაჲ DE, არარაჲ HIK. 3 ნუუკუ C. 4 წავიდეს I. 5 წინა-უყოფს BCHIK, წინა-უყოფენ D, წინა-უყონ E. 6 ჯკჯნომოსისაგან D, ჯკონომოსისაგან BCEIK, ჯკონომოსისგან H. 7 ვითხოე H. 8 მისისა HK. 9 მისრულსა ABCI, მოსრულსა DE. 10 კ˜ჲ-ყვის EHK. 11 უპატიო BK, უპატივო CDEHI. 12 პატივ-იცემების ABCHIK, იპატივ-იცემების DE. 13 გულისკ˜ჲ-ჰყოფს EHK, გულისკმა-ჰყოფს C. 14 წინმ˜ძღთა I. 15 აღმოჰკდების ABHIK, აღმოკდების CDE. 16 ~ აქა ოდენ აღმოჰკდების მზე და აქა ოდენ არს ცხორებაჲ H. 17 სიტყუებითა C. 18 ავნის ABCHIK, ავნებს DE.

მრავალგზის შეემთხჯის[1] შუა-წარმოდგმაჲ ღჯნისაჲცა, და ვიდრე დათრობადმდე[2] არა დასცხრიან სუმად და სიტყუა-მბრძოლობად[3] ურთიერთას. შეემთხჯის ოდესმე ჴელის-გაძრვაჲცა[4] ერთსა ერთისა ზედა, (29vB) და რომელნიმე წარვიდიან თჯსსა სენაკებსა,[5] ხოლო რომელნიმე ადგილსავე მიწვიან[6] მრავალმოსუმურობისაგან".[7]

მაშინ ძმამან ჰრქუა:[8] „მინდა ცნობად სულიერთაცა სიტყუებსა, რაჲთა უმჯობესნი მათგან[9] შეუკრიბ(85rD)ნე თავსა თჯსსა!"

და ძმამან[10] მიუგო: „სულიერსა კაცსა რაჟამს ეგულებინ წარსლვაჲ (102rC) სწ(39rI)ავლად ძმისა, პირველ ყოვლისა, და პირველ სენაკით განსლვისა დადგის ლოცვად, რაჲთა უფალმან წარუმართოს გზაჲ მისი, და მი-რაჲ-ვიდის[11] კარსა ძმისასა, დაჰრეკის, პირველად[12] თაყუანის-სცის,[13] და შემდგომად წუევისა,[14] შევიდის და[15] დადგის ლოცვად. ამისსა შემდგომად დასხდიან დუმილით. მაშინ უფალმან სენაკისამან თქჯს მისრულისა მის ძმისა მიმართ: „კეთილად მოხუ(104vH)ედ, რამეთუ მოჰშუერ,[16] რაჲთა მაკურთხნე ჩუენ!" ჰრქჯს მისრულმან მან: „მე ვიკურთხევი შენისა ღმრთისმოშიშებისაგან. არამედ გლოცავ შენ, კურთხეულო (147vA) უფლისა[17] მიერ, რაჲ არს, რომელი გაურვებს?" ხოლო მან ჰრქჯს გულისსიტყუა(610vE)თათჯს, ანუ[18] ძმისა ვისმე შემაწუხებელისა მისისა. ხოლო, ძმასა მას ესმის რაჲ ესე,[19] ჰრქჯს: „უფალო, შეგუეწიე,[20] რამეთუ მტერსა არა ჰნებავს ვისიმე, რაჲთა დაყუდნეს!"

კუალად მიუგის და ჰრქჯს:[21] „ეგრეთცა,[22] საყუარელო, სადა არა არს ჭირი? სადა არა არს შრომაჲ? სოფლიონი არა შურებიანა?[23] მენავენი, უფსკრულთ-მავალნი, არა იჭირვიანა? მკე-

1 შეემთხჯის – DE, შეემთხჯვის H. 2 დათრობადმდე BCEHIK, დათრობამდე D. 3 სიტყ˜დ მბრძოლობ˜დ IK. 4 ჴელის-განძრვაცა IK. 5 სენაკსა AC. 6 მიწვიან ABCHIK, მიიწევიან DE. 7 მრავალმოსმურობისაგან BDEH, მრავალმოსუმურობისაგან ACI. 8 ჰრქუა + მას A. 9 მათგანნი AC; B-ში ჯერ დაუწერიათ „მათგანნი", შემდეგ წაუშლიათ ბოლო ორი ასო. 10 ძმამან + მისმან DE. 11 მი-რა-ვიდის I. 12 ჰ˜დ ABCHIK, კ˜დ DE. 13 თაყუანისცის K. 14 წუევნისა I, წუჱვნისა HK. 15 და – A. 16 მოჰშუჱრ AB, მოჰშუერ CH, მოშუერ DEI, მოშუჱრ K. 17 უფლისაჲ E, ღ˜ჲ IK. 18 ანო D. 19 ესე – A. 20 შეგუჱწიე C. 21 ჰქჯს H. 22 ეგრეთცა B, ეგრეცა DEHIK. 23 შურებიანა ABCI.

დარნი ბრძოლათა შინა არა იზღვევიანა?[1] და ვითარ ჩუენ ვსულმოკ-
ლეობდეთ, ვითარცა მარტოდ ზღვეულნი?[2] ერისკაცნი საერისკ-
აცოჲთა იჭირვიან, სულიერნი სულიერთა საქმეთა შინა და-
შურებიან, არამედ სოფლისა მწუხარებაჲ სიკუდილსა შეიქმს,
ხოლო საღმრთოჲ — სინანულსა, ცხორებად საუკუნოდ. და ჩუენცა
უკუე,[3] ჭირვეულნი, ნუ სულმოკლე ვართ, რამეთუ წერილ არს,
ვითარმედ: „ჭირი თქუენი სიხარულ იქმნეს!“ ნუუკუე[4] ჩუენცა
გუესმეს: „იწყეთ სულიერად, და აწ ჴორციელად აღასრუ-
ლებთ“.[5] (1)

„გულისჴმა-ყავ,[6] ვითარმედ სოფლით ჯმნულ[7] ხარ[8] და თჳ-
სისა ნებისაგან შორს ქმნილ, და სიტყუასა არა თავს-იდება?[9]
(30rB) ანუ ამის ძლით მონასტრითცა იჯმნია?[10] ესე არსა ქებაჲ
ჩუენი? ნუსადა მტერმან წარმპარა[11] ჩუენგან[12] (73rK) გულისსი-
ტყუაჲ სიმდაბლისაჲ, და (102vC) ამისთჳს ესრეთ მძაფრიად
ზედა-აღგჳდგებიან ჩუენ ვნებანი!

„ნუ განმირისხნები[13] მე, ჭეშმარიტებისა[14] მე(148rA)ტყუელ-
სა[15] შენდამი, რამეთუ მელმის შენთჳს, და ამისთჳს ვიტყჳ ამათ
შენდამი. ვინაჲ[16] იქმნა მიზეზი? — უეჭუელად,[17] ანუ საჭმლისა-
თჳს გინა სასუმლისა, ანუ ვერ თავს-დებისათჳს[18] სიტყჳსა! ეს-
ოდენითა იზღვიე, (85vD) და შეჰრაცხე[19] იგი ყოველი ნაგევად,
რაჲთა ქრისტე შეიძინო, (2) (611rE) და კუალად ძუელთავე[20]
ვნებათა შინა დაანთქამა[21] გონებასა? რამეთუ, უკუეთუ მარხვაჲ
არა გჳყუარს[22] და ჭირსა არა დავითმენთ და თჳსსა (105rH)
ნებასა არა განვჰკუეთთ,[23] არა არს (39vI) ჩუენ შორის თქუმად
საკადრებელ: „აჰა, ყოველივე დაუტევეთ და შეგიდეგით შენ!“ (3)

მოიგონე, ვითარ იყავ, რაჟამს მოხუედ ბჭეთა თანა მონას-
ტრისათა, — მდუღარე სულითა, შიშისათჳს უფლისა![24] არამედ

1 იზღვევიანა CI. 2 ზღვევულნი K. 3 უკუჱ C. 4 ნუუკუჱ C. 5 აღას-
რულებთ ABHIK, აღასრულეთ DE. 6 გულისჴმა-ყავთ A. 7 ჯმნულ ACH,
ჯმნილ BIK, ჯმნ˜ლ D. 8 ხართ A. 9 თავს-იდება C. 10 იჯმნია BC. 11 წამპარა
K. 12 ჩუენგან ABCIK, ჩუენგანა DE. 13 განმირისხნები DE, განმირისხდები
ABCHIK. 14 ჭეშმარიტისა HIK. 15 მეტყუჱლისა A, მეტყუჱლსა C. 16 ვინა
HIK. 17 უეჭუჱლად AB, უეჭუელად CD, უჱჭუჱლ˜დ HIK. 18 თავს-დებისა C.
19 შეჰრაცხე ABCHIK, შეურაცხე DE. 20 ძუჱლთავე A. 21 დაანთქამაა A. 22
გჳყვარს IK. 23 განვჰკუჱთთ AC, განვკუჱთთ IK. 24 ო˜ჲ EI.

(1) შდრ. გალ. 3,3. (2) იხ. ფილიპ. 3,8. (3) მათე 19,27.

ნუუკუე[1] გინდეს თქუმად, ვითარმედ: „ამათ კაცთა გარდააქციეს გულისსიტყუაჲ ჩემი!“ გნებავსა, რაჲთა გიჩუენო[2] შენ, საყუარელო, ვითარმედ ჩუენისა უდებებისაგან იქმნა მიზეზი? — ლოთ სოდომელთა შორის მკჳდრობდა და არა წარწყმდა მათ თანა, ხოლო გიეზი[3] წინაჲსწარმეტყუელისა ელისეს[4] მსახური იყო და ცოდა;[5] (1) ეგრეთვე სამოელ,[6] ელის თანა იყო, და შვილთა მისთა თანა იქცეოდა, და იგინი განვარდეს, ხოლო ესე ცხოვნდა,[7] რამეთუ შეიყუარა უფალი ჭეშმარიტებით. ხოლო იუდა ისკარიოტელი მოწაფეთა თანა უფლისათა[8] უფლისადა[9] შედგომილ იყო, და მისცა მოძღუარი და უფალი[10] დიდებისაჲ[11] ჴელთა უშჯულოთასა.[12]

ნუმცა ვერჩით განზრახვასა მტერისასა, რომელი შთამიგდ-(148vA)ებდეს[13] ჩუენ რეცა სამართალთა მიზეზთა, დასაქცეველად სულთა ჩუენთა, რამეთუ გუქონან[14] სახენი წმიდათა წერილთაგან[15] თავისა თჳსისა კრძალვად თითოეულსა, გინათუ მართალთა ვინ თანა-იქცეოდის,[16] ანუთუ ცოდვილთა, რაჲთა* მართალთა რაჲ თანა ვცხონდებოდით, სიმართლით და ღირსებით ვიყოფებოდით, ხოლო[17] ცოდვილთა (30vB) თუ თანა, ვისწრაფოთ, არათუ რაჲთა საქმეთა მათთა ვებაძვნეთ,[18] არამედ რაჲთა ჩუენ იგინი მოვიზიდნეთ (611vE) გზად ცხორებისა, თანამოქმედებითა მადლისაჲთა.[19]

ხოლო გნებავს თუ თქუმად, ვითარმედ: უძლურ ვარ და სულმოკლე! — ვისმინოთ საღმრთოთა[20] წერილთაჲ[21] და ვჰბაძვიდეთ[22] მოქალაქობასა მამათასა, რაჲთა განიკურნოს სული

* აქედან C ხელნაწერს აკლია რამდენიმე ფურცელი (102-103 ფფ შორის). 103-ე ფურცელზე იწყება 36-ე თავი: „სწავლაჲ ლვ, მშჯდლმობისათჳს“

1 ნუუკუ AC. 2 გიჩუ~ნო C. 3 გიეზი AC, გეზი HK. 4 ელისეს ABCIK, ელიაჲს DE. 5 ცოდა ABCHIK, იცოდა DE. 6 სამოელ ABCHIK, სამოილ DE. 7 ცხოვნდა BDCE, ცხონდა AHIK. 8 უფლისათა — ABHIK. 9 ო~ჲდა IK. 10 მოძღუარი და უფალი ABHIK ∼ უფალი და მოძღუარი DE. 11 დიდებისაჲ ABC, დიდებისა DEHK. 12 უსჯულოთასა BDEHIK, უშჯულოთასა C, უსჯულთასა A. 13 შთამიგდებს ACHIK. 14 გუქონან ABCHIK, გქონან DE. 15 წერილთაგან ABCHIK, წერილთანი DE. 16 ∼ მართალთა თანა ვინ იქცეოდის HIK. 17 ხოლო] რამეთუ H. 18 ვებაძუნეთ I. 19 მადლისათა HIK. 20 ს~ღთჲთა IK. 21 წერილთა HK. 22 ვჰბაძვიდეთ AB, ვბაძვიდეთ IK.

(1) იხ. IV მეფ. 5,26-27.

ჩუენი, და არა ხოლო სმენით მივიღებდეთ ღმობიერებასა, და შემდგომად მცირედისა, უძჯრესსა ვჰყოფდეთ, რამეთუ რომელი ესრეთ მიიღებდეს სიტყუასა, არაოდეს[1] ნაყოფიერ იქმნას, ვითარცა არა-მქონებ(86rD)ელი მის შორის ძირთაჲ. ხოლო ყოველი ხე, არა-მოქმედი კეთილისა ნაყოფისაჲ,[2] მოეკუეთების[3] და ცეცხლსა (105vH) დაედების.[4] (1)

ვითარცა უძლურნი ვისმენდეთ სწავლასა კაცთა ღმრთისმოშიშთასა, რომელნი სიმართლედ[5] მიუძღჯან[6] სულსა, და ნუ ვემსგავსებით მათ, რომელნი მხოლოდ თჯსისა ნებისაებრსა ინებებდიან სმენად, რაჲთა არა დავმდაბლდეთ, თანა-შეკრულნი ჰავცნობობისა[7] გულისსიტყუასა. (149rA)

თქუა ვინმე წმიდათაგანმან: უკუეთუ იხილო ჭაბუკი თჯსითა ნებითა ზეცად აღმავალი, (73vK) დააყენე იგი, რამეთუ უმჯო-(40rI)ბეს არს მისდა. ამასვე გულისჯმა-ჰყოფდ[8] ჰასაკითა ბერისათჯს, ხოლო ცნობითა ჭაბუკისათჯსცა, რამეთუ იტყჯს იგავთა შინა: „გზანი უგუნურთანი მართალ წინაშე მათსა, ხოლო ბრძენმან მიითუალის[9] თანაზრახვაჲ. (2) ვისმინოთ მეტყუელისაჲცა:[10] ჭაბუკნი ერჩდით მოხუცებულთა, ყოველთა ურთიერთას[11] სიმდაბლე მოიგეთ, რამეთუ ღმერთი ამპარტავანთა წინა-აღუდგების, ხოლო მდაბალთა მისცემს მადლსა, (3) რამეთუ არიან აწ[12] ვიეთნიმე მგონებელნი ბრძენ ყოფისანი, რომელნი (612rE) არა ღირს-იჩენენ დამორჩილებით[13] ჭეშმარიტებით ბრძენთა და ცნობისა ღმრთისა[14] მქონებელთა. ამათ[15] მოციქული ცუდ-სიტყუად და ცნობათ-მაცთურად უწოდს და იტყჯს:[16] ცუდსიტყუა-დაუმორჩილებელ[17] და ცნობათ-მაცთურ.

სხუასა კუალად შთაუგდებნ გულისსიტყუაჲ და ეტყჯნ: „ჯერეთ ჭაბუკ ხარ; სიბ(31rB)ერესაღა შენსა შეინანო სადმე!“ და რაჟამს

1 არა ოდენ K. 2 კეთილისა ნაყოფისაჲ ABDE, ∼ ნაყოფისა კეთილისაჲ HIK. 3 მოეკუეთების A. 4 დაიდების E. 5 სიმართლედ ABHIK, სიმრთელედ DE. 6 მიუძღუან B. 7 ჰავცნობისა E. 8 გულისჯ˜ჲ-ჰყოფდ EHK. 9 მიითულის I. 10 მეტყუეˆლისაჲცა A, მეტყუელისაცა EIK. 11 ურთიერთარს D. 12 აწ E, – ABDHIK. 13 დამორჩილებით + და A. 14 ღ˜ჲ EHIK. 15 ამათ ABHIK, არამედ DE. 16 უწოდს და იტყჯს ABHIK, ∼ იტყჯს და უწოდს DE. 17 ცუდსიტყუა – დაუმორჩილებელ A.

(1) მათე 3,10. (2) იგავნი 12,15. (3) იაკ. 4,6.

სიბერედ მიიწიოს, კუალად მოართუამნ მას გულისსიტყუაჲ: „აწ დაჰბერდი და გიკმს განსუენებაჲ!“[1]

ვინაჲცა საჭირო არს, საყუარელო, შიშით და ძრწოლით თჳსსა ცხორებასა მოქმედებად და დღითი-დღე მონებად უფლისა,[2] და[3] ვინ გულსავსე-მყვნეს[4] ჩუენ, უკუეთუ დავბერდებით?[5] და[6] დაღათუ დავბერდეთ, ვითარ-მე[7] ვჰ(149vA)პოებთ[8] გულისსიტყუასა კეთილსა, უკუეთუ ამიერითგან უდებ-ვყოთ ცხორებაჲ თჳსი?

ვისმინოთ უფლისა,[9] მეტყუელისაჲ: იღჳძებდით და ილოცევდით, რამეთუ არა უწყით დღე, არცა ჟამი, (1) ხოლო ჩუენ უდებებისა ჩუენისაგან მძიმედ შევჰრაცხთ[10] ტკბილსა უღელსა უფლისასა.

რაოდენ ჰგონებ, საყუარელო, თითოსა(106rH)ზედ[11] შეიწრებულთა სოფელსა შინა, რომელთა (86vD) შვილნიცა თჳსნი წინდად დასხნეს? სხუანი კუალად, შვილნი ძლიერთანი,[12] ტყუეობასა[13] შთავარდეს და მონებად განსყიდულნი[14] ჰმონებენ[15] მათსა უსაწყალობელესთა,[16] ქუეყანასა შინა უცხოსა![17] სხუანი, გლახაკნი, მივრდომილნი უბანთა და ფოლოცთა ქალაქისათა, შიშუელნი[18] და ჭირვეულნი სიცხისაგან და ყინელისა![19] და ჩუენდა არა დიდ არსა, რამეთუ გუაქუს საფარველი (612vE) ესე, რომელი უფალმან მომმადლა ჩუენ და უზრუნველობაჲ სოფლიოთა საქმეთაჲ? ესე მოვიკსენოთ, და[20] ნუ უვარ-ვჰყოფთ[21] მადლსა ღმრთისასა[22] და ქველისმოქმედებათა მისთა, რამეთუ ღირს-მყვნა ჩუენ ტკბილსა მას უღელსა მისსა. (2)

არამედ ვითხოვეთო[23] და არა მოგუცა ჩუენ![24] და ვინ[25] არა უწყის, ვითარმედ, არა (40vI) უმჯობეს იქმნებოდა იგი ჩუენდა? ვთქუათ ესეცა, ანუ არავინ შეაცნობსა[26] თავსა თჳსსა,[27] ვითა-

1 განსუჱნებაჲ A. 2 ო˜ჲ EHIK. 3 და A] რამეთუ BDEI. 4 გულსავსნე-მყვნეს IK. 5 დავბერდეთ K. 6 და – IK. 7 ვ˜დ A, ვითარმედ BHIK, ვითარ DE. 8 ვჰპოებთ ABH, ვპოებთ DEIK. 9 ო˜ჲ EHIK. 10 შევრაცხთ K, შეჰვრაცხთ H. 11 თითოჲსახედ I. 12 სხუანი კუალად, შვილნი ძლიერთანი – DE. 13 ტყუჱობასა A. 14 განსყიდულსა H. 15 ჰმონებდენ E. 16 უსაწყალობილესთა D. 17 უცხოსა + ხოლო HIK. 18 შიშუჱლნი A. 19 ყინელისაჲ E. 20 და – DE. 21 უარ-ვჰყოფთ A, უვარ-ვჰყოფთ BD, უარ-ვყოფთ IK. 22 ღ˜ისაჲსა ? E. 23 ვითხოვე თუ HIK. 24 მოგუცნა H. 25 ვინ – A. 26 შეაცნობს DE. 27 თჳსსა + შეაცნობსა თავსა თჳსსა DE.

(1) შდრ. მათე 24,44; 25,13; ლუკა 12,40. (2) მათე 11,30.

რმედ უსმ ექმნა იგი უფალსა, და იხილა იგი უფალმან და სულ-
გრძელებს? ხოლო წინამძღუართათჳს უფალსა მიუტეოთ, რამეთუ
ყოველნი წარდგომად ვართ წინაშე საყ(150rA)დართა ქრისტეს-
თა,[1] რამეთუ ღმერთი პირსა კაცისასა არა თუალ-ახუამს. (1)

აღდეგ უკუე,[2] და მოირტყ თავი თჳსი, და ნუ გულისსიტყუა-
თა თანა დაეკუეთები.[3] ისმინე მეტყუელისაჲ:[4] ნუ იძლევი ბორო-
ტისაგან, არამედ სძლევდ კეთილითა ბოროტსა. (2) (31vB)

ვაჲმე[5] ცოდვილსა, საყუარელო, ესოდენი დაითმინა ჩუენთჳს
უფალმან დიდებისამან, და რასა[6] (74rK) შემძლებელ ვართ მორ-
თუმად ღირს -სანაცვლოსა ვნებათა მისთასა, რომელ[7] დაითმინნა
ჩუენთჳს! არამედ მარადის[8] შეუვრდეთ ყოვლითა გონებითა, თხ-
ოვად მოთმინებისა სახიერებათა მისთაგან, რამეთუ მრავლითა
ჭირითა გჳკმს ჩუენ შესლვად სასუფეველსა ცათასა. (3)

და მაცხოვარი ეტყჳს თჳსთა მოწაფეთა: „თქუენ ჭირი გაქუნდეს
სოფელსა ამას შინა, ხოლო სოფელსა უხაროდის; თქუენ სწუხ-
დეთ, არამედ მწუხარებაჲ თქუენი სიხარულ იქმნეს. დედაკაცი
რაჟამს შობნ, მწუხარებაჲ აქუნ, რამეთუ მ(613rE)ოიწია ჟამი
მისი, ხოლო რაჟამს შვის ყრმაჲ, არღარა მოეკსენის[9] ჟამისა
მისთჳს, სიხარულისათჳს,[10] (106vH) რამეთუ იშვა კაცი სოფელ-
სა შინა. და თქუენ აწ ჭირი გაქუნდეს, ხოლო კუალად გიხილნე
თქუენ და უხაროდის გულთა თქუენთა, და სიხარული თქუენი
ვერვინ მიგიღოს თქუენგან“. (4) (87rD)

ესრეთ განამტკიცის ძმაჲ სიტყჳთა ჭეშმარიტებისაჲთა ნი-
ჭისაებრ მადლისა, და ორნივე ჰმადლობდიან[11] უფალსა.[12] ხოლო
დაემთხჳს[13] თუ ზოგად ჭამაჲცა, ყოვლითა კრძალულებითა
ჭამდიან და სუმიდიან[14] აღკრძალვისათჳს ჴორცთაჲსა,[15] არა-
დათრო(150vA)ბისათჳს ღჳნითა, რომლითა არს სიბილწე. (5)

ესრეთ სრულ-ყვის რაჲ საქმე უფლისაჲ, მიიქცის სენაკადვე

1 ქ˜სთა AHK. 2 უკუწ AHK. 3 დაეკუწთები A. 4 მეტყუწლისაჲ A. 5 ვაჲ A, ვაჲმე BDEI. 6 რასა ABI, არას DE, რ˜ჲსა HK. 7 რ˜ნ A, რ˜ლ BDEI. 8 მ˜ს A, მას BDEI. 9 მოიკსენის E. 10 სიხარულისათჳს – H. 11 მადლობდიან I. 12 უფალსა ABHIK, ღმერთსა DE. 13 დაემთხჳს E. 14 სუმდიან B. 15 ჴორცთასა HIK.

(1) გალატ. 2,6; მათე 22,16; მარკ. 12,14. (2) რომ. 12,21. (3) საქმე მოც. 14,22. (4) იოანე 16,20-22. (5) ეფეს. 5,18.

თჳსსა[1] და ადიდებნ ღმერთსა შეცვალებასა ზედა ძმისასა, რამეთუ მისსა დიდებაჲ საუკუნეთა უკუნისამდე,[2] ამენ.[3]

თავი ლბ. ვითარმედ უკმს, რომელი იკითხვიდეს სასმენელად[4] ძმათა, შრომისმოყუარებით[5] კითხვაჲ*

საყუარელო, უკუეთუ გებრძანოს კითხვაჲ სასმენელად ძმათა, გამოწულილვით შეისწავე, სადა დაუტევა პირველ დამწყებელმან, და მიერ, ბოლოჲს სიტყჳთ მისით იწყე კითხვად, რაჲთა კითხვაჲ შენი იყოს მოკიდებულ ურთიერთას,[6] ვითარცა ჯაჭჳ ოქროჲსაჲ,[7] რამეთუ, რომელმან შეურა(41rI)ცხ-ყოს ერთიცა სიტყუაჲ და გარდაჰკდებოდის[8] მუკლთა, ამას არცაღა სწავლის ჰნებავს, ვითარ-იგი ჯერ-არს, არცა ასწავებს მსმენელთა, არამედ მხოლოდ დასასრულსა (32rB) ოდენ სდევს სიტყუათასა, და ოდეს პოოს[9] აღსასრული წიგნმან.

ხოლო შენ, საყუარელო,[10] ფრთხილ იყავ, რაჲთა თავსაცა თჳსსა (613vE) არგო კითხვისა მიერ, და მსმენელთაცა შენთა. უკუეთუ აღტაცებით გებრძანოს, მარცხენით კერძოსა[11] პირსა იწყე წიგნისასა. ხოლო უკუეთუ დასაბამი იყოს სიტყჳსაჲ, თქუ ზედაწარწერილი, რაჲთა ესრეთ იცნობოს ძალი თქუმულთაჲ. და უკუეთუ მოგიგიეს წიგნი, იყავნ კეთილად განწერტილ, და კეთილად წერილ,[12] ნუსადა იპოოს[13] მას შინა შესაბრკოლებელი მკითხველისა გინა გარდამწერელისაჲ. (151rA)

თავი ლგ. სიტყჳსსაგებელი ქალწულებისათჳს და სიწმიდისა[14]**

ძმასა ანუ დასა მოართუამნ ბილწი ეშმაკი და ეტყჳნ: „აჰა, თითოეულსა ჟამსა გაშფოთებს სიძვაჲ,[15] (107rH) ვიდრემდის თავს-იდებდე შრომასა და სულგრძელებდე?“[16]

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 34-ე თავადაა აღრიცხული.

** ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 35-ე თავადაა აღრიცხული.

1 თ˜სა I. 2 უკუნისამდე – DE. 3 ა˜ნ DHIK, ამინ AB. 4 სასმენენელად D. 5 შრომისმოყუარებით ABHIK (filoponw~) შ˜ს მყ˜რბით DE. 6 ურთიერთარს D. 7 ოქროჲსა I. 8 გარდაკდებოდის EIK. 9 პოოს A, პოვოს B, პოს I. 10 შენ, საყუარელო – A. 11 კერძო IK. 12 და კეთილად წერილ – DE. 13 იპოოს A, იპოვოს B, პოოს K. 14 სიწმიდის˜ჲ I. 15 სიძვა H. 16 სულ-ჰგრძელებდე B.

ძმამან ჰრქჳს:[1] „ვიდრემდის იხილოს უფალმან სიმდაბლე ჩემი და მომიტევნეს ყოველნი ცოდვანი ჩემნი“.

ბოროტმან ჰრქჳს: „არამედ რაჲთა არღარა იბრძოლებოდი, აღისრულე გულისთქუმაჲ შენი ერთგზის ოდენ, და კუალად შეინანო, რამეთუ არარაჲ არს ესე საქმე“.

ძმამან მიუგის:[2] (74vK) „არა მეკმარების შენგან სწავლად სინანული(87vD)სათჳს. მე უწყი, ვითარმედ, სინანული არს კაცისათჳს, ვიდრე უკუანაჲსკნელად აღმოფშჳნვადმდე, სიმრავლითა ღმრთისა[3] კაცთმოყუარებისაჲთა.[4] ხოლო რომელ სთქუ არარაობაჲ საქმისაჲ,[5] უკუეთუ კნინისა ამის[6] გულისთქუმისათჳს გამოუცდელ ვჩნდე წინაშე ღმრთისა[7] ჩემისა, რაოდენ უფროჲს გამოუცდელ გამოვჩნდე,[8] უკუეთუ უფროჲსი[9] ამისსა განსაცდელი ზედა-აღმიდგეს!“

ბოროტმან ჰრქჳს,[10] ვითარმედ: „იგი საქმე არარა[11] არს, რომლისათჳს შენ კუალად გე(614rE)პოების[12] სინანული“.

ძმამან მიუგის: „და ვინ მითხრა მე, ვითარმედ, უკუეთუ აწ განვხრწნნე[13] ჴორცნი ჩემნი, კუალად ვპოო-ღა ჟამი სინანულისაჲ და არა თანა-შევიწყუდიო მოქმედთა თანა უშჯულოებისათა?[14] რამეთუ აჩრდილ არს ცხორებაჲ ჩუენი[15] ქუეყანასა ზედა. აწ უკუე[16] რაჲ; ერთისა მრავალთაგანი(32vB)საებრ (151vA) აღვიღოა მახჯლი და გან(41vI)ვაწონო თავსა თჳსსა?“

ბოროტმან ჰრქჳს: „არამედ საქმე გულისთქუმისაჲ[17] არარაჲ[18] არს, ერთსა ოდენ ჟამსა იქმნების და მყის წარკდების საქმე მისი“.

ძმამან თქჳს:[19] „ისმინე, მტერო ცხორებისაო და მბრძოლო სულთაო, თუ რომელი პატივი მიეცემის ღმრთისა[20] მიერ, რომელთა შენ მიერ მ ც ი რ ე დ წოდებულსა ამას სძლეს ღმრთისმსახურებისათჳს, და რაბამი ტანჯვაჲ[21] და უპატიოებაჲ ღმრთისა[22] მიერ

1 ჰქჳს H. 2 ჰრქჳს HI, ჰქჳს K. 3 ღ˜ჲ EHI. 4 კაცთმოყუარებისათა HK. 5 საქმისა HK. 6 ამის – IK. 7 ღ˜ჲ EHI. 8 გამუვჩნდე D. წინაშე ღმრთისა ჩემისა, რაოდენ უფროჲს გამოუცდელ გამოვჩნდე – K. 9 უფროსი HK. 10 ჰრქჳს ABHI, თქჳს I. 11 არარაჲ HIK. 12 გეპოვების I. 13 გავხრწნნე DE. 14 უშჯულოებისათთ B, უსჯულოებისათა AHK, უსჯულოებისაჲთა I. 15 ჩუენი BDEHIK (hmwn), ჩემი A. 16 უკუჱ A. 17 გულისთქუმისა HIK. 18 არარა H. 19 ჰრქჳს IK. 20 ღ˜ჲ EHIK. 21 ტანჯვა HK. 22 ღ˜ჲ EHIK.

შეემთხუევის[1] ამის მ ც ი რ ე დ წოდებულისაგან ძლეულთა! ბრძენი იოსებ,[2] რომელმან ვნებასა ამას სძლო, (1) არა ნათესავითი-ნათესავად იქებისა ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა? ხოლო მეგჳპტელი[3] მარადის სიცილით იყუედრების![4] ეგრეთვე ნეტარსა სოსანას[5] ტომითი-ტომად შეასხმენ ვიდრე უკუნისამდე, მძლეობისათჳს გულისთქუმისა, რამეთუ არა შეიცთუნა[6] დასაცემელად თჳსსა, არცა სიკუდილისა ქადებისაგან შეიშინა განცე(107vH)მად სიწმიდისა. (2) ხოლო მოხუცებულთა და მსაჯულთა ერისათა, რომელნი მმართებელად ერისა საგონებელ იყვნეს, ამის რაჲ ვნებისაგან იძლინეს,[7] ქვადაკრებულნი მოისრნეს, (3) ამას თანა და[8] დაუტევეს-ცა თავისა მათისად სახელი არაკეთილი ნათესავითი-ნათესავად. არა უწყია, (614vE) ეშმაკო, რამეთუ მკეცი დაეჩჯოს (88rD) რაჲ კორცისმჭამელობად, უმწარესად აღიძრვის[9] ვნებისა მიმართ, და შენ მეტყჳ მე, ერთგზის (152rA) აღისრულეო[10] გულისთქუმაჲ, რაჲთა არღარა[11] გაშფოთებდეს ვნებაჲ იგი? უფალმან ღმერთმან, რომელმან მისცა კაცთა სული თჳსი წმიდაჲ, შეგრისხენინ შენ, რამეთუ ჰმომზირალობ[12] ლომებრ* შთანთქმად სულსა ჩემსა[13] ცოდვისა მიერ, არამედ მაცხოვარმან ჩუენმან[14] ქრისტემან ღმერთმან არა ადგილ-გცეს შენ, რამეთუ კაცთმოყუარე და ძლიერ და მოწყალე არს".

კუალად ბოროტი ეტყჳნ: „ყოვლად არარაჲ[15] არს საქმე ეგე, და რასაღა აწ იჭირვი?"

ხოლო ძმამან ჰრქჳს: „ამისთჳს ვიჭირვი,[16] რამეთუ შენ აცთუნებ[17] კაცთა, რამეთუ ტკბილი შენი — მწარე არს, და შჯული[18] შენი — მთხრე(33rB)ბლ ბოროტთა, და ნიჭნი შენნი — აღსავსე სიკუდილითა და წარწყმედითა, რამეთუ მაწუევ[19] მე

* L-ში ჯერ დაუწერიათ: „ლმობიერ", შემდეგ აშიაზე შეუსწორებიათ: „ლომებრ".

1 შეემთხუჩვის AHK. 2 იოსიფ DE. 3 მეგჳპელი D. 4 იყუჩდრების AHK. 5 სოსანნას I. 6 არ' შეიცთუნა D. 7 იძლივნეს H. 8 და — HIK. 9 აღიძვრის H. 10 აღასრულეო A. 11 არა K. 12 მოჰმზირალობ AB. 13 ჩემსა BEHK (mou), ჩუენსა A. 14 ჩემმან BE, ჩუენმან AHIK (hmwn). 15 არაჲ BE, არარა HK. 16 ხოლო ძმამან ჰრქჳს: ამისთჳს ვიჭირვი — H. 17 აცთონებ D. 18 შჯული BH, სჯული ADEIK. 19 მაწუჩვ AK, მაწუჩვს H.

(1) იხ. დაბ. 39,7-12. (2) იხ. დან. 13,1-62. (3) იხ. დან. 13,61-62.

უარყოფად მადლსა უფლისასა და შეწუხებად სულსა მისსა წმიდისა, რომლითა აღვიბეჭდე დღედ გამოკსნისა, (1) და მაზრზენ მე, რაჲთა ასონი ქრისტჱსნი[1] ვყვნე[2] (42rI) ასო[3] მეძვის,[4] (2) და (75rK) აღმძრავ მე, რაჲთა[5] ერთსა წამსა წარვწყმიდო[6] სიმდიდრე უკუდავი, და ჯერეთ მეტყჳა, — არარაჲ[7] არს საქმე ეგე! — და შთამიგდებ მე უარყოფად[8] სიწმიდისა, რომლისა თჳნიერ ვერვინ იხილავს უფალსა? (3) და არარა[9] არსა[10] საქმე ესე?[11] და მეტყჳ მე განრისხებად უფლისა,[12] რაჲთა მესმეს დღესა მას საშინელსა, წინაშე ქრისტეს საყდრისა, მართლისა მის მიერ მსაჯულისა: „მონაო ბოროტო, გემოთმოყუარეო უფროჲს, ვიდრეღა ღმრთისმოყუარეო![13] ქუეყანაჲ ჩემი შეამწინკულე[14] ბილწებითა შენითა და ცოდვათა მიერ შენთა!“[15] და[16] მეტყჳ მე[17] — არარაჲ[18] არს საქმე? ვითარცა წერილ არს: (152vA) „რომელმანი(615rE)გი ანგელოზთაცა მცოდველთა არა ჰრიდა, არამედ არმურისა საკრველებითა ტარტაროზ ქმნილნი, მისცნა საშჯელად[19] დიდისა მის დღისა ტანჯულნი დაცვად. და და(108rH)საბამისა სოფელსა არავე ჰრიდა, არამედ მერვე ნოე,[20] სიმართლისა ქადაგი, დაიცვა, და წყლითრღუნაჲ[21] სოფელსა ზედა უღმრთოთასა მოაწია და ქალაქნი უღმრთოთანი სოდომი და გომორრაჲ[22] დაწუნა და დაქცევით დასაჯნა და სახედ ყოფადთა უღმრთოთა[23] დასხნა“, (4) და მეტყჳ, არარაჲ არს საქმე?

ვინ-მე[24] იქმნა მორჩილ შენდა, და დაემონა რაჲ ცოდვასა, ღირს იქმნა კეთილად წარვლითა დღეთა მისთაჲთა,[25] მკჳდრ(88vD)ყოფად სუფევისა დაუსრულებელისა, კეთილად წარმვლელი დღეთა თჳსთაჲ,[26] და არა უფროჲსღა საუკუნოჲ ტანჯვაჲ დაიმკჳდრა?[27] ხოლო რომელი შეუდგეს გზასა[28] ქრისტჱსსა,[29]

1 ქ˜სნი ABHIK. 2 ვყუნე HIK. 3 ასო I. 4 მეძჳს HIK. 5 რაჲთა + ესრეთ EHK. 6 წარვსწყმიდო IK. 7 რარაჲ A. 8 უვარყოფად H. 9 არარაჲ IK. 10 არს H. 11 ეგე IK. 12 ო˜ჲ EHI. 13 ღმრთისმოყუარეო — DE. 14 შეამწიკულე EHIK. 15 და ცოდვათა მიერ შენთა — HIK. 16 და — IK. 17 მე — ABIK. 18 არარა H. 19 საშჯელად AB, სასჯელად DEHIK. 20 ნოვე HIK. 21 წყლითრღონაჲ D, წყლითრღუნა HK. 22 გომორირაჲ A, გომორრა K. 23 უღ˜თჲთა IK. 24 ვინ A. 25 თჳსთაჲთა I, მისთაჲთა ABDE, თჳსთათა K, მისთათა H. 26 თჳსთაჲთა E, მისთა H, თჳსთა K. 27 დაიმკჳდრა] დაითმინა H. 28 გზასაჲ E. 29 ქ˜სსა ABDEHIK.

(1) ეფეს. 4,30. (2) იხ. I კორ. 6,15. (3) შდრ. მათე 5,8. (4) II პეტრე 2,4-6.

ყოვლადვე უხარის და მხიარულ არს სულითა წმიდითა, მომ-
ლოდებელი ნეტარსა მას სასოებასა დიდისა ღმრთისა[1] და მაცხ-
ოვრისა ჩუენისა იესუ ქრისტჱსსა.[2] (1)

უწყი ესეცა, ვითარმედ, უკუეთუ მძ(32vB)ლო მე, მე ვერღარა
ვიკსნე მწუხარებისაგან, და შენ წარხჳდე მახარობელად მამისა
შენისა სატანაჲსა,[3] მის თანა მოხარული დაცემასა ზედა ჩემსა,[4]
ხოლო მე სირცხჳლეულ ვიქმნე წინაშე მამისა ჩემისა ზეცათაჲ-
სა,[5] უკუეთუ ესე ვყო. ვინაჲცა უმჯობეს არს ჩემდა, რაჲთა შენ
შფოთებდე, ვითარცა ძაღ(153rA)ლი, ვიდრეღა, რაჲთა იცინოდი
ჩემ ზედა ამით სიცილითა.

გარნა მიკჳრს შენ ზედა, ეშმაკო, რამეთუ შეიტყუებ კაცთა
მცირისა გემოჲსა აღრჩევად,[6] უფროჲს საუკუნოჲსა (615vE)
ცხორებისა. უფალი ძალ[7] ჩუენდა[8] და შემწე ჩუენდა,[9] და არა
მეშინოდის[10] ჩუენ შენგან.[11]

იღუაწე უკუე,[12] საყუარელო, ზედა-დასცემდ[13] მას შიშსა
გეჰენიისასა[14] და სიმწარესა სატანჯველთასა, რაჲთა ვერ გაც-
თუნოს შენ სივერაგითა თჳსითა. (42vI)

არამედ ნუუკუე[15] და თქუას ვინმე: ვინაჲ ვიცნა შიში გეჰენი-
ისაჲ?[16] — კაცობრივ გეტყჳ: არა შესრულ ხარა[17] აბანოს ოდეს-
ცა? არა გიხილვანა მუნ კაცნი დაკსნილნი სიცხისა მიერ შებნედითა
და მოქენენი წყლისა სხურებისანი? არამედ მას ალსა, რომელი
მიელის ცოდვილთა, არცა წყლის-მკრებელი წინა-უთქს, არ-
ცაღა კარი არს[18] განსავალი, არცა ნათელი, არცა ქარი შემა-
ცურეველი, არცა დაღათუ ვინ დიდითა კმითა კმობდეს, იწუებო-
დის[19] რაჲ, ეპო(108vH)ების-ღა[20] შემწე, ანუ ნუგეშინისმცემელი,
უკუეთუ ოდენ იგი დაესაჯ(75vK)ოს მას საქმეთათჳს მისთა,
რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: საშჯელი[21] უწყალო არს არ-

1 ღ˜ჲ EI. 2 ქ˜სსა HIK. 3 სატანაჲსსა ABIK, სატანასსა H. 4 ~ ჩემსა ზედა H. 5 ზეცათასა HK. 6 აღმრჩეველად IK, აღრჩევად ABDEK. 7 ძალი E. 8 ჩ˜ნდა BH, ჩემდა ADEIK. 9 ჩ˜ნდა BHIK, ჩემდა DE. 10 შემეშინოს A, მეშინოდის BDEI. 11 შეგან A. 12 უკუჱ A. 13 ზედა-დასცემდ ABK, ზედა და სცევდ DE. 14 გეჰჱნისსა I. 15 ნუუკუჱ A. 16 გეჰენისაჲ B, გეჰჱნიისაჲ I, გეჰენიისა HK. 17 ხარა ABHIK, ხარ DE. 18 აქუს IK. 19 იწუჱბოდის A. 20 ელოდების E. 21 საშჯელი A, სასჯელი BDEHIK.

(1) ტიტე 2,13.

მოქმედთათჳს წყალობისათა[1] (1) და არა არს სიხარული უღმრთოთაჲ.[2]

ანუ არა გიხილავსა საკუმილი ესე მგზებარე აბანოთაჲ, ზედა დასაგზებელითურთ? არამედ მას ცეცხლსა (153vA) ძელისა წილ და ჭილისა და ლერწმისა, უღმრთონი და ცოდვილნი დაეგზებიან, საღმრთოჲთა[3] ცეცხლითა შემწუა(89rD)რად, და ცოდვანი მათნი აღვლენ მათ ზედა და უმძაფრეს[4] ჰყოფენ[5] ალსა მათსა, რამეთუ წერილ არს: გულისწყრომაჲ[6] და რისხვაჲ,[7] ჭირი და (34rB) იწროებაჲ — ყოველსა ზედა სულსა კაცისასა, მოქმედსა ბოროტ(616rE)ისასა, ჰურიასა პირველად[8] და მერმე წარმართისა;[9] ხოლო დიდებაჲ და პატივი და მშჳდობაჲ — ყოველსა მოქმედსა კეთილისასა, ჰურიასა პირველად და მერმე[10] წარმართისა,[11] რამეთუ არა არს პირთნებაჲ ღმრთისა თანა. (2)

ვინაჲცა, საყუარელნო,[12] განვიფრთხოთ[13] უფლისა[14] მიერ ლოცვათა შინა და მოწყალებათა,[15] ყოვლითა სიმდაბლითა, ვიდრე გუაქუს-ღა ჟამი, რაჲთა ვიკსნნეთ პირველ თქუმულთა ბოროტთაგან, რამეთუ ჰნებავს ჩუენ ყოველთა ცხოვნებაჲ[16] და მეცნიერებად ჭეშმარიტებისა[17] მოსლვაჲ,[18] (3) ფრიადისათჳს სახიერებისა მისისა, რამეთუ მისი დიდებაჲ, საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[19]

სწავლაჲ ლდ. სიწმიდისათჳს*

ამსგავსე სიწმიდე, საყუარელო ძმაო, ფინიკსა, რამეთუ ფინიკისა გული სპეტაკ არნ, ხოლო გარემო — აღსავსე არს საწერტელებითა, გარეშემცველად[20] სისპეტაკეთა მისთა. ესრეთვე გჳკმს ჩუენცა, ყოველთა კაცთა მიმართ[21] მოგებაჲ შინაგან სიყუარულისაჲ გულითა[22] განწმედილითა, უფროჲსღა სახლეულთა მიმართ სარ-

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 36-ე თავადაა აღრიცხული.

1 წყალობისა E. 2 უღთ˜ჲთა I, უღ˜თოთა K. 3 საღ˜თოჲთა B, საღ˜თოთა DE. 4 უმძაფრეს ABHK, უმძლავრეს DE. 5 ყოფენ H. 6 გულისწყრომა HK. 7 რისხვა HK. 8 პირველ E. 9 წარმართასა I. 10 მერმე IK, – ABDEI. 11 ჰურიასა პირველად და მერმე წარმართსა – H. 12 საყუარელო E. 13 განვითრთხოთ D. 14 ო˜ჲ E. 15 მოწყინებათა HIK. 16 ცხორებაჲ H. 17 ჭ˜ტბისად HIK. 18 მოსლვად H, მოსლვა K. 19 ა˜ნ DHI, ამინ ABE. 20 გარეშე მცველად B. 21 კაცთა მიმართ A ∼ მიმართ კაცთა BDEHK. 22 გულითა BDE (kardia~), გონებითა HIK.

(1) იაკ. 2,13. (2) რომ. 2,9-11. (3) I ტიმ. 2,4.

წმუნოებისათა, (1) ხოლო წინაალმდგომთა და გემოთმოყუარეთა კაცთა (154rA) მიმართ – ქონებაჲ მომმუხველობისაჲ;[1] და თჳთ მასცა მომმუხველობასა შინა[2] დაცვაჲ მეცნიერებისა და სიწმიდისა და მშჯდობისაჲ, მეტყუელისათჳს მოციქულისა: „მონისა უფლისა[3] არა (43rI) ჯერ-არს ლალვაჲ,[4] არამედ მშჯდ ყოფაჲ[5] ყოველთა მიმართ, მასწავლელ, ძჯრუკსენებელ, მშჯდობით[6] მასწავლელ წინააღმდგომთა; ნუუკუე[7] მისცეს მათ ღმერთმან სინანული ცნობ(109rH)ად კეშმარიტებისა, და განიფრთხონ მახისაგან ეშმაკისა მონადირებულთა მის მიერ ნებისაებრ მისისა.

ჶ სიწმიდეო, მოძულეო (616vE) შუებისა[8] და ფუდულობისა[9] და კორცთა სიკეთისმოყუარებისა და სამოსელთა შემკობისაო!

ჶ სიწმიდეო, მოძაგო[10] მრავალფერთა საჭმელთაო და მდევნელო სიმთრვალისაო!

ჶ სიწმიდეო, აღჯრ-სხმაო[11] თუალთაო და ყოველთა ასოთა ბნელისაგან ნათლად გამომყვანებელო!

ჶ სიწმიდეო,[12] კორცთა აღკრძალვაო და დამონებაო და ზეცისათა მიმართ მახჯლ-ქურციკობაო! (89vD)

ჶ სიწმიდეო, მშობელო სიყუარული(34vB)საო და ანგელოზთა მოქალაქობაო!

ჶ სიწმიდეო, მქონებელო გულისა წმიდისაო და ტკბილისა კორკისა და პირისა ჰაეროვნისაო![13]

ჶ სიწმიდეო, რომელმან ღმრთისმოყუარე იოსებ[14] აღამაღლე ქუეყანასა უცხოსა, ვიდრეღა განმსყიდელნი თჳსნი მოიყიდნა. (2)

ჶ სიწმიდეო, კაცთა ანგელოზ-ყოფად[15] მომმზადებელო![16]

ჶ სიწმიდეო, ღმრთისა[17] ნიჭო, (154vA) აღსავსეო სიტკბოებითა, სწავლულებითა და (76rK) მეცნიერებითა!

---

1 მომმუხველობისა H, მომმხუველობასა I, მომმხუწველობ˜ჲსა K (stufnothta). 2 მომმუხველობისაჲ; და თჳთ მასცა – DEK. 3 ო˜ჲ EI. 4 ლალვა H. 5 მშჯდობაჲ E. 6 მშჯდობის A, მშჯდობით BH (en prauthti), მშჯდ DE; მასწავლელ, ძჯრუკსენებელ, მშჯდობით – IK. 7 ნუუკუწ AHK. 8 შუწბისა A. 9 ფუდულობისა ABHIK, ფუდულობისაო DE (spatalhn – ფუფუნებისა). 10 მოძაგეო HIK. 11 აღურ-სხმაო D. 12 სიწმიდეო + მართალთა განმანათლებელო და DE. 13 ჰაეროვანისაო I. 14 იოსიფ DE. 15 ანგ˜ლ-ყოფად D. 16 მომზადებელო A, მომზადებულო D.17 ღ˜ჲ EHK.

(1) გალ. 6,10. (2) იხ. დაბ. 39,4-47,38.

ჶ სიწმიდეო, ნავთსაყუდელო უღელვოო,[1] აღსავსეო მშჯდობითითა[2] დაწყნარებითა!

ჶ სიწმიდეო, ზეცისათა ზრახვაო და წმიდათა ქადაგებაო!

ჶ სიწმიდეო, მხიარულ-მყოფელო გულსა მომგებელისა შენისასა და სულისა ფრთოვან-მყოფელო ზეცისათა[3] მიმართ!

ჶ სიწმიდეო, სულიერისა სიხარულისა მშობელო და მწუხარებისა კლვით მომკლველო!

ჶ სიწმიდეო, ბოროტისმოძულეო და კეთილის მოყუარეო!

ჶ სიწმიდეო, ვნებათ-დამაჭნობელო და უვნებელობისა მო(617rE)მატყუებელო![4]

ჶ სიწმიდეო, მართალთა განმანათლებელო და ეშმაკისა დამაბნელებელო და მახჯლ-მსრბოლო გჯრგჯნისა მიმართ ზეცისა ჩინებისა ქრისტეს მიერ!

ჶ სიწმიდეო, რომელი მოწყინებასა სდევნი და მოთმინებასა შეუქმ!

ჶ სიწმიდეო, ტჯრთო სუბუქო, წყალთა ზედა არა დანთქუმულო[5] და სიმდიდრეო საუკუნეო, სულსა შინა ქრისტესმოყუარისა კაცისასა დაფარულო, რომელი ეპოოს[6] მომგებელსა თჯსსა[7] ჟამსა საკმარებისასა! (109vH)

ჶ სიწმიდეო, კეთილო მოსაგებელო,[8] მკე(43vI)ცთა მიერ ვერ განბძარულო და ცეცხლისა მიერ არა-შეწუვულო![9]

ჶ სიწმიდეო, რომელსა კელთა გიპყრიეს სიმდიდრე შეუნანებელი და სდევნი სულმოკლებასა!

ჶ სიწმიდეო, ეტლო სულიერო, სიმაღლედ (155rA) აღმყვანებელო მომგებელისაო!

ჶ სიწმიდეო, რომელი დაივანებ[10] სულებსა[11] შინა მშჯდთა და მდაბალთასა, და კაც ღმრთისა[12] ჰყოფ მათ!

ჶ სიწმიდეო, რომელი ჰყუავი,[13] ვითარცა ვარდი, შორის სულისა და ჴ(35rB)ორცთა, და ყოველსა სახლსა აღავსებ სულნელებითა![14]

---

1 უღელველო E. 2 მშჯდობითითა AB, მშჯდობითა DE. 3 ზეცისა IK. 4 მომატყუებელო AHK. 5 დანთქუმულო B, დანთქმულო ADE. 6 ეპოვოს B, ეპოოს ADEHIK. 7 მისსა ABIK, თჯსსა DE. 8 მოსაგებელო A, მონაგებო BDEHIK. 9 შეწულო I, შეწვულო K. 10 დავანებ DE. 11 სულებსა ABHIK, სულსა B. 12 ღ˜ჲ I. 13 ჰყვავი I. 14 სურნელებითა ADEHIK.

ჵ სიწმიდეო, წინამორბედო და თანამკჳდრო სულისა წმიდისაო! (90rD)

ჵ სიწმიდეო, ღმრთის[1] მვედრებელო და აღთქუმათა მისთა მომღებელო და ყოველთა კაცთა მიმართ მადლისა მპოვნელო![2] ესე შეიყუარეს წმიდათა; ესე შეიტკბო წმიდამან იოვანე მახარებელმან და ამისითა შეყუარებითა ღირს იქმნა მიყრდნობად მკერდსა დიდები(617vE)სა უფლისასა!

ჵ სიწმიდეო, არა ხოლო მარადისქალწულთა[3] შორის საპოვნელო, არამედ მონანულთა შორისცა მოგებულო!

ესევე უკუე[4] ჩუენცა შევიყუაროთ, მონანო კურთხეულნო მაცხოვრისანო, ყოვლითა გულითა, რაჲთა განვახაროთ სულსა ღმრთისასა, რომელი მკჳდრ არს ჩუენ შორის, რომლისა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[5]

თავი ლე.
არა[6] მიმოგანბნევისათჳს თუალთაჲსა,[7] აქა და იქი*

კითხვაჲ:[8] რაჲთა განქარდების ეშმაკი სიძვისაჲ?[9]

მიგებაჲ: არა ხოლო საჭმელთაგან განყენებითა, არამედ თუალთაცა[10] შეკრძალვითა, არა-ხილვად ამაოებისა, რამეთუ უკრძალველსა თუალსა შინა იყოფების მრუშებაჲ, რომელი უფალმან უწამა[11] და ჰრქუა: ამენ[12] გეტყჳ თქუენ, რამეთუ ყოველი, რომელი ხედვიდეს დედაკაცსა გულისთქუმად მას, მუნვე იმრუშა იგი გულსა შინა თჳსსა. (1) ამას (155vA) მრუშებასა ძირ-ფხურილ ჰყოფს ქუე-ქონებაჲ[13] თუალთაჲ,[14] ხოლო სულისა — ზე-აღპყრობაჲ უფლისა[15] მიმართ, და რომელმან შეიკრძალა მუცელი, მან შეიკრძალნა თუალნი, რამეთუ მძჳნვარე განმცემელ არს მიმოხედვაჲ[16] თუალთაჲ,[17] რამეთუ სხუათა ვნებათა განახლებულებითა აქუს განჯურვებაჲ განსაცდელ(76vK)ისაჲ,[18] ხოლო[19]

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 37-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ღმრთის AB, ღმრთისა D, ღ˜ჲ EHIK. 2 მომპოვნელო K. 3 en toi~ aeiparqena~. 4 უკუ̃ A. 5 ა˜ნ ADIK, ამინ BE. 6 არა ABI, არ DE. 7 თუალთასა I. 8 კითხვა K (მიწერილია კიდეზე). 9 სიძვისა EHK. 10 თუალთაცაჲ B. 11 უწჳმა DE. 12 ა˜ნ ABHIK. 13 ქუ̃-ქონებაჲ AHK. 14 თუალთა HK. 15 ო˜ჲ EHIK. 16 მიმოხედვა HK. 17 თუალთა HK. 18 განსაცდელისა HK. 19 ხოლო ABHIK, რამეთუ DE. (1) მათე 5,28.

სახედველთა ბრძოლაჲ, მახლობელიცა და შო(110rH)რიელი, ალ-
მობს სულსა, და გულისთქუმითა შესწუავს გონებასა. ესრე-
სახედ ვიტყჳ, საყუარელო:

ესმა ვისმე ჴმაჲ მუსიკთაჲ[1] და წარვლო. ამისსა შემდგომად
ესმა ჴმაჲ გლოვისაჲ, და გოდებამან მან წარრღუნა[2] ჴმაჲ (35vB)
გემოვნებისა მუსიკთაჲსა. ეგრეთვე გემოჲ[3] ვინ(44rI)მე (618rE)
იხილა თაფლისაჲ.[4] ამისსა შემდგომად ჭამა მწარეთაგანი რაჲმე,
და სიმწარემან მან[5] წარიოტა სასისაგან სიტკბოებაჲ იგი თაფ-
ლისაჲ.[6]

მერმეცა კუალად იყნოსა სულნელთაგანი[7] რაჲმე, ამისსა
შემდგომად იყნოსა სულმყრალობაჲ. მერმეცა კუალად სუა ვინმე
გრილი წყალი, ამისსა შემდგომად სუა ტფილი, და მჴურვალე-
ბამან მან ტფილისამან განიოტა სიგრილე იგი[8] პირველისა მის
წყლისაჲ.[9] ხოლო განტე(90vD)ვებულისა თუალისა ბრძოლაჲ
მახლობელობასაცა და შორიელობასა ნივთისასა, გულისთქუმი-
თა შესწუავნ[10] გონებასა, არამედ ძილსა[11] შინაცა აოცნებნ გულ-
სა, რამეთუ ეშმაკნი (156rA) განსაცდელსა მას გამოჰსახვენ[12]
გონებასა შინა და შეაქცევენ გონებასა, დაუსახიან რაჲ გან-
საცდელი მისი წინაშე თუალთა კაცისათა, რომლისათჳს წინაჲ-
სწარმეტყუელი ილოცავს და იტყჳს: „მიაქციენ[13] თუალნი ჩემნი
არა ხედვად ამაოებისა“, (1) რამეთუ წარტყუენვაჲ[14] გონებისაჲ[15]
სცვალებს გონებასა უმანკოსა, (2) რამეთუ ძლეულებითა თუალ-
თაჲთა მომზირალობაჲ ეშმაკთაჲ[16] არს, უკუეთუ არა მოიკუე-
თოს[17] ძლეულმან სახედავი იგი.

ვინაჲცა, რაჟამს იწყოს ეშმაკმან გამოსახვად გონებასა შენ-
სა შინა[18] განსაცდელი დედათა შუენიერებისა, ოდესმე შენგან[19]
ხილულისაჲ,[20] ანუ სხჳსა ამათდავე მსგავსისაჲ, შენ შორის

1 მუსიკთა HK. 2 წარღუნა IK. 3 გემო HIK. 4 თაფლისა HK. 5 მან – DE. 6 თაფლისა HK. 7 სულნელთაგანი A, სურნელთაგანი BDEIK, სულ-ნელთაგან H. 8 იგი – K. 9 წყლისა HK. 10 შესწუავნ ABHIK, შესწუავს DE. 11 რ˜ლსა DE. 12 გამოსახვენ IK. 13 მიაქციენ ABHIK, მოაქციენ DE. 14 წარტყუენვაჲ A, წარტყუენვა HK. 15 გონებისა HIK. 16 ეშმაკთა HK. 17 მოიკუეთოს AHK. 18 შენსა შინა BHIK ∼ შინა შენსა ADE. 19 შინაგან A, შენგან BDE. 20 ხილულისა HK.

(1) ფს. 118,37. (2) რომ. 16,18.

შემოიღე შიში ღმრთისაჲ და მოიკსენენ სამარეთა შინა მდებარენი, გულად-იღე დღე განსლვისაცა[1] შენისაჲ,[2] რაჟამს სულსა შენსა ეგულებოდის განყოფაჲ გუამით შენით.

მოიკსენე კმაჲცა იგი საშინელი და საზარელი. რომელი სმენად არს ცოდვილთათჳს, არა-მზრუნველ(618vE)თა[3] სიმართლისათა[4] და მცნებათა ქრისტესთა არა-დამცველთა, ვითარმედ: „წარვედით ჩემგან, დაწყეულნო, ცეცხლსა საუკუნესა, განმზადებულსა ეშმაკისათჳს და ანგელოზთა მისთა,* (37rB) ბნელად გარესკნელად, სა(110vH)და-იგი არს ტირილი და ღრჭენაჲ კბილთაჲ. (1)

მოიკსენე[5] მატლი დაუძინებელი და სატანჯველი დაუსრულებელი. (156vA) ამათ იკსენებდ, ამათ იგონებდ, და დაიკსნას გულისთქუმაჲ[6] გემოვნებისაჲ[7] გონებისაგან შენისა,[8] ვითარცა[9] დაიკსნების ცჳლი პირისაგან ცეცხლისა. რამეთუ ვერ უძლონ დადგომად წინაშე[10] შიშსა[11] ღმრთისასა,[12] რამეთუ, რომელი არა წინა-აღუდგეს გულისთქუმასა, არამედ დაუპყრობელად წართხევად განუტევებდეს[13] თუალთა თჳსთა, უეჭუელად[14] გონებაჲცა ვნებათა მიმართ მიუდრეკიეს, (44vI) და მრავალგზის, არათუმცა სირცხჳლი კაცთაჲ[15] იყო, ჯორცნიცამცა[16] განიხრწნა.

უკუეთუ არა განიფრთხოს ესევითარმან მან, და შიში ღმრთისაჲ დაიდვას წინაშე თუალთა თჳსთა, არა დაიყოვნოს ჯორცთაცა (91rD; 77rK) განხრწნად, რამეთუ ამის ეშმაკისა თუალთა განტევებად კუეთებასა[17] სხუაჲ ბუნებითი ეშმაკი შეუდგს[18] ჯორცითა აღსრულებად ცოდვისა, რამეთუ უკუეთუ[19] იხილოს მეორემან პირველი, ვითარმედ შეუძლო[20] განბნევად სულისა[21] სახედ-

* აქ 35vB-დან ტექსტი გადადის 37rB-ზე.

1 განსლვისაცა ABHIK, განსლვისა DE. 2 შენისა HK. 3 მზრუნველთათჳს A, მზრუნველთა BDEI. 4 სიმართლისათა AIK, მართლისათა BDEH. 5 მოიკსენე ABHIK, მოიკსენეთ DE. 6 გულისთქმა HK. 7 გემოვნებისა HK. 8 შენისაჲ I. 9 ვ˜დ A, ვ˜ა BDEHIK. 10 წინაშე – A. 11 შიშისა ABHIK, შიშსა DE. 12 ღმრთისა AB, ღმრთისასა DE, ღ˜ჲ HIK. 13 განუტეობდეს A, განუტევებდეს BDEI. 14 უეჭუელად D, უეჭუწლად ABE, უწჭუწლად HIK. 15 კაცთა HIK. 16 ჯორცნიცამცა ABH, ჯორცნიმცა DEIK. 17 კუწთებასა AK. 18 შეუთქს IK. 19 უკუწ A. 20 შეუძლოს DE. 21 თუალისაჲ I, თუალისა K.

(1) მათე 25,41.

ველთა მიერ, მყის თჳთცა იწყებნ ზრახებად საქმით ქმნასა ცოდვისასა. რამეთუ ესევითართა რათმე იწყებნ მოგონებად და თქუმად თუალითა-ძლეულისა მიმართ და ჰრქჳს:[1]

„აჰა, გონებითა[2] სცოდე და გულითა ეგერა იმრუშე და მცნებისაგან განჰვარდი,[3] და აწვე დაწერილ არს შენ ზედა ცოდვაჲ[4] მცნებისა გარდასლვისაჲ.[5] აწ უკუე[6] აღისრულე გულისთქუმაჲ[7] შენი, რამეთუ ერთ და (619rE) იგივე არს მოგონებაჲცა და ქმნაჲ; იკუმიე უკუე[8] გულისთქუმაჲ თავისა თჳსისაჲ!“

ხოლო შენ, (157rA) საყუარელო, ნუ ირწმუნებ ამათ მოგონებათასა,[9] რამეთუ მოციქული იტყჳს, ვითარმედ: „მოგონებათა მისთა არა უმეცარ ვართ“, (1) რამეთუ ამით ჰნებავს მონადირებაჲ სულისა შენისაჲ.

ისმინე იგავიცა ამის პირისაჲ:

ჭაბუკი ვინმე იყო რომელსამე სოფელსა და[10] დაიწინდნა[11] თავისა თჳსისა სამნი ქალწულნი, და წარვიდა (37vB) შორად სოფლად. და დაყოვნებასა მისსა, ერთმან მან[12] ქალწულმან მიიყვანა თავისა თჳსისა ქმარი, ხოლო მეორე შთამოვიდა, ისიძვა[13] და მუცელქუმულ[14] იქმნა. ხოლო მესამემან ქალწულმან თქუა თავსა შორის (111rH) თჳსსა: „არათუმცა მრცხუენოდა[15] კაცთაგან, მეცამცა[16] ვისჳ ქმარი“. და იწყო ქალწულმან მან[17] ესევითართა გულისსიტყუათა ოცნებად. ამისსა[18] შემდგომად[19] მოეკსენა მგზავრი იგი ჭაბუკი, რომლისადა დაწინდებულ იყო სხუათა მათ თანა ქალწულთა, და[20] შეინანა და ტიროდა, რომელ ყოვლად თავს-იდვა-ცა გონებასა მისსა აღყვანებად ბოროტი გულისთქუმაჲ.

აწ უკუე,[21] რაჟამს მოვიდეს ჭაბუკი იგი, ვინ სამთა მათ ქალწულთაგანი კეთილმისათუალველ იყოს მისსა; ანუ არა უკუანაჲსკნელია,[22] რომელმან, დაღათუ მოიგონა, არამედ არარაჲვე ქმნა, და შეინანა-ცა[23] ბოროტი იგი მოგონებაჲ!

---

1 ჰრქჳს AHIK; ჰრქუას B; რამეთუ ესევითართა რათმე იწყებნ მოგონებად და თქუმად თუალითა-ძლეულისა მიმართ და ჰრქუას – DE. 2 გონებით E. 3 განვარდი IK. 4 ცოდვა HK. 5 გარდასლვისა HK. 6 უკუჱ AHK. 7 გულისთქომა B, გულისთქმა H. 8 უკუჱ A. 9 მოგონებათა A. 10 და – IK. 11 დაიწინდა EIK. 12 მან + მან I. 13 ისიძვა ABHIK, ისიძვიდა DE. 14 მუცელქმულ BH. 15 მცხუჱნოდა A. 16 მეცა A. 17 მან – DE. 18 ამისა H. 19 შემდგომად – DE. 20 და – A. 21 უკუჱ AHK. 22 უკანასკნელია H. 23 შეინანა K.

(1) II კორ. 2,11.

ამისთჳს საჭირო არს რქუმად[1] მაზრახებელისა მის ეშმაკ-ისა, საქმესა უშჯულოებით[2] ცოდვისასა: „დაღათუ თუალითა დავეცი და გულითა ვიმრუშე, არამედ იგივე მემ(157vA)რუშე გული უსიტყუელითა[3] სულთქუმითა[4] (45rI) შევმუსრო, და დაცემუ-ლი თუალი ცრემლითა განვიბანო, რამეთუ გული შემ(91vD)-უსრვილი (619vE) და დამდა(103rC)ბლებული ღმერთმან არა შეუ-რაცხ-ყოს. (1) მისსა დიდებაჲ[5] უკუნისამდე, ამენ.[6]

სწავლაჲ ლვ,[7]* მშჯდ-ლმობისათჳს**

მონაზონო, ესრეთ აღგითქუამსა ქრისტესდა[8] სანთო-ყოფაჲ,[9] რომელ არა სიმჴნით თავს-იდებ განსაცდელთა და ჭირთა, მოწ-ევნულთა შენ ზედა წინააღმდგომთაგან, არცა წინამძღურისა შე-ნისა სწავლასა და მოძღურებასა მიითუალავ? არამედ მოციქული იტყჳს: „უკუეთუ შორს ხართ[10] სწავლისაგან, რომლისა ზიარ იქმნნეს ყოველნი, ნატაცნი ვიდრემე ხართ, და არა შვილნი.[11] (2)

იცემეა? — გიხაროდენ, რამეთუ იცემე, არამედ განჰმართე-ცა ბრალი! უბრალოდ იცემეა? — არამედ უმეტეს არს სასყიდელიცა, რამეთუ მოციქულნიცა, ცხორება(36rB)სა[12] რაჲ სოფელსა მიუ-თხრობდეს (77vK) ქალაქად-ქალაქად, ვითარცა ძჳრისმოქმედნი, იცემებოდეს, და არა განრისხნებოდეს, არცა დრტჳნვიდეს, არამედ უხაროდა, რამეთუ ღირს იქმნნეს სახელისა მისისათჳს გინებად.

გარნა, ნუუკუე[13] და[14] თქუას ვინმე უუდბესთაგანმან: „ვწუხ, რამეთუ ესე შემემთხჳა მე შემდგომად ესოდენთა შრომათა!“

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 38-ე თავადაა აღრიცხული.

** მშჯდ-ლმობაჲ ბერძნული **praupaqeia**-ის კალკით მიღებული კომპოზიტია (**prao~, praeia, praon || prau~, praeia, prau** — ‘მშვიდი’, ‘წყნარი’, ‘ნაზი’, და **h paqeia** — ‘ლმობა’, ‘ტკივილი’). იგი, როგორც ჩანს, ეფრემ მცირის მიერაა შემოღებული. სხვაგან **praupaqeia** ‘სიმშჯდ-მყუდროებად’ არის თარგმნილი (იხ. ზემოთ, „სიტყუანი მოღუაწებითნი, სიტყჳსა ამისთჳს, ვითარმედ: ეკრძალე თავსა შენსა“, თავი 8).

1 თქუმად A, რქუმად BDEI, რქმად H. 2 უსჯულოებით ADEHIK. 3 უსიტყუწლითა A. 4 სულთქმითა H. 5 დ˜ბჲ C. 6 ა˜ნ ABDHI, ამინ CE. 7 ∼ სწავლაჲ (სწავლა K) მშჯდ-ლმობისათჳს, თავი ლ˜ვ (კ˜ვ H) HIK. 8 ქ˜ს და H. 9 სათნო-ყოფად H. 10 ხართ AC, ხარ DEI. 11 შჯლნი H. 12 ცხოვრე-ბასა H. 13 ნუუკუᲗ ACHK. 14 და — CHIK.

(1) ფს. 50,19. (2) ებრ. 12,8.

ესე გაწუხებსა შენ, მონაო (111vH) ქრისტესო? არამედ ამიერ იცან თავი თჳსი, უკუეთუ ნამდჳლვე[1] შემდგომად ესოდენთა წელთა ვნებათადა[2] გიძლევიესა? უკუეთუ გიხარის-ძი-ა მოწევნული(158rA)სათჳს შენ ზედა უპატიოებისა, და არა აჰმაღლდები შემთხუევასა[3] შენდა დიდებისასა? რამეთუ უკუეთუ ვინმე ჰგონებდეს ყოფად რაჲმე,[4] რომელ-იგი არა იყვის, თავსა თჳსსა აცთუნებს, რამეთუ გამოცდილებაჲ საჭეთმმართებელისაჲ[5] ჟამსა ღელვათასა გამოჩნდების.

ხოლო, რომელი დიდ-მოქადულობი(620rE)თ იტყოდის — „ესოდენი წელიწადი მაქუს სამონაზონოსა[6] ცხორებასა შინა!“ — და მოქმედებასა აღთქუმისასა არა აჩუენებდეს,[7] არცა წესთა პატიოსნისა ცხორებისათა (103vC) აღიღებდეს, ესევითარსა მას უტჳრთვან[8] ჭურჭელნი მის კელოვნებისანი, რომელი არაოდეს ესწავლის.[9]

დაჰბერდია[10] სქემასა შინა, ვითარცა გამოცდილი პირველთქუმულისა ცხორებისაჲ?[11] — სახე ექმენ ჭაბუკთა გამოუცდელთა! ხოლო, უკუეთუ ახალნერგ ხარ, დაემორჩილე მოხუცებულთა, რამეთუ ქუეყანისაცა მეფისა მკედარნი წინამძღუართა და მთავართა მათთა ჰმორჩილობენ.[12] არა უ(92rD)ფროჲს ჩუენ შეგუგავსა მორჩილებად? არა ხოლო შიშისათჳს, არამედ სჳნიდისისათჳსცა, (1) რამეთუ, უკუეთუ ჴორციელისა მის მკედრობისანი იგი ყოველსავე მოსწრაფებასა აჩუენებენ,[13] რაჲთა (45vI) მოიმადლნენ დადგინებულნი მათ ზედა, ვითარ შენ, თჳთ ამის[14] ცხორებისაცა[15] უარმყოფელი,[16] თავს-იდებ მოკიცხვად ესევითართა[17] ვნებათაგან, ურჩებ და უწესოებ და (158vA) განაგდებ[18] ქრისტეს (36vB) სწავლასა. რამეთუ ქებათა და დიდებათა სრულთა განშორებულთასა ვეძიებთ, ხოლო შრომათა, რომელთა-ძლით-იგი პატივ-იცნეს,[19] ვევლტით.[20]

---

1 ნამდჳლვე AB, ნანდჳლვე DE, ნამდვილვე IK. 2 ვნებათა K. 3 შემთხუჱვასა A. 4 რაჲსმე HIK. 5 საჭეთმმართებელისა HK. 6 სამონაზონოსა ABCHK, სამონაზნოსა DE, სამონაზუნოსა I. 7 აჩუჱნებდეს A. 8 უტჳრთავნ IK, უტჳრთვან ABCDEH. 9 ესწავის IK, ესწავლის ABCDE. 10 დაბერდია IK. 11 ცხორებისა HK. 12 მორჩილობენ I. 13 აჩუჱნებენ A. 14 ამისცა HIK. 15 ცხორებისა A. 16 უარისმყოფელი H. 17 ესევითართა + მათ K. 18 გ˜ნაგ DE. 19 პატივ-იცეს IK. 20 ვივლტით DE. (1) შდრ. ჰრომ. 13,5.

რად თავს-იდებ ესოდენსა დაყუდებასა და შრომასა ერთსა შინა დღესა ანუ ჟამსა წარწყმედად! უკუეთუ შენ თავი თჳსი მოიკლა, ვინ შეგიწყალოს შენ? ესე არსა ქებაჲ შენი? ესე გამოცდილებაჲ შენი, რაჲთა[1] მცირისა ჭირისა შემთხუევითა[2] უარ-ჰყო[3] სქემაჲცა და ცხორებაჲცა, და აღსჭურვიდე შენ ზედა მტერსა, თჳსითა უდებებითა? ნუ, ძმაო, ნუ მიაქცე(620vE)ვ ზურგსა წინააღმდგომთა, არამედ (112rK) წინა-აღუდეგ და ჰბრძოდე, და ივლტოდინ[4] შენგან.

რამეთუ, ვითარ მგონიეს, მიმთუალველსა შენისა ზედამდგომელობისასა არა უხარის ბიწი შენი. რომელსა შენთჳს თანა-აც სიტყჳსმიცემაჲ[5] უფლისა,[6] სიხარულ მისსა არს, რაჲთა სრული წა(104rC)რგადგინოს შენ უფლისა.[7]

მოეგე უკუე[8] თავსა თჳსსა, საყუარელო, მოიქეც განსასუენებელად[9] შენდა, შეიმოსე ფარი სარწმუნოებისაჲ, დაიდგ ჩაფხუტი ცხორებისაჲ,[10] აღიღე მახჳლი სულისა წმიდისაჲ, რომელ არს სიტყუაჲ ღმრთისაჲ. (1) იქმენ სახე მშჯდლმობისა[11] ერთსულთა[12] ძმათა, რაჲთა უკჳრდეს (78rK) უაღრესთაცა[13] მოთმინებაჲ შენი, და უხაროდის სულსა წმიდასა შენ[14] ზედა სიმჯნის-სიკეთესა.* ხოლო უკუეთუ მცირესა განსაცდელსა არა თავსიდებ, ვითარ დიდი თავს-იდვა? და უკუეთუ ყრმასა ვერ ეწყვ(159rA)ები, სრულსა[15] მამაკაცსა ვითარ ერეოდი! და უკუეთუ სიტყუასა არა თავს-იდებ, ვითარ წყლულებაჲ თავს-იდვა? და უკუეთუ ყურიმლისცემასა და წყლულებასა არა თავს-იდებ, ვითარ ჯუარი შენი იტჳრთო? და უკუეთუ ჯუარსა არა იტჳრთავ, ვითარ თანამკჳდრ იქმნე ზეცათა დიდებისა,[16] მეტყუელთა[17] მათ

* სიმჯნის-სიკეთე – **andragaqia** (სიმამაცე, გმირობა, მხნეობა). კომპოზიტი შედგენილია სიტყვებისაგან: **andreia** – სიმამაცე, და **agaqia** – სიკეთე, სიქველე.

1 რაჲთა ABCHK, რ˜ი DE. 2 შემთხუჱვითა A. 3 უარ-ჰყო ABCIK, უვარ-ჰყო DEH. 4 ივლტოდინ ABD, ივლტოდენ E, ივლტოდის IK. 5 სიტყჳსმიცემაჲ + წინაშე IK. 6 ო˜ჲ ABCDEHIK. 7 ო˜ჲ EHIK. 8 უკუჱ AHK. 9 განსასუჱნებელად ACHK. 10 ცხორებისა K. 11 მშჯდლმობისა B (**praupaqeia~**), მშჯდობისა AC. 12 ერთს˜ლრთა HK. 13 უვაღრესთაცა C. 14 შენ BHKI, შენსა ACDE. 15 სრულსა C, სრულ ABI. 16 დიდების ABCHIK, დიდებისა DE (**doxan en toi~ ouranoi~**). 17 მეტყუჱლთა AC.

(1) ეფეს. 6,16-17.

თანა: „ესე ყოველი მოიწია ჩუენ ზედა და არა დაგივიწყეთ შენ
და არა ვეცრუვენით[1] აღთქუმასა შენსა!“ (1) და კუალად, (92vD)
ვითარმედ: „შენთჳს მოვსწყდებით მარადღე, და[2] შევირაცხებით,[3]
ვითარცა ცხოვარნი კლვადნი“. (2)

მენება, ძმანო, დუმილი სირცხჳლისათჳს პირისა ჩემისა, არამედ
ტკივილი გულისა (39rB) ჩემისაჲ მაიძულებს მე სიტყუად.

ჰე,[4] ძმაო საყუარელო, ნუ დაგუავიწყდების, (621rE) რომელი
დაითმინა ჩუენთჳს ჩუენ[5] ყოველთა მეუფემან,[6] რამეთუ ჩუენთჳს
იგინა,[7] შეურაცხ-იქმნა; ესმა, ვითარმედ:[8] „ეშმაკეულ ხარ!“ და
არა განრისხნა; ესმა მაცთურობაჲ, და არა მიაგო; ყურიმალსა
იცა, იქენჯნა, ჯუარსა შეემშჭუალა,[9] ძმარი ნავღლითურთ სუა,
ლახურითა (46rI) გუერდსა[10] მოიწყლა. ესე ყოველნი დაითმინნა
ჩუენისა ცხორებისათჳს!

ჭ მე,[11] ჭ მე უბადრუკსა! ჭ მე, საწყალობელსა და ცოდვილ-
სა! რამეთუ უსიტყუელ[12] ვარ. რაჲ ვთქუა, ანუ რასა ვიტყოდი!
შენ (112vH) უწყნი დაფარულნი გულისა ჩემისანი. მილხი(104vC)ნე
მე,[13] ღმერთო, უღირსსა, რომელსა ყოვლად არცა გინებისა ანუ
სიტყჳსაღა თა(159vA)ვსდებაჲ არა მნებავს შენთჳს, რომელმან
ესოდენნი[14] დაითმინენ ჩუენთჳს.

ვინ არა ტიროდის ჩემ ზედა, რომელსა პატიოსნებაჲ საბურ-
ველად[15] სიბოროტისა მომიგიეს! რამეთუ[16] სიტყჳთ ვმონაზონებ,[17]
ხოლო საქმით განგარისხებ,[18] რამეთუ ჭეშმარიტად განმრავლე-
ბისათჳს უშჯულოებათაჲსა[19] განკმა სიყუარული მრავალთა სუ-
ლთაჲ.[20] (3)

განვიფრთხოთ უფლისა[21] მიმართ, გლოცავ, რამეთუ არა გა-
ნაგდებს უფალი მნებებელთა ცხოვნებისათა, არამედ თანა-შეეწ-
ევის-ცა.[22] ვთქუათ ჩუენცა წინაჲსწარმეტყუელისა თანა: „მოიქეც,

---

1 ვეცრუ̈ნი HK. 2 და – BHI. 3 შევირაცხებით AC, შევირაცხენით BDE. 4 ჰ̈ ABCI. 5 ჩუენ – BHIK. 6 მ̄ფ̈ᲛᲐᲜ AHIK. 7 იგინა + და AC. 8 ვითარმედ ABCHIK, რამეთუ DE. 9 შეემშჭუალა ABC, შეემსჭუალა DEHIK. 10 გუ̈ᲠᲓᲘᲡᲐ A. 11 მ̈ E. 12 უსიტყუ̈ᲚᲚ ACHK. 13 მე – HIK. 14 ესოდენი BDE. 15 საჭურველად K. 16 რამეთუ BCDEHIK] და A. 17 ვმონაზონებ ABCH, ვმონაზნობ DE, ვმონაზონობ IK. 18 განვარისხებ DE. 19 უსჯულოებათაჲსა ADEI, უსჯულოებათასა HK. 20 სულთა HIK. 21 ო̄ᲐᲐ EHIK. 22 თანაშეეწ-ევისაცა DE.

(1) ფს. 43,18. (2) რომ. 8,36. (3) მათე 24,12.

სულო ჩემო, განსასუენებელად შენდა, რამეთუ უფალმან კეთილი-
გიყოს შენ, რამეთუ იკსნა სული ჩემი სიკუდილისაგან, თუალნი
ჩემნი — ცრემლთაგან, და ფერკნი ჩემნი — ბრკოლისაგან. სათნო
ვიყო წინაშე უფლისა[1] სოფელსა შინა ცხოველთასა". (1) რაჲთა
ჩუენცა ღირს ვიქმნნეთ სმენად თქუმულისა მის: „ესე ძე ჩემი[2]
მომკუდარ იყო და განცოცხლდა, წარწყმედულ იყო და იპო-
ვა". (2) რამეთუ ღმრთისა[3] ჩუენისა[4] დიდებაჲ საუკუნეთა იყავნ,
ამენ.[5] (621vE)

მისივე, დაუმორჩილებელთა მიმართ, და დაწყნარებულებისათჳს და შიშისათჳს[6] ღმრთისა[7] და ყოფადისათჳს საშჯელისა.[8] თავი ლზ*

საყუარელო, უკუეთუ მოვიდეს ძმაჲ, გლოცვიდეს შენ და
გეტყოდის: „მოვედ ჩუენ[9] თანა, გუეზიარე[10] სისხლსა, თანაზრახ-
ვაჲ[11] ჩუენი ერთნება[12] ვყოთ თანამოკარვეობად, ხოლო (39vB)
წინააღმდგომნი და(93rD)ვაკუეთნეთ;[13] წინა-აღუდგეთ მოხუცე-
ბულთა, არა შევ(160rA)ირცხჳნოთ მკცეთაგან,[14] ვსცეთ განმგე-
თა, ვჰკდემდეთ მყუდრ(78vK)ოსა,[15] ვიკიცხეოდით განკრძალულ-
თა მიმართ,[16] ყოველნი დავამორჩილნეთ თავთა ჩუენთა; სახელო-
ვან ვიყვნეთ; მხილებულნი ნუ დავდუმნებით, ერთბამად კმა-
ვყოთ,[17] რაჲთა (105rC) არა გამოჩნდეს ტყუვილი[18] ჩუენი. ვისწა-
ვებოდით რაჲ, წინა-განვაწყოთ ზუაობაჲ; გულოცვიდენ რაჲ,
განვლაღნებოდით; იყავნ ჩუენდა ძალი შჯულ[19] სიმართლისა,
რამეთუ[20] უძლურებაჲ უკმრად[21] იმხილების![22]

ხოლო შენ ნუ ხუალ (113rH) გზასა მათ თანა; მისდერკ
მათგან და შეიცვალე, რამეთუ არა დაიძინონ,[23] ვიდრე არა ყონ

---

*ბერძნულში ეს „სწავლაჲ" 39-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ო˜ჲ EHI, ო˜ისა K. 2 ჩემი + ხარი შენ AC. 3 ღ˜ჲ EHI. 4 ჩუენისა — C. 5 ა˜ნ BHIK, ამინ ACDE. 6 შიშისათჳს C, შიშისა ABDEI. 7 ღ˜ჲ DI. 8 საშჯელისა AC, სასჯელისა DE, სასჯელისაჲ I. 9 ჩემ DE. 10 გუეზიარე A. 11 თანაზრახვა I. 12 ერთნებაჲ EI. 13 დავაკუეთნეთ A. 14 მკცეთაგან ABCIK, მკეცთაგან DEH. 15 მყუდროთა IK. 16 მიმართ ABHIK, მიერ DE. 17 კმა-ვყოთ ABC, კ˜ჲ ვყოთ EHIK. 18 ტყუილი IK. 19 სჯულ ADEHIK. 20 რამეთუ] ხოლო C. 21 უკმარად IK. 22 იხილვების HIK, იმხილების ABCDE (elegcetai). 23 იძინონ E.

(1) ფს. 55,14. (2) ლუკა 15,24.

ბოროტი. მიუგე მეტყუელსა[1] მას: „მე საქმე არა (46vI) მიც“. ამიერ ივლტოდე, და კუალად ამათივე[2] მონებაჲ გნებავსა? რაჲ სარგებელ არს თმათა მოკუეცისაგან,[3] ანუ რომელი ნაყოფი[4] მოიღო[5] ამათ საქმეთაგან? გონებასა დაგჯც, ვითარმედ, მონაზონ ყოფად გამოსრულ ვართ სოფლით, და ვითარ გნებავს აღშფოთებად სულებსა ძმათასა?

გესმოდის რაჲ ჭეშმარიტი, ნუ განჰრისხნები,[6] რამეთუ საზოგადო (622rE) არს სარგებელი[7] ესე სწავლისაჲ. რაჲსა არა მეცნიერ ვართ, რასა ვგალობთ:[8] „ნეტარ არს კაცი, რომელი არა მივიდა ზრახვასა უღმრთოთასა და გზასა ცოდვილთასა[9] არა დადგა, დასაჯდომელსა უშჯულოთა(160vA)სა[10] არა დაჯდა, არამედ შჯულსა[11] უფლისასა ნებაჲ მისი, და შჯულსა[12] მისსა იწურთინ[13] დღე და ღამე; და იყოს, ვითარცა ხე, დანერგული თანაწარსადინელსა წყალთასა, რამეთუ უწყის უფალმან გზაჲ[14] მართალთაჲ,[15] და გზაჲ[16] უღმრთოთაჲ[17] წარწყმდეს“. (1) და სხუასა შინა იტყჯს, ვითარმედ: „აჰა, რომელთა განიშორნეს თავნი თჯსნი შენგან,[18] წარწყმდენ. წარსწყმიდენ[19] ყოველნი, რომელნი ისიძვიდეს შემდგომად[20] შენსა. ხოლო ჩემდა მიახლებაჲ ღმრთისაჲ კეთილ არს“. (2) და კუალად იტყჯს: „ხოლო მტერნი უფლისანი დიდებასა[21] ოდენ მათსა და ამაღლებასა მოაკლდეს;[22] ვითარცა კუამლი,[23] განქარდეს“;[24] (3) ხოლო მშჯდთა დაიმკჯდრონ ქუეყანაჲ (38rB) და იშუებდენ[25] მრავლითა მშჯდობითა“. (4)

იტყჯს სხუასაცა შინა ფსალმუნსა:[26] „რად იქადის სიბოროტითა ძლიერი მარადღე უშჯულოებასა“.[27] (5) და სხუასა შინა იტყჯს: „არა დაიმკჯ(105vC)დრა შორის სახლისა ჩემისა მყოფელმან ამპარტავანებისამან, (93vD) მეტყუელი[28] სიცრუვისაჲ[29] არა წარე-

1 მეტყუწლსა AC. 2 ამათვე A. 3 მოკუწცისაგან AEHK. 4 საქმე IK. 5 მოიღო ABHIK, მოვიღო DE. 6 განრისხნები K. 7 საგებელი A. 8 ვგალობ DE. 9 ცოდვილთაჲსა I. 10 უსჯულოთასა ADEHK, უსჯულოჲთასა I. 11 სჯულსა ADEHIK. 12 სჯულსა ADEHIK. 13 იწურთიდენ AC. 14 გზა K. 15 მართალთა EHK. 16 გზა HK. 17 უღთ˜ჲთა I, უღმრთოთა HK. 18 შენგან + იგინი HK. 19 წარწყმიდენ C. 20 შ˜დ BHIK. 21 დბ˜ჲსა H. 22 მოაკლდენ HIK. 23 კუამლნი ABCHI, კუამლი DEK. 24 განქარდენ A(C), განქარდეს DEHK. 25 იშუწბდენ AC. 26 ფსალმონსა DE. 27 უსჯულოებასა ADEHIK. 28 მეტყუწლი AHK. 29 სიცრუვისა HI, სიცრუჯსა K.

(1) ფს. 1,1-6. (2) ფს. 72,27-28. (3) ფს. 36,20. (4) ფს. 36,11. (5) ფს. 51,3.

მართა წინაშე თუალთა ჩემთა. (1) რამეთუ მრავალნი შეაცთუნნა გულისსიტყუამან მაღალმზრახვალობისამან[1] ამაოდ განბერითა, რამეთუ წერილ არს: „ნუ მაღალსა ჰზრახავთ,[2] არამედ მდაბალთა თანა-მიჰყვებოდით“.[3] (2)

ღუმენ უკუე,[4] საყუარელო, გლოცავ, ნუუკუე[5] წუთჟამ ჯუმევითა განზრახვისა[6] შენისაჲთა სალ(113vH)მობით აღასრულო უკუანაჲ-(622vE)სკნელი შენი, უფროჲსღა, რამეთუ ბოროტის-ჰმზრახვალობ[7] წმიდისა ამის ადგილისათჳს, მე(161rA)ტყუელისა მისებრ:[8] „რომელი ჭამდა პურსა ჩემსა, განადიდა ჩემ ზედა მწიხნელობაჲ“. (3)

ვინაჲცა წარვიდეთ სენაკებად ჩუენდა და ვსტირიდით ცოდვათა თჳსთა,[9] რაჲთა მოწყალე ვყოთ ღმერთი, რომლისათჳს გამოსრულ ვართ ამაოჲსა[10] სოფლისაგან. ნუსადა წარგჳტაცნეს და არღარავინ[11] მკსნელ. (4) (47rI)

და ესეცა ზედამი(79rK)წევნით ვცნათ,[12] დაღათუ ათასეულად ვიქმნნეთ[13] აწ, დღესა მას სიკუდილისასა, თითოჲ წარსლვად ვართ ამიერ, რამეთუ მხოლოდ საქმენი თითოეულისანი მოგზაურობენ მის თანა, რაჲცა რაჲმე[14] ექმნეს,[15] კეთილი გინა[16] ბოროტი.

ამათ იწურთიდ, ამათ ზრუნევდი, რაჲთა შეუძლო განრომად რისხვისაგან,[17] რამეთუ ვერ შესაძლებელ არს განრომაჲ[18] ჴელთაგან დამბადებელისა ჩუენისათა, მეტყულისა მისებრ: „ვიდრე-ვიდე სულისა შენისაგან[19] და პირისა შენისაგან[20] ვიდრე ვივლტოდი!“ (5) ნუმცა ვინ უკუე[21] აცთუნებს თავსა თჳსსა, რამეთუ წინაშე საყდარსა ქრისტესსა[22] გჳკმს ჩუენ წარდგომაჲ, სადა

1 მაღალმზრახველობისამან DE. 2 ზრახავთ IK. 3 თანა-მიჰყვებოდით C, თანა-მიჰყვებოდეთ ABDEHIK. 4 უკუჱ ACHK. 5 ნუუკუჱ ACHK. 6 განზრახჳსა H. 7 ბოროტის-მზრახვალობ BHIK. 8 მეტყუელისა მისებრ BDEHIK] მეტყუჱლისაებრ AC. 9 თჳსთა ABCHIK, ჩუენთა DE. 10 ამაოსა HK. 11 არღავინ HK. 12 ვცნათ ABCHIK, ვცანთ DE. 13 ვიქმნნეთ ABCHIK, ვიქმნენით DE. 14 რაჲ E. 15 ექმნნეს ABCHIK, ექმნეს DE. 16 გინა BCDEI, ანუ A. 17 რისხჳსაგან HIK. 18 განრომად IK, განრომა H. 19 სულისა შენისაგან ABCHIK ∼ სულისაგან შენისა DE. 20 შ˜ნიგ˜ნ B. 21 ვინ უკუე ABIK ∼ უკუე ვინ DE; უკუჱ AC. 22 ქ˜სსა ABCHIK] ღმრთისასა DE.

(1) ფს. 100,7. (2) რომ. 12,16. (3) ფს. 40,10. (4) შდრ. ფს. 7,3. (5) ფს. 138,7.

ყოველნი შიშუელ[1] და ქედდადრეკილ წინაშე თუალთა მისთა, (1) რომლისა წინაშე მდგომ[2] არიან ათასნი ათასთანი და ბევრნი ბევრთანი, წმიდათა ანგელოზთა და მთავარ(38vB; 106rC)ანგელოზთანი და ყოველნი ძალნი ზეცათანი შეიძრნენ. და სადა მაშინ მაღალმზრახვალობაჲ და განბერილობაჲ! სადა მთრვალობაჲ[3] და რისხვაჲ? სადა ბილწებაჲ და შინებაჲ და (161vA) ამაოჲ[4] გოდლოობაჲ![5] (623rE) ვინ-მე თავს-იდვას საშინელი ქადებაჲ ანგელოზთა ღმრისათაჲ![6]

გულად-ვიღოთ, ვითარმედ, რომელთა დაუთმეს და სათნოეყვნეს[7] ქრისტესა აწინდელსა ამას საწუთოსა,[8] იგინივე გუშჯიან[9] ჩუენ, ვითარცა წერილ არს: არა უწყითა, რამეთუ (94rD) წმიდანი სოფელსა შჯიან,[10] არათუმცა საწუთოჲსათა?[11] (2) რამეთუ თჯთ თანალმობილ[12] ჩუენდა ქმნილნი კაცნი, მსგავსნივე[13] ჩუენნი, სოფელსა შინა ღმერთსა სათნო-ეყვნეს, რომლითა დაიმკჯდრეს სუფევაჲ დაუსრულებელი და დიდებაჲ დაუჭნობელი,[14] ხოლო ჩუენ ბოროტისმოქმედებით ღმერთსა განვარისხებთ. (114rH)

არამედ ნუუკუე[15] და თქუას ვინმე ორგულთაგანმან, ვითარმედ: „უწყის უფალმან უძლურებაჲ ჩემი და შემინდობს უძლურებათა ჩემთა!“ — ვაჲმე, ვაჲმე! ვინ არა ტიროდის ამათ[16] ზედა! რამეთუ საქმესა შინა უფლისასა[17] უძლურებასა ვმიზეზობთ,[18] ხოლო ბრძოლათა მიმართ და კრებათა და ბოროტისმოქმედებათა ძლიერ ვართ! რაჲსა აცთუნებ თავსა თჯსსა და ჰგონებ მოკიცხვასა ღმრთისასა? ნუ სთესავ ბოროტსა, და არა მოიმკო ბოროტი!

ისმინე მეტყუელისაჲ:[19] ვინ ფიცხელ ქმნული[20] დაუდგა წინაშე მისსა, რომელი დააძუელებს[21] მთათა და არა უწყიან, რომელი დააქცევს მათ რისხვითა.[22] (3)

---

1 შიშუწლ AHK. 2 მდგომარე A, მდგომ BDCEHIK. 3 მთრვალობაჲ ABDEI, მთავრობაჲ C. 4 ამაო I. 5 გოდლოობაჲ ADHI, გოდლობაჲ BCEK. 6 ღ˜ჲთა H. 7 სათნო-ეყუნეს K. 8 საწუთროჲსა I, საწუთროსა K. 9 გუშჯიან ABCIK, გუსჯიან DEH. 10 სჯიან ADEIK. 11 საწუთოსათა HK. 12 თანალმობა BHIK, თანალმობაჲ EI, თანალმობილ A, თანალმობა HK. 13 მსგავსნი IK. 14 და დიდებაჲ დაუჭნობელი — H. 15 ნუუკუწ ACHK. 16 ამათ ACHIK (epi toutoi~), ამას BDE. 17 ღ˜ისსა K. 18 ვიმიზეზობთ A, ვმიზეზობთ BCEHIK. 19 მეტყუწლისაჲ A, მეტყუწლისა HK. 20 ქმნილი IK. 21 დააძუწლებს A. 22 რისხჯთ HIK.

(1) ებრ. 4,13. (2) I კორ. 6,2. (3) იობი 9,4-5.

ნუსადა უფროჲსღა[1] გულნი ჩუენნი განზრქომილ არიან შუებითა[2] და მთრვალობითა და ზრუნვითა საწუთოჲსაჲთა,[3] ვი(162rA)ნაჲცა წესსა ჩუენსა (47vI) ვერ უძლებთ ცნობად, რამეთუ ნაცვალად[4] თითოეულისაგან ჩუენისა გულისკმის(106vC)ყოფისა, და სულისა მიმართ თჳსისა თქუმისა, ვერ მოვიპ(623vE)ოვე[5] კეთილი ქცევაჲ, არამედ მიმოვიტაცები ყოველსა ქარსა, და რადღა აღვაშფოთებ სხუათა სულებსა დასაშჯელად[6] ჩემდა! და არა უფროჲსღა სხუათაცა მეშფოთეთა მიკმდაა დაწყნარებაჲ სწავლითა და მლოცველ-ყოფითა, (40rB) რაჲთა არა შვილებისაგან[7] განვვარდე? რამეთუ წერილ არს: „ნეტარ იყვნენ[8] მშჯდობისმყოფელნი, (79vK) რამეთუ იგინი ძე ღმრთისა[9] იწოდენ.[10] (1) ხოლო აწ რაჲ ვყო, უდებმან; რაჲ მიუგო დღესა საშჯელისასა[11] წინაშე საშინელისა მის საყდრისა, თჳსისა სულისათჳსცა და მათთჳსცა, რომელნი-იგი გარდავაქციენ გზისაგან ჭეშმარიტებისა? რამეთუ რომელსამე დაუტევებიეს მამაჲ და დედაჲ, სხუასა — ცოლი და შვილნი და მეგობარნი და მონაგებნი[12] ქრისტეს მიმართისა სასოებისათჳს და დაყუდებაჲ აღურჩევიეს;[13] ხოლო მე, უბადრუკი, არა დავსცხერ შფოთებად და ჭირვებად ამათდა! არამედ შენ წინა(94vD)აღმდგომსა ამათსა ჰყოფ და არა დაჰყუდნები[14] სენაკსა შინა თჳსსა, არამედ მიმოხუალ[15] კელინებსა[16] ძმათასა, და გარდაქცევად სულთა მათთა, და შეასმენ[17] ძმასა ძმისა თანა, (114vH) და ბოროტთა იჭუთა[18] შთაუგდებ მათ, და აღაფქურევ მათ შორის მტუერსა[19] გულისსიტყუათასა[20] და შფოთ(162vA)თა ჰნივთებ[21] შორის კრებულისა, დამონებითა შენითა ბოროტისა გულისთქუმისა მიმართ.

---

1 უფროსღა HK. 2 შუᲬბითა ACHK. 3 საწუთოჲსაჲთა ADE, საწუთოჲსათა B, საწუთროჲსათა I, საწუთოსაჲთა HK. 4 ნაცვლად DE. 5 მოვიპოვე ABCHIK, მოვიპოვეთ DE. 6 დასაშჯელად ABCHIK, დასასჯელად DE. 7 შჯლებისაგან HIK. 8 იყვნენ B, იყ˜ნეს H. 9 ღ˜ჲ HIK. 10 იწოდნენ ABDHIK. 11 საშჯელისასა ABC, სასჯელისასა DEHIK. 12 მონაგებნი BCDEI (uparxin), მონანი A. 13 აღუჩევიეს D. 14 დაყუდნები HIK. 15 მიმოხვალ IK. 16 კელინებსა ABCHIK, სენაკებსა DE. 17 შეასმენნ C. 18 იჭუთა ABHIK (uponoia)] გულთა DE. 19 მტუᲬრსა A. 20 გულისსიტყუათათჳს H. 21 ნივთებ IK.

(1) მათე 5,9.

ესე სისულელენი გისწავიანა?[1] რაჲსა უწყალოდ იკუმევ სულსა შენსა? რაჲსა ზღვევასა სულისა შენისასა, ვითარცა შესაძინელსა შეჰრაცხ? რაჲსა მიიტაცებ თჳსად უცხოთა ბოროტთა? ხოლო ამიერითგან თუ არავე განჰბრძნდე,[2] გიკმს შენ თჳთ (624rE) მათ მეგობართაგანცა[3] განწირვაჲ.

რაჟამს შთაჰვარდე[4] სრულიად მთხრებლსა ბოროტთასა,* მაშინ შენცა აბრალო მტერსა ჭეშმარიტებისასა, რამეთუ[5] ზრახვაჲ უღმრთოთაჲ არა დაადგრეს მეტყულისა[6] მისებრ:[7] უფალი განაქარვებს ზრახვასა წარმართთასა (1) და შემდგომი. ხოლო ზრახვაჲ[8] უფლისაჲ[9] უკუნისამდე ჰგიეს.

ნუუკუე[10] ჯერეთცა უფროჲს აღზუავნებით[11] გულფიცხელობასა და ძალსა ზედა კორცთა ჩუენთასა, უმეცრებითა თქუმულისაჲთა, ვითარმედ: გმირი არა განერეს სიმრავლითა ძალისა მისისაჲთა.[12] (2) და შემდგომად მცირედისა: (48rI) „აჰა თუალნი უფლისანი მოშიშთა მისთა ზედა კსნად სიკუდილისაგან სულთა მათთა და გამოზრდად მათდა სიყმილსა.[13] (3) (40vB)

რაჲსა იმძიმობ სწავლასა, რამეთუ ვხედავ მოძრაობათა[14] შენთა მთავრობისმოყუარებითა მბერველად; ნუ განჰკჯრდები დიდებასა ზედა, არამედ მიხედევდ ზღვევასა, რომელი შეუდგს[15] მას, რამეთუ ძლიერნი ძლიერად განიკითხნენ.[16]

უკუეთუ ერთი ესე სული, რომელ[17] მარწმუნა ჩუენ უფალმან, უდებ გჳყოფიეს, რამეთუ (163rA) უტევეთ იგი ყამირ ყოფად, ვითარცა ვენაკი ზღუდე-მოკდილი, ვითარ ყოველი[18] იგი სამოთხე თჳსი გუარწმუნოს ჩუენ მოსაქმარად,[19] რამეთუ რომელი მცირედსა ზედა არა სარწმუნო, იგი მრავალსაცა ზედა არა სარწმუ-

* აქ წყდება 106vC. შემდგომი რამდენიმე ფურცელი დაკარგულია.

1 გისწავიესა H. 2 განბრძნდე DE. 3 მეგობართაგანცა ABCHK, მეგობართაცა DE. 4 შთავარდე K. 5 რამეთუ ABDE, ხოლო HIK. 6 მეტყუწლისა A. 7 მისებ A. 8 ზრახვა HK. 9 უფლისა HK. 10 ნუუკუწ AHK. 11 აღზუავნებით AB, აღვზუავნებით DI. 12 თჳსისაჲთა I, თჳსისათა HK. 13 სიყმილსა ABE] სიკუდილსა D. 14 მოძრავობათა B, მოძრაობათა ADEHIK. 15 შეუდგს AB, შეუთქს DEHIK. 16 განიკითხნენ + ვითარცა პირველ თქუმულ არს DE. 17 რომელი K. 18 ყ˜ი A, ყ˜ივე BDEHK. 19 მოსაქმარად ABHIK, მოსაქმრად DE.

(1) ფს. 32,10. (2) ფს. 32,16. (3) ფს. 32,18-19.

ნო იყოს.[1] (1) ხოლო რომელი მცირედსა ზედა სარწმუნო, იგი მრავალსაცა ზედა[2] სარწმუნო არს.[3]

ვილოცვიდეთ უკუე[4] სულისა ჩუენისათჳს, რომელი გუერწმუნა[5] სიტყჳს[6] მისაცემელად, რაჟამს უფალი განიკითხვიდეს[7] ყოველსა, რამეთუ არა მცირედი ზღვევაჲ[8] შეუდგს,[9] რომელსა ერწმუნოს მოღუაწებაჲ სამწყსოთაჲ,[10] უკუეთუ (624vE) გარეგან მწ(95rD)ყემსთ(115rH)მთავრისა ნებისა იკმარებდეს სამწყსოთა, რამეთუ ძლიერნი ძლიერად განიკითხნენ, ვითარცა პირველ თქუმულ არს.

განვიფრთხოთ პირველ წარსლვადმდე[11] ჩუენდა (80rK) მუნ, სადა არა არს ნუგეშინისმცემელი. მუნ ვიხილნეთ მდაბალნი და მშჯდნი გულითა ფრიადსა შინა დიდებასა, ხოლო თავნი თჳსნი, ვითარცა ურჩნი, — იწროებასა შინა, რამეთუ არარას ვჰყოფთ[12] ღმრთისათჳს, არცა რას სიყუარულისა მისისათჳს, არცა სიმდაბლით, არამედ ყოველსავე ამპარტავანებით, ყოველსავე კაცთმოთნებისა და მომსრველისა ცუდადმზუაობრობისათჳს! ყოველნი ამპარტავან ვართ, ყოველნი გულმწყრალ და მრისხანე; ურთიერთას ვეშურებით, ურთიერთას[13] ვჰკბენთ და ვჭამთ.[14]

მსწრაფლ მეწინედ ჩუენ წყალობანი შენნი, უფალო, რამეთუ დავგლახაკენით ფრიად; შემეწიენ[15] ჩუენ, ღმერთო მაცხოვარო ჩუენო. (2) (163vA)

ისმინე მეტყუელისაჲ:[16] „რომელი არა არს ჩემ თანა, იგი ჩემ ზედა[17] აღდგომილ არს; და[18] რომელი არა[19] შეჰკრებს ჩემ თანა, იგი[20] განაბნევს“. (3) ანუ დაგივიწყებიესა,[21] ძმაო,[22] საწისქჳლე ქვაჲ, (41rB) სატანჯველად განჩინებული მოქმედთათჳს დაბ-

1 იყოს BK] არს DE. 2 ზედა — A. 3 ხოლო რომელი მცირედსა... სარწმუნო არს — DE. 4 უკუ̊ AHK. 5 გუ̊ერწმუნა A. 6 სიტყჳსა K. 7 განიკითხჳდეს H. 8 ზღუ̊ვა H, ზღვევა K. 9 შეუდგს B, შეუთქს ADEHIK. 10 სამწყსოთა HK. 11 წარსლვამდე DE. 12 ვყოფ K. 13 ურთიერთარს DE. 14 ვსჭამთ AB, ვჭამთ DEIK, ვშჭამთ H. 15 შემეწიენ ABHIK, შემეწიე DE. 16 მეტყ˜ლისა HK. 17 ზედა] თანა K. 18 და — DE. 19 არა + და რომელი არა A. 20 იგი — DE. 21 დაგივიწყებიესა ABHIK, დაგვიწყებიესა DE. 22 ძმანო A, ძმაო BDEI.

(1) ლუკა 16,10; შდრ მათე 25,21-23. (2) ფს. 78,8-9. (3) მათე 12,30; ლუკა 11,23.

რკოლებისათა? (1) ნუ სცთები, კაცო, რამეთუ ვერ წარემართები თჳნიერ შიშისა ღმრთისა[1] და დიდისა სიმდაბლისა, რამეთუ გარეგან ამათსა ქმნილნი წარმატებანი ზღვევის მომატყუებელ[2] არიან, რამეთუ წერილ არს: „არავინ თავით თჳსით მიიღებნ[3] პატივსა, არამედ[4] რომელი წოდებულ არნ ღმრთისა[5] მიერ“. (2) ვინაჲცა „მი(48vI)სდერკ ბოროტისაგან და ქმენ კეთილი; მოიძიე მშჳდობაჲ[6] და მისდევდი მას“, (3) რაჲთა ეწიო. (625rE) რამეთუ „თუალნი უფლისანი მართალთა ზედა, ხოლო პირი უფლისაჲ მოქმედთა ზედა[7] ძჳრისათა, მოსპოლვად ქუეყანით საკსენებელი მათი“. (4)

ნუმცა თანა-წარვიტაცებით ოცნებათა[8] და დიდებათა ამის საწუთოჲსათა, რომელნი არარაჲთ ჰმატან[9] აჩრდილსა, რამეთუ მრავალთა მდიდრად დაიძინეს და გლახაკნი აღდგეს, და დღეს მთავარი[10] — ხვალე მთავართაგანად იქმნის, და[11] დღეს მეფე[12] — ხვალე მკუდარ იქმნის. ხოლო ნეტარ არიან, რომელთა დაუთმონ უფალსა და მოიძაგონ საცთური ამის საწუთოჲსაჲ,[13] რამეთუ ნანდჳლვე[14] დადგრომადი დიდებაჲ დაიმკჳდრონ.

ხოლო მდიდარი იგი, რომელსა შეემოსა ბისონი და პორფირი, და დღითი-(164rA)დღე იხარებდა ბრწყინვა(115vH)ლედ, და ჰნატრიდეს მას ძენი ამის (95vD) სოფლისანი, არათუ ანგელოზნი ღმრთისანი, ხოლო ლაზარე გლახაკი[15] წყლული დავრდომილ იყო წინაშე ბჭეთა მდიდრისათა და სუროდა განძღომად ნაბიჭევისაგან, გარდამოვრდომილისა ტაბლისაგან მდიდრისა მის,[16] არამედ ძაღლნიცა მოვიდოდეს[17] ლოშნად[18] წყლულსა მისსა; (5) ლაზარეს უკუე[19] არა სუროდა სიმდიდრისა, არცა სანოაგეთაგან[20] ტაბლისა მისისათა, არცა რაოდენთაგან ჭამდა მდიდარი, არამედ

1 ღ˜ჲ EHIK. 2 მომატყუებელ A. 3 მიიღებს A, მიიღებნ BDEHIK. 4 არამედ — A. 5 ღ˜ჲ EHIK. 6 და ქმენ კეთილი; მოიძიე მშჳდობაჲ — H. 7 ზედა] თანა IK. 8 უცნებათა B, ოცნებათა ADEI. 9 ჰმატნ K. 10 მთავარი + და IK. 11 და — IK. 12 მფჱ K. 13 საწუთოსა K. 14 ნამდჳლვე AIH, ნამდვილვე K, ნანდჳლვე BDE. 15 გლახაკი — H. 16 ტაბლისაგან მდიდრისა მის — H. 17 მოვიდოდიან I. 18 ლოშნად მოვიდოდიან K. 19 უკუჱ AHK. 20 სანოაგეთაგან AB, სანოვაგეთაგან DEHK, სანუვაგეთაგან I.

(1) შდრ. მათე 18,6; მარკ. 9,42; ლუკა 17,2. (2) ებრ. 5,4; შდრ. იოანე 3,27; II კორ. 3,5. (3) ფს. 33,15. (4) ფს. 33,16-17. (5) ლუკა 16,19-21.

უნდოთათჳს სუროდა, რომელთაგან იზარდებოდეს ძაღლნიცა, და რაოდენ მდიდარი იდიდებოდა და საკჳრველ იქმნებოდა ძეთაგან ამის საწუთოჲსათა,[1] დიდებისათჳს მისისა, ესოდენ გლახაკი შეურაცხ იქმნებოდა (41vB) და მოიძაგებოდა მათგან.[2] ხოლო[3] ანგელოზთა ღმრთისათა[4] და(625vE)უკჳრდებოდა მოთმინებაჲ მისი.

ხოლო მოიწია რაჲ აღსასრული ორთაჲვე,[5] იქმნა ანგელოზთაგან წარყვანებაჲ მათი; გლახაკისაჲ[6] — წიაღთა აბრაჰამისთა, ხოლო მდიდრისაჲ[7] — (80vK) შთაგდებაჲ სატანჯველთა.

და იყო რაჲ ჯოჯოხეთს ტანჯვასა შინა, აღიხილნა თუალნი და იხილა აბრაჰამი შორით, და ლაზარე წიაღთა მისთა, ჴმა-ყო[8] და თქუა: „მამაო აბრაჰამ, შემიწყალე მე, და მოავლინე ლაზარე, რაჲთა დააწოს თითისწუერი[9] მისი (164vA) წყალსა და განმიგრილოს ენაჲ[10] ჩემი, რამეთუ ტკივნეულ ვარ ალსა ამას შინა“.

მაშინ მიუგო აბრაჰამ: „შვილო, მოიჴსენე, რამეთუ მიიღე[11] კეთილი შენი ცხორებასა შენსა, და ლაზარე ეგრეთვე მსგავსად — ბოროტი. ამისთჳს ესე აქა[12] ნუგეშინისცემულ არს, ხოლო შენ იტანჯები. და ამათ ყოველთა ზედა, შორის ჩუენსა და თქუენსა დანახეთქი დიდი დამტკიცებულ არს, რაჲთა, რომელთა უნდეს (49rI) წიაღვლაჲ[13] ამიერ თქუენდამი, ვერ ეძლოს, ვერცა გარეთ, და მაგიერნი[14] ჩუენდა წიაღ-მოვლენ“.[15]

ხოლო მან ჰრქუა: „გლოცავ შენ, მამაო, რაჲთა წარავლინო ეგე[16] სახლსა მამისა ჩემისასა, რამეთუ ხუთ ძმა მისხენ და უწამოს მათ, რაჲთა არა იგინიცა მოვიდენ ადგილსა ამას სატანჯველისასა“.

ჰრქუა მას აბრაჰამ: „ჰქონან მათ[17] მოსე და წინაჲსწარმეტყუელნი; ისმინონ მათი“.

ხოლო მან ჰრქუა: „არა, მამაო აბრაჰამ, არამედ, უკუეთუ ვინმე მკუდრეთით აღდგეს და (116rH) მივიდეს მათდა, შეინანონ“.

---

1 საწუთოსათა HK. 2 და მოიძგებოდა მათგან] ძეთაგან ამის საწუთოსათა, დიდებისათჳს მისისა H. 3 ხოლო A, არამედ BDEHIK. 4 ღ˜ჲთა HIK. 5 ორთავე HI. 6 გლახაკისა HK. 7 მდიდრისა HK. 8 ჴ˜ჲ ყო EHK. 9 თითისწუჩრი A. 10 ენა K. 11 მიიღე ABHIK, მოიღე DE. 12 ესე აქა AK ∼ აქა ესე BDEI. 13 წიაღსლვაჲ I, წიაღვლა H, წიაღსლვა K. 14 დამაგიერნი B. 15 ჩუენდა წიაღ-მოვლენ ABHIK ∼ წიაღ-მოვლენ ჩუენდა DE. 16 ეგე — K. 17 მას K.

ჰრქუა მას აბრაჰამ: „უკუეთუ მოსესი და წინაჲსწარმეტყუ-ელთაჲ არა ჰრწამს, არცაღა, (96rD) დაღათუ ვინმე მკუდრეთით აღ(626rE)დგეს, ჰრწმენეს“. (1)

რადღა ერგო მდიდარსა მას, ჟამსა მას შინა, სიმდიდრე, რომელი აქუნდა ოდესმე, და შუებაჲ,[1] რომლითა დღითი-დღე იშუებდა[2] ბრწყინვალედ!

ვინაჲცა, ვისწრაფოთ ჩუენ, საყუარელნო ძმანო, განრომად სატანჯველთაგან, განმზადებულთა შეურაცხისმყ||ოფ(165rA)ელთა* და ცოდვილთათჯს, პირველ მიცემადმდე ჩუენდა[3] ადგილსა მას სატანჯველისასა, და მაშინ ვტირობდით[4] მწარედ, ოდეს არა იყოს ნუგეშინისმცემელი ანუ მხიარულ-მყოფელი; უფროჲსღა,[5] გუესმოდის-ცა[6] მტანჯველთაგან, ვითარმედ: „უძჯრესსაცა ღირს ხართ ამათ ტანჯვათასა, რამეთუ თქუენ თჯთ მოაწიეთ ესე თავთა თქუენთა ზედა, რომელთა ძალ-გედვა მცირედითა ჟამითა გარდასრულთა ჟამთაგან სოფლისათა საშჯელისა[7] ამისგან განრომაჲ სინანულითა, და უდებ იქმნენით; იშუებდით,[8] და ვითარცა დღედ დაკლვისა ჯორცთა თქუენთა განასუქებდით“.[9] (2)

სადა არიან მისაღებელნი გარდასრულთა ჟამთანი; სადა საცთური მათი და სიცილი! აჰა არა[10] იგინი აჩრდილებრ წარჯდესა, და ვითარცა ნისლი ქარისაგან წულილისა, წარიდევნნეს,[11] და ვითარცა კუამლი, ნიავითა განინქრინეს? ხოლო აწ მიიღეთ, რომლისა გული-გითქუმიდა, რამეთუ არა კმა-იყოფდით ამათ, რაჟამს არა ხოლო მარტონი მთხრებლად ბოროტთა შთააბ-ნევდით თავთა თჯსთა, არამედ სხუათაცა თქუენ თანავე მიიზი-დევდით,[12] და არა კმა(626vE)-იყოფდით ამას ზედა, რომელ სული თჯსი[13] უდებ-ჰყავთ, არამედ სხუათაცა სულნი გარდააქციენით.

ხოლო აწ რომელი სათნოებაჲ, რომელი მცნებაჲ თქუენთჯს

---

* აქ წყდება 41vB-ის ტექსტი. ხელნაწერს აკლია ერთი ფურცელი და შემდეგ გრძელდება 42rB-ზე.

1 შუებაჲ AHK. 2 იშუებდა AHK. 3 ჩემდა H. 4 ვსტირობდით IK. 5 უფროსღა HK. 6 გუესმოდისცა AH, გუესმოდის-ღა K. 7 სასჯელისა DEI. 8 იშუებდით AK, იშვებდით H. 9 განასუბუქებდით D, განასუქებდით AEHIK. 10 აჰა არა A ∼ არა აჰა DEI. 11 წარიდევნნენ HIK. 12 მიიზიდჯ-დით H. 13 სული თჯსი A ∼ თჯსი სული DEHIK.

(1) ლუკა 16,22-31. (2) იაკ. 5,5.

ევედროს[1] ღმერთსა, რამეთუ სულნი თქუენნი აღსავსე იყვნეს მწარითა შურითა, ჴდომითა და მეშფოთეობითა[2] და ყოვლითა (165vA) სიბოროტითა! გულისწყრომაჲ[3] მჴეცთა მძჯნვარეთაჲ[4] შეიყუარეთ, (81rK) ხოლო აწ (49vI) მოგადგეს თქუენ ყოველნი ბოროტნი, რომელნი გექმნეს გარდასრულთა ამათ ჟამთა.

ღმერთი გეტყოდის რაჲ თქუენ წმიდათა წერილთა მიერ, შეურაცხ-ჰყოფდით და განსცხრებოდეთ; და რაოდენ ღმრთისა[5] სულ(116vH)გრძელებანი თქუენ ზედა განვრცნებოდეს, ესოდენ თქუენნი ცოდვანი განმრავლდებოდეს. უფალი გეტყოდა: „ნუ გიყუარს სოფელი, ნუცა რაჲ (96vD) არს სოფელსა შინა!“ ხოლო თქუენ დიდებისათჳს და ვეცხლისმოყუარებისა იბრძოლებოდეთ.[6]

უფალი იტყოდა: „ნეტარ იყვნენ გლახაკნი სულითა, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათაჲ!“[7] (1) ხოლო თქუენ ამპარტავან და ლაღ იქმნენით.

უფალი იტყოდა: „ნეტარ იყვნენ მგლოვარენი,[8] რამეთუ იგინი ნუგეშინისცემულ იქმნენ!“[9] (2) ხოლო თქუენ სიცილსა და საცთურსა განსცენით თავნი თჳსნი.

უფალი იტყოდა: „ნეტარ იყვნენ, რომელთა შიოდის და სწყურიდის სიმართლისათჳს, რამეთუ იგინი განძღენ!“ (3) ხოლო თქუენ სიმართლე მოიძულეთ და მოქმედნი მისნი სდევნენით.

უფალი იტყოდა: „ნეტარ იყვნენ მშჯდობისმყოფელნი და ნეტარ იყვნენ მშჯდნი!“ (4) ხოლო თქუენ მძჯნვარე და დაუმშჯდებელ და მეშფოთე იქმნენით.

უფალი იტყოდა: „ნეტარ ი(627rE)ყვნენ მოწყალენი, რამეთუ იგინი შეიწყალნენ!“ (5) ხოლო თქუენ თანად უწყალოდ და ულმობელად მსგავს-ვნებათა თქუენთა კაცთა გარდააქცევდით.

უფალი იტყოდა: „ნეტარ იყვნენ წმიდანი გულითა, რამეთუ (166rA) მათ ღმერთი იხილონ!“ (6) ხოლო თქუენნი გულნი ან-

---

1 ~ ევედროს თქუენთჳს K. 2 მეშფოთობითა A, მეშფოთეობითა DEHIK. 3 გულისწყრომა HK. 4 მძჯნვარეთა HK. 5 ღ˜ჲ EHIK. 6 იბრძოლებოდეთ BHI, იბრძოლებოდით DE. 7 ცათა HK. 8 მგლოვარენი + გულითა K. 9 იქმნენ A.

(1) მათე 5,3. (2) მათე 5,4. (3) მათე 5,6. (4) მათე 5,9; 5,5. (5) მათე 5,7. (6) მათე 5,8.

გაჰრებათა და ბოროტთა გულისსიტყუათა[1] იწურთიდეს.

უფალი იტყოდა: „ნეტარ იყვნენ დევნულნი სიმართლისათჳს, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათაჲ“. (1) ხოლო თქუენ მართალნიცა ძჳრხილულ ჰყვენით და ჭეშმარიტებაჲ არა დაიცევით.

აწ უკუე,[2] რასაღა ჰკმობთ უჟამოდ, რამეთუ ჟამი სინანულისა თქუენისაჲ ადრევე წარკდა! მუნ იყო ადგილი სათნოებათა მოქმედებისაჲ,[3] ხოლო აქა მოსაგებელთა[4] მოზღვაჲ[5] არს.

აწ მართალნი გჳრგჳნოსან იქმნნეს, ხოლო თქუენ, ცოდვილნი, გეჰენიასა[6] ცეცხლისასა მიეცენით.

აწ იგინი იშუებენ,[7] ხოლო თქუენ სირცხჳლეულ იქმნენით და მიეცენით ბნელსა გარესკნელსა, რაჟამს-იგი[8] მართალნი ვითარცა ნათელი განბრწყინდეს[9] სასუფევლსა შინა ცათასა.

აწ მართალნი ანგელოზთა თანა აქებენ ღმერთსა, ხოლო თქუენ, ცოდვილნი, სტირთ სატანჯველთაგან და მონანულნი იღრჭენთ კბილთა, რამეთუ ჟამი სინანულისა თქუენისაჲ[10] უდებებასა შინა წარსწყმიდეთ.[11] აწ, მისგანცა განჯ(42rB)უებულნი,[12] ნაყოფ(117rH)თა მცონარებისათა მოისთულებთ. (50rI)

არა თქუენ ხართა, რომელთა თავნი თჳსნი განაშორენით მართალთაგან და ებაძვენით საქმეებსა ცოდვილთასა? აწ თქუენცა და იგინი (627vE) მიეცენით სატანჯველთა. ვინაჲცა სულთქუმაჲ არნ (97rD) ორთაჲვე[13] მათ გუემათაგან[14] და მათდა შემთხუეულთა[15] (166vA) ტანჯვათა. მაშინ ჩუენცა სულთ-ვითქუმიდეთ და მწარითა ტირილითა ვკმობდეთ: მართალ ხარ, უფალო, და სამართალ მშჯავრი[16] შენი, რამეთუ ოდეს-იგი ვიყვენით-ღა წარსრულსა მას საწუთოსა,[17] გამომიცხადენ ჩუენ ესენი წმიდათა წერილთა მიერ, და არა ვირწმუნებდით, არამედ ორგულებდით.[18] ხოლო აწ განცხადებულად ვხედავთ ყოველსა წინაშე თუალთა

1 გულისსიტყუათა A, გულისთქუმათა EI. 2 უკუჱ AHK. 3 მოქმედებისა K. 4 მოსაგებელთა ADE, მოქმედებისა IK. 5 მოზღვა I (h antapodosi~), მოზღუჱვა H. 6 გეჰენიასა AIK, გეჰენასა DE. 7 იშუჱბენ AHK. 8 იგი – E. 9 განბრწყინდენ AK, განბრწყინდეს DEI. 10 თქ˜ნისა HK. 11 წარ˜წყმიდეთ A. 12 განჯუჱბულნი A, განჯურვებულნი H. 13 ორთავე E. 14 გუჱმათაგან A. 15 შემთხუჱულთა A. 16 მშჯავრი B, მსჯავრი ADEHIK. 17 საწუთოროსა IK, + და A. 18 არამედ ორგულებდით – DE.

(1) მათე 5,10.

ჩუენთა! ვაჲ ჩუენდა, რამეთუ წარვწყმიდენით[1] დღენი ჩუენნი ფრიადითა უდებებითა. (81vK)

ესე რაჲ[2] წინა-უწყით, საყუარელნო ძმანო, ვისწრაფოთ განრომად მერმისა მის სირცხჳლისაგან და ტანჯვისა საუკუნოჲსა, რაჲთა ღირს ვიქმნეთ მადლსა მართალთასა. ვიდრემდის ვიპყრობთ გულისთქუმათა ძუელისა[3] კაცისათა? ვიდრემდის მიუშუებთ[4] გონებათა ჩუენთა საუკუნოდ წარწყმედად ამაოთა შინა გემოვნებათა ამის საწუთოჲსათა?[5]

ამიერითგან აღვიხილნეთ, განვიფრთხოთ, ვითარცა ღჳნისაგან, საწუთოჲსა ამის ჴსენებისაგან და ამაოებით ცხორებისაგან! ზე[6] ვიპყრნეთ გონებანი და გულნი, სადა-იგი არიან[7] უმჯობესნი; სადა ნამდჳლვე[8] ცხორებაჲ და ნათელი ჭეშმარიტი! მოვიძულოთ სოფელი და სოფლის-შინანი! განხრწადნი უხრწნელთათჳს შეურაცხ-ვყვნეთ,[9] ზეცისათჳს — ქუეყანისანი!

ნუ გჳყუარს განხრწნადი სოფელი და გულისთ(628rE)ქუმანი საცთურებისანი! უფროჲსღა ყოვლითა ძალითა შევიყუაროთ (167rA) უფალი, შემოქმედი ჩუენი, სახიერი და კაცთმოყუარე მეუფე![10] ვიყუარებოდით[11] ურთიერთას ღმრთისათჳს,[12] რამეთუ იხილე მეუფისა[13] კაცთმოყუარებაჲ, ვითარ თქუა მოწაფეთა თჳსთა მიმართ: „ამით ცნან ყოვლთა, ვითარმედ ჩემნი მოწაფენი[14] ხართ, უკუეთუ იყუარებოდით ურთიერთას!“ (1) (42vB) არა თქუა: „უკუეთუ მომართუმიდეთ[15] მე ზუარაკებსა და ვერძებსა“, არამედ: „უკუეთუ იყუარებოდით ურთიერთას!“

დავიცვათ უკუე[16] სიყუარული,[17] ძმანო, სიწმიდე, მყუდროებაჲ (117vH) და სიმდაბლე, და რაოდენი შუენის[18] წმიდათა! მოვიძულოთ ურცხჳნოებაჲ და მრავალმეტყუელებაჲ,[19] რამეთუ წერილ არს: „კაცსა ენოანსა[20] არა წარემართოს (50vI) ქუეყა-

1 წარვსწყმიდენით K. 2 ესე რაჲ] ესერა K. 3 ძუწლისა A. 4 მიუშუწბთ A. 5 საწუთოსათა HK. 6 ზწ B. 7 არნ E. 8 ნამდჳლვე ABHI, ნამდვილვე K, ნანდჳლვე DE. 9 შეურაცხ-ვყნეთ A. 10 მეუფე AB, მ˜ფწ DEHIK. 11 ვიყუარებ˜დით DE. 12 ღ˜ისა A, ღ˜ისათჳს BD, ღ˜ჲთჳს EI. 13 მწფისა K. 14 ჩემნი მოწაფენი BDE ∾ მოწაფენი ჩემნი HIK. 15 მომართომიდეთ D, მომართმიდეთ I. 16 უკუწ AHK. 17 სიყუარულით BDE, სიყუარული AHIK (thn agaphn). 18 შუწნის A. 19 მრავალმეტყუწლებაჲ A. 20 ენოვანსა HIK.

(1) იოანე 13,35.

ნასა ზედა. კაცი ცრუჲ ძჯრმან მოინადიროს განსახრწნელად. უწყი, რამეთუ ყოს უფალმან საშჯელი[1] გლახაკისაჲ და სამართალი დავრდომილისაჲ, (97vD) ხოლო მართალთა აღუვარონ[2] სახელსა შენსა, და წრფელთა დაიმკჯდრონ წინაშე პირსა შენსა. (1) და კუალად იტყჯს: „ვის მივხედნე? – არამედ მშჯდსა და მყუდროსა და რომელი ძრწოდის სიტყუათაგან ჩემთა. (2)

თავადმან ღმერთმან და მამამან უფლისა[3] ჩუენისა იესუ ქრისტ(ბ)სმან,[4] რომელსა აქუს ჴელმწიფებაჲ ცხორებისა და სიკუდილისაჲ, განანათლნეს თუალნი გონებათა თქუენთანი სათნოებით მონებად მისსა, ყოველთა დღეთა ცხორებისა თქუენისათა, და პოვნად წყალობისა წინაშე მისსა დღესა მას.

მომიკსენეთ მეცა ცოდვილი, გლოცავ, წმიდათა შინა ლოცვათა თქუენთა, რაჲთა მოწყალე იქმნეს მეუფ(ბ)[5] ყოველთაჲ[6] ჩემ ზედაცა, უღირ(167vA)სსა,[7] რამეთუ მისსა (628vE) დიდებაჲ საუკუნეთა, ამენ.[8]

სწავლაჲ ლ(ბ).* ღმრთისმოშიშებისათჯს**

საყუარელო, ეკრძალე ფრიად არა წარწყმედად გზისა წრფელისა, და სლვად გზათა ბნელისათა; ნუუკუე[9] აღსასრულსა შენსა გულარძნილ იპოო ღმრთისა მიმართცა და კაცთა მიმართცა,[10] რამეთუ იტყჯს: „ვაჲ, რომელთა დაუტევნეს გზანი წრფელნი, სლვად გზათა ბნელისათა! ვაჲ ძჯრთა ზედა მოხარულთა, და რომელნი იშუებენ[11] გარდაქცევასა ზედა ბოროტსა,[12] რომელთა ალაგნი გულარძნილ, და დრკუ სლვანი მათნი, შორს ყოფად შენდა გზისაგან წრფელისა,[13] და უცხო სამართალისაგან[14] ცნობისა“. (3)

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ მე-40 თავადაა აღრიცხული.

** H და I ხელნაწერებში სათაურის შემდეგ სინგურითვე ერთვის გადამწერის მინაწერები: „უფალო, მომეც მე ცოდჯლსა მიქაელს“ H; „უფალო, მილხინე ცოდვილს ბესარიონს“ I.

1 სასჯელი DEHI. 2 აღუარონ AIK, აღუვარონ BDE. 3 ო(ბ)ჲ EHIK. 4 ქ(ბ)სმან ABHIK. 5 მ(ბ)ფ(ბ) ABDEHIK. 6 ყოველთა HK. 7 უღირსისა ABHIK, უღირსსა DE. 8 ა(ბ)ნ BHIK, ამინ ADE. 9 ნუუკუ(ბ) AHK. 10 და კაცთა მიმართცა – HK. 11 იშუ(ბ)ბენ ABHIK, იშუებდენ D, იშუ(ბ)ბდინ E. 12 ბოროტსა BDEI (epi diastrofh kakh), ბოროტთასა A. 13 გზისაგან წრფელისა – DE. 14 სამართლისაგან BHK, სამართალისაგან ADEI.

(1) ფს. 139,12-14. (2) ეს. 66,2. (3) იგავნი 2,13-15.

ვინაჲცა იტყჳს, ვითარმედ: „ვერ მიემთხჳნენ წელიწადსა ცხორებისასა, რამეთუ უკუეთუმცა (82rK) ვიდოდეს ალაგთა კეთილთა, ეპოვნნეს-მცა[1] ალა(43rB)გნი მართალნი,[2] წრფელნი. ტკბილნი იქმნნენ[3] მკჳდრ ქუეყანისა, ხოლო[4] უღმრთონი განიკადნენ ქუეყანით, და უშჯულონი[5] მოისპნენ მისგან“. (1)

ამისთჳს საჭირო არს სლვად გზათა წრფელთა, მეტყუელისა[6] მისებრ: „ნუ მისდრკები მარჯულ, ნუცა მარცხლ; მოაქციენ ფერჴნი შენნი გზისაგან ბოროტისა, რამეთუ გზანი მარჯუენითნი[7] (118rH) უწყნის ღმერთმან, ვინაჲცა მისაქცეველ არიან მარცხენითთაგან“. (2)

ხოლო შენ, საყუარელო, ღმრთისა[8] გეშინოდენ, და შიშმან მისმან დაგიცვეს[9] შენ; დაიცვენ მცნებანი მისნი, და მცნებანი მისნი გიძღოდინ[10] შენ ჭეშმარიტებასა შინა. ხოლო სილაღე ანუ განმხრ(168rA)წნელობაჲ ანუ შური, გინა ამპარტავანებაჲ და მსგავსნი ამათნი ნუ(629rE)ცაღამცა (51rI) იქცევიან წიაღთა შენთა, ნუცა გემოთმოყუარებაჲ ანუ სიბილწე ანუ სულ(98rD)ელმეტყუელებაჲ ანუ ცუდისმეტყუელებაჲ[11] რომელი არა ჯერ-არს, რამეთუ ყოველი ამათ შინა მავალი გზისაგან ჭეშმარიტებისა შეცთომილ არს და უგზოთა[12] შეჰმუსრავს[13] თავსა თჳსსა, ხოლო რომელი ვიდოდის გზასა წრფელსა, მან მიიყვანოს იგი სავანედ ცხორებისა.[14]

ნუ წარსწყმედ, საყუარელო ძმაო, შეუორგულებელსა ღმრთისმოშიშებასა. ღმრთისმოშიშებაჲ არს განშორებაჲ ყოვლისაგან საქმისა ბოროტისა, ხოლო უკუეთუ შემემთხჳოს ჩუენ ყუედრებაჲ[15] კეთილისა საქმისათჳს, ნუმცა გურცხუენის[16] ყუედრებისათჳს,[17] კაცთა მიერ ჩუენ ზედა მოწევნულისა, და ვიქმთ მას,[18] რაჲ-იგი არა ჯერ-იყოს, რამეთუ წერილ არს: „ერო ჩემო, რომლისაჲ[19] სახელი ჩემი გულთა შინა თქუენთა, ნუ გეშინინ ყუე-

1 ეპოვნეს-მცა HIK. 2 მართალთანი BHIK, მართალნი AD. 3 იქმნეს A, იქმნენ H. 4 ხოლო ABHK] რამეთუ DE. 5 უსჯულონი ADEHIK. 6 მეტყუჳლისა A. 7 მარჯუჳნითნი A. 8 ღ˜ჲ EIK. 9 დაგიცვას K. 10 გიძღოდენ HK. 11 ცუდისმეტყუჳლებაჲ A. 12 უგზუთა D. 13 შემუსრავს K. 14 ცხოვრებისა K. 15 ყუჳდრებაჲ AHK. 16 გურცხუჳნის AK. 17 ყუჳდრებისათჳს AHK. 18 მას – A. 19 რომლისა HK.

(1) იგავნი 2,19-21. (2) იგავნი 4,27; შდრ. II შჯ. 5,32-33.

დრებისაგან[1] კაცთაჲსა[2] და ბრალობისაგან თქუენისა ნუ იძლევ-
ით, რამეთუ ვითარცა სამოსელი დაძუელდეს[3] ჟამისაგან, და
ვითარცა მატყლი[4] შეიჭამოს მღილისაგან, ხოლო სიმართლე
შენი* ეგოს უკუნისამდე, და მაცხოვარებაჲ შენი* — ნათესავად-
მდე[5] ნათესავთაჲსა". (1) და კუალად იტყჳს: „ხოლო[6] მე არა
ურჩ ვარ, არცა წინააღმდგომის[7] მეტყუელ;[8] ბეჭნი ჩემნი მივსცენ[9]
გუემად,[10] და ღაწუნი ჩემნი — ყურიმლისცემად, ხოლო პირი
ჩემი არა გარე-მივაქციე სირცხჳლისაგან ნერწყუვისა,[11] და უფა-
ლი (43vB) იქმნა შემწე[12] ჩემდა. ამისთჳს არა შევიკდიმე, არამედ
დავდგი (168vA) პირი ჩემი ვითარცა კლდე მყარი და ვცან,
რამეთუ[13] არა მრცხუენეს".[14] (2)

ვინაჲცა დაღათუ ვჰგონებდეთ[15] მათ მიერ ძლევად და მთავრო-
ბად,[16] (629vE) ნუვე შევშინდებით, ნუცა დაუტევებთ მეტყუელ-
ისა[17] მისებრ: „გან-თუ-ეწყოს ჩემ ზედა ბანაკი, არა შეეშინოს
გულსა ჩემსა". (3) და კუალად იტყჳს: „მკნე იყავნ და გან-
ძლიერდინ გული თქუენი, ყოველნი რომელნი ესავთ უფალ-
სა", (4) და ნუ ჰბაძავ დიდებასა ცოდვი(118vH)ლთასა, რამეთუ
არა უწყი, რაჲ იყოს დაქცევაჲ[18] მათი.

უმჯობეს არს ყოვლისავე შემთხუევაჲ[19] და ქებულებაჲ ღმ-
რთისა[20] მიერ, ვიდრეღა ბოროტად ქცევითა ქონებაჲ ბილწსა
განთქუმულებასა, რამეთუ უფალი და მაცხოვარი ჩუენი იესუ
ქრისტე იტყჳს: „ესრეთ ბრწყინევდინ ნათელი თქუენი წინაშე
კაცთა, რაჲთა იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი, და ადიდებ-
დენ მამასა თქუენსა[21] ზეცათასა. (5)

ნუ მისდრკები უკუე[22] ყოვლისავე უსახურებისა მიმართ გზ-
ისაგან წრფელისა, ნუსადა[23] მოგიცვ(51vI)ას შენ სი(98vD)მრა-

* „შენი"-ს ნაცვლად ბერძნულში „ჩემი" (mou) წერია. შდრ. ეს. 51,8.

1 ყუჱდრებისაგან AHK. 2 კაცთასა HK. 3 დაძუჱლდეს AHK. 4 მატლი DE. 5 ნათესავამდე DE. 6 ხოლო HK. 7 წინააღდგომის B, წინააღმდგომის ADEI. 8 წინააღმდგომისმეტყუჱლ A. 9 მივსცენ ABHK, მივსცნენ DE. 10 გუჱმად AHK. 11 ნერწყუვისა AB, ნერწყჳსა DEHIK. 12 შემწედ ABIK, შემწე DEH. 13 რამეთუ ABDE, ვითარმედ HIK. 14 მრცხუჱნეს AHK. 15 ვგონებდეთ HK. 16 მთავრობად ABHK, მთავრებად DE. 17 მეტყუჱლისა A. 18 დაქცევა HK. 19 შემთხუჱვაჲ A, შემთხუჱვა HK. 20 ღ˜ჲ EHIK. 21 თქუჱნთასა A. 22 უკუჱ AHK. 23 ნუსადა + და IK.

(1) ეს. 51,7-8. (2) ეს. 50,5-7. (3) ფს. 26,3. (4) ფს. 30,25. (5) მათე 5,16.

ვლემან მჴეცთამან, და შთაჰვარდე[1] ადგილთა მთხრებლთა (82vK) და უდაბნოთა, და შესაკრებელსა წყალთა მრავალთასა, და მაშინ შეინანო სალმობიერად, რამეთუ ვისღა ელმინ, თჳნიერ გარემოცვულსა[2] ძჳრთა მიერ!

ღმერთი კაცთმოყუარე და სახიერ არს, და არა ჰნებავს ბოროტი თჳსისა დაბადებულისაჲ,[3] მეტყუელისა[4] მისებრ, რამეთუ: „არა იხარებს ღმერთი წარწყმედასა ზედა ცხოველთასა, რამეთუ უკუდავ სიმართლე (169rA) არს“. (1) და სხუასა შინა იტყჳს, ვითარმედ: „ნუვინ[5] განცდილთაგანი[6] იტყჳს — „ღმრთისა[7] მიერ განვიცადები“ — რამეთუ ღმერთი გამოუცდელ არს და არცა[8] ერთსა ვის განსცდის,[9] არამედ თითოეული[10] განიცადების თჳსისა გულისთქუმ(630rE)ისაგან მონადირებული,[11] და გულისთქუმაჲ რაჲ მიუდგის, შვის ცოდვაჲ.[12] ხოლო ცოდვაჲ[13] სრულ იქმნის რაჲ, შვის სიკუდილი. (2)

გულისთქუმაჲ[14] დედა არს ცოდვისა.[15] ამან გამოჴადა ადამ სამოთხით; ამან კაენ ძმისმკლველ[16] ყო; ამან მეგჴპტელი აღაბორგა წმიდისა იოსების ზედა; ხოლო (44rB) ჭაბუკმან, შიშითა ღმრთისაჲთა განმტკიცებულმან, დააკუეთა[17] იგი; (3) ამან დააბნია ერი უდაბნოსა ზედა; ამან დაჰჴსნნა[18] შჳდნი ნათესავნი ქუეყანასა ქანანისასა,[19] რომლითა განამწარეს შემოქმედი მათი, ვინაჲცა მოისრნეს.

ამან მიდრიკნა მაღლისაგან გულნი ძეთა ისრაჱლისათანი,[20] ვითარცა წერილ არს: ცხენ -ჴდლის -მცბიერ[21] იქმნეს, თითოეული დრანჴობდა ცოლისა მიმართ მოყუსისა თჳსისა; ამან შეაცთუნნა მსაჴულნი ერისანი[22] ბაბილონს.

გულისთქუმაჲ ბოროტი დედა[23] ცოდვისა; ამან აღადგინნა

1 შთავარდე EHK. 2 გარემოცვულთა HIK. 3 დაბადებულისა HK. 4 მეტყუჱლისა A. 5 ვინ H. 6 განცდილთაგან DE. 7 ღ˜ჲ EHIK. 8 არა IK. 9 განსდის B. 10 თითოეული ABHIK, თჳთოეული DE. 11 თჳსისა გულისთქუმისაგან მონადირებული AB] რამეთუ ღმერთი გამოუცხადებს, არამედ თჳსისა გულისთქუმისაგან მონადირებულსა, DE. 12 ცოდვა K. 13 ცოდვა K. 14 გულისთქმა K. 15 ცოდვისაჲ I. 16 ძმისმკულელ I. 17 დააკუჱთა AHK. 18 დაკსნნა K. 19 ქანანისსა BI, ქანანისასა ADEHK. 20 იჱლი˜სათანი ABDEHI. 21 ცხენ-ჴდილის-მცბიერ BHI. 22 ერისასანი B. 23 დედა + არს HIK.

(1) სიბრძნე 1,13-15. (2) იაკ. 1,15. (3) იხ. დაბ. 39,7-12.

შფოთნი და ბრძოლანი (119rH) ქუეყანასა ზედა; ამან მოჰმზადა[1] ჰეროდიადა[2] გამოთხოვად თავსა ნათლისმცემელისასა; ამისითა შეყუარებითა იუდა მისცა უფალი დიდებისაჲ[3] ჴელთა უშჯულოთასა,[4] რამეთუ ოქროჲსა[5] სუროდა და ცხორებაჲ წარწყმიდა. ვინაჲცა ვევლტოდით, საყუარელნო ძმანო, ყოველსა ბოროტსა გულისთქუმასა; ესე განვაგდოთ გულთაგან ჩუენთა; (169vA) ნუ ვჰრიდებთ ამას, რამეთუ არა ნაყოფიერ არს, არამედ მორჩილ[6] არს ეშმაკისა. არათუ ჴორცთა სენ არს, არამედ ნაგუემ[7] სულისა და წყლულ[8] გულისა; არა არს წყლულ, (99rD) არცა ნაგუემ,[9] არცა ბრძჯლ მოტყინარე. არა არს დადებაჲ სალბუნისაჲ,[10] ა(630vE)რცა ზეთი, არცა შესაკრველი.

ესე განმჭრის ჩუენ დაუჭნობელისაგან დიდებისა[11] წმიდათაჲსა;[12] ესე გამომკუეთს[13] (52rI) ჩუენ კრებულისაგან მათისა; ესე დამაღონებს ჩუენ ზეცით და მიწიერთა თანა შემაკრავს; ხე არს, ფურცლის მქონებელ, ხოლო ნაყოფისა — ყოვლად არა! რტო-ასხს[14] და მაღნარობს,[15] და მაღნარსა შინა მისსა იქცევიან ნაშობნი იქედნეთანი; მოჰკუეთე[16] ხე სიბოროტისაჲ[17] და ნაცვალად მისსა დაჰნერგე სულსა შინა შენსა ხჱ[18] ცხორებისაჲ[19] — პატიოსანი ჯუარი. სასოებანი[20] მაცხოვრისანი, ვნებანი სიკუდილისა მისისანი. სიყუარული მისი[21] იყავნ გულსა[22] შენსა, ვითარცა სამსტუროჲ, აღდგმული[23] ზღჳსკიდესა, მისსა მიმწოდებელი ნავთა[24] უფსკრულსა შინა ღელვაგუემულთაჲ,[25] (44vB) ნავთსადგურად ცხორებისა.

იღუაწე, ვითარცა კეთილმან მჴედარმან, რაჲთა მიემთხჳო გჳრგჳნსა.[26] ისმინე მეტყუელისაჲ:[27] კრძალულ იყვენით ძენი

1 მოჰმზადა ABHIK, მომზადა DE. 2 ჰჱროდიადა B. 3 დიდებისა HK. 4 უშჯულოთასა B, უსჯულოთასა ADEHK, უსჯ˜ლთჲსა I. 5 ოქროსა HK. 6 მორჩილ A, მორჩ BDE. 7 ნაგუჱმ AHK. 8 წყლულება A, წყლულ BDEHK. 9 ნაგუჱმ AHK. 10 სალბუნისა HK. 11 დიდებისა ABHIK, დიდებისაგან DE. 12 წმიდათასა HK. 13 გამომკუჱთს AHK. 14 რტო ასხ DE. 15 და მაღნარობს — K. 16 მოჰკუჱთე AHK. 17 სიბოროტისა HK. 18 ხჱ B, ხე ADEHIK. 19 ცხორებისა HK. 20 სს˜ბანი BD. 21 მისი — B. 22 გულსა + შინა H. 23 აღდგმული BDEI, აღდგომილი A. 24 ნავთაჲ I. 25 ღელვაგუჱმულთაჲ A, ღელვაგუჱმულთა HK. 26 გჳრგჳნსა A, გჳრგჳნთა BDE. 27 მეტყუჱლისაჲ A, მეტყ˜ლისა HK.

ისრაელისანი.[1] რაჟამს შჯულიერად[2] იღუაწო, მაშინ უცთომელად შეე(83rK)მეცნო ნიჭთაცა მეუფისათა.[3] მაშინ სცნა, ვითარმედ კეთილ და სახიერ და სარგებელ შემეცნებაჲ უფლისაჲ და თმენაჲ მისი და მცნებათა მისთა დაცვაჲ. (170rA) მაშინ აგრძნო ტკივილთაჲ, ვითარცა[4] სიზმრივ წარვლაჲ და ვითარცა გჯრგჯნი თავსა ზედა მეფისა, სამეუფოსა[5] თჳსსა[6] მჯდომარისასა დადგმული გექმნენ[7] შენ, სიხარული და მხიარულებაჲ; და სიხარული შენი არავინ მიგიღოს შენგან.[8] ხოლო მომეცინ ჩუენ უფალმან[9] პოვნად წყა(119vH)ლობაჲ წინაშე სახიერებისა მისისა,[10] აწინდელსაცა და ყოფადთა საუკუნეთა, რამეთუ მისსა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[11] (631rE)

მათთჳს, რომელნი თჳსითა უდებებითა დაეცემოდინ და მიზეზობდენ მიზეზთა ცოდვისათა, თავი ლთ.*

ძმაო, მარტოებისა ცხორებად სურვიელ ხარა? — კეთილისა საქმისა გსურის, უკუეთუ[12] ოდენ დაიცვა აღსასრულადმდე.[13] განიფრთხვე[14] უკუე[15] და ეკრძალე თავსა თჳსსა, ვითარცა ბრძენი, და ნუ ვითარცა არაბრძენი; ვითარცა მონაზონი, და ნუ ვითარცა უმონაზონოჲ,[16] რამეთუ არა არს ბრძოლაჲ[17] ჩუენი სისხლთა მიმართ და ჯორცთა, არამედ მთავრობათა მიმართ და ჴელმწიფებათა, სოფლის მპყრობელთა ბნელისა ამის საწუთოჲსათა,[18] სულთა მიმართ სიბოროტისათა ცის-ზედათა. (1)

განიფრთ(99vD)ხვე[19] უკუე[20] ვიდრე აღსასრულადმდე,[21] ნუუკუე,[22] იძლიო რაჲ შენ თჳსისა უდებებისაგან, სთქუა უგუნურებით: „მონაზონებადცა მოვედ და ვერცა აქა ვპოვე[23] გზაჲ[24] ცხორებისაჲ.[25]

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 41-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ი˜ბლისანი BDEHIK. 2 სჯულიერად ADEIK. 3 მ˜ფისთა H, მ˜ფისათა K. 4 ვ˜ა ABHIK, ვ˜რ DE. 5 სმ˜ფოსა K. 6 თჳსსა + ზედა DE. 7 გექმნენ AB, გექმნენ DEHK. 8 შენ ABHIK, შენგან DE. 9 უფალმან — K. 10 მისისაჲ I. 11 ამინ A, ა˜ნ BDHIK. 12 უკეთუ K. 13 აღსასრულამდე B. 14 განიფრთხუბ HK. 15 უკუბ AHK. 16 უმონაზუნოჲ ABI, უმონაზ˜ნჲ D, უმონაზონო K. 17 ბრძოლა K. 18 საწუთოსათა HK. 19 განიფრთხუბ HK. 20 უკუბ AHK. 21 აღსასრულამდე DE. 22 ნუუკუბ AHK. 23 ვპოე H. 24 გზა K. 25 ცხორებისა HK. (1) ეფეს. 6,12.

რაჲსა უვარ-ვჰყოფთ,[1] ძმაო,[2] მადლსა უფლისასა! რაჲსა ჰბასრობ[3] მონაზონებისა ცხორებასა! შენ არა გნებავს რგებაჲ, (52vI) არცა ტკივილი სულისათჳს შენისა, არამედ უფროჲსღა[4] თანა-წარტაცებულ (170vA) ხარ გულისთქუმათა შენთა[5] (45rB) და გემოსა გულისსიტყუათასა, და ჯერეთ მონაზონებისავე ცხორებასა მიზეზ-იდგამ? რამეთუ უკუეთუმცა დაგეცვნეს მცნებანი უფლისანი, არამცა დაცემულ იყავ, და უკუეთუმცა შიში ღმრთისაჲ შეგეყუარა, მასმცა დაეცვა სული შენი.

ხოლო შენ პირველად კანონი სამონაზონოჲსა[6] ცხორებისაჲ[7] არა დაიცევ; ამისსა შემდგომად ლოცვაჲ[8] შენი უდებ-ჰყავ!

დრკუდ მა(631vE)ვალობაჲ შეიყუარე და სიმდაბლე უფლისაჲ არა შეიყუარე; უფროჲსღა[9] მაღლადმზრახვალობაჲ გიყუარდა!

უაღრესთა შენსა[10] შეურაცხ-ჰყოფდ; მარხვაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა,[11] უწესოდ მჭამელობაჲ შეიყუარე!

მღჳძარებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, უძღები ძილი შეიყუარე!

სიწმიდე არა შეიყუარე; უფროჲსღა, ბილწებაჲ გიყუარდა![12]

სიმშჳდე და სიმდაბლე არა (120rH) შეიყუარე, უფროჲსღა, ამპარტავანებაჲ შეიყუარე!

მორჩილებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, ურჩებაჲ შეიყუარე![13]

გულისწყრომაჲ და რისხვაჲ არა მოიძულე, უფროჲსღა ჯდომაჲ და ძჳრისჯსენებაჲ შეიყუარე!

დაყუდებაჲ და ლოცვაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, ღაღადებაჲ და ფიცი შეიყუარე!

მყუდროებაჲ და კრძალულებაჲ არა დაიცევ, უფროჲსღა, კადნიერებაჲ სიცილითურთ შეიყუარე!

დუმილი და სიწრფოებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, მრავალმეტყუელებაჲ[14] და ძჳრისმეტყუელებაჲ[15] შეიყუარე!

---

1 უარ-ჰყოფ A, უარ-ვჰყოფთ B (aqetoumen) უვარ-ჰყოფთ DE, უარ-ჰყოფთ H, უარ-ვყოფთ I, უვარ-ვყოფთ K. 2 ძმაო AK (adelfe), ძმანო BDEI. 3 ჰბასრობ ABHIK, ჰბასრობთ DE. 4 უფროსღა HK. 5 შენთა] გ˜ნთა A. 6 სამონაზონოჲსა A, სამონაზუნოჲსა BI, სამონაზნოჲსა DE, სამონაზონოსა HK. 7 ცხორებისა HK. 8 ლოცვა HK. 9 უფროსღა HK. 10 შენთა IK. 11 უფროსღა HK. 12 გიყუარდა + და DE. 13 უფროჲსღა ურჩებაჲ შეიყუარე H. 14 მრავალმეტყუწლებაჲ A. 15 ძჳრისმეტყუწლებაჲ A.

ლმობიერე(171rA)ბით დგომაჲ ლოცვასა შინა არა შეიყუარე, უფროჲსღა, მიმო(83vK)განბნევაჲ გიყუარდა!

უპოვარებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, ვეცხლისმოყუარებაჲ შეიყუარე!

მოღუაწებაჲ და ტკივილთ-მოყუარებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, შუებაჲ[1] და ფუფუნებაჲ შეიყუარე!

თჳსითა ჴელითა მოქმედებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, მიმოსლვაჲ გიყუა(100rD)რდა!

ძმათ-მოყუარებაჲ არა შეიყუარე, უფროჲსღა, სიხარული ბოროტად გარდ(45vB)აქცევასა ზედა შეიყუარე!

თანალმობაჲ (632rE) ჭირვეულთაჲ არა შეიყუარე; უფროჲსღა ფიცხელ- და ულმობელ-ყოფაჲ შეიყუარე!

ჭირნი და ყუედრებანი[2] უფლისათჳს[3] არა შეიყუარენ, უფროჲსღა, წინამსხდომარეობანი და ქებანი შეიყუარენ!

შიში ღმრთისაჲ და სიყუარული მისი არა დაიცევ, ხოლო უშიშოებაჲ და ძმათმოძულებაჲ უფროჲსად შეიყუარენ![4]

და რასა[5] ვიტყჳ მერმეცა; ზეცი(53rI)სანი მოიძულენ[6] და ქუეყანისანი შეიყუარენ; და ჯერეთ მონაზონებისავე ცხორებასა[7] აბრალება? არა უწყია,[8] რამეთუ წერილ არს: „წარსწყმედს უფალი ყოველთა მეტყუელთა სიცრუვისათა“.[9] (1) და კუალად: „ნუცა იტყჳთ ღმრთისათჳს[10] სიცრუვესა,[11] რამეთუ ღმერთი მსაჯულ არს“. (2) ჰხედავა, ძმაო, რამეთუ მიზეზი ჩუენგან არს და[12] არა სხუათაგან!

თავადვე თჳსად[13] მოეგე, საყუარელო, და მოიქეც უფლისა[14] მიმართ ყოვლითა გულითა შენითა, რამეთუ არა ჰნებავს მას[15] სიკუდილი ცოდვილისაჲ, არამედ მოქცევაჲ და ცხორებაჲ მისი; რამეთუ ჰნებავს უფალსა ყოველთა ცხო(171vA)რებაჲ და[16] მეცნიერებასა ჭეშმარიტებისასა მოსლვაჲ, (3) რამეთუ სახიერ არს. (120vH)

1 შუბაჲ HK. 2 და ყუდრებანი (oneidismou~) AB] დაყუდებანი D, დაყუდებისანი EIK. 3 ო˜ჲთჳს IH. 4 შეიყუარენ + ზეცისანი მოიძულენ DE. 5 რასა ABDHI, რაჲსა E, რ˜ჲსა K. 6 ყოველივე ნიჭი ღმრთისაჲ მოიძულე DE] ზეცისანი მოიძულენ ABK. 7 ~ მონაზონებისა ცხორებასავე K. 8 უწყი K. 9 სიცრუჳსათა K. 10 ღ˜ჲთ˜ს EH. 11 სიცრუბსა HK. 12 და – BI. 13 თჳსსა BDEHIK. 14 ო˜ჲ EHK. 15 მას – DE. 16 და – E.

(1) ფს. 5,7. (2) ფს. 74,6-8. (3) შდრ. I ტიმ. 2,4.

იწყალა?[1] — არამედ ძალ-გიც განკურნებაჲ! დაეცია?[2] — არამედ აღდეგ! მხოლოდ ნუ განსცემ თავსა თჳსსა სრულიად წარწყმედად, რამეთუ თავადმან მაცხოვარმან ჩუენმან თქუა: „არა უჴმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ სნეულთა. არა მოვედ წოდებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა სინანულად“. (1) ვინაჲცა, საყუარელო ძმაო, თავს-იდევ და განგაზრახო შენ სიტყუაჲ; დაჯედ დაყუდებით და მოიღე წინაშე თუალთა შენთა შიში უფლისაჲ,[3] და შემოკრებითა გულ(632vE)ისსიტყუათა შენთაჲთა დაჯედ მათ[4] ზედა, ვითარცა მსაჯული, და ისწავე სლვაჲ გარდასრულთა ჟამთაჲ, ვინაჲთგან გიწყიეს მონაზონებისა ცხორებასა, რაჲთა გულისჴმა-ჰყო[5] შემოსრული შენ შორის მიზეზი, ესევითარისაგან დაწყნარებისა, და შეისწავე გულსა შინა შენსა სავნებელიცა და სარგებელიცა, თუ[6] ვინ[7] იქმნა მიზეზი ესოდენისა მის (46rB) ზღვევისა[8] შენისაჲ,[9] და მისსა მიმართ წყობაჲ ყავნ[10] აღსადგინებელად დაცემულებისა შენისა, რამეთუ, უკუეთუ შთავარდის ვაჭარი ჴელსა ნავთმბრძოლთასა,[11] ანუ თუ დაექცის ნავი და წარ(100vD)წყმდის[12] ტჯრთი, არა დაავიწყდებინ[13] მას ადგილი, სადა ტჯრთი წარწყმიდა, და უკუეთუ[14] შემდგომად მრავალთა ჟამთა შეემთხჳის წარვლაჲ ადგილისაჲ[15] მის, იჭჯთ წარჰვლინ[16] მას. ვიქმნეთ უკუე[17] ჩუენცა მსგავს მათდა; უფროჲს-(172rA)ღა, უბრძნეს მათსა, რამეთუ მათ განხრწნადი რაჲ სიმდიდრე[18] წარწყმიდეს, არა დაივიწყებენ ადგილსა, ხოლო ჩუენ უხრწნელი საფასე წარგჯწყმედიეს და უდებ-ვჰყოფთა?[19]

ვინაჲცა დაჯედ მყუდროებით, ვითარცა პირველ თქუმულ არს, და შემოიკრიბენ გულისსიტყუანი შენნი და მოუთხრიდ სულსა შენსა დღე და ღამე, რაჲთა ისწაო[20] (53vI; 48rK) მიზეზი

---

1 იწყ˜ლა D. 2 დაეცა DE. 3 უფლისაჲ AHK, ღმრთისაჲ DE. 4 მას HIK. 5 გულისჴ˜ჲ-ჰყო DEHIK. 6 თუ — DE. 7 ვინაჲ BDEI, ვინა HK. 8 ზღუᲘვისა HK. 9 შენისა HK. 10 ყავნ — A. 11 ნავთმბრძოლთასა A, ნავითმბრძოლთასა BDEHK, ნავთ-მბრძოლთაჲსა I. 12 წარწყმდის AH, წარწყმიდის BIK, წარრწყმდის D. 13 დაავიწყდების A, დაავიწყდებინ BDEHIK. 14 უკუეთუ — A. 15 ადგილისა HK. 16 წარვლინ K. 17 უკუᲘ HK. 18 საწუთოჲ I, საწუთო K. 19 უდებ-ვჰყოფთაა A, უდებ-ვყოფთა K. 20 ისწავო HIK.

(1) მათე 9,12-13; მარკ. 2,17; ლუკა 5,31-32.

ესევითარისა მის[1] ზღვევისა და დაქცევისაჲ, და განჰმართო, ნუუკუე[2] დასაბამითგანვე კადნიერებაჲ მოიგე და კადნიერებამან მან გარდააქცინა კეთილადმსახურებისა[3] გულისსიტყუანი შენნი და წესნი განხრწნნა და ლირბ და ურცხჳნო გყო, ნუსადა მრავალმეტყუელებისა(121rH)გან[4] აღმოიჭჳრა[5] (633rE) სავნებელმან; ნუუკუე[6] ნაყროვნებისაგან იქმნა მიზეზი; ნუუკუე[7] ურჩებისაგან იქმნა[8] სავნებელი! ნუუკუე[9] ნებებისაგან[10] საჭმელთა თითოსახისა[11] ადგილებისათა; ნუუკუე[12] მიზეზითა მსახურებისა და მიმოგანბნეულებისაჲთა უდიდესნი ბოროტნი შეგემზადნეს! ესე რაჲ სცნა, მოიკუეთე[13] კადნიერებაჲ და ურცხჳნოებაჲ კრძალულებისა მიერ!

ნუ გრცხუენის[14] მ ა ჩ უ ე ნ ე ბ ე ლ[15] წოდებად მათგან, რომელნი უარ-ჰყოფდენ[16] მცნებათა უფლისათა! ცხად არს, ვითარმედ არა ძმისა განმართვისათჳს შემოიღებენ ჴსენებასა მაჩუენებლობისასა,[17] რაჲთა, შეიკდიმოს რაჲ ძმამან, ურიდ და ურცხჳნო იქმნეს და უცხო სამართალისა[18] ცნობისაგან, რამეთუ იგინი განკრ(172vA)ძალულთა მ ა ჩ უ ე ნ ე ბ ე ლ(46vB)ა დ[19] სახელ-სდებენ, რომელთა მიმართ მეუფე[20] იტყოდა: „ორგულო, აღმოიღე პირველად დჳრე[21] თუალისაგან შენისა, და მაშინღა იხილო აღმოღებად წუელი[22] თუალისაგან ძმისა შენისა“. (1) ნუ გეკდიმების უკუე[23] ყუედრებათაგან,[24] ძმაო საყუარელო, ნუცა აღიღებ უსწავლელობასა, რამეთუ უსწავლელთა სიკუდილი შეემთხუევის.[25]

იტყჳს წმიდაჲ წერილი: „უკუეთუ გული ჩუენი არა გუგმობდეს ჩუენ, კადნიერებაჲ გუაქუს ღმრთისა[26] მიმართ“. (2) და

---

1 მის – K. 2 ნუუკუ̃ AHK. 3 კეთილადმსახურებისა + შენისა IK. 4 მრავალმეტყუ̃ლებისაგან A. 5 აღმოგიჭურა H. 6 ნუუკუ̃ AHK. 7 ნუუკუ̃ AHK. 8 მიზეზი; ნუუკუე ურჩებისაგან იქმნა – E. 9 ნუუკუ̃ AHK. 10 ნებებისაგან ABHK, ვნებისაგან DE. 11 თითოსახეთა A, თითოსახისა BDEHIK. 12 ნუუკუ̃ AHK. 13 მოიკუ̃თე HK. 14 გრცხუ̃ნის HK. 15 მაჩუ̃ნებელ AHK. 16 უარ-ჰყოფენ A, უარ-ჰყოფდენ BDEIK, უვარ-ჰყოფდენ H. 17 მაჩუ̃ნებლობისასა AHK. 18 სამართლისა BDE. 19 მაჩუ̃ნებელად AHK. 20 მეუფე B, მფ˜ ADEHIK. 21 პირველად დჳრე – E (D-ში ეს სიტყვები სრულიად წაშლილია). 22 წუ̃ელი AHK. 23 უკუ̃ AHK. 24 ყუ̃დრებათაგან AHK. 25 შეემთხუ̃ვის AHK. 26 ღ˜ჲ EHI.

(1) მათე 7,5; ლუკა 6,42. (2) I იოანე 3,20-21.

სხუასა შინა იტყჳს მოციქული პეტრე: „უკუეთუ იყუედრებით[1] სახელი(101rD)სათჳს ქრისტჱსისა, (1) ნეტარ ხართ, რამეთუ დიდებისა და ღმრთისა[2] სული თქუენ ზედა განსუენებულ[3] არს. ნუმცა ვის თქუენგანსა ევნების, ვითარცა მკლველსა,[4] ანუ ვითარცა მპარავსა, ანუ ვითარცა უცხოჲს[5] განმგესა, ხოლო უკუეთუ ვითარცა ქრისტიანესა,[6] — ნუ ჰრცხუენინ, და ადიდებდინ ღმერთსა სახელსა ამას ზედა. და უკუეთუ მართალი ძლით ცხონდეს (633vE) უღმრთოჲ და ცოდვილი სადა გამოჩნდეს!“ (2)

ივლტოდე უკუე[7] კადნიერებისაგან და სიცილისა, რამეთუ არა სარგებელ ეყოფვის[8] სულსა შენსა, რამეთუ რაჲ ნაწილი უც მორწმუნესა ურწმუნოჲსა თანა! ეგრეთვე ნაყროვნებაჲცა[9] მომწყე[10] მარხვისა[11] მიერ, და ვეცხლისმოყუარებაჲ — მო(54rI)ღუაწებითა და უპოარებითა,[12] მრავალმეტყუელებაჲ — დუმილითა, არაწმიდებაჲ — მოთმინებითა[13] სენაკსა შინა, სულმოკლებაჲ — ჴსენებითა ყოფადთა კეთილთაჲთა, ურჩებაჲ — სიმდაბლითა.

ხოლო უკუეთუ მიზეზითა ტკივ(173rA)ილთ-მოძულეობისაჲთა[14] ბოროტი მოგიმზადა შენ მტერმან, ამიერითგან წმიდად (121vH) დაიცევ თავი თჳსი და ნუ ეზიარები ცოდვათა უცხოთა, რამეთუ ჩემისაებრ ცნობისა მგონიეს, ვითარმედ დასაბამ ბოროტთა გექმნა შენ კადნიერებაჲ, და მან ურცხჳნო გყო შენ, რომლისათჳს იტყჳს: „ნეტარ არს კაცი, რომელი ყოველთაგან ძრწინ კრძალულებისათჳს. (47rB)

რაჲ შესაძინელი აქუს სოფელსა, ძმაო, ანუ რასა კეთილსა მიჰმადლებს იგი მოყუარეთა მისთა![15] ისუა ვინმეა ცოლი? — აჰა დასაბამი ზრუნვისაჲ! შვაა ძეცა? — აჰა სხუაჲ ზრუნვაჲ! იშვაა[16] სხუაჲცა? (84vK) — უმეტეს არს ზრუნვაჲ![17] მოუკუდაა[18]

---

1 იყუჱდრებით AHK, იყუარებით DE. 2 ღ˜ჲ EHIK. 3 განსუჱნებულ AH. 4 მკულელსა I. 5 უცხოს HK. 6 ქ˜ტეანესა A, ქ˜ეანესა BIK, ქ˜ენესა H. 7 უკუჱ HK. 8 ეყოფჳს H. 9 ნაყროვანებაცა I. 10 მომწყე (damason) — დაძლეული. 11 მარხჳსა HIK. 12 უპოვარებითა HI. 13 მოთმინებაჲ DE. 14 ტკივილთმოძულებისაჲთა B, ტკივილთ-მოძულეუბისაჲთა D, ტკივილთ-მოძულეობისაჲთა AE, ტკივილთ-მოძულეობისათა IK. 15 მისთა ABHIK, თჳსთა DE. 16 იშვა A, იშვაა BDEI. 17 იშვაა სხუაჲცა? უმეტეს არს ზრუნვაჲ — H. 18 მოუკუდაა ABHIK, მოკუდაა DE.

(1) ქ˜სისა ABDHK. (2) I პეტრე 4,14-18.

შვილი? – დაუტევა მშობელთა თჳსთა გლოვაჲ! ხოლო უკუეთუ ცოცხალი იგი ჰავცნობა[1] და გულარძნილ იპოვის, ტკივნეულ არნ მისთჳს უფროჲს, ვიდრეღა მომკუდრისა[2] მისთჳს. რაჟამს მოუჴდის ქმარსა სიკუდილისა თჳსისა ჟამი, უძჳრეს სიკუდილ-ისა (108rC) შეჰრაცხნ[3] ჭირსა თანამცხორებელისასა, რამეთუ ცოლი თ(634rE)ჳსი დაუტევა ქურივად, და შვილნი თჳსნი – ობლად.

ამის ყოვლისაგან განუთავისუფლებიე შენ უღელსა ქრისტ-ᲬᲡსა,[4] მონაზონო, და ვითარ კუალად ძუელთავე[5] მიმართ გნებავს მიქცევაჲ! ნუ განსწირავ თავსა თჳსსა და იტყჳ, ვითარმედ: „ვერ შემძლებელ ვარ ცხორებად!“

შიში ღმრთისაჲ შეიყუარე ყოვლითა სულითა შენითა და მან განკურნნეს[6] წყლულებანი შენნი და მოუწყლველად დაგიცვას ამი(101vD)ერითგან, რამეთუ რაოდენჟამ შიში ღმრთისაჲ (173vA) შეიყუაროს სულმან შენმან, არა შეჰვარდე[7] მახეთა ეშმაკისათა, არამედ იყო, ვითარცა არწივი, სიმაღლედ მფრინვალე, ხოლო უკუეთუ შემდგომად ამისსა უდებ-ყოს სულმან შიში ღმრთისაჲ, დარღუეული[8] სიმაღლეთაგან, იკიცხევის[9] უქუენაესთაგან,[10] რო-მელთა დაუყვნიან[11] რაჲ თუალნი მისნი, მიზიდვიდიან მას ვნება-თა მიმართ უპატიოებისათა, ვითარცა ჯარსა შეუღლვილსა სა-ბლითა. ვინაჲცა, საყუარელო ძმაო, ვზრუნვიდეთ თავთა თჳსთა ცხორებისათჳს;[12] ვზრუნვიდეთ სიკუდილისა ჟამისათჳს; მოვი-ძულნეთ სო(54vI)ფლიონი საქმენი, რამეთუ ესე ყოველნი აქა დაშთებიან. ესენი დღისა მისგან ჭირისა ვერ გამომიჴსნიან ჩუენ,[13] რაჟამს ვინანდეთ და არას გუერგებოდის;[14] რაჟამს ვჰლოცვი-დეთ[15] განტე(47vB)ვებად ჩუენდა, და არავინ იყოს განმტევებელ!

ვაჲმე, ვაჲმე, ვითარი შიში ყოფად არს ჟამსა (122rH) მას სიკუდილისასა, რაჟამს სული განეყოფვოდის[16] ჴორცთაგან! მა-

1 ჰავცნობაჲ EHIK. 2 მომკუდრი A. 3 შერაცხნ K. 4 ქ᾽სსა ADHIK. 5 ძუელთავე A, ძუᲬლთავე HK. 6 განკურნნეს + ყოველნი HIK. 7 შთაჰვარდე AH, შეჰვარდე BDEI, შთავარდე K. 8 დარღუᲬული AHK. 9 იკიცხევების A, იკიცხების BDEIK, იკიცხევის H, + უკუᲬ H. 10 უქუᲬნაესთაგან AHK. 11 დაუყვნიან ABI, დაუყვნან DE, დაუყუნიან H. 12 ცხოვრებისათჳს H. 13 ჩუენ – B. 14 გუᲬრგებოდის AHK. 15 ვჰლოცვიდეთ ABI, ვილოცვიდეთ DE, ვჰლოცჳდეთ H, ვლოცვიდეთ K. 16 განეყოფოდის K.

შინ არცა მამაჲ თანამოგზაურ იყოს ძისა,[1] არცა ძე — მამისა, (634vE) არცა დედაჲ ასულისა, არცა ცოლი — ქმრისა, არცა ძმაჲ — ძმისა, თჳნიერ ხოლო (108vC) თითოეულისა საქმენი თჳსნი, რომელ ქმნნა, კეთილნი გინა ბოროტნი, ვინაჲცა წინა-წარვიძღუანნეთ თავთა თჳსთათჳს საქმენი კეთილნი, რაჲთა, რაჟამს მივიდეთ, შემიწყნარნენ ჩუენ საუკუნეთა მათ[2] საყოფელ-თა,[3] ქალაქსა წმიდათასა, სიხარულსა მას და მხიარულებასა გამოუთქუმელსა და (174rA) გამოუთარგმანებელსა.

უკუეთუ გნებავს, საყუარელო, თჳთ თავადი იგი მეუფე[4] ამიერთაგანვე[5] მეგობრად მოიგე. რაოდენისა დიდებისა პოვნაჲ გგონეს, ძმაო, უკუეთუ[16] ამიერითგანვე მეგობრად მოიგო თჳთ მეუფჱ[7] დიდებისაჲ, რამეთუ ვითარ-ეგე შენ აქა პატივ-სცემ[8] მას, ეგევითარივე პატივი მოგცეს შენ მუნ; და ვითარცა ჰმონებ მას აქა, ესოდენცა მან[9] გახაროს შენ მუნ. რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „მე მადიდებელნი ჩემნი ვადიდნე, ხოლო შეურაცხის-მყოფელნი ჩემნი უპატიო[10] იქმნნეს“.[11] (1) პატივ-სცემდ[12] მას ყოვლითა სულითა შენითა, რაჲთა ღირს გყოს პატივსა წმი-დათასა.

რაჲთა უკუე[13] ჯერ-არს მოგებაჲ მისი? — შეწირე მისსა ოქროჲ და[14] ვეცხლი: იხილო თუ შიშუელი,[15] შემოსე; უცხოჲ შეიტკბე;[16] ხოლო უკუეთუ არარაჲ[17] ამათგანი გაქუს შენ, მოარ-თუენ[18] მას (102rD) სხუანი სახენი, ოქროჲსა და (85rK) ვეცხლ-ისა[19] უპატიოსნესნი: სარწმუნოებაჲ, სიყუარული, მარხვაჲ, მოთ-მინებაჲ, სიმდაბლე, სულგრძელებაჲ; განეყენე ძჳრისზრახვისა-გან, დაიცვენ თუალნი შენნი არა-ხედვად[20] ამაოებისა,[21] და ყელნი — არა-საქმედ უსამართლოებისა; (635rE) მოაქციენ ფერჴნი გზ-ისაგან ბოროტისა; ნუგეშინის-სცემდ სულმოკლეთა, უძლურთა

1 ~ თანამოგზაურ იყოს მამა ძისაჲ IK. 2 მათ IK. 3 საყოფელსა E. 4 მეუფე AB, მ˜ფჱ DEHIK. 5 ამიერითგან IK. 6 უკეთუ K. 7 მეუფჱ B, მ˜ფჱ ADEHIK. 8 პატივს-სცემ H. 9 მან — IK. 10 უპატიო ABHI, უპატივო DEK. 11 იქმნნენ AB, იქმნენ DEIK, იქმნნეს H. 12 პატივს-ვსცემდ H. 13 უკუჱ AHK. 14 და — IK. 15 შიშუჱლი AHK. 16 შეიკრიბე BDE, შეიტკბე AHIK. 17 არარაჲ ABHK, არაჲ D. 18 მოართუჱნ AHK. 19 ვევეცხლისა D. 20 არა-ხილვად H. 21 ამაოებასა HIK.

(1) მეფ. 2,30.

თანა-გელმოდენ; (51rB) მიეც წყურიელსა სასუმელი გრილი; მიეც მშიერსა ნა(109rC)ტეხი პურისაჲ, რომელ-იგი გქონან, მათგანივე, რომელ-იგი მან მოგმადლნა[1] შენ, მოარ(174vA)თუ[2] მასვე, რამეთუ ორნი იგი მწული(55rI)ლნი ქურივისანი არა განსთხინა ქრისტემან.

რაჲ-მე ითხოვა ელია ქურივისაგან? ანუ არა მცირედი წყალია ჭურჭლითა და კუეზაჲ[3] ერთი პურისაჲ?[4] –

და აღდგა ელია და წარვიდა სარეფთად[5] სიდონისა,[6] და მიეახლა ბჭეთა მის[7] ქალაქისათა; და აჰა, ქურივი დედაკაცი შეჰკრებდა შეშასა, და კმა-ყო[8] (122vH) ელია უკუანა[9] მისსა და თქუა: „მეც[10] მე მცირე წყალი ჭურჭლითა, და ვსუა!“ და წარვიდა მოღებად.[11] და კმა-ყო[12] ელია უკუანა[13] მისსა და ჰრქუა:[14] „მომართუ მე[15] მცირე პური კელითა შენითა!“ (1)

ჰხედავა, საყუარელო, რაჲთა იზარდებოდეს წმიდანი წინაჲსწარმეტყუელნი? – მცირითა წყლითა და კნინოდენითა ნატეხითა პურისაჲთა, და მასცა იწროებით! რამეთუ ყოველი მოსწრაფებაჲ აქუნდა აღთქუმულთა[16] მათ მიმართ კეთილთა ზეცისათა.

შევიყუაროთ უკუე[17] ჩუენცა, საყუარელნო ძმანო, გზაჲ იგი წმიდათაჲ; ვიდრე გუაქუს-ღა ჟამი, ვჰყოფდეთ მას[18] შინა ნაყოფთა, ღირსთა სინანულისათა; (2) ნუ წარვსწყმედთ ჟამსა სინანულად მარჯუესა;[19] ნუცა განვსცხრებით ოცნებითა ამის სოფლისაჲთა, ნუცა თანა-შევაქუსავთ თავთა თჳსთა[20] კაცთა თანა უშიშოებითა ღმრთისაჲთა მოქმედთა საქმისა თჳსისათა; ნუცა ვჰბაძავთ[21] ს(635vE)აქმეებსა[22] თჳსისა ცხორებისა შეურაცხისმყოფელთასა, სიტყჳსაებრ (175rA) მოციქულისა: „განხრწნიან ჩუეულებათა[23] კეთილთა ზრახვანი ბოროტნი“. (3) და სხჳთ (109vC) თქუმულ არს: „შვილო, შეუდეგ ჩემსა სწავლასა, და ნუ დაუ-

1 მოგმადლა H. 2 მოართუ AHK, მოართუწნ B, მიართუ DE. 3 კუწზაჲ A, კუწზა HK. 4 პურისა HK. 5 სარეფთას A, სარეფთად BDEIK. 6 სიდონიაჲსა ABD, სიდონიაჲსსა IK, სიდონიასსა H, სიდონისა (th~ Sidwno~) E (იხ. III მეფ. 17,9). 7 მის – AH. 8 კმა-ყო A, კ˜ჲ ყო E, კმა-უყო I, კ˜ჲ-უყო HK. 9 უკანა H. 10 მეც + მეც A. 11 მოღებებად A. 12 კ˜ჲ ყო EHK. 13 უკანა H. 14 ჰრქუა AHI, თქუა BDEK. 15 მე – AHIK. 16 თქმ˜ლთა K. 17 უკუწ AHK. 18 მათ HIK. 19 მარჯუწსა AHK. 20 ჩუენთა ABHIK, თჳსთა DE. 21 ჰბაძავთ A. 22 ს˜ქმებსა BDHIK. 23 ჩუწულებათა AHK.

(1) III მეფ. 17,5-11. (2) შდრ. მათე 3,8; საქმე 26,20. (3) I კორ. 15,33.

ტეობ, არამედ დაიცვენ თავისა შენისა ცხორებად საუკუნოდ. გზასა უღმრთოთასა ნუ მიხუალ, ნუცა ჰბაძავ გზასა[1] უშჯულოთასა.[2] (102vD) რომელსაცა ადგილსა დაბანაკებულ იყვნენ, (51vB) ნუ მიხუალ მუნ, მისდერკ მათგან და ევლტოდე, რამეთუ არა დაიძინიან, უკუეთუ[3] არა ბოროტი ყვიან. მიღებულ არს ძილი[4] მათგან და არა დაიძინებენ, რამეთუ იზარდებიან საზრდელითა უღმრთოებისაჲთა. დაითრვებიან ღჳნითა უშჯულოთაჲთა,[5] ხოლო გზანი მართალთანი მსგავსად ნათლისა ბრწყინვენ. წინა-უძღჳან და[6] განანათლებენ, ვიდრემდის წარიმართოს დღე". (1)

და კუალად იტყჳს: „ნუ იქმნები მოყუას კაცისა მრისხანისა, და მეგობარსა გულმწყრალსა ნუ თანა-ექცევი; ნუუკუე[7] ისწაო[8] რაჲმე გზათა მისთაგან (55vI) და მიიღო საფრჴედ[9] სულისა შენისა". (2)

და კუალად სხჳთ იტყჳს: „ესე არიან ჴურღმულნი ურწყულნი, ნისლნი გრიგალისაგან დევნულნი,[10] რომელთადა არმური[11] ბნელისაჲ[12] საუკუნოდ დამარხულ არს. ზეშთა[13] სიზრქით ამაოებით მეტყუელებითა[14] (123rH) მოინადირე(85vK)ბენ გულისთქუმასა შინა ჴორცთასა ბილწებითა მცირეთა მათ მლტოლვარეთა საცთურსა შინა ქცევად, აზნაურებისა აღმთ(175vA)ქუმელობითა მ(636rE)ათდა, და თჳთ მონა არიან[15] ხრწნილებისა. რამეთუ რომლისაგანცა ვინ ძლეულ არნ, მისდაცა დამონებულ არნ. რამეთუ უკუეთუ ივლტოდეს ბილწებათაგან ამის სოფლისათა, მეცნიერებითა უფლისა[16] ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა,[17] და კუალად მათდავე შეთხზვად იძლევიან, ექმნა მათ უკუანაჲსკნელი უძჳრეს პირველისა". (3)

---

1 გზათა HIK. 2 უშჯულოთასა B, უსჯულოთასა ADEHK, უსჯ˜ლოთ˜ჲსა I. 3 ვიდრე DE, უკუჱთუ B, უკ˜თუ AHIK. 4 ძალი A, ძილი (o upno~) BDEHIK. 5 უშჯულოთაჲთა B, უსჯულოთაჲთა ADEI, უსჯულოთათა HK. 6 და + და I. 7 ნუუკუჱ ACHK. 8 ისწავო BK, ისწაო ACDEHI. 9 საფრჴედ BHIK, საბრჴედ ACDE. 10 გრიგალისა გ˜ნდევნ˜ლნი H. 11 ალმური BHIK, არმური ACDE. 12 ბნელისა H. 13 ზეშთა ABCHIK, ზესთა DE. 14 მეტყუჱლებითა A, მეტყუელებითა BI, მეტყუელისაჲთ DE. 15 არნ H. 16 ო˜ჲ EHK. 17 ქ˜სითა ABDEHK, ქ˜ესითა C.

(1) იგავნი 4,13-18. (2) იგავნი 22,24-25. (3) II პეტრე 2,17-20.

და კუალად სხჳთ იტყჳს: (110rC) „გლოცავ თქუენ კრძალ-
ვად[1] განწვალებისა[2] და დაბრკოლების მოქმედთა მათგან, გარ-
ეგან სწავლისა მის, რომელი თქუენ გისწავიეს ყოფად, განე-
შორენით მათგან, რამეთუ ესევითართა მათ უფალსა ჩუენსა
იესუ ქრისტესა არა ჰმონიან, არამედ თჳსსა მუცელსა, და ტკ-
ბილმეტყუელებითა[3] და კურთხევითა აცთუნნიან[4] გულნი უმან-
კოთანი. (1)

ვევლტოდით უკუე[5] ვრცელსა მას გზასა, მიმყვანებელსა წარ-
საწყმედელად, და გუს(52rB)უროდენ[6] იწროჲსა[7] მისთჳს, რომე-
ლი მიგჳყვანებს ცხორებად და სასუფეველად საუკუნოდ. (2)
ვიტკივნოთ აქა ნებსით,[8] პირველ მუნ ტკივილადმდე[9] ჩუენდა
უნებლიეთ. მოვიძულოთ ვნებული სოფელი და ვნებული საწუ-
თოჲ. ვყვნეთ წრფელ ალა(103rD)გნი თავთა თჳსთანი; შევიყუარ-
ოთ მოსწრაფებაჲ; სულითა მდუღარე ვიყვნეთ (3) უფლისა[10]
მიმართ; ვტიროდით აქა ნებსით,[11] რაჲთა მოწყალე ვყოთ რაჲ
ღმერთი, მიკსნნეს ჩუენ საუკუნოჲსა მისგან ტირილისა[12] და
ღრჭენისა კბილთაჲსა! (176rA) შევიყუაროთ გლოვაჲ, რამეთუ
ქრისტჱს[13] მცნება[14] არს, რომელმან-იგი თქუა: „ნეტარ იყვნენ
მგლოვარენი, რამეთუ იგინი ნუგეშინისცემულ იყვნენ“. (4)

გულად-ვიხუნეთ, საყუარელნო ძმანო, ზღჳთ მა(636vE)ვალნი,
ვითარსა ჭირსა თავს-იდებენ ბრძოლითა ზღჳსაჲთა და განვლი-
თა დიდთა ღელვათაჲთა, რაჟამს ვინმე მათგანმან აღასრულოს
წელიწადი მიზდურობისა[15] თჳსისაჲ, არღარა იგონებს ჭირთა,
რომელნი შეემთხჳნეს ბრძოლასა შინა ზღჳსასა, სიხარულისათ-
ჳს, რამეთუ მიიღო აღსავსედ სასყიდელი თჳსი; (56rI) უფროჲს-
ღა, უწადიერეს იქმნის ნავით მავალობად.

გარნა მათ რაჟამს აღასრულონ, მაშინ იწყებენ, (110vC) ხოლო
ჩუენ, ძმანო, (123vH) უკუეთუ მივიწინეთ კეთილად სრულ-ყო-

1 კრძალუვად C. 2 განწვალების BIK, განწვალებისა ACDE. 3 ტკბილ-
მეტყუჱლებითა A. 4 აცთუნნია B. 5 უკუჱ ACHK. 6 გსუროდენ C. 7
იწროსა I. 8 ნებსით ACH, ნეფსით BDEIK. 9 ტკივილამდე BDE. 10 ო˜ჲ
I. 11 ნებსით ACH, ნეფსით BDEIK. 12 ტკივილისა B, ტირილისა ACDE-
HIK. 13 ქ˜ს AHK, ქ˜ეს C. 14 მცნ˜ბჲ HIK. 15 მიზდურობისა BHIK,
მისდურობისა ACDE.

(1) რომ. 16,17-18. (2) შდრ. მათე 7,13-14. (3) რომ. 12,11. (4) მათე 5,4.

ფად წინამდებარესა ჩუენდა ღუაწლსა, არღარა საჭიროდ წინა-
მედვას ჩუენ მისვე გზისა მიმართ კუალად მავალობაჲ, რომელი-
ესე შეუძლებელ არს.

მცირე[1] არს ღუაწლი, ძმანო, და მიუთხრობელ სასყიდლისა
კულად-გებაჲ! განვიფრთხოთ, საყუარელნო, საქმედ უფლისა[2]
ყოვლითა გულითა და ძალითა, ვიდრე ჟამი გუაქუს-ღა,[3] რამეთუ
ვითარ-იგი[4] შეუნანებელ არიან მადლნი და ჩინებანი მისნი წმი-
დათათჳს, (1) ეგრეთვე წინააღმდგომნი დასაბამითგან წინააღმდგო-
მთათჳს განმზადებულ არიან. ვინაჲცა, ნეტარ არს კაცი, რომელსა
ეშინის უფლისა,[5] (2) რამეთუ მის მიერ მიიღოს გჳრგჳნი, რომე-
ლი განუმზადა მოყუარეთა თჳსთა. (3) (52vB) მისსა დიდებაჲ
უკუნისამდე, ამენ.[6] (176vA)

ძმისა მიმართ დაცემულისა, და სინანულისათჳს, თავი მ.*

მორჩილებასა ქუეშე[7] სულიერისა მამისასა მსხდომთა შთა-
უგდებს (86rK) მტერი და ეტყჳს:[8] „განეშორე ამიერ და მკჳდრობდ
თჳსაგან, და უფროჲს განისუენო!“[9] და უკუეთუ თანა-მიჰყვის
ძმაჲ ესევითარ(637rE)თა გულისსიტყუათა, განეშორის ძმათაგან.
და უკუეთუ იხილის მტერმან, ვითარმედ მცირედ ფრთხილ არს
გულისსიტყუაჲ ძმისაჲ, შთაუგდებნ მას და ეტყჳნ: „შევედ უში-
ნაგანესად უდაბნოდ!“

და ვითარცა მცირედჟამ დაჯდის ძმაჲ იგი უდაბნოს, მაშინ
მოართჳს (103vD) მას კეთილისმოძულემან მტერმან გულისსი-
ტყუაჲ მოწყინებისაჲ და მოაკსენებნ მიმყოვრებასა ჟამისასა და
სიძჳრესა საკმართასა და უძლურებასა სიბერისასა და შრომასა
უდაბნოჲსასა, და უძლის თუ რაჲთმე მტერმან შერყევაჲ ძმისაჲ
(111rC) მის, აღმოჰფხურის იგი მიერ, და მიიყვანის მახლობელად
დაბისა ანუ ქალაქისა, და მაშინღა ზედა-დაურთის მას სიძვაჲ.

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 42-ე თავადაა აღრიცხული.

1 მცირე ABCHIK, მცირედ DE. 2 ო˜ჲ EHIK. 3 გაქუს-ღა I. 4 ვითარ-
იგი ABC, ვითარ იგინი DE. 5 ო˜ჲ EI. 6 ამინ BDE, ა˜ნ ACHIK. 7 ქუ˜ეშე
ACK, ქ˜შ˜ DEH. 8 ეტყჳნ I. 9 განისუ˜ნო AHK.

(1) რომ. 11,29. (2) ფს. 111,1. (3) I კორ. 2,9.

და ვითარ-იგი ეკრძალებინ ძმაჲ არა-შესლვად ქალაქად, არცა[1] მიახლებად სოფლებსა, მაშინ იხილის რაჲ მტერმან გულისსიტყუაჲ იგი ძმისაჲ, აღძრვანი და ჴელოვნებანი თჳსნი მოიღონნის, რომელთა მიერ ჰნებავნ დაკუეთებაჲ[2] ძმისაჲ მის, რომელთაგანი ერთი ესე არს:

ერთსა უკუე[3] დღეთაგანსა, დაყუდებულ რაჲ არნ ძმაჲ[4] სენაკსა შინა, მოჰმზადის დედაკაცი რეკად (177rA) მისსა,[5] მიზეზითა (56vI) რეცა (124rH) შეცთომილებისა, და სულმოკლებისაჲთა, ვითარმცა მოწყალებისა ძლით მისრულ იყო, ანუ მიზეზ-იდგის მეცნიერისა მისისა მონაზონისა ძიებაჲ. ვინაჲცა ძმამან განაღის რაჲ კარი, პოვის დედაკაცი მდგომარედ[6] წინაშე სენაკისა თჳსისა, და თქჳს დედაკაცმან: „უფალო ამბა, სადა იყ(53rB)ოფების იგი ვინმე მონაზონი? რამეთუ აჰა, მიდრეკილ არს (637vE) დღჱ![7] ყავ სიყუარული და შემიწყნარენ ჩუენ ღამესა ამას შინაგან კართა სენაკისა შენისათა, ნუსადა შეცთომილნი შემჭამნენ[8] ჩუენ მჴეცთა!“ მრვალგზის სხუაჲცა თანა-მბასრობელი თჳსი ჰყავნ[9] მის[10] თანა დედაკაცი; ნუუკუე[11] წარსაგებელნიცა ეტჳრთნიან და საკმარნი, რომლითა ეგულებინ[12] მონადირებაჲ ძმისაჲ.[13]

მაშინ ძმაჲ იგი იბრძოლებინ[14] ორკერძოთაგან გულისსიტყუათა და ეშინინ, ვითარცა უწყალოსა, განვრდომად მცნებისაგან, და კუალად, ნუუკუე[15] მიზეზითა კეთილისაჲთა მონადირებულ ყოს სული თჳსი.

ხოლო რაჲთა არა განვავრცოთ[16] სიტყუაჲ, იძლიის მონაზონი იგი გულისთქუმითა. (111vC)

და შემდგომად უშჯულოებისა[17] აღსრულებისა, უკუეთუ ინების განვლინებაჲ მისი, მიუგის მან და ჰრქჳს: „რაჟამს დამამდაბლე მე, აწღა განმავლინება შენგან, რაჲთა სადა წარვიდე ანუ ვითარ ვეჩუენო[18] პირსა მშობელთა ჩემთასა! ანუ (177vA) შესა-

1 არცაღა C. 2 დაკუჱთებაჲ ACHK. 3 უკუჱ ACHK. 4 ძმაჲ + იგი IK. 5 მისა H, მისსა + და A. 6 მდგომარე K. 7 დღჱ B, დღე ACDEHIK. 8 შემჭამნეს K. 9 ჰყ˜ვნ D. 10 მის – K. 11 ნუუკუჱ ACHK. 12 ეგულების ACH, ეგულებინ BDEK. 13 ძმისა HK. 14 იბრძოლების AC, იბრძოლებინ BDEHK. 15 ნუუკუჱ ACHK, ნუუკუე B] უკუე რამეთუ DE. 16 განვაგრძოთ IK. 17 უშჯულოებისა BCK, უსჯულოებისა ADEHI. 18 ვეჩუჱნო ACHK.

ძლებელ არსა დაფარვაჲ საქმისაჲ[1] ამის? ზედა-მიწევნით უწყოდე, ჰ მონაზონო, ვითარმედ (104rD) არღარა განგეყენები შენ, არამედ შენ თანა ვჯდე სენაკსა შინა შენსა, და სადაჲთცა[2] გინებს, მზრდიდი მე!"

მაშინ იწყის მონაზონმან მან[3] გოდებად თავისა თჳსისა, რამეთუ ყოვლად განაღო კარი სენაკისა თჳსისაჲ.

ესე რაჲ გიცნობიეს, ჰ მონაზონო, დაიცევ თავი თჳსი, რამეთუ უკუეთუ შთაჰვარდე მახეთა მისთა, შრომითღა უძლო განრომად, ვითარცა თქუმულ არს, ვითარმედ: „ბაგეთა მიერი(86vK)თა (638rE) საფრჴითა[4] გარდადრიკა იგი". (1)

ვინაჲთგან უკუე[5] წინა-უწყი, რაჲ არს უკუანაჲსკნელი ცოდვისაჲ, და ვითარსა უპატიოებასა ამისსა შემდგომად მიჰმადლებს მჴუმეველთა მისთა, ივლტოდე გემოჲსაგან ვნებულისა, რამეთუ ნაყოფნი მისნი ნაყოფ სირცხჳლის, (53vB) და პირველ გემოვ-(124vH)ნებისა — გულისთქუმაჲ, ხოლო შემდგომად გემოვნებისა[6] — მწუხარებაჲ.

ვინაჲ გულისჴმა-ყავ, ვითარმედ გემ(57rI)ოვნებასა მწუხარებაჲ ენაცვალების, და ევლტოდე ცოდვასა, მოგონებითა კაცთაგან სირცხჳლისაჲთა, უფროჲსღა ღმრთისა[7] რისხვისაჲთა,[8] და შიშისა მისისაჲთა.[9] იოტებდ ეშმაკსა, მნებებელსა ცთუნებად შენდა, და ნაშრომთა შენთა წარპარვად, რაჲთა შეუწუხებელად დაადგრე, რამეთუ უწყის გულთმეცნიერმან[10] უფალმან, ვითარმედ არა სიბოროტისა (178rA) ანუ (112rC) კაცმოძულებისა ძლით განჰჴდი დედაკაცსა,[11] არამედ რაჲთა არა კეთილისა ძლით ბოროტი გეყოს შენ.

ხოლო იტყოდის თუ ვინმე, ვითარმედ კეთილ არს უცხოთმოყუარებაჲ, მის თანავე ვიტყჳ მეცა, რამეთუ უცხოთმოყუარე კაცი თანამდებ არს მსგავსებად ვეცხლის-გამომცდელსა ბრძმედსა შინა, რაჲთა წმიდაჲ თჳსად მიიღოს, ხოლო გამოუცდელი —

1 საქმისა A, საქმისაჲ BCDE. 2 სადაცა HK, სადაჲცა I. 3 მან — ABCI. 4 საფრჴითა BK, საბრჴითა ACDEHI. 5 უკუ<u>ნ</u> ACHK. 6 შემდგომად ვნებისა DE, შემდგომ გემოვნებისა ABCIK (meta thn hdonhn). 7 ღ˜ჲ EHK, ღის˜ჲ I. 8 რისხჳსაჲთა I. 9 მისისათა HIK. 10 გულთმეცნიერებამან DE. 11 დედაკაცსა ABCHK, დედაკ˜ცნ DE.

(1) შდრ. ივდ. 9,13.

გარე-მიაქციოს; ესე იგი არს, მცნებაჲ დაიცევ, ხოლო ცოდვისაგან ივლტოდე, ვითარცა პირისაგან გუელისა,[1] რამეთუ რომელმან-იგი თქუა — „უცხო ვიყავ და შემიწყნარეთ მე“, (1) მანვე თქუა: „არა ისიძვო!“ (2)

განიფრთხვე[2] სიჭაბუკესა შენსა; განიფრთხვე,[3] ნუსადა, უდებ იქმნა რაჲ, იპოო დამონებულ ვნებათა, სიჭაბუკითგან ვიდრე[4] სიბერედმდე,[5] რამეთუ რომელი უფსკრულსა შინა (638vE) ნავდანთქმულ[6] იქმნა, ნუუკუე[7] და ფრთხილ იყო-ცა[8] და იღუწიდა, არამედ მრავალთა ღელვათა ზედა-აღდგომაჲ მძლე ექმნა მას დანთქმად ნავისა მისისა,[9] ხოლო რომლისა ნავი ნავთსადგურსა შინა დაინთქა, საგონის არს, ვითარმედ თჳსითა უდებებითა სიღრმედ დაანთქა და წარწყმიდა ნა(104vD)ვი უფლისა[10] თჳსისაჲ. ვინაჲცა შენ, მონაზონო, ნავთსადგურსა შინა ხარ, უკუეთუ ოდენ ეკრძალო თავსა თჳსსა. (119rB)

ამისთჳს არა შემიგავს[11] ჩუენ სოფელთა შინა სლვაჲ, ხოლო უკუეთუ ჭირმან მიგაწიოს ვიდრე სოფლადმდეცა,[12] ნუ მოიკიცხვი ზრახ(178vA)ვად დედაკაცისა, რამეთუ ვითარცა სამჭედურისა შთამნთქმელსა, ეგრეთ მიითრევდეს სულსა შენსა. განიფრთხვე[13] უკუე,[14] რამეთუ არა შორს არს დაცემაჲ. ვინაჲცა კრძალულებისათჳს შენისა და შიშისათჳს ღმრთისა[15] (125rH) იღუაწე განსაცდელისა მიმართ, რამეთუ ურცხჳნოებაჲ — დედა სიძვისა, და უკუეთუ გიხილონ შენ კადნიერ ქმნ(112vC)ულად[16] და მდრანჯობელად მათდა მიმართ,* უძჳრეს კადნიერ ქმნითა დაგაკუეთონ[17] შენ.

---

* მ დ რ ა ნ ჯ ო ბ ე ლ ი (perpereuomeno˜) — ყოყოჩი, თავმომწონე, თავდაჯერებული საკუთარ ძლიერებაში (იგულისხმება თავდაჯერება, რომ საცთურება ვერ შეარყევს მას).

1 გუ̈Წლისა AHK. 2 განიფრთხუ̈Წ H. 3 განიფრთხუ̈Წ H. 4 ვიდრე — A. 5 სიბერედმდე ABCHK, სიბერემდე DE. 6 ნავთ-დანთქმულ A, ნავდანთქმულ BCDEHK. 7 ნუუკუ̈Წ ACHK. 8 იყო-ცა + და იყო-ცა DE. 9 მისისაჲ I. 10 ო˜ჲ EHIK. 11 შემიგავს ABCK, შემგავს DEH. 12 ს˜ფლამდეცა AB, სოფლამდეცა C, სოფლადმდეცა HIK, სოფლამდე DE. 13 განიფრთხუ̈Წ H. 14 უკუ̈Წ ACHK. 15 ღ˜ჲ EHIK. 16 ქმნულად ABCI, ქმნილად DE, ქმნ˜ლად HK. 17 დაგაკუ̈Წთოს AC, დაგაკუ̈Წთონ DEHK.

(1) მათე 25,35. (2) გამოსლვ. 20,14; მათე 5,27; 19,18; ლუკა 18,20; შდრ. იაკ. 2,11.

ხოლო შენ დაღათუ განკრძალულ იყო, ნუ(57vI)ცა ეგრეთ მიენდობვი თავსა თჳსსა,[1] არამედ განიფრთხვე;[2] ნუსადა ლმობიერებისა და ღმრთისმოშიშებისა მიზეზითა[3] დაჰჴსნან გონებაჲ შენი, სიტყუათა მათთა მიერ, რამეთუ თქუა ვინმე წმიდათაგანმან, ვითარმედ: სიტყუასა წინა-დაუდგმენ მოლბობად ვნებისა[4] მეცადინნი.

არამედ ვითარცა თქუა მაცხოვარმან: „აჰა მე წარგავლინებ თქუენ,[5] ვითარცა ცხოვართა შორის მგელთა; იქმნენით უკუე[6] მეცნიერ, (639rE) ვითარცა გუელნი,[7] და უმანკო, ვითარცა ტრედნი!“ (1) და მოციქულისა მიერ (87rK) გუამცნებს და იტყჳს: „ნუ იქმნებით უგუნურ, არამედ გულისჴმა-ჰყოფდით, რაჲ იგი არს ნებაჲ ღმრთისაჲ, და ნუ დაითრვებით ღჳნითა, რომლითა არს უძღებებაჲ“. (2)

განცხადებულად უწყოდე, საყუარელო, რაჟამს იყო ვითარცა ოქროჲ, და უდებ-ჰყო თავი თჳსი, არა დაგეყოვნების, რაჲთა იქმნე ვითარცა ბრპენი. და კუალად, მო-რაჲ-ხჳდე მონაზონებად, უკუეთუ ჭეშმარიტებით შეიყუარო (179rA) უფალი, არა დაიყოვნო, რაჲთა იქმნე ვითარცა მარგალიტი, არღარა ქონებითა ბიწისა ანუ ბრძჳლისა ანუ სხჳსა რაჲსმე[8] ამათდა მსგავსისაჲთა, არამედ იყო ყოველსა შინა ყოვლად უბიწო.[9]

და კუალად, ამისიცა უწყებაჲ შენი მნებავს, ვითარმედ, რომელი იჴუმევდეს ცოდვასა, მას უმეტესი ბრძოლაჲ აქუს მისგან განყენებულისასა; რამეთუ, ვითარცა რომელი დასთ(119vB)ხევდეს მწჳრესა ადგილსა რასმე ზედა, განამრვლებს სიმყრალესა; ეგრეთვე, რომელი არა ეკრძალებოდის, განამრავლებს ვნებასა. უწყოდე, რამეთუ, უკუეთუ უდებ-ჰყო[10] თავი თჳსი, უკუანაჲსკნელ შეინანო.

მოციქული იტყჳს: „უქორწინებ(105rD)ელი ზრუნა(113rC)ვს უფლისა,[11] ვითარ სათნო-ეყოს უფალსა,[12] ხოლო ქორწინებული ზრუნავს სოფლისა, ვითარ სათნო-ეყოს ცოლსა“. (3) და განყო-

1 შენსა I. 2 განიფრთხუ HK. 3 ღმრთისმოშიშებისა მიზეზითა ABHIK] ღმრთისმიშიშებისაჲთა DE. 4 ვნებისა ABCHIK] ლმობისა DE. 5 თქუენ (uma~) ACHK, თქუა BDEI. 6 უკუ ACHK. 7 გუ ნი ACHK. 8 რაჲსამე IK, რასმე H. 9 უბიწოჲ I. 10 უდებ-ყო I. 11 ო˜ჲ EHIK. 12 უფალსა BHIK, ღმერთსა DE.

(1) მათე 10,16. (2) ეფეს. 5,17-18. (3) I კორ. 7,32-33.

ფილ არს; ხოლო შენ, მონაზონო, არათუ სოფლისა ზრუნვაჲ აღგირჩევიეს, არამედ, თუ ვითარ სათნო-ეყო უფალსა. ვინაჲცა თავი თჳსი გამოგისაჭურისებიეს[1] სასუფეველისათჳს ცათაჲსა. (1) არამედ კუალადცა გეტყჳ: უკუეთუ არა (639vE; 125vH) ეკრძალებოდი, უკუანაჲსკნელ შესწუხნე მრავლითა სახითა, მეტყუელისა[2] მისებრ მოციქულისა: „ჭირი ჴორცთაჲ[3] აქუს ესევითართა მათ, რამეთუ ქორწინებული დაგლახაკნების სათნოებისა მიმართ, განიჭრებოდის რაჲ სახლისათჳს[4] და ცოლისა და შვილთ ზრდისა,[5] ხოლო უქორწინებელი ზრუნავს უფლისასა,[6] ვითარ სათნო-ეყოს უფალსა“.[7] (2) (179vA)

თავი თჳსი გამოგისაჭურისებიეს[8] (58rI) ზეცათა სასუფეველისათჳს. არათუ რკინითა მარჩბივნი[9] მოგიკუეთიან,[10] რომელი-ესე სათნოებისაგან უცხო არს, არამედ კეთილმსახურითა გულისსიტყჳთა მპყრობელ-ქმნილ ხარ გულისთქუმათა, ვინაჲცა[11] ეგე მათვე საზღვართა შინა, რამეთუ წერილ არს: „უმჯობეს არს[12] არა[13] აღთქუმაჲ, ვიდრე აღთქუმასა და არა მიცემასა“. აიძულე უკუე[14] თავსა თჳსსა მარხვად, და ჰპოვნე წმიდად გულისსიტყუანი შენნი და გონებაჲ შენი, ვითარცა ნავთსადგური მყუდროჲ, აღსავსემან დაწყნარებითა, და სასოებამან ყოფადთა კეთილთამან განაპოხნეს ძალნი[15] სულისა შენისანი, ვითარცა ცმელითა და სიპოხითა აღვსებულნი, რომელსა[16] ღირს მყვენინ ჩუენ უფალმან, მართალმან[17] მან მსაჯულმან, ამენ.[18] (120rB)

ნუცაღა სხჳთა სახითა განხრწნი[19] ტაძარსა ღმრთისასა, გლოცავ, (113vC) და ნუ შეაწუხებ სულსა ღმრთისასა, მკჳდრსა ჩუენ შორის, ნუცა ანგელოზთა წმიდათა, დაწესებულთა მცვე-

---

1 გამოგისაჭურისებიეს ACHK, გამოგისაჭურებიეს BDE. 2 მეტყუველისა A. 3 ჴორცთა I. 4 სახლისათჳს ABCHIK, სახელისათჳს DE. 5 შვილთა ზრდისა BC, შვილთ-ზრდისა ADEHIK. 6 ო˜ჲსა E. 7 უფალსა ABHIK, ღმერთსა DE. 8 გამოგისაჭურებიეს BDEH, გამოგისაჭურისებიეს ACIK. 9 მარჩიბივნი I. 10 მოგიკუეთიან AHK. 11 ვინაჲ AC. 12 არს – A. 13 არა – DE. 14 უკუე ACHK. 15 ძალნი (ta~ dunamei~)] ძუალნი და ძალნი ABCHI, ძუალნი და ძუალნი DE, ძვალნი და ძალნი K. 16 რომელსა ABI, რომლისა DE. 17 მართალთამან DE. 18 ამინ BDE, ა˜ნ ACHIK. 19 განიხრწნი HK.

(1) შდრ. მათე 19,12. (2) იხ. I კორ. 7,32-33.

ლად ჩუენდა ღამე და დღე, რომელნი-იგი ეშმაკთა წარსდევნიან ჩუენგან, უხილავად კბილთმღრჭენელთა ჩუენ ზედა, ნუუკუე[1] იგი(640rE)ნივე შემასმენელ გუექმნენ[2] ჩუენ დღესა მას საშჯელისასა[3] და დავეცნეთ დაცემითა სოდომელთაჲთა.

დაღათუ ზღუდენი გარე-მოგუადგენ ჩუენ, (87vK) დაღათუ სართული დაგუფარვიდეს და (180rA) კარი დაკშულ იყოს და ბნელ იყოს,[4] არამედ ვცნათ-ვე, ვითარმედ, რომელმან განაშორა ბნელი ნათლი(105vD)საგან, (1) არარაჲ დაეფარვის მას ჩუენთაგანი.[5] დაგარწმუნენ შენ წინაჲსწარმეტყუელმან თქუმითა: „გულისკმა-ყავთ, უგუნურნო ერისანო და ცოფნო, ოდესმე გულისკმა-ყავთ,[6] რომელმან დაჰნერგა ყური, არა ესმისა? ანუ რომელმან შექმნა თუალი, არა სცნობსა? რომელი სწავლის წარმართთა, არა ამხილოსა? (126rH) რომელი ასწავებს კაცთა მეცნიერებასა, უფალმან უწყნის ზრახვანი კაცთანი, რამეთუ არიან ამაო“. (2)

ჰხედავა, საყუარელო ძმაო, რამეთუ არა ხოლო საქმესა კაცთასა ხედავს[7] უფალი, არამედ[8] გულისსიტყუათაცა; ხოლო უკუეთუ შთაგიგდებდეს შენ მტერი და გეტყოდის, ვითარმედ — „არს სინანული; ამისთჳს იკუმიე ნებაჲ შენი!“ — თქუ მისსა[9] მიმართ: „რად საკმარ არს, ეშმაკო, დარღუევაჲ[10] სახლისა აღშენებულისაჲ, და კუალად ზენაჲთვე შენებად[11] მისსა! რამეთუ მოციქული იტყჳს: შიშით და ძრწოლით იქმოდეთ ცხორებასა თავთა თჳსთასა!“ (3) ხოლო (58vI) სადა შიში და ძრწოლაჲ, მუნ ცხად არს, ვითარმედ არცა ერთი გემოვნებაჲ იპოების!“[12]

შექცეულ იყავ თავისა თჳსისა ცხორებასა, საყუარელო! (114rC) დაჯედ მყუდროებით; შემოიკრიბენ გულისსიტყუანი შენნი და არქუ თავსა (640vE) თჳსსა: კაცო, ესოდენი ჟამი გაქუს, ვინაჲთგან ჰყოფ გულისთქუმასა კორცთა[13] (180vA) და მოგონებათა[14] შენთასა;[15] რაჲ ირგე; რაჲ (120vB) შეიძინე? ნუუკუე[16] შეიმატ-

1 ნუუკუ AHK. 2 გუ‍ ქმნენ A, გუ‍ ქმ˜ნ HK. 3 სასჯელისასა BC. 4 და ბნელ იყოს — C. 5 ჩუენგანი HK. 6 გულისკმა-ჰყავთ AC. 7 ჰხედავს AC. 8 არამედ — DE. 9 თქ˜მისა I. 10 დარღუ‍ ვაჲ AK, დარღუ‍ ვა H. 11 შენანებად A, შენებად BCDEHIK (oikodomein). 12 იპოების ABCHK, იპოვნების DE, იპოვების I. 13 კორცთასა IK. 14 გონებათა H. 15 შენთაჲსა I. 16 ნუუკუ AHK.

(1) დაბ. 1,4. (2) ფს. 93,8-11. (3) ფილ. 2,12.

ევითაა ჰასაკსა თჳსსა წყრთა ერთ? (1) ანუ განჰსუქენა?[1] არარაჲ სხუაჲ შეგიძენიეს თავისა თჳსისადა, თჳნიერ საზრდელი მატლ-თაჲ; არამედ რაჲ შეჰმატე ზეცისა საუნჯეთა, რამეთუ აღივსე თავი თჳსი ესრეთ უშიშად ქცევითა! რაჲ-მე ირგე, რომელ[2] გამოხუედ[3] სოფლით!

ვაჲმე, სულო, ესევითარად დაწყნარებად მოხუედა,[4] ესევით-არად დაქცევად? აჰა, ძმანი ჩემნი, შემკულნი სათნოებითა, რომელთა ჭეშმარიტებით ეშინის ღმრთისა;[5] ხოლო მე ბნელსა შინა ვალ; განთიად-განთიად[6] შევინანებ, რაჲ-იგი მექმნას, და ხვალისა კუალად უძჳრესსა[7] ვჰყოფ! და ვინაჲთგან უფალმან მომანიჭა მე ძალი და სიმრთელე,[8] მე ამისითა მინდობითა განვარისხებ შემოქმედსა ჩემსა!

რაჲსა უდებ ხარ, ჭ სულო ჩემო! რაჲსა შეურაცხ-ჰყოფ! იცან უძლურებაჲ შენი, სულო ჩემო! რაჲსა გარეგან იქმენ თავისა თჳსისა! ნუუკუე[9] დაგივიწყა-მცაა[10] შენ ღმერთმან, რომელ-მან შეგქმნა შენ, და არარაჲსაგან არსად მოგიყვანა? მან მოავ-ლინოს (106rD) ანგელოზი თჳსი და წარგიყვანოს ამიერ! იცან უძლურებაჲ შენი, სულო ჩემო, ვიდრემდის წინა-აღუდგები შემო-ქმედსა შენსა და ბრძანებათა მისთა!

ჭ ეშმაკო, საყუედრელ[11] (126vH) გიქმნიე მე ანგელოზთა და კაცთა, მორჩილ გექმენ რაჲ (181rA) უღმრთოსა თანამზრახვა-ლობასა შენსა, რამეთუ (641rE) მომაგონებდ მე, ვითარმედ: „ერთ-გზის ხოლო ყავ გულისთქუმაჲ შენი, (114vC) და მერმე არღარა ჰყო იგი, და[12] არცა იცნობოს ცოდვაჲ შენი!“ და აჰა, მცირე იგი მექმნა მე მთხრებლად დიდად, რომელ ვერ ძალ-მიც წინა-დადგომად ბოროტთა და თითოფერთა გულისთქუმათა შენთა, რამეთუ მცირედი რაჲ ნაპრალი პოვა წყალმან, შექმნა მთხრებლი დიდი, და ყოველ(88rK)თადა საცნაური! რამეთუ ჩუეულებაჲ[13] ც(121rB)ოდ-ვათაჲ ჭეშმარიტებით უძჳრესობად მიიყვანებს დაცემულსა.

---

1 განჰსუქენა ACK, განსუქენა BDEHI. 2 რ˜ლ ABCDEI, რამეთუ HIK. 3 გამოხუწდ AHK, გმ˜ხწდ D. 4 მოხუწდა AHK. 5 ღ˜ჲ EHIK. 6 განთიად-განთიად (Prwi prwi)] განთიად C. 7 უძჳრესა A, უძჳრეს BCHIK, უძჳრესსა DE. 8 სიმ˜რთლე D. 9 ნუუკუწ ACHK. 10 დაგივიწყა-მცაა ABCHIK, დაგივიწყაა-მცა DE. 11 საყუწდრელ AHK. 12 და – AC. 13 ჩუწულებაჲ AHK.

(1) შდრ. მათე 6,27.

შენ დააბნელე[1] გონებაჲ[2] ჩემი ბილწთა გულისსიტყუათა[3] მიერ; და მაჭენე[4] მე მთხრებლად (59rI) ცოდვისა![5] ვის ვჰრქუა,[6] რაჲთა ტიროდის ჩემ ზედა, რამეთუ შიშუელ[7] მყო მე მტერმან ჩემისა უდებებისა მიერ! არამედ მიხედვითა ღმრთისა[8] მიმართ სასოებისაჲთა, არავე სრულიად წარვიკუეთ[9] სასოებასა თავისა თჳსისასა, რამეთუ მრავალმოწყალე არს და ზეშთასახიერ![10]

ხოლო რაჲ ვთქუა მზაკუვარისა[11] მიმართ, რამეთუ მარხვაჲ ჩემი დაჰკსნა[12] უძლურებითა სტომაქისა ჩემისაჲთა, და ლოცვათა შინა მღჳძარებისაგან უცხო მყო მე! ვეცხლისმოყუარებაჲ დაჰნერგა ჩემ შორის მიზეზითა გრძელისა სიბერისაჲთა! ცრემლნი ჩემნი განაკმნა, და[13] გული ჩემი განაფიცხა და განაზრქო! ქრისტესმიერისა მორჩილებისაგან განმყო მე, და მიმოდაბნევათა თანაშემაქუსა![14] ურჩ მყო მე, არა საქ(181vA)მისმოქმედ,[15] არამედ უქმისმოქმედ[16] ქმნითა; მოშურნეობაჲ და ძჳრისმზრახვალობაჲ[17] მასწავა მე; დჳრესა თუალსა შინა ჩემსა არა შემინდო ცნობად, ხოლო წუელასა[18] თუალსა შინა ძმისა ჩემისასა წინა-(641vE)მიყოფს წინაშე თუალთა ჩემთა! (1)

გულისა[19] ჩემისათა დაფარვად მაზრახებს მე, ხოლო დავარდეს თუ ძმაჲ ჩემი გარეწარ-ბრალითა,[20] მისდა წურთად მაზრახებს მე! ამპარტავანებაჲ და[21] გულისწყრომაჲ და რისხვაჲ (115rC) მასწავლნა[22] მე; ნაყროვნებად[23] და მთრვალობად და გემოთმოყუარებად მომმზადა[24] მე; ზღვევათა[25] სულისა ჩემისათა, ვითარცა შესაძინელთა, მომატყუებს[26] მე. მცონარებაჲ და მდრტჳნაობაჲ[27] (106vD) და მრავალმეტყუელებაჲ[28] მასწავნა მე;

1 დააბნელე ABCIK, დააბნელი H, დაამდაბლე DE. 2 გობ˜ჲ A. 3 გულისსიტყუათა ABHIK, გულისთქუმათა DE. 4 მაჭენე (wqhsa~) – ჩამაგდე; და+მაჭენე? AB. 5 ცოდვისაჲ I. 6 ვჰქ˜ა A. 7 შიშუწლ AHK. 8 ღ˜ჲ I. 9 წარვიკუწთ AHK. 10 ზეშთასახიერ ABCHIK, ზესთასახიერ DE. 11 მზაკვარისა I. 12 დაკსნა HK. 13 და – DE. 14 შემაქუსა A. 15 საქმისსაქმედ K. 16 არამედ უქმისმოქმედ – H. 17 ძჳრისზრახვაჲ HIK. 18 წუწლასა ABHIK, წუელასა CDE. 19 გულისა ABHIK, გზისა DE. 20 გარეწარ-ბრალითა (ei~ paraptwma) – ცთომილებით. 21 და – AC. 22 მასწავნა HIK. 23 ნაყროვანებად I. 24 მომზადა C. 25 ზღუწვათა H. 26 მომატყუწბს AHK. 27 მდრტჳნაობაჲ ABCHIK, მდრტჳნავობაჲ DE. 28 მრავალმეტყუწლებაჲ AH.

(1) შდრ. მათე 7,3-5; ლუკა 6,42.

ჰავჩუეულებად[1] (127rH) და მჩურჩნელობად მომმზადა[2] მე; კითხ-
ვასა და ფსალმუნებასა[3] შინა განბნევაჲ მაწუართა მე; ვილოცავ
და არა უწყი; წარმტყუენავს[4] და ვერ ვსცნობ!

მრავალგზის განვისწავლე კაცთაგან, მოშიშთა (121vB) უფლი-
სათა, და ურჩ ვექმენ კეთილსა მას სწავლასა მათსა, რამეთუ
ვითარცა ისართა მივითუალევდ სიტყუათა მათთა; და მლოცვიდ-
იან რაჲ, განვრისხნი; კმა არს შენდა, ეშმაკო, ესოდენი წარწ-
ყმედაჲ ჩემი!

ამიერითგანღა სადმე[5] მოეგე თავსა თჳსსა, ჵ სულო ჩემო;
ვისითა მინდობითა განარისხებ შემოქმედსა შენსა! ვიდრემდის
მათვე ბოროტთა შინა იქცე(182rA)ვი! ნუ უარ-ჰყოფ მადლსა
მფარველისა შენისასა; ნუსადა განგეშოროს შენგან და მიეცე
ჴელთა მტერთა შენთასა!

ივლტოდე ეშმაკისაგან, ჵ სულო ჩემო, და საქმეთა მისთაგან,
რამეთუ კაცთმო(59vI)ძულე არს და დასაბამითგან კაცისმკლვ-
ელ[6] არს. (1) უკუეთუ მოუკდე მას, არა ჰრიდებს იგი წარწყმე-
დასა შენსა. დაუტევე ბოროტი და შეეყავ კაცთმოყუარესა ღმ-
ერთსა; ამიერითგან შეირცხჳნე, (642rE) სულო ჩემო, და მოვედ
გზად ცხორებისა![7]

იწყალა?[8] — არამედ ნუ განსწირავ თავსა თჳსსა, რამეთუ
მრავალგზის დაეცის მოღუაწე, ხოლო უკუანაჲსკნელ გჳრგჳნო-
სნად[9] გამოჩნდის.

დაეცია?[10] — არამედ აღდეგ, განმკნდი და[11] თქუ: „აწღა
მიწყიეს!“ და ნუ დაადგრები დაცემასა ზედა! ნუუკუე[12] ვითარცა
მძორი წინა-დაე(115vC)დვა საჭმლად მფრინველთა და მკეცთა;
ამისთჳს წინაჲსწარმეტყუელი კმობს: „ნუ მისცემ მკეცთა სულ-
სა, აღმსაარებელსა[13] შენსა,[14] და სულსა გლახაკთა (88vK) შენ-
თასა ნუ დაივიწყებ სრულიად. (2) შეუვრდი შენცა მეუფესა[15]

1 ჰავჩუ<u>ᲩᲣ</u>ლებად AH, ჰავჩუეულობად I, ჰავჩუ<u>ᲩᲣ</u>ლობად K. 2 მომზადა C. 3 ფსალმონებასა DE. 4 წარმტყუ<u>ᲩᲜ</u>ავს AHK. წარმტყუენავს BCI, წარმ-ტყუენავ DE. 5 სადამე B, სადმე ACDEHIK. 6 კაცისმკულელ I. 7 ცხორე-ბისა ABCHIK, ცხორებისად DE. 8 იწყალა A, იწყალა HK, იწყლა CD. 9 გჳრგჳნოსანად DE. 10 დაეცია C. 11 და – HIK. 12 ნუუკუ<u>Ჩ</u> ACHK. 13 აღმსარებელსა ABC, აღმსაარებელსა DEHIK. 14 შენსა AC, შენდა BDE-HIK. 15 მფ<u>Ჩ</u>ᲜᲡᲐ ABDHIK. (1) I იოანე 3,8. (2) ფს. 10,12; 73,19.

დიდებისასა, და აღუვარებდ[1] ცოდვათა შენთა, რამეთუ აქუს სიმრავლე მოწყალებათაჲ.[2]

ქუეყანისა მეფისა მოსლვად მნებებელნი დაიყენებიან მეკარეთაგან, იჭენებიან[3] მკედართაგან და მსახურთა; და ძღუენსა[4] მიართუმენ მთავართა, რაჲთა ნებებულსა[5] მათდა[6] მიემთხჳნენ; ხოლო შენ მოუკდებოდი რაჲ მეუფესა[7] ყოველთასა, არცა ერთი რაჲ ამათგანი საეჭუ[8] გიჩნს; არა[9] ეძიებს ძღუენსა,[10] რამეთუ (182vA) არავინ არს მიმღებელ, არცა მაყენებელ, მზად პოვნისათჳს მეუფისა,[11] და მითუ(122rB; 127vH)ალვისა და შეწყნარებისა შენისა, რამეთუ ძჳრუკსენებელ არს და კაცთმოყუარე, და შეინანებს ბოროტის(107rD)ყოფასა ზედა კაცთასა.

ხოლო მოხჳდოდი რაჲ მისსა, ნუმცა ჩემებით, ნუცა[12] ორგულებით,[13] არამედ წმიდითა სჳნიდისითა მოუკედ[14] მას, რამეთუ პირველ თქუმადმდე შენდა დიდისა გინა მცირისა, უწყის, რაჲ გეგულების თქუმად.[15] და პირველ გეგულებოდის რაჲ აღებაჲ პირისაჲ, წინა-უწყნის გულისა შენისანი. ვინაჲცა ნუ ორგულებ, ნუცა დაჰფარ(642vE)ავ ბრალსა შენსა, რამეთუ არა სასტიკი მკურნალი არს, არამედ თანა-ლმობილი, და სიტყჳთ ჰკურნებს. თქუა და იქმნა; და ესე თჳთ მათ საქმეთაგან ირწმუნე.

ჰრქუა განრღუეულსა:[16] „შენ გეტყჳ, აღდეგ, აღიღე ცხედარი შენი და წარვედ სახიდ[17] შენდა!“ (1) და მყის მრთელ იქმნა კაცი იგი. ხოლო კეთროვანსა[18] ჰრქუა: „მნებავს, განწმიდენ!“[19] (2) და მყის განწმიდნა იგი კეთრისა მისგან. (116rC) ხოლო ლაზარე ოთხისა დღისაჲ აღადგინა მკუდრეთით უფალმან სიტყჳთა, (3) (60rI) და რაჲთა არა თითოეულისა წარმოთქუმითა განმავრცობელად სიტყჳსა საგონებელ ვიქმნე, რამეთუ საქმენი მისნი ურიცხუ[20]

---

1 აღუარებდ BCIK, აღუვარებდ ADEH. 2 მოწყალებათა HK. 3 იჭენებიან (wqountai) – განიდევნებიან, უკუიქცევიან. 4 ძღუ^ბნსა AHK. 5 ნებეჭულსა DE. 6 მათდა – DE. 7 მფ^ბნსა AHIK. 8 საეჭუ ABCHIK, საეჭჳ DE. 9 არცა C. 10 ძღუ^ბნსა ACHK. 11 მეფისა ABDEI, მეუფისა CH. 12 ნუმცა IK. 13 ნუცა ორგულებით – DE. 14 მოუკედ ABCI, მოუკდე DE. 15 თქუმად ABC] თქუმადმდე შენდა DE. 16 განრღუ^ბულსა AHK. 17 სახიდ ABC, სახედ DEI. 18 კეთოვანსა A. 19 განწმიდენი HIK. 20 ურიცხ I.

(1) მარკ. 2,11; ლუკა 5,24; მათე 9,6. (2) მათე 8,3; მარკ. 1,41; ლუკა 5,13. (3) იხ. იოანე 11,1-44.

არიან, ხოლო რომელმან-იგი ცრემლით[1] დაალტჳნა ფერჯნი მისნი და თმითა თჳსითა წარჰკოცნა,[2] (1) მისნი ცოდვანი სიტყჳთ დაჰკს(183rA)ნნა[3] და ჰრქუა: „ნუ გეშინინ, ასულო; სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ; წარვედ მშჳდობით!“ (2)

რამეთუ წყაროჲ[4] არს მოუკლებელი, კაცთათჳს აღმომაცენებელი[5] კურნებისაჲ.[6] ნუ ორგულებ, რამეთუ არა განგაგდოს,[7] შენ[8] ცხორებად შენდა მნებებელმან, რომელმან თქუა: „უკუეთუ თქუენ, უკეთურთა, იცით მისაცემელი კეთილი მიცემად შვილთა თქუენთა, რაოდენ უფროჲს მამამან თქუენმან ზეცათამან მოსცეს[9] კეთილი, რომელნი სთხოვდენ მას!“ (3) მოუკედ უკუე[10] მამასა მოწყალესა, ცრემლით აღუარებდ[11] ცოდვათა შენთა[12] და იტყოდე:

ლოცვაჲ

ვცოდე ცად მიმართ და წინაშე შენსა, უფალო ღმერთო ყოვლისა მპყრობ(122vB)ელო, და არა ღირს ვარ წოდებად ძედ შენდა, (4) არცა ახილვად და ხილვად სიმაღლესა ცისასა, სიმრა(643rE)ვლისაგან უსამართლოებათა (128rH) ჩემთაჲსა,[13] (5) არცა სახელის-დებად დიდებულსა სახელსა შენსა ბაგეთა მიერ ჩემთა[14] მწინკულევანთა[15] და ცოდვილთა, რამეთუ უღირს ვყავ თავი ჩემი ცისა და ქუეყანისა, ვინაჲთგან შენ განგარისხე, სახიერი მეუფე.[16]

გევედრები, უფალო, გევედრები, ნუ განმაგდებ მე პირისა შენისაგან, ნუცა განმეშორები ჩემგან, რაჲთა არა წარვწყმდე,[17] რამეთუ არათუმცა კე(107vD)ლმან შენმან დამიფარა[18] მე, აწვე ეგერა წარწყმედილმცა[19] ვიყავ, და ქმნულ[20] ვითარცა (89rK)

---

* „ლოცვაჲ“ ABIK-ში მიწერილი კიდეზე, CDEH-ში – ტექსტშივე.

1 ცრემლითა A. 2 წარჰკოცნა ABDEH, წარკოცნა IK. 3 დაკსننა K. 4 წყარო HIK. 5 აღმომაცებ˜ლი A. 6 კურნებისა EHK. 7 განგადოს B, განგაგდოს ACDE. 8 შენ – DE. 9 მოსცე D. 10 უკუ˜ AChK. 11 აღუვარებდ A, აღუარებდ BCDEHIK. 12 ცოდვათა შენთა – IK. 13 ჩემთასა HIK. 14 ∾ ჩემთა მიერ A. 15 მწიკულევანთა ABChK. 16 მ˜ფ˜ ADEHIK, მ˜ეფე C. 17 წარვსწყმდე I. 18 დამფარა IK. 19 წარწყმედულმცა IK. 20 ქმნ˜ლ HIK.

(1) ლუკა 7,44. (2) ლუკა 8,48. (3) მათე 7,11; ლუკა 11,13. (4) ლუკა 15,21. (5) შდრ. ფს. 5,11.

მტუერი[1] წინაშე პირსა ქარი(116vC)სასა; და[2] ვითარცა არაოდეს[3] გამოჩინებული[4] საწუთოსა ამას შინა, რამეთუ (183vA) ვინაჲთგან დაუტევე გზაჲ შენი, არა შემემთხჳა მე დღჱ[5] კეთილი, რამეთუ ცოდვათა[6] შინა კეთილ საგონებელი დღჱ[7] მწარეთა[8] უმწარეს არს.

ხოლო ამიერითგან ვესავ მადლისა მიერ შენისა განძლიერებითა ჩემდა ზრუნვასა[9] ჩემისა ცხორებისასა, და აწ შეგივრდები ვედრებით: ჴელი აღმიპყარ შეცთომილსა გზისაგან სიმართლისა!

მოჰფინე ჩემ ზედა[10] სიმრავლე წყალობათა შენთაჲ, ვითარცა უძღებსა შვილსა, რამეთუ სირცხჳლეულ ვყავ ცხორებაჲ ჩემი განბნევითა სიმდიდრესა[11] სიტკბოებისა შენისასა. შემიწყალე მე და ძჳრუჴსენებელ ექმენ შესუარულსა (60vI) ცხორებასა ჩემსა, ვითარცა მეძვისა მის და მეზუერისასა,[12] და ვითარცა ავაზაკი შემიწყალე მე, რომელი-იგი ქუეყანასა ზედა განწირულ იყო ყოველთაგან, ხოლო შენ შეიწყნარე იგი და მკჳდრად სამოთხისა გამოაჩინე, მიითუალე ჩემიცა უჴმრისა მონისა შენისა სინანული, რამეთუ მეცა განწ(643vE)ირულ ვარ ყოველთაგან, რამეთუ შენ, უფალო, მოხუედ[13] არა მართალთა ცხოვნებად,[14] არამედ ცოდვილთა სინანულად მოუწოდე! (1)

ილოცევდი, საყუარელო, და აღუვარებდი.[15] ხოლო თანამოქმედ ეყავნ (48rB) ლოცვასა შენსა საქმეცა, რაჲთა წარემართოს ლოცვაჲ შენი, ვითარცა საკუმეველი წინაშე ღმრთისა.[16] (2) და გესმეს, ვითარმედ: „ჰ კაცო, დიდ არს სარწმუნოებაჲ შენი! გეყავნ შენ, ვითარცა გნებავს!“ (3)

მან თავადმან ღმერთმან, წინამძღუარმან შეცთომილთამან[17] და აღმმართებელმან დაცემუ(184rA)ლთამან მოგეცინ თქუენ სრულყოფაჲ ცხორებისა უბრალოჲსაჲ,[18] და დაგადგინენინ[19] თქუენ მარჯუენით[20] მისსა დღესა მას, მართალმან[21] მან მსაჯულმან.

1 მტუჱრი AHK. 2 და – ABHIK. 3 არდეს K. 4 გამოჩენილი IK. 5 დღჱ C, დღე ABDEI. 6 ცოდვასა I. 7 დღჱ C, დღე ABDEI. 8 მწარეთა + უმწარეთა DE. 9 ზრუნვასა + შინა HIK. 10 ჩემ ზედა – AC. 11 სიმდირესა B. 12 მეზუჱრისასა AHK. 13 მოხუჱდ AHK. 14 ცხოვნებად] წოდებად K. 15 აღუარებდი ABCHIK, აღუვარებდი DE. 16 ღ˜ჲ EI. 17 შეცთუმილთამან A. 18 უბრალოჲსა I. 19 დაგადგინენ HIK. 20 მარჯუჱნით A. 21 მართალმან ABCHIK, მართალთამან DE.

(1) მათე 9,13; მარკ. 2,17; ლუკა 5,32. (2) ფს. 140,2. (3) მათე 15,28.

რამეთუ მისსა შუენის[1] დიდებაჲ, პატივი და თაყუანისცემაჲ, მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა ყოველთა (117rC) მიმართ ნათესავთა საუკუნეთაჲსა,[2] ამენ.[3] (128vH)

ვითარმედ არა ჯერ-არს ფიცი,[4] არცა ძჯრისზრახვაჲ, თავი მა.*

უფალი და მაცხოვარი ჩუენი იესუ ქრისტე იტყჳს: „კუალად გესმა, რამეთუ ითქუა პირველთა მათ მიმართ: არა ცუდად ჰფუ-ცო,[5] არამედ მისცე უფალსა ფიცი შენი! ხოლო[6] მე გეტყჳ თქუენ არა-ფუცვად ყოვლადვე; ნუცა ცასა, რამეთუ საყდარი არს ღმრთისაჲ; ნუცა ქუეყანასა, რამეთუ კუარცხლბეკი არს ფერჯთა (108rD) მისთაჲ; ნუცა იჩრუსალიმსა,[7] რამეთუ ქალაქი არს მეუფისა[8] დიდისაჲ; ნუცა თავსა შენსა ჰფუცავ, რამეთუ ვერ ძალ-გიც ერთისა თმისა განსპეტაკებად გინა დაშავებად! ხოლო იყავნ თქუენი სიტყუაჲ ჰჩ[9] ჰე,[10] და არაჲ[11] — არა! ხოლო უმეტესი ამათსა უკეთურისაგან არს. (1)

და ვითარ ჩუენ ვიკადრებთ გარდასლვად მცნებასა შემოქმე-დისა ჩუენისასა,[12] მეტყუელისა[13] მისებრ: „დასხნეს ცათა შინა პირნი (644rE) მათნი და ენაჲ მათი ეთრია ქუეყანასა ზედა. (2) რამეთუ იკადრებ უშიშად აღებად პირსა და სიტყჳსგებად ცად მიმართ; ფიცად და ძჯრისსიტყუად, და არა გეშინის, ნუსადა ცეცხლისა მანგალმან, რომელი იხილა წინაჲსწარმეტყუელმან, დაივანოს სახლსა შენსა, ვიდრემდის განგფხურას[14] შენ ცის-ქუეშით,[15] რომელი იკადრებ აღებად პირსა[16] ღმრთისა[17] ზედა[18] ყოვლისა მპყრობელისა,[19] რომლისა მიმართ[20] ანგელოზნი და მთავარანგელოზნი, ქე(184vA)რობინნი[21] და სერა(61rI)ფიმნი[22]

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 43-ე თავადაა აღრიცხული.

1 შუჩნის AC, შვენის H, ჰშუჩნის K. 2 საუკუნეთასა H. 3 ა˜ნ ABHIK, ამინ CDE. 4 ფიც E. 5 ჰფუცუ A. 6 ხოლო — A. 7 ი˜ჩლმსა ABCH, იჩ˜ლიმსა DEIK. 8 მ˜ფისა A, მეფისა BDEI, მეუფისა C.][მ˜ჩფისა K. 9 ჰე ADEHK, ჰჩჲ CI. 10 ჰჩ ABCI. 11 არა AHK. 12 მცნებასა შემოქმედისა ჩუენისასა ABCI ∼ შემოქმედისა ჩუენისა მცნებასა DE. 13 მეტყუჩლისა A. 14 განგფუხურას A. 15 ცის-ქუჩშით ACHK. 16 პირსა A, პირისა BDE-HIK. 17 ღ˜ჲ EHIK. 18 ზედა — DE. 19 მპყრობელისაჲ I. 20 მ˜რ I. 21 ქერობინნი ABHIK, ქეროვიმნი DE. 22 სერაფინმნი A.

(1) მათე 5,37. (2) ფს. 72,9.

მიხედ(48vB)ვად ვერ იკადრებენ, არამედ შიშით და ძრწოლით წინა-უდგან და აქებენ სახე(89vK)ლსა მისსა საშინელსა და დიდებულსა და პატიოსანსა, ვითარცა წერილ არს: „კადნიერნი და ლაღნი დიდებათათჳს არა ძრწიან, არამედ ჰგმობენ; სადაღა ჯერეთ ანგელოზნი ძლიერნი და აღმატებულნი ძალითა, არა მოაწევენ მათ ზედა გმობითსა საშჯელსა,[1] ხოლო ესე, ვითარცა პირუტყუნი ცხოველნი, შობი(117vC)ლნი ბუნებით მოსასრველად და წარსაწყმედელად, რომელსა-იგი უმეცარ არიან, ჰგმობენ, განსახრწნელითა მათითა განიხრწნენ[2] მისაღებელად სასყიდელსა უსამართლოებისასა“. (1)

ხოლო შენ, რამეთუ კაცი ხარ, არა იცნობა თავსა თჳსსა? ანუ გგონიესა,[3] ვითარმედ კაც-კეთილობასა მიგმადლებს შენ საქმე ეგე? — არა! — გეტყჳ შენ, — არამედ მოსასრველ და წარსაწყმედელ გექმნეს შენ (129rH) საქმე ეგე, რამეთუ სხუათაცა სულებსა შეამწინკულებ,[4] თანამოქმედ-ქმნილი სატანაჲსი.

მოციქული იტყჳს: „ასწავებდით და ჰმოძღურიდით თავთა თჳს(644vE)თა ფსალმუნითა[5] და ქებითა და გალობითა სულიერითა, უგალობდით და აქებდით გულთა[6] შინა თქუენთა უფალსა“. (2) ხოლო შენ[7] ნაცვალად ამისსა წინააღმდგომსა ასწავებ — მგმობრობასა[8] და ფიცსა, და ჰყოფ თავსა თჳსსა და მობაძავთა შენისა უგუნურებისათა შვილ გეჰენიისა,[9] რამეთუ პირი, (108vD; 185rA) რომელი დაჰბადა შენ შორის მეუფემან[10] დიდებისმეტყუელებად[11] თჳსსა, ესე შენ სიმწარითა აღივსე. ამიერითგან დასცხერ, კაცო, ნუუკუე[12] თჳთ სიტყუაჲ ეგე, რომელსა შეურაცხ-ჰყოფ,[13] ალ იქმნეს პირსა შინა შენსა, და შეწუას[14] ენაჲ შენი!

რამეთუ უკუეთუ კაცმან კაცისა მიმართ ბრძოლა ყვის, შემდგომად მშჯდობის ყოფისაცა ჰრცხუენინ[15] პირისპირ მისსა მისლვაჲ, ვითარ შენ, დღეს სოფელსა შინა მყოფი და ხვალე

1 საშჯელსა ABCH, სასჯელსა DEIK. 2 განიხრწნენ ADEHIK, განიხრწნენ B. 3 გგონიეს DE. 4 შეამწიკულებ ACHK. 5 ფსალმონითა DE. 6 გ˜ლბათა AC. 7 შენ — C. 8 მგმობრობასა A, მგმობარობასა BDE. 9 გეჰწნიისა B. 10 მ˜ფწმან ADEHK. 11 დიდებისმეტყუწლებად A. 12 ნუუკუწ ACHK. 13 შეურაცხ-ყოფ K. 14 და შეწუას ACHK] დაგეწუას BDEI. 15 ჰრცხუწნინ A.

(1) II პეტ. 2,10-13. (2) ეფეს. 5,19.

წინაშე საყდარსა მისსა მომლოდე[1] წარდგომისაჲ, იკადრებ* ესევითართა სიტყუად და არა გეშინის! ნუსადა გარდამოჴდეს ცეცხლი ზეცით[2] და შეგჭამოს შენ, რამეთუ იკადრებ აღებად პირისა შენისა ყოვლისა-მპყრობელისა ზედა! არცა მეჭუელ[3] ხარ, ნუუკუე[4] განიპოს ქუეყანაჲ ქუეშე-კერძო[5] შენსა (118rC) და შეგჭამოს, უფროჲსლა, შთაგნთქას შენ, ვითარცა დათან და აბირონ. (1)

ნუ სცთები, ჭ კაცო! შეუძლებ(61vI)ელ არს განრომაჲ ჴელთაგან შემოქმედისა ჩუენისათა! ისმინე მეტყუელისაჲ:[6] „რომელნი ჰგმობენ, სიტყუაჲ მისცენ ღმერთსა, რომელსა ეგ(645rE)ულების განშჯაჲ[7] ცხოველთა და მკუდართაჲ.[8]

ვიდრემდის განვარისხებთ ესოდენთა კეთილთა ჩუენდა მომნიჭებელსა, რომელმან მიიღო მიწაჲ ქუეყნით,[9] დაჰბადა კაცი და შთაჰბერა მას სული ცხორებისაჲ.[10] რომელმან ყოველივე დაამორჩილა ქუეშე[11] ფერჴთა მისთა; მძინარეთა გუცავს და მდგომარეთა გუფა(185vA)რავს; მშიერთა გუზრდის და შიშუელთა[12] შეგუმოსს; სულმოკლეთა ნუგეშინის-გუცემს, გუსწავლის და გუწყალობს; რომელმან მხოლოდშობილიცა ძე თჳსი მისცა ცხორებისათჳს ყოველთაჲსა; ხოლო ჩუენ,[13] ნაცვალად[14] ქველისმოქმედებათა მისთა, ეკალსა და კუროჲსთავსა გამოვიღებთ; (129vH) რომელთა აღსასრული დასაწუველ[15] არს!

ამიერითგან მოუკედ[16] კაცთმოყუარესა და ძჯრუჴსენებელსა ღმერთსა, თხოვად მისგან[17] საცოჲ[18] პირსა შენსა და კარი, მცველი ბაგეთა შენთა. (2) (90rK)

არა ხედავა წინაჲსწარმეტყუელსა, ვითარ შიშით და ძრწოლით ეზრახების ღმერთსა წმიდითა ლოცვითა? და იტყჳს: „უფალო, მესმა სმენაჲ შენი და შემეშინა; უფალო, განვიცადენ საქმენი შენნი და დამიკჳრდა!“ (3) და კუალად: „დავიცევ და შემი-

*აქ წყდება 48vB ფურცლის ტექსტი.

1 მისსა მომლოდე ABCHIK ∾ მომლოდე მისსა DE. 2 ზეცით – I. 3 მეჭუწლ ACHK. 4 ნუუკუწ ACHK. 5 ქუწშე-კერძო A. 6 მეტყუწლისაჲ A, მეტყ˜ლისა HK. 7 განშჯაჲ C, განსჯაჲ ABDEIK. 8 მკუდართაჲ ACI, მკუდართა DE. 9 ქ˜ყნით A. 10 ცხორებისა HK. 11 ქუწშე A. 12 შიშუწლთა A. 13 ჩუენ – HIK. 14 ნაცვალად ACH, ნაცვლად DEIK. 15 დასაწველ IK. 16 მოუკდეთ AC, მოუკედ (proselqe) DEIK. 17 მისგან – A. 18 საცო K.

(1) იხ. რიცხ. 16,27-32. (2) ფს. 140,3. (3) ამბაკ. 3,2.

ძრწუნდა გული ჩემი კ̃მისაგან[1] ლოცვისა ბაგეთა ჩემთაჲსა, და[2] შეედვა ძრწოლაჲ ძუალთა ჩემთა და ჩემ შორის შემიძრწუნდა[3] ძალი[4] ჩემი". (1)

ხოლო უკუეთუ ჰგიეთ(109rD)-ღა[5] შეურაცხისმყოფელობასა[6] ზედა მართლმსაჯულისასა, ვისმინოთ მოციქულისა, მეტყველისაჲ: „ანუ სიმდიდრესა სიტკბოები(118vC)სა და სულგრძელებისა მისისასა შეურაცხ-ჰყოფა? უ(645vE)მეცარ ხარ, ვითარმედ სიტკბოებაჲ ღმრთისაჲ სინანულად მოგიყვანებს შენ?[7] სიფიცხლისაებრ[8] და შეუნანებელისა გულისა შენისა იუნჯებ თავისა თჳსისა რისხვასა, დღესა მას რისხვისა და გამოცხადებისა მართლ(186rA)მსაჯულობისა ღმრთისასა,[9] რომელმან მიაგოს თითოეულსა საქმეთა მისთაებრ. (2) ვინაჲცა სხჳთ იტყჳს: „უკუეთუ ცოდვით ცოდოს კაცმან კაცისა მიმართ, ილოციან მისთჳს უფლისა[10] მიმართ, ხოლო უკუეთუ შესცოდოს უფალსა, ვინღა ილოცოს[11] მისთჳს?"

შევინანოთ უკუე,[12] ძმანო, ვიდრემდის განვამწარებთ შემოქმედსა ჩუენსა! უკუეთუ ნავთსაყუდელი წარვწყმიდოთ,[13] ვითარღა ვცხონდეთ[14] ჟამსა ზამთარისა და (62rI) შფოთისასა? უკუეთუ უფალი განვარისხოთ, ვისსაღა მივივლტოდით ჟამსა ჭირისა და იწროებისასა?

ხოლო მე, საყუარელნო, არათუ ვითარცა საქმით მოქმედმან ჭეშმარიტებისამან მიგიწერე თქუენ ესე, არამედ, ვითარცა ძმაჲ, თანამზრახვალ ვარ,[15] რამეთუ არათუმცა უფალი შემეწია მე, კნინღა და-მცა-ემკჳდრა ჯოჯოხეთს სული ჩემი! ვინაჲ თქუენცა გლოცავ მე, უსაწყალობელესი[16] კაცთაჲ, ვედრებად ჩემთჳს უფლისა[17] მიმართ, პირველ აღსასრულისა აჴოცად სიმრავლესა[18] ცოდვათა ჩემთასა, არა სირცხჳლეულ ყოფად ჩემდა სასოებისაგან ჩემისა, და ჟამსა აღსასრულისასა მოხედვად ჩემდა სიმ-

1 კ̃ისაგან A. 2 და – C. 3 შეძრწუნდა C. 4 ძ̃ლი ADI, ძალი (h iscu~) CK, ძუალი DEI. 5 ჰგიეს-ღა I. 6 შეურაცხისმყოფელობა A. 7 შენ + ხოლო DE. შენ + ხოლო შენ IK. 8 სიფიცხისაებრ AC. 9 ღ̃ჲსა E. 10 ღ̃ჲ I. 11 ილოცავს AC, ილოცოს DEIK. 12 უკუ̃ AC̃K. 13 წარვსწყმიდოთ IK. 14 ვცხონდეთ ADEI, ვცხოვნდეთ CI. 15 ∼ ვითარცა თანაძმაჲ, მზრახვალ ვარ A. 16 უსაწყალობელესი + ყოველთა I. 17 ო̃ჲ EI. 18 სიმრავლისაგან IK. (1) ამბაკ. 3,16. (2) რომ. 2,6.

რავლისაებრ წყალობათა მისთაჲსა, რაჲთა სარწმუნოთა და ნათლით შემოსილთა ანგელოზთა მიერ მიუძღუეს[1] (130rH) სულსა ჩემ ცოდვილისასა სულთა თანა (646rE) თქუენთა, განსასუენებელად[2] მართალთა.

რაბამი შიში და ძრწოლაჲ გგონიეს თქუენ ჟამსა მას ქონებად სული(186vA)საგან, რამეთუ, უკუეთუ შორად (119rC) სოფლად წარსრული დგის და საკჯრველებით ხედავნ ერსა უცხოსა და სხუა-ენასა ქუეყანასა ზედა, რომელი არაოდეს ეხილვის; რომელი შიში გგონიეს ყოფად (54rB) სულისათჳს, რაჟამს სოფლისა ამისგან მიიცვალოს ყოფადისა მიმართ, რამეთუ ხედვიდეს მაშინ[3] რომელი არაოდეს ეხილვის.[4] ვინაჲცა ყოვლითა სულითა და გულითა მერმესა მას ვზრუნვიდეთ,* საყუარელნო! ვჰმონებდეთ ღმერთსა ყოვლითა ძალითა ჩუენითა, დავიცვნეთ მცნებანი მისნი ყოვლითა[5] შეძლებითა ჩუენითა; შევიყუაროთ საშინელი იგი და უზენაესი[6] პატივთაჲ სახელი, (109vD) და მოყუასი — ვითარცა თავი თჳსი, რაჲთა ღირს ვიქმნნეთ სმენად კურთხეულისა ჴმისა:[7] „მოვედით, კურთხეულნო მამისა ჩემისანო, და (90vK) დაიმკჯდრეთ მიერ სოფლის დაბადებითგან განმზადებული თქუენთჳს სასუფეველი“.[8] (1)

კურთხეულ არს ღმერთი, რომელი აღმავსებს ჩუენ კურთხევითა მისითა, რამეთუ ყოველთა საუკუნეთა წყალობაჲ მისი.[9]

თავი მბ.[10] ძმისა ვისმე მიმართ, რომელი იკითხვიდა სიტყუასა ამას,[11] ვითარმედ: უმჯობეს არს ქორწინებაჲ, ვიდრე განჯურვებაჲ* (2)

მიგებაჲ: ისმინე მოციქულისა, მეტყუელისაჲ:[12] „მნებავს ყოველთა კაცთა ყოფად, ვითარცა მე, არამედ თითოეულსა თჳსი

*აქედან B-ს რამდენიმე სტრიქონი აკლია ფურცლის ამოხევის გამო.

*ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 44-ე თავადაა აღრიცხული.

1 მიუძღუწს AHK. 2 განსასუწნებელად A. 3 რომელი არაოდეს ეხილვის; რომელი შიში გგონიეს ყოფად სულისათჳს, რაჟამს სოფლისა ამისგან მიიცვალოს ყოფადისა მიმართ, რამეთუ ხედვიდეს მაშინ — DE. 4 ეხილვოს ADK, ეხილვის CE. 5 ყ˜ი DE, ყოვლითა AIK. 6 უზენაჲესი D. 7 ჴმისაჲ I. 8 სს˜ფი I. 9 მისი + ამინ A. 10 მგ A. 11 ამას — C. 12 მეტყუწლისაჲ A, მეტყუელისა I.

(1) მათე 25,34. (2) I კორ. 7,9.

მადლი აქუს ღმრთისა[1] მიერ, რომელსამე ესრეთ, და რომელსამე — ეგრეთ“. (1) ცხად არს, ვითარმედ ერისკაცთა და მონაზონთა შორის განყოფილებასა ჰყოფდა, რაჟამს თქუა: „თითოე(62vI)ულსა თჳსი მადლი აქუს ღმრთისა[2] მიერ; რომელ(187rA)სამე ესრეთ, და რომელსამე — ეგრეთ“. და არცა სოფლიონი დააყენნა შჯულიერად[3] ქორწინე(646vE)ბისაგან, არცა განკრძალულნი დააბრკოლნა[4] მმარხველობისაგან, ესრეთ თქუმითა: „თითოეულსა თჳსი მადლი აქუს ღმრთისა[5] მიერ; რომელსამე ესრეთ, და რომელსამე — ეგრეთ“. (119vC) რამეთუ სოფლიოთა უბრძანებს და ეტყჳს: „ხოლო სიძვისათჳს თითოეულსა თჳსი ცოლი ესჳნ“. (2) და კუალად: „პატიოსან არს ქორწილი ყოვლითავე, და საწოლი — შეუგინებელ, ხოლო მეძავნი და მემრუშენი საჯნეს ღმერთმან“. (3) ხოლო განშორებულთა წინა-დაუდვა მარხვაჲ, თქუმითა: (130vH) „ყოველი მოღუაწე ყოველსავე იმარხავნ“. (4) ვინაჲცა (54vB) ორნი საბრძოლელნი წინა-დაგჳსხნა სიტყუამან, ვითარცა პირველ თქუმულ არს.[6]

ხოლო შენ, მონაზონო, ცან და იხილე, რომელსა დასსა დაწესებულ ხარ, და რაჲ არს ნიში, რომელ გმოსიეს,[7] და რანი არიან ლოცვანი და აღთქუმანი, რომელ აღგითქუმან ღმრთისადა. რამეთუ მათდა მიმართ მიგჴდის სიტყუასა, ვითარცა თქუა მაცხოვარმან: „პირისა[8] შენისაგან[9] გსაჯო შენ“. (5) ვინაჲცა, ვითარცა პირველ ვთქუთ, სოფლიოთა უბრძანა შჯულიერად[10] ქორწინებაჲ, ხოლო განშორებულთა — მმარხველობაჲ და შჯულიერად[11] მმარხველობაჲ.

რამეთუ, უკუეთუმცა ყოველთა უბრძანებდა სიტყუაჲ, — „უმჯობეს არს ქორწინებაჲ, ვიდრე განჴურვებაჲ“, (6) — არამცა ვინ იღუწიდა სათნოებასა; არა ელია (187vA) თეზბიტელი, არცა ელისე, არცა იოვანე, და რაოდენთა გამოისაჭურისნეს თავნი

1 ღ˜ჲ DEIK. 2 ღ˜ჲ EIK. 3 შჯულიერად ABC, სჯულიერად DEIK. 4 დააბრკოლნა] დააყენნა K. 5 ღ˜ჲ EIK. 6 ~ თქუმულ არს პირველ A. 7 გმოსიეს ACK, გმოსეს BDE. 8 პისაგ˜ნ I. 9 პირისა შენისაგან ABC ~ პირისაგან შენისა DEIK. 10 შჯულიერად ABC, სჯულიერად CDEIK. 11 სჯულიერად ADEIK.

(1) I კორ. 7,7. (2) I კორ. 7,2. (3) ებრ. 13,4. (4) შდრ. რომ. 14,5. (5) ლუკა 19,22. (6) I კორ. 7,9.

თჳსნი სასუფევლისათჳს ცათაჲსა, და უბიწოდ (110rD) დაუცვნეს ჯორცნი თჳსნი ღმერთსა; არამცა[1] თჳთ მოციქული (647rE) იმარხვიდა, არათუმცა ხედვიდა ყოფადსა სასყიდლის -კუალადგებასა.[2]

ნუმცა[3] ვიგონებთ სიტყუად, ვითარცა ვიეთნიმე მიზეზ-იდგმენ[4] და იტყჳან: „იგინი მართალნი იყვნეს, ხოლო მე ცოდვილ ვარ!“ რამეთუ[5] იგინი* ამისთჳს მართალ იქმნნეს, რომელ სიმართლით და ღირსებით წარვლეს ცხორებაჲ თჳსი საწუთოსა ამას შინა.

რაჲ-მე უკუე[6] ვთქუათ? (120rC) რამეთუ მართალნი უჯორცო[7] იყვნესა, და არა მათცა ჯორცნი ესხნესა? — ისმინე მოციქულისა მეტყუელისაჲ:[8] „დაღათუ ჯორციתა ვალთ, არა ჯორციელად ვმოგზაურობთ“. (1) რამეთუ სა(63rI)ჭურველნი ჩუენისა მჴედრობისანი არა ჯორციელ, არამედ[9] ძლიერ არიან ღმრთისა[10] მიერ, დარღუევად[11] ძნელოვანთა. (2)

ცხად არს, ვითარმედ იგინიცა იბრძო(81rK)ლებოდეს, ვითარცა ჯორციתავე შემოსილნი, არამედ წინა-აღუდგებოდეს. ვინაჲ კუალადცა მოციქული იტყჳს: „აღვიკრძალავ ჯორცთა და დავიმონებ, (217rB) ნუუკუე[12] სხუათა უქადაგებდე და მე გამოუცდელ ვიპოო“.[13] (3) ხოლო ჴელპყრობილ რაჲ გუყოფდენ[14] ჩუენ სათნოებისა მიმართ, იტყჳს: „მობაძავ ჩემდა იქმნენით,[15] ვითარცა მე ქრისტესა“.[16] (4)

ვეკრძალნეთ[17] უკუე,[18] ძმანო, ნუუკუე[19] (131rH) თჳსთა გულისთქუმათა აღსრულებად[20] (188rA) მნებებელნი სამოციქულოსა მცნებასა ზედა დავჰკრებდეთ მიზეზსა უმეცრებითა ძალსა სიტყჳსასა, რამეთუ წერილ არს: „სულნი მზაკუვარნი[21] შეიცთუნნენ

*ამის შემდეგ რამდენიმე სტრიქონი დაკარგულია B-ში ფურცლის მოხევის გამო.

1 არცამცა IK. 2 სასყიდლის-გებასა E. 3 ნუცა ADE, ნუმცა CIK. 4 მიზეზ-იდგმენ ABCK, მიზეზ-იდგმიდენ DE. 5 რამეთუ ABCIK, ხოლო DE. 6 უკუჱ ACK. 7 უჯორცონი IK. 8 მეტყუჱლისაჲ A. 9 ჯორციელ არამედ ACIK] ჯორციელად BDE. 10 ღ˜ჲ EI. 11 დარღუჱვად AC, დარღვევად I. 12 ნუუკუჱ ACK. 13 ვიპოვო I. 14 გუყოფდეს A. 15 იქმნეთ AC. 16 ქ˜ესსა H. 17 ეკრძალენით H. 18 უკუჱ AC. 19 ნუუკუჱ ACH. 20 აღმასრულე-(188rA)ბელად A, აღმასრუბელად C. 21 მზაკვარნი I.

(1) რომ. 8,4; შდრ. II კორ. 10,3. (2) II კორ. 10,3-4. (3) I კორ. 9,27. (4) I კორ. 11,1.

ცოდვითა“. და კუალად: „მცოდველისა კაცისა დიდ[1] მახე, ხოლო მართალი სიხარულსა და შუებასა[2] შინა იყოს“.

რაჲსა ესე გესმა, ძმაო, ვითარმედ: „უმჯობეს ა(647vE)რს ქორწინებაჲ, ვიდრე განკურვებაჲ“; (1) და ესე არა გესმა, რასა ზედა-დაჰრთავს და იტყჳს, ვითარმედ: „ამიერითგან ჟამი შემოკ-ლებულ არს, რაჲთა, რომელთა ესხნენ ცოლ,[3] ვითარცა არა სხმულ იყვნენ; და რომელნი ტიროდინ, ვითარცა არა მტირალნი იყვნენ;[4] და რომელთა უხაროდის, ვითარცა არა უხაროდის;[5] და რომელნი იყიდდენ, ვითარცა არა აქუნდეს, და მკუმეველნი ამის სოფლისანი, ვითარცა არა მკუმეველნი[6] იყვნენ, რამეთუ წარ-ვალს სახე ამის სოფლისაჲ“. (2)

ვინაჲცა, მონაზონო, ნუ უგულებელს-ჰყოფ (120vC) მომცე-მელსა შენდა ესევითარისა მადლისასა, ნუცა უსმ ხარ მისსა შენდამი მოციქულისა მიერ თქუმასა, ვითარმედ: „ნუ უდებ-ჰყოფ შენ შორისსა მადლსა, რომელი მოგეცა შენ დასხმითა კელთა (110vD) ხუცობისათაჲთა, ნუუკუე[7] გარდამავალ ჰყო თავი თჳსი კუალად შენებითა მისითა, რომელი დაარღჳე“. (3) არამედ მის-ცენ უფალსა აღთქუმანი შენნი, რამეთუ[8] წერილ არს: „კეთილ იყო[9] შენდა არა-აღთქუმაჲ,[10] ვიდრე აღთქუმაჲ[11] და არა-მიცე-მაჲ“. იღუაწე უკუე[12] შჯულიერად[13] სრულ-ყოფად სრბისა შენისა, რაჲთა გაქუნდეს კადნიერებაჲ (188vA) მოციქულისა თანა სი-ტყუად: „ღუაწლი კეთილი მომიღუაწებიეს, სრბაჲ აღმის-რულებიეს,[14] სარწმუნოებაჲ და(217vB)მიმარხავს; ამიერითგან მიმე-ლის მე სიმართლისა გჳრგჳნი, რომელი მომცეს მე უფალმან დღესა მას, მართალმან მან მსაჯულმან; არა ხოლო მე, არამედ ყოველთა, რომელთა შეიყ(63vI)უარეს გამოჩინებაჲ მისი“; (4) მისსა[15] დიდებაჲ საუკუნეთა, ამინ.[16]

---

1 დიდი C. 2 შუებასა ACH. 3 ცულ A. 4 და რომელნი ტიროდინ, ვითარცა არა მტირალნი იყვნენ — H. 5 ვითარცა არა უხაროდის — DE. 6 მკუმეველ I. 7 ნუუკუე AH. 8 რამეთუ ADE, ვითარცა C. 9 იყოს A. 10 აღთ˜ქმაჲ A. აღთქმა H. 11 ვიდრე აღთქუმაჲ — DE. 12 უკუე ACH. 13 სჯულიერად ABDEHI, შჯულიერად C. 14 სრბაჲ აღმისრულებიეს — C. 15 მისა H. 16 ა˜ნ ACI, ამინ E.

(1) I კორ. 7,9. (2) I კორ. 7,29-31. (3) იხ. გალატ. 2,18. (4) II ტიმ. 4,7-8.

სწავლაჲ მგ, შიშისათჳს ღმრთისა*

ეკრძალე თავსა თჳსსა, საყუარელო, ნუუკუე[1] უდებებასა და განცხრ(648rE)ომასა შინა წარსწყმიდო ჟამი. განვეკრძალნეთ თქუმულთა ამათ უფლისათჳს[2] და ვისმინოთ[3] ესე: „ვენაკი დაჰ-ნერგეა[4] შენდა?[5] — გარე-მოადგ მას ზღუდე! სამოთხე დაასხა? — სცევდ ნაყოფთა მისთა, რაჲთა უკუანაჲსკნელსა შენსა ზედა გიხაროდის, და ნუ შეუტევებ[6] ღორთა შენთა[7] ნაშრომთა შენთა (131vH) ზედა, რაჲთა არა მოაოკრნენ იგინი; რამეთუ რაჲ სარგებელ არს, ძმანო, უკუეთუ დღეს დავყუდნეთ, და ხვალე ქალაქებსა და დაბნებსა მიმოვრბიოდით, და ვჰყოფდეთ, რაჲ-იგი[8] არა სათნო[9] არს ღმრთისაჲ.[10]

რაჲ სარგებელ არს, ძმანო, უკუეთუ ერთსა დღესა ვაშენებ-დეთ, და ორსა ვარღუევდეთ;[11] რამეთუ ესრეთ თუ ვმო(91vK)-ქმედებდეთ, (121rC) ვითარ სრულ იქმნეს საქმე ჩუენი?

რაჲ არს ჩუენი და სოფლისაჲ! რაჲ არს ჩუენი და მოქმედე-ბათა მომკუდრისა[12] ჩუენდა სოფლისათაჲ![13] საზრდელისათჳს[14] არსა მიმოსლვაჲ ჩუენი? — კმა არიან ჴელნი ჩუენნი მსახურე-ბად ჴორცთა, თანამოქმედებითა ჩუენდა (189rA) უფლისაჲთა.

„არავინ მჴედარ ქმნილიო, — თქუმულ არს, — შეეთხზვის საწუთოჲსა საქმეთა, რაჲთა მჴედართმთავარსა სათნო ეყოს“. (1) და კუალად: „ღამე და დღე ვიქმთ, რაჲთა არავის დაუმძიმოთ“. (2) რაჲ არს ჩუენი და დაბნებისა გზათაჲ, ჵ მონაზონო! რამეთუ,[15] უკუეთუ დაყუდებით მსხდომარენი სენაკთა შინა ვნებულთა გულისსიტყუათა და აჩრდილებსა საქმეთასა სიმჴნით წინააღდგო-მად[16] ვერ შემძლებელ (111rD) ვართ, (648vE) ვითარ არა უფროჲს ადვილ წარსატყუენვ(96rB)ელ[17] ვიქმნეთ, რაჟამს შთავაბნინეთ თავნი თჳსნი ნატყუენავსა[18] შორის უცხოთესლთასა!

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 45-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ნუუკუ CH. 2 ო˜ჲთჳს EI. 3 ვისმინნეთ ACHI, ვისმინოთ DE. 4 დაჰნერგა I. 5 შენდა AC, შენდად DEHI. 6 შეუტეობ A. 7 „შენთა“ ჯერ დაუწერიათ, შემდეგ წაუშლიათ A. 8 რა H. რაჲ I. 9 სათნოჲ CDE, სათნო HI. 10 ღ˜ჲ DEI. 11 ვარღუ CD ვდეთ AH. 12 მომკუდრისა ACI, მომკუდარისა DE. 13 სოფლისათა AC, სოფლის˜თა I. 14 საზრდელისა DE, საზრდელისათჳს ACI. 15 რამეთუ — A. 16 წინააღმდგომად I. 17 წარსატყუ CD ნველ A. 18 ნატყუ CD ნავსა A.

(1) II ტიმ. 2,4. (2) I თეს. 2,9; II თეს. 3,8.

არამედ ნუუკუე[1] და გინდეს თქუმის, ვითარმედ: „ბრძანებითა წინამძღუართაჲთა იძულებით მივეახლებით დაბნებსა!“

უკუეთუ ბრძანებასა და მორჩილებასა ქუეშე[2] ჰყოფ ამას, შიშითა ღმრთისაჲთა ჰყოფდი მსახურებასა ამას![3] არამედ[4] არიან ვიეთნიმე მიზეზითა მორჩილებისაჲთა მოქმედნი ურჩებისანი, და თჳსსა გულისთქუმასა ჰნებავს აღსრულებაჲ ძუელისა[5] მისებრ კაცისა. ეკრძალე, ვითარცა ბრძენი, ნუსადა ნაცვალად ოქროჲსა და ვეცხლისა შემოიღო კეცი და თიჯაჲ, და (64rI) მორჩილებისა წილ ურჩებაჲ სრულ-ჰყო.

რამეთუ, რაჲ ირგეს მათ, რომელნი ისო ნავესსა და ქალებს თანა წარვიდეს განმსტურობად[6] ქუეყანისა, რაჟამს მიზეზითა მორჩილებისაჲთა ურჩებაჲ სრულ-ყვეს! ჭეშმარიტებაჲ არა დაიც(189vA)ვეს და უფლისაგან გან(132rH)დგეს და (121vC) გარდააქცინეს გულნი ძეთა ისრაელისათანი[7] უფლისაგან.[8] ვინაჲცა, შენ რაჟამს წარივლინებოდი მსახურებად, შიშითა ღმრთისაჲთა ჰყოფდი, ვითარმცა ყოვლადვე ღმერთი განიცდიდა საქმეთა შენთა. უკუეთუ წარხუალ მსახურებად წმიდათა, და შეურაცხ-ჰყოფ მას[9] წინააღმდგომისა ქმნითა, ღმერთსა შეურაცხ-ჰყოფ, და შუებულ[10] თუ ჰყოფ ნებებათა შენთა, არა მორჩილებასა ჰყოფ, არამედ ურჩებასა.

ხოლო უწყებაჲ შენი მნებავს, (649rE) ვითარმედ: ვითარცა ადიდებენ ღმერთსა შენ შორის, რომელთა გიხილონ შენ მონასტერსა შინა დაყუდებით მმონებელი მეუფისა ქრისტჱსი,[11] ეგრეთვე დაბრკოლდებიან[12] შენ ძლით, რომელთა გიხილონ შენ[13] ქალაქებსა და დაბნებსა[14] შინა, მოქმედად არა-სათნოსა ღმრთისასა. და რომელი სასყიდელი იყოს შენდა, რაჟამს სწყლა სჯნიდისი ძმისაჲ![15]

აწ უკუე,[16] მიითუალო თუ სწავლაჲ ჩემი, და შიშითა უფლისაჲთა დაეყუდო, იდიდოს ღმერთი შენ შორის და იყოს შენდა ძალ ყოვლისა მიმართ სათნოებისა. (96vB)

---

1 ნუუკუჱ AC. 2 ქუჱშე A. 3 ამას ABC, მას DE. 4 არამედ BCDEI (all), რამეთუ A. 5 ძუჱლისა A. 6 განმსუტურობად A. 7 იჱ˜ლისათანი ABCDHI. 8 ო˜ჲგან I. 9 მ˜ს D. 10 შუჱბულ AH. 11 ქ˜სი ABCH. 12 ეგრეთვე დაბრკოლდებიან – DE. 13 შენ – AC. 14 დაბნებსა ABCI, დაბსა D, დაბასა E. 15 ძმისა შენისაჲ I. ძმისა შენისა H. 16 უკუჱ ACH.

არამედ მრავალგზის მტერი შთაგიგდებნ შენ და გეტყჳნ: „ჯერეთ ჭაბუკ ხარ; იკუმიენ გულისთქუმანი შენნი და სიბერესა შეინანო; რამეთუ, რაოდენთა ჰგონებ სოფელსა შინა მშუებელთა[1] და ზეცისათაგან[2] არავე დაკლებულთა! და შენ ჭაბუკ ხარ; ჭამე,[3] სუ და მიიხუენ[4] გემონი (92rK) სოფლისანი, და სიბერესა შენსა შეინანო,[5] (111vD) და[6] რად გნებავს ამით ჰასაკითგან ჭირვებად ჯორცთა შენთა! ნუსადა უძლურებასა შთაჰვარდე!" (190rA)

არქუ ამათსა შთამგდებელსა შენდა: „უკუეთუ სიჭაბუკესავე შინა დავემთხჳო აღსასრულსა, და სიბერედ ვერ მივიწიო, რაჲ სიტყუა-უგო[7] წინაშე საყდრისა ქრისტჱსისა?[8] რამეთუ ვხედავთ მრავალთა ჭაბუკთა მომკუდრად, და მოხუცებულთა — დღეგრძელად, რამეთუ (122rC) საქმენი უფლისანი[9] გამოუკულეველ არიან. და ვითარ შემაცთუნებ[10] და იტყჳ, ვითარმედ: „სიბერესა შენსა[11] შეინანო"![12] — ნუუკუე[13] მაქუსა მაშინ სიტყუად მსაჯულისა, ვითარმედ: ჭაბუკ ვიყავ, რაჟამს დავემ(649vE)თხჳე სიკუდილსა; არამედ განმიტევე მე,[14] რაჲთა შევინანო!? — უეჭუელად[15] მანცა მრქუას მე: ესოდენთა წელთა მიგიშუ შენ, და მრავალგზის რაჲ (64vI) სცოდე, სულგრძელ ვიქმენ შენ ზედა, და არა მყის მოგკალ შენ, არამედ მოგცენ შენ[16] წელნი და ჟამნი და ადგილნი, რომელთა შინა სთესო (132vH) თესლი სინანულისაჲ; ხოლო შენ, ჟამნი, რომელ მე მოგცენ სინანულად, ცოდვათა და გემოვნებათა შინა განჰლიენ!"

განცხადებულად უკუე[17] უწყოდი,[18] ძმაო, ვითარმედ, უკუეთუ შეურაცხ-ჰყო შიში ღმრთისაჲ, და განსცე თავი თჳსი ცოდვასა, შეურაცხ იქმნე, რამეთუ, რომელმან ვნებულ-გემოვნებად[19] განსცნეს ასონი თჳსნი, არა ხოლო ყოფადსა საუკუნესა შეწუხნეს, არამედ თჳთ ამასვე საწუთოსა, არათუ მსწრაფლ შეინანოს,

1 მშუჱბელთა AH. 2 ზეცისაგან I, ზეცისათაგან ACDE. 3 ჭამე — A. 4 მიიხუჱნ AHK. 5 შეინანო + რამეთუ რაოდენთა ჰგონებ სოფელსა შინა DE. 6 და — C. 7 სიტყუა-უგო AC, სიტყუაჲ უგო BDEI. 8 ქ˜სისა ABCDEH. 9 უფლისანი ABCH (**Kuriou**), სოფლისანი DE. 10 შემაცთუნებ C, შენ მაცთუნებ ABDEHI. 11 შენსა — ABCHI. 12 შევინანო A (**peri to gera~ sou metanoh~**). 13 ნუუკუჱ ACH. 14 მე — A. 15 უეჭუჱლად A, უჱჭუჱლად A. 16 მოგცენ + შენ DE. 17 უკუჱ AC. 18 უწყოდე AI. 19 ვნებულ-გემოვნებად ABC (**th hdupaqeia**), ვნებულ-გემოვნებათა DE.

რამეთუ ემსგავსოს[1] ძონძსა მიმოგდებულსა, რომელი რაჟამს ყოველთა იჯუმიიან, უკუანაჲსკნელ მოსაწყინ(49rB)ელად და დასათრგუნველად აქუნდის იგი. (190vA)

უკუეთუ განიწმედ თავსა თჯსსა ამათ ყოველთაგან, და ქრისტჱს[2] სათნო-ყოფაჲ გნებავს, დაიცევ უბიწოებაჲ ჯორცთა შენთაჲ სიყუარულითა ღმრთისაჲთა, რომელ-იგი[3] არს სუეტ[4] ყოველთა სათნოებათა, რაჲთა ემსგავსო პორფირსა სამეუფოსა, და ბრწყინვალე იყო შორის ძმათა, ვითარცა მთიები. და ზედააღდგომილნიცა შენდა უფალმან მიაქცინეს, რამეთუ შიში უფლისაჲ, რომელი შეიყუარე, გექმნეს შენ ზღუდე, და ჰპოო მადლი წინაშე ღმრთისა[5] და კაცთა.

განიფრთხვე უკუე[6] და ეკრძალე თავსა თჯსსა მეცნიერებითა ამისითა, ვითარმედ არა უმეცარ (650rE) არს მტერი შინაგან კლიტეთა და მოქლონებისაცა მონადირებად (122vC) სულთა უდებებით მყოფთა.

არამედ ნუუკუე[7] და თქუას ვინმე უგუნურთაგანმან, ვითარმედ: „არა კმა ვარ წინააღდგომად ვისსამე, (112rD) არამედ მყის თანაწარვჰყვები[8] ვნებათა“.

ნუ იქადი ამას ზედა, რამეთუ არა კრძალულება არს ესე, არამედ დაჯსნილება და უგუნურება, რამეთუ სიბრძნე იტყჯს: „ნუ პირ-აღებ[9] სულსა შენსა ზედა,[10] და ნუცა შეირცხუენ[11] დასაცემელად შენდა“. უკუეთუმცა აგრძენ ავაზაკისა მიერ განთხრად ღობესა[12] სახლისასა, თავს-იდევ-მცაა ქუე[13] დებაჲ და წარტყუენვაჲ[14] შენი მისგან? არამცა აღსდეგა[15] და სდევნე ავაზაკი? და ვითარ არა ჰზრუნავ[16] სიწმიდისათჯს გუამისა შენისა, არამედ ხრწნილებად განსცემ ტაძარსა ღმრთისასა! რამეთუ[17] მოციქული

1 ემსგავსოს (omoiwqhsetai) C, ემსგავსო ADEI. 2 ქ˜ს ABCI. 3 რომელ-იგი ABCI, რომელი-იგი DE. 4 სუჱტ A. 5 ღ˜ჲ I. 6 უკუჱ AC. 7 ნუუკუჱ AC. 8 თანა-წარვჰყვები (sunapagomai) ABDI, თანა-წარჰყვები CE. 9 პირ-აღებ AC (mh labh~ proswpon = ყვედრებას ნუ მოაწევ?), პირ-ათნებ BDI, პირ-ათნევ E. 10 ∼ ზედა შენსა AB; – შენსა ზედა DE. 11 შეირცხუჱნ A. 12 ღორებსა (sic.) E. 13 ქუჱ AC. 14 წარტყუჱნვაჲ A, წარტყუენაჲ I. 15 აღსდეგაა C. 16 იზრუნავ AC, ჰზრუნავ B, ზრუნავ DE. 17 რამეთუ DE, რაჟამს ABC.

იტყჳს: „რომელმან ტაძარი ღმრთისაჲ განხრ(92vK)წნეს, განხრწნეს იგი ღმერთმან“.* (1)

ვხედავთ,[1] ვითარ ადიდებს (191rA) უფალი, რომელნი სიჭაბუკითგან[2] სიბერედმდე[3] ჰმონებდენ მას, რამეთუ თქუა იერემიაჲს[4] მიმართ წინაჲსწარმეტყუელისა: „მოვი(133rH)კსენენ წყალობანი სიჭაბუკისა შენისანი, და სიყუარული (65rI) სრულებისა შენისაჲ, შედგომად შენდა უკუანა წმიდისა ისრაჱლისა“.[5] (2) ხოლო სიჭაბუკითგან ვიდრე სიბერედმდე[6] საცთურისა გულისსიტყუათადა შედგომილსა ვითარ ამხილა წინაჲსწარმეტყუელმან თქუმითა: (49vB) „დაძუელებულო[7] ბოროტთა დღეთაო, აწ მოიწინეს ცოდვანი შენნი, რომელნი[8] გექმნნეს[9] პირველ“. (3) ამისთჳსცა სული წმიდაჲ ჰნატრის მათ, რომელთა თავთა თჳსთა ზედა აღიღ(650vE)ონ უღელი ქრისტჱსი,[10] და ეტყჳს: „კეთილ არს კაცისა, რაჟამს აღიღოს უღელი სიჭაბუკითგან თჳსით“. (4)

განვიფრთხოთ უკუე,[11] საყუარელნო, ნუსადა ფრიადი სულგრძელებაჲ ღმრთისაჲ დასაშჯელ[12] ჩუენდა იქმნეს, რამეთუ არა გუნებავს სინანული, არამედ დღითი-დღე დავსძინებთ[13] ბრალთა ჩუენთა![14] ვინმცა გულად-იღო დღე[15] საშჯელისაჲ,[16] და არა ძრწოდა! თანა-(123rC)შევატყუნეთ თქუმულნი ესე, საყუარელნო, ჟამსა მკისასა, რამეთუ მოიწიის რაჲ[17] იგი, იტყოდის ვინმე, ვითარმედ: „ორნიღა[18] თუენი[19] არიან და გარდაჴდეს სიცხე!“ რაჲმე ვყოთ, საყუარელნო, რაჟამს დავისაჯნეთ ცეცხლსა საუკუნესა!

კუალად, ზამთრისა მოსლვასა თქჳს[20] ვინმე: „სხუანიღა ორნი ანუ სამნი თუენი[21] არიან, და გარდაჴდეს ქადებაჲ სიცივისაჲ!“

---

* „რამეთუ მოციქული იტყჳს“, და პავლეს ეპისტოლის ამ ადგილის ციტირება ბერძნულ გამოცემებში გამოტოვებულია.

1 ვხედავთ ABC, ვხედავ DE. 2 სიჭაბუკითგან ABCI, სიგლახაკითგან DE. 3 სიბერემდე BC, სიბერერემდე D, სიბერედმდე AIK. 4 იერემიას I. 5 ი˜ჱლისა ABCI. 6 სიბერედმდე ABCI, სიბერემდე DE. 7 დაძუჱლებულო A. 8 რომელნი ABC, რომელ DEI. 9 გექმნეს I. 10 ქ˜სი AC. 11 უკუჱ A. 12 დასაშჯელ ABCI, დასასჯელ DE. 13 დავსძინებ DE. 14 ჩ˜ნთა ABC, ჩემთა DE. 15 დღჱ C. 16 საშჯელისაჲ BC, სასჯელისაჲ ADEI. 17 რა B. 18 ორნიღა + თუ A. 19 თუჱნი A. 20 თქჳს AC, თქუს BDE, თქუას I. 21 თუჱნი A.

(1) I კორ. 3,17. (2) იერ. 2,2. (3) დან. 13,52. (4) გოდ. იერ. 3,27.

რაჲ ვყოთ, საყუარელნო, რაჟამს დავისაჯნეთ შემდგომად სიკუდ-ილისა ქუეშე-კერძო[1] ქუეყანისა?[2] (191vA)

უკუეთუ ვინმე სნეულებასა შთავარდეს, და ღამე ძილი განეყ-ენოს მისგან, ზედაჲსზედა მიხედავნ სარკუმელთა სახლისათა და სურინ ხილვად ნათლისა. რაჲ-მე[3] ვყოთ, (112vD) ძმანო, უკუეთუ დავისაჯნეთ ბნელსა გარესკნელსა, სადა-იგი ტირილი თუალთაჲ და ღრჭენაჲ კბილთაჲ; სადა-იგი არღარა არს სასოე-ბაჲ ხილვად[4] ნათლისა დაუსრულებელთა საუკუნეთა!

ეგრეთვე, რომელი ექსორია-იქმნის,[5] რიცხუავნ იგი დღეთა და თუეთა[6] და წელთა, მომლოდე აღსასრულსა დროჲსასა, ხოლო რომელი დაისაჯოს ყოფადთა საუკუნეთა, ვერცაღა[7] დღეთა უძლებს რიცხუვად, ვერცა ღამეთა, არცა თუეთა,[8] არცა ჟამთა, რამეთუ წიაღუვლე(651rE)ლ და დაუსრულებელ არიან იგი საუკუნენი, რომელთა[9] შინა აქა მტირალნი და მგლოვარენი ნუგეშინისც-(50rB)ემულ იქმნენ[10] მაშინ, ხოლო რომელი იშუებდეს,[11] ცოცხ-ლივ (133vH) მკუდარ არს, ვითარცა იტყჳს მოციქული, (1) და კუალად მაცხოვარი: „ვაჲ, რომელნი აწ[12] იცინიან, რამეთუ ტიროდინ“. (2)

განვიფრთხოთ უკუე,[13] საყუარელნო, ამის საწუთოჲსაგან, ვტიროდით აწ, რაჲთა ნუგეშინისცემულ ვიქმნეთ; დავეყუდნეთ სიმდაბლით თჳსთა სენაკთა, რაჲთა იხი(123vC)ლოს (65vI) უფალ-მან სიმდაბლე ჩუენი და ნუგეშინისცემულ იქმნეს ჩუენ ზედა, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „სიმდაბლესა შინა ჩუენსა მო-მიჴსენნა ჩუენ უფალმან“. (3) და კუალად: „ვითარცა სწყალობს მამაჲ შვილთა, შეიწყალნა უფალმან მოშიშნი მისნი“. (4) ხოლო უფალმან მომეცინ ჩუენ სრულყოფ(192rA)ად ცხორებისა უბრალ-ოჲსა, რამეთუ მისი დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[14]

---

1 ქუ̃შე-კერძო A. 2 ქუ̃ყანისა A. 3 რაჲ-მე C. 4 ხილვად BDEI, ხედვად AC. 5 ექუსორია-იქმნის C. 6 თუ̃თა AC. 7 ვერცაღა ABC, ვერცა DE. 8 თუ̃თა A. 9 რ̃ლსა AC. 10 იქმნენ ACDEI, იქმნნენ B. 11 იშუ̃ბდეს AC. 12 აწ – I. 13 უკუ̃ ACH. 14 ამინ BC, ა̃ნ ADI.

(1) I ტიმ. 5,6. (2) ლუკა 6,25. (3) ფს. 135,23. (4) ფს. 102,13.

სწავლაჲ მ˜დ, სიყუარულისათჳს[1]* (93rK)

საყუარელო,[2] უკუეთუ ღირს იქმნე ცნობასა განკითხვისასა, გინათუ მადლსა კურნებათასა, იხილე, ნუუკუე[3] უნაყოფოდ აღესრულო, რაჲთა არა მაშინ იტყოდი რაჲ — „შემიწყალე!“ — და გესმეს მარცხენეთა თანა, ოდეს-იგი განარჩინეს[4] მეუფემან[5] მართალნი ცოდვილთაგან, ვითარმედ: „არა გიცნი თქუენ!“ (1) რამეთუ წერილ არს: „არა ყოველმან, რომელმან მრქუას მე — უფალო, უფალო! — და შევიდეს იგი სასუფეველსა ცათასა, არამედ რომელმან ყოს ნებაჲ მამისა ჩემისა ზეცათაჲსაჲ.[6] რამეთუ მრავალთა მრქუან მე მას დღესა შინა:[7] უფალო, უფალო, არა სახელითა შენითა ვწინაჲსწარმეტყუელებდითა[8] და სახელითა შენითა[9] ეშმაკთა განვასხემდით და სახელითა შენითა ძალთა მრავალთა ვჰყოფდით? და მაშინ აღუვარო[10] მათ, ვითარმედ: ა(651vE)რაოდეს გიცნენ თქუენ; განმეშორენით ჩემგან მოქმედნი უშჯულოებისანი!“[11] (2) რაჲსათჳს-მე? — არამედ ამისთჳს, რამეთუ სიყუარული არა დაიცვეს, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: „რომელსა არა უყუარდეს ძ(113rD)მაჲ თჳსი, რომელი იხილა, ღმერთი, რომელი არა იხილა, ვითარ ძალ-უც შეყუარებად!“ (3) რამეთუ წერილ არს: „მონამან, რომელმან უწყოდის[12] ნებაჲ უფლისა[13] თჳსისაჲ და არა ყოს, იგუემოს[14] ფრიად, ხოლო რომელმან არა უწყოდის და ყოს რაჲმე ღირსი წყლულებათაჲ, იგუემოს[15] მცირედ“. (4) (50vB)

და მოციქული იტყჳს: „მერმეცა უმეტესი გზაჲ გიჩუენო[16] თქუენ: ენასაღა თუ კაცთა და ანგელოზთასა ვიტყოდი, და სიყუარული არა მაქუნდეს, (124rC) ვიქმენ რვ(192vA)ალ მჴმობელ, ანუ

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ 46-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ∼ სიყუარულისათჳს, მდ I. 2 საყუარელო AIK, საყუარელნო DE. 3 ნუუკუᲗ AC. 4 განარჩინეს ABCI, განარჩინის DE. 5 მეუფემან BC, მფ˜Თმ˜ნ ADI. 6 ზეცათაჲსაჲ ABC, ზეცათაჲსა DEI. 7 მას დღესა შინა — DE. 8 ვწინაჲსწარმეტყუᲗლებდითა A. 9 „ვწინაჲსწარმეტყუელებდითა და სახელითა შენითა“ C-ს გადამწერს გამორჩენია, და მოგვიანებით შეუვსია კიდეზე 10 აღუარო ABC, აღუვარო DE. 11 უსჯულოებისანი ADEI. 12 იცოდის I, უწყოდის ABCDE. 13 ო˜ჲ EI. 14 იგუᲗმოს AC. 15 იგუᲗმოს A. 16 გიჩუᲗნო A.

(1) მათე 7,23; 25,12; ლუკა 13,25-27. (2) მათე 7,21-23. (3) I იოანე 4,20. (4) ლუკა 12,47-48.

წინწილა (134rH) მღალადებელ; დაღათუ მაქუნდეს ყოველი სარწმუნოებაჲ ვიდრე მთათა ცვალებადმდე და სიყუარული არა მაქუნდეს,[1] არარაჲ ვარ. დაღათუ შევაჭამო[2] ყოველი ნაქონები ჩემი, და[3] დაღათუ მივსცნე ჯორცნი ჩემნი დასაწუველად, და სიყუარული არა მაქუნდეს, არარას ვირგებ. სიყუარული სულგრძელ არს და ტკბილ, სიყუარული არა ეშურების, არა განლაღნების, არცა აღზუავნების; არა ეძიებს თავისასა,[4] არა განფიცხნების, არა შეჰრაცხს ბოროტსა; არა უხარის სიცრუვესა ზედა, არამედ უხარის ჭეშმარიტებასა ზედა; ყოველსა თავს-იდებს; ყოველი ჰრწამს; ყოველსა ესავს; ყოველსა დაითმენს. სიყუარული არასადა[5] დავარდების". (1)

აჰა, გასმიეს, საყუარელო, ძა(66rI)ლი სიყუარულისაჲ! ესე მოიგე თავისა თჳსისად ყოველთა შინა საქმეთა შენთა, რაოდენ ძღუანებულ იყო მადლისა მიერ, რაჲთა მი(652rE)იღო[6] ქებაჲ ღმრთისა[7] მიერ.

გლოცავ თქუენ, საყუარელნო ჩემნო ძმანო, მომიკსენეთ[8] მე უკმარი მონაჲ ლოცვათა შინა თქუენთა, რაჲთა სიტყუანი ჩემნი არა დამძიმდენ ჩემ ზედა, მოსლვასა მას უფლისა[9] და მაცხოვრისა ჩუენისა იესუ[10] ქრისტესსა, რამეთუ არარაჲ თავსა ჩემსა შემიცნობიეს, გარნა საშინელი რაჲმე მოლოდებაჲ საშჯელისაჲ,[11] (2) და ცეცხლისა შური მგულებელ არს შეჭმად წინააღმდგომთა. (3) არამედ მომეცინ[12] უფალმან თქუენ თანავე, რჩეულთა მისთა, მეცა უღირსსა შესლვად სასუფეველსა მისსა, წყალობათათჳს მისთა, ხოლო უფალმან მოგეცინ თქუენ (193rA) სიყუარული მისი გულთა შინა თქუენთა, რამეთუ მისსა[13] დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[14]

---

1 მაქუნდეს + ვიქმენ რვალ მკმობელ და DE. 2 შევჭამო D. 3 და – I. 4 თავისასა BDEI] თავისა თჳსისასა AC. 5 არა I. 6 მიიღო ABCI, მოიღო DE. 7 ღ˜ჲ E. 8 მომიკსენეთ – I. 9 ო˜ჲ EI. 10 ი˜ჯ ABCI, ი˜ჯჲს DE. 11 საშჯელისაჲ BC, სასჯელისაჲ ADEI. 12 მომეცინ + მე I. 13 მისი AC, მისსა BDEI. 14 ა˜ნ ABCI, ამინ DE.

(1) I კორ. 13, 1-8. (2) შდრ. I კორ. 4,4. (3) შდრ. ეს. 26,11.

სწავლად ევლოგის მიმართ*

ნაყოფისა მიმართ სიყ(124vC)უარულისადსა[1] მიხედვითა, ძმაო, ვისწრაფე მოწერად შენდა, რომლისათჳს გებრძანა ჩემდა.[2] (97rB)

დასაბამ კეთილ (113vD) შიში უფლისად, (1) ხოლო სიბერე პატიოსან სულსა შინა (93vK) ქრისტესმოყუარისასა.

რომელი ეკრძალებოდის თავსა თჳსსა ყოველსავე ადგილსა, ცხონდეს. რომელსა უყუარდეს ზრახვად ერისკაცთად, სოფელი არღა მოუძულებიეს.

ვითარაცა რომელი აღაგზებდეს[3] ცეცხლსა, აღატყინებს ალსა, ეგრეთვე სოფლიონი ზრახვანი აღსძრვენ ვნებათა გულსა შინა მონაზონისასა.

არგებდე რად, ძმაო, დამთხუეულ(134vH)თა[4] შენდა, თავსა თჳსსა ნუ ავნებ.

რომელსა უყუარდეს თანაზრახვად დედათად, აღადგინებს იგი თავსა თჳსსა ზედა ეშმაკსა სიძვისასა.

რაჟამს კეთილი სმენად ესმეს შენთჳს მშობელთა შენთა, უფროდს ღჳნისა მებრუობისა განიხარონ.

რომელსა უყუარდეს მთრვალობად, ფრიად იზღვიოს, რამეთუ იტყჳს (652vE) და იქმს, რად-იგი უჯერო არს, და წარიპარავს თჳსსა სიმდიდრესა და მისცემს უცხოთა, ვითარცა უცხოსა, რამეთუ მთრვალობამან დაუბნელის გონებად მისი.

განკრძალულ იქმენ, ძმაო, რამეთუ კრძალულებად შობს მშჳდობითსა[5] დაწყნარებასა, ხოლო მშჳდობითი დაწყნარებად შობს უვნებელობასა.

იყავნ კრძალულებად შენი თანა-შეუღლებულ სიმდაბლისა, რადთა იქმნე ჭეშმარიტ მონაზონ და დაიმკჳდრო სიყუარული და სიწმიდე. (193vA)

მრავალმეტყუელებად,[6] ძმაო, დაუბნელებს გონებასა, ხოლო

---

* ბერძნულში ეს „სწავლად“ წმ. ეფრემის 50-თავიანი კრებულის („სიტყუანი სწავლისანი მონაზონთა მიმართ“) 47-ე თავადაა აღრიცხული.

1 სიყუარულისა AC. 2 ჩედა A. 3 აღაგზნ˜ბდეს ADE, აგზნებდეს C. 4 დამთხუწულთა A. 5 მყუდროებითსა I, მშჳდობითსა ABCDE. 6 მრავალმეტყუწლებად A.

(1) შდრ. იგავნი 1,7.

გონებაჲ დაბნელებული მოიღებს ურცხჯნოებასა, ხოლო ურცხ-ჯნოებაჲ დედა[1] (66vI) არს სიძვისა.[2]

რომელსა უყუარდეს დუმილი, უშფოთველად დაადგრეს, არამედ[3] არცაღა მოყუასი განამწაროს.

ხოლო სიცილი და კადნიერებაჲ ახალმონაზონსა ვითარცა სამსა(125rC)ლაჲ ავნებს, და შეუგვანებელ არს მონაზონისა, რამეთუ აწ მგლოვარეთა და მტირალთა ჰნატრის უფალი. (1)

ძლეულება[4] მონაზონისა არს ცუდისა რაჲსმე სმენაჲ.

ტრაპეზსა ზედა ჯერ-არს დუმილი. შეიყუარე დუმილი, საყუ-არელო,[5] რაჲთა დაადგრეს შენ თანა კრძალულებაჲ. და დაი-ცე(97vB)ვ კრძალულებაჲ, რაჲთა დაგიცვას[6] შენ სიძვისაგან.

რომელი წინა-აღუდგებოდის და ურჩ იყოს წინამძღურისა, არა დაიყოვნოს მან შთავრდომად ბოროტთა შინა. ხოლო რომელი ერჩდეს სწავლასა უაღრესისასა,[7] იხარებდეს იგი მართალთა თანა.

რომელი იქადოდის თჯსსა[8] ძალსა (653rE) ზედა, განაგდებს თავისაგან თჯსისა შეწევნასა ღმრთისასა, ხოლო რომელი (114rD) იქადოდის, უფლისა[9] მიერ იქადოდენ.

რომელსა უყუარდეს მიმოგანბნევაჲ და სძულდეს დაყუდე-ბაჲ, ფრიად იჭირვოდის; ხოლო რომელი სიმდაბლით დაყუდე-ბულ იყოს, იხარებდეს უფლისა[10] მიერ.

რომელმან არა გულს-იდგინოს მოთმინებით დგომაჲ (135rH) ლოცვასა შინა, ფრიადი დაშჭირდეს,[11] ხოლო[12] რომელი დგეს კრძალულებით და შიშით და[13] მოთმინებით, მისი ლოცვაჲ სას-მენელ იქმნეს.

რომელი უქმადმე(194rA)ტყუელებდეს[14] ჟამსა ლოცვისასა, მრ-ჩობლნი ბრალობანი პოვნეს, რამეთუ აცთუნებს ლოცვისა და ფსალმუნებისაგან,[15] რომელსა-იგი ჰზრახავს,[16] და[17] რამეთუ აშ-ფოთებს მახლობელადცა[18] მისსა მდგომთა.

---

1 დედა ACI, დედაჲ BDE. 2 სიძვისა AC, სიძვისაჲ BDEI. 3 ხოლო DE, არამედ ABCI. 4 ძლეულებაჲ I. 5 ~ საყუარელო, შეიყუარე დუმილი A. 6 დაგიცვას ABCI, დაგიცვეს DE. 7 უვაღრესისასა C. 8 თჯსსა C, თჯსა ADE. 9 ო˜ჲ EI. 10 ო˜ჲ EI. 11 დასჭირდეს A. 12 ხოლო] მას I. 13 და – AC. 14 უქმადმეტყუჩლებდეს A. 15 ფსალმონებისაგან DE. 16 ზრახავს DE. 17 და – DE. 18 მახლობელად CI.

(1) მათე 5,4; ლუკა 6,20-21.

რომელსა უყუარდეს მოღუაწებაჲ, უმჯნეს იქმნების, ხოლო რომელსა უყუარდეს[1] მთრვალობაჲ, არცა ერთსა რას დაუთმოს.

რომელსა უყუარდეს (94rK) უქმებაჲ, ცუდისგამომეძიებელ იყოს, რამეთუ მრავალი ბოროტი ასწავა უქმებამან, ხოლო რომელსა უყუარდეს მოქმედებაჲ, შეუწუხებელად დაადგრეს.

რომელი იქადდეს დიდებულებასა ზედა მშობელთასა, (125vC) გამოუცდელ არს, რამეთუ განწყობასა შინა ბრძოლისასა არარაჲ არგონ მას.

პატივ-სცემდ,[2] ძმაო, დიდთა და მცირეთა, რაჲთა აღგამაღლოს შენ უფალმან, რამეთუ რომელმან დაიმდაბლოს თავი თჳსი, ამაღლდეს. (1)

დაუმდაბლე თავი თჳსი წინამძღუარსა, და ზედამდგომელებსა ძმათასა ერჩდი უფლისა[3] მიერ. რამეთუ ესე არს ნაყოფ შიშისა უფლისა,[4] ხოლო სიმდაბლე გამოჩნდების არათუ უაღრესთა[5] მიმართითა ოდენ დამდაბლებითა, არამედ უდარესთ(653vE)აცა (109rB) მიმართ პატივისმცემელობითა,[6] რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „მადიდებელნი ჩემნი ვადიდნე, ხოლო შეურაცხისმყოფელნი (67rI) ჩემნი უპატიო[7] იქმნნენ“.[8] (2) ვინაჲცა ჩუენ ვადიდებდეთ ღმერთსა, რაჲთა[9] მადიდნეს ჩუენ ყოველთა თანა წმიდათა მისთა. და რაჲთა ვადიდებდეთ მას? — არამედ დაცვითა მცნებათა მისთაჲთა, რამეთუ[10] წერილ არს, ვითარმედ: „არა სიტყჳთ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ, (194vA) არამედ ძალითა“. (3) და კუალად: „არა ყოველმან რომელმან მრქუას მე — უფალო, უფალო! — და შევიდეს იგი[11] სასუფეველსა ცათასა, არამედ რომელმან ყოს ნებაჲ მამისა ჩემისა ზეცათაჲსაჲ“.[12] (4)

ყოვლისა წინა, ძმაო, გეშინოდენ ღმრთისა[13] ჭეშმარიტებით, და შიშმან მისმან განანათლნეს თუალნი გონებისა შენისანი. გიყუარდინ სიმდაბლეცა, რამეთუ საღმრთოდ დამდაბლებაჲ ზღუდე არს შეურყეველ პირისაგან მტერისა, და კლდე წინამცემელ და

1 რომელსა უყუარდეს BDEI] უყუარდეს თუ AC. 2 პ˜ტვსცემდ D. 3 ო˜ჲ EI. 4 ო˜ჲ EI. 5 უვაღრესთა C. 6 პატივმცემელობითა I. 7 უპატივო I. 8 იქმნნენ ABI, იქმნენ CDE. 9 რ˜ლ C. 10 რამეთუ] ვითარცა C. 11 იგი — I. 12 ზეცათაჲსა ACDE, ზეცათაჲსაჲ B, ზეცათასა I. 13 ღ˜ჲ EI.

(1) მათე 23,12; ლუკა 14,11; 18,14. (2) I მეფ. 2,30. (3) I კორ. 4,20. (4) მათე 7,21.

შემმუსრველ სივერაგეთა და ი(114vD)სართა ბოროტისათა განკურვებულთა. (1)

უკუეთუ დაიდვა გულისსიტყუასა შენსა ღმრთისათჳს[1] მოთმინებად, გინებისა (135vH) და შეურაცხებისა და ზღვევისად, იყო ვითარცა მკნე მბრძოლი, მარადის შეჭურვილი წინააღმდგომთა ზედა, რამეთუ მაშინ მტერთაცა იხილონ რად ესოდენი მოსწრაფებად შენი, დაეცნენ პირისაგან შენისა, ხოლო უკუეთუ (126rC) გნებავს ოდენ[2] სრბად, და დაშრომად[3] არა, — რად[4] სარგებელ არს!

სიწმიდე კორცთა შენთად დაიცევ სიყუარულით, რამეთუ სიყუარული დედა არს სათნოებათა, ხოლო უბიწოებად სიწმიდისად — სანთელ და სიმტკიცე; ამათდა სასანთლე — დაყუდებად, და ზღუდე ამათდა — შიში უფლისად.

დავიცვ(654rE)ათ, ძმაო, სიწმიდე კორცთა ჩუენთად სიყუარულითა ღმრთისადთა, რადთა თანა-აღმრაცხნეს ჩუენ უფალმან წმიდათა თანა ანგელოზთა მისთა, რამეთუ სიწმიდისმოყუარესა ზედა იხარებს სული წმიდად და მიჰმადლებს მას[5] მოთმინებასა. ხოლო სიწმიდე წარემართების მარხვითა და სიმშჯდითა, და სიყუარული — დაყუდებითა.

ვინადცა გჯმს ჩუენ კრძალვად ყოვლისაგან ძმისა (195rA) უწესოდ მავალისა; (2) (109vB) ნუუკუე[6] შთაუგდოთ იჭჯ მხედველთა ჩუენთა, რამეთუ მოციქული იტყჯს: „წინა-განვიზრახავთ კეთილსა წინაშე ღმრთისა[7] და კაცთა; ხოლო უკუეთუ ვინმე ძლევის-მოყუარეობს, ჩუენ ესევითარი[8] ჩუეულებად[9] არა[10] გუაქუს, არცა ეკლესიათა ღმრთისათა“. (3)

ისმინე კუალად მეტყუელისადცა:[11] „შენ სადმე[12] კეთილად ჰმადლობ, ხოლო მოყუასი არა აღეშენების“. (4) რამეთუ რადსა განიშჯების[13] აზნაურებად ჩემი სხჯსა სჯნიდისისაგან! ვინადცა (94vK) კეთილ არს შეწყნარებად სწავლისად ღმრთისმოშიშთა

1 ღ˜დთ˜ს I. 2 გნებავს ოდენ ABCDE ∾ ოდენ გნებავს I. 3 დაშრომა I, შრომად CDE. 4 არა, რად ACI] არარად DE. 5 მას — DE. 6 ნუუკუ̊ A. 7 ღ˜დ EI. 8 ესე I. 9 ჩუ̊ულებად A. 10 არა + არა I. 11 მეტყუ̊ლისადცა A, მეტყუელისაცა I. 12 სადამე DE. 13 განიშჯების B, განისაჯების ACDE, განისჯების I.

(1) იხ. ეფეს. 6,16. (2) II თეს. 3,6. (3) I კორ. 11,16. (4) I კორ. 14,17.

კაცთაგან, და არა თავთა თჳსთა სათნო-ყოფად, მეტყუელისა[1] მისებრ: „თითოეული თქუენი მოყუასსა სათნო-ეყოფოდენ[2] აღ-საშენებელად“. (1) (67vI) და კუალად, რაჲთა ჰრცხუენეს[3] წინაა-ღმდგომსა, და არაჲ[4] აქუნდეს ბოროტი საქმე, რამეთუ თქუა უფალმან დიდებისამან: „ესრეთ ბრწყინევდინ ნათელი თქუენი წინაშე კაცთა, რაჲთა იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი და ადიდებდენ მამასა თქუენსა[5] ზეცათასა“. (2)

ნუმცა მიზეზითა ქვე(126vC)ლისსაქმედ მიმცემელობისაჲთა წარვსწყმედთ სიწმიდესა, რამეთუ ჩუეულებაჲ[6] არს მტერისაჲ, კეთილისა მიზეზი(654vE)თა ქმნად ბოროტისა. რამეთუ რომელი ცოდვიდეს, და ჰგონებდეს დაფარვასა, (115rD) სცთების, რამეთუ არა არს დაფარული, რომელი არა განცხადნეს. (3)

უკუეთუ შთაგითესოს შენ[7] მტერმან გულისთქუმაჲ ჴორცთაჲ, თქუ მისსა[8] (136rH) მიმართ: „ნუ იყოფინ ჩემდა მერმეცა შეწუხ-ებაჲ სულისა წმიდისაჲ, რომლითა აღვიბეჭდე დღედ გამოჴს-ნისა, (4) (195vA) რამეთუ კმა არს ჩემდა გარდასრული ჟამი, ვინაჲცა წერილ არს: „ყოველი ცოდვაჲ, რომელი ქმნეს[9] კაცმან, გარეგან ჴორცთა არს, ხოლო რომელი ისიძვიდეს, თჳსთა მიმა-რთ ჴორცთა ცოდავს“. (5)

ხოლო გონებითთა[10] ბრძოლათათჳს ზოგს-რე განსწავლულ ვარ, ვითარმედ: ძმასა ჰკითხა სხუამან ძმამან და თქუა: „ბილწნი გულისსიტყუანი აღმაშფოთებენ მე!“ ხოლო მან მიუგო: „წმიდა-თა მამათა იშჯთ ვიეთმე უბრძანიან შინაგან[11] შეშუებად[12] გუ-ლის(55rB)სიტყუათა, და მაშინღა ბრძოლად მათდა; ხოლო უუძლუ-რესთა ამცნებდიან[13] ყოვლად არა თანა-ზრახვად მათდა, ნუსადა[14] დაყოვნებამან ჴსენებისამან ქმნას ვნებაჲ ძნიად საკურნებელი“.

მაშინ თქუა ძმამან: „და რაჲ არს შინა-შეშუებაჲ[15] გულისსი-ტყუათაჲ და ესრეთ ბრძოლაჲ[16] მათდა მიმართ?“

---

1 მეტყუწლისა A. 2 სათნო-ეყოფოდენ BI, სათნო-ეყოფვოდენ ACDE. 3 ჰრცხუწნეს A. 4 არა I. 5 თქუწნსა A. 6 ჩუწულებაჲ A. 7 შენ – C. 8 თქუ მისსა] თქ˜მისა HI. 9 ქმნას BC. 10 გონებითა C. 11 შიგან B, შინაგან ACDEI. 12 შეშუწბად AC. 13 ამცნებდინ A. 14 ნუსადა ABCI, თქუენდა E (D-ში ეს სიტყვა ბუნდოვნად წერია, წაშლილია) + და DE. 15 შინა-შეშუწბაჲ A. 16 ბრძოლა E.

(1) რომ. 15,2. (2) მათე 5,16. (3) მათე 10,26; მარკ. 4,22; ლუკა 8,17. (4) ეფეს. 4,30. (5) I კორ. 6,18.

ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: „თუ რაჲ არს შეშუებაჲ[1] და ესრეთ ბრძოლაჲ მათდა მიმართ,[2] ისმინე: რაჟამს შემოიხუნეს მტერმან მოგონებანი ბილწნი და გულისსიტყუანი მწინკულევანნი,[3] მყის წარმოუდგენს დედაკაცსა პირკეთილსა ანუ მსგავსსავე მისსა უჯეროსა მიზეზსა განხრწნისასა შემაცთუნებე(655rE)ლსა; და ესე რაჲ იხილის მან, რომელი გონებითა იბრძო(127rC)ლებინ, არა შეშფოთნის ესევითართა მათ გულისსიტყუათაგან, არამედ დგის სიმჯნით წინააღდგომად მათდა, და მძაფრიად[4] ჰბრძავნ მათ, რამეთუ განუღის მათ და შინა შემოაწყუდინის, და ვითარცა შინა-შემოვიდიან იგინი, თანა-შემოტანე(196rA)ბითა ნივთისა მის, რომლითა ჰბრძოდიან, ჰკითხის მათ და ჰრქჯს:[5] ესე არსა დადგრომილი თქუენ შორის, რომლისათჯს დღე ყოველ მარადის მაშფოთებთ მე და აოცნებთ[6] გონებასა ჩემსა და აღაშფოთებთ[7] სულსა? მნებავს უკუე[8] გამოწულილვით ცნობად, რაჲ არს საჯ(68rI)მარებაჲ მისი!“ და ბრძანის მოღებად მისთჯს მახჯლსა გონიერებითსა, და მიიღის რაჲ, განაპის მჯდომი იგი მისი გონებითი, და თქჯს: „მნებავს ცნობად, რასა (95rK) ვჰპ(115vD)ოებ ამას შინა, — შუენიერებასა[9] ანუ მყრალობასა!“ და განაპის რაჲ, (136vH) პოვის შინაგან მისსა, რაჲ-იგი ყოველთა უწყით, რამეთუ განცხადნის კერძოჲ[10] იგი გულისთქუმისა ბილწებისაჲ.

ხოლო წინააღმდგომთა იხილიან რაჲ ძლეულებაჲ იგი, მოწევნული[11] მათ ზედა, შფოთებდიან და უნებნ შემრღუევად[12] გულისსიტყუაჲ იგი[13] ძმისაჲ, რაჲთა დაანთქან გონებაჲ მისი სხუათა მიერ გულისსიტყუათა, (55vB) და განაქარვონ[14] ღუაწლი იგი წინაგანწყობისა მისისაჲ, რამეთუ ეშინინ, ნუსადა სრულიად განცხადნეს[15] სირცხჯლი მათი.[16]

ხოლო რომელი-იგი[17] წინააღდგომით ჰბრძავნ მათ, თქჯს მათდა მიმართ: „რაჲსა[18] გნებავს შემოღე(655vE)ბად[19] სხუაჲ სხჯსა

1 შეშუებაჲ A. 2 ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: თუ რაჲ არს შეშუებაჲ და ესრეთ ბრძოლაჲ მათდა მიმართ — I. 3 მწიკულევანნი ABC, მწინკულევანნი DE. 4 მძაფრიად ABI, მზაფრიად C, მძლაფრიად DE. 5 რქჯს I. 6 აოცნებთ BDEI (fantazete), აცთუნებს A, აცთუნებთ C. 7 აღაშფოთებს AC. 8 უკუე AC. 9 შუენიერებასა A. 10 კერძო I. 11 მოწევნილი I. 12 შემრღუევად A. 13 იგი — A. 14 განაქარვოს AC. 15 განცხადნენ E. 16 მათი BC, მისი DE. 17 რომელი C. 18 რასა I. 19 შემოღებად ABC, შემოღებაჲ DE.

წილ, რამეთუ არა გიტევნე თქუენ განსლვად, ვიდრემდის გამოვიძიო ყოველი გამოწულილვად საქმისად, უკუეთუ ნამდჯლვე[1] შეყუარების[2] ღირს არს საქმე, რომელსა თქუენ აქებდით!“ მაშინ შეაწყუდიის ძმამან (196vA) ბრალი იგი უშინაგანესსა[3] საუნჯესა, ვიდრე (127vC) მესამედ ანუ მეოთხედ დღედმდე, და შემდგომად ამისსა განაღის ძმამან კარი, ცნობად ბრალისა მის მნებებელმან, და პირველ[4] შესლვადმდე[5] მისსა შინაგან, შეემთხჯის დაუთმენელი სიმყრალე, ვიდრემდის დაიყვის პირი და საყნოსელნი ჴელითა, და უჩუენებნ[6] წინააღმდგომისა გულისსიტყუათა, და თანამოქმედთა ცოდვისათა, დასასრულსა საქმისასა, წამისყოფითა მათდა მიმართ; ამისსა შემდგომად ჰრქჯს:[7] „რასა მომიგებთ ამისსა მიმართ?“ ხოლო იგინი სირცხჯლეულნი დაიკსნნიან,[8] ვითარცა კუამლი ჰაერისაგან, და ესრეთ იქმნის ძმად იგი უმაღლეს ვნებათა, თანამოქმედებითა მადლისადთა, და აღუარებნ უფალსა და ეტყჯნ: „გმადლობ შენ, უფალო ღმერთო ჩემო, რამეთუ არა მიმეც მე ჴელთა მტერთა ჩემთასა, არამედ განმარინე მე მახისაგან მონადირეთადსა, (1) და მადლმან შენმან განმანათლა მე გულისკმისყოფად ამათდა, რამეთუ არა ძალითა ჩემითა ვიკსენ საბრკეთა მათგან“.[9]

დავიდვათ უკუე,[10] ძმაო, მარადის შიში ღმრთისად წინაშე თუალთა ჩუენთა, რადთა მან დამიფარნეს ჩუენ, რამეთუ თჯნიერ საფარველისა ღმრთისა[11] კაცი არარად არს, და ფრიად არს ჰავკელოვნებად მტერთა ჩუენთად, არამედ უმეტეს არს შეწევნად ღმრთისად, რომელი გარე-(116rD)შეიც(656rE)ავს კაცსა, გარ(68vI)ნა არა (137rH) შეგუენდობვის[12] ხილვად მისი თუალითა ჩუენითა. (56rB)

შევიყუაროთ უკუე[13] ყოვლითა ძალითა ღმერთი, მაცხოვარი და შემწე ჩუენი, და მოყუასი ვითარცა თა(197rA)ვნი თჯსნი. (2)

---

1 ნამდჯლვე ABC, ნანდჯლვე EI. 2 შეწყნარების I, შეყუარების ABCDE (agaphsew~). 3 უშინაგანესა I. 4 პ˜დ AC. 5 შესლვადმდე ABC, შესლვამდე DE. 6 უჩუჩნებ A. 7 ჰრქჯს ACI, ჰრქუას BDE. 8 დაიკსნიან I. 9 მათგან AC, მათთაგან BDEI. 10 უკუჩ AC. 11 ღ˜დ EI. 12 შეგუჩნდობვის A, შეგუჩნდობის I. 13 უკუჩ AC.

(1) შდრ. ფს. 123,7. (2) მათე 22,37-39; მარკ. 12,30-31; ლუკა 10,27.

გაქუნდინ,[1] საყუარელო ძმაო, გონებასა[2] შენსა დღე აღსასრულისა შენისაჲ, რაჟამს მდებარე იყო ჭილსა შენსა ზედა სულთა-ბრძოლასა შინა. ჭ-მე! ჭ-მე! რაბამიღა შიში (128rC) შეიცავს სულსა მას ჟამსა, საყუარელო ძმაო! უკუეთუ რაჲმე კეთილი ექმნეს საწუთოსა ამას შინა, რომელსა შინა მსხემობდა, უკუეთუ ჭირი და ყუედრებაჲ[3] დაეთმინოს უფლისათჳს,[4] და სათნოებაჲ წინაშე მისსა ექმნეს, ფრიადითა სიხარულითა აღყვანებულ იქმნეს ზეცად, (95vK) წინამძღურობითა წმიდათა ანგელოზთაჲთა.

რამეთუ ვითარცა მუშაკი შურებოდის რაჲ და იქმოდის დღე ყოველ, მოელის მეათორმეტესა ჟამსა, რაჲთა შემდგომად შრომათა მიიღოს სასყიდელი თჳსი და განისუენოს.[5] ეგრეთვე სულნი მართალთანი დღესა მას მოელიან, ხოლო ცოდვილთანი შიშითა და ძრწოლითა[6] შეიპყრობვიან,[7] რამეთუ მას ჟამსა შინა, ვითარცა დასაშჯელნი,[8] შეიპყრნიან მსახურთაგან, და სამშჯავროდ[9] მიიყვანებოდიან, ეგრეთვე სულნი უსამართლოთანი ძრწოდიან[10] ჟამსა მას შინა, მიხედვითა დაუსრულებელთა სატანჯველთა ბნელისა მის საუკუნოჲსათა.[11]

დაღათუ ვინმე ჰრქუას: „მიტევეთ[12] წარსლვად მასვე სოფელსა, რაჲთა ამიერითგან შევინანო!“ — არავინ განუტევებს, რამეთუ ესმეს ესევითარსა მას, ვითარმედ: „ოდეს გაქუნდა ჟამი, არა შეინანე, და აწღა მოხუალა[13] სინანულად? რაჟამს ყოველთადა განღებულ იყო[14] სტადიონი, მაშინ არა იღ(656vE)უაწე, და აწღა მოხუედა[15] მოღუაწებად, რაჟამს (197vA) ყოველთა კარნი დაეკშნეს და წარკდა ჟამი ღუაწლისაჲ? ანუ არა გესმაა[16] მეტყუელისაჲ:[17] იღჳძებდით, რამეთუ არა უწყით დღე, არცა ჟამი!“ (1)

ესე რაჲ წინა-უწყით, საყუარელო ძმაო, ვიდრე გუაქუს-ღა ჟამი, შევინანოთ, რაჲთა მიკსნნეს ჩუენ ღმერთმან რისხვისაგან,[18] (56vB) მომავალისა (128vC) ძეთა ზედა ურჩებისათა, და ღირს მყვნეს ჩუენ[19] ნაწილსა წმიდათასა.

---

1 გაქუნდინ ABCI, გუაქუნდინ DE. 2 გონებასა + შინა I. 3 ყუჱდრებაჲ A. 4 ო˜ჲთჳს EI. 5 განისუჱნოს A. 6 ძრთოლითა D. 7 შეიპყრობიან I. 8 დასასჯელნი ADEI. 9 სამსჯავროდ DEI. 10 ძრწოდიან C, ძრწოდინ ABDEI. 11 საუკუნოჲსათა I, საუკუნოჲსაჲთა ABCDE. 12 მიტევეთ ABCI] მაუფლეთ DE. 13 მოხვალა I. 14 იყოს DE. 15 მოხუჱდა A. 16 გესმაა A, გესმა BCDEI. 17 მეტყუჱლისაჲ A. 18 რისხჳსაგან I. 19 ჩუენ — A. (1) მათე 25,13.

ილოცევდ ჩემთჳსცა, ცოდვილისა, მეტყუელისა[1] და არა მოქმედისა, რამეთუ წერილ არს: „აღუვარებდით[2] ურთიერ(137vH)თას ცოდვათა, და ულოცევდით ურთიერთას, რაჲთა განი(116vD)კურნნეთ, (1) სახელითა უფლისა[3] ჩუენისა იესუ ქრისტჱსითა,[4] რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა, ამენ.[5]*

*აქ ტექსტში ჩართულია გადამწერის ანდერძი: „ქრისტე, შეიწყალე ფრიად ცოდვილი სტეფანე დიაკონი, ამინ“ A.

1 მეტყუჱლისა A. 2 აღუარებდით ABCI, აღუვარებდით D, აუვარებდით E. 3 ო˜ჲ E. 4 ქ˜სითა ACEI. 5 ამინ BCDE, ა˜ნ AI.

(1) იაკ. 5,16.

მოწყინისა[1] მიმართ მონაზონისა, მეტყუელისა:[2] დაუტევებ და სოფლად წარვალ*

გუაკურთხენ, მამაო![3]

თქუა უფალმან დიდებისამან: „შევედით იწროჲსაგან ბჭისა,[4] რამეთუ ვრცელ ბჭე და ფართო გზაჲ, მიმყვანებელი წარსაწ-ყმედელად, და მრავალ[5] (69rI) არიან მპოვნელნი მისნი. რაჲღა[6] იწრო ბჭე და საჭირველ გზაჲ, მიმყვანებელი ცხორებად საუკუ-ნოდ, და მცირედ არიან მპოვნელნი მისნი“. (1) და ვინ-მე არს მპოვნელ და მომთხრობელ ჩუენდა გზისა მის? — ყოველნი წმიდანი. რომელსა ზედა[7] რბიოდა ჭური რჩეული პავლე, და სრულ-ყოფითა სრბისაჲთა[8] მოიღო გჳრგჳნი; ვინაჲცა მომითხრობს ჩუენ გზასა მისსა, და იტყჳს: „ყოვლითავე[9] შევასრულებთ თავ-თა თჳსთა ვითარცა ღმრთის(198rA)მსახურნი, მოთმინებასა შინა მრავალსა, (657rE) ჭირთა შინა, იძულებათა, იწროებათა, წყ-ლულებათა, პყრობილებათა, დაუწყნარებლობათა, შრომათა, მღჳძა-რებათა; მარხვითა,[10] სიწმიდითა, მეცნიერებითა, სულგრძელები-თა, სიტკბოებითა, სულითა წმიდითა, სიყუარულითა შეუორგულე-ბელითა, სიტყჳთა ჭეშმარიტებისაჲთა,[11] ძალითა ღმრთისაჲთა,[12] საჭურველითა სიმართლისაჲთა,[13] მარჯჳენისა[14] და მარცხენისაჲ-თა, დიდებითა და უპატიოებითა, გმო(129rC)ბითა და ქებითა, ვითარცა მაცთურნი და ჭეშმარიტნი, ვითარცა უცნაურნი და საცნაურნი, ვითარცა მკუდარნი, და აჰა, (96rK) ცხოველ ვართ, ვითარცა განსწავლულნი[15] და (223rB) არა მომკუდარნი; ვი-თარცა შეწუხებულნი, და მარადის გჳხარის; ვითარცა გლახაკ-ნი, და მრავალთა განვამდიდრებთ, ვითარცა არარაჲ გუაქუს და

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ წმ. ეფრემის 50-თავიანი კრებულის („სი-ტყუანი სწავლისანი მონაზონთა მიმართ“) 48-ე თავადაა აღრიცხული.

1 მოწყინისა B, მოწყინებისა ACIJL. 2 მეტყუწლისა A. 3 გუაკურთხენ, მამაო — I; ∼ მამაო გკ˜ხნ A. 4 გზისა AC, ბჭისა (pulh) BDEI. 5 მრავალნი I. 6 რაღა I. 7 ზედა — I. 8 სრბისათა I. 9 ყოვლითა E. 10 მარხვითა ABCI, მარხვათა DE. 11 ჭტ˜ბისათა I. 12 ღ˜ისთა I. 13 სიმ-˜რთლისთა I. 14 მარჯუენისა A, მრჯ˜ისათა I. 15 განსწავლულნი BCDEI,] განსწავლულ ვართ A.

(1) მათე 7,13-14.

ყოველივე გუაქუს“,[1] (1) და სასოებაჲ ჩუენი მტკიცე არს თქუ-ენთჳს.

უწყით,[2] რამეთუ ვითარცა ზიარ ხართ ვნებათა ჩუენთა, ეგრეთვე ნუგეშინისცემასაცა.

ამისთჳს ჩუენცა, ძმანო, თანამდებ ვართ მისვე გზისა პყრობად[3] ვიდრე აღსასრულადმდე,[4] რომელსაცა ზედა[5] ვმკედრობდით:

დაყუდებული ხარა?[6] — გულისკმა-ჰყოფდ[7] საპყრობილესა შინა შეწყუდეულთა, რამეთუ არა ხოლო შეყენებულ არიან, არამედ რკინაჲცა[8] ზედა-აც ქედთა მათთა. ხოლო რომელნიმე (138rH) კუნდსა შეგდებულ არიან.

მეუდაბნოე[9] ხარა? — მოიგონენ მწყემსნი ცხოვართანი, ვითარსა ჭირსა თა(198vA)ვს-იდებენ უდაბნ(117rD)ოთა და მთათა შინა,[10] და ზამთრის[11] სიცივეთაგან[12] იგუემებიან,[13] ხოლო (657vE) ზაფხულის სიცხითა შეიწუებიან[14] შარავანდედთა მიერ მზისათა.[15]

კრებულსა შინა ხარა? — გულად-იღებდ[16] წერილსა მას: „ხოლო სიმრავლისა მის მორწმუნეთაჲსა[17] იყო სული და გული[18] ერთ, და არავინ[19] ნაქონებთ(69vI)აგანი მათთაჲ თქჳს თჳსად ყოფად, არამედ ყოველივე საზოგადო იყო მათდა“. (2)

სირასა ჰმოქმედება?[20] — მოიკსენენ ზღჳთ მავალნი, რამე-

---

1 და ყოველივე გუაქუს — C (აქ გადამწერისავე მიერ შემჩნეული დეფექტის ნიშანი ზის. სავარაუდოდ, მანვე კიდეზე მიაწერა ტექსტში დაკ-ლებული სიტყვები, მაგრამ ეს მინაწერი ჩვენს ფოტოზე არ ჩანს). 2 უწყი I. 3 პყრობასა I. 4 აღსასრულადმდე ABC, აღსასრულამდე DE. 5 ზედა — I. 6 ხარა AC. 7 გულისკ˜ჲ ჰყოფდ EI. 8 რკინაცა I. 9 მეუდაბნოვე I. 10 და მთათა შინა DE, ∼ შინა და მთათა ABCI. 11 ზამთრისა AC. 12 სიცივეთაგან (**upo tou yucou~**) AC, სიცივისაგან DEI. 13 იგუმებიან A. 14 შეიწუმბიან A, შეიწუებიან CDEI. 15 მზითა A. 16 კრებულსა შინა ხარა? გულად-იღებდ] კ˜დ D (ეს ადგილი ერთი იმათგანია, რომლითაც მკვეთრად ჩანს, რომ E-ს დედანი არის D; აბზაცის დასაწყისი დ ასოს გასწვრივი სტრიქონი გამოუტოვებიათ, და ეს ასო მიუჩნევიათ მომდევნო სტრიქონის დასაწყისად, და ასე მივიღეთ „ქარაგმული სიტყვა“: კუალად). 17 მ˜რწმნეთასა I. 18 სული და გული DE ∼ გული და სული ABCIJ. 19 არავინ AC, არაჲვინ BDEI. 20 **h seira** — თოკი.

(1) II კორ. 6,4-10. (2) საქმე მოც. 4,32.

თუ იგინიცა, რაჟამს მენავეობდენ, ეგევე[1] ჴელოვნებაჲ ჴელთა აქუს.* (69vI)

მცირეთა სფჯრიდებთა[2] იქმა,[3] მალაკებ[4] წოდებულთა? — მოიგონებდ მეყურჭუმეთა.

კეთილმწერლობასა[5] ჰმოქმედება? — მოიგონებდ გალატო(129vC)ზთა და ნაკაშთა,[6] არამედ ნუ გარდააქცევ საღმრთოთა[7] სიტყუათა, აღწერილთა სარწმუნოებით და ჭეშმარიტებით, რამეთუ რაჲმცა იყო ამისსა უმეტესი ცოდვაჲ, რაჟამს ტკბილსა მწარე ჰყოფდეს ვინმე, და მწარესა — ტკბილ, ნათელსა — ბნელ, და ბნელსა — ნათელ, დასაქცეველად მკითხველთა. (1) ვაჲ მოქმედსა ამისსა, რამეთუ დაუდგამს შესაბრკოლებელი სულთაჲ!

მკე(223vB)რვალობასა იქმა? — მოიკსენებდ[8] მარმარილოჲსა[9] მხერხველთა.[10]

თივა მეწამულსა სთხზავა? — მოიკსენებდ ღუედის[11] მხეველთა.

სიბინსა იქმა? — მოიკსენებდ მეკანაფეთა.

---

* მინაწერი აშიაზე ამ აბზაცის კიდესთან (BHIK): „შ(ეის)წ(ავე), რამეთუ ესე ჴელთსაქმართა (ჴელსაქმრისა IK) სახელები, ზოგი ბერძულადვე დავწერე, რაჟამს მრავალთაგან გამოვიძიე და ზედამიწევნით ვერვინ მითხრა, რამეთუ ადგილსა და ადგილსა სხუაჲ და სხუაჲ ჴელთსაქმარი აქუს, და ზოგი აწ არღარა იპოების; ამისთჳს დაგდებასა ანუ ტყუვილით (ტყუილით IK) დაწერასა ბერძულადვე დაწერაჲ (დაწერა IK) ვირჩიე; რამეთუ თჳთ ბერძენნიცა ამასვე ჰყოფენ, რ(ომე)ლ სხჳსა ქუეყანისა ნაყოფსა, რომელი საბერძნეთს არა დგას, მისვე ენისა სახელითა დასწერენ: შაქარსა — სახარად, ყულყასსა (ყულყასა K.) — კულკასად, და ზაფრანსა — ზაფარად, რომელნი-ესე არაბულითა (არაბულისა K.) ენითა არიან, და მათსა ქუეყანასა იქმნებიან“ B (იხ. B ხელნ. აღწ.: საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერები (A კოლექცია), კ. კეკელიძის საერთო რედაქციით, ტ. IV, შეადგინა ქრისტინე შარაშიძემ, თბ., 1954, გვ. 119).

1 ეგევე BDE, ეგრევე C, ეგრეთვე AIJ. 2 სპჯრიდებთა ABC, სპირიდებთა I. 3 to spuridion — კალათა. 4 მალაკ A, მალაკებ BDEI (malakia). 5 კეთილმწერლობასა ABCI, კეთილმწერალობასა DE. 6 kleisto~ — გალატოზი; leptourgo~ — ნაკაში (მებათქაშე ხელოსანი). 7 ს˜ღთჲთა I. 8 მოიკსენე AC. 9 მარმარილოჲს ACI. 10 მხერხველთაჲ A. 11 ღუ©დის A.

(1) შდრ. ეს. 5,20.

ტაბაკის მთხზველ ხარა? — მოიკ(199rA)სენენ ერისკაცნი მისვე კელოვნებისანი.

ბალნის[1] მქსოველ[2] ხარა? — მოიკსენენ ფასკიარნი.

სელის მსთველ[3] ხარა? — მოიკსენენ სელის მქსოველნი.

სელის მქსოველ[4] ხარა? — მოიკსენენ* მესირაენი.[5]

პურის საქმარს(658rE)ა დაუდგინებიე შენ? — მოიკსენებდ[6] დიმოსისა მიმკდელთა.

მემტილედ დაუდგინებიხარა?[7] — მოიკსენენ მრცხელნი, რომელნი ზამთარსაცა, ვითარცა ზაფხულსა გარდაიკდიან, და წყალთა შინა ჰყოფენ მოქმედებასა.

სამზარაულოსა შინა დაგადგინესა? — მოიკსენე[8] მღებვართაჲ, გინა მჭედლობისა კელოვნების მოქმედთაჲ, რომელნი ღამესა ვითარცა დღესა გარდაიკდიან, ცეცხლის-მბრძოლობითა და კელმწიფებასა ქუეშე[9] მორჩილებითა, რამეთუ შფოთებასა მოითმენენ და მრავალგზის მთავართაგანცა (138vH) იძულ(96vK)ებულნი თჳსსა საქმესა არავე (117vD) უდებ-ჰყოფენ.[10]

მეკარედ დაიყენეა შენ? (130rC) — მოიგონებდ სოფლიოთა ამათ ქუეყანისა მთავართა მეკარეთა.

სამსახურად დაიდგინეა გინა იკონომად,[11] გინა წინამძღურად? — მოიკსენე მეტყუელისაჲ:[12] ხუცესთა მათ თქუენ შორის ვჰლოცავ[13] ვითარცა თანახუცესი და მოწამე ქრისტეს ვნებათაჲ და ყოფადისა მის დიდებისა გამოცხ(70rI)ადებისა ზიარი, ჰმწყსიდით[14] თქუენ შორისთა სამწყსოთა, ზედამხედველობითა ქრისტჱსითა,[15] ნუ იძულებით,[16] არამედ ნებსით[17] ღმრთისათჳს;[18] ნუ საძაგელის შემძინეობით,[19] (199vA) არამედ წადიერებით; ნუ ვითარმცა ეუფლებოდეთ მკჳდრთა, არამედ სახე ექმნე//ბოდეთ*

---

* ეს ფრაზა გამოტოვებულია IE-ში.

* აქ წყდება 223vB ტექსტი. ხელნაწერს აკლია ორი ფურცელი, და მომდევნო ტექსტი გრძელდება 118r-დან,

1 ბალანის I. 2 მქსუველ C. 3 მთველ I. 4 მქსოველ AC, მქუსოველ BDEI. 5 მესირიაენი (მესირლენი?) A. 6 მოიკსენებდ A, მოიგონებდ BCDEI. 7 დაუდგინებიხარა ACI] დაუდგინებიე შენ BDE. 8 მოიკსენენ I. 9 ქ˜შჱ CD, ქუჱშე A. 10 უგულებელს-ჰყოფენ I. 11 ჳკონომად A, იკონომად BDEI (oikonomon). 12 მეტყუჱლისაჲ A. 13 ვლოცავ I. 14 მწყსიდით AC, ჰმწყსიდით BDEI. 15 ქ˜სითა AC. 16 იძულებითა AC. 17 ნებსით ACI, ნეფსით BDE. 18 ღ˜ჲთჳს EI. 19 შეძინეობით I.

სამწყსოთა, და გამოცხადებასა მწყემსთმთავრისა ქრისტესსა მი-
ღოთ დაუჭნობელი გჯრგჯნი დიდებისაჲ. (1)

და რაჲთა არა თითოეულისა თქუმითა განმავრცობელ თქუ-
მულისა (658vE) საგონებელ ვიქმნეთ, ყოველსავე, რასაცა იქმო-
დი, და მოაწიოს შენ ზედა მტერმან მოწყინებაჲ საქმისა მისთჳს,
მსგავსებითთა კელოვნებათაგან[1] მოიღონებდ[2] წინააღსადგომელ-
სა მტერისასა; და ყოველსავე, რასაცა იქმოდი საქმით გინა
სიტყჳთ, გაქუნდინ მოწამედ სჳნიდისი, ვითარმედ საღმრთო[3]
არს, რასა-იგი იქმ, და სცხონდე.[4]

მარქუ მე შენცა, გლოცავ, უკუეთუ[5] უარ-ჰყო მადლი, მწოდე-
ბელისა შენისა ქრისტჱსი[6] საუკუნოდ სასუფეველად და დიდე-
ბად მისსა, და წარხვიდე[7] სოფლად, რაჲ გეგულების ქმნად,
ვითარ-ეგე ჰგონებს გულისსიტყუაჲ შენი?[8] უფროჲსღა, რაჲ
შთაგიგდო შენ მბრძოლმან[9] სულთა ჩუენთამან, ვითარმედ, უკუ-
ეთუ უარ-ჰყო მოცემული შენდა მადლი ქრისტჱსი,[10] მეფე იქმ-
ნებია? და[11] დაღათუ ჰმეფობდე,[12] არა სიკუდილივე მიგელისა?
(130vC) ხოლო უკუეთუ ფრიადი სიმდიდრე დაიმკჳდრო და შეიკრი-
ბო სივრცე მონაგებთაჲ, არა სხუათა დატევებითა შიშუელივე[13]
წარხვიდეა[14] ამიერ? — სიტყჳსაებრ მოციქულისა: „არარაჲ შე-
მოვიღეთ სოფელსა ამას, არცა რაჲს[15] განღებად უძლოთ. (2)
ხოლო რომელი სთესვიდეს (200rA) სულისა მიმართ,[16] სულის-
აგანვე[17] მოიმკოს ცხორებაჲ საუკუნოჲ“. (3)

კაცობრივ ვიტყჳ, ძმაო, უკუეთუ უარ-ჰყო მადლი უფლისაჲ,
(139rH) ვერღარა[18] ეწიო პირველთა მათ მისალოდებელთა,[19] რომელ
გაქუნდეს პირველ დაწყებადმდე შენდა სა(118rD)მონაზონისა[20]
ცხორებასა, არამედ გარდამავალად შეირაცხო მეზობელთა და
თჳსთა და ნათესავთა, რამეთუ ვინ გაიძულა შენ დაწყებად[21]

1 კელოვნებათა I. 2 მოიგონებდ AC, მოიღონებდ DEI (egceirhson). 3 ს˜ღთჲ I. 4 სცხონდე ACI, სცხოვნდე DE. 5 უკეთუ I. 6 ქ˜სი AEI. 7 წარხჳდე ACDEI. 8 შენი — E. 9 მტერმან DE, მბრძოლმან ACI (o polemio~). 10 ქ˜სი ACEI. 11 და — I. 12 მეფობდე EI. 13 შიშუჱლივე A. 14 წარხუალა AC, წარხჳდეა DEI. 15 რას CI. 16 მ˜რ I. 17 სულისაგან A. 18 ვერღა A, ვერღარა CDEI. 19 მისალოდებელთა ACDI, მოსალოდებელთა E. 20 სამონაზონოსა AI, სამონაზონსა C, სამონაზნოსა DE. 21 დაწყებაჲ I.

(1) I პეტ. 5,1-4. (2) I ტიმ. 6,7. (3) გალ. 6,8.

საქმისა, რომლისაჲ ვერ გეძლო აღსრულ(659rE)ებაჲ! ნუუკუე[1] შჯულიცა[2] არა ამასვე[3] იტყჳსა? — უკუეთუ არს ვინმე კაცი მოშიშ და უმჯნო გულითა, ნუ განვალნ[4] ბრძოლად; მიიქეცინ[5] სა(70vI)ხიდვე[6] თჳსსა,[7] რაჲთა არა შეაშინოს გული ძმისა თჳსისაჲ.[8]

აწ უკუე,[9] რომელსა იწყე, სრულ ყავ. ხოლო უკუეთუ წინადაეპყარ რომელსავე ბრალსა, ნუ დაადგრები დაცემასა შინა, არამედ ჭეშმარიტებით მოიქეც უფლისა[10] მიმართ. რამეთუ არს ცათა შინა აღმჴოცელი ცოდვათა, მისსა მიმართ მოქცეულთასა, მხოლოდ ნუ თანა-და(97rK)შთები გულისსიტყუასა ჰავცნობობისასა, რამეთუ ვერცა ლომნი, ვერცა ვეშაპნი, ვერცა ბარბაროზნი ესოდენ შემძლებელ არიან ვნებად, რაოდენ ჰავცნობობაჲ[11] — მორჩილთა მისთა, რამეთუ მრავალნი ამისსა დასაბამსავე განმგდებელნი და სახეთა მისთა არა-ზიარებულნი ბარბაროზთაგან პატივ-იცნეს, და ლომნი და ვეშაპნი შეიკ(131rC)დემდეს მათგან, და ალმან ცეცხლისამან ვერ უძლო შეწუვად თმაჲცა თავისა მათისაჲ, არცა იპოვა მათ შორის ნი(200vA)ვთი სიბოროტისაჲ,[12] არამედ სახიერებისაჲ. ხოლო ჰავცნობაობაჲ უწყალოდ განსჭრის[13] ტრფიალთა მისთა, რამეთუ არა არს სიბოროტე, რომლისა დედა არა[14] არს ჰავცნობაობაჲ. რამეთუ ვეცხლისმოყუარებაჲ ცხად არს, ვითარმედ ძირი ყოველთა ბოროტთაჲ, სიტყჳსაებრ მოციქულისა,[15] ვითარმედ: „ძირი ყოველთა ბოროტთაჲ[16] არს ვეცხლისმოყუარებაჲ“. (1) არამედ ესე ძირი ყოველთა ბოროტთაჲ[17] ამის შორის დანერგულ არს, და ესე ზრდის და აღაორძინებს მორჩთა[18] სიბოროტისათა.

რაჲ ამისსა უმძჯნვარეს სოფელსა შინა, რომელი ტრფიალთა თჳსთა განცემით განსცემს და ლტოლვად მომზადებულ (659vE)

1 ნუუკუჱ AC. 2 სჯულიცა I. 3 ამას AC. 4 განვალ AI, განვალნ CDE. 5 მოიქეცინ E. 6 სახედვე AC, სახიდვე DEI. 7 თჳსსა ACDE, თჳსად I. 8 თჳსისა E. 9 უკუჱ AC. 10 ო˜ჲ EI. 11 ჰავცნობობაჲ C, ჰავცნობაობაჲ ADEI. 12 სიბოროტისა AI. 13 განშჭრის C, განსჭრის ADEI. 14 დედა არა ACI ∼ არა დედა DE. 15 მოციქულისაჲ I. 16 სიტყჳსაებრ მოციქულისა, ვითარმედ ძირი ყოველთა ბოროტთაჲ — DE. 17 ბოროტთა I. 18 მორჩთა DEI (stelech), მორჩილთა AC.

(1) I ტიმ. 6,10.

ჰყოფს მათ, რამეთუ, ივლტინ,[1] — თქუმულ არს, — ულმრთოჲ[2] თჳნიერ მდევრისა,[3] ხოლო მართალი ვითარცა ლომი ესავნ კადნიერებითა მისითა, ხოლო რომელი შეპყრობილ იქმნას[4] ჰავცნობაობითა,[5] არა იტანჯვინ ჴელისაგან ბარბაროზთაჲსა, არცა უცხოთაგან, არამედ სადა იშვა, (118rB; 139vH) სადა აღიზარდა და თჳსთა თანამეტომეთაგან იგუემებინ.[6] არავინ[7] მვედრებელ მისთჳს, (118vD) დაღათუ არა ფარულად მოიწეოდიან მის ზედა საგუემელნი,[8] არამედ საჩინოდ; არა კეთილის-მოქმედებისა, არამედ ჰავცნობაობისათჳს. ამის მიერ დაცემულთა ყოველნი დაშჯიან,[9] ყოველნი აბრალებენ, არავინ არს მწე, არცა მჴსნელ.

უკუეთუ შეუდგე ჰავცნობაობ(71rI)ასა, შთაგიყვანებს შენ საუნჯეთა ჯოჯოხეთისათა. ამან ძლიერნი დააქცინა, სახლნი მოაოჴრნა, (201rA; 131vC) მეფენი შეარყინა და მისცნა დაკუეთებასა.[10] განეყენე უკუე,[11] განეყენე ამისგან, საყუარელო ძმაო. ნუ თანაშეეკრვი საკრველთა მისთა, რამეთუ[12] საკრველნი მისნი — საკრველ რკინისა, და ბორკილნი — რვალისა.

ამან სიმტკიცით დააქცინა მოყუარენი მისნი,[13] და ამასვე ცხორებასა ექმნა მათ დაცემა განსაკრთომელ, და შემდგომად სიკუდილისა — მოსასრველ;[14] და რაჲ სახელ მისსა? — არამედ ჰ ა ვ ც ნ ო ბ ა ო ბ ა ჲ. სძულს ჭეშმარიტებაჲ, უყუარს ტყუვილი; სწავლასა არა[15] მიითუალავს, უსწავლელობაჲ უხარის: მხილებასა არა შეიწყნარებს, მცნებასა განაგდებს, გულისთქუმათა ზრდის, ღმერთსა შეურაცხ-ჰყოფს;[16] კაცთაგან არა ჰ(660rE)რცხუენინ;[17] დასაბამ მისსა უშიშოებაჲ ღმრთისაჲ, ხოლო აღსასრულ — მკჯდრობაჲ რისხვისა და წარწყმედისაჲ.

უფალო უფალო, რომელმან განახუენ[18] თუალნი შობითგან ბრმისანი, განახუენ[19] თუალნი გონებისა ჩემისანი არა-შთავრდომად მახეთა მისთა.

---

1 ივლტინ + ულმრთოჲ — I. 2 ულმრთოჲ — I. 3 მდევრისა DE, მდევნელისა I. 4 იქმნეს I. 5 ავცნობაობითა I. 6 იგუჱმებინ A. 7 არავინ AC. 8 საგუჱმელნი A. 9 დასჯიან ADEI. 10 დაკუჱთებასა A. 11 უკუჱ AC. 12 რამეთუ ABCDI] ხოლო E. 13 მისნი B, თჳსნი ACDEI. 14 მოსასველ A. 15 არ B, არა AD, — E. 16 შეურაცხ-ყოფ D, შეურაცხ-ჰყოფს ACBE, შეურაცხ-ჰყოფნ I. 17 ჰრცხუჱნინ C. 18 განახუჱნ A. 19 განახუჱნ A.

ნუმცა უკუე[1] უარ-ვჰყოფთ მადლსა ღმრთისასა, საყუარელო. (97vK) ანუ არა უწყია, ვითარმედ სიხარული იქმნების ცათა შინა ერთისათჳს ცოდვილისა შემნანებელისა, ვიდრეღა ოთხმეოცდაათცხრამეტთა არა-შეცთომილთა, რომელთა არა უკმს სინანული? (1)

რაოდენ არს ჭირი ამის საწუთოჲსაჲ,[2] ესოდენვე არს სიხარულიცა[3] ამისი, საყუარელო. უმჯობეს (118vB) არს უკუე[4] დათმენაჲ ესოდენისა[5] ჭირისაჲ, ვიდრე(201vA)ღა საცთურისაჲ, რამეთუ საცთური ამის სოფლისაჲ[6] მსგავს ცეცხლისა,[7] რომელმან შეჭამის მის ზედა მდებარე შეშაჲ და მყის დაშრტის. და ეგოდენი იგი ალი მყის ავ(132rC)ლად და მტუერად[8] გარდაიქცის.[9] ხოლო რომელმან ღმრთისათჳს დაითმინოს ჭირი, მსგავს არს კლდესა (140rH) ზედა მაშენებელსა თჳსისა[10] სახლისასა. (2) ვინაჲცა, ძმაო, განიფრთხვე, გლოცავ, უფლისა[11] მიმართ.

გევედრები,[12] მოვიკსენოთ (119rD) თანაწარუვალი საშჯელი[13] ღმრთისაჲ და[14] საუკუნოჲ სამშჯავროჲ,[15] და უძლურებაჲ ბუნებისა ჩუენისაჲ.

რაჲ უუნდოეს[16] არს მუმლისა, და ჩუენ ამისსაცა შინებასა დათმენად ვერ შემძლებელ ვართ.[17] რაჲ-მე ვყოთ წამლიანისა მისთჳს (71vI) და დაუძინებელისა მატლისა, რამეთუ მწუხრი რაჲ მოიწიის,[18] თქჳს ვინმე: „აღანთე სანთელი, რამეთუ ბნელ არს!“ რაჲ-მე ვყოთ ბნელსა მას შინა უკუნსა და უნათლოსა?

უკუეთუ[19] ვინმე შეიწუ(660vE)ვინ[20] შარავანდედთაგან მზისათა, მიივლტოდის[21] ჩრდილსა. რაჲ-მე ვყოთ დაუსრულებელსა მას შინა გეჰენიასა[22] ცეცხლისასა?

მოვიღოთ, საყუარელნო, სახე ხილულთა ამათ საქმეთაგან ყოფადისა მის საშჯელისათჳს.[23]

---

1 უკუჱ AC. 2 საწუთოჲსა DE. 3 სიხარული AC. 4 უკუჱ AC. 5 ესეოდენისა C. 6 სოფლისა E. 7 ცეცხლისა ABC, ცეცხლსა DEI. 8 მტუჱრად AC. 9 გარდაიქცის – AC. 10 თჳსისა – A. 11 ო˜ჲ I. 12 გევედრებით DE. 13 სასჯელი ACDEI. 14 და – I. 15 სამსჯავროჲ DEI. 16 უნდოეს E. 17 დათმენად ვერ შემძლებელ ვართ ACBI ∼ ვერ შემძლებელ ვართ დათმენად DE. 18 მოიწის D. 19 უკუჱთუ A. 20 შეიწუვის AC. 21 მიივლტოდინ I. 22 გეჰჱნიასა B. 23 სასჯელისათჳს CDEI.

(1) ლუკა 15,7. (2) შდრ. მათე, 7,24; ლუკა 6,48.

საწუთოსა ამას უკუეთუ ვინმე ქმნას რაჲმე ბოროტი, და იცნობოს, და წარიგზავნოს საპყრობილედ მთავართაგან ამის სოფლისათა, რაბამსა სირცხჳლსა და ჭირსა შინა არს მის შორის სული მისი, ვიდრეღა მრავალგზის სახლეულთაგანცა იმსახურებინ, (202rA) და თჳსნი ჰკურნებდიან, და მეგობარნი ნუგეშინის-სცემდიან[1] და მეცნიერნი ზედაჲსზედა მოიხილვიდიან, და ესე რაჲ ესრეთ აქუნ, არავე განეყენის მწუხარებაჲ მისი. ხოლო დასასრულსა სიტყუათასა ანუ ზედადასხმისაგან და ქენებისა[2] მეგობართაჲსა,[3] ანუ მიცემისა მიერ საკმართაჲსა, ნუუკუე[4] და აქუს რომელსამე ჟამსა სასოებაჲ საპყრობილით განტევებისაჲ.[5] (70rB; 132vC) ხოლო მუნ დაშჯილსა[6] თჳსთა საქმეთაგან — არა ჰქონან ნუგეშინისმცემელნი, არა გარე-ურბის მამაჲ, არა თანა-მჯდომარეობს[7] დედაჲ ნუგეშინისმცემელად,[8] არცა თანალმობაჲ[9] ცოლისა და შვილთაჲ, არა ჰამბავი[10] კეთილი, არცა სმენაჲ მშჯდობისაჲ, არცა ნათელი, არცა კმაჲ მფრინველთა კმაშუენიერთაჲ,[11] არცა ცვალებაჲ სახეთაჲ, არცა ქცეულებაჲ ჟამთაჲ, არცა კმაჲ მუსიკთა მხიარულებისაჲ, რამეთუ ესე ყოველი აღებულ არს უღმრთოთაგან, ხოლო ნაწილ მათდა — წინააღმდგომი, ვითარცა წერილ არს: (661rE) „წჯმოს ცოდვილსა[12] ზედა მახე, ცეცხლი და წუნწუბაჲ, და სული გრიგალისაჲ — ნაწილი სასუმელისა მათისაჲ, რამეთუ მართალ[13] უფალი, და (140vH) სიმართლენი შეიყუარნა, სიწრფოებანი იხილნა პირმან მისმან“. (1) (98rK)

ვევედრნეთ უკუე[14] უფალსა ყოვლითა სულითა, რაჲთა დამიფარნეს (119vD) ჩუენ, რამეთუ უხარის ცხოვნებულთა ზედა; ამისთჳს განუმზადა მათ, რაჲ-იგი თუალმან არა იხილა, და ყურსა არა ეს(202vA)მა, და გულსა კაცისასა (72rI) არა აღვიდა, რაჲ-იგი განუმზადა ღმერთმან მოყუარეთა თჳსთა. (2)

---

1 ნუგეშინის-ცემდიან B. 2 ქ˜ბისა I. 3 მეგობართასა I. 4 ნუუკუ˜ AC. 5 განტევებისა A. 6 დასჯილსა ADEI. 7 თანა-მჯდომარეობს AC, თანა-მჯდომობს BDEI. 8 ნუგეშინისსაცემელად AC, ნუგეშინისმცემელად BDEI. 9 თანა E (ლმობაჲ — E). 10 ჰანბავი A. 11 კმაშუ˜ნიერთაჲ A, კ˜ჲშუ˜ნიერთაჲ EI. 12 ცოდვილთა A. 13 მართალ + არს AC (dikaio~ kurio~). 14 უკუ˜ AC.

(1) ფს. 10,6-7. (2) I კორ. 2,9.

ამათ იკსენებდ და მოიქეც უფლისა[1] მიმართ. ნუ იქმნები, ვითარცა ცული[2] ჴელთა შინა ეშმაკისათა, მომჭრელ ხეთა ნაყოფიერთა, ნუცა, ვითარცა ქარი შემწუველი, – განმხრწნელ ნაყოფთა კეთილთა. არა უწყია, საყუარელო, რამეთუ ბანაკსა შინა მბრძოლთასა,[3] უკუეთუ იწყლას რაჲ კაცი,[4] დაეცეს, შიშსა შთაუგდებს თანამბრძოლთა? ხოლო შენ[5] სცნობდ თქუმულსა, და უკუეთუ ვინმე მკნედ შეჭუროს თავი თჳსი წინააღმდგომთა ზედა, უუდბესთაცა და მოშიშთა გულითა აღადგინებს წადიერებად.[6] (133rC)

არა მოიკსენება, საყუარელო, ვითარი ღმობიერებაჲ გაქუნდა პირველ, რაჟამს იწყე სამონაზონოსა[7] ცხორებასა? სადა უკუე[8] (70vB) არს ღმობიერებაჲ იგი, აღსავსე ცრემლთა მათ მიერ! სადა სურვილი ზეცისაჲ, ანუ შეუორგულებელი[9] ღმრთისმოშიშებაჲ! სადა სიმდაბლე, ზეცად აღმყვანებელი! სადა დუმილი, შინაგან აღსავსე ლოცვათა მიერ! სადა დაცვაჲ თუალთაჲ, მშობელი წმიდათა გულისსიტყუათაჲ! სადა სიყუარული, მვედრებელი ღმრთისაჲ! (661vE)

ესენი რაჲ მოიძულენ და განჰყარენ, რაჲ მოიგე? – არამედ რისხვაჲ, გულისწყრომაჲ და ღაღადებაჲ, გმობაჲ, უზავობაჲ,[10] ურცხჳნოებაჲ და პირი უაღჳროჲ! ვაჲმე, ვითარღა იქმნა ნაყოფის გამომღებელი ქუეყანაჲ ყამირ,[11] სიბ(203rA)ოროტისათჳს მკჳდრთა მის ზედა!

ესე არიანა[12] სიტყუანი, რომლითა აღუთქუ მონებაჲ ღმერთსა,[13] რაჲთა დაუთმო მაცხოვარებასა მისსა?

ესე არიანა აღთქუმანი, რომელ აღუთქუენ[14] ღმერთსა ჭირსა შინა შენსა?

იხილე, საყუარელო, ნუსადა მაშფოთებელი ეგე და განმჭრელი შენი[15] ძმობისაგან, – ეგევე[16] მომატყუებელ[17] გექმნეს შენ სიკუდილსა მწარესა და უსახურსა!

---

1 ო˜ჲ EI. 2 ცული ABCE, ცჳლი D. 3 მბრძოლთაჲსა I. 4 კაცი + და I. 5 შენ – I. 6 წადიერად I. 7 სამონაზონოსა A, სამონაზუნოსა B, სამონოზონოსა C, სამონაზნოსა DEI. 8 უკუჱ AC. 9 შეურგულებელი B. 10 უზავობაჲ BCI, – DE. 11 ყამირ AC. 12 არიანა ABC, არიან DE. 13 ღ˜ჲ DE. 14 აღუთქუჱნ ABEI, აღუთქუენ CD. 15 შენი B, შენისა ACDEI. 16 ეგე E. 17 მომატყუჱბელ A.

ჭეშმარიტსა ვიტყჳ, ვითარმედ მე[1] ვცან ერთისა და ორისა და სამთა ძმათათჳს, მონასტრით განდგომილთა და საერისკაცოჲსა ცხორებისა აღმღებელთა,[2] რომელთა (141rH) არა დაიყოვნეს საწუთოსა ამას შინა, არამედ სიკუდილითა მწარითა და უსახურითა დაჰკსნეს ცხორებაჲ თჳსი!

ვინაჲ (120rD) გლოცავ შენ,[3] ძმაო, წინა-აღუდეგ მათ, და მპყრობელ იქმენ[4] გულისთქუმისა,[5] და ნუ თანა-მიჰყვები მნებებელ(133vC)თა ადვილ-წა(72vI)რსატყუენველ[6] ყოფად შენდა, არამედ ზე[7] გუაქუნდინ[8] გულნი, საყუარელო ძმაო. ზე ჴელნი, ვითარცა მოსეს, და უფალი ჰბრძოდის მათ ჩუენთჳს უხილავობითა.[9]* ნუ გეშინინ უკუე[10] პირისაგან მათისა, რამეთუ მრავალგზის მოგართუამნ შენ გულისსიტყუაჲ უძლურებასა კორცთასა, და არა ნებებასა სტომაქისასა, იჭუსა[11] უაღრესისასა,[12] შიშსა (662rE) წინამძღურისასა და სივრცესა ჟამისასა, პირველსა მოქალაქობასა, ჴსენებასა კორციელთა მშობელთა(98vK)სა. და ამათ აღატყინებდი(203vA)ან, რაჲთა სული გარე-შეიცვან.

არა მოიგონება,[13] ვითარმედ, უკუეთუ ვისმე ძე ესუას ბოროტისმოქმედი, ამას წინაშე თუალთა მშობელთასა სტანჯვენ შჯულნი,[14] და ყოვლად არავინ პოვნად არს შემძლებელი ჴსნად მისსა მტანჯველთაგან, რაოდენ უფროჲს უსაშინელეს გგონიეს ყოფადი იგი სამშჯავროჲ,[15] სადა მეფენი და მძლავრნი, მდიდარნი და გლახაკნი წარდგენ შეპყრობილნი მძჯნვარითა ძრწოლითა.

თავადვე თჳსსა მოეგე, საყუარელო ძმაო, და ნუ შეურაცხჰყოფ მართალსა და თუალუხუავსა მსაჯულსა, ნუცაღა ცეცხლსა, არასადა დაშრეტადსა, ხოლო უკუეთუ შეურაცხ-ჰყოფ,[16] ამიერვე გამოცადე, უკუეთუ ძალ-გიცა[17] სიმყჳრტესა[18] და მტან-

---

* 70-ე ფურცლის შემდეგ B ხელნაწერს აკლია 5 ფურცელი, და შემდეგ ტექსტი გრძელდება 68-ე ფურცლიდან.

1 მე – A. 2 აღმღებელთა A, ამღებელთა BDEI. 3 შენ – DE. 4 იქმენ ACI] ექმენ მათ DE. 5 გულისთქუმისაჲ I. 6 ადვილ-წარსატყუენველ A. 7 ზჱ B, ზე DEI. 8 გაქუნდინ CI. 9 უხილაობითა I. 10 უკუჱ AC. 11 იჭჳსა A. 12 უვაღრესისასა C. 13 მოიგება DE, მოიგონება ACI. 14 შჯულნი AC, სჯულნი DEI. 15 სამშჯავროჲ AC, სამსჯავროჲ DEI. 16 შეურაცხ-ყო I. 17 ძალ-გიც I. 18 სიმყჳრტე (h drimuth~, hto~) – სიმწვავე, ძნელადმოსათმენობა.

ჯველობასა ცეცხლისასა თავს-დებად? აღანთე სანთელი და დადევ მას ზედა წუერი[1] თითისა შენისაჲ, და უკუეთუ ვერ[2] უძლო ტჯრთვად ტკივილსა, ნუუკუე[3] და მუნცა უძლო შეწევნად თავისა თჯსისა. ხოლო უკუეთუ ყოველი გუამი გარეგან არს ცეცხლისა, და მცირესა ამას ტკივილსა ვერ უძლ(134rC)ებ დათმენად, რაჲ ვყოთ, რაჟამს ყოველი გუამი სულით და ჯორცით შთავარდეს გეჰენიასა ცეცხლისასა!

არამედ ნუუკუე[4] და თქუას ვინმე უგუნურთაგანმან: მე, — იტყოდის,[5] — მნებავს მოთმინებაჲ, არამედ რაჲ ვყო, რამეთუ უძლუ(662vE)რ ვარ და მცონარ! რამეთუ, უნდა თუმცა ღმერთსა ცხოვნებაჲ ჩემი,[6] მანმცა მომცა მოთმინებაჲ! (204rA)

მოვედით, ძმანო, იხილეთ სული, წარტყუე(141vH)ნული[7] არა ბარბაროზთაგან და მახჯლისა, არამედ ჰავცნობაობისა! ღმერთსა სახიერსა მიზეზ-იდგამს, მნებებელსა ყოველთა კაცთა (73rI) ცხორებისასა (120vD) და მეცნიერებად ჭეშმარიტებისა მოსლვისასა, (1) რომელმან ჩუენთჯს ჯუარი[8] დაითმინა; რამეთუ იგი მოუწოდს ყოველთა და ეტყჯს: „მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტჯრთმძიმენი, და მე განგისუენო[9] თქუენ. აღიღეთ უღელი ჩემი თქუენ ზედა და ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშჯდ ვარ და მდაბალ[10] გულითა, და ჰპოოთ განსუენებაჲ[11] სულთა თქუენთაჲ, რამეთუ უღელი ჩემი ტკბილ, და ტჯრთი ჩემი მცირე არს“. (2) და კუალად იტყჯს: „ითხოდით და მოიღოთ,[12] ეძიებდით და ჰპოოთ, ირეკდით და განგელოს თქუენ, რამეთუ ყოველი, რომელი ითხოვდეს, მოიღოს,[13] და რომელი ეძიებდეს, პოოს,[14] და რომელი ირეკდეს, განელოს“. (3) ვითარ უკუე[15] იტყჯ, ვითარმედ:[16] უნდა თუმცა ღმერთსა ცხოვნებაჲ[17] ჩემი, მომცა-მცა მოთმინებაჲ!?

რაჲსა გაცთუნებს შენ მტერი და თავს-იდებ ზრახებასა[18] მისსა! რად არს შენ ზედა ესოდენი ზღვევაჲ, განმძრცუელად[19]

---

1 წუწრი A. 2 ვ˜რ ADEI. 3 ნუუკუწ AC. 4 ნუუკუწ A. 5 იტყჯს AC, იტყოდის DEI. 6 ჩემი — A. 7 წარტყუწნული ACH. 8 ჯუარცუმაჲ C. 9 განგისუწნო A. 10 და მდაბალ — ACI. 11 განსუწნებაჲ A. 12 მიიღოთ ADE. 13 მიიღოს AEI. 14 პოვოს C. 15 უკუწ A. 16 ვ˜რ E, ვ˜დ — I. 17 ცხორებაჲ AC. 18 ზრახებასა ACI, ზრახვასა DE. 19 განმძრცუწლად A.

(1) I ტიმ. 2,4. (2) მათე 11,28-30. (3) ლუკა 11,9-10.

შენგან სამოსელსა დიდებისასა და განმყოფელად შენდა ანგელოზებრივისა[1] ცხორებისაგან,[2] და[3] მწუბებად ვნებათა შინა უპატიოებისათა! რაბამ შენდა სირცხჳლი ესე! რაჲ არს შენდა ყუედრებაჲ[4] ესე, რაჲთა გიწოდდენ მონაზონ ყოფილ, (134vC) და ესე სახელისდებად ყოველთა მიერ![5] (663rE)

იხილე, რომელმან შეურაცხ-ჰყავ მადლი უფლისა[6] შენი-(99rK)საჲ, რად არს შენდა სიკუდილი (204vA) ესე, — ხილვაჲ თავისა თჳსისაჲ განგდებულად ბნელსა გარესკნელსა, მქონებელისაჲ ნაყოფთა სირცხჳლისათა! ხოლო ძმათა, რომელთა დაუთმეს მაცხოვარებასა უფლისასა, გჳრგჳნოსნებით[7] შეყვანებულთაჲ სიხარულსა უფლისა[8] მათისასა!

ვინაჲ ძალ-გიც ლტოლვად, ანუ რომელმან ადგილმან შეგიწყნაროს შენ, ლტოლვილი პირისაგან უფლისა,[9] რომლისა უარყოფაჲ ინებე! ვინაჲცა, მოითმინე, გლოცავ, ნუსადა მოვიდეს შენ ზედა წერილი იგი: „უმჯობეს იყო[10] მათდა, ეცნა-ვე თუმცა (68rB) არა გზაჲ იგი სიმართლისაჲ, ვიდრე ცნობასა და კუალად უკუნ-ქცევასა მოცემულისა მისგან წმიდისა მცნებისა! (1) შეემთხჳა მათ ჭეშმარიტისა იგავისაჲ: ძაღლი მიექცა[11] ნათხევარსა თჳსსა, და ღორი იმწუბა სამწუბელსა[12] მწჳრისასა“. (2) და სხუასა შინა იტყჳს: „არამედ შეჰრაცხეს სამღერელ ყოფად ცხორებაჲ ჩუენი, და საწუთოჲ კრებაჲ[13] — შესაძინელ“. (73vI)

გულისჴმა-ვყოთ,[14] (142rH) საყუარელო ძმაო, ვითარმედ უცხო და მსხემ ვართ საწუთოსა ამას, რამეთუ მრავალნი განთიად[15] აღდგომილნი მწ(121rD)უხრად ვერ მიიწინეს. სხუათა მწუხრი დაიძინეს, და ცისკრად ვერ მიიწინეს. ისმინე მეტყუელისაჲ:[16] „კაცი ამაოებასა მიემსგავსა, დღენი მისნი ვითარცა აჩრდილი[17] წარვლენ“. (3) მერმეცა მცირედ დაითმინე, საყუარელო ძმაო, გლოცავ, რამეთუ, რომელმან დაითმინოს სრულიად, ესე ცხო-

1 ანგელოზებრისა CI, ანგ˜ლზრისა A. 2 დიდებისაგან DEI, ცხორებისაგან AC (h diagwgh). 3 და — I. 4 ყუჱდრებაჲ A. 5 მიერ ACI, მიმართ DE. 6 ო˜ჲ EI. 7 გჳრგჳნოსნები E. 8 ო˜ჲ EI. 9 ო˜ჲ EI. 10 იყო ACI] არს DE. 11 მიექცა ABCI, მიექცე D, მიექცეს E. 12 სამწუბელსა ABCI, სანგორელსა DE. 13 კრება DE. 14 გ˜ლისჴ˜ჲ-ვყოთ E. 15 განთიად — A. 16 მეტყუჱლისაჲ A. 17 აჩრდილნი ACDEI, აჩრდილი B.

(1) II პეტ. 2,21. (2) II პეტ. 2,21-22. (3) ფს. 143,4.

(663vE)ნდეს.[1] (1) რამეთუ არავინ (205rA) უწყის, ნუუკუე[2] ჟამი განსლვისა ჩუენისაჲ მოწევნულ არს, და ამის მიზეზისათჳს გან(135rC)მიმრავლდეს ჩუენ განსაცდელნი!

ნუ სულმოკლე ვიქმნებით, ნუცა ვიქცევით[3] უკულმართ, არამედ, უფროჲსღა, უკუანაჲსა[4] დამვიწყებელნი, წინასა მივსწუთებოდით, (2) რაჲთა თანა-შევჰყვეთ სიძესა პირველ დაჴშვადმდე კარისა, (3) რამეთუ იტყჳს: „იღჳძებდით და ილოცედით, რამეთუ არა უწყით დღე, არცა ჟამი“. (4) და კუალად მაცხოვარი იტყჳს: „ვითარცა იყო[5] დღეთა მათ ნოესთა, ესრეთ[6] იყოს მოსლვაჲ ძისა კაცისაჲ, რამეთუ, ვითარ-იგი[7] იყო დღეთა მათ წყლითრღუნისათა, ჭამდეს და სუმიდეს, იქორწინებდეს და განჰქორწინებდეს, ვიდრე დღედმდე შესლვად ნოესსა[8] კიდობნად, და მოვიდა წყლითრღუნაჲ და წარწყმიდნა ყოველნი. და ვითარცა იყო დღეთა მათ ლოთისთა, ჭამდეს და სუმიდეს, იყიდდეს და განჰყიდდეს,[9] ჰნერგვიდეს და აშენებდეს, ხოლო რომელსა დღესა გამოვი(68vB)და ლოთ სოდომით, აწჳმა ზეცით ცეცხლი[10] და წარწყმიდნა ყოველნი, ეგრეთვე იყოს დღეთა მათ, რომელთა შინა ძე კაცისაჲ მოვიდეს“.[11] (5)

ნუმცა უკუე[12] უდებ-ვჰყოფთ ცხორებასა თავთა თჳსთასა, საყუარელნო, აჰა ესერა, წმიდანი წერილნი გუაუწყებენ[13] ჩუენ დღესა მას, რაჲთა სინანულისა მიერ განვერნეთ რისხვისაგან, და დავიმკჳდროთ საუკუნოჲ ცხორებაჲ, და ვჰყოფდეთ სათნოსა უფლისასა, ხოლო (205vA) უკუეთუ დაადგრე პირველსავე ზედა ურჩებასა შენსა, და უშიშოებისა გულ(664rE)ისსი(99vK)ტყუასა შინა იყო, უწყოდე, რამეთუ არა ყოვნოს მოკუეთამან[14] შენმან, რამეთუ უტყუველ არს მეტყუელი:[15] „აჰა, ცული ძირთა თანა (74rI) ხეთასა ძეს. ყოველმან ხემან, რომელმან არა ყოს ნაყოფი

1 ცხონდეს ABCI, ცხოვნდეს DE. 2 ნუუკუჱ A. 3 ვიქცვით E. 4 უკუანასა I. 5 იყოს DE. 6 ერეთ A. 7 ვითარ DE. 8 ნოესა C, ნოვესსა D, ნოესსა ABEI. 9 განყიდდეს DE. 10 ზეცით ცეცხლი ABCDE, ცეცხლი ზეცით I. 11 ეგრეთვე იყოს დღეთა მათ, რომელთა შინა ძე კაცისაჲ მოვიდეს – I. 12 უკუჱ AC. 13 გუაუწყებენ ABCDE, გუასწავებენ I. 14 მოკუჱთამან A. 15 მეტყუჱლი A.

(1) მათე 10,22; 24,13; მარკ. 13,13. (2) შდრ. ფილ. 3,13. (3) იხ. მათე 25,1-12. (4) მათე 25,13; 24,42; მარკ. 13,35. (5) ლუკა 17,26-30.

კეთილი, მოეკუეთების[1] და ცეცხლსა ზედა[2] დაიდების“.[3] (1) (135vC)

ისმინე[4] იგავიცა (142vH) ლეღჯსაჲ: ლეღჯ ვისმე ედგა, — იტყჯს, — სავენაკესა შინა თჯსსა, და მოვიდოდის[5] ძიებად მისგან ნაყოფსა, და არა პოვის. და თქუა ვენაკის მოქმედისა მიმართ: „აჰა, სამი წელი არს, ვინაჲთგან მოვალ[6] ძიებად ნაყოფსა, და არა ვჰპოებ. მოჰკუეთე[7] იგი; (121vD) რაჲსათჯს ქუეყანასაცა აუქმებს!“ ხოლო მან ჰრქუა: „უფალო, უტევე ეგე[8] ამასცა წელსა, რაჲთა მოუთოკნო მას, და სკორე დაუსხა;[9] ნუუკუე[10] და ყოს ნაყოფი! ხოლო უკუეთუ არა, მომავალისა მოვჰკუეთო[11] იგი“. (2)

იხილე უკუე,[12] საყუარელო, ნუუკუე[13] აღივსოს ჟამი დროჲსაჲ, და სხუაჲ ჟამი არღარა ვპოოთ! მოვედით, თაყუანის-ვსცეთ მას და შეუვრდეთ და ვტიროდით წინაშე უფლისა,[14] შემოქმედისა ჩუენისა. (3) აღიპყრენ კელნი შენნი გულითურთ მისსა მიმართ. ცრემლით მოუკედ მას და კმობდი წინაჲსწარმეტყუელისა თანა: მიკსენ მე თიკისაგან უყისა, რაჲთა არა დავინთქა. ვიკსნე მოძულეთა[15] ჩემთაგან და სიღრმისაგან წყალთაჲსა.[16] ნუ დამნთქამნ[17] მე მორევი წყალთაჲ, ნუცა შთამნთ(206rA)ქამნ[18] მე* უფსკრული. ნუცა შეიკრებნ ჩემ ზედა ჯურღმული პირსა მისსა! (4)

ისმინე ჩემი, უფალო, რამეთუ ტკბილ[19] წყალობაჲ შენი, სიმრავლითა მოწყალებათა შენთაჲთა[20] მოიხილე ჩემ ზედა. ნუ მიიქცევ პირსა შენსა მონისა შენისაგან, (664vE) რამეთუ მჭირს; მსთუად[21] შეგესემინ[22] ჩემი; მოხედე[23] სულსა ჩემსა და განარინე ესე.[24] და[25] მტერთა ჩემთაგან მიკსენ მე, (5) რაჲთა მანცა თქუას

---

* აქ მთავრდება 68vB ფურცელი. შემდგომი ერთი ფურცელი აკლია და ამის შემდეგ ტექსტი გრძელდება 77-ე ფურცლიდან.

1 მოეკუწთების A, მოეკუეთების BI, მოეკუეთოს DE. 2 ზედა — DE. 3 დაიდების B, დაედვას DE, დაედების ACI. 4 ისმინე + მეტყუ A. 5 მოვიდის I. 6 მოვალს E. 7 მოჰკუწთე A. 8 ეგე ACI, იგი DE. 9 დასხა B. 10 ნუუკუწ AC. 11 მოვჰკუწთო A. 12 უკუწ AC. 13 ნუუკუწ A. 14 ო˜ჲ EI. 15 მუძულეთა D. 16 წყალთასა I. 17 დამთქან C, დამნთქამ DE. 18 შთამთქამნ A. 19 ტკბილ + არს I. 20 მოწყალებისა შენისაჲთა A, მოწყალებათა შენთაჲთა CDEI. 21 მსთუად + შენ DE. 22 შენგესემინ A. 23 მოხედე DE, მოხედენ I. 24 ესე ACDE] იგი I. 25 და CI, — DE.

(1) მათე 3,10; 7,19; ლუკა 3,9. (2) ლუკა 13,6-9. (3) ფს. 94,6. (4) ფს. 68, 15-16. (5) ფს. 68,18-19.

შენდამი წერილისაჲ: „მკნე იყავნ და განძლიერდინ გული შენი და დაუთმე[1] უფალსა“. (1) (136rC) და შენცა მადლობით სთქუა სახიერებისა[2] მისისა მიმართ: „თმენით დაუთმე უფალსა, მომხედნა[3] მე და ისმინა ლოცვისა ჩემისაჲ, და აღმომიყვანა მე მღჳმით უბადრუკებისაჲთ[4] და თიკისაგან უყისა, და დაადგინნა კლდესა ზედა ფერკნი ჩემნი და წარჰმართნა სლვანი ჩემნი, და შთადვა პირსა ჩემსა გალობაჲ ახალი ქებად ღმრთისა[5] ჩუენისა. იხილონ მრავალთა და[6] შეეშინოს და (74vI) ესვიდენ უფალსა. ნეტარ არს კაცი, რომლისა სახელი უფლისაჲ სასო მისსა,[7] და არა მიხედნა ამაოებასა და სიცბილსა ტყუვილისასა.[8] (2)

კურთხეულ არს უფალი, რომელი მისცემს ძალსა და სიმტკიცესა ერსა თჳსსა, და კურთხეულ არს ღმერთი ჩუენი (3) საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[9] ღმერთო, მილხინე ცოდვათა ჩუენთაგან,[10] რამეთუ შენი არს დიდებაჲ უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[11]

1 დაუთმე AI, დაუთმენ CDE. 2 სხ˜რბისა E. 3 მომხედა AC. 4 უბადრუკებისათ I. 5 ღ˜ჲ EI. 6 და – AC. 7 მისსა + არს A. 8 ტყუილისასა A. 9 ა˜ნ CEI, – A. 10 ჩემთაგან C. 11 ა˜ნ DEI, ამინ AC.

(1) ფს. 26,14. (2) ფს. 39,2-5. (3) ფს. 67,36.

სწავლაჲ ჰავჩუეულებისათჳს[1] (143rH)*

ვითარ-სახედ ჴრმალი კართ-მოჭრილ ჰყოფს ცხენსა, და დააკუეთებს[2] ზედამჯდომელსა, ეგრეთვე ჰავჩუეულებითი[3] ცნობაჲ მოშჭ(206vA)რის[4] ძალთა სულისათა, და შთააგდებს მწუხარებასა, ხოლო მწუხარებაჲ განხრწნის[5] შთავრდომი(100rK)ლთა მას შინა.

ვის-მე ეგულებინ წარსლვაჲ ქალაქად (122rD) ოცდაათ სტადიონ შორიელად, და, წარვლის რაჲ ოცდაცხრაჲ, არა ვლის ოცდამეათეცა, და თქჳს: „მივიწიე!“ ესევითარი იგი თჳსთაჲთ გამოვიდა და ქალაქად ვერვე[6] შევიდა. რამეთუ ვითარ-იგი (665rE) მეათერთმეტესა ჟამსა მოსრულმან სრული სასყიდელი მიიღო, მსგავსად სხუათა მათსა, რომელთა იტჳრთეს სიმძიმე და სიცხე ყოვლისა დღისაჲ, ეგრეთვე,[7] რომელმან[8] შურეს მეათერთმეტედ ჟამადმდე, და მეათერთმეტესა ჟამსა იწყოს დაქცევად ნაშრომთა თჳ(136vC)სთა, და ფხურად ნერგთა, სასყიდელსა არა მიიღებს, რამეთუ უფალი და[9] მაცხოვარი ჩუენი იტყჳს: „რომელმან დაითმინოს სრულიად, ესე[10] ცხონდეს“. (1) და კუალად: „არავინ დასდვის[11] ჴელი თჳსი ერქუანსა, და მართლუკუნ ქცევითა წარემართოს[12] სასუფეველსა ცათასა. (2) რამეთუ ცოლი ლოთისი, მიიქცა რაჲ უკულმართ, იქმნა ძეგლ მარილის. (3) ამისთჳს მოციქული, უკუანასა[13] დამვიწყებელი, წინასა მისწუთებოდა. (4)

და შენცა, საყუარელო, მოითმინე, რამეთუ სოფელი ესე და გულისთქუმაჲ მისი წარკდების, ხოლო რომელმან ყოს ნებაჲ ღმრთისაჲ, ჰგიეს უკუნისამდე, რამეთუ უცხო ვართ და მსხემ საწუთოსა[14] ამას. უკუეთუ ვიდრემდის ჟამი გუაქუს-ღა, ვიქმოდით კეთილსა, და სათნოსა[15] უფლისასა ვჰყოფდეთ, სასყიდელი

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ წმ. ეფრემის 50-თავიანი კრებულის („სიტყუანი სწავლისანი მონაზონთა მიმართ“) 49-ე თავადაა აღრიცხული.

1 ჰავჩუჩულებისათჳს A. 2 დააკუჩთებს A. 3 ჰავჩუჩულებითი A. 4 მოსჭრის I. 5 განჰხრწნის I. 6 ქალაქად ვერვე] ქალაქადვე E. 7 ეგრერთვე I. 8 რომელი I, რომელმან ACDE. 9 და – A. 10 იგი I, ესე ACDE. 11 დავსდვის E. 12 წარემართის AC. 13 უკანასა A. 14 სწ˜თჲსა I. 15 ს˜თნჲსა E.

(1) მათე 10,22; 24,13; მარკ. 13,13. (2) ლუკა 9,62. (3) დაბ. 19,26. (4) ფილ. 3,13.

მოვიღოთ. (207rA) მოიგე უკუე[1] მოთმინებაჲ, საყუარელო ძმაო, რამეთუ წერილ არს: „მოთმინებასა შინა თქუენსა მოიგენით სულნი თქუენნი“. (1) (75rI) ენუქ[2] ორას წელ სათნო-ეყო ღმერთსა, შემდგომად მისგან შობისა მათუსალაჲსსა, და ჩუენ მცირესა ჟამსა სულმოკლე ვიქმნეთა?[3] წინა-აღუდეგ, საყუარელო, მავნებელთა გულისსიტყუათა, და თქუ მეტყუელისა[4] მის თანა: „ქრისტეს თანა ჯუარცუმულ ვარ, ხოლო ცხოველ არღარა მე ვარ, არამედ ცხოველ არს ჩემ შორის ქრისტე“. (2)

„რაჲ-მე ირგოს (665vE) კაცმან, უკუეთუ ყოველი სოფელი შეიძინოს, და სული თჳსი იზღვიოს?“ (3) „მისდერკით ჩემგან, (143vH) უკეთურნო, და გამოვიძინე მცნებანი ღმრთისა[5] ჩემისანი“.[6] (4) რამეთუ ეკლესიასტე კმობს: „ამაოებაჲ ამაოებისაჲ![7] ყოველივე ამაო არს!“ (5) შემდგომად ესოდენისა დიდებისა და სიმდიდრისა, არღარა ამაოებასა მივსცემ ნაშრომთა ჩემთა, რაჲთა არა შემდგომად განსლვისა ჩემისა[8] სხუათა დაიმკჳდრონ, და მე მიმეკ(77rB)ადოს პატიჟი, არამედ მოვართუამ ნაშრო(137rC)მთა ჩემთა სახიერსა და მოწყალესა[9] ღმერთსა. შემდგომად სიკუდილისა ცხორების-მომნიჭებელსა და წჳმის-განმზადებელსა[10] ქუეყანისასა, რომელი მოყუარეთა მისთა[11] განუმზადებს, რაჲ-იგი[12] თუალმან არა (122vD) იხილა, და[13] ყურსა არა ესმა, და გულსა კაცისასა არა აღვიდა. (6)

ჰე,[14] საყუარელო, განმკნდინ[15] და განძლიერდინ გული შენი, და იყოს მშჳდობით განსლვაჲ შენი, და მუნ იხილნე მართალნი მოხარულად ცხორებასა ზედა შენსა. მუნ იქცეოდი წიაღთა აბრაჰამისთა ლაზარეს თანა, რამეთუ (207vA) ჭირი გამოირჩიე, სიგლახაკე შეიყუარე, ყუედრებაჲ[16] თავს-იდევ, (100vK) შეურაცხებაჲ არა მოიძულე, ამისთჳს შეგიწყნარონ[17] შენ მხიარულებით საუკუნეთა მათ საყოფელთა, სადაჲთ-იგი წარკდა

1 უკუ© AC. 2 ენოქ A. 3 ვიქმნეთა E. 4 მეტყუ©ლისა A. 5 ღ˜ჲ E. 6 ღმრთისა ჩემისანი] ღმრთისანი AC. 7 ამაოებისა E. 8 ჩემისა – A. 9 მოწყალესა BCDE (elehmoni), კაცთმოყუარესა I. 10 წჳმის-განმზადებელსა AC, წამის-განმზადებელსა E. 11 თჳსთა I. 12 რაჲ DE. 13 და – I. 14 ჰ© A. 15 განმკდინ I. 16 ყუ©დრებაჲ A. 17 შეგიწყ˜რონ E.

(1) ლუკა 21,19. (2) გალატ. 2,19-20. (3) მათე 16,26; მარკ. 8,36; ლუკა 9,25. (4) ფს. 118,115. (5) ეკლეს. 1,2; 12,8. (6) I კორ. 2,9.

სალმობად, მწუხარებად და სულთქუმად. (1) მუნ იხილო ცხორებად და ნათელი ჭეშმარიტი, სასოებად ყოვლისა აგებულებისად, მაცხოვარი სულთა ჩუენთად იესუ ქრისტე, მეუფ[1] დიდებისად, და განიხაროს გულმან შენმან, და სიხარული შენი არავინ მიგიღოს შენგან. თავადმან უფალმან და ღმერთმან ჩუენმან დამიცვენინ ჩუენ უბრალოდ, რამეთუ მისი დიდებად უკუნისამდე, ამენ.[2] (666rE)

1 მეუფე BCD, მ˜ფ AEI. 2 ა˜ნ ABCDEI.

(1) შდრ. ეს. 35,10; 51,11.

განყოფილებისათჳს სამონაზონოჲსა[1] და საერისკაცოჲსა[2] ცხორებისა*

საყუარელო ძმაო, უკუეთუ[3] გამოხჳდე სოფლით და მონაზონ იქმნე, განიფრთხვე,[4] რამეთუ მრავალ არიან სივერაგენი მტერისანი; ნუსადა პოოს ადგილი და შთაგიგ(75vI)დებდეს ესევითართა: აჰა, — გეტყოდის, — იჳმენ სოფლით და თჳსთაგან. ანუ არა მჴეცნიცა დაყუდნებიანა ჴურელთა შინა მათთა? რაჲ უკუე[5] ირგე?

ხოლო შენ შეჰრისხენ მას და არქუ: „უფალმან დაგწყევენ შენ, ეშმაკო, რამეთუ, რომელი მან ხატებად[6] და მსგავსებად თჳსსა (137vC) შექმნა კაცი, ესე შენ პირუტყუთა (144rH) მჴეცთა ამსგავსე. არა დასცხრეა გარდაქცევად გზათა უფლისათა[7] წრფელთა? (77vB)

ხოლო განყოფილებისათჳს საერისკაცოჲსა[8] და სამონაზონოჲსა[9] ისმინე: პირველად,[10] რომელსა უნდეს მონაზონ ყოფად, თჳსთა ნება(208rA)თაგან განეშორების,[11] აღიღებს ჯუარსა თჳსსა და შეუდგების მაცხოვარსა ჩუენსა ქრისტესა,[12] არა იბრძვის, არა სწყევს, არა ფუცავს, არა ჰგმობს, არა იწურთის სიტყუათა ტყუვილისათა[13] სიტყუამჭევრისა[14] და მზრახისა ფილოსოფოსობისათა.[15] იმარხავს, არა იშუებს;[16] მეგობრად ჰქონან ანგელოზნი ღმრთისანი, ხოლო მტერად[17] — ეშმაკი; არა აჭირვებს მუშაკსა;[18] არა აიძულებს ქურივსა; არა იტაცებს გლახაკისასა; არა სწიხნის ობოლსა; არა ბორგს სიმდიდრესა[19] ზედა; კმა-იყოფს, რაჲცა აქუნდეს; არა (123rD) ზრუნავს სახლისასა, ანუთუ, ვით-

---

* ბერძნულში ეს „სწავლაჲ“ წმ. ეფრემის 50-თავიანი კრებულის („სიტყუანი სწავლისანი მონაზონთა მიმართ“) ბოლო, 50-ე თავადაა აღრიცხული.

1 სამონაზონოჲსა AC, სამონაზუნოჲსა BI, სამონაზნოჲსა D, სამონაზონოსა E. 2 საერისკაცოსა K. 3 უკუ‿ცთუ C. 4 განიფრთხვე ADEI, განიფრთხუ‿ K. 5 უკუ‿ ACK. 6 ხატად E, ხატებად ABCIK. 7 ო˜ჲთა K. 8 საერისკაცოსა E. 9 სამონაზონოჲსა AC, სამონაზუნოჲსა B, სამონაზნოჲსა D, სამონაზნოსა E. 10 პირველად] ა˜დ C. 11 განშორების A, განეშორების BCDEIK. 12 ქ˜ა ACEIK. 13 ტყუილისათა E. 14 სიტყუაჲ მჭევრისა EI. 15 ფილუსოფოსობისათა D. 16 იშუ‿ბს ADE. 17 მტერად CD, მტ˜რად AE. 18 მუშაკსა + და AC. 19 სიმდიდრეთა BDE, სიმდიდრესა ACI.

არ სათნო-ეყოს ცოლსა; არა იურვის მჴედა(666vE)რ ყოფად შვილთა თჳსთა, ანუთუ[1] ვითარ აქორწინნეს ასულნი;[2] არა შეკრულ არს მიმოდაბნევათა, არამედ შექცეულ არს[3] თჳსსა ცხორებასა;[4] არა აღზუავნების, არამედ მდაბალ არს,[5] არა განლაღნების, არამედ[6] ტკბილ არს და მშჳდ; ფსალმუნებს,[7] არა იმღერის;[8] ილოცავს;[9] არა განსცხრების; არა ზღჳს-მბრძოლობს საწუთოჲსა[10] ვაჭრობათა შინა. არა ზრუნავს მოგებად[11] თავისა თჳსისა დიდებასა[12] ქუეყნიერსა; ქნართა წილ და ებანთა[13] და მუსიკობათა, გალობს და ილოცავს ღმრთისა[14] მიმართ; იგლოვს და ცრემლოის[15] უშინაგანესთა შინა საუნჯეთა სულისა სახლისათა,[16] მეძიებ(138rC)ელი (208vA) ცოდვათა მიტევებისაჲ;[17] ილოცვიდეს რაჲ, ილოცავს იგი ყოვლისა სოფლისათჳს; არა შეეკრვის[18] ამაოთა ხედვათა, არამედ წმიდათა კაცთა; ნაცვალად[19] ბობღნისა, სულთა და სახლ(101rK)თა მის მიერ მშუებელთა[20] მომაოკრ(76rI)ებელისა,[21] ჴელთა განჰმარტებს[22] (59rB) უმჯობესისა მიმართ, საქმედ და კითხვად წმიდათა წერილთა; უზრუნველობაჲ აქუს მშობელთაგან[23] და ქუეყნიერთა საქმეთა; გულად-იღებს აღთქუმათა მაცხოვრისათა, და განაცხოველებს სულსა[24] თჳსსა[25] მას შინა, და სდევნის მწუხარებასა;[26]

მო-რაჲ-ვიდეს[27] ჴორციელი სნებაჲ, უხარის, რამეთუ მახლობელ (144vH) იქმნა გჳრგჳნთა; მოიწიოს რაჲ მოწყინებაჲ, მიიღებს უფლისა[28] მიერ მოთმინებასა;[29] მოუჴდეს რაჲ ზღვევაჲ[30] ქუეყნიერი, მოიჴსენებს დღესა აღსასრულისასა, ვითარმედ ყოველივე აქა დაუშთების; იშფოთებოდის[31] რაჲ გემოთმოყუარებისა-

1 ანუთუ BCI, ანუ DE. 2 ასულნი + თჳსნი DE. 3 არს – DE. 4 ცხოვრებასა K. 5 არს + და E. 6 მდაბალ არს, არა განლაღნების, არამედ – K. 7 ფსალმონებს DE, ფ˜სნებს IK. 8 იმღერის + არა DE. 9 ილოცავს + ზვაობით D. 10 საწუთოჲსა ABCDEI, საწუთოსა K. 11 მოგებ˜ჲდ K. 12 დბ˜ჲსა K. 13 ებ˜ჲნთა E. 14 ღ˜ჲ EIK. 15 ცრემლოის BE, ცრემლოჲს ACIK. 16 სახლისაჲთა D, სახლისათა ABCEI. 17 მიტევებისაჲ BCDE, მიტევებისა K. 18 შეიკრვის C. 19 ნაცვალად – K. 20 მშუწბელთა ABDEIK. 21 მამაოკრებელისა DE. 22 განჰმარტებს ABCDE, გ˜ნმ˜რტებს K. 23 მშ˜ბლთაგან E. 24 სულთა DE, სულსა ABCK. 25 თჳსთა DE, თჳსსა ABCIK. 26 მწუხარებ˜ჲსა E. 27 მო-რაჲ-ვიდეს ABCDE, მო-რა-ვიდეს I, მორ˜ვიდეს K. 28 ო˜ჲ EIK. 29 მოთმინებ˜ჲსა K. 30 ზღვევაჲ ABCDE, ზღვევა K. 31 იშფოთებოდის ABCIK, ეშფოთებოდის DE.

გან, მოიკსენებს სიმწარ(667rE)ესა ტანჯვათასა; ეკუეთოს[1] რაჲ ცილისწამებაჲ, სულგრძელებს, რამეთუ მახლობელ[2] არს განმამართლებელი მისი; მოვიდის რაჲ გინებაჲ და[3] ტანჯვანი, იკსენებს ვნებათა[4] მაცხოვრისათა; მოუკდის რაჲ[5] მაღალმზრახვალობაჲ,[6] გულისკმა-ჰყოფნ,[7] ვითარმედ ეგულების განვლაჲ[8] მდინარესა მას[9] ცეცხლისასა.

ესე[10] ნიჭ მადლისა, მართლმადიდებელთა[11] უფლისათა,[12] და რაოდენი[13] შუენის[14] წმიდათა; ხოლო შენ, ეშმაკო, (209rA) უქმად მიგაქციენ ქრისტემან.

ჰე,[15] საყუარელო, ისმინე მეტყუელისაჲ:[16] „წინა-აღუდეგით ეშმაკსა, და ივლტოდის თქუენგან; მიეა(123vD)ხლენით[17] ღმერთსა, და მოგეახლოს თქუენ“; (1)

თანად ილოცევდ[18] ჩემთჳსცა უბადრუკისა, (138vC) რამეთუ უშჯულოებანი[19] ჩემნი ზეშთა-აღკდეს[20] თავისა ჩემისა, რაჲთა სახიერმან უფალმან შემიწყალოს, დამიცვეს, და მიმაწიოს სასუფეველსა მისსა და დიდებასა, სასომან განწირულთამან, რამეთუ მისსა დიდებაჲ და სიმტკიცე, და ძალი და სუფევაჲ, მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[21] (667rE)

1 ეკუჱთოს A. 2 მახლობელ ABCDE, მოახლებულ IK. 3 და] ანუ I. 4 ვნეთა A. 5 რაჲ – ABCDE. 6 მაღალმზრახვალობ˜ჲ ABCDE, მაღლადმზრახვალობაჲ IK. 7 გულისკმა-ჰყოფნ ABC, გულისკმა-ჰყოფდ D, გულის კ˜ჲ-ჰყოფდ E, გულის კ˜ჲ-ჰყოფნ I, გულის კ˜ჲ-ყ˜ფნ K. 8 განსლვაჲ AC, განვლაჲ BDEIK. 9 მას – AC. 10 ესენი A. 11 მართლმადიდებელთა ABCD (toi~ orqw~ douleuousi – მართებულად მმონებელთა), მადიდებელთა IK. 12 ო˜ისათა ABC, ო˜ისთა I, ო˜ჲთა K. 13 რ˜ჲოდენი K. 14 შუჱნის AE, ჰშუჱნის K. 15 ჰჱ A. 16 მეტყუჱლისაჲ A, მეტყუელისა K. 17 მიიახლენით IK. 18 ილოცევდ ABCIK, ილოცევდით DE. 19 უსჯულოებანი ADEI, უშჯ˜ლბ˜ჲნი K. 20 ზეშთა-აღკდეს ABCDK, ზეშთა-აჰკდეს K. 21 ამინ BD, ა˜ნ CI, – A.

(1) იაკ. 4,7-8.

მისივე, ას-თავი,[1] თუ ვითარ ვინ მოიგოს სიმდაბლე[2]

Ⴢ. დასაბამ[3] ნაყოფიერებისა — ყუავილი, და დასაბამ სიმდაბ-ლისა — მორჩილებაჲ უფლისა[4] მიერი; (59vB) ხოლო ნაყოფ მორჩილებისა — სულგრძელებაჲ, ხოლო სულგრძელებაჲ[5] არს ნაყოფ სიყუარულისა; ხოლო სიყუარული არს საკრველ სრულებ-ისა; ხოლო სრულებაჲ არს დაცვაჲ მცნებათა ღმრთისათაჲ;[6] ხოლო მცნებაჲ ქრისტესი არს ბრწყინვალე,[7] განმანათლებელ თუალთა; ხოლო თუალნი განათლებულნი განვლტოლვილ[8] არი-ან გზათაგან უშჯულოთაჲსა.[9]

იყავნ უკუე[10] (76vI) შენდა სიმდაბლისა საჯდომელი სამოსე-(667vE)ლ მიგებისა, ხოლო უბნობაჲ შენი მხიარულ მომკითხ-ველობით, სიყუარულითა ღმრთისაჲთა, რამეთუ თქუა მაცხოვა-რმან: „იყვენით სრულ, ვითარცა მამაჲ თქუენი ზეცათაჲ სრულ არს“. (1) ვინაჲ[11] ცხად არს, მაღალმზრახვალობაჲ დაუმორჩი-ლებელ არნ, უსმ და ურწმუნო, თანა-წარყოლითა თჯსისა (209vA; 145rH) გულისსიტყჯსაჲთა. ხოლო სიმდაბლე მორჩილ არს, არა დამტკიცებითა თჯსსა ნებასა, კეთილ მრწმუნებელ, მშჯდ, პატივ-ისმცემელ დიდთა და მცირეთა; ამისმან მომგებელმან, მრწამს, რამეთუ სასყიდელი მოიღოს უფლისა[12] მიერ ცხორებასა თანა საუკუნესა.

Ⴣ. უკუეთუ ორნი ჰმკჯდრობდეთ[13] სენაკსა (101vK) ერთსა, გამოწულილვით (39rC.) ეკრძალებოდეთ თავთა თჯსთა. უწყო-დეთ, რამეთუ უფალი თქუენ შორის არს. რამეთუ[14] მან თქუა: „სადა არიან ორნი ანუ სამნი, სახელად ჩემდა შეკრებულნი, მუნ ვარ შორის მათსა“. (2) რამეთუ დაღათუ ჩუენ, ვითარცა უღირს-ნი, ვერ ვხედავთ მას, არამედ მან[15] თავადმან, ვითარცა ღმერთ-მან, უწყნის მოგონებანიცა და ხედავს საქმეთა თითოეულისათა, რომლისა დიდებაჲ საუკუნეთა, ამენ.[16]

---

1 ასთავი ABI, თ˜ვით˜რ D, არს თავი E. 2 სიმდაბლე + გუაკურთხენ, მამაო B. 3 დასაბამად BDE, დასაბამ ACI. 4 ო˜ჲ EI. 5 ხოლო სულგრ-ძელებაჲ — E. 6 ღ˜ჲთაჲ I. 7 ბრწყინლე A. 8 განვლტოლ A. 9 უშჯულო-თაჲსა BC, უსჯულოთაჲსა ADEI. 10 უკუ8 AC. 11 ვინა I. 12 ო˜ჲ EI. 13 მკჯდრობდეთ CI. 14 რამეთუ] ხოლო C. 15 მან — I. 16 ამინ A, ა˜ნ BCI.

(1) მათე 5,28. (2) მათე 18,20.

Ղ. გუესმა[1] სიბრძნისმეტყველისაჲ:[2] კაცისა მეძვისა ყოველი[3] პური ტკბილ; არა დააცხროს,[4] ვიდრემდის აღესრულოს. კაცი გარდაჰკდებოდის[5] რაჲ ცხედარსა თჳსსა, იტყჳნ სულსა შინა თჳსსა: „ვინ მხედავს მე და[6] ვისგან მეშინის! კედელნიცა დამფარვენ მე; ცო(124rD)დვათა ჩემთაჲ[7] არა მოიკსენოს მაღალმან!“ და (57rB) თუალ კაცისა შიში მისი, და არა ცნა, რამეთუ თუალნი უფლისანი ბევრწილ უნათლეს მზისა, მხედველ ყოველთა[8] გზათა[9] კაცთასა, და განმცდელ უდაფარულესთა კერძ(668rE)ოთა, პირველ ქმნადმდე ცნობილ არს მისგან, ეგრეთვე შემდგომად აღსრულებისაცა; ესე უბანთა (210rA) შინა ქალაქისათა ისაჯოს, და ვითარცა არა-მცნობელი, შეიპყრას.

Ѻ. საყუარელო ძმაო, უკუეთუ აღირჩიო თავისა თჳსისა კრძალულებაჲ, ფრთხილ იყავ, ნუუკუე[10] კრძალულებისათჳს შემოგითესოს ბოროტმან უცხოჲ გულისსიტყუაჲ, ესე იგი არს, ცუდადმზუაობრობისა[11] და ამპარტავანებისაჲ, ვითარმცა არა გინდა ძმათა თანა დაშრომაჲ; არამედ იქმოდე, ვითარცა ერთსულნი შენნი ძმანი,[12] და კრძალულებაჲცა შენი დაიცევ, (77rI) რამეთუ მცონარებაჲ კრძალულებასა დაჰკსნის და საყუედრელსა[13] სახელსა მოართუამს მომგებელსა მისსა. ხოლო შენ კრძალულებასა თანა-შეა(139vC)ულლე მოსწრაფებაჲ[14] და მეცნიერებაჲ, (145vH) და იყო ჭეშმარიტი განკრძალული.

Ղ. საყუარელო, უკუეთუ მოიგო თავისა თჳსისად სიმდაბლე, ეკრძალე ფრიად, ნუუკუე[15] მოგივერაგოს შენ მტერმან და წარგიყვანოს შენ უცხოდ ქუეყანად,[16] შთაგდებითა რასმე მისთაგანსა, ვითარცა სიბრძნე იტყჳს: „ნუ იტყჳ: უფლისაგან[17] დავიმალო, და სიმაღლით ვინ[18] მხედავს მე! ერსა შორის ფრიადსა არა მოკსენებულ ვიქმნე, რამეთუ რაჲ არს სული ჩემი უზომოთა შორის დაბადებულთა!“ ხოლო იგივე რასა შესძინებს სიტყუად? — ესერა, ცანი ცათანი უფლისანი არიან; (1) უფსკრული და

1 გუსმა A. 2 სიბრძნისმეტყუსლისაჲ A, სიბრძნისა მეტყუელისაჲ B. 3 ყ˜ის C. 4 დააცხრვოს AC. 5 გარდაკდებოდის I. 6 და BCDEI] ანუ A. 7 ჩემთა E. 8 ყოველთა — AC 9 გზასა A. 10 ნუუკუს A. 11 ცუდადმზუაობრობისაჲ I. 12 ∾ ძმანი შენნი AC. 13 საყუსდრელსა A. 14 მოსწრებაჲ A. 15 ნუუკუს AC. 16 ქ˜ყნად CI. 17 ო˜ჲგან I. 18 ვინ ABCI, ვინ-მე DE.

(1) ფს. 113,16.

ქუეყანაჲ მიხედვითა მისითა შეძრწუნდენ, თანად[1] მთანი და საფუძველნი ქუეყანისანი მოხილვითა მისითა ძრწ(210vA)ოლით შეირყინენ. ჯერ-არს უკუე[2] სიმდაბლესა თანა შეუღლვად სარწმუნოებაჲ, რაჲთა მართლ-ჰმკუეთელობდე[3] (668vE) ურნატთა[4] სიმდაბლისათა.

Դ. ძმაჲ ვინმე შევიდა საკ(57vB)რებულოსა და უნდა მონაზონ ყოფის, და ინება ყოფად სენაკსა უხუცესისა თანა. და შემდგომად რაოდენთამე დღეთა, იბრძოლა გულისსიტყუათაგან, და თქუა: „ვერ განვისუენებ[5] ძმასა ამას თანა ყოფითა!“

მაშინ სხუაჲ ძმაჲ ასწავებდა მას და იტყოდა: „უკუეთუმცა შთავრდომილ იყავ ჴელსა (102rK) ბარბაროზთასა, და მიცემულ ერთისა ბარბაროზთაგანისა, გაქუნდაა სიტყუად, ვითარმედ: არა მნებავს ამის თანა ყოფაჲ?“[6] (124vD)

ესე რაჲ ესმა ძმასა მას, ლმობიერ იქმნა სიტყუასა მას ზედა, მოუდრკნა მუჴლნი და ჰრქუა: „შემინდვე[7] მე!“[8]

Ե. თქუა კუალად, ვითარმედ: რომელსა უნდეს მონაზონ ყოფად, და არა თავს-იდებდეს გინებასა და შეურაცხებასა, და არა დაითმენდეს ზღვევასა, (140rC) ვერ ძალ-უც მონაზონ ყოფად.

Զ. უკუეთუ ვინმე მოვიდეს მონაზონებად, მარტივთაგანი გულისსიტყჳთა, ღონე-ჰყოფნ[9] მტერი შექუსვად მისსა კადნიერებისა და ურცხჳნოებისა. ხოლო უკუეთუ ვინმე განკრძალულთაგანი მოვიდეს მონაზონებად, კუალად მასცა შთაუგდებნ, უკუეთუ (77vI) ჭაბუკ იყვის, კრძალულებისათჳს,[10] მეტსა წადიერებასა მოღუაწებად, რომელსა (211rA) ვერ შეუძლებნ სრულ-ყოფად; ხოლო ჭეშმარიტებით მოშიში უფლისაჲ არცა პირველსა, არცა მეორესა გულისსიტყუასა თანა-წარჰყვების, და (146rH) დაღათუ რასმე დაეპყრას ცთუნებითა[11] ეშმაკთაჲთა, შიში უფლისაჲ, რომელი ჭეშმარიტებით შეიყუარა, განანათლებს გულსა მისსა სლვად გზასა წრფელსა.

ხოლო ლირბსა და ურცხჳნოსა არღა[12] დაერწმუნის[13] ყოფაჲ საშჯელისაჲ.[14] და კუალად განზრქომილმან მან და ზუავმან და

1 თანა AC. 2 უკუჱ C. 3 მართლ-ჰმკუჱთელობდე A. 4 ორნატთა I. 5 განისუჱნებ A. 6 ყოფად C. 7 შემინდვე ABCI, შემინდვენ DE. 8 მე – A. 9 ღონე-ჰყოფს AC, ღონე-ჰყოფნ BDEI. 10 კრძალულებისათჳს – C. 11 ცთუნებითა ABI, ცნობითა CDE. 12 არღა BI, არღარა ACDE. 13 ერწმუნის AC, დაერწმუნის (**pepisteuken**) BDEI. 14 სასჯელისაჲ ADEI.

ა(669rE)რა ღმრთისათჳს[1] განკრძალულმან დიდ შეჰრაცხის თავი თჳსი.

Ფ.[2]* უკუეთუ გაშფოთებს შენ ვნებაჲ ზუაობისაჲ, არქუ მაშფოთებელსა (64rB) შენსა: „შორს იქმენ ჩემგან, ბოროტო გულისსიტყუაო! ვინ ვარ მე, ანუ რომლისა სათნოებისა წარმართებისათჳს[3] შთამიგდებ მე ესევითართა! წმიდანი რომელნიმე დაიქოლნეს, რომელნიმე დაიწუვნეს,[4] რომელნიმე სიკუდილითა მახჳლისაჲთა მოსწყდეს. (1) რასა ვიტყუ[5] მსგავს-ვნებათა კაცთათჳს! — თჳთ თავადმან ყოველთა მეუფემან[6] ჩუენთჳს ჯუარისა დათმენითა სირცხჳლი[7] შეურაცხ-ყო! ხოლო მე, რომელმან ცოდვით წარვვლენ[8] ყოველნი დღენი ცხორებისა ჩემისანი, რაჲ მიუგო დღესა მას საშჯელისასა?[9] — ესრეთ იოტო შენგან სული მაღალმზრახვალობისაჲ.[10]

ხოლო უკუეთუ წარგიმართებიეს რაჲმე,[11] სცნობდ, (140vC) ვითარმედ — არა თჳსითა ძალითა; მეტყუელისა[12] მისებრ, ვითარმედ: „არა მე, არამედ მადლი ღმრთისაჲ ჩემ თანა“. (2)

ხოლო უკუეთუ ურცხჳნოებაჲ გაშფოთებს[13] შენ, მოიკსენებდ საქმეთა შენთა, და თქუ: (211vA) „ესოდენთა ბოროტთა თანამდებ[14] ვარ, და ვითარ ვიკადრო აღებად პირისა ჩემისა, რამეთუ უფალი იტყჳს, ვითარმედ: უქმისაცა სიტყჳსათჳს სიტყუაჲ მივსცეთ კაცთა დღესა მას საშჯელისასა!“[15] (3)

ჯერ-არს უკუე[16] შევრდომაჲ[17] უფლისაჲ, მეტყუელისა[18] მისებრ:** (125rD)

---

* ბერძნულში აქ თ˜ თავი არაა გამოყოფილი; გრძელდება მერვე თავი.

** DE-ში აქ ქვესათაურად მიწერილია: „ლოცვაჲ“, და ცალკე თავადაა გამოყოფილი (ი˜). D-ში თავის ნომრად „თ“ უწერია; CHIK-ში კი უსათაუროდ გრძელდება ტექსტი, მხოლოდ ქვეთავის ბოლომდე აშიებზე მიწერილი აქვს ციტირების „იოტები“.

1 ღ˜ჲთჳს EI. 2 თ˜ — D. 3 სათნოებისა წარმართებისათჳს] სათნოებისათჳს C. 4 დაიწუნეს ABCDI. 5 ვიტყჳ A. 6 მ˜ფსმ˜ნ ADEI. 7 სიკუდილი B, სირცხჳლი (h aiscunh) ACDEI. 8 წარვლენ ABCI, წარვვლენ DE. 9 სასჯელისასა CDEI. 10 მაღალმზრახვალობისაჲ ABCDE, მაღლად-მზრახვალობისაჲ I. 11 რამე I. 12 მეტყუსლისა A. 13 გაშფოთებნ E. 14 თანამდებ BC, თანა მდებარე DE, თანამდე I. 15 სასჯელისასა CDEI. 16 უკუს AC. 17 შევრდომა I. 18 მეტყუსლისა A, მეტყუელებისა DE.

(1) ებრ. 11,37. (2) I კორ. 15,10. (3) მათე 12,36.

„უფალო[1] ყოვლისა-მპყრობელო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო,[2] აბრაჰამ, ისაკ და იაკობის, და ნათესავისა მათისა მართლისაო, რომელმან შეჰქმენ ცაჲ[3] და ქუეყანაჲ ყოვლით სამკაულითურთ მათით, რომელმან შეჰკარ ზღუაჲ სიტყჳთა ბრძანებისა შენისაჲთა, რომელმან დაჰკაშ უფსკრული და დაჰბეჭდე მას საშინელითა და დიდებულითა სახელითა შენითა, რომლი(669vE)საგან ყოველი ძრწის და ეშინის პირისაგან ძლიერებისა შენისა, რამეთუ თუალთშეუ(102vK)დგამ[4] არს დიდადშუენიერებაჲ[5] დიდებისა შენ(78rI)ისაჲ და მოუთმენელ ცოდვილთა ზედა რისხვაჲ საშინელებისა შენისაჲ, განუზომელ და გამოუკულეველ წყალობაჲ აღთქუმისა[6] შენისაჲ, რამეთუ შენ, უფალი, ხარ მაღალ, სულგრძელ და (146vH) მრავალმოწყალე და შემნანებელ სიბოროტესა ზედა კაცთასა. შენ, უფალო, სიმრავლითა სიტკბოებისა (64vB) შენისაჲთა აღუთქუ სინანული, და შენ, უფალო ღმერთო მართალო, არა დასდევ სინანული მართალთათჳს — აბრაჰამ, ისაკ და იაკობისთჳს, არა-მცოდველთა შენდამი, არამედ დასდევ სინანული ჩემ ზედა, ცოდვილისა, რომელმან ვცოდე[7] უფროჲს რიცხჳსა[8] ზღჳსქჳშისასა,[9] განმრავლდეს (212rA) უშჯულოებანი[10] ჩემნი, უფალო, განმრავლდეს უშჯულოებანი[11] ჩემნი,[12] და არა ვარ ღირს ახილვად (141rC) და ხილვად სიმაღლესა ცისასა[13] სიმრავლისაგან უსამართლოებათა ჩემთაჲსა“,* და შემდგომი. რაჲთა ამისმან შიშმან და ლოცვამან და ვედრებამან განდევნოს შენგან ურცხჳნოებაჲ.

7.[14] (9)** ძმაჲ ვინმე იბრძოლებოდა ამაოჲსა გულისსიტყჳსაგან, რომელი ეტყჳნ, ვითარმედ: აწ ეგერა, წარუმართებიეს

* ესაა დასაწყისი იუდეველთა მეფის, მანასეს ლოცვისა, რომელიც დიდი სერობის განგებაშია ჩართული (იხ. ჟამნი, „ალილოს“ გამოცემა, თბილისი 2012 წ., გვ. 189-190). მანასეს შეცოდება და სინანული მოთხრობილია ბიბლიის წიგნებში: IV მეფეთა 21,1-18; II ნეშტთა 33,1-20.

** აქ და ქვემოთაც ფრჩხილებში ვწერთ ქვეთავების დანომრვას ბერძნულ გამოცემებში.

1 უფალო + უფალო I. 2 ჩ˜ნთა A. 3 ცანი A. 4 თუალშეუდგამ I. 5 დიდადშუენიერებაჲ A, დიდშუენიერებაჲ DE. 6 აღთქმის˜ჲ I. 7 ვცოდე + მე DE. 8 რიცხუსა B, რიცხჳსა ACDEI. 9 ზღჳსა ქჳშისასა ACI. 10 უსჯულოებანი ADEI. 11 უსჯულოებანი ADE. 12 უშჯულოებანი ჩემნი — I. 13 და ხილვად სიმაღლესა ცისასა — E. 14 ი˜ BDI, ი˜ა E.

მას სათნოებათაგანი რაჲმე, ხოლო მას უნდა ძლევად გულისსიტყუასა მაღალმზრახვალობისასა; შეყო ჴელი თჳსი ქუეშე-კერძო[1] სიავისა მოტყინარისა და ჰრქუა თავსა თჳსსა: „აჰა, დაიწუვი, ნულარა მაღალ-ჰმზრახვალობ,[2] რამეთუ ვხედავთ, ვითარ[3] სამნი ყრმანი შორის საჴუმილსა ცეცხლისასა იყვნეს, და არცა ერთისა მათგანისა გული ამაღლდა, არამედ ფრიადითა სიმდაბლი(670rE)თა აქებდეს ღმერთსა და ადიდებდეს შორის საჴუმილისა[4] და იტყოდეს, ვითარმედ: „სულითა შემუსრვილითა და სულითა გლახაკობისაჲთა[5] შე-მცა-წირულ ვართ წინაშე შენსა, და შენ, განსუენებით[6] მდგომი, მაღალ-ჰმზრახვალობა?“[7] და ამით სძლის მან ეშმაკსა მაღალმზრახვალობისასა.[8]

ᲚᲨ.[9] (10) უკუეთუ ვინმე იპოოს კაცი სულიერი და შრომისმოყუარებდეს მეტად სათნოებათათჳს; ნუმცა ვინ შეურაცხ-ჰყოფს მას, არამედ ჯერ-არს შეწყნარებაჲ ესევითართაჲ მათ, (125vD; 212vA) რამეთუ სათნო ღმრთისა[10] არიან და საჴმარ კრებულისა, დაგარწმუნენ თქუენ[11] ორთა იგავთა ებრაელთა და უცხოთესლთამან, რაჟამს დავით მა(65rB)რტოდ-მბრძოლობდა[12] გოლიათისა[13] მიმართ; და კუალად, რომელნი-იგი შთავარდეს ნავის დაქცევასა ზღჳსასა და განერნეს მიზეზითა მათ შორის პოვნილ-(78vI)ისა მართლისაჲთა,[14] ვითარცა წერილ არს: „ნუ გეშინინ, პავლე, კეისრისა ჯერ-არს (141vC) წარდგომაჲ (147rH) შენი, და აჰა, მიგმადლნა შენ ღმერთმან ყოველნი, რომელნი არიან შენ თანა ნავსა. (1)

ᲚᲩ. ძმაჲ იბრძოლებოდა განსლვად საკრებულოჲთ,[15] შემდგომად მიღებისა[16] სქემისა,[17] და მოართუმიდეს მას გულისსიტყუანი სახესა რასმე ესევითარსა, ვითარმედ: „უკუეთუ არა აღმოიფხურას მენერგისა მიერ ნერგი მტილისაგან და გარდაირგოს სხუად ადგიდ, არა მიეცემის სიმაღლედ მოზარდობაჲ“. ხოლო ძმამან

1 ქუᲩშე-კერძო AC. 2 მაღალ-მზრახვალობ BDE, მაღალ-ჰმზრახვალობ ACI. 3 ვითარცა C. 4 საჴუმილსა AC. 5 გლ˜ხკბის˜ჲთა AD. 6 განსუᲩნებით A. 7 მრავალ-ჰმზრახვალობა? DE. 8 მრავალმზრახვალობისასა DE. 9 ი˜ბ I. 10 ღ˜ჲ DI. 11 თქუენ ABCDE, შენ I. 12 მარტო-მბრძოლობდა I. 13 გოლიათისა AC, გოლიათის BDEI. 14 მართლისათა I. 15 საკრებულოთ I. 16 მიღებისასა A. 17 სქემისა ABCI, საქმისა DE.

(1) საქმე მოც. 27,24.

განბჭო გულისსიტყჳთა და თქუა: „ნუუკუე[1] სრულიად აღმოჰფხურისა მემტილე ადგილსა მას დათესულთა ნერგთა?[2] ანუ არა (103rK) ესოდენნი უტევნესა,[3] რაოდენთა შეუძლებნ ადგილი იგი (670vE) აღზრდად? ვინაჲცა[4] აღმოფხურილნი[5] იგი ვერ ეგოდენ განიმაგრებენ ძირთა, რაოდენ ადგილსა მას დაშთომილნი! და შენცა იქმენ ერთად არა-აღმოფხურილთაგანად!“[6] — ამით სძლევნ[7] გულისსიტყუასა, მის თანა მოქმედებითა მადლისაჲთა.[8]

ᲗᲚ. (12) საყუარელო, უკუეთუ აღგირჩევიეს კრებულ||სა* შორის მკჳდრობაჲ, ეკრძალე, ნუუკუე[9] მოგართუას გულისსიტყუამან სივერაგე, განმამრავლებელი სიმწარისაჲ, ვითარმედ: „მრავალსა მიზდსა დავიჭირვებ[10] და საზრდელი ჩემი არარაჲ არს!“ — ნუმცა უკუე[11] საჭმლისათჳს დაჰჴსნი საქმესა ღმრთისასა, (1) რამეთუ უკუეთუ ესევითართა იგონებდე, არღარა სიყუარულით ხუალ. არამედ უფროჲსღა ვისმინოთ საცხორებელისა ჴმისა, ესრეთ მეტყუელისაჲ:[12] „ვინ-მე არს სარწმუნოჲ და გონიერი მნე, რომელი დაადგინოს უფალმან მისმან სახლეულთა თჳსთა ზედა, მიცემად მათდა საზრდელი ჟამსა; ნეტარ არს მონი(65vB)სა მის, რომლისა მოვიდეს უფალი მისი და პოოს მღჳძარედ.[13] ამენ[14] გეტყჳ თქუენ, რამეთუ ყოველთა ზედა მონაგებთა მისთა დაადგინოს იგი. (142rC) ხოლო უკუეთუ თქუას მცონარმან მონამან გულსა შინა თჳსსა, ვითარმედ: ყოვნის უფალი ჩემი! და იწყოს გუემად[15] მის თანა მონათა, ჭამად და სუმად მომთრვალეთა თანა, მოვიდეს უფალი მონისაჲ[16] მის[17] (126rD) დღესა, რომელსა არა მოელოდის, და ჟამსა, რომელი არა უწყოდის, და ორ განკუეთილ ყოს მონაჲ იგი, და ნაწილი (147vH) მისი დადვას ორგულთა თანა. მუნ (79rI) იყოს ტირილი და ღრჭენაჲ კბილთაჲ“. (2) (671rE) ვინაჲცა ჩუენ უფალსა მიუტეოთ[18] ყოვე-

* აქ 212v-ის შემდეგ A ხელნაწერს აკლია ერთი ფურცელი.

1 ნუუკუ̈ ACD. 2 დათესულსა ნერგსა AC. 3 უტევნესა A, უტევნისა BDEI. 4 ვინაცა I. 5 ამოფხურილნი BDEI. 6 არა-აღმოფხჳრილთაგანად C. 7 სძლ˜ვნ A, სძლევენ I. 8 მადლისათა I. 9 ნუუკუ̈ C. 10 დავიჭირებ D, დავიჭირვებ CBEI. 11 უკუ̈ C. 12 მეტყუელისა I. 13 და პოოს მღჳძარედ — C. 14 ამინ BDE, ა˜ნ C. 15 გუ̈მად C. 16 მონისა EI. 17 მისი C. 18 მიუტეოთ BCI, მიუტევოთ DE.

(1) შდრ. რომ. 14,15. (2) მათე 24,45-51.

ლივე, და ნუ განვიკითხავთ ჩუენ თანა მონათა, რომელნი დამიწესნა ჩუენ ზედამდგომელად ზოგადმან[1] მეუფემან,[2] რამეთუ ყოველთა მას მივსცეთ სიტყუაჲ, და მან მიაგოს თითოეულსა საქმეთა მისთაებრ.

(13) რამეთუ ძმაჲ[3] ვინმე იტყოდა: ვითარმედ: „ლოცვაჲ მიკმს მე ღმრთისა[4] მიმართ, რაჲთა მოსცეს მადლი ჴელთსაქმარსა[5] ჩემსა, რომელ ყოველსა კრებულსა კმა-ეყოფვოდის, და უკუეთუმცა მისგან იზარდებოდა მონასტერი სრული, არამცა სიხარულ ჩემდა იყოა ესე?

ⲗⲑ. (14) ხოლო შენ, ჯკონომე,[6] გასმიეს მოციქულისა, მეტყუელისაჲ, ვითარმედ:[7] „ზედამდგომელი მოსწრაფებდინ, და ნუმცა ვინ სიჭაბუკესა შენსა შეურაცხ-ჰყოფს“.[8] (1) იხილე, ნუუკუე[9] ვნებულად იკუმევდე მცნებასა ამას, რამეთუ სხჳთ კუალად იტყჳს: „ნუ ვითარმცა ეუფლებოდეთ სამკჳდრებელსა მას, არამედ სახე ექმნებოდეთ სამწყსოსა მას და გამოცხადებასა მწყემსთმთავრისასა[10] მიიღოთ დაუჭნობელი გჳრგჳნი დიდებისაჲ“. (2) და კუალად იტყჳს: „მობაძავ ჩემდა იქმნენით, ვითარცა მე ქრისტჱსსა“.[11] (3) რამეთუ ამპარტავანებაჲ უცხო არს მორწმუნეთაგან, მეტყუელისა მისებს: „ღმერთი ამპარტავანთა წინააღუდგების, და მდაბალთა მოსცემს[12] მადლსა. (4)

ⲗⲁ. საყუარელო, უკუეთუ სული მოწყინებისაჲ[13] გაშ(142vC)ფოთებს შენ, ნუ თანა-წარჰყვები[14] გულისსიტყუასა მო(61rB)წყინებისასა, არამედ და(103vK)ადგერ ადგილსა, რომელსა დაგადგინა შენ ღმერთმან, მოკსენებითა სურვილსა მას, რომელი გაქუნდა ღმრთისა[15] მიმართ, რაჟამს დასაბამსა მოხუედ კართა თანა მონასტრისათა. იგ(671vE)ივე სურვილი გაქუნდინ ვიდრე აღსასრულამდე, ნუსადა მოიწიოს ჩუენ[16] ზედა თქ(213rA)უმული იგი: ჭამა იაკობ,[17] განძღა და განწიხნა შეყუარებულმან;[18] განსუქნა, განსხუნა,[19] განვრცნა და დაუტევა ღმერთი შემოქმედი

1 ზოგადმან BCI, ზოგად D, – E. 2 მ˜ფწმ˜ნ DI. 3 ძმა I. 4 ღ˜ჲ I. 5 ჴელსაქმარსა I. 6 იკონომე I. 7 ვ˜ა I. 8 შეურაცხ-ჰყოფნ I. 9 ნუუკუჱ C. 10 მწყემსმთმთავრისასა B. 11 ქ˜სსა BCDI. 12 მისცემს C. 13 მოწყინებისა I. 14 თანა-წარყვები DE. 15 ღ˜ჲ I. 16 შენ C. 16 ჩუენ ზედა (ef hma~). 17 იაკობ + და A. 18 შეყუარებუმან B. 19 განსხუნა + და DE.

(1) I ტიმ. 4,12. (2) I პეტრე 5,2-3. (3) I კორ. 11,1. (4) იაკ. 4,6.

თჳსი და განდგა ღმრთისაგან მაცხოვარისა თჳსისა“.[1] (1) ჯერეთ დაუთმე-ღა[2] უფალსა, ვითარცა მოღუაწემან მოთმინებითა მძლე-მან მცემელთა შენთამან, რამეთუ, რომელმან დაითმინოს სრულიად, იგი ცხონდეს.[3]* (2) (79vI)

ᲠᲗ. (16) ძმაჲ ვინმე[4] იყო (148rH) ახალ-დამწყებელი კრე-ბულსა შინა, და იყო მარადის მდუმარე,[5] და მოიკუეთდა[6] თავის-აგან თჳსისა კადნიერებასა; და იტყოდეს მისთჳს[7] მის თანა ახალ-მონაზონნი: „ნუუკუე[8] კრძალულე(126vD)ბისათჳს დუმსა? არამედ არა იცის, რაჲ თქუას!“ სხუანი იტყოდეს: „არა, არამედ ეშმაკეულ არს!“ — და ესე ყოველნი ესმოდეს რაჲ ძმასა მას, არა მიუგებნ მათ; არამედ გულსა შინა დიდებაჲ შეწირის[9] ღმრთისა.[10]

ᲠᲮ. (17) ძმამან ვინმე თქუა, ვითარმედ: „ესე სიტყუაჲ სიმ-დაბლისაჲ ვითხოვე უფლისაგან, რაჲთა, რაჟამს ძმამან ჩემმან დამდვას საქმე, ვჰრქუა[11] გულსა ჩემსა: ესე უფალი შენი არს, ისმინე მისი! და უკუეთუ სხუამანცა ძმამან ჩემმან დამდვას საქმე,[12] კუალად ვთქუა: ესე ძმაჲ არს უფლისა შენისაჲ! და უკუეთუ ყრმამან, — მაშინცა ვთქჳ:[13] უსმინე ძესა უფლისა შე-ნისასა!“ — ესრეთ წინა-აღუდგებოდა უცხოთესლთა გულისსი-ტყუათა და უშფოთველად სრულ-ჰყოფდა საქმესა თჳსსა, თანა-მოქმედებითა მადლისაჲთა. (143rC)

ᲠᲘ. (18) ოდესმე ძმანი იქმოდეს რაჲ საქმესა ღამით, შეშჭირდა[14] ვისმე მათ(672rE; 213vA)განსა სიცივე, და მიიქცა სენაკად[15] თჳს-სა; და სხუამან იდრტჳნვა[16] მისთჳს. მიავლინეს ძმაჲ კმობად მისსა, ხოლო მი-რაჲ-ვიდა წარვლინებული იგი მათი, პოვა იგი ძჳრხილულად. ჰრქუა მას: „იტყჳან ძმანი, ვითარ[17] ხარ? და საქმისა შენისათჳს ნუმცა (61vB) რაჲ[18] წურთაჲ[19] შენდა; შენ

* ამის შემდეგ I-ს გადამწერს შეცდომით დაუწერია 4 სტრიქონი, შემ-დეგ კი წაუშლია.

1 თჳსისა] მისისა C. 2 დაუთმე-ღა ABCI, დაუთმეთა DE. 3 ცხოვნდეს I. 4 ვინ B, ვინმე ACDEI. 5 მდომარე AD, მდუღარე I. 6 მოიკუᲗთდა A. 7 მისთჳს ABI, — DE. 8 ნუუკუᲗ AC. 9 შეწირის AB, შეწირეს DE. 10 ღ˜ჲ I. 11 ვრქ˜ა I. 12 ჩემმან დამდვას საქმე (DE) — ABCI; საქმე + ვჰრქუა გულსა ჩემსა DE. 13 ვთქუ I, ვთქჳ ABCDE. 14 შეშჭირდა ABCI, შესჭირდა DE. 15 სენაკად ABCI, სენაკსა DE. 16 იდრტჳნვა ABCI, იდრტჳნა DE. 17 ვითა C. 18 რაჲ AB, რად DE. 19 წურთა I.

(1) II შჯ. 32,15. (2) მათე 10,22; 24,13; მარკ. 13,13.

წილ ჩუენ ვყოთ იგი!“ ხოლო მან თქუა: „იკსენებოდედ[1] სიყუარული თქუენი, და მეცა მინდა თქუენ თანა შრომაჲ, და უძლურებამან ჩემმან დამაყენა[2] მე!“ ესრეთ მოიქცა ძმაჲ იგი წარვლინებული, და ჰრქუა წარმავლინებელთა:[3] „შრომით ტკივნეულ არს ძმაჲ ჩუენი, და მრქუა მე: მეცა მინდა თქუენ თანა შრომაჲ, არამედ უძლურებაჲ ჩემი მაყენებს მე“.

ᲚᲒ. (19) ძმაჲ ვინმე აწღა ახალმისრულ[4] იყო კრებულსა, და იბრძოლებოდა გულისსიტყუათაგან მიზეზითა შრომისაჲთა. ხოლო მან მიუგის და ჰრქჳს თავსა თჳსსა: „ბოროტო მონაო, განსყიდულ ხარ, და რაჲღა[5] გიძლავს მერმე ყოფად?“ და ესრეთ უფალმან მოუვლინის მას ნუგეშინისცემაჲ.

Თ. (20) ჭამდეს ოდესმე ძმანი. აღდგა ძმაჲ წდევად თერმონისა. მიიღო რაჲ ბერთაგანმან ვინმე, პოვა მდუღარი უმეტეს (80rI) ზომისა,[6] და ჰრქუა ძმასა: „დაგიწუავ მე, შვილო!“ ხოლო ძმაჲ იგი წარვიდა (148vH) რაჲ სენაკად თჳსსა, სცემდა თავსა თჳსსა (104rK) და ეტყოდა: „უკუეთუმცა იყავ მონაჲ კაცისა ფიცხლისაჲ და გექმნა-მცა ესე, არამცა მყის დაებძარნე(214rA)სა ჴორცნი შენნი ცემითა? ვინაჲცა, ნუ უდებ ხარ თავისა თჳსისა-თჳს!“[7] (672vE)

ᲙᲨ. (21) ნეტარ არს მონაზონი, რომელმან და(127rD)იცვა მცნებაჲ უფლისაჲ და მოღუაწე იქმნა სამთა ამათთჳს: ლოცვად მოცალებისა, და საქმისა და წურთისა; რამეთუ წერილ არს: (143vC) „მოიცალეთ და ცანთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი“. (1) და კუალად: „გლახაკ ვარი მე, და შრომასა შინა სიყრმით ჩემითგან“.[8] (2) და კუალად: „და[9] შჯულსა[10] შინა მისსა იწურთიდეს დღე და ღამე“. (3)

ᲙᲛ. (22) უკუეთუ იხილო ძმაჲ, შეურაცხისმყოფელი თჳსისა ცხორებისაჲ, ნუ დაჰბრკოლდები[11] უდებებისა მისთჳს ძმისა;[12] არამედ[13] ნუმცა ემსგავსები უდებებასა მისსა; თავი თჳსი წმიდად

1 იკსენებოდედ ABCI, იკსენებდედ DE. 2 მაყენა DE. 3 წარმავინებელთა D. 4 ახალმოსრულ AC, ახალმისრულ BDEI. 5 რაღა I. 6 ზომისაჲ I. 7 თავსა თჳსისათა DE. 8 ჩემით AC. 9 და ABCI, – DE. 10 სჯულსა ADE. 11 დაჰბრკოლდები ABCDE, დაბრკოლდები I. 12 ძმისაჲ I. 13 არამედ ABCI, პირველად DE.

(1) ფს. 45,11. (2) ფს. 87,16. (3) ფს. 1,2.

დაიცევ, რამეთუ უკუეთუ ურთიერთას სიმძიმესა ა(58rB)რა ვიტჯრთვიდეთ,[1] (1) ვითარ ვპოოთ მადლი წინაშე უფლისა![2]

ესე ოდენ[3] ვისწრაფოთ — არა-დადგმად ძმისა საცთური, გინა შესაბრკოლებელი, (2) რამეთუ რომელმან არა დააბრკოლა ძმაჲ თჳსი რასავე საქმესა ზედა, ესე დიდ იწოდოს სასუფეველსა[4] ცათასა. (3)

ᲙᲖ. (23) რომელსაცა ადგილსა მჯდომარე იყო, ნუ უდებჰყოფ ცხორებასა თავისა თჳსისასა, რამეთუ წერილ არს შჯულსა[5] მოსესსა: „უკუეთუ მოისყიდოს შენდა ძმაჲ ებრაელი ანუ ებრაელაჲ,[6] გმონებდინ შენ ექუს წელ, და მეშჯდესა განავლინო იგი შენგან თავისუფლებით. ხოლო უკუეთუ თქუას შენდამი, ვითარმედ: არა განვალ შენგან, რამეთუ შეგიყუარე შენ და ცოლი (214vA) შენი;[7] და ვითარმედ: კეთილი მისი შენ თანა არს; მოიღო საყურე და განუკურიტო მითა ყური მისი, და იყოს იგი შენდა მონა უკუნისამდე. და მკევალსაცა შენსა ეგრეთვე უყო“. (4) ამისთჳს, მონაზ(673rE)ონო, ვინაჲთგან იჯმენ საწუთოჲთ[8] და ქრისტემან განგათავისუფლა შენ თავისუფლებით[9] გამოვლინებითა მიერ, ნუღარა შეიყუარებ მონებასა ამაოჲსა[10] ამის სოფლისასა, რაჲთა არა იქმნეს უკუანაჲსკნელი შენი უძჯრეს პირველისა, არამედ ვჰმონებდეთ განმათავისუფლებელსა ჩუენსა (144rC) ქრისტესა, რამეთუ მისი დიდებაჲ საუკუნეთა, ამენ.[11]

ᲚᲗ. (24) საყუარელო, უკუეთუ შჯდე[12] ადგილსა (80vI) სახელოვანსა, იხილე, ნუუკუე[13] იძლიო (149rH) მაღალმზრახვალობისაგან,[14] ნუცა გონებითა შეურაცხ-ჰყოფ ძმათა, ვითარცა უნდოჲსა[15] ადგილისათა, რამეთუ მხოლოდ უფალმან უწყინის საიდუმლონი გულისანი, რაჲთა არა იპოო შენ სადამე[16] ფურცელთა ზედა აღზუავებულად, ხოლო ნაყოფნი მათ აქუნდენ. არამედ უფროჲსღა, რაოდენ გეძლოს, დაიმდაბლე თავი თჳსი,

1 ვიტჯრთჳდეთ I. 2 ო˜ჲ I. 3 ესე ოდენ BCDEI, ესოდენ A. 4 სასუფელსა A. 5 სჯულსა ADEI. 6 ებრაელთაჲ AC. 7 ცოლი შენი BCDI, ∾ შენი ცოლი E. 8 საწუთოთ I. 9 თავისუფლებითა I. 10 ამაოსა I. 11 ამინ ABD, ა˜ნ CI. 12 სჯდე ADEI. 13 ნუუკუᲔ AC. 14 მაღალმზრახვალობისაგან ABI, მრავალმზრახვალობისაგან DE. 15 უნდოსა I. 16 სადამე AC, სადმე BDEI.

(1) იხ. გალატ. 6,2. (2) შდრ. რომ. 14,13. (3) შდრ. მათე 5,19. (4) იხ. გამოსლვ. 21,5-7.

და წინაშე უფლისა[1] ჰპოო მადლი, რამეთუ დიდ არს ძლიერებაჲ უფლისაჲ, და მდაბალთა ზედა იდიდების. (127vD)

ᲙᲘ. (25) საყუარელო, უკუეთუ შჯდე[2] მორჩილებასა ქუეშე[3] მამისა სულიერისასა, ნუ და(58vB)უდებ თავსა თჳსსა საზღვარსა, და იტყჳ: „ვერ ძალ-მიც ქმნაჲ[4] ამისი გინა იმისი. რამეთუ, უკუეთუ არა ჰყო სიტყუაჲ მისი, ურჩებისა საშჯელსა[5] ვერ ევლტოდი, ვინაჲცა გჳკმს ღმრთისა[6] (215rA) მმართებელობასა[7] მიტევებაჲ თავთა თჳსთაჲ, რამეთუ ესევითარნი გულისსიტყუანი (104vK) არა დაადგრებიან სულსა შინა, ხოლო უკუეთუ დაგუემთხჳოს-ცა,[8] უმეტეს ძალისაობაჲ[9] ბრძანებულისაჲ[10] მის ჩუენდა, ნუ რისხვით წინა-აღუდგებით ბრძანებასა და განწესებასა წინამძღ(673vE)ურისასა, არამედ მლოცველ და მვედრებელობით[11] კმითა საწყალობელითა ვაუწყოთ წინამძღურსა ძალისა უზეშთაესობაჲ მისი. ხოლო ცოდვისათჳს ვიდრე სისხლთამდე წინა-აღუდგეთ.

ᲙᲗ. (26) უკმს წინამძღუართაცა განხილვად საზომსა თითოეულისა[12] მორჩილთა მათთაგანისასა, მოკსენებითა უფლისა[13] მიერ თქუმულსა, ვითარმედ: „გამოიღო ნაყოფი, და ყო რომელმანმე ასი, რომელმანმე — სამეოცი, რომელმანმე — ოცდაათი, (1) რაჲთა თითოეული თჳსსა წესსა ზედა სათნო-ეყოს უფალსა. (144vC)

ᲙᲮ. (27) ძმაო, უკუეთუ გამოხჳდე საკრებულოჲთ და მარტოებით ჰმკჳდრობდე,[14] და შემდგომად მრავლისა ჟამისა მიიქცე მუნვე, სადაჲთ გამოხუედ,[15] ესრეთ დაიმდაბლე გულისსიტყუაჲ შენი, ვითარცა აწღა დამწყებელმან მონაზონებისამან;[16] და ამათ შინა გაქუნდეს განსუენებაჲ.[17] ნუმცა ერთ დღე — კრძალულებაჲ, და შემდგომად დღეთა რათმე — უკრძალველობაჲ, არამედ ყოველსავე[18] ჟამსა შენ თანავე[19] იყავნ სიმდაბლე, და ჰპოო მადლი.

ᲙᲘ. (28) ესევითარი რაჲმე იქმნე(215vA)ბის ძმათა შორის: უკუეთუ ძმაჲ წარემართებოდის ღმრთისმოშიებით, სხუასა

1 ო˜ჲ EI. 2 შჯდე BCI, სჯდე ADE. 3 ქუეშე AC. 4 ქმნა I. 5 საშჯელსა ABC, სასჯელსა DEI. 6 ღ˜ჲ EI. 7 მმათებელობასა D. 8 დაგუემთხჳოს-ცა A. 9 ძ˜ლისაობ˜ჲ DI. 10 ბრძანებულისა I. 11 მვედრებელობით ABCI, მვედრებელ DE. 12 თითოეულისა ABCI, თჳთოეულისა DE. 13 ო˜ჲ E. 14 მკჳდრობდე I. 15 გამოხუედ A. 16 მონაზნებისამ˜ნ B. 17 განსუენებაჲ A. 18 ყ˜ა I. 19 თანავე A, თანა BCDEI.

(1) მარკ. 4,8; 4,20.

უულბესსა[1] ძმასა (149vH) აღშჭურავს[2] (81rI) მტერი შფოთებად მისსა, და მყუდროსა მასცა მოჰმზადებს სიტყჷსგებად მისსა უგუნურებისაებრ მისისა. და ესე რაჲ[3] ესრეთ იქმნებოდის, ჴმა-უ(80rB)ყოფს[4] სხუაჲ, და ეტყჷს: „აჰა ღმრთისმოშიშიღა!“ და შემდგომად განმწარებისა მის დაცხრომისა, იწყის ღმრთისმო-შიშმან მან შეწყნარებად ისართა წინააღმდგომისა[5] გულისსიტყ-ჷსათა, და იტყჷნ: „წარსწყმიდე ღმრთისმოშიშებაჲ შენი, და აწ რაჲ გეგ(674rE)ულების ქმნად? არამედ გიჴმს შენ უკრძალველობაჲ, რაჲთა არა ვითარცა უძლურსა და გლახაკსა გაჭირვობდენ[6] შენ, რამეთუ წერილ არს: (128rD) „და დრკუჲსა თანა გარდა-იქცე და ნუ ქუე[7] დაურეც თავსა თჷსსა კაცსა სულელსა“. გარნა ესე — არა ესრეთ გულისჴმა-იყოფების,[8] რაჲთა აღვაშურვებდეთ მოქმედთა უშჯულოებისათა,[9] რამეთუ მოციქული იტყჷს: „ნუ იძლევი ბოროტისაგან, არამედ სძლე[10] კეთილითა ბოროტსა“. (1) და უფალი გუამცნებს: „უკუეთუ ვინმე[11] გცეს მარჯუენესა[12] ყურიმალსა შენსა, მიუპყარ მას ერთკერძოჲცა. (2) ესრეთ ჯერ-არს დრკუჲსა თანა გარდაქცე(145rC)ვაჲ და არა ფერჴით[13] დასა-თრგუნველ ცოდვისა ყოფაჲ, რამეთუ წერილ არს: „ამენ[14] გეტყჷ თქუენ: ყოველმან, რომელმან ქმნეს ცოდვაჲ, მონა[15] არს იგი (216rA) ცოდვისა“.[16] (3) უკუეთუ არა ამით გულისსიტყჷთა წინა-აღუდგეს ძმაჲ იგი[17] წინააღმდგომთა მიმართ, არა უტეონ მას სათნოებითსა შინა ცხორებასა,[18] არამედ მყის მრისხანედ და გულმწყრალად მბრძოლად და ბარბაროზისსახედ გარდააქცევენ, არცა თავისა თჷსისა აღმაშენებელად[19] და სხუათაცა სულთა დამაქცეველად. ხოლო უკუეთუ შეინანოს და შეეწიოს კრძა-(105rK)ლულებით მოქალაქობასა, უბრძნეს იქმნეს წყობისა მიმა-რთ, ვითარცა გამოცდილებასა სავნებელისასა მიმღებელი.[20]

---

1 უულბესა I. 2 აღშჭურავს ADEI, აღსჭურავს B, აღჭურავს H. 3 რა I. 4 ჴ˜ჲ-უყოფს E. 5 წინააღმდგომისა ABCI, წინააღდგომისა DE. 6 გაჭირვებდენ C. 7 ქუᲩ A. 8 გულისჴ˜ჲ-იყოფების E. 9 უსჯულოებისათა DEI. 10 სძლე BCDE, სძლევდ I. 11 ვინ B, ვისმე D, ვინმე ACEI. 12 მარჯუᲩნესა AB, მარჯუენესა DI, მარჯუენასა E. 13 ფერჴითა I. 14 ა˜ნ ADI, ამინ BCE. 15 მონაჲ ADE. 16 ცოდვისაჲ A. 17 წინა-აღუდგეს ძმაჲ იგი — DE. 18 ცხორე-ბისა DE. 19 აღსაშენებელად AC, აღმაშენებელად BDEI. 20 მიმღებელი — I.

(1) რომ. 12,21. (2) მათე 5,39. ლუკა 6,29. (3) იოანე 8,34.

ᲙᲒ. (29) ორნი ძმანი ღამისთევასა შინა[1] დააპებდეს სელსა დასაპებელსა, და ერთისა მის ტოლი[2] ზედაჲსზედა წყდებოდა, ხოლო რომლისაჲ-იგი[3] არა წყდებოდა, იწყეს მისდა აღშფოთებად გულისსიტყუათა, რაჲთა განარისხონ იგი ძმისა მის(674vE)თჳს, რომლისაჲ[4] წყდებოდა. ვინაჲცა უნდა მას, რაჲთა სძლოს რისხვასა და ა(80vB)რა შეაწუხოს ძმაჲ თჳსი. ამისთჳს, რაჟამს (150rH) განუწყდის ძმასა მას, მანცა განკუეთის[5] თჳსი, და იპოვნიან ორთანივე[6] სწორ შესასთავად, და ესრეთ აღდგეს შეუწ-(81vI)უხებელად ურთიერთას, და ვერ აგრძნა ერთმან მან ძმამან, რაჲ-იგი ყო მაშინ ძმამან მისმან.

Თ. (30) ძმაჲ იკითხვიდა ღამისთევასა, და რაჟამს დაესრულებოდის თავი, წა-რე-ზიდნის[7] მცირედ. ხოლო სხუამან მონაზონთაგანმან იწყო[8] დრტჳნვად მისთჳს[9] და თქუა: (216vA) „ესმის — აღდეგ! — და არა აღდგების!“

ჰრქუა მას სხუამან ძმამან: „უკუეთუმცა სამხრობაჲ იყო და მიბრძა(145vC)ნა-მცა ჩუენ წინამძღუარმან სუმად მეტსა სასუმელსა, არამცა საწადელ-გჳჩნდაა?“[10]

ესე რაჲ[11] ესმა ძმასა მას, მოუდრიკნა[12] მუკლნი და ჰრქუა მას: „შემინდვე!“

ᲗᲨ. (31) ძმაჲ ძმასა ეტყოდა: „რაჲსათჳს მსწრაფლ აღიღებ პინაკებსა[13] და არა მიტევებ ჩუენ ჭამად?“ ხოლო მან მიუგო მას: „მე მონაჲ ვარ, და (128vD) რაჲცა მიბრძანონ უხუცესთა ჩემთა, მასცა ვჰყოფ“. ესმა რაჲ ესე[14] ძმასა, ჰრქუა: „შემინდვე მე!“[15]

ᲗᲩ. (32) ვჰგონებ,[16] ვითარმედ სარგებელ არს ძმათა, რაჲთა[17] წინამძღუარმან თავს-იდვას ყოველი ზრუნვაჲ მორჩილისაჲ, და უხუცესმან უზრუნველ ყოს უმრწემესი[18] ყოველსავე შინა, უფროჲსღა, ერისკაცთა მომავალთაგან, რაჲთა[19] მხოლოდ ლოცვასა შექცეულ იყოს გულისსიტყუაჲ ძმისაჲ, და ვითარცა ფინიკმან, მოღუაწებით მოსხლულმან,[20] აღისწრაფოს სიმაღლედ

1 შინა — A. 2 ტოლი (h cordh) — ძაფი, სიმი. მისტოლი B, ცოლი DE. 3 რ˜ისა-იგი I. 4 რ˜ისა I. 5 გაკუეთის C. 6 ორთანივე ABC, ორნივე DE. 7 წ˜რეზიდნის I. 8 იწყის I. 9 ∼ მისთჳს დრტჳნვად AC. 10 საწადელ-გჳჩნდა AC. 11 რა I. 12 მოუდრიკნა + მას I. 13 პინაკსა A. 14 ესე — BI. 15 მე — I. ესმა რაჲ ესე ძმასა, ჰრქუა: შემინდვე მე — A. 16 ჰგონებ DE. 17 რაჲ DE. 18 უმრწამესი C. 19 რაჲთა — I. 20 მოსხლულმან ABCI, მოსხმულმან DE.

სათნოებათა. რამეთუ მოციქული იტყჳს, ვითარმედ: „განხრწნიან ჩუეულებათა[1] ტკბილთა ზრახვანი ბოროტ(675rE)ნი. (1) რამეთუ დიდ ნავთ-დანთქმა სულთა არს მუნ, სადა კანონი და მართებაჲ არა მოქალაქობენ.

ᲮᲚ. (33) მონაზონო, უკუეთუ მოვიდეს შენდა ერისკაცი გინა მონაზონი, ნუ დაემთხუევი[2] მას ზეშთა ძალისა ნებებად განსუენებისა,[3] რაჲთა არა შემდგომად ძმისა მის განშორებისა შეინანო მისთჳს, რაოდენი წარგე(81rB)ბად (217rA) გცა კეთილთა შენთაგან. არამედ წინა-დაუგე მას, რაჲცა უფალმან განგიმარჯოს შენ, რამეთუ უმჯობეს არს წინადაგებაჲ მხლისაჲ სიყუარულით, ვიდრე წინადაგებასა ზუარაკთასა სალმობით, რამეთუ მხიარულებით მისაცემელი უყუარს უფალსა.[4] (2)

ᲮᲝ.[5] * ამას რაჲ ვიტყჳ, ძმაო, არა რაჲთა[6] განგ(150vH)ეკუეთ[7] თქუენ უცხოთ-მოყუარებასა, არამედ რაჲთა ძღუენი[8] თქუენი შეწირულ და უბიწო (146rC) იყოს, მეტყუელისა[9] მისებრ: „უცხოთმოყუარეობდით[10] ურთიერთას თჳნიერ დრტჳნვისა“. (3) ხოლო სტუმრისმოყუარებისათჳს არა (82rI) გიკმს[11] მიწერად თქუენდა, რომელთა უწყით, ვითარმედ სტუმრისმოყუარებაჲ უმე(105vK)ტეს არს ყოველთა სათნოებათა, რამეთუ მამათმთავარმან აბრაჰამ ამის მიერ ანგელოზნი ისტუმრნა, (4) და მართალი ლოთ ამის მიერ არა თანა-წარწყმდა დაქცევასა მას სოდომელთასა, და ეგრეთვე რააბ მეძავი არა თანა-მოისპო ურჩთა მათ თანა, (5) შეიწყნარნა რაჲ მსტოვარნი[12] იგი და მშჳდობით წარავლინნა, რამეთუ უფალი იტყჳს: „უცხო ვიყავ და შემიწყნარეთ მე“, (6) და „ნეტარ იყვნენ მოწყალენი, რამეთუ იგინი შეიწყალნენ“. (7)

ᲮᲜ. (34) საყუარელო, უკუეთუ მოვიდეს შენდა ძმაჲ და[13] დასდგეთ ორნივე აღსრულებად კანონისა[14] ჩუეულებისა(675vE)-

* ბერძნულში აქ თავი გამოყოფილი არაა.

1 ჩუწულებათა A. 2 დაემთხუწვი A. 3 განსუწნებისა A. 4 უფალსა AC, ღმერთსა BDEI. 5 ლ˜დ C. 6 რაჲთა – A. 7 განგიკუწთ AE. 8 ძღუწნი AC. 9 მეტყუწლისა A. 10 უცხოთმოყუარებდით C. 11 გიკმს ABDI, გჳკმს CE. 12 მსტოარნი DE. 13 და – A. 14 კანონისა AC, კანონსა BDEI.

(1) I კორ. 15,33. (2) II კორ. 9,7. (3) I პეტრე 4,9. (4) რომ. 12,13; ებრ. 13,2. (5) შდრ. ებრ. 11,31. (6) მათე 25,35. (7) მათე 5,7.

ებრ,[1] და აწჯო ძმასა მას წარმოთქუმად[2] მცირედ რაჲმე თჳსით გულით მისით, უკუეთუ ერთგზის და ორგზის[3] და ვიდრე სამგზისამდისცა[4] (217vA) იჯმნიდეს, ნუღარა აიძულებ მას, რამეთუ მრავალ არიან, რომელთა არა უწყიან სიტყჳთ ქადაგებაჲ (129rD) სათნოებისაჲ, არამედ საქმით, და ამით ახარო გულსა ძმისასა, რამეთუ ცილობაჲ არა მართლმავალ[5] არს სათნოებისა მიმართ, არამედ უფროჲსღა აღაზრზენს რისხვად.

ᲮᲬ. (35) უკუეთუ მოიხილვიდე უძლურსა, ეკრძალე, ნუუკუე[6] შთააგდოს მტერმან თქუენ შორის უქმსიტყუაობაჲ ანუ ძჳრისზრახვაჲ, რაჲთა არა დაგჭირდეს სასყიდელი შენი, რამეთუ ესევითარი არს ჩუეულებაჲ[7] ეშმაკისაჲ, რაჲთა რომელი(81vB)მე დააჭირვოს სასმენელითა, და რომელიმე — ენითა. არამედ გიკმს ნუგეშინისცემაჲ უძლურისაჲ საღმრთოთა წერილ(146vC)თაგან და ვნებათაგან მაცხოვრისათა.

ᲮᲮ. (36) საყუარელო, უკუეთუ მოგიკდეს უცხოჲ[8] ძმაჲ, თანამზრუნველ ექმენ მას ძალისაებრ, რაჲთა თანამოქმედ იყო უცხოთმოყუარებისა, და უფალმან წარგიმართნეს გზანი შენნი.

ᲮᲰ. (37) საყუარელო, უკუეთუ განხვიდე[9] ძმათა თანა საქმედ, შეეწიე უუძლურესსა ძალისაებრ,[10] რომელი უფალმან მოგმადლა; უწყოდე, რამეთუ ღმრთისაგან[11] მოიღო სასყიდელი შრომისა და თანალმობისაჲ, ხოლო უკუეთუ იყო (151rH) უძლურ და უძალო, ნუ გნებავს მრავლისმეტყუელებაჲ[12] და მბრძანებლობაჲ[13] და განლაღებაჲ,[14] არამედ უფროჲსღა დუმილი და მყუდროებაჲ; და უფალმან, რომელი ხედავს სიმდაბლესა შენსა, გულსა(676rE)ვსე ყვნეს გულნი ძმათა შენ(218rA)თანი არა დადებად შენ ზედა სიმძი(82vI)მისა.

ᲮᲒ. (38) მარტოებით დაყუდებულნი კრებულისათა ჰნატრიან, ვითარცა უზრუნველისა ცხორებისა მქონებელთა, ხოლო კრე-

1 ჩუᲩულებისაებრ AE; კანონისა ჩუეულებისაებრ ABCI ∼ ჩუეულებისაებრ კანონსა DE. 2 წარმოთქუმად ABI, წართქუმად DE. 3 ორგზის + და ორგზის A. 4 სამგზისამდისცა ABCI, სამგზისამდეცა DE. 5 ბერძნულშია euqeto~ (გამოსადეგი, სასარგებლო). 6 ნუუკუᲩ A. 7 ჩუᲩულებაჲ A. 8 უცხოჲ ABCI, სხუაჲ DE. 9 განხჯდე ABCDEI. 10 ძალისაებ A. 11 ღ˜ჲგან I. 12 მრავლისმეტყუᲩლებაჲ A. 13 მბრძანებლობაჲ ABCDE, მბრძანებელობაჲ I. 14 განლაღებაჲ ACI, განლაღნებაჲ BDE.

ბულისანი — მარტოებით დაყუდებულთა; უფროჲსღა უდებებით მყოფნი და მოწყინებისაგან მიმოტაცებულნი; ხოლო სრული გულისსიტყჳთა, ადვილად ზეშთა-აღჴდების მახეთა მტერისათა.

(39) რამეთუ ყოვლად ბოროტ არს ვნებაჲ ვეცხლისმოყუარებისაჲ, ვიდრეღა იგი არს ძირი ყოველთა ბოროტთაჲ. გნებავსა[1] ცნობად, რაჲთა აღმოიფხურების ვნებაჲ ვეცხლისმოყუარებისაჲ? — ყოვლითა სულითა და გულითა სასოებისა ქონებითა ღმრთისა მიმართ.

Ꭾ. (40) ძმაო, უკუეთუ მეწახნაგე* იყო ჴელოვნებასა შინა შენსა, ვიდრე ქმნადმდე შენდა ფრიადსა სიმდიდრესა, ნუ აღჰზუავნები ამას ზედა, ნუ(147rC)ცა შეურაცხ-ჰყოფ უუძლურესთა ძმათა, რამეთუ არა ამით სრულ (106rK) იქმნების სათნოებაჲ, არამედ უფროჲსღა პატივ-სცემდ მათ, და გეშინოდენ უფლისა,[2] რაჲთა ვიდრე აღსასრულადმდე[3] მოგცეს ძალი, რამეთუ ამაო არიან, რომელნი ესვენ (82rB) ძალსა თჳსსა, ხოლო რომელი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდედ.[4]

ᲫᲨ. (41) არა ჯერ-არს შური წარმატება(129vD)სა ზედა ძმისასა, რამეთუ ასონი ვართ ურთიერთას გუამისა ქრისტეᲬსისანი.[5]

ᲫᲩ. (42) მონაზონო, უკუეთუ გაბრალოს შენ წინამძღუარმან ანუ ზედამდგომელმან[6] საქმისამან ვერ-სიკეთისა(676vE)თჳს საქმისა, (218vA) ნუმცა მძიმედ იტჳრთავ მხილებასა, არამედ უფროჲსღა შუენიერად[7] ვიქმოდით მას კეთილითა სჳნიდისითა, რაჲთა მსყიდელი და მიმსყიდელი ზოგად ორნივე ჰმადლობდენ[8] უფალსა.

ვჰრქუათ[9] უკუე[10] გულისსიტყუასაცა ჩუენსა, ვითარმედ: „უკუეთუმცა წარვედით სავაჭროდ, სყიდად ჭურჭლისა გინა სამოსლისა, არამცა მოსწრაფე ვიყვენითა შუენიერისა[11] სყიდად? ვინაჲცა ჩუენცა შუენიერად[12] ვიქმოდით სჳნიდისისათჳს!“

---

* ბერძნულშია: trocalo~ (მორბენალი, სწრაფი; იგულისხმება საქმეში მოსწრაფე).

1 გნებავსა AC, გუნებავსა BDEI. 2 ო˜ჲ E. 3 აღსასრულამდე DE. 4 იქადოდედ ABCI, იქადოდენ DE. 5 ქ˜ესისანი A, ქ˜სისანი BC, ქრისტესნი DE, ქ˜ესისნი I. 6 ზედამდგომმან BD, ზედამდგომელმან ACEI. 7 შუᲬნიერად AE. 8 ჰმადლობდენ ABCI, ვჰმადლობდეთ DE. 9 ვრქუათ I. 10 უკუᲬ ACE. 11 შუᲬნიერისა A. 12 შუᲬნიერად AD.

ᲐᲚ. (43) ხოლო თქუენ, საყუარელნო, (151vH) ვითარცა რწმუნებულნი განმგებელობად, უძლურებასა ვერ-შემძლებელთასა ვიტჯრთვიდეთ, რამეთუ თქუა მაცხოვარმან: „არა უკმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ სნეულთა“. (1)

ᲐᲝ. (44) საყუარელნო, დაღათუ[1] წინამძღუარნი ჩუენნი გუვერაგობდენ[2] ჩუენ, რომელი ნუ იყოფინ, არამედ ჩუენ კეთილითა[3] სჯნიდისითა ვჰმონებდეთ მათ,[4] ვითარცა უფალსა და არა კაცთა; უწყოდეთ, ვითარმედ უფლისა[5] მიერ მოვიღოთ სასყიდელი.

ᲐᲛ. (45) უკმს მონაზონსა ცნობიერ და უმანკო ყოფად,[6] რადთა სცნობდეს წინააღმდგომთა მიერ მოწევნულთა მის ზედა, რადთა რომელთამე (90rI) ვითარცა საცინელთა თანა-წარჰკდებოდის, ხოლო რომელნიმე (147vC) სიმდაბლითა და რომელნიმე შენელებულითა სიტყჯთა თანა-წარიკადნეს.

ᲐᲜ. (46) საყუარელო, უკუეთუ აღადგინოს[7] ეშმაკმან ძმად გინებად და თქუმად შენდა — ბ ო რ ო ტ - ბ ე რ ო,[8] ანუ ბ ო რ ო ტ - ა ღ ს ა ს რ უ ლ ო![9] — სულგრძელებით თავს-იდევ გინებად იგი,* რამეთუ უკუეთუ გულისსიტყჯთა მშჯდობისადთა[10] (677rE) თავსვიდვათ იგი, ნაცვალად „ბოროტ-ბერისა“ „კ ე თ ი ლ - ბ ე რ ა დ“[11] შეგუეცვალების, შეგუᲬცვალებისა K. და ნაცვალად „ბოროტ-აღსასრულისა“ — „კ ე თ ი ლ - ა ღ ს ა ს რ უ ლ“,[12] რამეთუ მონისა უფლისა[13] (82vB) არა ჯერ-არს ლალვად,[14] არამედ მშჯდ ყოფად[15] ყოველთა მიმართ.

ᲐᲮ. (47) ძმასა ვისმე ჟამსა ღამისთევისასა ჰბრძოდეს გულისსიტყუანი, და ეტყოდეს: „განუსუენე[16] დღეს თავსა თჯსსა, და ნუ აღსდგები მღჯძარებად!“ ხოლო მან მიუგო გულისსიტყუასა და ჰრქუა: „შეჰრაცხე, ვითარმედ გუშინ არა აღსდეგ;[17] დღეს თანა-გაც აღდგომად!“

---

* აქ A ხელნაწერს აკლია დაახლოებით 3 ფურცელი (218-219 ფფ. შორის).

1 დაღათუ BDEI, უკუეთუ AC. 2 გუვერაგოდენ I. 3 კეთილისა A. 4 მათ ABCI, მას DE. 5 ო˜Ა DI. 6 ყოფა K. 7 უკუეთუ აღადგინოს BCDEI] აღადგინოს თუ A. 8 ბერძნ. **Kakoghre**. 9 ბერძნ. **Kakescate**. 10 მშჯდობისათა HIK. 11 ბერძნ. **Kaloghre**. 12 ბერძნ. **Kalescate**. 13 ო˜Ა DHIK, ღ˜თისა C. 14 ლალვა HK. 15 ყოფა K. 16 განუსუᲬნე HK. 17 გუშინ არა აღსდეგ BCHIK ∾ არა აღსდეგ გუშინ DE.

(1) მათე 9,12; მარკ. 2,17; ლუკა 5,31.

და ეგრეთვე კუალად, საქმისათჳს მოართუამნ[1] მას, ვითარმედ: „დღეს განუსუენე[2] თავსა თჳსსა, და ხვალე იქმოდი!“[3] ხოლო მან მიუგის კუალად ესრეთ: „არა, არამედ (130rD) დღეს იქმოდე, და ხვალისა უფალმან იზრუნოს!“

ᲨᲘ. (48) საყუარელო, უკუეთუ მოიგო ვისთანამე მეგობრობაჲ და გულსავსე იქმნე,[4] ვითარმედ ჭეშმარიტებით ეშინის უფლისაგან,[5] ვითარცა იტყჳს უფალი, ვითარმედ: „ნაყოფთა მათთაგან იცნნეთ იგინი“. (1) ნუმცა გაქუს მისთჳს ბოროტი იჭჳ, ხოლო სიფრთხილე ყოველსავე ჟამსა კეთილ არს.[6] ხოლო უკუეთუ ვისმე უნდეს ქონებად[7] შენ თანა[8] ცუდი მეგობ(106vK)რობაჲ და კადნიერებაჲ (152rH) არასათნოჲ[9] ღმრთისაჲ, ესევითარისა მისგან ფრიად დაიცევ თავი თჳსი, და უკუეთუ იწყოს გამოჩინებად მის შორის დაფარულსა ვნებასა, გინა ღიმილითა ანუ სიცილითა, და იჩემებდეს მორჩილებასა, უნდეს რაჲ შებრკოლებად შენდა, (148rC) ნუ დააჩუკნებ გულისსიტყუასა შენსა უგუნურებისა მისისა[10] მიმართ, არამედ მიხედენ მას მკსინვარითა თუალითა, რაჲთა იხილოს შენ შორის მდებარედ (677vE) კეთილი[11] საუნჯე, და ამის მიერ ანუ შეცვალოს ბოროტი იგი ცნობაჲ მისი, ანუ განეყენოს შენგან.

ᲨᲒ. (49) საყუარელო, უკუეთუ განჰმკნდე,[12] მნებებელსა მას ზედა წარპარვად ნაშრომთა ნამუშაკევისა შენისათა,[13] იხილე, ნუუკუე[14] ვინმე ქუეშეთ[15] შემოყოლითა ვე(90vI)რაგ იქმნეს დაკუეთებად[16] შენდა, არამედ განჰმზადე გულისსიტყუაჲ, რაჲთა ვინაჲ-კერძოცა[17] ხედვიდე[18] ქარსა, მიერ-კერძოცა აღიდგნე[19] საჭურველნი, რაჲთა განერეს ნავი მიწევნითა ნავთსადგურად ცხორებისა.

Ნ. (50) ვინ დამნერგველი[20] ლეღჳსაჲ[21] არა სცავნ ნაყოფსა მისსა? რაოდენ უფროჲს[22] ჯერ-არს დაცვაჲ[23] (67rB) სიწმიდისა

1 მოართუამნ BCIK, მოართვამნ H, მოართჳან DE. 2 განუსუენე HK. 3 იქმოდე E. 4 იქმნე HIK, იქმნა BCDE. 5 ო˜ჲგან HIK. 6 I-ში ჯერ დაუწერიათ: „საკმარ არს“; შემდეგ კიდეზე შეუსწორებიათ: „კეთილ არს“. 7 ქონებად — DE. 8 ∾ შენ თანა ქონებად HIK. 9 არასათნო HK. 10 მისისა BCHK] შენისა DE. 11 კეთილისა DE. 12 გ˜ნმკდე I, განმკნდე HK. 13 შ˜ნისისათა I. 14 ნუუკუჱ HK. 15 ქუჱშეთ H. 16 დაკუჱთებად HK. 17 ვინა-კერძოცა H. 18 ხედჳდე H. 19 აღიდგნე BC, აღიდგნი HIK, აღიდგინენ DE. 20 დამნერგუჱლი H. 21 ლეღჳსა HK. 22 უფროს HK. 23 დაცვა H. (1) მათე 7,12-20.

და უბიწოებისაჲ! ამისთჳს მოიძულე ზრახვაჲ გემოთმოყუარეთა კაცთაჲ, რამეთუ წერილ არს: საშინელ არს შევრდომაჲ ჴელთა ღმრთისა[1] ცხოველისათა. (1) ანუ ვინ-მე იწყლის ოდესცა ასპიტისაგან, და არა სცავნ[2] თავსა თჳსსა მიახლებად ჴურელსა მისსა! ხოლო უკუეთუ შემდგომად წყლვისა მიაახლოს-ღა[3] ჴელი ბუდესა მისსა, და მან კუალად მეორედ წყლას, ვინ-მე მიზეზ იქმნა სიკუდილისა მისისა[4] — გესლიანი იგი მჴეცი, ანუ რომელმან არა დაიცვა თავი თჳსი? ვინაჲ[5] შენ[6] ცან[7] თქუმული ესე:

ᲰᲬ. (51) სული წმიდაჲ აუწყებს კაცსა, რომელი არს გზაჲ კეთილი, და რომელი — არაკეთილი, და თუ რაჲ დაფარულ არს გზასა შინა ბოროტსა, და რაჲ განმზადებულ არს[8] გზასა შინა კეთილსა, რაჲთა, ცნას რაჲ კაცმან ორთავე მოსაგებელი, ევლტოდის სავნებელსა, ხოლო უკუეთუ შემდგომად ცნობისა ა(678rE)-რა[9] ივლტოდის, (148vC) რაჲღა სიტყჳსგებაჲ (130vD) აქუს[10] დღესა მას შინა საშჯელისასა![11] (152vH)

ᲰᲭ.* სამოსელთა განშუენებაჲ[12] და თუალთა განტევებაჲ და ქედისა აღპყრობაჲ და მჴრისა აღმოგდებაჲ და ფერჴთა ვნებულად განძრვაჲ[13] სიკუდილსა მოუწოდენ.

ᲰᲮ. (52) ნეტარ არს, რომელმან იზრუნა სხუათა აღშენებისათჳს და ცხორებისა,[14] რამეთუ არა განგდებულ იქმნეს ესევითარი იგი სასუფევლისაგან ცათაჲსა[15] მოქმედთა თანა დაბრკოლებისათა,[16] არამედ იყოს მკჳდრობაჲ მისი სათნო-ყოფილთა თანა უფლისათა,[17] რომლისა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[18]

ᲰᲝ. (53) ამცენ ჴორციელად მშობელთა შენთა, რაჲთა არა ზედაჲსზედა მოვიდოდინ[19] შენდა, რამეთუ შენ წინაშე თქუმითა

* ბერძნულში ეს ქვეთავი წინას ერთვის.

1 ღ˜ჲ EHIK. 2 სცავნ BCHIK, სცავ DE. 3 მიეახლოს-ღა DE, მიახლოს-ღა HIK. 4 სიკუდილსა მისსა DE. 5 ვინაჲცა DE, ვინ H. 6 შენ — DE. 7 სცან IK. 8 გზასა შინა ბოროტსა, და რაჲ განმზადებულ არს — DE. 9 არავე HIK. 10 აქუნ HIK. 11 სასჯელისასა DEHK. 12 განშუენებაჲ CHK. 13 განძრვაჲ BI, გაძრვაჲ DE, განკრძალვაჲ C. 14 სხუათა აღშენებისათჳს და ცხორებისა BCHIK ∼ სხუათა აღშენებისა და ცხორებისათჳს DE. 15 ცათასა HK. 16 დაბრკოლებისათა (ta skandala)] უშჯულოებისათა C. 17 ო˜ჲთა EHK. 18 ა˜ნ BCHIK, ამინ DE. 19 მოვიდოდიან C.

(1) ებრ. 10,31.

შენთაჲთა[1] დაჰკსნიან[2] გულისსიტყუასა შენსა. ამას თანა დაუ-
მჭირველობასაცა გასწავებენ შენ. კმა არს მათდა ერთ ანუ ორგ-
ზის წელიწადსა შინა ხილვაჲ შენი, ხოლო,[3] უკუეთუ მოიკუე-
თო[4] უბნობაჲცა[5] ურგები, უმჯობესი ჰყო;

(54) და მრავალმჭამელობასა ანუ მრავალ(107rK)მსუმელობასა[6]
ჟამ რაოდენმე სიტკბოებაჲ აქუს, ხოლო ხვალი(67vB)სა — უშუ-
ერებაჲ[7] და დამკსნელობაჲ გულისსიტყჳსაჲ.[8] (91rI)

ᲗᲛ. (55) უკუეთუ შეგემთხჳოს კორციელსა უძლურებასა
შთავრდომაჲ,[9] ნუ ზედაჲსზედა მისწერ კორციელად მშობელთა
შენთა, ნუცა მიივლტი მკუდრისა[10] მიმართ შეწევნისა და კაცო-
ბრივისა საფარველისა, არამედ უფროჲსღა[11] სულგრძელ ვიქმნ-
ნეთ წყალობათა უფლისათა[12] მოლოდებითა, რაჲთა იგი მმართებდეს
ჩუენ ყოველსა შინა; რამეთუ არს ჟამი, ოდეს კორცნიცა მოქენე
არიან ს(678vE)წავლისა, ამისთჳს ყოველსავე ზედა ვჰმადლობ-
დეთ[13] უფალსა, რამეთუ იგი იღუწის ჩუენთჳს.

ᲗᲜ. (56) ოდესმე უძლურ იყო ძმაჲ,[14] და მოქმედებად აიძუ-
(149rC)ლებდა თავსა თჳსსა, და ტირნ იგი თჳსაგან სენაკსა შინა
თჳსსა,[15] და ევედრებინ უფალსა სიმრთელისა მიმადლებად მის-
სა. მერმე კუალად თქჳს თავსა შორის თჳსსა: „ჭ-მე უდებსა!
სული ჩემი ჟამად-ჟამად უძლურ არს, და არა მგლის მე! ხოლო
რაჲთა არა[16] მცირედ ძჳრხილულ იყოს გუამი ჩემი, ცრემლით
ვითხოვ კურნებასა უფლისა[17] მიერ!“ და იტყჳნ: „უფალო იესუ
ქრისტე, განკურნენ[18] სული[19] და კორცნი ჩემნი, რაჲთა არა
სატჳრთო ვექმნე ძმათა; ხოლო არა ამის(153rH)თჳს ვიტყჳ, უფა-
ლო, ვითარმცა თჳსითა ძალითა იზარდებოდა კაცი, რამეთუ
უკუეთუ არა შენ, მეუფეო,[20] მისცე კმასაყოფელი[21] საკმარი,
არარა[22] არს კაცი! გარნა, მეუფეო,[23] სიმრთელეცა მომმადლე მე,

1 შენთათა HK. 2 დაკსნიან K. 3 ხოლო BCHIK, რამეთუ DE. 4 მოიკუᲗთო HK. 5 უბნობაჲცა BH, უბნობაჲ DE, უბნობაცა I. 6 ანუ მრავალმსუმელობასა — H. 7 უშუᲗრებაჲ HK. 8 გულისსიტყჳსა HK. 9 შთავრდომა HK. 10 მკუდრისა BCI, მკ˜დრისა DHK, მკჳდრისა E. 11 უფროსღა HK. 12 ო˜ჲთა HIK. 13 ვმადლობდეთ H. 14 ძმა K. 15 სენაკსა შინა თჳსსა BHIK] სენაკად DE. 16 არა — C. 17 ო˜ჲ EHIK. 18 განჰკურნენ K. 19 სულნი HIK. 20 მფ˜Თო HIK. 21 კმასაყოფნელი HK. 22 არარ˜ჲ K. 23 მფ˜Თო DHK, მფ˜ო CI.

უჯ(131rD)მარსა მონასა შენსა, რამეთუ შენ ხარ, ღმერთო, ღმერთი მონანულთაჲ, და ჩემ შორისცა აჩუენე[1] ყოველი სახიერებაჲ შენი!“ და ვიდრეღა-იგი ეპყრა საქმე,[2] განიკურნა (219rA) უძლურებისაგან, და თქუა: „თქუმული მოციქულისაჲ ჩემ ზედა აღესრულა: რაჟამს უძლურ ვიყო,[3] მაშინ ძლიერ ვარ, (1) რამეთუ ჭეშმარიტად რაჟამს უძლურ არნ კაცი, მაშინ უმეტესად ეძიებს უფალსა სული მისი“.

კეთილ უკუე[4] არს სწავლაჲ მისი, უკუეთუ ოდენ[5] ჰმადლობდეს განსწავლული იგი, და მანცა თქუნ: „უკუეთუ კეთილი მოვიღეთ ჴელისაგან უფლისა,[6] ბოროტი არა მოვიღოთა?[7] იყავნ სახელი უფლისაჲ კურთხეულ უკუნისამდე“. (2)

ჩხ. (57) საყუარელო, უკუეთუ მეკანონედ ჰზი, ნუმცა (679rE) გძლევს უდებებაჲ, რაჲთა (63rB) უქმებდე ორშაბათსა ანუ სამშაბათსა[8] შჯდეულისასა, რაჲთა არა სრულსა შჯდეულსა გაჭირვონ შენ გულისსიტყუათა. რამეთუ ესე შეემთხუევის[9] ვიეთმე კრებულთაცა შინა, რამეთუ შთაუგდის გულისსიტყუამან მონაზონსა უქმებაჲ ორშაბათისა და სამშაბათისაჲ,[10] და მიშუებაჲ[11] მისი სხუათა დღეთა, რაჲთა იჭირვოდის[12] გულისსიტყუათაგან, ვიდრე განსრულებად(91vI)მდე (149vC) საქმისა; ხოლო შენ ყოველსავე შინა განიფრთხვე,[13] საყუარელო, რაჲთა ვერ პოოს წინააღმდგომმან ვერარაჲთა[14] შეპყრობაჲ შენი; იღუაწე უკუე,[15] რაჲთა დღისაჲ[16] დღესა მისცე, და ესრეთ გონებაჲ არა შეკრული ზრუნვისაგან და მწუხარებისა, შეექცეს ლოცვასა.

ჩი. (58) რაჟამს სოფლით ჯმნილი ვინმე მოუჴდეს ძმათა, ვიდრეღა იგი ახალმოსრულ[17] იყოს, შთაუგდებს მას მტერი სურვილსა სქემისასა[18] პირველ ჟამისა, რაჲთა ვერ თავს-იდვას ძმამან მან[19] სიჩჩოჲ გულისთ(107vK)ქუმათაჲ,[20] და (219vA) ივლტო-

1 აჩუჷნე HK. 2 საქმე] სახირ˜ბაჲ H. 3 ვიყო ABCHIK, ვიყვი DE. 4 უკუჷ AHK. 5 ოდეს K. 6 ო˜ჲ EHIK. 7 მოვიღოთა BCHK, მოვიღეთა DE. 8 სამშაბათად (?) C. 9 შეემთხუჷვის AHK. 10 სამშაბათისა HK. 11 მიშუჷბაჲ AHK. 12 იჭრვოდის A. 13 განიფრთხუჷ HK. 14 ვერარათა H. 15 უკუჷ ACHK. 16 დღისა HIK. 17 ახალმოსრული A. 18 ს˜ქმისასა A, საქმისასა C, მსქემისასა D, სქემისასა (to schma) BHK. 19 მან ABCHI, – DEK. 20 გულისთქუმათა HK.

(1) II კორ. 12.10. (2) იობ 2,10; 1,21.

დის სტადიონით, ხოლო უკუეთუ დაითმინოს ვიდრე მიღებადმდე სქემისა,[1] არწმუნებნ[2] მას განსლვად საკრებულოჲთ, და მარტოებით დაყუდებად. მოართუამნ გონებასა მისსა ესევითართა რათმე: „გამო(153vH)ვედ ამიერ და დაჯედ მარტოებით, და იქმოდე მცირედსა, რამეთუ უძლურ ხარ და ვერ შემძლებელ ტჯრთვად შრომასა ამის საქმისასა!“ და უკუეთუ გამოვიდეს რაჲ ძმაჲ იგი, სიმკნით იტჯრთნეს შრომანი მოღუაწებისანი, უმეტესსა დაშრომასა ჰპოებს; და (679vE) უკუეთუ უძლურებაჲ შეემთხჯოს მას, მაშინ უფროჲს[3] და უფროჲს[4] შეინანებს, რამეთუ დაუტევა ადგილი თჯსი.

ᲗᲒ. (59) სხუასა ძმასა მისცის განმცდელმან წადიერებაჲ მოღუაწებად, და სრულიად სიფიცხით მოქალაქობად, და შემდგომად (131vD) მცირედთა ჟამთა იწყის მოკსენებად მისსა განვრცომასა ჟამისასა, და ვითარმედ ფრიადი[5] შრომაჲ[6] არს ვიდრე აღსასრულადმდე[7] მოთმინებად შენდა სიფიცხესა ამას შინა მოღუაწებისასა; ნუუუე[8] დასასრულსა ყოვლად მოუძლურდეს (63vB) გუამი შენი!

Ო. ხოლო უკუეთუ სწყუროდის ცხოვნებად სულსა ძმისასა, არა მიენდობვის[9] თავისა თჯსისა მაცთურთა გულისსიტყუათა, არამედ ირწმუნებს სწავლასა და თანაზრახვასა კაცთა გამოცდილთა და მოშიშთა (150rC) უფლისათასა,[10] და განსდევნის თავისა თჯსისაგან ზედააღდგომასა გულისსიტყუათასა.

ᲞᲨ. ხოლო რომელსა არა ესრეთ (220rA) აქუნდეს კუმევაჲ[11] სათნოებისაჲ,[12] დაჰფარავს თჯსსა ვნებასა,[13] და არა ინებებს მოკლებად მოღუაწებასა მის თანა ერთსულთათჯს ძმათა, არამედ იცვალების ადგილით, რაჲთა, ვითარცა უნდეს, იკუმევდეს უკრძალველობასა.

ᲞᲩ. არამედ დაცემასაცა შთავარდებიან ესევითარნი, რამეთუ კაცთმოთნებისათჯს (83rI) იღუწიდეს სათნოებასა, და საფუძველი მათი არა დაშენებულ იყო კლდესა ზედა, არამედ ქჯშასა

1 ს˜ქმისა A, საქმისა C, სქემისა (to schma) BHK. 2 არწმუნებენ AC. 3 უფროს HK. 4 უფროს HK. 5 ფ˜დ AC. 6 შრომა K. 7 აღსასრულადმდე BCDE, აღსრულებადმდე KIH. 8 ნუუკუᲗ ACHK. 9 მიენდობის IK, მიენდობჯს H. 10 უფლისათა AC, ო˜ჲთასა K. 11 კუმევა H, კმევა K. 12 სათნოებისა HK. 13 თჯსსა ვნებასა (to paqo~)] თჯსსავე ნებასა K.

ზედა, ვინაჲცა, გარდამოსლვასა წჯმისასა და კუეთებასა[1] მდინარეთა და ქართა გულისსიტყუათასა დაეკუეთნეს,[2] (1) რამეთუ რაჟამს ეგონა ქონებაჲ სათნოებისაჲ, განბერილ იყვნეს ფრიადითა (680rE) ამპარტავანებითა, ხოლო რაჟამს დაეცნეს, სასოწარკუეთილებად[3] განსცნეს თავნი თჯსნი, რომელი არა უჯმდა, რამეთუ წერილ არს: „ნუუკუე[4] დაცემული იგი[5] არა (154rH) აღდგესა? – იტყჯს უფალი; და არა მნებავს სიკუდილი ცოდვილისაჲ,[6] ვითარ მოქცევაჲ და ცხორებაჲ მისი“. (2)

ᲘᲚ. ხოლო საღმრთოდ[7] მოქალაქე ქმნულმან[8] დაღათუ ყოველი სათნოებაჲ წარჰმართოს, არა განიბერვის მოჯსენებითა უფლისა[9] დიდებულებისაჲთა, რომელმან დაიმდაბლა თავი თჯსი[10] და იქმნა მორჩილ ვიდრე სიკუდიდმდე,[11] სიკუდილითა ჯჯუარისაჲთა, (3) არამედ ეშინინ-ცა სიკუდილისაგან და ძრწინ,[12] მეტყუელისა[13] მისებრ: „შემირაცხიეს თავი ჩემი მიწა და ნაცარ“. (4)

ᲘᲝ. სათნოებაჲ მსგავს არს პორფირსა სამეუფოსა, და არა შესაძლებელ (220vA) არს[14] (108rK) მის თანა შექუსვაჲ[15] რაჲსაჲმე[16] უცხოთაგანისაჲ.[17]

ᲘᲛ. რომელსა უნდეს საღმრთოდ მოღუაწებაჲ, არა შთა(60rB)ვარდეს დაცემასა ბოროტსა, და დაღათუ ვითარცა კაცი შე-(150vC)ირყიოს, არამედ უფალმან უწყის უმანკოებაჲ გულისა მისისაჲ, და დაამტკიცებს სულსა მისსა სწავლითა მონათა თჯსთაჲთა, ხოლო[18] რომელი ისწავლებოდის და წინა-(132rD)აღუდგებოდის, მსგავს არს ცხენსა პირფიცხელსა, არა მოშიშსა აღჯრთაგან, ვიდრემდის გარდამოაგდოს ზედა-მჯდომელი, რამეთუ გულფიცხელი ბოროტსა შთავარდეს.

ᲘᲜ. (60) რომელი უდებ-ჰყოფდეს თჯსსა ცხორებასა და საქმეთა კრებულისათა, სახე უდებებისა ექმნების[19] სიმრავლესა

1 კუეთებასა AHK. 2 დაეკუეთნეს AHK. 3 სასოწარკუეთილებად AHK. 4 ნუუკუე ACHK. 5 იგი – IK. 6 ცოდვილისა K. 7 ს˜ღდ K. 8 ქმნულმან AC, ქმნ˜ლმან DIK. 9 ო˜ჲ EI. 10 თჯსი – DE. 11 სიკუდიდმე A, სიკუდიდმდე BCDIK. 12 ძრწის AC, ძრწიან K. 13 მეტყუელისა A. 14 არნ K. 15 შექუსვაჲ ABCDEK, შექუსვად I. 16 რაჲსაჲმე AC, რაჲსამე BDEI. 17 უცხოთაგანისა K. 18 ხოლო BC] რამეთუ DE. 19 ∼ სახე ექმნების უდებებისა I.

(1) იხ. მათე 7,24-27. (2) ეზეკ. 18,23; 33,11. (3) ფილ. 2,8. (4) იობ. 42,6.

ძმათასა, ხოლო რომელი მოღუაწე იყოს თჳსისა ცხორებისა, დიდსა დიდებასა ღი(680vE)რს იქმნეს ცათა შინა, რამეთუ საზე იქმნა[1] სათნოებითისა ცხორებისა და უუდბესნი[2] ძმანი აღადგინნა გულსმოდგინებად სათნოებისა წარმართებისა.[3]

ᲝᲮ. ვითარცა განწყობილსა შინა მბრძოლთასა წინამბრძოლსა უმეტესი პატივი აქუნ[4] ყოველთასა, ეგრეთვე პატივ-იცეს ღმრთისაგან, რომელი ფრთხილ იყოს საქმესა შინა უფლისასა; მისსა[5] დიდებაჲ საუკუნეთა, ამინ.[6]

ᲝᲰ.[7] * (61) ნუ გაცთუნებნ[8] შენ, მონაზონო, გულისსიტყუაჲ, რაჲთა, სცოდვიდე რაჲ[9] და იქმოდი უჯეროსა, დიდ-მოქ(83vI)ადულ იყო და მეტყუელ,[10] ვითარმედ: „რაოდენნიცა ბოროტნი ქმნნეს[11] მონაზონმან, უმ(221rA)ჯობეს ერისკაცისა[12] არს იგი, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: არა რომელი თავსა თჳსსა ეწამებოდის, იგი არს გამოცდილ, არამედ რომელსა უფალი ეწამოს. (1) ხოლო შენ პირველად გამოეძიებდ საქმეთა შენთა, უკუეთუ წარ-ძიგიმართ(154vH)ებიესა[13] ცხორებაჲ განშორებულთაჲ, რომელ აღიმაღლებ თავსა თჳსსა, უკუეთუ გიძლევიეს გულისთქუმისადა, და სიგლახაკე შეგიყუარებიეს; უკუეთუ[14] ცოდვაჲ[15] მოგიძულებიეს და გემოვნებაჲ მოგიძაგებიეს; უკუეთუ გძულს ძჳრისზრახვაჲ და არა გიყუარს ცუდადმზუაობრობაჲ; უკუეთუ გძულს ცოდვაჲ და არა გიყუარს (151rC) გულისთქუმაჲ; უკუეთუ არავის[16] ბოროტი უყავ და ვნებათა სძლე; უკუეთუ არა განჰრისხნები გინებული, არცა აღჰზუავნები[17] ქებული; უკუეთუ ყოვლითა[18] ძალითა (60vB)

* აქ აშიაზე მინაწერია: „აქაჲთგან (აქათგან L) რიცხჳ ვერ ვპოვე დედასა; იტყჳს ეფრემ თარგმანი“ 154rH (+ დედასაც ესრეთ ეწერა H); 83rI; 108rK; 187rL; „აქაჲთგან რიცხჳ ვერ ვპოვე დედასა; არა ვიცი, თუ სადა გასრულდების ას თავად. — იტყჳს ეფრემ თარგმანი“ 60rB, 150vC. ამის შემდეგ, მართლაც, ქვეთავები აღარაა აღრიცხული ქართულ ტექსტში. ქვემოთ მხოლოდ ბერძნული გამოცემის ქვეთავებს აღვნიშნავთ.

1 ექმნა I. 2 უუდბესნი BCDI, უუდებესნი AE. 3 წარმართებითა A. 4 აქუს AC. 5 მისსა ABCI, მისა DE. 6 ა˜ნ BDI, ამინ AC. 7 ᲝᲮ — I. 8 გაცთუნებს DE, გაცთუნებნ ABCI. 9 რაჲ — C. 10 მეტყუᲮᲚ A. 11 ქმნნეს ABCI, ქმნეს DE. 12 ერისკაცისასა ABCI, ერისკაცისა DE. 13 წარ-ძიგიმართებიეს B, წარ-ძი-გიმართებიესა ADEI, წარგიმართებიესა C. 14 უკუᲮთუ C. 15 ცოდვა I. 16 არაჲვის ABC, არავის DEI. 17 აღჰზუავნები BI, აღზუავნები ACDE. 18 ყ˜ითა ABCI, ყ˜ი DE. (1) II კორ. 10,18.

შეიყუარე უფალი, და მოყუასი — ვითარცა თავი თჳსი! ხოლო* უკუეთუ ესენი არა დაგჳცვან, რაჲსაღა[1] ვდიდ-სიტყუაობთ,[2] რომლისათჳს გჳ(681rE)მს ტირილი წინაშე სახიერებისა მისისა, რაჲთა განკურნოს სიფიცხე გულთა ჩუენთაჲ და ღირს მყვნეს ჩუენ ესრეთ მოქალაქობად, ვითარი-ესე ხატი და ცხორებაჲ აღგჳღებიეს!

(62) ვაჲ მის მონაზონისა, რომელმან კრძალულებაჲ წარწყმიდოს და ღჳნოსა ზედა მჴნდებოდის, რამეთუ[3] უკუეთუ არა განიფრთხოს, უკმს მას უკუანაჲსკნელ სალმობიერი სიმწარე; ხოლო რომელმან დაიცვნეს გზანი თჳსნი,[4] უფლისა-მიერი[5] დიდებაჲ დაიმკჳდროს. (132vD)

(63) არა ჯერ-არს საზღვრის დადებად ახალგანსწა(221vA)ვლულთა[6] მათ, რაჲთა არა მივიდოდინ[7] იგი უაღრესისაგან სხუად უაღრესად,[8] უკუეთუ ოდენ მართლბ(108vK)ჭობით[9] იყოს აღრჩევაჲ მათი; რამეთუ ფრიად არიან მახენი მტერისანი.

(64) არა ჯერ-არს ყრმისაჲ მიცემაჲ[10] კადნიერებისაჲ, რაჲთა კადნიერობდეს[11] ძმათა მიმართ, არამედ უფროჲსღა დუმილით დამორჩილებაჲ მისი უფლისა[12] მიერ.

(65) არა ჯერ-არს უაღრესთაგან დაბრკოლებაჲ უდარესთაჲ და სახე ბოროტადქცევისა ქმნად მათდა. რამეთუ წერილ არს: „ვაჲ, რომელი[13] ასუმიდეს მოყუასსა თჳსსა სასუმელსა აღმრღუეულსა“,[14] (1) არამედ უფროჲსღა სახე ყოფად მორწმუნეთა მათ.

(66) რომელსა უნდეს ცხორებად, არა უკმს მას ხედვად[15] ბრალთა[16] უცხოთასა, არამედ თავისა თჳსისა კრძალვად, (84rI) რამეთუ წერილ არს: „ამისთჳს[17] პატივისმოყუარე ვართ,[18]

* აქ D-ში აშიაზე მიწერილია: „აქაჲთგან რიცხჳ არცა დედასა ეწერა“.

1 რაჲსაღა ABI, რაჲსაღა C, რასაღა DE. 2 ვდიდ-სიტყუაობთ ABCI, ვდიდ-ვსიტყუაობ D, ვდიდ-ვსიტყუაობთ E. 3 რამეთუ] ხოლო AC. 4 გზანი თჳსნი (ta~ odou~ autou)] მცნებანი A. 5 ო˜ჲ-მიერი EI. 6 ბერძნ. neokathchtwn. 7 მივიდოდინ ABCIK, მივიდოდის DE. 8 უვაღრესად C. 9 მართლბრჭობით I. 10 მიცემად C. 11 კადნიერობდენ I. 12 ო˜ჲ E. 13 რომელი + რომელი D. 14 აღმრღუწულსა A. 15 ხედვად ABCI, ხედვაჲ DE. 16 ბრალთა BI, ბრალსა ACDE. 17 ამისთჳს ABC] არამედ DE. 18 ვართ ABCI, ვარ DE.

(1) ეზეკ. 34,19.

გინათუ შემოვიდეთ ანუთუ[1] განვიდეთ, სათნო ხოლომცა ვართ მისსა; ხოლო[2] (151vC) ჩუენ ყოველთა განცხადებაჲ (155rH) გჯკმს წინაშე საყდარსა ქრისტჱსსა,[3] რაჲთა (681vE) მოიღოს ჯორცთა თჯსთაგან, რაჲცა რაჲ ქმნა თითოეულმან, კეთილი გინა ბოროტი".

(67) რომელი თჯთ ვერ დამორჩილებულ იყოს უაღრესისა[4] თჯსისადა,[5] ვითარ ჯერ-არს, იტჯრთევდინ იგი უძლურებასა ახალმოსრულთასა, რაჲთა ამით შრომითა აღმო(66rB)ავსოს დაკ-ლებული[6] შრომაჲ გარდასრულთა ჟამთაჲ, რამეთუ მოციქული იტყჯს: „თანა-გუაც ჩუენ, ძლიერთა, უძლურებასა უსუსურთასა ტჯრთვად, და არა თავთა თჯსთა სათნო-ყოფად; (222rA) თითო-ეული ჩუენი მოყუასსა სათნო-ეყოფვოდენ[7] კეთილისათჯს აღსა-შენებელად". (1)

(68) ვერ დაიყოვნოს მონაზონმან ერთსა ადგილსა, ვერცა პოოს[8] განსუენებაჲ,[9] უკუეთუ არა პირველად[10] შეიყუაროს დუ-მილი და მარხვაჲ, რამეთუ დუმილი ასწავებს მყუდროებასა და ზედაჲსზედა ლოცვასა, ხოლო მარხვაჲ მიმოდაუბნეველად და-იცავს გულისსიტყუასა, და აღსასრულსა მშჯდობითი[11] დაწყ-ნარებაჲ მიეცემის მომგებელსა ამათსა.

(69) ჟამსა განსაცდელისასა გამოჩნდის[12] გამოცდილებაჲ მორწმუნისაჲ.[13]

არა ჯერ-არს მოწყინებაჲ ჟამსა განსაცდელთასა, არამედ სიფრთხილე ლოცვითა და ქველისსაქმითა, ვითარ-იგი მენავენი სიფრთხილით[14] ფრთხილ არიან მოწევნასა ღელვათა სიმძაფ-რისასა,[15] უმეტეს იღჯებდიან და უფალსა ხადოდიან. (133rD)

ესრეთ წერილ არს წინაჲსწარმეტყუელებასა იონაჲსსა:[16] რაჟამს ნავი შ(682rE)ეიმუსრვოდა,[17] შეეშინა მენავეთა და ჰმობ-დეს თითოეული ღმრთისა[18] მიმართ მათისა, და გარდაჰყრიდეს

1 ანუთუ BI, ანუ ACDE. 2 ხოლო] რამეთუ AC. 3 ქ˜სსა ABCDI. 4 უვაღრესისა C. 5 უაღრესისა თჯსისადა] უაღრესისადა I. 6 დაკლებული + იგი I. 7 სათნო-ეყოფოდენ I. 8 პოვოს C. 9 განსუჱნებაჲ A. 10 პირველად – I. 11 მშჯდობით C. 12 გამოჩნდეს AC, გამოჩნდის BDE, გამოჩნდების I. 13 მორწმუნისა E, მორწმუნეთაჲ I. 14 სიფთხილით I. 15 სიმძლაფრისასა B, სიმძაფრისასა ACDEI. 16 იონასსა I. 17 შეიმუსრვოდა + და A. 18 ღ˜ჲ EI.

(1) რომ. 15,1-2.

ჭურჭელთა მათთა ზღუასა შინა, რომელი-ესე სახე არს ქუეყნიერთა საქმეთა განგდებისაჲ,[1] რამეთუ ყოველთავე ქუეყანისა საქმეთაჲ[2] გჯჴს შეურაცხყოფაჲ და მხოლოდ დამკჯ(152rC)დრებაჲ ცხორებისა საუკუნოჲსაჲ.

ნუმცა განვსწირავთ თავთა თჯსთა შემთხუევასა[3] ზედა[4] ჩუენდა განსაცდელთასა, რამეთუ ვხედავთ წინაჲსწარმეტყუელსა მუცელსა რაჲ შინა იყო ვეშაპი(222vA)სასა, არავე წარიწირა ცხორებაჲ თჯსი, არამედ ილოცვიდა და იტყოდა: „ღაღად-ვყავ[5] ჭირსა ჩემსა უფლისა[6] მიმართ ღმრთისა[7] (109rK) ჩემისა, და ისმინა ჩემი. მუცლით-გამო ჯოჯოხეთისაჲთ (84vI) გესმა ჴმაჲ ჩემი, შთამაგდეს[8] მე სიღრმესა გულსა ზღჯსასა და მდინარეთა მომიცვეს მე“. (1) (66vB)

არა უგულებელს-ჰყოფს უფალი მათ,[9] რომელნი (155vH) ხადოდიან[10] მას ჭეშმარიტებით; ამისთჯსცა ჩუენ რაჟამს შეგუემთხჯოს[11] ჭირი, უფლისა[12] მივივლტოდით, მეტყუელისა[13] მისებრ: „უფალო, ჭირსა მოგიჯსენეთ შენ“.

არა ყოვლადვე მყუდროებს ზღუაჲ, და შეუძლებელ არს თჯნიერ განსაცდელთა სლვად ზღუასა ზედა[14] საწუთოჲსასა,[15] ხოლო უკუეთუ ვიპყრათ სარწმუნოებაჲ უფლისაჲ, ვითარცა საჭე, მან შემიყვანნეს ჩუენ ნავთსადგურსა ცხორებისასა, სადაიგი განვიძარცოთ[16] ჭირი და შევიმოსოთ ცხორებაჲ და უხრწნელებაჲ.

(70) საყუარელო, უკუეთუ სული მოწყინებისაჲ გაშფოთებს შენ, ნუ დაეკუეთები,[17] არამედ ევედრე უფალსა, და მოგმადლოს შენ სულგრძელებაჲ.[18]

შემდგომად ლოცვისა დაჯედ და (682vE) შეიკრიბენ გულისსიტყუანი შენნი და ნუგეშინის-სცემდ სულსა შენსა, მეტყუელისა[19] მისებრ: „რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო, და რად აღმაშ-

1 განგდებისა E. 2 საქმეთა A. 3 შემთხუჱვასა A. 4 ზედა – I. 5 ღ˜ღდყ˜ვ I. 6 ო˜ჲ EIK. 7 ღ˜ჲ EIK. 8 შთამაგდე ABC. 9 უფალი მათ BC, ∾ მათ უფალი DE. 10 ხადოდიან ABC, ხადიან DE. 11 შეგუჱმთხჯოს A. 12 ო˜ჲ EI. 13 მეტყუჱლისა A. 14 ზედა – DE. 15 საწუთროჲსასა DE. 16 განვიძუარცოთ I. 17 დაეკუჱთები A. 18 სულგრძელებაჲ] მოთმინებაჲ I. 19 მეტყუჱლისა A.

(1) იონა 2,3-4.

ფოთებ მე? ესევდ ღმერთსა, რამეთუ მე აუვარო[1] მას, მაცხოვარსა პირისა ჩემისასა და ღმერთსა ჩემსა“. (1)

ეტყოდე შენცა და არქუ: „რად სულმოკლე ხარ, ჶ[2] სულო ჩემო!“ ნუუკუე[3] მარადის გჯემსა ჩუენ საწუთოსა[4] ამას მკჯდრობაჲ? ისმინე მეტყუელისაჲ:[5] „მსხემ ვარი მე ქუეყანასა ზედა, ვითარცა ყოველნი (223rA) მამანი ჩემნი“.[6] (2) მოიგონებდ პირველ შენსა მკჯდრთა ამის მონასტრისათა, რომელსა აწ შენ ჰმსხემობ;[7] სცნობდ და იხილე, ვითარმედ, ვითარცა იგინი, ეგრეთვე ჩუენ წარყვანებად ვართ ნებითა ღმრთისაჲთა (152vC) ამის საწუთოჲსაგან; ხოლო უკუეთუ მართალთა ცხორებაჲ შემდგომად აღსასრულისაღა (133vD) არს, ვითარ-იგი წინაჲსწარმეტყუელი სურვილითა ყოფადისა ცხორებისაჲთა ჯმობს და იტყჯს: „ვითარ-სახედ[8] სურინ[9] ირემსა წყაროთა მიმართ წყალთასა,[10] ეგრეთ სურის სულსა ჩემსა შენდამი, ღმერთო!“ (3) ოდეს მოვიდე და ვეჩუენო[11] პირსა ღმრთისასა; რამეთუ ვითარცა საპყრობილედ შეჰრაცხდეს წმიდანი აწინდელსა ცხორებასა. ამისთჯს სხუაჲ იტყჯს: „აწ განუტეო[12] მონაჲ შენი, მეუფეო,[13] სიტყჯსაებრ შენისა, მშჯდობით!“ (4) ეგრეთვე მოციქულსაცა გულისთქუმაჲ აქუნდა განჯსნად ჯო(226rB)რცთაგან და ქრისტეს თანა ყოფად.

(71) ორნი ძმანი ბერნი შფოთ იყვნეს ურთიერთას[14] და შეემთხჯა ერთსა მათგანსა სნეულებაჲ. მივიდა უკუე[15] ძმაჲ ვინმე ხილვად ბერისა, (85rI) და ჰლოცვიდა ბერი ძმასა მას, და ჰრქუა: (156rH) „ბრძოლაჲ გუაქუს მე და მას რომელსამე[16] ბერსა, და მინდა, (683rE) რაჲთა ჰლოცვიდე მას, რაჲთა დავიმეგობრნეთ“. მიუგო ძმამან მან: „ჰეთუმცა[17] ძალ-მედვა მე კეთილისყოფაჲ[18] ვისიცა, გარნა რომელი მიბრძანე მე,[19] ვჰლოცვიდე, მამაო“. და გამო-რაჲ-ვიდა ძმაჲ იგი, განიზრახვიდა თავსა შორის თჯსსა:

---

1 აუარო B, აღუვარო DE, აღუარო ACI. 2 ჶ – A. 3 ნუუკუჷ AC. 4 საწუთოჲსა I. 5 მეტყუჷლისაჲ A. 6 ჩ˜ნნი CI. 7 ჰმსახურებ C. 8 ვ˜რ ს˜ხჷდ D. 9 სურინ ABCI, სურის DE. 10 წყალთასა AC, წყალთაჲსა BDEI. 11 ვეჩუჷნო A. 12 განუტეო AC, განუტევო BI, განუტევე DE. 13 მფ˜ჷო DI. 14 ორთიერთას D. 15 უკუჷ AC. 16 რომელსამე ACI, რომელსა BDE. 17 ჰჷთუმცა A. 18 კეთილისყოფად A. 19 მე – AC.

(1) ფს. 41,6. (2) შდრ. ფს, 118,19. (3) ფს. 41,2. (4) ლუკა 2,29.

ნუუკუე[1] არა თავს-იდვას ბერმან, უკუეთუ აწვე ჰლ(223vA)ოცვიდეს (109vK) მას, და უმეტესი განფიცხებად იქმნას,

და განგებითა ღმრთისადთა მოართუნა ვინმე ძმასა მას ხუთ-ნი ლელუნი და მცირედი ტუტად,[2] და გამოარჩია[3] ძმამან მან ერთი ლელჯ და მცირედი ტუტად,[4] და მიართუნა ბერსა სენაკად მისსა და ჰრქუა: „ესენი ვინმე მოართუნა ბერსა, და მან მარქუა მე: მიიხუენ[5] ესენი ბერისა!“

და ვითარცა ესმა ესე[6] ბერსა მას, განკჯრვებულ იქმნა და თქუა: „ჩემდა წარმოგზავნნაა[7] ესენი მან?“

და ძმამან ჰრქუა:[8] „ჰე,[9] მამაო!“

ხოლო ბერმან ჰრქუა:[10] „მამაო,[11] კეთილად მოხუედ!“[12] და განეშორა მიერ ძმად იგი სენა(153rC)კად თჯსა,[13] და მოიღო მიერ სხუადცა ლელჯ და მცირედი ტუტად, მიართუნა სხუასა მას ბერსა, მოუდრიკნა მუკლნი და ჰრქუა: „მიიხუენ[14] ესენი, მამაო, რომელ წარმოსცნა შენდა მან[15] ვინმე ბერმან!“

ხოლო ბერმან ჰრქუა: „დავიმეგობრენითა?“ და ძმამან მიუგო: „ჰე,[16] მამაო, ლოცვითა შენითა!“

და თქუა ბერმან: „დიდებად ღმერთსა!“

და დაიმეგობრნეს ბერნი იგი მადლითა ღმრთისადთა. რამე-თუ[17] ცვალნა იგინი ძმამან მან სიყუარულად სამთა მიერ ლე-ღუთა და მცირედისა ტუტისა, და ვერ ცნეს ბერთა, რად-იგი ყო ძმამან მან.

(72) საკრებულოსა შინა საკმარ იყო ძმად დად(683vE)გინებად განსაგებელსა ზედა; გამოირჩია წინა(134rD)მძღუარმან ძმად, ვი-თარი (226vB) სთნდა.

და ეგულებოდა რად ძმასა მას დატევებად სენაკისა თჯსი-სად, შეჰვედრნა ჭურჭელნი თჯსნი სხუასა ძმასა (224rA) და ჰრქუა: „უკუეთუ შემემთხჯოს მე გამოსლვად განმგეობისაგან,[18] კუალად მომცენ მე ესენი!“ ხოლო მან აღუთქუა მიცემად.

---

1 ნუუკუ AK. 2 ტუტად (to sukaminon) – თუთა. 3 გამოარჩინა A. 4 და გამოარჩია ძმამან მან ერთი ლელჯ და მცირედი ტუტად – I. 5 მიიხუნ A. 6 ესე – BCDEI. 7 წარმოგზავნნა ABDE, წარმოგზავნნაა I. 8 ჰრქუა A, თქუა A. 9 ჰ AI. 10 თქუა A. 11 მამაო – AC. 12 მოხუდ AC. 13 თჯსსა A. 14 მიიხუნ A. 15 შენდა მან CI] შენმან BDE. 16 ჰ A. 17 რამეთუ AI] ხოლო BDE. 18 განმგეობისაგან + და BDE.

და შემდგომად მრავლისა ჟამისა განეყენა ძმაჲ იგი განმგეობისაგან და თქუა: „უფროჲს განვისუენებ დაყუდებით სენაკსა შინა ჩემსა!“ და ჰრქუა ძმასა მას: „მომცენ, რომელნი დამესხნეს შენ თანა!“ (156vH) ხოლო მან არა ინება მიცემაჲ.

და ვითარცა იხილა ძმამან მან, რამეთუ განფიცხნებოდა, და არა უნდა მიცემაჲ,[1] დაიდუმა.

მაშინ სხუაჲ ძმათაგანი ჰლოცვიდა მას (85vI) და ეტყოდა: „ყავ სიყუარული, უკუეთუ რაჲმე დადვა შენ თანა ძმამან მან, ნურას დააკლებ მისსა; ნუუკუე[2] საშჯელმან[3] გარე-განგკადოს შენ!“

ხოლო მან მასცა მიუგო, ვითარმედ: „არარაჲ მაქუს მისი!“

და შემდგომად ხუთისა გინა ათისა დღისა, შეუკდეს ძმასა მას მიმხუეჭელსა[4] ჭურჭელთასა გულისსიტყუანი და ფრიადითა ჭირითა განიყვანეს იგი საკრებულოჲთ. და ვითარ-იგი წინამძღუარი ასწავებდა არა-განსლვად, აგინა მას და ესრეთ წარვიდა.

ხოლო ჯკონომოსმან ბრძანებითა (153vC) წინამძღურისაჲთა განაღო სენაკი ძმისაჲ მის და მას შინა პოვნილნი ჭურჭელნი განუყვნა ძმათა.

და შემდგომად[5] მცირედთა დღეთა შეინანა ძმამან მან,[6] და, უკუმოიქცა[7] რაჲ ადგიდ თჯსსა, პოვა სენაკი თჯსი განღებული, და ჭურჭელი მისი განყოფილი. (684rE) შეწუხნა ფრიად, და არა დაეყოვნა[8] მისაგებელსა, რაჲთა ეყოს მასცა, ვითარ-იგი მან უყო ძმასა. (224vA; 110rK)

(73) ძმამან ჰკითხა ძმასა ვისმე და ჰრქუა: „მამასა დაუწესებიე მე მისლვად პურისსაქმარსა, შექმნად პურისა ძმათაჲსა, და მოქმედნი იგი ერისკაცნი არიან და უბნობენ უჯეროსა, და ვერ ვირგებ სმენითა მათითა; რაჲ-მე უკუე[9] ვყო?“

ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: „არა (83rB) გიხილვანა ყრმანი წერილისა მოსწავლენი[10] ერსა შორის, და თითოეული თჯსსა წიგნსა იწურთის, და არა მოყუსისასა?[11] უწყის, რამეთუ თჯსსა უნებს მოძღურისა წარმოთხრობაჲ, და არა სხჯსასა. ხოლო

1 მიცემაჲ + და I. 2 ნუუკუჱ A. 3 სასჯელმან BDEI. 4 მიმხუჱჭელსა A. 5 შემდგომად – I. 6 მან AC, – DEI. 7 უკუმოიქცა ADI, უკმოიქცა CE. 8 დაეყოვნა ACIK, დაეყოვნებოდა BDE. 9 უკუჱ A. 10 მოსწავლელნი D. 11 მოყუსისა C, მოყუასისასა DE.

უკუეთუ გძლევს შენ ვნებაჲ, ისმინე მეტყუელისაჲ:[1] ყოვლისავე გამომცდელთა[2] უკეთესი შეიკრძალეთ“. (1)

(74) რომელი განამრავლებდეს სიტყუასა ძმათა შორის, განამრავლებს (134vD) თავისა თჳსისა სიძულილსა და ბრძოლასა; ხოლო რომელი ერიდებოდის ბაგეთა, შეყუარებულ იქმნეს.

დიდ ნათელ სულისა არს შიში უფლისაჲ და განმდევნელ[3] მისგან ბნელისა და წმიდა-მყოფელ მისსა.

(75) ძმანო, ლოცვასავე თანა საქმეცა განვაშუენოთ,[4] რამეთუ სასყიდელ არს, უკუეთუ უზაკუველად სრულ-ვჰყოფდეთ საქ-(157rH)მესა, რამეთუ რომელი ჴდომითა ანუ თავის-მოყუარულობითა[5] ანუ ვეცხლისმოყუარებითა[6] უგულებელს-ჰყოფდეს საქმესა, ესმეს წერილისაჲ: „საქმისაებრ[7] ჴელთა მისთაჲსა მიეც მას“. (2) (86rI)

რომელი კეთილითა სჯნიდისითა იქმოდის, ვითარცა ღმრთისა[8] და არა ვითარცა კაცთასა,* ღირს იქმნეს ჴმისა (684vE) მის კურთხეულისა: (154rC) „კეთილ, მონაო სახიერო და სარწმუნოო! მცირედსა ზედა სარწმუნო იქმენ;[9] მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ; შევედ სიხარულსა უფლისა[10] შენისასა“. (3)

(76) უკუეთუ იჯმნე[11] საწუთოჲთ და გამოხჯდე[12] ქუეყანით შენით და ნათესავისაგან შენისა, და განგისუენოს შენ უფალმან ღმერთმან შენმან, ადგილსა, რომელსაცა გეგულებოდის მიერითგან განსუენებაჲ, ნუ გნებავს თავისა შენისა გამოღებად სახელი ადგილსა მას, დაღათუ მთავარ და დიდ იყავ[13] ქუეყანასა შენსა, არამედ თქუ გულისსიტყუასა შინა შენსა, ვითარცა წინაჲსწარმეტყუელმან: „გლახაკ და დავრდომილ[14] ვარი მე; ღმერთო ჩემო, შემეწიე მე!“ (4) და ღმერთი შეგეწიოს შენ და აღგამაღლოს შენ.

(77) **კითხვაჲ:** რაჲსათჳს სულმოკლე იქმნების ძმაჲ სენაკსა შინა?

---

* აქ წყდება A ხელნაწერის ტექსტი.

1 მეტყუჳლისაჲ A. 2 გამოცდილთა C. 3 განმდევნე D. 4 განვაშუჳნოთ A. 5 თავისა მოყუარულობითა I. 6 ვეცხლისმოყუარულობითა DE. 7 საქმისაებრ ABC, საქმეთაებრ DE. 8 ღ˜ჲ EI. 9 იქმენ + და C. 10 ო˜ჲ EI. 11 იჯმნე BCI, იქმნე DE. 12 გამოხჯდე BCDE. 13 იყო C. 14 დავრდომილი I.

(1) I თეს. 5,21. (2) ფს. 27,4. (3) მათე 25,23. (4) ფს. 69,6.

მიგებაჲ: ვიდრემდის ქუეყნიერნი[1] ეოცნებოდინ (83vB) სულსა თითოფერნი გულისთქუმანი ამის სოფლისანი და ამაონი გემოვნებანი,[2] გულისსიტყუათა მიერ კუეთებულნი სულისადა,[3] დაჰკსნიან სიმტკიცესა მისსა, ვინაჲცა სულმოკლე იქმნის ძმაჲ სენაკსა შინა ჯდომად. ხოლო უკუეთუ მოიძულოს მან სოფელი ესე და საცთური მისი, და წარუდგინოს[4] თავი თჳსი მონად უფალსა ყოვლითა გულითა და სულითა, ვერ უძლოს მის ზედა სულმოკლებამან, და მიერითგან განსუენებით[5] იქმნ საქმესა (110vK) თჳსსა, მაშინ წინა-აღუდგებინ[6] მას ბრძოლაჲ ცუდადმზუაობრობისაჲ, და ამასცა სდევნის მონაჲ უფლისაჲ მოკსენებითა თჳსისა ბუნებისა უძლურებისაჲთა, (685rE) და თუ[7] ვისნი ნიჭნი არიან იგი, მეტყუელისა მისებრ: „რაჲ გაქუს, რომელი არა (135rD) მიგიღებიეს? ხოლო უკუეთუ მიგიღებიეს, რაჲსა იქადი, ვითარცა არა-მიღებულსა?“ (1) კუალად ამისი ბრძოლაჲ არს უძლურებისა მიმართ კო(154vC)რცთაჲსა; ხოლო მონამან უფლისამან არცა ამისგან შეიშინოს, მეტყუელისა მისებრ: „ვინ განმაშორნეს ჩუენ სიყუარულისაგან[8] ქრისტჱსისა;[9] ჭირმან ანუ იწროებამან, ანუ დევნამან, ანუ სიყმილმან, გინა[10] შიშულოებამან“, (2) და შემდგომი. ხოლო ყოველთა ვნე(157vH)ბათა სული სიძვისაჲ[11] შეუდგს.[12] ევლტოდე სიტყუათა ბილწთა, და განერე გულისსიტყუათა მწინკულევანთა.[13]

(78) უკუეთუ გჳბრძანონ ჩუენ წინამძღურთა თანა-წა(86vI)რყოლად ძმათა ჩუენთა გარეგან საქმედ, წადიერებით მივრბიოდით; ნუმცა ვებაძვებით უუდებესთა, რამეთუ რომელსა ეძლოს და არა თანა-დაშურებოდის, მრავალსახედ დააჭირვებს თავსა თჳსსა; პ ი რ ვ ე ლ ა დ უკუე[14] სასყიდელსა განეკუეტის; მ ე ო რ ე დ, მიზეზ სცემს დრტჳნვად და ძჳრისზრახვად, ქმნითა საქმესა თავისმოყუარულობისასა; ხოლო არა უღირს მოსწრაფეთა მიხედვად უუდბეს-

1 ქ˜ყნიერი I. 2 გემოვნებანი CB, გულისთქუმანი + და DE. 3 სულისადა] გულისსიტყუათადა I. 4 წარუდგინოს BC, წარმოუდგინოს DE. 5 განსუენებით BC, განსუჱნებით K, განსუენებულ DE. 6 წინა-აღოდგებინ D. 7 და თუ BC] დაღათუ DE. 8 სიყუარულისაგან BDEI, სიყუარულისა მისგან C. 9 ქ˜სისა BCD. 10 გინა BC, ანუ DE. 11 სიძვისა I. 12 შეუთქს I. 13 მწიკულევანთა C. 14 უკუჱ C.

(1) I კორ. 4,7. (2) რომ. 8,35.

თა[1] ძმათა, რამეთუ არავინ ჟამსა სთულობისასა[2] ჰრქჳს მოყუასსა, რომელი არა შეიკრებნ თავისა თჳსისად იფ(84rB)ქლსა, ვითარმედ: „არცა მე[3] შევიკრებ, ვინაჲთგან შენ არა შეიკრებ!“ არამედ თითოეულსა ვიდრე ჟამი აქუნდეს, შეიკრებს თავისა თჳსისა საზრდელსა, მისთჳს და საცხოვართა თჳსთა(686vE)თჳს, რაჲთა უნაკლულოდ ეგოს, და უკუეთუ ჯორციელთა[4] შინა ესოდენი მოსწრაფებაჲ არს, რაოდენ უფროჲს სულიერთა!

(79) წინა-წარძღუანებად პატივი ბერთა — კეთილ, და თანალმობაჲ უძლურთაჲ ჯეროვან არს; ხოლო ბრძენნი ბერნი — საცხებელ ძმათა და სიმტკიცე სულისა.

(80) დასაბამ ამპარტავანებისა — არა ძალისაებრ თანა-დაშრომაჲ ძმათაჲ; ხოლო შევკრბებოდით რაჲ საქმედ, ნუ მრავლისმეტყუელ[5] ვართ, არამედ მოსწრაფებაჲ ჩუენი იყავნ, რომლისათჳსცა გამოვედით. (155rC)

(81) უშიშოებაჲ შობს ამპარტავანებასა, ხოლო ამპარტავანებაჲ — დედა ურჩებისა; ხოლო სიმდაბლემან და სიმშჳდემან მომგებელი მათი შემშჭუალულ[6] ყვიან შიშსა უფლისასა, ვითარცა სუეტი, დაფუძნებული ტაძარსა შინა უფლისასა.

(82) შეუტყუებელ მონაზონისა[7] თანა-ქცევაჲ დედაკაცისაჲ. ხოლო ქალწულისა თანა ნუცაღა (135vD) ყოვლად მიეახლები, უკუეთუ ყოვლად არს-ღა შენ თანა ჯორციელი ცნობაჲ, რამეთუ მონაზონი ღჳნო-სუმული, რომელი იქცევინ დედათა თანა, არარაჲთ განყოფილ არნ მათგან, რომელთა ცეცხლსა შთააგდიან თავი თჳსი. ხოლო რომელი ევლტოდის მიახლებასა მათსა,[8] განერეს ვითარცა ქურციკი საფრჯესა,[9] და ვითარცა მფრინველი მახესა. (111rK)

(83) ძმაო, შურებოდე სიჭაბუკითგან შენით, რაჲთა არა შეინანო აღსასრულსა შენსა; (158rH) ნუ ჰბაძავს გული შენი კაცთა ცოდვილთა, რამეთუ წერილ არს: „ნუ ეშურები ბოროტისმოქმედთა, ნუცა ჰბაძ(687rE)ავ უშჯულოების[10] მყოფელთა, რამეთუ ვითარცა თივაჲ[11] მსთუად განკმენ, და ვითარცა მხალი

1 უუდებესთა D. 2 სთულობისასა BCI, სთლობისასა DE. 3 მე BCI, — DE. 4 ჯორციელთა BC, ჯორცთა DE. 5 მრავლისა მეტყუელ C. 6 შემსჭუალულ DEI. 7 მონაზუნისა D. 8 მათსა + და DE. 9 საფრჯესა B, საბრჯესა CDEI. 10 უსჯულოების DE. 11 თივა I.

მწ(87rI)უანვილისაჲ მსწრაფლ დამოცჴვენ.[1] ესევდ უფალსა და ყავ სიტკბოებაჲ. (1)

(84) ძმაო, უკუეთუ ძმაჲ შენი ბო(84vB)როტად იქცეოდის, ასწავებდ მას და არქუ: „დასცხერ, ძმაო, რამეთუ არა შეგიგავს[2] ქცევაჲ ეგე!“ მოართუემდ მას სახესაცა ერთისა დაცემულთაგანისასა; არა ვითარმცა ბრალსა ძმისასა ჰბასრობდ, არამედ რაჲთა მსმენელსა სარგებელ ეყო, რაჲთა მიხედვითა მისდა შედგომილისა ზღვევისაჲთა ევლტოდის ბრალსა. მოართუ მას[3] ჴსენებაჲ სათნოყოფილთაცა უფლისათაჲ, და განურჩიენ მას ორთავე მისაგებელნი; და უკუეთუ ისმინოს შენი, შეიძინე ძმაჲ შენი, ხოლო უკუეთუ დაადგრეს მასვე ცნობასა ზედა, და სხუათაცა სწავლასა (155vC) უსმ იყოს, აღსრულებითა საქმესა შეურაცხისმყოფელობისასა, დაიცევ თავი შენი მისგან და ილოცევდ მისთჴს უფლისა[4] მიმართ, მეტყუელისა მისებრ, ვითარმედ: „უკუეთუ ვინმე არა ერჩის სიტყუასა ჩუენსა, ეპისტოლითა ამით შეისწავეთ, და ნუ ვითარცა მტერი შეგირაცხიეს, არამედ ვითარცა ძმასა ასწავებდით; და ნუ თანა-აღერევით მას, რაჲთა შეჰრცხუენდეს“; (2)

(85) რამეთუ ვინ იხილა ოდესცა მოყუასი მავალად[5] გზასა, რომელსა შინა შთაიჭრა და მოკუდა, და არა ივლტოდა[6] გზისა მისგან, რაჲთა არა მასვე დაცემასა შთავარდეს.

(86) ნუ სცთები, ძმაო, განძღომითა მუცლისაჲთა, და ნუ დაითრვები ღჴნითა, რომლითა არს (687vE) სიბილწე, (3) რამეთუ არარაჲ არს შესაძინელ[7] შენდა, თჴნიერ ქმნაჲ ნებასა უფლისასა.

(87) დაიცევ, ძმაო, სიწმიდე ჯორცთა შენთაჲ, რამეთუ უკუეთუ ესე დაიცვა სიყუარულითა ქრისტჱსითა, ყოველი სათნოებაჲ ადვილად შეუძ(136rD)ლო წარმართებად,[8] რამეთუ სულსა წმიდასა, დამკჴდრებულსა შენ[9] შორის,[10] უხაროდის შენ შორის,[11] რამეთუ ტაძარსა ღმრთისასა მოაკუმევ სიწმიდითა და მართლი-

1 დამოცჴვენ BCDE, დამოსცჴვენ I. 2 შეგიგავს BCI, შეგგავს DE. 3 მოართუ მას BCI, მოართუამს DE. 4 ო˜ჲ I. 5 მავალად BI, – DE. 6 ივლტოდა BCI, ივლტოდის DE. 7 შესაძინებელ DE. 8 წარმართებად BC, განმართებად DE. 9 შენ BDEI, ჩუენ C. 10 შენ შორის – I. 11 **To gar Agion Pneuma to enoikoun en soi, cairei en soi.**

(1) ფს. 36,1-3. (2) II თეს. 3,14. (3) ეფეს. 5,18.

თა გულისსიტყჳთა, ამისთჳს განგაძლიეროს შენ ყოვლისა მიმართ საქმისა კეთილისა.

სამნი ესე არიან ჭურჭლებ[1] სულისა, საქმრად სათნოებათა და წარსამართებელად საღმრთოჲ(123rB)სა სიწმიდისა: მარხვაჲ მუცლისაჲ; შეკ(158vH)რძალვაჲ ენისაჲ და აღჳრ-სხმაჲ თუალთაჲ. უკუეთუ ორნი იგი შეიკრძალნე, ხოლო თუალნი არა შეიკრძალნე განტევებისაგან, ვერ მტკიცედ იპყრა სიწმიდე, რამეთუ ვითარცა სოლინარი შემუსრვილი წარსწყმედს (87vI) წყალსა, ეგრეთვე თუალნი განტევებულნი წარსწყმედენ გონებასა სიწმიდისაგან.

რაჟამს საჭმლისა გულისთქუმაჲ აღვიდეს გულად შენდა, ესრეთ არქუ გულისსიტყუასა: „შეჰრა(156rC)ცხე, ვითარმედ გუშინ მიგიღიეს[2] საჭმელი იგი; დღეს არა უზმაჲვე[3] (111vK) აღსდგებოდეა?“

ხოლო უკუეთუ ურგებისა სიტყჳსა კითხვად აღგძრვიდეს შენ, არქუ გონებასა შენსა: „შეჰრაცხე, ვითარ-თუმცა გიკითხავს, და მოუგიეს მოყუასსა, და დადუმებულ არს!“

ხოლო უკუეთუ მიმოხედვად გაწუევდეს, არქუ: „ამისთჳს ჰზი აქა, (688rE) რაჲთა არა განიცადო შუენიერებაჲ სხჳსაჲ!“

თავსა თჳსსა ეკრძალე, და ნუ უდებ ხარ, რაჲთა იქმნეს გონებაჲ შენი შემშჭუალულ[4] შიშსა უფლისასა, მეტყუელისა მისებრ: „განმშჭუალენ[5] შიშითა შენითა ჴორცნი ჩემნი, რამეთუ საშჯელთა[6] შენთაგან შემეშინა“. (1)

(88) ვჰგონებ, ვითარმედ შეუგავს მონაზონსა, უფროჲსღა ჭაბუკსა, არა გამოსლვად სენაკით თჳნიერ ვარიმანდისა[7] ანუ სხჳსა რაჲსმე საბლარდნელისა, რომელი-იგი სახეკეთილობასა მისცემს მას, რამეთუ შიშულითა კუართითა გინა მოკლითა რაჲთმე ჭაბუკურად სლვაჲ ბილწ არს მონაზონისა,[8] რამეთუ წერილ არს: „მოირტყ[9] და მოიკუართენ სანდალნი შენნი და მოიბლარდნე სამოსელი შენი და შემომიდეგ მე!“ (2)

1 ჭურჭლებ BDE, ჭურჭელ CHIK. 2 მიგიღიეს BC, მიგიღებიეს DEIK. 3 ~ არავე უზმაჲ K. 4 შემსჭუალულ IDE. 5 განმშჭუალენი B, განმსჭუალენ DE, განჰმსჭუალენ I. 6 სასჯელთა I. 7 ვარმანდისა I. ვარიმანდი (katanwtion) – მხრებზე მოსასხამი. 8 მონაზონისაჲ I. 9 მოირტყ BCI, მოირტყენ DE.

(1) ფს. 118,120. (2) საქმე მოც. 12,8.

არა ჯერ-არს მონაზონისა ვნებულებით ბანად კორცთა[1] გინა ფერკთად, რამეთუ ვითარცა გემოთმოყუარენი კორცთა და სამოსელთა განშუენებითა მოინადირებენ თავთა თჳსთა გემოვნებათა, ეგრეთვე ღმრთისმსახურებისა მოღუაწენი წინააღმდგომითა[2] განეწყობვიან[3] წინა(136vD)აღმდგომთა.

(89) არა ჯერ-არს ყოვლადვე ქმნად (123vB) რასმე[4] საჩუენებელად კაცთა, არამედ ყოველსავე წმიდითა გონებითა, ვითარცა წინაშე ღმრთისა,[5] მეცნიერისა საიდუმლოთა დაფარულთადსა, და ვითარცა მის მხოლოდსაგან მომღებელთა მოსაგებელისათა. (159rH)

არა ჯერ-არს უცხოდ (156vC) ზრახვად შემოღებად, უფროდსღა ჟამსა ლოცვისასა, რადთა არა განკუეთა-ვსცეთ ურთიერთას. აჰა ე(688vE)სერა, ძმანი ჩუენნი იქმან და ჩუენ მიმოვვარდებით; იგინი სმენითა საღმრთოთა[6] წერილთადთა ირწყვებიან, ვითარცა ქუეყანად წყურიელი წჳმისაგან, ხოლო ჩუენ რაჟამს შინაცა ვი(88rI)ყვნეთ, გარე განბნეულ ვართ გულისსიტყჳთა! იგინი ფრთხილ არიან, ხოლო ჩუენ უდებ ვართ! იგინი იღჳძებენ ლოცვათა შინა, ხოლო ჩუენ ძილითა და მცონარებითა შეგჳკრვან თავნი თჳსნი! იგინი მიიწინეს გჳრგჳნთა, ხოლო ჩუენ დავშთით უდებებასა შინა ჩუენსა; იგინი უფალსა სათნო-ეყვნეს, ხოლო ჩუენ — სოფელსა!

განვიფრთხოთ უკუე[7] ჩუენცა, რადთა ვეწინეთ, რამეთუ ყოველი მთხოველი მიიღებს, და მეძიებელი ჰპოებს, და მრეკალსა განეღების. (1) რამეთუ ტკბილ უფალი ყოველთა ზედა, და წყალობანი მისნი ყოველთა შინა საქმეთა მისთა; მისსა დიდებად საუკუნეთა უკუნისამდე, ამენ.[8] *

* მომდევნო თავები (90-100) ქართულ თარგმანში აღარაა. როგორც ჩანს, მთარგმნელს ბოლონაკლული დედანი ჰქონია.

1 კორცთა BC, კორცთად DEI. 2 წინააღდგომითა C. 3 განეწყობვიან BC, განეწყვებიან D, განეწყობიან I. 4 რასმე BCI, – DE. 5 ღ˜Ა EI. 6 ს˜ღᲐთა I. 7 უკუᲗ C. 8 ამინ B, ა˜ნ CDI.

(1) მათე 7,8; ლუკა 11,10.

სიყუარულისათჳს

გეშინოდენ ღმრთისა,[1] საყუარელო, და მცნებანი მისნი დაიცვენ, და იხილნე თჳთ შეურაცხისმყოფელნი იგი შენნი მსწრაფლ უკუანა-კერძო შენსა, დაღათუ არა აქა, არამედ მუნ.

დაიცევ სიყუარული, ვითარცა გუ(112rK)გაჲ თუალთაჲ, რამეთუ ცხორება[2] არს მას შინა და ნათელ! დაიცევ იგი, რამეთუ სიხარულ არს ყოველთა შემტკბობელთა მისთა, მონაგებ საღმრთო,[3] ანგელოზებრ პატივ; დაიცევ იგი; უკუეთუ შეიყუარო იგი, განახლდეს, ვითარცა ორბისა სიჭაბუკე შენი. (1) უკუეთუ დაიცვა იგი, იყოს[4] შენდა სიხარულ წინაშე ღმრთისა;[5] უკუეთუ შეიყუარო იგი, ყოველსა შინა წარჰმართნეს[6] საქმენი შენნი; უკუეთუ შეიყუარო იგი, დაიმკჳდროს შენ თანა მადლმან ღმრთისამან, და იყ(688rE)ოს მადლი იგი წყარო, აღმომაცენებელ კურნებისა[7] ყოველთა კაცთა, და სულნელებამან[8] მისმან (124rB) ახაროს გულსა შენსა, რამეთუ არს იგი სუეტ ყოველთა (157rC) სათნოებათა. არა არს მის შორის მწუხარებაჲ სიკუდილისაჲ, არამედ ასწავებს სიმართლესა და სიმჯნესა, მოთ(137rD)მინებასა და მშჯდობასა. სახლ არს ღმრთისა,[9] დაიცევ იგი. თავადმან უფალმან მოგუანიჭენ ჩუენ იგი და ნაყოფნი მისნი. მისსა დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[10]

საყუარელნო, ვიყუარებოდით ურთიერთას, და მტერი სირცხჳლეულ იქმნეს, რამეთუ (159vH) არა დასცხრების იგი აღდგინებად ღელვისა[11] და შურისა მონათა ზედა ღმრთისათა,[12] რამეთუ, რომელნი-იგი[13] შედგომილ იყვნენ ზრახვასა მტერისასა, იხილონ რაჲ მათ შორის ძმაჲ, რომელი ყოვლითა სულითა სათნოდ ჰმონებდეს უფალსა, არა სათნო-უჩნს, არამედ სივერაგეთა აღადგენენ, მნებებელნი წარდევნად მისსა, რამეთუ ეშინინ, ნუუკუე[14] წარემა(88vI)რთოს რაჲ ჭეშმარიტითა ღმრთისმოშიშებითა, უძლიერეს მათსა იქმნეს. და ესრეთ, იგი განიდევნოს რაჲ და

1 ღ˜ჲ EI. 2 ცხორებაჲ EI. 3 ს˜ღთჲ I. 4 იყოს + იგი I. 5 ღ˜ჲ EI. 6 წარმართნეს C. 7 კურნებისაჲ I. 8 სურნელებამან C. 9 ღ˜ჲ DI. 10 ა˜ნ CEI, ამინ BD. 11 ღელვათა I. 12 ღ˜ჲთა I. 13 რომელნი CBI. 14 ნუუკუ C.

(1) ფს. 102,5.

წარვიდეს, უბრალო იქმნეს მიერ განშორებისათჳს, ხოლო მიზეზ-ქმნილნი მისდა — არა უბრალო იყვნენ.[1]

ესრეთ იოსებ[2] მონად მიისყიდა ეგჳპტედ.[3] ხოლო ღმერთმან, რომელი მას[4] სულსა შინა აქუნდა, არა უგულებელს-ყო იგი, არამედ მისცა მას მადლი და სიბრძნე წინაშე ფარაოჲსსა, მე-ფისა მეგჳპტელთაჲსა, და დაადგინა იგი მთავრად ეგჳპტესა ზედა, და ყოველსა სახლსა თჳსსა, და რომელთა განწირეს იგი, მირბიოდეს ძღუნითა, (688vE) არა ვითარცა ძმასა თანა, არამედ ვითარცა მეფესა და უფალსა ყოვლისა ეგჳპტისასა,[5] რამეთუ წერილ არს: „უფალი განაქარვებს ზრახვასა წარმართთასა, შეუ-რაცხ-ჰყოფს გულისსიტყუასა ერთასა, და შეურაცხ-ჰყოფს ზრახ-ვასა მთავართასა. ხოლო ზრახვაჲ უფლისაჲ უკუნისამდე ჰგი-ეს“. (1) და კუალად: „უფალი მწე ჩემდა, და არა შემეშინოს, რაჲ მიყოს მე კაცმან“. (2)

დავიცვათ უკუე[6] სიყუარული არა-დაბრკოლებითა ერთისა (157vC) მცირეთაგანისაჲთა, რამეთუ უფალსა და მაცხოვარსა ჩუენსა იესუ ქრისტესა უბრძანებიეს,[7] ვითარმედ: „უმჯობეს არს მისსა, რაჲთა დამოიკიდოს წისქჳლი (124vB) ვირით საფქველი ქედსა თჳსსა,[8] და დაინთქას უფსკრულსა ზღჳსასა, ვიდრე დაბ-რკოლებად ერთსა მცირეთაგანსა, ჩემდა მომართ მორწმუნესა. (3) ამენ[9] გეტყჳ თქუენ, რამეთუ ანგელოზნი მათნი მარადის ხედ-ვენ[10] პირსა მამისა ჩემისა ზეცათაჲსასა.[11]

ვიყუარებოდით ურთიერთას, საყუარელნო ძმანო, რაჲთა იხ-ილოს უფალმან სარწმუნოებაჲ და ერთნებაობაჲ ჩუენი,[12] რომელ გუაქუს[13] (112vK) ურთიერთას შიშისათჳს მისისა, და განიხაროს ჩუენ შორის, ვითარცა წერილ არს: (137vD) „იხარებდეს უფალი ქმნულთა თჳსთა ზედა“. (4)

განიფრთხვე,[14] ძმაო, და ეკრძალე თავსა თჳსსა, რამეთუ

---

1 იყვნენ BDE, იქმნენ I. 2 იოსიფ DE. 3 ეგჳტედ D. 4 მ˜ს DEI. 5 ეგჳპტისასა BCDE, ქუეყანისასა I. 6 უკუ˜ E. 7 უთქუამს BCI, უბრძანებიეს DE. 8 თჳსსა BCI, მისსა DE. 9 ა˜ნ BD, ამინ C. 10 ხედვენ BCI, ჰხედვენ DE. 11 ზეცათაჲსასა BI, ზეცათაჲსა DE. 12 ~ სარწმუნოებაჲ ჩუენი და ერთნებაობაჲ C. 13 გუაქუნდეს C. 14 განიფრთხუ˜ K.

(1) ფს. 32,10-11. (2) ფს. 117,6; შდრ. ფს. 55,5; 55,12. (3) მათე 18,6. (4) ფს. 103,31.

ფრიად არიან სივერაგენი მტერისანი, რამეთუ უკუეთუ იხილოს ეშმაკმან ძმაჲ, განფრთხობად მნებე(160rH)ბელი, სხუასა[1] უუდბესთა[2] ძმათაგანსა აღადგენს მის ზედა, ვიდრეღა მრავალგზის ჴელიცა მიაყოფიის მას ზედა. მერმე, იქმნეს რაჲ სიყუარული, თჳთ მას სიყუარულსაცა სივერაგით განამრავ(689rE)ლებნ კადნიერ ყოფად ურთიერთას, არა სათნოებისათჳს,[3] არამედ რაჲთა ესევითარითა მით სიყუარულითა შეუმრღჳნეს გონებანი მათნი, და თანა-შეაზაოს[4] გულისსიტყუასა (89rI) მათსა ვნებულ-გემოვნებაჲ, და იქმნეს დიდი ბოროტი. ვინაჲცა, შემდგომად განწირვისა,[5] მრავალგზის ესოდენ აღაორძინებს სიძულილსა, რაჲთა ზეშთაგარდაჰრიოს[6] უჯეროსა მას სიყუარულსა მათსა. ხოლო მოშიშმან ღმრთისამან არაოდეს ვინ შეიყუარის, თჳნიერ ზეგარდამოჲსა სიბრძნისა, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „ზეგარდამოჲ სიბრძნე პირველად სიწმიდე არს, მერმე მშჳდობა“,[7] (1) და შემდგომი:

უკუეთუ ძმათა თანა ჰმკჳდრობ,[8] ნუ ჩუეულ ხარ ბრძანებად. არამედ უფროჲსღა, სახე-ეყავ მათ[9] კეთილთა საქმეთათჳს და ერჩდი (158rC) სხუათა მიერ თქუმულსა შენდა. ხოლო უკუეთუ იტყოდი-ცა ჟამსა საკმარებისასა, ვითარცა თანამზრახვალი ექმენ. და უკუეთუ სხუაჲ ძმაჲ წინა-აღუდგეს შენ მიერ თქუმულსა, ნუ აღიძრვი გონებითა, არამედ დაუტევე ნებაჲ შენი სიყუარულისათჳს და მშჳდობისა: რამეთუ უკუეთუ ეშმაკი რისხვისა და გულ(125rB)ისწყრომისაჲ[10] სიმშჳდითა განჰკადო შენგან, არღარაჲ ეძლოს შენ ზედა. ვინაჲცა არქუ წინააღდგომით[11] მზრახვალსა შენდამი: „მე, კურთხეულო,[12] ესრეთ განცდითა, ვითარცა მსოფლელმან ესე ვთქუ, და შემინდვე მე უმეცრებისათჳს. ხოლო იქმენინ ეგრე, ვითარცა შენ გითქუამს!“ და[13] ესრეთ მართლუკუნ-იქცეს უქმად და სირცხჳლეულად შფოთთა ამათ მწმასნელი ეშმაკი. რამეთუ (689vE) ძლევის-მოყუარებაჲ და თჳსსა ნებასა დამტკიცებაჲ აღადგინებს შფოთსა და რისხვასა ძნიად საკურნებელსა, და რისხვაჲ წიაღთა შინა უღმრთოთასა განდ-

1 სხუათა I. 2 უუდბესთა BCI, უუდებესთა DE. 3 სათნოებათათჳს I. 4 თანა-შეაზავოს BC, თანა-შეაზაოს DEI. 5 განწირვისა + და DE. 6 ზესთაგარდაჰრიოს DE. 7 მშჳდობაჲ CEI. 8 მკჳდრობ I. 9 მათ BI, მას DE. 10 გულისწყრომისა I. 11 წინააღმდგომით I. 12 კ˜ხლო DE. 13 და – I.

(1) იაკ. 3,17.

ისუენებს, და წამი გულისწყრომისა მისისაჲ დაცემა[1] მისსა. და მოციქული ამცნებს და ეტყჳს: „მონისა უფლისა[2] არა ჯერ-არს ლალვაჲ“. (1) (138rD)

კუალადცა მოციქული რაჲ იტყოდის, სიწმიდე თქუენი განშორებად თქუენდა სიძვისაგან, რამეთუ ღუაწლი დიდი არს შორის სიწმიდისა და[3] ბილწებისა თანა, მოქმედნი ბილწებისანი შთაუგდებდიან და ეტყ(160vH)ოდიან ამათ:[4] „აჰა არავინ გხედავს შენ, და ვისგან გეშინის!“ ხოლო თანამოქმედნი სიწმიდისანი წინააღუდგებოდიან მათ, ვითარმედ: „ღმერთი მხედავს და ანგელოზნი მისნი, და ვითარ შენ იტყჳ, — ვინ გხედავს შენ!“ განმცდელი ეტყჳნ: „ჯერეთ აქა არავის ვხედავთ!“ რამეთუ წერილ არს: (89vI) „დააბრმნა იგინი სიბოროტე(113rK)მან მათმან, და არა ცნნეს საიდუმლონი[5] ღმრთისანი“. მიუგიან თანამოქმედთა კეთილ(158vC)ისათა: „წინაჲსწარმეტყუელი ჴმობს და იტყჳს: გულისჴმა-ყავთ,[6] უგუნურნო ერისანო და ცოფნო! ოდეს-მე გულისჴმა-ჰყოთ?[7] რომელმან დაჰნერგა ყური, არა ესმისა? ანუ რომელმან შექმნა თუალი, არა ხედავსა?[8] (2) და სხუასა ფსალმუნსა[9] შინა იტყჳს: უფალო, გამომცადე მე და მიცან მე, შენ სცან[10] დაჯდომაჲ ჩემი და აღდგომაჲ ჩემი; შენ სცნენ გულისსიტყუანი ჩემნი შორით. (3) და შემდგომი ფსალმუნისაჲ.[11] და მოციქული იტყჳს: მის შორის ცხოველ ვართ, და ვიძრვით და ვართ. (4) ვითარ შენ მეტყჳ, ვითარმედ: „არავინ გხედავს შენ“, რამეთუ თჳთ უფალი იტყჳს, (125vB) ვითარმედ: ამენ[12] გეტყჳ თქუენ, დაღათუ ესენი დუმნენ, ქვანიცა ღაღადებდენ-ვე“. (5) (690rE)

ამათ იგონებდ გულისსიტყუასა შინა შენსა,[13] და ცოდვაჲ არა[14] გეუფლოს შენ, არცა მწუხარებაჲ რაჲმე ცოდვისაჲ[15] გეწიოს შენ, არამედ მშჳდობაჲ და სიხარული სულითა წმიდითა, რამეთუ

1 დაცემა BCDE, დაცემასა I. 2 ო˜ჲსაჲ B, ო˜ისა D, ო˜ჲ EI. 3 შორის სიწმიდისა და B] და წმიდა DE (წ˜ჲ D). 4 ამას I. 5 საიდუმლონი — DE, საჲდუმლონი C. 6 გულისჴ˜ჲ-ყავთ E. 7 გულისჴ˜ჲ-ჰყოთ EI. 8 ანუ რომელმან შექმნა თუალი, არა ხედავსა? — I. 9 ფსალმონსა D. 10 ცან CI, სცან BDE. 11 ფსალმონისაჲ D. 12 ამინ B, ა˜ნ CDI. 13 შენსა + შენ ზედა E. 14 არ˜ჲ D. 15 ცოდვვისაჲ B, ცოდვისა I.

(1) II ტიმ. 2,24. (2) ფს. 93,7-8. (3) ფს. 138,1 (4) შდრ. რომ. 14,8; გალ. 2,20. (5) ლუკა 19,40.

ცოდვასა ბნელი და არმურაანსა[1] მწუხარებასა შთაგდებაჲ შეუდგს[2] მოქმედთა მისთაჲ, ხოლო სიწმიდესა — სიხარული და მშჯდობაჲ.[3] ვინაჲცა დაყუდებით რაჲ მჯდომარე იყვის სენაკსა შინა თჳსსა, ესრეთ იხარებნ სული მისი სულითა წმიდითა, ვითარცა ჩჩჳლი ძუძუთა შორის დედისა თჳსისათა. ამისსა შემდგომად კუალად იქცის მადლი და ჰყოფნ მას მგლოვარე და მტირალ, ჴსენებითა პირველ ქმნულთა[4] ცოდვათაჲთა, რაჲთა არა გარდარეულითა სიხარულითა განლაღებულსა შეუბრკუმეს; და ცრემლთა მათ მიერ[5] განბრწყინდების სული ხედვად ზეცისათა, ნიჭთა მათებრ საუფლოთა.

დიდი ნიჭი არს სიწმიდე, სიყუარულისა[6] თანა ქრისტჱსისა,[7] მეტყუელისა მისებრ: „ნეტარ იყვნენ წმიდანი გულითა, რამეთუ მათ ღმერთი იხილონ“. (1)

მან თავადმან უფალმან, აღმადგინებელმან დაცემულთამან, და მაცხოვარმან განწირულთამან[8] და სინანულითა განმაახლებელ(138vD)მან (161rH) ცოდვისა მიერ შემწინკულებულთა[9] ასოთა-(159rC)მან უბიწოდ დაიცვენინ ჴორცნი თქუენნი და სამშჯნველი და სული, (2) რამეთუ მისი არს დიდებაჲ უკუნისამდე, ამენ.[10]

უკუეთუ დაეყუდოს მონაზონი სენაკსა შინა თჳსსა, მრავალთა შფოთთაგან იჴსნების; ხოლო ჩჩჳლი საცნობელითა უკუეთუ მიეახლოს შფოთსა, არაჲ სარგებელ-იყოს, გარნა სრულმან[11] გულისსიტყჳთა სარგებელი მოისთულოს,[12] არამედ ე(92rI)გრეთცა დაყუდებაჲვე[13] უმჯობეს არს, ვითარ რასა ვიტყჳ:

ძმაჲ წარვალნ ქალაქად, (290vE) შეემთხჳის[14] მას სიმრავლე კაცებისაჲ, და ხედავნ რომელთამე მოცინარად, და რომელთამე — მტირალად, სხუათა — მფუცავად დიდისა ფიცისა, სხუათა — მგმობრად.[15] ხოლო ძმაჲ იგი მხე(126rB)დველი უკუეთუ უძლურ

1 ალმურაანსა B, არმურაანსა DE, ალმურუანსა I. 2 შეუთქს BI. 3 მშჯდობაჲ + და E. 4 ქმნულთა B, ქმნ˜ლთა DI, ქმნილთა B. 5 მიერ — I. 6 სიყუარულისა BC, სურვილისა DE. 7 ქ˜სისა BDI, ქ˜ესისა C. 8 და მაცხოვარმან განწირულთამან — DE. 9 შემწიკულებულთა CDE. 10 ამინ BCD, ა˜ნ I. 11 სრულმან BCI, სულიერმან DE. 12 მოისთლოს I. 13 დაყუდებაჲვე BCI, დაყუდებაჲ DE. 14 შეემთხჳის BCI, შეემთხჳა DE. 15 მგმობრად C, მგმობარად DEI.

(1) მათე 5,8. (2) შდრ. I თეს. 5,23.

იყოს გულისსიტყჳთა, მყის ფარისეველისაჲ[1] იგი შეემთხუევის თქუმად: „გმადლობ შენ, უფალო ღმერთო, რამეთუ არა ვარ სწორ ამათ კაცთა!“ (1) ანუ მრავალგზის ვნებადცა რადმე გარდაექ-ცის. ვინაჲცა უმჯობეს არს დაყუდებაჲ, უფროჲსღა უუძლურ-ესთათჳს.[2] (113vK)

ხოლო სრულმან გულისსიტყჳთა, იხილნეს რაჲ პირველ თქუმულნი იგი, განცჳბრებად მოვალს სულგრძელებასა ზედა ღმრთისასა, და იტყჳნ[3] თავსა შორის თჳსსა: „ეჰა, რაბამღა სულგრძელებაჲ ღმრთისაჲ, რამეთუ იგმობებოდის[4] რაჲ ჩუენ-გან, სულგრძელებით თავს-იდებს და არა განრისხნების, შეურა-ცხყოფილი იტჳრთავს, და არა ძჳრსა[5] იჳსენებს, არამედ ყოველ-სავე მოგუმადლებს ჩუენ სიმდიდრით მოსაღებელად; გუსწავლის და გუწყალობს, ნებებითა ყოველთა სინანულად მოყვანებისაჲთა, ფრიადისა სახიერებისა მისისათჳს. ხოლო მე რაჲ ვყო, ცოდვი-ლმან, რამეთუ მტუერი და მიწაჲ გინებისა დათმენად ვერ შემ-ძლებელ ვარ, არცაღა სიტყუასა ძმისასა ტჳრთვაჲ მნებავს, არამედ გინებული განვრისხნები, და ქებული აღ(159vC)ვზუავნები. ვაჲმე, ვაჲმე, ცოდვილსა!“ — ამათ ზედა ლმობიერ იქმნის ძმაჲ იგი, ვიდოდის და ადიდებდის ღმერთსა, და იტყოდის: „დიდებაჲ შენდა, ღმერთო,[6] დიდებაჲ შენდა! და კუალად ვიტყჳ: დიდებაჲ შენდა, მხოლოო სახიერო!“

საყუარელნო, უკუეთუ ოდესმე ბილწთა გულისსიტყუათა აღაშფოთნენ[7] (691rE) გონებანი თქუენნი, ნუ განვსწირავთ თავ-თა თჳსთა, არამედ მოვიჳსენნეთ წყალობანი ღმრთისანი, რამეთუ არაოდეს იბრალოს მენავეთმოძღუარი ნავის -||უფლ(161vH)ისაგან,* ვითარმცა ჰრქუა: „რად მიუშუ ღელვათა კუეთებად ნავისა ჩე-მისა!“ არამედ ამას, ვითარმედ: „რად უდებ-ჰყავ და არა ჰბრძოდე ღელვათა!“ და ვითარმედ: „რად არა მიივლტოდე წინამდებარესა ნავთსაყუდელსა!“ (რომელ არიან წყალობანი ღმრთისანი).

რაჟამს აღადგინოს მტერმან ჩუენ ზედა კუეთებაჲ (92vI) ბილწთა გულისსიტყუათაჲ, ყუ(126vB)რთა კაცთასა შესლვად

* აქ, 138-ე ფურცლის შემდეგ D-ს აკლია ერთი ფურცელი.

1 ფარისეველისა I. 2 უუძლესთათჳს I. 3 იტყჳნ BI, იტყჳს DE. 4 იგმებებოდის DE. 5 ძჳრს C. 6 ღმერთო + ჩუენო C. 7 აღაშფუთნენ D.

(1) შდრ. ლუკა 18,11.

ვერ-შესაძლებელი, კუალად-იქცის სიტყუად ამას: „წარსწყმიდე ყოველი;[1] არცა ერთიღა არს შენდა სასოებაჲ ცხორებისაჲ!“ — ამას რაჲ იტყჳნ, ჰნებავნ ჩუენი დანთქმაჲ სასოწარკუეთილებითა.[2] ხოლო შენ ნუ ირწმუნებ მის მიერ თქუმულთა, რაჲთა არა სწყლა თჳსი სჳნიდისი და წარჰგზავნო სასოწარკუეთილებად, არამედ რაოდენ მათ სასოწარკუეთილებითა[3] დაამძიმონ სული,[4] ესოდენ ჩუენ[5] სასოებითა ყოფადთა კეთილთაჲთა აღუსუბუქოთ თავთა თჳსთა, მოკსენებითა ღმრთისა[6] წყალობათაჲთა, რაჲთა არა დაამძიმონ რაჲ წინააღმდგომთა, დაანთქან სული გულისსიტყუათა მიერ.

ვინაჲცა, რაჟამს[7] მათ გურქუან:[8] „რაჲსათჳს[9] წარსწყმიდე! ვერღარა ძალ-გიც ცხორებად!“ — ვთქუათ მათდა მიმართ: „ჩუენ გუაქუს ღმერთი მოწყალე და სულგრძელი; არა განვსწირავთ თავთა თჳსთა ცხორებასა, რამეთუ, რომელმან ბრძანა სამეოცდაათ შჳდგზის მიტევებაჲ მოყ(160rC)უსისაჲ, (1) ფრიად (691vE) უფროჲს მიუტევებს ცოდვათა მათთა, რომელთა დაუთმონ მაცხოვარებასა მისსა!“

ხოლო უკუეთუ დაეცნენ რაჲ იგინი, ამიერ-კერძო სხჳთ მირბიოდიან და თქუან: (114rK) „აჰა, გაქუს[10] ღმერთი მოწყალე და სულგრძელი და მიმტევებელი ცოდვათაჲ, რაჲსა არა უფროჲსად იკუმევთ[11] გემოვნებათა სოფლისათა? და მერმე შეინანოთ!“ — ვთქუათ მათდა მიმართ: „რომელ[12] ვყავთ, ვყავთ! ხოლო აწ წერილი რაჲ გჳწამებს უკუანაჲსკნელის[13] ჟამის ყოფასა, (2) რომლისაღა ჟამისა მიხედვითა უგულებელს-ვყოთ ცხორებაჲ თავთა თჳსთაჲ,[14] ბოროტისყოფად წინაშე უფლისა[15] ღმრთისა ჩუენისა!“

უკუეთუ ესრეთ მრავალღონედ ჰბრძოდი ეშმაკთა, ემსგავსო კაცსა, რომელი ზინ ხესა ქუეშე, რომელმან, რაჟამს ზედამოეტევნიან მას მძჳნვარენი მჴეცნი, აღისწრაფის სიმაღლედ ხისა, და მჴ(127rB)ეცთა ვერარაჲ ავნიან მას. ხედ შეგერაცხენ შიში

1 ყოველი BC] ყური DE. 2 სასოწარკუეთილებითა E. 3 სასოწარკუეთილებითა BCI, სასოწარკუეთილებად DE. 4 სული + ჩუენი E. 5 ესოდენ ჩუენ — E. 6 ღ˜ჲ I. 7 რაჟამს — E. 8 გრქან E, + რ˜ჟს C. 9 რაჲსათჳს — BEI. 10 გაქუს BCI, აქუს E. 11 იკმევთ E. 12 რომელი I. 13 უკუანაჲსკნელისა I. 14 თჳსთა E. 15 ო˜ჲ I.

(1) მათე 18,22. (2) იხ. I იოანე 2,18.

ღმრთისაჲ, და იყოს მადლი ღმრთისაჲ თანამოქმედ შენ(162rH)და[1] ყოველსავე შინა, ვიდრეცა ხჳდოდი, და დააკუეთნეს მტერნი შენნი ქუეშე[2] ფერჴთა შენთა.

ესრეთ უჴმს მორწმუნეთა სლვაჲ აწინდელსა ამას საწუთოსა, რაჲთა, უკუეთუ შეგუემთხჳოს ჩუენ სიხარული, გინა წარმა(93rI)რთებითა, გინა მადლთა მიერ, მოველოდით, ვითარმედ არა შორს არს მწუხარებაჲ. ხოლო უკუეთუ გუეკუეთოს ჩუენ მწუხარებაჲ, არა განვიწირნეთ, არამედ მოველოდით სიხარულსა, მახლობელ ჩუენსა[3] ყოფადსა. მოვიხუნეთ სახედ ნავით მავალნი ზღუასა,[4] (692rE) რომელნი-იგი ზედააღდგომასა შინა ქართა და ზამთრისა მძაფრისასა[5] არა განსწირვენ თავთა თჳსთა ცხორებასა, არამედ წინა-აღუდგებიან[6] ღელვათა, მოლოდებითა ჰაერკეთილობისაჲთა, და კუალად, მიმღებელნი მყუდროებისანი მოელიან ღელვასა. ვინაჲ (160vC) მარადის ფრთხილ არიან, ნუუკუე მყის იქმნეს რაჲ ზედააღდგომაჲ ქართაჲ, პოვნეს იგინი განუმზადებელად და დაანთქნეს ზღუასა შინა.

ესრეთ ჩუენ გჳჴმს განცდით მოლოდებაჲ ორისაჲვე, რამეთუ რაჟამს მოიწიოს მოლოდებული, არა უცხო უჩნს შემწყნარებელსა, რამეთუ არა ეპოების განუმზადებელად. ვინაჲცა მოწევნასა ჩუენ ზედა ჭირისა ანუ იწროებისასა, მოველოდით განსუენებასა და შეწევნასა, ღმრთისა[7] მიერ მოვლინებულსა ჩუენ ზედა, რაჲთა არა, დაყოვნდეს რაჲ ჭირი, ვითარცა არაოდეს ყოფილთა[8] ცხორებისა სასოებისაჲთა, შექმნას მან ჩუენ შორის სიკუდილი. ეგრეთვე სიხარულისა მოწევნასა ჩუენ ზედა, ჭირსა მოველოდით, რაჲთა არა გარდარეულითა სიხარულითა დაგუავიწყდეს გლოვაჲ.

უკუეთუ თანალმობით მიხჳდე სწავლად ძმისა, პირველ უბნობადმდე[9] მისსა, არქუ გულისსიტყუასა შენსა: „უკუეთუ არა გისმინოს, ნუ განჰრისხნები, ნუცა აღშფოთნები, (127vB) რაჲთა არა სავნებელად გარდაგექცეს მოშრომაჲ ესე, და ძმასა დასდვა

1 ~ თანამოქმედ შენდა იყოს მადლი ღმრთისაჲ H. 2 ქ˜შწ H. 3 ჩუენდა CE. 4 ~ მავალნი ზღუასა ნავითა E. 5 მძლაფრისასა E. 6 წინა-აღუდგებიან BCI, წინა-ღუდგიან E. 7 ღ˜ჲ EI. 8 ყოფითა C. არაოდეს ყოფილთა B ~ არა ყოფილთა ოდეს E. 9 უბნობადმდე BCI, უბნობად E.

მიზეზი. აჰა მოსრულ ხარ; უკუეთუ ისმინოს შენი, მადლი ღმერთსა! ხოლო უკუეთუ ვერ გულსავსე (692vE) იყოს კაცი ესე რწმუნებად შენ მიერ თქუმულთა, ნუ განჰრისხნ(162vH)ები, რაჲთა[1] თანალმობისა და რისხვისა დაყენებისა (114vK) სასყიდელი ზოგად და მზად მიიღო ღმრთისაგან, ვითარცა სახელისა მისისათჳს მოქმედმან ამისმან".

საყუარელო, ზეცისა საუნჯისა სურვიელ ხარ, და ღირს ყოფაჲ ღმრთისაჲ აღგი(93vI)რჩევიეს. ისმინე მეტყუელისაჲ: „უკუეთუ გნებავს (139rD) სრულ ყოფაჲ, წარვედ, განყიდე ნაქონები შენი და მიეც გლახაკთა და გაქუნდეს საუნჯე ცათა შინა. და მოვედ და შემომიდეგ მე", (1) და კუალად: „რომელსა უყუარდეს მამაჲ ანუ დედაჲ უფროჲს ჩემსა,[2] არა არს (161rC) ჩემდა ღირს, და რომელმან არა აღიღოს ჯუარი თჳსი და შემომოდგეს მე, არა არს ჩემდა ღირს". (2) ვინაჲცა თჳნიერ ჯუარისა ტჳრთვისა შეუძლებელ არს შედგომაჲ[3] უფლისაჲ, რამეთუ შემდგომად თქუმისა, — „წარვედ, განყიდე მონაგები შენი და მიეც გლახაკთა, და გაქუნდეს საუნჯე ცათა შინა", (3) — ზედა-დაჰრთო[4] და ჰრქუა:[5] „და მოვედ და შემომიდეგ მე!" რამეთუ არა, რაჟამს ჰრქუა: „გაქუნდეს საუნჯე ცათა შინა", ზედა-დაჰრთო: „ამიერითგან დაიძინე და განისუენე"; არამედ ჰრქუა: „მოვედ და შემომიდეგ მე". (4) ნუ ხოლო განშორებასა კმა-იყოფ, არამედ შემდგომთაცა შრომათა მიმართ გამოცდილ იყავ, რამეთუ მიერითგან უმრავლეს არს წყობაჲ[6] და ღუაწლი წინააღმდგომისა[7] მიმართ, რომელმან უკუეთუ რაჲთ უძლოს შეძრვად გულისსიტყუაჲ შენი ზეციერისა ზრახვისაგან, უკუანაჲსკნელსა უძჯრეს ჰყოფს პირველისა, და გარწმუნებს, რაჲთა, რომელ-ი(693vE)გი უხუებით განაბნიენ, აწ მათგანსა უუნდოესსა დაუყენებელად მოიგებდე, და რაჲთა შჯულიერისა[8] ქორწინებისა უარმყოფელი მრუშებისა ბრალსა შთაგაგდოს, და ბილწებისა ტრ(128rB)ფიალ-ყოფად გასწრაფებნ. ვინაჲცა ფრიადი სიფრთხილე საჭმარ არს, ვიდრე-

1 რამეთუ CEHI. 2 ჩ˜ა E. 3 შედგომა I. 4 დაჰრთო — C. 5 ჰრქუა B, თქუა + ამიერითგან დაიძინეთ E. 6 წყალობაჲ E. 7 წინაამღდგ˜მისა D. 8 სჯულიერისა E.

(1) მათე 19,21; მარკ. 10,21; ლუკა 18,22. (2) მათე 10,37-38. (3) მათე 19,21. (4) მათე 19,21; მარკ. 10,21; ლუკა 18,22.

მდის განვიდეთ ჴორცთაგან, რომელ არს აქაჲ ესე ასპარეზი ჴორცთაჲ ღუაწლთა მიმართ.[1]

საყუარელო, უკუეთუ ჰმკჳდრობდე შესაკრებელსა მოღუაწეთა ძმათასა და გთნავს მათ თანა ყოფაჲ მონებად უფლისა,[2] იქმენ მდაბალ ყოველსა შინა, რაჲთა უბადრუკისა და გლახაკებრისა ცხორებისაგანცა მოსრულნი განსწავლნეს კეთილად-ქცევამან[3] შენმან მისვე სახისა მიმართ, და აღადგინნენ მათ სულნი მათნი წარსამართებელად სათნოებისა, და რაჟამს გჳბრძანონ[4] ჩუენ წინამძღუართა თანა-წარყოლაჲ ძმათაჲ საქმედ, წადიერებითმცა (161vC) მივრბით.

ხოლო (163rH) გნებავს თუ თქუმად — „ჴორცნი ჩემნი არა თავს-იდებენ ეგოდენსა შრომასა, ვითარ მდაბიოთანი“,[5] — ცხად არს ესე, ვითარმედ ყოველთა ვერ ძალ-უც სწორისა სიმძიმისა ტჳრთვაჲ, ხოლო მორ(94rI)ჩილ ყოფაჲ და კეთილ-მომკი(139vD)თხველ და კეთილ-ცნობაობაჲ ყოველთადა მიცემულ არს შეძლებად. აჩუენე ჭეშმარიტებითი წადიერებაჲ, და უეჭველად[6] აღგისუბუქონ სიმძიმე შენი მხედველთა უძლურებისა შენისათა. გარნა ნუ უტევებ მათ სრულიად[7] ა(693vE)ღსუბუქებად შენგან სიმძიმესა, არამედ ჰლოცევდ მათ და არქუ: „მეცა თქუენ თანა მინებს ქონებაჲ ნაწილისაჲ! და მათ თანა დაშურებოდე ძალისაებრ, რომელი მიგმადლა შენ ღმერთმან“.

რამეთუ (115rK) გულთმეცნიერმან ღმერთმან, რომელმან შემქმნნა ჩუენ და მოგუცა სული ცხორებისაჲ, უწყის თითოეულისაჲ, ვითარიცა ძალი მიუცემიეს.

ხოლო უკუეთუ შემდგომად სოფლით გამოსლვისა წინააღმდგომსა მცნებათა მისთასა ვიქმოდით, ამაოება[8] იქმნების საქმე გამოსლვისა ჩუენისაჲ.

ნუმცა მოვალს მტერი და დასთესავს სურვილსა გარდასრულთა საქმეთასა გონებასა შინა შენსა. ნუცაღა ყოვლად თავსიდებ თანაზრახვასა ესევითართა მათ გულისსიტყუათასა, რამეთუ

---

1 ჴორცთაჲ ღუაწლთა მიმართ DE] ღუაწლთაჲ BCI. 2 ო˜ჲ E. 3 კეთილმან ქცევამან I. 4 გჳბრძანონ BI, გჳბრძანოს DE. 5 მდაბლიოთანი DE. 6 უეჭუწლად D. 7 სრულიად] მ˜დის C (ამ სიტყვას თავზე უზის დაეჭვების გამომხატველი მრავალწერტილი). 8 ამაოებაჲ I.

ჴსენებაჲ გარდასრულთა საქმეთაჲ სიმაღლესა ცნობისასა (128vB) შობს, პირუტყუებრ მომჴსენებელთა მათთა თანა. ხოლო რაჟამს არა აქუნდეს ადგილი, რაჲთა სიმაღლე იგი ცნობისაჲ საქმით ქმნას შენ შორის, მაშინ ჰავჩუეულებისა ცნობასა მოგცემს. უწყია, თუ რაჲ არს ჰავჩუეულებაჲ? — ვნებაჲ ბოროტი, რომელი უფალმან განაქარვენ, რამეთუ მისი არს დიდებაჲ უკუნითი-უკუნისამდე, ამენ.[1]

1 ამინ BD, ა˜ნ I.

მისივე, მოთმინებისათჳს და ჟამთა აღსასრულისათჳს და მეორედ (162rC) მოსლვისათჳს ქრისტჱსისა[1]

ბრწყინვალე არს ცხორებაჲ მართალთაჲ; ხოლო ვითარ განბრწყინდების? — არამედ მოთმინებისა მიერ! ესე შეიყუარე, მონაზონო, ვითარცა დედაჲ სიმჯნისაჲ, რამეთუ (694rE) მეფსალმუნე[2] გუასწავებს და იტყჳს: „დაუთმე უფალსა, დაიცვენ გზანი მისნი“. (1) ხოლო პავლე გიჩუენებს, ვითარ მოიგო სათნოებაჲ; გიბრძანებს და იტყჳს: „ჭირი მოთმინებასა შეიქმს. ამით რაჲ იღუწიდე,[3] ჰპოო წყაროჲ კეთილთაჲ — სასოებაჲ, ხოლო სასოებაჲ არა არცხუენს“. (2)

დაემორჩილე უკუე უფალსა და ევედრე მას და ამით ჰპოო შემდგომიცა, რომელ არს, მოგცნეს ყოველნი თხოვანი გულისა შენისანი. რაჲ არს ამისსა უსა(94rI)ნატრელეს, — მოგებაჲ ესევითარისა მეუფისა,[4] სასმენელთაჲ მოწყალედ მსმენელად! ვისმცა არა უნდა განღებულად ქონებად და მორჩილ თჳსსა ყოფად სას(140rD)მენელთა მსაჯულისათა!

მუშაკ სათნოებისა ხარ, ძმაო; მოგიმიზდა[5] შენ ქრისტემან, ძმაო, სასძლოჲსათჳს მისისა, მოქმედებითა ვენაჯისა მისისაჲთა. ვიდრე ჟამი გაქუს-ღა, იქმოდე კეთილსა. ისმინე პავლესი, მეტყუელისაჲ: „რომელიცა სთესოს კაცმან, იგიცა მოიმკოს“. (3) სთესევდ სულსა შინა, რაჲთა მოიმკო ცხორებაჲ საუკუნოჲ. რამეთუ, „რომელი სთესვიდეს ჯორცთა შინა, — თქუმულ არს, — ჯორცთაგანვე მოიმკოს ხრწნილებაჲ“. (4) და კუალად: „სთესევდით თავთა თჳსთათჳს სიმართლედ, რაჲთა მოისთულოთ[6] ნაყოფი ცხორებისაჲ. (5)

ნუ სულმოკლე ხარ შრომად წინაჲთვე ხედვითა (85rB) სასოებისაჲთა, რამეთუ სადა ღუაწლნი, მუნ გჳრჯნიცა. (6) ამათითა მიხედვითა სცხებდ თავსა თჳსსა მოთმინებისა მიერ, მარადის უკმობდ თავსა შენსა: „მჯნე იყავნ და განძლიერდინ გული

1 ქ˜სისა C, ქ˜სსა BI, + გუაკურთხენ, მამაო BCI. 2 მეფსალმონე D. 3 იღჳწიდე D. 4 მ˜ფისა I. 5 მოგიმიზდა B, მოგიმზადა DE. 6 მოისთლოთ CDE.

(1) ფს. 36,34. (2) რომ. 5,3-5. (3) გალატ. 6,7. (4) გალატ. 6,8. (5) იქვე. (6) II ტიმ. 2,5.

შენი და დაუთმე უფალსა“. (1) და (694vE) კუალად: „განჰმზადენ განსავალად საქმენი შენნი და მომზადებულ იყავ აგა(162vC)რაკად. აგარაკ არს სოფელი ესე. მიიღე კეთილად ორ-თოჯად ახალი და ძველი აღთქუმაჲ, განწმიდე ყანობირი შენი ეკალთაგან მარხვითა, ლოცვითა, მღჳძარებითა. უკუეთუ გაქუნდეს ღობე, არა შემოვიდეს შენდა მჯეცი (ეშმაკსა ვიტყჳ); ვითარცა კეთილი სავენაჯე[1] მოიშრომე სული შენი, და ვითარცა-იგი მცველნი ვენაჯებისანი ტყუელვენ ჯელითა და ჯმობენ ჯმითა, და ესრეთ ბგერებითა აყენებენ მომზირალთა, ეგრეთვე შენცა ჯმობდ ლოცვით, ღაღადებდ[2] ფსალმუნებით,[3] და სდევნნე მზაკუვარნი[4] მჯეცნი და მელნი, რომელ არიან ეშმაკნი, რომელთათჳს იტყჳს წერილი: „იპყართ თავთა თჳსთად მცირები მელები“, (2) და შემდგომი.

ყოვლადვე ეკრძალებოდე მტერსა, უკუეთუ ესროდის გულსა შენსა გულისთქუმითა უჯეროჲთა, უკუეთუ შურდლვიდეს[5] სულსა შენსა შთაგდებითა ბილწთა გულისსიტუყუათაჲთა, წინა-აღუდგინე მას ფარი სარწმუნოებისაჲ, დაიდგ ჩაფხუტი სასოებისაჲ, იჯა-(95rI)დე მახჳლი სულისაჲ, რომელ არს სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, (3) და ესრეთ შეჭურვილი მტერსა ზედა, მოთმინე იყავ, და ნუ სულმოკლე ხარ ბრძოლასა შინა, არამედ განიფრთხვე ყოველსა შინა და თქუ, ვითარმედ: „არა უმეცარ ვართ სივერაგეთა მისთა“.

„გიხაროდენ მარადის, — ვითარცა წერილ არს, — სიმდაბლე თქუენი ცხად იყავნ ყოველთა მიმართ კაცთა“. (4) შიში ღმრთისაჲ განაბრწყინვებდინ გულსა (695rE) შენსა. ნუ იქმნები მჯედარ ფარის -დამგდებ, (140vD) ნუცა მოშიშ და მცონარ მუშაკ; ნუ ევლტი გჳრგჳნთა. საწუთოჲ მცირე არს, ხოლო საშჯელი[6] გრძელ. ამისსა მიმართ ხედევდ, ჰ მონაზონო, (85vB) მჯნე იყავნ და განძლიერდინ გული შენი და დაუთმე[7] უფალსა. (5) ემსგავსე დავითს და ერთისა ქვისა ტყორცებითა[8] დააკუეთე წინააღმდგომი. (163rC) მდგომარე არიან ანგელოზნი მხედველად ცხორებისა შენისა, რამეთუ თეატრო-ქმნილ ხარ ანგელოზთა და კაცთა. (6)

---

1 კეთილი სავენაჯე BCI, კეთილი-სავენაჯისა D. 2 ღაღადებად DE. 3 ფსალმონებით D. 4 მზაკუარნი I. 5 შურლდვიდეს B. 6 სასჯელი DE. 7 დაუთმენ DE. 8 ტყურცებითა D.

(1) ფს. 26,14. (2) ქებაჲ ქებათაჲ 2,15. (3) იხ. ეფეს. 6,14-17. (4) ფილიპ. 4,4-5. (5) ფს. 26,14. (6) I კორ. 4,9.

უკუეთუ გიხილონ შენ მძლედ წარმართებასა შინა, უხარის, ხოლო უკუეთუ ძლეულად, — მჭმუნვარენი განგეშორებიან, რამეთუ ვერ თავს-იდებ,[1] ხოლო ეშმაკნი გუეცინიან.

იკადე უკუე[2] მახჯლისა წილ შიში ღმრთისაჲ, რამეთუ შიში ღმრთისაჲ[3] ვითარცა[4] მახჯლი ორპირი არს, დამჭრელ[5] ყოვლისა გულისთქუმისა[6] მავნებელისა. მარადის გონებასა შინა[7] იპყარ შიში ღმრთისაჲ, მოკსენებითა უკუანაჲსკნელისა მის საშინელისა ჟამისაჲთა. რაჟამს ცანი მკურვალებითა დაიკსნნენ,[8] ხოლო ქუეყანაჲ და ყოველნი მას შინა საქმენი დაიწუნენ, (1) რაჟამს ვარსკულავნი ფურცლებრ[9] დამოცჯოდიან, მზე და მთოვარე დაბნელდენ და არა გამოსცენ ნათელი თჳსი, (2) რაჟამს გამოჩნდეს ძე ღმრთისაჲ და გარდამოკდეს ზეცით ქუეყანად, და ძალნი ცათანი შეიძრნენ, რაჟამს ანგელოზნი მიმორბიოდიან და კმანი საყჳრთანი მოიწეოდიან. ცეცხლი წინაშე მისსა მგზებარე ვიდოდის წარრღუნად სოფლისა, გარემოჲს მისსა ნიავქარი ფრიად, ძრვანი საშინელნი და მეხისტეხანი, რომელნი არაოდეს ყოფილ იყვნენ, არცა ყოფად იყვნენ[10] ვიდრე მუნ (695vE) დღედმდე, ვიდრემდის თჳთ იგიცა[11] ძალნი ცათანი ძრწოლამან შეიპყრნეს. (95vI)

მაშინ ვითართაჲ ჯერ-არს ყოფაჲ ჩუენი, ძმანო ჩემნო! რომელმან შიშმან, რომელმან ძრწოლამან მომიცვნეს ჩუენ! მოიგონებდ, ძმაო, ისრაელსა[12] უდაბნოსა ზედა, რამეთუ ვერ უძლებდეს ტჳრთვად ნისლსა და ალმურსა და კმასა საყჳრთასა, და კმასა მისსა, რომელი იტყოდა შორის ცეცხლისა. არამედ ისწრაფეს, რაჲთა არა შეეძინოს მათ[13] სიტყუაჲ, რამეთუ ვერ იტჳრთვიდეს ჭეშმარიტებით გამოცხადებასა მას; (129rB) დაღათუ არა რისხვით გარდამოკდა, არცა მკსინვარედ (163vC) იტყოდა მათდა მიმართ, არამედ ნუგეშინისცემით გულსავსე ჰყოფდა მათ, ვითარმედ არს მათ თანა ღმერთი.

---

1 თავს-იდებენ CI, თავს-იდებ BDE. 2 უკუწ C. 3 რამეთუ შიში ღმრთისაჲ — C. 4 ვითარცა — BDE. 5 დამჭრელ BCI, დამჭირველ DE. 6 გულისთქუმულისა C. 7 შინა BCI, შენსა DE. 8 დაიკსნენ DEI. 9 ფურცელებრ I. 10 იყვნენ BDE, არიან CI. 11 იგიცა BCI, იგინიცა DE. 12 იწ˜ლსა BCDI. 13 მათ BI, მას DE.

(1) იხ. II პეტრე 3,12. (2) მათე 24,29.

ისმინე, ძმაო ჩემო, უკუეთუ ნუგე(141rD)შინისცემითსა[1] მას გარდამოსლვასა მისსა ვერ უძლეს კაცთა ტჳრთვად, რაჟამს არცა ცანი შეწუვით დაიკჳსნნეს, არცა ქუეყანაჲ და მას-შინანი დაიწუნეს,[2] არცა[3] საყჳრნი კმობდეს ესრეთ, ვითარ-იგი ეგულებ-ის საყჳრსა მას კმობად და განღჳძებად ყოველთა საუკუნითგან დაძინებულთა, არცა ცეცხლი წარჰრღუნიდა ყოველსა სოფელსა და არცა რაჲ სხუაჲ ყოფადთა შიშთგანი იქმნა, და ვერვე უძლეს ტჳრთვად, რაჲ-მე ვყოთ, რაჟამს გარდამოკდეს გულისწყრომითა და რისხვითა მოუთმენელითა, და დაჯდეს საყდართა დიდებისა თჳსისათა და მოუწოდოს ქუეყანასა აღმოსავალითგან მზისაჲთ და[4] ვიდრე დასავალადმდე, და ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათა განკითხვად ერისა თჳსისა და მიგებად თითოეულისა[5] საქმეთა მისთაებრ. (1)

ვაიმე, ვაიმე, ვითართაჲ ჯერ-არს ყოფაჲ ჩუენი მაშინ, რა-ჟამს წარ(696rE)ვდგეთ შიშუელნი და ქედდადრეკილნი, (2) გუე-გულებოდის რაჲ შეყვანებულ ყოფაჲ საყდარსა მას წინაშე საშინელსა! ვაიმე, ვაიმე, სადა იყოს მაშინ სიკეთე მტყუვარი და ურგები, ანუ სადა სიმკნე გუამთაჲ! სადა იყოს ვნებულ-გე-მოვნებაჲ კაცთაჲ; სადა კადნიერებაჲ ურცხჳნოჲ[6] და უკრძა-ლველი; სადა[7] შუენიერებაჲ სამოსელთაჲ; სადა გემოვნებაჲ ცოდ-ვისაჲ, ჭეშმარიტად არაწმიდაჲ; სადა იყვნენ წულთა სკორისა გემოვნებად შემრაცხელნი; მაშინ სადა იყვნენ სატანჯველისა ცოდვილთაჲსა შეურაცხისმყოფე(96rI)ლნი; სადა რომელნი ებ-ნითა და მგოსნებითა ღჳნოსა სუმიდეს და საქმეთა* უფლისათა[8] არა მიხედვიდეს!

მუნ სადა იყოს უგულებელსმყოფელობაჲ ულმრთოე(129vB)ბით და ბილწებით ცხორებულთაჲ; ანუ სადა შუებაჲ და ნუკვებაჲ! ყოველნივე წარკდეს, და ვითარცა უძლური ჰაერი, დაიკჳსნნეს! მუნ სადა იყოს ვეცხლისმოყუარებაჲ და მონაგებთა ტრფიალე-ბაჲ, სადა კაცთმოძულე ამპარტავანებაჲ,[9] ყოველთა მომძაგებე-

* აქ C ხელნაწერს ერთი ფურცელი აკლია (163-164 ფფ. შორის).

1 ნუგეშინისცემითსა BCI, ნუგეშინისმცემელსა DE. 2 დაიწუნეს BCD, დაიწუვნეს E. 3 არა I. 4 და – I. 5 თითუეულისა B, თჳთეულისა DE. 6 ურცხჳნო I. 7 სადა] და I. 8 ო˜ჲთა I. 9 ამპარტავნებაჲ DEI.

(1) მათე 16,27. (2) შდრ. ებრ. 4,13.

ლი, და მხოლოდ თავისა თჳსისა ყოფად რადმე მგონებელი! მაშინ სადა იყოს ამაოჲ და ცუდი[1] დიდებაჲ; სადა მძულვარებაჲ,[2] სადა მეფე, სადა მთავარი, სადა წინამძღუარი, სადა ჴელმწიფების-ქუეშენი; სადა რომელნი გოდლოოდეს[3] სიმრავლესა ზედა სიმდიდრისასა და ღმერთსა შეურაცხ-ჰყოფდეს!

მაშინ იხილონ ესრეთ შეეშინოს, შეშფოთნენ, შეიძრნენ; ძრწ(141vD)ოლამან შეიპყრნეს იგინი; მუნ სალმობაჲ, ვითარცა შობადისაჲ, ქარითა მაიძულებელითა შეიმუსრნენ. (1) მაშინ სადა (696vE) იყოს სიბრძნე ბრძენთაჲ, სადა ამაონი სივერაგენი მათნი; შეძრწუნდეს, შეირყინეს, ვითარცა მთრვალი,[4] და ყოველი სიბრძნე მათი დაინთქა! მაშინ სადა იყოს ბრძენი, სადა მწიგნობარი, სადა გამომეძიებელი სოფლისა ამის ამაოჲსაჲ! (2)

ძმაო ჩემო, გულისჴმაჲ-ყავ-ღა,[5] ვითართა გჳღირს ჩუენ მაშინ ყოფაჲ წმიდითა ქცევითა, რაჟამს თითოეულისათჳს,[6] რომელ ვყავთ, სიტყუასა მივსცემდეთ, რამეთუ ვიდრე უქმისა სიტყჳსამდეცა,[7] სიტყუაჲ მივსცეთ მართალსა მსაჯულსა! ვითართა გჳჴმს ჩუენ მაშინ ყოფაჲ, რაჲთა ვპოოთ წინაშე მისსა მადლი ჟამსა მას! რომელმან სიხარულმან შემიწყნარნეს ჩუენ, დადგინებულნი მარჯუენით მეუფისა, რაჟამს მოგჳკითხვიდენ ჩუენ მართალნი! მუნ მოგიკითხვიდეს შენ აბრაჰამ და ისაკ[8] და იაკობ, მოსე, ნოე, დავით, და სხუანი წინაჲსწარმეტყუელნი, მოციქულნი და მოწამენი და ყოველნი წმიდანი, ღმრთისა[9] სათნო-ყოფილნი ცხორებისა შინა ჴორცთა მათთასა, და რაოდენთათჳს გესმის აქა, და დაგიკჳრდების ცხორებაჲ მათი,[10] და აწვე გინდა ხილვაჲ მათი, იგინი (130rB) მუნ მოვიდენ შენდა მიმართ[11] და შეტკბებით მოგიკით(96vI)ხვიდენ შენ, მოხარულნი ცხორებასა ზედა შენსა!

ვითართაჲ ჯერ-არს მაშინ ყოფაჲ ჩუენი, ანუ რაბამ სიხარული იგი გამოუთქუმელი, რაჟამს ჰრქუას მეუფემან[12] მარჯუენითთა მხიარულებით: „მოვედით, კურთხეულნო მამისა ჩემისანო, და

1 ცუდ D. 2 მძლავრებაჲ BI, მძულვარებაჲ DE. 3 გოდლოოდეს BDI, გოდლოობდეს E. 4 მთრვალნი I. 5 გულისჴ˜ჲ-ყავ-ღა EI. 6 თჳთოეულისათჳს DE. 7 ~ უჴმისამდეცა სიტყჳსა DE. 8 ისააკ DE. 9 ღ˜ჲ E. 10 მათი – DE. 11 მ˜რთ I. 12 მფ˜წმ˜ნ DI.

(1) შდრ. I თეს. 5,3. (2) შდრ. I კორ. 1,20.

დაიმკჳდრეთ განმზადებული თქუენთჳს სასუფეველი პირველ სოფლის[1] დაბადებითგან!“ (1) მაშინ, ძმაო ჩემო, მიიღო მეფობაჲ შუენიერებისაჲ და შარავანდედი[2] სიკეთისაჲ ჴელისაგან უფლისა,[3] და მიერითგან ქრისტეს თანა ჰმეუფებდე[4] და (697rE) დაიმკჳდრნე კეთილნი იგი, რომელნი განუმზადნა ღმერთმან მოყუარეთა თჳსთა, (2) და მიერითგან უზრუნველ იყო, არღარა მოშიში[5] არცა ერთითა შიშითა.

გულისჴმა-ყავ,[6] ძმაო, რაბამ არს მეფობაჲ ცათა შინა და მეფობაჲ ქრისტეს თანა! რაოდენ ხილვაჲ პირისა მისისაჲ მარადის! რაბამ მნათობად ქონებაჲ მისი, რამეთუ მაშინ არღარა იყოს შენდა მზჱ[7] ნათელ დღისა, ვითარცა იტყჳს ესაია, არცა აღმოსავალი მთოვარისაჲ განგანათლებდეს შენ ღამე, არამედ იყოს უფალი ნათელ შენდა საუკუნო, და ღმერთი — დიდება[8] შენდა. (3)

აჰა, ძმაო, გასმიეს, ვითარი დიდებაჲ (142rD) მიელის მოშიშთა უფლისათა[9] და დამცველთა მცნებათა მისთასა! ამიერითგან მოიჴსენე ცოდვილთაჲცა წარწყმედაჲ; რაჟამს შეიყვანებოდინ სამშჯავროდ[10] საშინელად; რომელი სირცხჳლი მოიცავს მათ, წინაშე მართლისა მის მსაჯულისა, რაჟამს არა აქუნდეს სიტყუაჲ სიტყჳსგებისაჲ; რაბამი კდემაჲ ეწიოს უბადრუკთა მათ, განისხმოდიან რაჲ მარცხენით მეუფისა! რომელი ბნელი დაეცეს მათ ზედა, რაჟამს იტყოდის[11] მათდა მიმართ რისხვითა მისითა და გულისწყრომითა მისითა შეაძრწუნნეს იგინი, (4) რაჟამს ჰრქუას: „წარვედით (164rC) ჩემგან, დაწყეულნო, ცეცხლსა საუკუნესა, განმზადებულსა ეშმაკისათჳს და ანგელოზთა მისთათჳს“. (5)

ვაჲმე, ვაჲმე, ვითარი კილოჲ იცვალონ გოდებით მტირალთა,[12] წარისხმოდინ[13] რაჲ ტანჯვად დაუსრულებელთა საუკუნეთა! ვაჲმე, რაბამ (130vB) არს ადგილი ტირილისაჲ და კბილთ-ღრჭენისაჲ, ტარტაროზ წოდებული იგი, რომლი(697vE)საგან

1 სოფლით D. 2 შარავანდი B. 3 ო˜ჲ EI. 4 ჰმეფობდე BI, ჰმეუფებდე DE. 5 მოშიშ I. 6 გულისჴ˜ჲ-ყავ EI. 7 მზჱ B, მზე DEI. 8 დ˜ბჲ I. 9 ო˜ისათაჲ D. 10 სამსჯავროდ DE. 11 ეტყოდის D. 12 მტირალთაჲ E; + გოდებდენ და DE. 13 წარისხმოდიან C.

(1) მათე 25,34. (2) შდრ. I კორ. 2,9. (3) ეს. 60,19. (4) ფს. 2,5. (5) მათე 25,41.

თჳთ იგიცა ეშმაკი ძრწის-ვე! ვაჲმე, ვითარი არს გეჰენიაჲ[1] ცეცხლისაჲ! ვაჲმე, რაჲ[2] არს დაუძინებელი და წამლ(97rI)იანი მატლი! ვაჲმე, რაბამ ძნელ არს ბნელი იგი გარესკნელი! ვაჲმე, რაჲ-მე იყვნენ ანგელოზნი იგი სატანჯველთ-ზედანი[3] უწყალონი და ულმობელნი, მაყუედრებელნი და მძაფრიად მტანჯველნი!

მაშინ ტანჯულნი იგი ღაღადებდენ მოწლედ, და არა იყოს მაცხოვარ, უფლისა[4] მიმართ, და არა ისმინოს მათი. და მაშინ ცნან, ვითარმედ ამაოდ წარუკდა მათ ყოველივე ამის საწუთოჲსაჲ, და რომელი აქა ტკბილ ეგონა, მუნ ნავღლისა და გესლისა უმწარეს ეპოოს!

მაშინ სადა იყოს ცუდსახელი გემოჲ ცოდვისაჲ, რამეთუ სხუაჲ გემოვნებაჲ არა არს, თჳნიერ შიში უფლისაჲ და შეყუარებაჲ მისი ყოვლითა გულითა. ესე არს ჭეშმარიტი სიტკბოებაჲ, ჭეშმარიტად ესე, ვითარცა ცმელითა და სიპოხითა აღავსებს გულსა. (1)

მაშინ აბრალონ თავსა თჳსსა და საქმეთა თჳსთა, რომელ ქმნნეს, და აღიარონ, ვითარმედ: „მართალ არს მშჯავრი[5] ღმრთისაჲ, რამეთუ გუესმოდა მისი და არა მოვიქეცით ბოროტთაგან საქმეთა ჩუენთა!“ გარნა ვერარაჲ ირგონ ამისითა თქუმითა.

ვინაჲცა, ძმაო ჩემო, განიფრთხვე განკრძალულად და მარადის მოსწრაფედ შემშჭუალულ[6] იყავ კითხვასა საღმრთოთა წერილთასა, რაჲთა მათ გასწაონ შენ, ვითარ ჯერ-არს ლტოლვაჲ მახე(142vD)თაგან მტერისათა და მიწევნად ცხორებად საუკუნოდ, რამეთუ შემოჰკრებს კითხვაჲ წმიდათა წერილთაჲ, (164vC) ჭეშმარიტითა გულითა ქმნული.[7] ამისთჳს, ძმაო ჩემ(698rE)ო, ნუ უგულებელს-ჰყოფ სულსა შენსა, არამედ შეექეც ლოცვასა და კითხვასა,[8] რაჲთა განათლდეს გონებაჲ შენი. და იქმნეს[9] სრულ და სავსე, და არარაჲთ ნაკლულევან. (131rB)

სხუანი იქადიან თანამზრახვალობასა დიდ-დიდთასა, ხოლო შენ იქადოდე წინაშე საყდრისა ქრისტჱსისა[10] და ანგელოზთა

1 გეჰჱნიაჲ B. 2 რაჲ BI, რომელი DE. 3 მძ[...]ველთ-ზედანი C + და C. 4 ო˜ჲ EI. 5 მსჯავრი DEI. 6 შემსჭუალულ DEI. 7 ქმნ˜ლი D, ქმნილი I. 8 კითხვასა და ლოცვასა BCI ∾ ლოცვასა და კითხვასა DE. 9 იქმნეს BDE, იქმნე I. 10 ქ˜სისა C.

(1) შდრ. ფს. 62,6.

ღმრთისათა, თანაზრახვითა სულისა წმიდისაჲთა, წმიდათა წერილთა მიერ. რამეთუ სული წმიდაჲ არს, რომელი იტყჳს მათ მიერ.

ისწრაფე უკუე[1] თანამზრახვალობად მათდა და მოთმინებად ლოცვათა შინა. რამეთუ რაოდენგზისცა ჰზრახვიდე ღმერთსა მათ მიერ, ესოდენ განწმდებიან სული[2] და ჴორცნი და სამშჳნველი შენი.

დაღათუ შექცეულ იყვნენ ჴელნი, ილოცევდ გონებითა, რამეთუ ნეტარიცა ანნა, დედაჲ წინაჲსწარმეტყველისა (97vI) სამოელისი,[3] ილოცვიდა, და ჴმაჲ მისი არა ისმოდა, გარნა მხოლოდ ბაგენი მისნი იძრვოდეს, ხოლო ლოცვაჲ მისი შევიდა ყურთა უფლისა საბაოთისათა, და მიეცა მას თხოვაჲ მისი. (1) ვინაჲცა,[4] ძმაო ჩემო, დაღათუ არა სცალდეს ჴელთა შენთა, ილოცევდი-ვე გონებითა, რამეთუ მდუმარეთაჲცა ესმის ღმერთსა. ხოლო უკუეთუ არა იცი კითხვაჲ, მოეკიდე მკითხველსა, რამეთუ წერილ არს: „უკუეთუ იხილო კაცი გულისჴმისმყოფელი, აღიმსთობდ[5] მისსა მიმართ და წყირთლთა კარისა მისისათა სტკებნიდინ ფერჴი შენი“. რამეთუ ესე სიტყუაჲ შეეტყუების, ძმაო, არა ხოლო მკითხველთა, არამედ არამკითხველთაცა, რამეთუ მრავალ არიან, რომელნი იკითხვენ და ვ(698vE)ერარას სცნობენ, რასაიგი იკითხვენ.

იხილე უკუე, მონაზონო, ნუ უდებ-ჰყოფ მადლსა, მოცემულსა შენდა ქრისტეს მიერ, არამედ ეძიებდ და ჰპოო,[6] ვითარ სათნო-ეყო მას, რაჲთა მიემთხჳო ნეტარებასა წმიდათასა, რამეთუ წერილ-არს: „ნეტარ არიან, რომელნი გამოიკულე(165rC)ვენ წამებათა მისთა, ყოვლითა გულითა გამოიძიონ იგი“. (2)

ეკრძალე, ნუუკუე[7] დაგაბრკოლოს მტერმან, რაჟამს გინდეს კითხვაჲ წიგნისაჲ, შთაგიგდოს[8] შენ განსაცდელი და გრქუას:[9] „ქმენ ესე რაჲმე საქმე, რაბამ მცირე არს, და მაშინ უზრუნველად იკითხვიდე!“ რაჟამს შთაგიგდებდეს ამას,[10] წადიერებასაცა მოგცემს ჴელთ-საქმრისათჳს. (143rD) ამას ყოველსა შთაგიგდებნ,[11]

1 უკუჱ C. 2 სული BCI, სულნი DE. 3 სამოელისი BI, სამუილისი D, სამუელისი E. 4 ვინაჲ C. 5 აღიმსთუბდ B. 6 ჰპოვო C. 7 ნუუკუჱ C. 8 შთაგიგდონ C. 9 გრქუან C. 10 ამათ BCI, ამას DE. 11 შთაგიგდებნ BCI, შთაგიგდებენ DE.

(1) იხ. I მეფ. 1,12-20. (2) ფს. 118,2.

რაჲთა შეგაქციოს, და დაგაყენოს კითხვისა (131vB) მიერ რგებად, რამეთუ, რაჟამს იხილის ძმაჲ მოსწრაფე კითხვად და რგებად, ამათ და სხუათაცა მიზეზთა წარმოდგინებითა განეწყვების მეძიებელი შებრკოლებად მისსა. ხოლო შენ ნუ ირწმუნებ მისსა, არამედ იქმენ ვითარცა ირემი წყურიელი და სურვიელი მისლვად წყაროსა წყალთასა, (1) რომელ არიან წმიდანი წერილნი, რაჲთა სუა მათგან და განაგრილონ[1] წყურილი, შემწუველი[2] შენი ვნებათა მიერ, და აღმოივსო მათ მიერ შენდა შეკრებული სარგებელი. ესე არს, რომელ ვიტყჳ, რაჟამს მოგანიჭოს შენ უფალმან ცნობაჲ მათგანისა სიტყჳსაჲ, ნუმცა თანა-წარგვალს შენ, არამედ იწუართე და აღწერე იგი გულ(98rI)სა შენსა, და კსენებაჲ მისი დაიმჭირე აღუკოცელად, რამეთუ წერილ არს: „სიმართლეთა შინა შენთა ვიწურთიდე და არა დავივიწყო სიტყუაჲ შენი“. (2) და კუალად: „გულსა შინა ჩემსა დავიფარენ სიტყუანი შენნი, რაჲთა ა(699rE)რა შეგცოდო შენ“. (3) და კუალად იტყჳს: „რაჲთა[3] წარიმართოსა ჭაბუკმან გზაჲ თჳსი? — დაცვითა სიტყუათა შენთაჲთა. (4)

ჰხედავა, ძმაო, რამეთუ მოკსენებითა საღმრთოთა სიტყუათაჲთა წარიმართებს კაცი გზასა თჳსსა. რამეთუ ვინმცა იკსენებდა სიტყუასა უფლისასა, და არა წარემართებოდა! გარნა თუ იყოს ესევითარი (165vC) იგი კაცი[4] გამოუცდელ და უბადრუკ, რამეთუ ესევითარი იგი არას იკსენებს, არამედ დაჰვიწყებიეს იგიცა, რომლისა კსენებასა ჰგონებნ, და ესევითარსა მას კაცსა ეტყჳს ღმერთი: „რაჲსა[5] მიუთხრობ შენ სამართალთა ჩემთა და აღიღებ აღთქუმასა ჩემსა პირითა შენითა!“ (5) და უბრძანებს აღებად მისგან, რომლისაჲცა-იგი[6] ჰგონიეს[7] მას ქონებაჲ. (6)

რაჲ-მე უკუე ეგონის[8] ესევითარსა მას[9] ქონებად? — არამედ სარწმუნოებაჲ, და ქ რ ი ს ტ ი ა ნ ე დ[10] უწოდნ თავსა თჳსსა, ხოლო საქმით უარ-ჰყოფნ,[11] და არნ უძჳრეს ურწმუნოჲსა. ვინაჲცა

1 განგაგრილონ B. 2 შემწველი I. 3 რ˜ა (!) BDE. 4 კაც BI, კაცი DE. 5 რაჲსა BCI, რაჲსათჳს DE. 6 რ˜ისაჲცა-იგი (რომლისაჲცა-იგი) I, რაჲსაცა-იგი BDE. 7 ჰგონიეს C, ჰგონიედ DE. 8 ეგონის BCI, ჰგონიეს DE. 9 ესევითარსა მას BCI ∼ მას ესევითარსა DE. 10 ქ˜ეანედ BCI. 11 უვარ-ჰყოფნ C.

(1) იხ. ფს. 41,2. (2) ფს. 118,16. (3) ფს. 118,11. (4) ფს. 118,9. (5) ფს. 49,16. (6) შდრ. მათე 13,12; 25,29; მარკ. 4,25; ლუკა 8,18; 19,26.

უბრძანებს მოღებად მისგან[1] სულსა წმიდასა, რომელი მიიღო მან დღესა მას გამოჴსნისასა, რომლისაჲ ჰგონიედ[2] მას ქონებაჲ, და იქმნების ესევითარი იგი კაცი, ვითარცა ჭურჭელი ღჳნისაჲ, მქონებელი წყლულისაჲ, და მიერ – წარსაწყმედელი ღჳნისაჲ, რომელსა ყოველნი მხედველ(132rB)ნი და არა-მეცნიერნი წყლულისანი სავსედ ჰგონებდიან, ხოლო გამოიძიიან რაჲ, მაშინ განცხადნის ყოველთა შორის, ვითარმედ ცალიერი[3] დგა; ეგრეთვე ესე კაცი, (143vD) გამოიძიოს რაჲ დღესა მას საშჯელისასა,[4] იპოოს ცალიერი,[5] და მაშინღა ყოველთა განეცხადის მისთჳს.

ესევითარნი არიან, რომელნი მას დღესა შინა ეტყჳან მეუფესა:[6] „უფალო! არა სახელ(699vE)ითა შენითა ვწინაჲსწარმეტყველებდითა, და სახელითა შენითა ძალნი მრავალნი ვქმნენით?“ და მიუგოს მეუფემან[7] და ჰრქუას მათ: „ამენ[8] გეტყჳ თქუენ, არა გიცნი თქუენ!“ (1) ჰხედავა, ძმაო, ვითარ ყოვლად არარაჲ აქუს ესევითარსა მას! ხოლო შენ იჴსენებდ სიტყუათა, რომელ გესმიან, და წარჰმართენ გზანი შენნი. ეკრ(98vI)ძალე, ნუ უტევებ მფრინველთა შთამოსლვად და შეჭმად თესლსა ძისა ღმრთისისა, (2) რამეთუ მან თქუა: თესლ არს სიტყუაჲ, რომელი გესმა. (3) დაფარე თესლი ურნატთა[9] შინა (166rC) ქუეყანისათა, ესე იგი არს დაფარე სიტყუაჲ მისი შორის გულისა შენისა, რაჲთა შიშით ნაყოფის-მრთუმელობდეს[10] ღმრთისა.[11]

რაჟამს იკითხვიდე, მოსწრაფედ და შრომით იკითხევდი, ფრიადითა დაწყნარებითა წარმვლელი მუკლისაჲ, და[12] ნუ ფურცელთა ოდენ გარდაყრასა ისწრაფი, არამედ უკუეთუ საკმარ იყოს, ნუ გცონის ერთგზის და ორ- და სამ- და მრავალგზისცა წარკითხვად მისვე მუკლისა, რაჲთა გულისჴმა-ჰყო[13] ძალი მისი. ხოლო გეგულებოდის რაჲ კითხვად დაჯდომაჲ, ანუ კუალად სხჳსა მკითხველისაგან სმენაჲ, პირველად[14] ევედრე ღმერთსა და თქუ:

1 ~ მისგან მოღებად I. 2 ჰგონიეს C. 3 ცარიელი BI, ცალიერი CDE. 4 სასჯელისასა B, საშჯელისასა CDEI. 5 ცარიელი CBI, ცალიერი DE. 6 მფ˜ჱსა I. 7 მფ˜ჱმ˜ნ DI. 8 ამინ B, ა˜ნ CDI. 9 ურნატთა BCDE, ორნატთა I. 10 ნაყოფის-მრთომელობდეს D. 11 ღ˜ჲ I. 12 და – I. 13 გულისჴ˜ჲ-ჰყო DI. 14 ა˜დ DE.

(1) მათე 7,23; 25,12; ლუკა 13,25-27. (2) იხ. მათე 13,4; მარკ. 4,4; ლუკა 8,5. (3) იხ. მარკ. 4,14; ლუკა 8,15.

ლოცვაჲ:[1]

უფალო იესუ ქრისტე, განახუენ ყურნი და თუალნი გულისა ჩემისანი სმენად ჩემდა სიტყუათა შენთა და გულისკმისყოფად და ქმნად ნებისა შენისა, უფალო, რამეთუ მსხემ ვარი მე ქუეყანასა შინა; ნუ დაჰფარავ ჩემგან მცნებათა შენთა; (1) განანათლენ თუალნი ჩემნი და განვიცადნე საკჳრველებანი შენნი შჯულისაგან[2] შენისა. (2) რამეთუ შენ გესავ, ღმერთო ჩემო, რაჲთა შენ განანათლო გული ჩემი.

ჰᲩ, ძმაო ჩემო, გლოცავ, ყოვლადვე ესრეთ ილოცევდ ღმრთისა[3] მიმართ, რაჲთა (700rE) განანათლოს გონებაჲ შენი და გაუწყოს შენ ძალი სიტყუათა მისთაჲ, რამეთუ მრავალნი შეს-(132vB)ცთეს,[4] მიედევნნეს[5] რაჲ გულისკმისყოფასა თჳსთა სიტყუათასა, და იტყოდეს რაჲ ბრძენ ყოფასა, განცოფნეს, (3) და ვერ ცნობითა წერილისაჲთა შთავარდეს გმობასა და წარწყმდეს.

უკუეთუ კითხვასა მას შენსა ჰპოო სიტყუაჲ ძნიადსაცნობელი, იხილე, ნუუკუე გასწაოს[6] შენ ბოროტმან სიტყუად თავსა შორის თჳსსა, ვითარმედ: „არა ესრეთ არს, ვითარ-ესე სიტყუაჲ იტყჳს, რამეთუ, ვითარ შესაძლებელ არს ე(144rD)სრეთ ყოფაჲ ამათი!“ და სხუანჲ ესევითარნი მოგაგონნეს, არამედ, უკუეთუ (166vC) გრწამს ღმრთისაჲ, გრწმენინ სიტყუათაცა მისთაჲ, და თქუ ბოროტისა მიმართ: „წარვედ ჩემგან, სატანა, მართლუკუნ,[7] (4) რამეთუ მე უწყი, ვითარმედ სიტყუანი უფლისანი — (99rI) სიტყუა წმიდა,[8] ვეცხლ გამოჴურვებულ, გამოცდილ მიწასა შინა და განწმედილ შჯდწილად. (5) არარაჲ არს მათ შორის ძჯრ, არცა გულარძნილ, არამედ ყოველნივე ცხად გულისკმისმყოფელთა[9] და მართლ-მპოვნელთათჳს მეცნიერებისათა, რამეთუ იტყჳს მოციქული, ვითარმედ: შჯული[10] სულიერ არს, (6) ხოლო

1 ლოცვაჲ — CI; B-ში „ლოცვაჲ“ აშიაზეა მიწერილი. DE-ში — ტექსტშივე. 2 სჯულისაგან DE. 3 ღ˜ჲ E. 4 შეცთეს C. 5 მიენდვნეს B, მიედევნნეს CDEI. 6 გასწავოს CI. 7 ∾ მართლუკუნ სატანა I. 8 სიტყუაჲ წმიდაჲ EI. 9 გულიკმისმყოფელთათჳს E. 10 სჯული DE.

(1) ფს. 118,19. (2) ფს. 118,18. (3) შდრ. რომ. 1,22-23. (4) მათე 4,10. (5) ფს. 11,7. (6) რომ. 7,14.

მე უგულისჴმო ვარ და არა[1] უწყი. გარნა მხოლოდ ესე ვიცი, რამეთუ სულიერად აღწერილ არს“.

ამისსა შემდგომად აღიხილენ ზეცად და თქუ: „უფალო, მრწამს სიტყუათა შენთაჲ და არას[2] ვიტყჳ[3] მათ წინააღდგომით,[4] არამედ მტკიცე ვარ სიტყუათა ზედა სულისა შენისა წმიდისათა. ხოლო შენ, უფალო, მაცხოვნე მე, რაჲთა ვპოო მადლჲ წინაშე შენსა, რამეთუ მე სხუასა არარას ვეძიებ, თჳნიერ ცხოვნებასა,[5] რაჲთა მივემთხჳო[6] წყალობასა შენსა, მოწყალე, რამეთუ შენი არს სუფევაჲ და სიმტკიცე საუკუნეთა, ამენ.[7] (700vE)

1 არაჲ BI. 2 არა I. 3 ვეტყჳ BC, ვიტყჳ DEI. 4 წინააღდგომითა E, წინააღმდგომით I. 5 ცხოვნებასა + და DE. 6 მივემთხჳ D. 7 ა˜ნ BI, ამინ CD.

მისივე, წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ,[1] სიტყუაჲ სათნოებისათჳს, და რაჲთა არა უტევებდეთ ვნებათა ძირთა-განბმად ჩუენ შორის

ჰურიანი ბოროტისა ტომისაგან წარმატებითა ღმრთისმკლვ-ელ[2] იქმნნეს, და ჩუენცა, ვიყვნეთ[3] თუ მაგინებელ, ვიქმნებით მგმობარცა, რამეთუ არა მყის უკურნებელ იქმნებიან სნეულე-(133rB)ბანი, არამედ დასაბამსა ბოროტსა მიიღებენ უდებებითა და უზომოდ სიბოროტედ განეფინებიან, და ეგრეთვე სულსაცა შინა ვნებანი მცირედითა მიზეზითა შემოვლენ, არამედ არა-აღმოფხურითა უზომოდ შეურაცხისმყოფელობად მოჰმზადებენ.

ჰხედავა რვალისა (167rC) გესლსა, ვითარ სიღრმედ შთაიწ-ევის! ამიერ სცნობდ, თუ რასა ჰყოფს ვნებაჲ უგულებელს-ქმნილი სულსა შინა, უკუეთუ არა ჰხუეტო[4] გესლი, ვერ მოჰკ-დი[5] ჟანგსა,[6] და[7] უკუეთუ არა ჰმუსრვიდე ბუნებასა კორცთასა, ვერ მძლე იქმნები[8] წარდევნად ვნებისა, და ვითარცა გაექუსვის სპილენძსა ჟანგი,[9] ეგრეთვე[10] განეზავების ვნებაჲ ბუნებასა შინა.

უკუეთუ ვინ მოკალოს სპილენძი პირველ დაგესლებადმდე, უზრუნველ იქმნეს, და უ(99vI)კუეთუ (144vD) ვინმე წინა-უსწრას სათნოებაჲ დამკჳდრებად სულსა შინა, არა ტკივნეულ იქმნეს, არცაღა ფარული უსამართლოებაჲ შეემთხჳოს.

ძალ-უც ვისმე შემდგომად დაგესლებისაცა მოღუაწებად ჭურ-ჭელსა რვალისასა, არამედ (701rE) შრომაჲ და ზღვევაჲ შეემთხ-ჳოს, რამეთუ ჟამსა მას, რომელსა შინა ძალ-ედვა[11] მოგებაჲ რაჲსამე[12] შესაძინელისაჲ, წარაგოს იგი კურნებასა შინა განრყ-უნილისასა, და სული დაყოვნებისა მის წილ ვნებათა განდევნისა შემძლებელ არს დიდ-დიდსა[13] შეძინებად.

უკუეთუ უგულებელს-იქმნას სპილენძი და მოეკადოს კალაჲ, ძლითღა განწმდების, ანუ თუ შეჭმულ იქმნების, და შემდგომად მოკალვისაცა[14] ადვილად მოოკრდების. ეგრეთვე სულმანცა,[15] უკუ-

1 ასურისა C. 2 ღ˜ისმკულელ I. 3 ვიყნეთ B. 4 ხუეტო C. 5 მოჰკდი + გესლსა და DE. 6 ჯანგსა I. 7 და – C. 8 ექმნები C. 9 ჯანგი I. 10 ეგრეთვე – C. 11 ძალ-ედვას I. 12 რ˜ჲსმე I. 13 დიდსა I. 14 მოკლვისაცა D. 15 სულმანცა BI, სულნიცა DE.

ეთუ უგულებელს-ყოს თავი თჳსი და უქმ-იყოს სათნოებათა მიმართ, ადვილ წარსატყუენველ იქმნეს.

რვალმან ვითარცა სამოსლად მოიდგის მოკალვაჲ, უკუეთუ ახალშექმნილი სპილენძი მოიკალის, ძალ-უცნ[1] (167vC) მრავალ-ჟამ[2] საკმარ-ყოფაჲ, ხოლო ესე თუ არა, ნართაულ იქმნის საქმ-ედ, რამეთუ უძლურ-ყვის ქმნაჲ მისი მოხუეწამან, (133vB) და უსუსურ[3] არნ ჭურჭელი იგი, პირველ განწმედისა განხრწნილი. და სულიცა, უკუეთუ განხრწნილიღა მოუკდეს სათნოებასა, შერ-ევნაჲ და ხრწნილებაჲ ჰბრძავნ მას.

ვითარცა სპილენძი არს ბუნებაჲ ჩუენი და ფრიადისა მოქენე მოღუაწებისა, უკუეთუ ვერ პირველვე მოჰკალო იგი, ზრუნევდ არა უგულებელსყოფად შერეულებაჲ მისი. უკუეთუ ნოტიად უტეო[4] სპილენძი, ზღვევასა მოგატყუებს შენ, და ბუნებაჲ უკუ-ეთუ ნოტია-ჰყო, ადგილ-სცემ ხრწნილებასა, რამეთუ წინაჲთვე თქუა მაცხოვარმან, ვითარმედ: არაწმიდათა სულთა სუ(701vE)რის ნოტიობისა. (1) და მოციქულმანცა გურქუა არა ყოფად ზრუნვი-სა გულისსათქუმელ, (2) ცხად არს, ვითარმედ ნოტიობაჲ ექმ-ნების[5] სულსა მიზეზ გულისთქუმისა ჯორცთაჲსა.

სახარებაჲ თარგმნის[6] სამოციქულოსა სიტყუასა, ვითარმედ: მო-რაჲ-ვიდის სული არაწმიდაჲ, და პოვის კაცი მოცალე (100rI) და შემკული, შევიდის მისსა. (3) ანუ არა ცხად არსა, ვითარმედ შემკობაჲ ჯორცთაჲ მომატყუებელ გულისთქუმისა ექმნების სულ-სა? რამეთუ წარვიდა რაჲ ურწყულთა ადგილთა სული არაწმი-დაჲ, და ცნა, ვითარმედ წარწყმდების თესლი მისი არა-||დალ-ტობვითა,[7]* ამისთჳს მწყურნებთა ადგილთა მივიდა,[8] დასთესა და უკუანაჲსკნელღა, შემდგომად დათესვისა, მივიდა და დაიმკჳდრა მათ შორის, ვინაჲთგან შემდგომად წარსლვისა იხილა და პოვა თესლი მისი, ნაყოფის მშობელად[9] მათ შორის.

---

* აქ წყდება 144vD ტექსტი. მომდევნო ფურცელი დაკარგულია.

1 ძალ-უცნ B, ძალ-უც DEI. 2 მრავალჟამ BI, მრავალ DE. 3 უსუსუ I. 4 უტეო BI, უტევო DE. 5 იქმნების DE. 6 სთარგმნის I. 7 არა-დალტო-ბითა I. 8 მივიდა + და I. 9 მშობლ˜დ C.

(1) იხ. მათე 12,43; ლუკა 11,24. (2) შდრ. რომ. 13.14. (3) მათე 12,44-45; ლუკა 11,25-26.

უკუეთუმცა არა[1] ექმნა ნაყოფი ნოტიოსა კაცსა, (168rC) არა დაადგრებოდა მტერი მის შორის, ვითარცა არა-მქონებელი, რაჲ ჭამოს, ხოლო თუ ვითარ ჭამს და იზარდების სული არაწმიდაჲ, თანა-გუაც ცნობად.

უფალი საჭმელ თჳსსა ყოფად იტყჳს მამისა თჳსისა[2] ნებისა ქმნასა. (1) ეგრეთვე მტერიცა მოქმედთა მიერ[3] თჳსისა ნებისათა[4] იზარდების. და უკუეთუ ნება ღმრთისა[5] არს კეთილისა[6] მიმართ სარწმუნოებაჲ, მტერისა სადმე საზრდელ არს ურწმუნოებაჲ. ნება ღმრთისა[7] არს სათნოებაჲ საქმეთა კეთილთაჲ, (134rB) ხოლო ეშმაკისა ნება[8] — ყოველი წინააღმდგომი; და რომელიცა ჰყოფდეს (702rE) ნებასა მისსა, იგი ზრდის მას. მერმეცა უცხადეს თქუენდა ვყო სიტყუაჲ თითოეულთა ნებათათჳს, ვითარ საზრდელ მათდა იქმნების.

ქრისტეს საზრდელ იქმნების ცხორებისაგან სამარიტელისა, რომლისათჳს ჰრქუა მოწაფეთა, ვითარმედ უჭამიეს და ნებაჲ მამისაჲ[9] აღუსრულებიეს. ვინაჲცა, ვითარცა უკუეთუ ვინ სულსა აცხოვნებდეს, ზრდის ღმერთსა, ეგრეთვე, რომელი სულსა წარიწყმედდეს,[10] ზრდის ეშმაკსა, გარნა ვიხილოთ, თუ რაჲ არს თესლი და წარსლვაჲ და მოსლვაჲ ეშმაკისაჲ.

რომელი სრულ არს სიწმიდითა, ტაძარ ღმრთისა[11] არს, სიტყჳსაებრ მოციქულისა. (2) ეგრეთვე, რომელი უღმრთოებით იყოფებოდის, სრულებით იქმნების სახლ ეშმაკისა, და მის შორის განისუენებს იგი.

ვინაჲცა ეშმაკი პირველად სთესავს[12] უსრულთა შორის და წარვალს, და შემდგომად ჟამისა იხილავს, უკუეთუ სრულ-იქმნესა,[13] და ეგრეთღა დაადგრების მათ შორის, რამეთუ ვითარცა რომელნი სულთა აცხოვნებდენ,[14] ს რ უ ლ (100vI) არიან[15] წინაშე ღმრთისა,[16] ეგრეთვე სულთა წარმწყმედელნი (168vC) ს რ უ ლ შერაცხილ არიან წინაშე ეშმაკისა.

---

1 არაჲ I. 2 თჳსისა E, მისისა BCI. 3 მიერ + თავისა E. 4 ნებისაჲთა I. 5 ღ˜ჲ EI. 6 კეთილსა E. 7 ღ˜ჲ BI. 8 ნ˜ბჲ I. 9 მამისა I. 10 წარსწყმედდეს CEI. 11 ღ˜ჲ BI. 12 პირველად სთესავს ეშმაკი BCI ∼ ეშმაკი პირველად სთესავს E. 13 იქმნესა E. 14 აცხოვნებდენ BI, იცხოვნებდინ E. 15 არიან B, არს E. 16 ღ˜ჲ BDEI.

(1) იოანე 4,34. (2) იხ. I კორ. 3,16.

იტყჳს სახარებაჲ, თუ რომლითა მსგავსებითა იქმნების სრულებაჲ, რამეთუ მოწაფეთა ჰრქუა ქრისტემან: „იქმნენით სრულ, ვითარცა მამაჲ თქუენი ზეცათაჲ სრულ არს“. (1) რამეთუ აცხოვნებს იგი სულთა და ჯორცთა. ჯორცთა ესრეთ, რამეთუ აღმოუბრწყინვებს მზესა კეთილთა და ბოროტთა და მისცემს წჯმათა. (2) ხოლო სულთა[1] — ესრეთ: რამეთუ მისცემს შჯულსა[2] და მეცნიერებასა და მოელის (702vE) მოქცევასა და განმართებასა მათსა. ანუ არა ეშმაკისათჳსცა ვჰპოებთა წერილსა შინა მსგავსსავე? — ჰბ, რამეთუ თჳთ სახარებაჲ იტყჳს, ვითარმედ დასაბამითგან კაცისმკლველ[3] არს ეშმაკი, ვინაჲცა, რომელიცა მოჰკლვიდეს სულთა, იგი სრულ იქმნების სიბოროტესა შინა, ვითარცა ეშმაკი. ვინ-მე უკუე[4] სრულ არს ეშმაკისა? — შესადრგინებელ არს თქუმად: ცხად არს, ვითარმედ ფარისეველნი, რამეთუ მათ ჰრქუა ქრისტემან, ვითარმედ: მამად აქუს ეშმაკი, (3) რამეთუ მო(134vB)სრვიდეს სულთა მრავალთასა, რამეთუ ასწავებდეს[5] ურწმუნოებად ქრისტეს ღმრთისა[6] მიმართ, ხოლო მე გიჩუენო, ვითარმედ ზეშთა-გარდაერეოდეს[7] მას, რამეთუ აიძულებდეს-ცა ქმნად ბოროტსა, რაჟამს უკუეთუ ვინმე აღიარის ქრისტე, კრებულისაგან განჯადიან, რაჲთა მტერისა მიმართ სრულებაჲ აღიღონ მათ; რამეთუ იგი შიშითა აიძულებს განდგომად ღმრთისაგან, რაჟამს ქადებითა[8] სიკუდილისაჲთა მრავალნი ლტოლვილ ყვნა ღმრთისმსახურებისაგან.

სთესავს ღმერთიცა, არამედ — ჯმელთა და უვალთა ადგილთა; ვიტყჳ უკუე[9] გუამთა, რამეთუ უხრწნელებით აღაორძინებენ ზეცისათა, გარნა არა პირველად განხრწნის და განიხრწნების თესლი ღმრთისაჲ, არამედ სიჯმელესა შინა დაწულილებითა (169rC) აღორძნდების. უწყითა, ვინ არს ჯმელი ადგილი? — ვინმცა სხუაჲ, არამედ უხრწნელებაჲ. ვინაჲცა უბიწოთა დამმარხველთა გუამთა შორის აღორძნდების თესლი ღმრთისაჲ, რამეთუ თხზვასა თჳსსა არა ჯორცთა შინა ჰყოფს მარადის. ხოლო თუ (703rE) ვითარ იქმნების ესე, კუალადცა გამოვიძიოთ. (101rI)

1 ხოლო სულთა — E. 2 სჯულსა E. 3 კაცისმკლველი E, კაცისმკულელ I. 4 უკუჱ C. 5 ასწავებდის BDE, ასწავებდეს CI. 6 ღ˜ჲ E. 7 ზესთა-გარდაერეოდეს EI. 8 ქადაგებითა C. 9 უკუჱ C.

(1) მათე 5,48. (2) მათე 5,45. (3) იხ. იოანე 8,44.

სახარებაჲ იტყჳს, ვითარმედ: „სულისა ვერვინ შემძლებელ არს მოკლვად“. (1) ვინაჲცა არა უჴმს მას სოფლისა ამის კეთილი, რამეთუ ძალ-უც არა-ჴუმევითაცა მათგან დადგრომაჲ[1] უხრწნელად, რამეთუ ჴორცნი ჴორცთაგან მიიღებენ გუამოვნებასა. ხოლო რაჟამს არა დაემორჩილნენ ჴორცთა, არამედ მორჩილ იყვნენ სულისა, მაშინ ჴორცნიცა უხრწნელად მიიღებენ თესლსა ქრისტ-ჱსსა,[2] და მიერ, ვითარცა ნათლისაგან, მიიღებენ უხრწნელებასა, და იქმნებიან ჴმელ, აღსაორძინებელ[3] სიწლოჲსა. რამეთუ ვი-თარცა შეძინებაჲ ჴორცთაჲ აღორძინებაჲ[4] მათდა არს სიწლოჲთ სისხოდ, ეგრეთვე მოკლებაჲ სიზრქისაჲ აღორძინება[5] იქმნების სიწლოჲსა. (145rD)

ესე უკუე სიწლოდ აღორძინებული[6] ყოვლადდაწულილებაჲ სრულ-ჰყოფს[7] ჴორცთაცა, და ესრეთ შეერთების[8] ღმერთსა, ნაყოფად გამოღებითა უხრწნელებისაჲთა, და სრულ იქმნების შეწ(135rB)ყნარებად ღმრთისა,[9] რამეთუ იტყჳს სახარებაჲ, ვითა-რმედ: „სრულთა შორის მე და მამაჲ მოვიდეთ და მის თანა სავანე-ვყოთ“. (2)

არამედ ნუუკუე მერმეცა გსურის რწმუნებად, უკუეთუ ძალ-უც ჯერეთ განხრწნადთა ჴორცთა შეზავებად უხრწნელებასა, ჯერ-არს კუალადცა მცირედ-რაჲმე თქუმად თქუენდა.

უკუეთუ ჩუენებულ არს, ვითარმედ უკუდავ არს სული, ცხად არს, ვითარმედ იგივე არს (169vC) უხრწნელცა, არამედ ვითარ-(703vE)-იგი ნოტიათა გუამთა აღრევითა თჳთ სულიცა ჴორცი-ელ იქმნების, ეგრეთვე ჴორცნი, სულისა უხრწნელებისა მიერ შეერთებულნი თესლსა ღმრთისასა, სულიერ იქმნებიან. ამის-თჳსცა პავლე სულიერნიცა უწყოდნა კაცნი და ჴორციელნი-ცა. (3) იცოდა,[10] ვითარმედ ჴორციელთაცა სულ აქუს და სული-ერთაცა ზოგად, სულნი და ჴორცნი, არამედ თანაშეზავებულებ-ისათჳს და მძლეობისა უმრავლესისა, სახელნი მძლეთანი უწოდ-ნა ზოგად ყოველსა კაცსა, უკუეთუ სული მძლე იყოს, — ს უ ლ ი -

1 დადგომაჲ C. 2 ქ˜სსა BCDEI. 3 აღსაურძინებელ C. 4 აღორძინება C. 5 აღორძინებაჲ EI. 6 აღურძინებული D. 7 სრულყოფს E. 8 შეერთების BEI. 9 ღ˜ჲ EI. 10 იცოდნა I.

(1) მათე 10,28. (2) იოანე 14,23. (3) იხ. I კორ. 3,1-3; რომ. 8,4-5.

ერ; და უკუეთუ ჴორცთა სძლონ, — ჴ ო რ ც ი ე ლ. და სხჳთცა[1] აჩუენებს ამას და იტყჳს: ჴორცნი წინააღმდგომ არიან სულისა, (101vI) და სული — ჴორცთა, რაჲთა არა რომელი[2] უნდეს, მას ჰყოფდენ.[3]

ხოლო სახარებაჲ აღჰჴსნის საძიებელსა ამას[4] და იტყჳს, ვითარმედ: მაიძულებელთაჲ[5] არს სასუფეველი ცათაჲ და მაიძულებელნი[6] მიიტაცებენ მას, (1) რამეთუ სული აიძულებს ბუნებასა საღმრთოთა[7] მიმართ, და ვინაჲთგან ბუნებაჲ ჴორცთა მიერ ქუეყნიერთა მიმართ შთაიზიდვის, ესე იძულებაჲ არს ბრძოლა.[8] ხოლო ბრძოლაჲ ორითა სახითა იქმნების ახალ-დამწყებელთა მიმართ, რაჲთა არა თანა-შეეზავნენ ჴორცითა, სრულთა მათ თანა, რაჲთა[9] არა თჳთ იგიცა ჴორცნი სულიერად გარდაცვალნენ. ამისთჳს დასაბამსა თესლსა მისცემს, და შემდგომად აღორძინებისაღა სრულ (170rC) ჰყოფს მას, ღჳნოდ და საზრდელად სრულ ქმნილთა, ვითარცა დასაბამსავე ვთქუთ, წინააღმდგომთა მიერ, და ამას თჳთვე იტყჳს, თ(704rE)უ ვითარ ვიქმნებით საზრდელ და სასუმელ: „მე ვარ (135vB) ვენაჯი,[10] (145vD) — იტყჳს, — და თქუენ — ვაზნი“. (2) და მოციქული მორწმუნეთა კორინთელთა ეტყჳს: „ღმრთისა ნამუშაკევნი ხართ, ღმრთისა[11] აღშენებულნი“. (3) ესე თქუა ახალდამწყებელთა მიმართ, ხოლო სრულთა რასა ეტყჳს? — „რომლისა სახლ ვართ ჩუენ, უკუეთუ დასაბამი ძლიერებისაჲ ვიდრე აღსასრულადმდე მტკიცედ ვიპყრათ“.[12] (4)

ვინაჲცა ჴმელთა გუამთა შთავარდების[13] თესლი უხრწნელებისაჲ, რამეთუ არათუ ბუნებითითა ურჩებითა წინა-აღუდგებიან ჴორცნი სულსა, არამედ გულისთქუმითა და აღძრვითა წინააღრჩევითითა,[14] რამეთუ უკუეთუ თავი კაცისა[15] შორის არს, სული უკუდავი არას ავნებს კაცსა; და ღმერთი, მაწუეველი უხრწნელებისაჲ, არა აიძულებს შერეულსა ბუნებასა, არამედ უბრძანებს უხრწნელებისა მიმართ იძულებად, ვითარცა მსახურთა, ცოდვისა მიერ განხრწნადთა ჴორცთა ამათ ჩუენთა.

---

1 სხჳთაცა I. 2 რომელი + მას DE. 3 ჰყოფდენ BCI, ჰყოფდეს DE. 4 საძიებელ ამას DE. ~ ამას საძიებელსა C. 5 მაჲძულებელთაჲ D. 6 მაჲძულებელნი C. 7 ს˜ღთჲთა I. 8 ბრძოლაჲ B, ბრძოლა CDEI. 9 რ˜ლ C. 10 ვინაჯ D. 11 ღ˜ჲ I. 12 დავიპყრათ I. 13 შთავარდის C. 14 წინააღრჩევითთა DE. 15 კაცსა CI, კაცსა DE.

(1) მათე 11,12. (2) იოანე 15,5. (3) I კორ. 3,9. (4) ებრ. 3,6.

რამეთუ ვითარცა ბრძმედსა შინა ცეცხლისასა, ცეცხლისსახე[1] იქმნების რვალიცა; ეგრეთვე ჯორცნი[2] სულისა შორის, უკუეთუ უხრწნელებასა მისსა შეეზავნენ, და ვითარცა უგულებელსჰყო თუ სპილენძი გან(102rI)რყუნად, სწორ ნეხჳსა იქმნების თჳთ იგიცა ბრძმედით გამოღებული, და სწორ მიწისა დამტუერდების და გესლითა განიხრწნების. ეგრეთვე ჯორცნი, დანთქმულნი ვნებათა შინა.

მნებავს თქუმად თქუენდა იძულებისათჳს წმიდათაჲსა, ვითარ მის მიერ (704vE) სასუფეველსა (170vC) ცათასა დაიმკჳდრებენ.

ბუნებაჲ ჯორცთაჲ ითხოვს განსუენებასა, ხოლო იგინი უფროჲსღა შემუსრვასა მათსა ზედა[3] იშუებენ; და ძჳრხილულთა უხარის, და უძლურ რაჲ იქმნნენ,[4] თავთა თჳსთა არა იკურნებენ.

ბუნებაჲ იშუებს დიდებითა, ხოლო იგინი გინებულნი იხარებენ და მოწყალებასა მალვენ და კეთილისსაქმეთა დაფარვად ისწრაფიან. ჯორცთა ბუნებასა უნებს ჭამაჲ, ხოლო იგინი მარხვითა[5] განჰლევენ თავთა თჳსთა და მოღუაწებითა დააჭნობენ მათ.

ბუნებასა ქო(92rB)რწინებისა მიმართ სურის, ხოლო იგინი განყენებითა აღჳრ-ასხმენ მას და მოიკუეთენ მიზეზთა და მიზეზისთანათა. ბუნებაჲ კეთილპოვნიერებასა[6] მისდევს, ხოლო წმიდანი მიხუეჭილებასა თავს-იდებენ, (146rD) და მიტაცებულნი სულგრძელებენ.[7]

განცხადებით ითქუმოდენ, ყოვლისა ჯორცთა ცხორებისაგან იჯმნიან, რამეთუ ესე არს: „აღიღე ჯუარი შენი და შემომიდეგ მე“. (1) ამისათჳს მოციქული[8] მისწერს: „მოაკუდინენით ასონი თქუენი ქუეყანისა-ზედანი,[9] (2) რამეთუ არათუ დამბადებელობასა ღმრთისასა აბრალებს, არცა რაჟამს თქუა — მოაკუდინენით ასონი თქუენნი[10] ქუეყანისა-ზედანი,[11] — მყის დაიდუმა, არამედ აჩუნებს, თუ რაჲ არიან ასონი იგი, ზედა-დართვითა:

1 ცეცხლისსახედ C. 2 ჯორცნიცა I. 3 მათსა ზედა CDEI ∼ ზედა მათსა B. 4 იქმნნენ B, იქმნენ CDEI. 5 მარხჳთა I. 6 კეთილპოვნიერობასა I. 7 სულგრძელობენ I. 8 მოციქული + იტყჳს და DE. 9 ქუეყანის-ზედანი CDE. 10 თქუენნი — DE. 11 ქუეყანის-ზედანი CDE.

(1) მათე 16,24; მარკ. 8,34; 10,21. (2) კოლ. 3,5.

სიძვაჲ, არაწმიდებაჲ, კლვაჲ, ზაკუვაჲ, სიბოროტე, ანგაჰრებაჲ და სხუანი ესევითარნი.

ვინაჲთგან ღმრთისმსახურებითითა იძულებითა იქმნების მოკუდინებაჲ ვნებათაჲ, ვერვინ მოაკუდინებს ვისმე რიდობითა, არამედ მძლ(705rE)ავრ იძულებითა; ეგრეთვე, რომელსა უნდეს მოკუდინებაჲ ჯორციელთაჲ, ყოვლითურთ აიძულებს თავსა თჳსსა, რამეთუ ყოველთავე პირველ (171rC) თქუმულთა[1] ქუეყანით აქუს ნათესავოანი თჳსებაჲ: სიმდიდრისათჳს — უსამართლოებათა, კეთილდიდებულებისათჳს — შურსა, ტრიობისათჳს — სიძვასა, (102vI) ვინაჲცა მსგავსთავე შინა განლევითა ჯორციელი კაცი ბუნებითთაგან ბუნებისა-გარეგანთა[2] მიმართ მიიწევის, და ვინაჲ-თგან ვერ გამომეძიებელ არს ბუნებაჲ ცოდვისა მიერ[3] მიმ-ძლავრებული, ამისთჳს უფროჲსღა თჳთ მის ბუნებისა იძულებ-ასა ბრძანებს სახარებაჲ, რაჲთა არა ცოდვამან მიიმძლავროს იგი, რამეთუ წარიპარვის-ცა ბუნებაჲ კმა-საყოფელისაგან[4] უძღე-ბებად, და მიდრკების[5] ჭამისაგან ნაყროვნებად,[6] სუმისაგან — მთრვალობად, ქორწინებისაგან — სიძვად, სამართლისაგან — კაცთ-მოძულებად, სიყუარულისაგან — აღრევად, უცხოთმოყუარებისა-გან — უკრძალველობად. ამის(92vB)თჳს გჳკმს იძულებაჲ მისი, რაჲთა საჭეთპყრობილმან ვერ უძლოს უმეტეს ჯეროვნისა[7] რასმე მიღებაჲ.

გჳკმს მოკუდინებაჲ ბუნებისაჲ, რაჲთა ვერღარა ეძლოს მსახ-ურებად შჯულთა[8] ქუეყნიერთა, რამეთუ მაცხოვარმან თქუა: უმ-ჯობეს არს ერთფერჯისა ანუ ცალჯელისაჲ მიმთხუევაჲ სა-სუფეველსა მისი, რომელი იღუწიდეს. ამის მიერ, (1) არათუ მის მიერ დაბადებულთა ასოთა მოჭრასა გჳბრძანებს, არამედ რაჲთა ვისწაოთ, რომელ არა აქუნდენ ბუნებასა მის თანა მიზეზნი ცოდვისანი, რომელთა აღრევაჲ აყენე(705vE)ბს სულსა ყოვლისა წესიერებისაგან, ბრძოლათა აღუდგენს, ხრწნილებათა ასწა(146vD; 132rJ)ვებს, ზაკუვასა და მკლველობასა შთაუგდებს. სცნობდ,

1 თქმულთა C. 2 ბუნების-გარეგანთა DEI. 3 მიმართ C. 4 კმა-საყ-ოფნელისაგან CBI. 5 მისდრკების CI. 6 ნაყროვნებად BCDI, ნაყროვანებად DE. 7 ჯეროვნისასა CDEI. 8 სჯულთა DE.

(1) იხ. მათე 5,29; 18,9; მარკ. 9,43.

რასა ვიტყჳ, (171vC) რაჲთა არა ფრიადთა სახისშემოღებათა განვეფინო. აღრჩევად ჰნებავს ჩუენგან,[1] რაჲთა უვნებელად განვხრწნნეთ ჴორცნი მარხვითა, რაჲთა არა ცოდვისა მიერ წარვწყმიდნეთ იგინი ხრწნილებითა, რამეთუ რომელ-იგი ჩუენ მარხვითა განვხრწნით მათ, ამას ხრწნილებასა კურნებაჲ შეუდგს,[2] რამეთუ წესისაებრ მკურნალთაჲსა სიფიცხესა და სიზრქესა ტკივილისასა მქონებელთა, ანუ განაჴმობენ, ანუ დასწუვენ,[3] ანუ დაალპობენ და ეგრეთღა ჰკურნებენ, ხოლო ხრწნილებაჲ ცოდვისაჲ წარსაწყმედელ იქმნების, დაფარულად რაჲ სიღრმედ მიიწიოს, უკურნე(103rI)ბელ-ჰყოფს[4] სიმპალესა ბუნებისასა, მცირედ ყოფად საგონებელ არნ, და უზომო[5] იქმნის, და ვითარცა საფუარი[6] ფერჴითგან ვიდრე თავადმდე განეზავის, ერთსახედ[7] საგონებელ არს[8] ხრწნილებაჲ, არამედ ფრიადი ძალი აქუს, რამეთუ საჭმელთა მიერ[9] განსუქებითა[10] განხრწნის ჴორცთა, რამეთუ ვითარცა ჴორცნი შეიცვალებიან უძლურებისაგან, ეგრეთვე შუებისაგანცა, არამედ შუებაჲ იგი მშუებელსა მას არა უტევებს (136rB) ცნობად სავნებელსა თჳსსა, რამეთუ წარწყმიდის მან კანონი, მმართველი[11] ბუნებისაჲ. ამისთჳს ხრწნილება[12] არს შუებისა-მიერი მსუქანებაჲ, ვინაჲთგან გან(706rE)ხრწნადთა საჭმელთა შეჰმატებს.

განხრწნის ცოდვაჲ ვეცხლისმოყუარებისაჲ, რამეთუ ასწავებს ზრუნვათა სიკუდიდ მიმყვანებელთა, ჴორცთა განხრწნის შრომისა მიერ, ხოლო სულსა შეამწინკულებს[13] სიბოროტითა. ამას თანა დიდებისმოყუარებითაცა განხრწნის, რამეთუ შურსა და სიძულილსა მოყუასთასა შეჰმატებს. განხრწნის სათ(172rC)ნოებითაცა,[14] რამეთუ ასწავებს ზუაობად მის მიერ; განხრწნის დამფარველთაცა სათნოებისათა, რამეთუ უზომოებად აწუევს და დიდთა სათნოებათაგან შეიყვანებს რეცა წინაგანწყობად[15] ვნებათა[16] საგონებელსა, და მის მიერ შეამწინკულებს[17] ყოველსა ძალსა მათსა, მახეთა[18] დაგჳდგამს შინაგან ჩუენ შორის ქმნილთა საქმეთა,

1 ჩემგან DE. 2 შეუთქს DEI. 3 დასწურვენ E. 4 უგულებელს-ჰყოფს DE. 5 უზომოდ DE. 6 საფუვარი CI. 7 ერთსახწდ D. 8 არნ C. 9 მიერ – I. 10 განსუქნებითა DE. 11 მმართებელი C. 12 ხრწმინებაჲ I. 13 შეამწიკულებს C. 14 სათნოებითაცა BI, სათნოებითთა DE. 15 წინაგანწყობა DE. 16 ვნებითა DE. 17 შეამწინკულეს D, შეამწიკულებს C. 18 მახწთა D.

რაჲთა ჩუეულებაჲ შემიქმნას ჩუენ მახესა[1] შინა შეყოფად ფრთათა, (ვიტყჳ უკუე სათნოებათა), რაჟამს ჩუეულებისაებრ თანა-შევაქუსნით იგი მცირეთა რათმე ვნებათა, (147rD) რომლითა არა ხოლო ფრთენი, არამედ ზოგად სული და ჴორცნი დაგუჭირდებოდიან.

მოსწრაფებით განვეკრძალნეთ ზაკუვასა მისსა, რაჲთა არა ვითარცა პირუტყუთა გუემღერდეს ჩუენ. ვეკრძალნეთ სივერაგეთა მისთა, რამეთუ მათ მიერ მეწყვების[2] ჩუენ. რაჟამს ყოველითკერძო მოვიკრძალნეთ,[3] მაშინცა ჰპოებს იგი ჩუენ შორის შემოსავალსა თავისა თჳსისათჳს. უკუეთუ ვითარცა ლომისათჳს (103vI) მაგარი ზღუდე გარე-მოვიდგათ, ვითარცა ძა(706vE)ღლი იქმნების, რაჲთა უნდოებისათჳს არღარა ვეკრძალებოდით.* უკუეთუ ვითარცა ძაღლსა კარი დაუჴშათ, ვითარცა მფრინველი სარკუმლით შემოიფრინვებს; გუეშინინ მისისა არწივ ყოფისაგან და სირად აღგჴჩნდის, ვიჯმნიდით (132vJ) ყორნად ჩუენებულისაგან, და ვითარცა ფუტკარი შემოიფრინ(136vB)ვებს, და რაჟამს ვცნათ მისთჳს, ვითარმედ მუმლ ქმნულ[4] არს, არა-მცირედ გუავნოს ჩუენ, რამეთუ თქუმულ არს, ვითარმედ:[5] მუმლნი განაქარვებენ პირველთა ღჳნოთა, რამეთუ შეაზილონ რაჲ სიმრავლე ხრწნილებისა მათისაჲ, ვითარცა (172vC) საფუვარი[6] ფქვილსა, მრავალგზის სასიკუდინე ანუ დამასნეულებელ ყვიან ღჳნოჲ. რაჟამს მძორი ეჭამის, ანუ წამლიანთა მჴეცთაგან გემოჲ იხილის. ესევითარი-რაჲმე არს მცირე ჩუეულებაჲ, რამეთუ თანა-შეაზელს სულსა ყოველსავე მას საკნებელსა ვეშაპისასა.

ესევითარი არს სიწლოჲ მტერისაჲ, რომლითა საფრჴე[7] ექმნების[8] ყოვლად-მოკრძალულთაცა. ამისთჳს იტყჳს ეკლესიასტე, ვითარმედ: „მწერნი უჩინო ჰყოფენ შემზადებულებასა ნელსაცხებელთასა“. (1) და ესე ამისთჳს, რაჲთა წმიდათა გულისჴმაყონ[9] უნდოებაჲ და არაწმიდებაჲ მისი, ხოლო უდებთა ცნან

* მინაწერი აშიაზე: „ყოვლად-შუენიერი“ BD, ყოლად-შუენიერი I.

1 მახეთა I. 2 მეწყვების BCI, გუწწყვების DE. 3 მოვიკრძალნით C. 4 ქმნულ BDE, ქმნილ I. 5 ვითარმედ – BI. 6 საფუვარი BI, საფუარი DE. 7 საფრჴე BI, საბრჴე CDE. 8 ექმნების I, იქმნების BDE. 9 გულისჴ˜ადყონ BDE.

(1) ეკლ. 10,1.

სივერაგე და სიწლოჲ. და მეფეთასა[1] შინა ელია მწერ უწოდა ბაალს,[2] ღმერთსა აკარონელთასა, რამეთუ მძოვნელ ექმნების სულსა უღმრთოთასა, ვითარცა სიპოხისა[3] მადინებელთა მწუანვილთა, და წოვს[4] არაწმიდებასა საქმეთა მათთასა, და დუღილისაგან უგუნურებათა მათთაჲსა იზარდების. და ვეშაპი თავსიდებს მწერ ყოფასა, რაჲთა იშუებდეს წუთხითა უღმრთოებისაჲთა.

ბოროტთა შორის ვითარცა ვეშაპი შეუკდების, და უძღებთა შორის ვითარცა ბუზი[5] თანა-შეჰყვების, ცხად არს, ვითარმედ განკრძალულთაცა (147vD) შორის, ვითარცა მუმლი შეიფრინვებს, რომელთა უსიტყობით საცნობელნი ოდენ მოეკრძალნენ, ხოლო გონებაჲ მიმოაქუნდეს განუკრძალველად. (104rI)

იტყჳს სიბრძნეცა იგავთა შინა წარსლვად ჯინჭვლისა,[6] და მისგან სწავლად ცნობისა. (1) იტყჳს სახარებაჲცა ბრძენ ყოფად ჩუენდა ვითარცა გუელთა, (2) რამეთუ არა ადვილად ჴელთსაგდებელ[7] არიან უბადრუკნი. ხოლო ტრედისა წილ, სახარებისა მიერ თქუმულისა, იგავთა ფუტკარი უთქუამს, და (137rB) გუელისა (173rC) წილ — ჯინჭველი. (3) ვიხილოთ უკუე[8] სარგებელი ამათისა მსგავსებისაჲ: იღულარჭნების გუელი და ემზირების მრავალთა;[9] ამისთჳს იგავი იტყჳს, ვითარმედ წულილცა იქმნების მომკლველად[10] დიდი იგი ვეშაპი, რომლისათჳსცა ჯინჭველ უწოდა მას, რამეთუ რაჟამს იძლიოს ჯინჭვლებრ[11] ჩუენებული, მაშინ განლაღნების, ვითარცა ვეშაპი, და რაჟამს გუელად გამოჩნდეს და იცნობოს, მაშინ ჯინჭვლებრ[12] დამდაბლდების, რაჲთა არარაჲ[13] ევნოს.

ესრეთვე ჩუენცა გჳკმს შეცვალებაჲ სივერაგეთა მისთა მიმართ, რაჲთა არა ვიზღვინეთ.[14]

---

1 მეფეთასა D. 2 ბაალს — DE. 3 სიპოხის DE. 4 და წოვს] დასწუავს C. 5 ბუზი BC, ბუზჳ DEI. 6 ჯინჭვლისა BCI, ჯინჭველისა DE. 7 ჴელთსადებელ DE. 8 უკუე C. 9 ემზირების მრავალთა BI ∼ მრავალთა ემზირების DE, + და DE. 10 მომკლველად BCI, მოუკლველად DE. 11 ჯინჭვლებრ B, ჯინჭველებრ CDEI. 12 ჯინჭვლებრ BCD, ჯინჭველებრ EI. 13 არაჲ BI, რაჲ C, არარაჲ DE. 14 ვიზღვივნეთ C, ვიზღვინეთ BDEI.

(1) იგავნი 6,6. (2) მათე 10,16. (3) შდრ. იგავნი 6,6-8.

ითრევების ჯინჭველიცა გუელისაებრ,[1] რამეთუ ფერჯთა მისთა არათუ გუამი მისი უტჯრთავს, არამედ ქუეყანით ოდენ აღაფოლხუებენ[2] მას სავალად. იფქლსა ქუეყანასა ქუეშე[3] დაჰმა-(707vE)რხავს, რაჲთა არა ძჯრხილულ იქმნენ[4] მოულოდებელისა ზამთრისაგან, და კრძალულებით დაჰყოფს კარსა, რაჲთა არა ჟამსა ჭირისასა წარუწყმდეს სა(133rJ)ზრდელი მისი. ამასვე ყოველსა გუელიცა იქმს.

ესრეთვე სახარებაჲცა გუეტყჯს ჩუენ ლოცვად, რაჲთა არა იყოს დევნულებაჲ ჩუენი ზამთარსა გინა შაბათსა შინა. (1) ზ ა მ თ ა რ უწოდა ჟამსა ჭირისასა, ხოლო შ ა ბ ა თ — ჰასაკსა სიბერისასა, რომელსა შინა ცხორებაჲ ჩუენი უქმობითა შაბათ იქმნების.[5] ვიქმოდით უკუე ზაფხულის, რაჟამს არა ზედა-მედვას ჩუენ ჭირი, რომელი ქონებად არს შაბათსა შინა. რამეთუ იგივე სოლომონ იტყჯს: „იქმოდე სიჭაბუკესა შინა, პირველ მოსლვადმდე შენდა ჟამსა, რომელსა შინა სთქუა: არა არს ნებაჲ ჩემი ამას შინა“. (2)

რაჲ უკუე არს ჭირი ანუ განსაცდელი, რომელსა შინა შეცვალებული ვინმე იჩემებდის უმეცრებასა? — ხოლო (173vC) განსაცდელ არს გამოთხოვაჲ, რომლისათჯს თქუა (148rD) უფალმან: (104vI) ილოცევდით არა-შესლვად განსაცდელსა. (3) და პავლე იტყჯს, ვითარმედ: „არა გიტევნეს[6] თქუენ განცდად უფროჲს ძალისა თქუენისა“. (4) აჩუენებს, ვითარმედ არათუ ბოროტისა, არამედ კეთილისათჯს მიგჯშუებს ღმერთი (137vB) განცდად, რაჟამს უწყოდის, ვითარმედ ვსძლევთ. მიგჯშუებს განცდად, რაჲთა გჯრგჯნოსან ვიქმნნეთ, ხოლო ძლეულთა არა იგი მიუშუებს,[7] არამედ წინააღრჩევაჲ და საქმე თითოეულისაჲ მიზეზ განცდისა ექმნებიან მათ. რამეთუ მტერმან არა[8] უ(708rE)წყის, ვითარმედ სძლევენ წმიდანი, და უკუეთუმცა უწყოდა, არამცა შეუმზადებდა ღუაწლსა, ღუაწლისა მიერ მომგებელთა გჯრგჯნისათა, რამეთუ

1 გუწლისაებრ D. 2 აღაფოლხუწბენ D. 3 ქ˜შწ D, ქუწშე I. 4 იქმნნენ B, იქმნენ DEI. 5 უქმობითა შაბათ იქმნების BCI ∼ შაბათ იქმნების უქმობითა DE. 6 გიტევნეს BI, დაგიტევნეს DE. 7 მიუშუებს BI, მიგჯშუებს DE. 8 არა — DE.

(1) მათე 24,20. (2) ეკლ 12,1. (3) მათე 26,41; მარკ. 14,38; ლუკა 22,40. (4) I კორ. 10,13.

ბოროტის მნებებელ არს. ხოლო უკუეთუმცა იცოდა მძლეობაჲ მათი, და მაშინმცა შეუმზადებდა მიზეზსა გჳრგჳნთასა, კეთილის[1] მნებებელმცა იყო; და უკუეთუ კეთილის მნებებელ არს, რასაღა შეაბრკოლებს მათ? — გარნა არა დაეცადების ყოფად წყობისა.[2]

ვინაჲცა ლოცვისა ამისგან, რაჲთა არა იყოს სივლტოლაჲ ჩუენი ზამთარსა შინა, (1) გულისჴმა-ყავთ, ვითარმედ ორნი არიან განსაცდელნი. ერთი — გამოთხოვითი,[3] და მეორე — თჳთ მის მდევრისა გულისსიტყჳთა. ეგრეთვე არს შაბათისათჳსცა, რამეთუ მოაქუს მას აღსასრული მწარე, ტკივილი დევნულებისაჲ, რომლისა ზეშთა-ძალისა[4] შემთხუევითა ვიტანჯებით ფრიად, და უკუეთუ ვერ თავს-ვიდვათ და გჳბრკუმეს, ვიზღვევით სულითა, და ორისავე აღსასრული უნაყოფო არს. რამეთუ სივლტოლასა შინა დევნულებისასა უნაყოფოდ მომკუდართა საუკუნოჲ სასყიდელი დაგუჭირდების.

არამედ შემდგომიცა განვიხილოთ (174rC) ფუტკრისა და ტრედისათჳს; ნუუკუე[5] და მათ შორისცა რაჲმე ვპოოთ მსგავსებაჲ, ვითარ-იგი გუელისა და ჯინჭვლისა[6] შორის, რამეთუ მათ შორის ფრიადი წინა-კრძალვაჲ არს ზამთრისათჳს, ხოლო ფუტკრისა ნაშრომნი იეფობასა შინა იქმნებიან. ტრედსა უყუარს კაცრიელობაჲ, ეგრეთვე ფუტკარსაცა. ფუტკრისა ნამუშაკევი[7] ყოველთადა სა(708vE)ჴმარ არს, და (105rI) ხილვაჲცა ტრედისაჲ — ყოველთადა საწადელ. ადვილად შეიტყუებიან ვითარცა ფუტკარი, ეგრეთვე ტრედიცა; ადვილ წარსაპარვე(138rB)ლ არს გუელისაგან სახჱ[8] ტრედისაჲ, ეგ(133vJ)რეთვე ფუტკრისაჲცა. იგინი უკუე,[9] რომელნი გამოწულილვით ცხოვნდებოდინ,[10] მსგავს არიან ქუე(148vD)წარმძრომელთა,[11] და რომელნი მარტოებით[12] იყოფებოდინ, იგინი ამათ მფრინველთა, ვინაჲცა იტყჳს ეკლესიასტე: „დღესა შინა კეთილსა კეთილად განიხილე და დაიცევ უმანკოებაჲ, რაჲთა იხილო სიწრფოებაჲ“.

---

1 კეთილი D. 2 წყობისა BCI, წყალობისა DE. 3 გამოთხოითი BI, გამოთხოვითი DE. 4 ზესთა-ძალისა DE. 5 ნუუკუჱ C. 6 ჯინჭველისა I. 7 ნაშრომი C. 8 სახე BCI, ს˜ხჱ D. 9 უკუე — DE. 10 ცხონდებოდინ BCI, ცხოვნდებოდინ DE. 11 ქუჱწარმძრომელთა C. 12 მარტოებით C, მარტიობით DE.

(1) მათე 24,20; მარკ. 13,18.

არამედ პირველად ესე თქუა უფალმან: „იქმნენით მეცნიერ, ვითარცა გუელნი“, (1) და მერმეღა დაჰრთო: „და უმანკო,[1] ვითარცა ტრედნი“. (2) რამეთუ განსაცდელთაღა შეუდგს[2] განსუენებაჲ. ვინაჲცა იტყჳს დავით: „განვლეთ ცეცხლით[3] და წყლით, და გამომიყვანენ ჩუენ განსასუენებელად.[4] ამისთჳს სოლომონცა შემდგომად ჯინჭვლისაღა[5] იტყჳს ფუტკარსა. (3) პავლეცა პირველად ჯორციელი თქუა, მაშინღა სულიერი, რამეთუ შემდგომად შრომათაღა იქმნების დიდებაჲ. ამისთჳს იტყჳს ფუტკრისათჳს, ვითარმედ: „სასურველ არს[6] და დიდებულ ყოველთაგან“. (4)

ჰხედავთა, ვითარ პირველად გჳკმს სიმჳნით შრომითა გამოცდილებაჲ და ღუაწლთა მიერ გჳრგჳნოსან ყოფაჲ, რაჲთა ესრეთ საღმრთოჲ მადლჲ მოვიღოთ, რამეთუ სიმწარესა (174vC) მოღუაწებისასა უკუანა შეუდგს[7] სიტკბოებაჲ განსუენებისაჲ, და სიფიცხესა ცხორებისასა მადლი ენაცვალების. უკუეთუ არა საძულელ ვიქმნნეთ, ვითარცა გუელნი, ვითარცა ტრედნი არა შევიყუარებით; უკუეთუ არა უ(709rE)ნდო ვიქმნნეთ, ვითარცა ჯინჭველნი, არა ვიდიდებით ვითარცა ფუტკარნი.

პირველად ივნო ქრისტემან, ვითარცა გუელმან მოსეს ზე[8] ძელსა დამოკიდებითა, და ეგრეთღა[9] ვითარცა ტრედი აღდგა მკუდრეთით,[10] და აღფრინდა ზეცად. პირველად ჭამა სიმწარე პასექისაჲ, და მერმეღა, შემდგომად აღდგომისა, მიიღო გოლი თაფლისაჲ. (5)

გულისჴმა-ყავთ, ძმანო, რასა[11] ვიტყჳ, ვითარმედ: რომელსაცა უნებს კრძალვაჲ, შრომაჲ უჴმს, და ამისსაღა შემდგომად მიღებაჲ ნაშრომთაგან მისთა. უკუეთუ (138vB) გნებავს გამოცდილებაჲ ჯინჭველთაგან შრომითა, ის(105vI)წავეთ მამათა ჩუენთაგან. იქმნენით შვილ მორჩილებისა შრომათა შინა, რაჲთა იქმნნეთ ტრედ განსუენებასა შინა, რამეთუ შრომათა რაჲ და ტკივილთა შინა იყვნეთ, ვერ მოიკიცხნეთ ჩუეულებისაგან, რამეთუ შრომაჲ სდევნის ვნებულსა ჩუეულებასა.[12]

---

1 უმანკო BC, უმანკონი DE, უმანკოჲ I. 2 შეუდგს BC, შეუთქს DEI. 3 ცეცხლი I. 4 განსასუფნენებელად D. 5 ჯინჭვლისაღა BI, ჯინჭველისაღა DE. 6 არს – DE. 7 შეუთქს I. 8 ზე BI, ხჳ DE. 9 ეგრეღა D. 10 მკუდრეთით – DE. 11 რ˜ჲსა E. 12 ჩუფულებასა CE.

(1) მათე 10,16. (2) იქვე. (3) იგავნი 6,6-8. (4) იგავნი 6,8. (5) ლუკა 24,42.

გარქუ თქუენ: ნუ იყოფვით[1] ბოროტთა ჩუეულებათა[2] შინა, რაჲთა არა სიღრმედ ბოროტთა შთაჰვარდეთ.[3] გარქუ ესეცა, თუ ვითარ უძლოთ ქმნაჲ ამისი, რაჲთა[4] არა დაჰბკოლდეთ ჩემთჳს, ვითარცა მკურნალისა, სენ(149rD)თათჳს წარმომთხრობელისა, ხოლო კურნებისა მათისა გამოცდილებასა არა მქონებელისა. ამიერითგან უკუე[5] იქმოდეთ ღირსთა აღთქუმისა თქუენისათა, რაჲთა მიემთხჳნეთ[6] აღთქუმათაცა ღმრთისათა,[7] ქრისტეს იესუჲს მიერ უფლისა[8] ჩუენისა, რომლისა[9] დიდებაჲ საუკუნეთა უკუ-ნისამდე, ამენ.[10]*

(მთარგმნელის ანდერძი)

„საცნაურ იყავნ, ვითარმედ სჳმეონწმიდისა და თუალისა წიგნთა ორ წიგნად არს ეფრემი; და თუ ერთად სწერდეთ ვინმე, ეს-რეთვე ადგილსა აჩენდით,[11] რამეთუ ესრეთ ითქუმის[12] — ე ფ რ ე-მ ი პირველი და ე ფ რ ე მ ი მეორე“ (138vB; 175rC; 118rF; 174vH; 105vI; 132vJ; 123rK; 213rL).

(გადამწერთა ანდერძები)

„დიდებაჲ დედასა ღმრთისასა, რომლისა შეწევნითა სრულ იქმნა პ ი რ ვ ე ლ ი ე ფ რ ე მ ი. წმიდაო მამაო ეფრემ, მეოხ მეყავ წინაშე ქრისტესსა ფრიად ცოდვილსა ს ა ბ ა ს, ამინ“ (138vB).

„ზე ადიდე, ღმერთო, დავითიან-პანკრატიონი, საქართველოს მეფეთ შაჰრავანდედი კ˜ზი პატრიაქი დ ო მ ე ნ ტ ი, რომლისა ბრძანებითა აღიწერა წმიდაჲ ესე ე ფ რ ე მ ი. ღმერთო და სვე-ტო ცხოველო, აკმარე სიცოცხლესა და კარგად ყოფაში, და მას საუკუნესა შეუნდევ ყოველნი ბრალნი და შეცოდებანი მისნი; და

---

* აქ D-ში გვიანდელი ბუნდოვანი მხედრულით მიწერილია: „სახელითა ღთისათა ვწერ მარტონ ათორმეტსა დღესა. სევირიანესა, (?) ღმერთო, მოწყალებისა შენისა მადლსა (?) აცხოვნე სა[.....] [....]ელი, ამინ“ (174rC, 149rD). უკანა გვერდზე კი (149vD) გვიანდელი ასომთავრულით მიუწერ-იათ: „წ. სახელითა ღმრთისათა ვწ˜რ აპრილსა ა დღესა გ (?). ღმერთო შეუნდ(ვენ) იოვანეს“.

1 იყუფვით D. 2 ჩუჩულებათა DE. 3 შთაჰვარდეთ DE. 4 რაჲთა BCI, რამეთუ DE. 5 უკუჩ C. 6 მიემთხჳვნეთ DE. 7 ღ˜ჲთა I. 8 ო˜ჲ I. 9 რ˜ლი D. 10 ა˜ნ CDE, ამინ BI. 11 აჩენდეთ J. 12 ითქმის J.

გამოაჩინე წინაშე შენსა, ვითარცა დიდი ბასილი, დღესა მას დიდსა განკითხჳსასა, ამინ. ქკ˜სა ტჟდ; ქრისტეს აქათ ჩღვ“ (= 1706 წ.).

„ქრისტე, შეიწყალე ყოვლად ულირსი ბ ე ს ა რ ი ო ნ, რომელმან ულირსებით ჴელ-ვყავ წერაჲ ამისი“ (105vI).

„ქრისტე, შეიწყალე ფრიად ულირსი გ ა ბ რ ი ე ლ, რომელ-მან ძალითა შენითა სრულ ვყავ პ ი რ ვ ე ლ ი ესე ე ფ რ ე მ ი აღწერად. აწ გევედრები, რაჲთა ღირს-მყო მეორისაცა აღსრუ-ლებასა“ (123rK)

„ქრისტე, შეიწყალე ყოვლად-ულირსი ნ ი კ ო ლ ო ზ, რომელმან ულირსებით ჴელ-ვყავ წერა ამისი“ (213rL).

სარჩევი

წინასიტყვა 5

წმ. ეფრემ ასურის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი თხრობანი

ცხორებაჲ და განგებაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა უდაბნოჲსა მთიებისა და მონაზონთა მოძღურისა ეფრემისი 27

ცხორებაჲ და მოქალაქობაჲ წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ 68

შესხმაჲ წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ, თქუმული წმიდისა მამისა ჩუენისა გრიგოლი ნოსელისაჲ 83

ფრაგმენტი წმ. ამფილოქე იკონიელის „წმ. ბასილი დიდის ცხოვრებიდან“, წმ. ბასილისა და წმ. ეფრემის შეხვედრის შესახებ 114

ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისა მიერ შესხმაჲ დიდისა და ღმერთშემოსილისა ბასილისი 131

ეფრემი პირველი

ღირსისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ, ეპისტოლე იოვანეს მიმართ მონაზონისა, მოთმინებისათჳს, და რაჲთა არა ვსცთებოდეთ გულისსიტყუათაგან მიზეზითა სამართალთაჲთა და თქუმითა, ვითარმედ: „მძოვრად წარვალ“; და სიწმიდისათჳს 147

სათნოებისათჳს, ჭაბუკისა მიმართ მონაზონისა, სწავლაჲ პირველი, თავნი ოთხ

წინაშესავალი 158

სწავლაჲ მეორე 164

სწავლაჲ მესამე 172

თავი დ. 179

სათნოებისათჳს წინასიტყუაჲ, თავნი ათ 186

წინასიტყუაჲ სიტყჳსაჲ ამის, ვითარმედ: ეკრძალე თავსა შენსა

მისივე, სიტყუანი მოღუაწებითნი, სიტყჳსა ამისთჳს, ვითარმედ: ეკრძალე თავსა შენსა; თავნი ათორმეტ 214

თავი ბ. იგავი 215

თავი გ. ბრძოლისათჳს კორცთაჲსა 218

თავი დ 221
თავი ე 223
თავი ვ 225
თავი მეშჯდე 229
თავი მერვე 231
დასაბამი მეცხრისა სიტყჯსაჲ 239
დასაბამი მეათისა სიტყჯსაჲ 248
დასაბამი მეათერთმეტისა სიტყჯსაჲ 253
დასაბამი მეათორმეტისა სიტყჯსაჲ 254

ვითარმედ არა ჯერ-არს სიცილი და განცხრომაჲ,
არამედ ტირილი და გლოვაჲ თავთა თჯსთაჲ 256
მისივე, თანა-ზრახვაჲ სულიერისა ცხორებისაჲ,
ნეოფიტეს მიმართ მონაზონისა, თავნი ჟგ 264
მართლისა ცხორებისათჯს, თავნი პთ 297
მისვე ღირსისა ეფრე მისნი ნეტარებანი 316
სხუანი ნეტარებანი 327

მისნივე სიტყუანი სწავლისანი
მონაზონთა მიმართ, თავნი მდ

სწავლაჲ პირველი 338
მაწუეველობაჲ ღმრთისმსახურებისაჲ, მეორე 340
ახალმონაზონთა მიმართ სწავლაჲ, გ 343
თავი დ 346
თავი ე 348
სწავლაჲ ვ 349
სწავლაჲ ზ, ახალმონაზონთა მიმართ 350
სწავლაჲ ᲗᲘ 353
სწავლაჲ თ 356
სწავლაჲ ი 358
სწავლაჲ ია 360
სწავლაჲ იბ 362
სწავლაჲ იგ 362
სწავლაჲ იდ 366
სწავლაჲ იე 369
სწავლაჲ ივ 373

სწავლაჲ იზ 375
სწავლაჲ სარგებელისათჳს 377
სწავლაჲ იჱ 378
სწავლაჲ ით 381
სწავლაჲ კ 385
სწავლაჲ კა 389
სწავლაჲ კბ 398
სწავლაჲ კგ 400
სწავლაჲ კდ 405
სწავლაჲ კე 410
სწავლაჲ კვ 413
სწავლაჲ კზ 414
სიმდაბლისათჳს, სწავლაჲ კჱ 419
ვითარმედ უკმს მონაზონსა სულგრძელ და ძჳრუკსენებელ
ყოფაჲ სწავლაჲ კთ 421
სწავლაჲ ლ. ვნებათათჳს, და ვითარმედ, რომელი უდებებით
იყოფებოდის, თავსა თჳსსა აცთუნებს 425
სწავლაჲ ლა. თუ ვითარ ვინ ჰლოცვიდეს სულმოკლეთა 427
თავი ლბ. ვითარმედ უკმს, რომელი იკითხვიდეს სასმენელად
ძმათა, შრომისმოყუარებით კითხვაჲ 435
თავი ლგ. სიტყჳსსაგებელი ქალწულებისათჳს და სიწმიდისა 435
სწავლაჲ ლდ. სიწმიდისათჳს 440
თავი ლე. არა მიმოგანბნევისათჳს თუალთაჲსა, აქა და იქი 443
სწავლაჲ ლვ, მშჳდ-ლმობისათჳს 447
მისივე, დაუმორჩილებელთა მიმართ, და დაწყნარებულებისათჳს
და შიშისათჳს ღმრთისა და ყოფადისათჳს საშჯელისა. თავი ლზ ... 451
სწავლაჲ ლ˜ჱ. ღმრთისმოშიშებისათჳს 464
მათთჳს, რომელნი თჳსითა უდებებითა დაეცემოდინ და
მიზეზობდენ მიზეზთა ცოდვისათა, თავი ლთ 469
ძმისა მიმართ დაცემულისა, და სინანულისათჳს, თავი მ 480
ვითარმედ არა ჯერ-არს ფიცი, არცა ძჳრისზრახვაჲ, თავი მა 493
თავი მბ. ძმისა ვისმე მიმართ, რომელი იკითხვიდა სიტყუასა
ამას, ვითარმედ: უმჯობეს არს ქორწინებაჲ, ვიდრე განკურვებაჲ 497
სწავლაჲ მგ, შიშისათჳს ღმრთისა 501
სწავლაჲ მ˜დ, სიყუარულისათჳს 507

სწავლად ევლოგის მიმართ 509
მოწყინისა მიმართ მონაზონისა, მეტყველისა:
დაუტევებ და სოფლად წარვალ 518
სწავლად ჰავჩუეულებისათჳს 534
განყოფილებისათჳს სამონაზონოჲსა და
საერისკაცოჲსა ცხორებისა 537
მისივე, ას-თავი, თუ ვითარ ვინ მოიგოს სიმდაბლე 540
სიყუარულისათჳს 577
მისივე, მოთმინებისათჳს და ჟამთა აღსასრულისათჳს
და მეორედ მოსლვისათჳს ქრისტჱსისა 588
მისივე, წმიდისა მამისა ჩუენისა ეფრემ ასურისაჲ, სიტყუაჲ
სათნოებისათჳს, და რაჲთა არა უტევებდეთ ვნებათა
ძირთა-განბმად ჩუენ შორის 600